

ఈ “ యాజుషస్మార్త మస్త్రపాఠము ద్వితీయభాగము ”

అను గ్రంథము వైదికాభిమాన వేద విద్యాభిలాషులయిన యోగార్థము ప్రకటించితి. దీనికిం గారణమేమన; నాచే బ్రకటికృతములైన యాజుషస్మార్తాను క్రమిణిక, యాజుషాపర ప్రయోగాను క్రమిణిక, యాజుషస్మార్త మస్త్రపాఠము, మొదలగు స్మార్త గ్రంథములం గాంచినవాటిలోఁగొందఱు స్వాధ్యాయబ్రాహ్మణము, మస్త్రబ్రాహ్మణము, పెద్దబ్రాహ్మణము, సంజ్ఞానము, లోకోసి, తుభ్యము, సున్నాలపన్నము, పంచానువాకములు, బృహస్పతిసూక్తము, ఉదకశాంతి, ఆశీర్వచనమునకుఁ బ్రాముఖ్యములైన ఘనపనసలకు స్వయము పదమును. క్రమమును జటయును ఘనయును ఇత్యాది ముఖ్యవియములను సులభముగా బఠించుటకుఁ దగినట్లే దేనియొక్క యష్టమగ్రంథమును బ్రకటింపుఁడని షలువురు తెలియఁజఱచిరి. ఇఞ్ఞట్టివారి కోర్కె కొనసాగుటకును, జీర్ణించుచున్న తాళ పత్తముయందు ప్రాచీన విషయములఁ బ్రకటన పఱచుటకును, సమము సంఘటించి నందున సీగ్రంథము వెలువడి బృహస్పతి సూక్తమసర స్వతీ సూక్తము. సరస్వతీ స్తోత్రము మొదలగు కొన్నివిషయలయందు గలవు. ఇఁక సజ్జనులు సహాయులై నాశ్రమసార్థకమును దురేని నిట్టియుద్గ్రంథములనేకములు వెలువరింప నుత్సాహిణగు విద్యా దక్షులు సమయోచితమును సద్గ్రంథప్రకటన ప్రయోజను, నెఱుంగుదురుగాన విశేషము విన్నవింపఁ బనిలేదు. ఈ గ్రంథు స్వరాది స్థానిత్యములున్నచో వానిం గనుగొన్న మహనీయులు మన్నించి వానిని నాకుఁ దెలిపిరేని నాల్గవకూర్పునందు సవరదును. కాబట్టి బుధోత్తములను బ్రార్థించెదను.

వీ త ద్వి ష యా :

సంఖ్య	విషయా:	పుట	సంఖ్య	విషయా:	పుట
1.	యోవైతామ్	1	26.	అశాస్త్రేయం	79
2.	శతంజీవ		27.	అగ్నే తేజస్విన్	
3.	ఆయమగ్ని:		28.	ఇంద్రో శ్రేష్ఠాని	80
4.	ఆయుర్దాలగ్నే	2	29.	ఆయుర్దా దేవజరసం	81
5.	అస్మేదేవాసో	3	30.	ఓషధయస్సగ్ం	83
6.	ఆశాసానా	4	31.	ఉచ్చా శేజాతమం	88
7.	బృహస్పతె	6	32.	ఇమంస్తో ఓమాం	84
8.	ఘనస్త్రాద్విత్వా:	9	33.	కయావశ్చిత్ర	
9.	సస్త్రాసింశ్చామి	12	34.	తరోభిర్వో	
10.	ఓజసేజుహోమి	13	35.	పునానస్సోమ	85
11.	ప్రజాకామా అచిన్వత	14	36.	అభిత్యసూరసోను	86
12.	ఓషధయస్సం వదంతే	18	37.	సద్యోదీక్షయన్తి	88
13.	ఏతా అసదక	2	38.	రాయోబుధస్సంగ	89
14.	కదాచన స్తరీరసి	23	39.	అవోచామ మహాశే	90
15.	బృహస్పతి సుతస్య	31	40.	సాధ్యాయ బ్రాహ్మణమ్	91
16.	వాచామేన్ద్రియేణ	35	41.	హస్తో బ్రాహ్మణమ్	100
17.	బ్రహ్మన్వగ్	43	42.	చెద్ద బ్రాహ్మణమ్	128
18.	స్పృజతుజీవాతువే	49	43.	సంజ్ఞానమ్	157
19.	మారుతమసి	60	44.	లోకౌపి	172
20.	నవోనవో భవతి	62	45.	తుభ్యమ్	189
21.	కురుతే తస్మాత్	65	46.	సున్నాపపన్నమ్	207
22.	యదాజ్యేన	69	47.	పంచానువాకా:	211
23.	నేప్త్య: ఇతి	76	48.	మృత్యులాంగులన్యాసం	16
24.	అగ్నే గృహపతేసు	77	49.	ఐంచసూక్తములు	
25.	స్పృజతి జీవాతవే	78	50.	నారాయణసూక్తమ్	219

సంఖ్య	విషయా:	పుట	సంఖ్య	విషయా:	పుట
51.	శ్రీసూక్తమ్	221	60.	రుద్ర నమక త్రిశతి	
52.	భూసూక్తమ్	223		నామావళి:	252
53.	నీళాసూక్తమ్	224	61.	సూర్యస్తోత్రమ్	257
54.	బృహస్పతిసూక్తమ్	225	62.	అనావృష్ట్యాది దోష	
55.	సరస్వతీసూక్తమ్	26		పరిహారశాంతి:	258
56.	ఫలశ్రుతి	231	63.	విచ్చినాపాసనమ్	273
57.	సరస్వతీ స్తోత్రమ్	232	64.	సప్తహోత్రహోమ:	280
58.	వారుణజపమ్	234	65.	ప్రాతస్సాయమాపాసన	282
59.	మహాలింగార్చన		66.	సంధ్యావందనమ్	287
	ప్రయోగ:	238	67.	బ్రహ్మయజ్ఞ:	303
	(అత్రా)దామహాలింగార్చనపదం)		68.	ఉదకశాంతిప్రయోగ:	311
	(సూర్యయంత్రము)		69.	ఆదిత్యహృదయస్తోత్రమ్	357

తృతీయ ముద్రణే విషయా సమాప్తః.

చల్లా లక్ష్మీ నృసింహ శాస్త్రి గారు.

ఓం పరబ్రహ్మణే నమః.

యాజుషస్తోత్రమస్తపాతమమ్

[రెండవ భాగము.]

(౧) యోవేతాం బ్రహ్మణోవేదాబ్రహ్మతే నాప్యతాంపురీమ్ |
తస్మై బ్రహ్మచ బ్రహ్మ చ | ఆయుః కీర్తిం ప్రజాం దమః | బ్రాగ్ధేయే
నై వైసం ప్రణయతి | బ్రాహ్మణ క్షేయఉద్ధరేత్ | బ్రాహ్మణోవై
సర్వా దేవతాః | స్వాభి ర్దేవేనం దేవతాభి రుద్ధరతి || యావతీ
ర్వై దేవతా స్తాస్సర్వావేదవిద్ బ్రాహ్మణే వసంతి తస్మాద్బ్రాహ్మణే
భ్యో వేదవిద్భ్యో దివేదివే నమస్కుర్యాన్నాశ్శీలం కీర్తయేదేతా వ్రవ
దేవతాః ప్రిణాతి | షర్యాప్త్యా అనంతరాయాయ సర్వస్తోమోఽతి
రాత్ర ఉత్తమ మహా రభనతిసర్వ స్యాప్యై సర్వస్య జిత్యై సర్వ
మేవ తే నాహ్నోతి సర్వం జయతి ||

(౨) శతం జీవ శరదో వర్ధమాన ఇత్యపి నిగమో భవతి శత
మితి శతం దీఘా మాయు ర్నరుత ఏనావర్ధయంతి శత మేన
మేవ శతాత్మానం భవతి శత మనంతం భవతి శత మైశ్వర్యం భవతి
శతమితి శతం దీఘా మాయుః || అగ్నే యశస్విక్ యశః ప్రేమ
మన్మయేంద్రావతీ మపచితీ మి హావహా | ఆయం మూర్ధా పర
మేష్ఠీ సువర్చా పుమూనానాము త్తమశ్లోకో అస్తు ||

(౩) ఆయ మగ్ని ర్భూవాతి సుసన్దంసతుష్టివర్ధనః యథా
భగస్త్యాభ్యాం దద ద్రియిం పుష్టి మభోప్రజామ్ | ప్రజాయాఅభ్యాం
ప్రజాపత ఇద్దాగ్ని శక్త యచ్ఛనమ్ | యథేనయోనా ప్రమీయా

తాండభయో ధీవతోః ప్రజాః తేనభుతేనహవిసూయ నూప్యాయ
తా పునః జాయాం యామస్మా ఆనాక్షుస్తాగ్ం రసే నాభివర్ధతామ్ |
అభినర్హతాం పయస్తాం భిరాప్తేణవర్ధతామ్ | రయ్యా సహస్రహా
ష కేమాస్తా మనపేక్షితౌ | ఇ హైవస్సం మావియోష్టం విశ్వ
మాయు న్యోశ్నుతమ్ ||

(ర) ఆయుర్దా అగ్నే హవిషో జహణో ఘృతప్రతీకో ఘృత
యోనిరేధి | ఘృతం పీత్వా మధు చారు గన్యం పితేవ పుత్రమభి
రక్షతాదిమమ్ |

ఆయుర్దా ఇత్యాయుః-దాః | అగ్నే | హవిషః | జహణః
ఘృతప్రతీక ఇతి ఘృత-ప్రతీకః | ఘృతయోనిరితి ఘృతయో-ని |
ఏధి ఘృతం | పీత్వా | మధు | చారు | గన్యం | పితా | ఇవ | పు
త్రం | అగ్నేతి | రక్షతాత్ | ఇమమ్ ||

ఆయుర్దా అగ్నే | ఆయుర్దా ఇత్యాయుః-దాః | అగ్నే హవి
షః | హవిషో జహణః | జహణో ఘృతప్రతీకః | ఘృతప్రతీకోఘృ
తయోనిః | ఘృతప్రతీక ఇతి ఘృత-ప్రతీకః | ఘృతయోనిరేధి | ఘృ
తయోనిరితి ఘృత-యోనిః | ఏధీత్యేధి | ఘృతం పీత్వా | పీత్వా
మధు | మధుచారు | చారుగన్యం | గన్యం పితా | పితేవ | ఇవపు
త్రమ్ | పుత్రమభి | అభిరక్షతాత్ | రక్షతాదిమం | ఇమమితీమ
మ్ || శోచిషే శో పుత్రనిర్ణి కావనకః | సుయజ్ఞో అగ్ని ర్యజథా
యః కేణా | ఘృతప్రతీకో ఘృతయోని రగ్నిః | ఘృతైస్సమిద్ధో

శ్మిత ము న్నాన్మచే శ్మితమృత మ్మృతితో నహంతి । శ్మితం
 పిబం శ్మయజాయన్ దేవాన్ అయ్యున్ శక్త్యుచయన్ ఆప్రాణా
 శ్మితప్రతీనో శ్మితయోని శ్చ శ్మితం క్షిప్వా మధు చాపగవ్యమ్ ।
 పితృభ్యశ్చ మృతత తా విమమ్ శతమాశం...తి

(౫) అస్మేదేవాజ్జాచమన్ చిత్తశ్చైత్యపూజితా సంపతీనామ
 మశ్మయతఃపమన్మత్ప్రజాయతే సంశక్తవన్మతే విశ్వే అక్షచా ఏభ
 శేశ్రుహః । ఆశీర్వాదాదంపతీనామమశ్మయ జామరిష్టోరాయస్సచతా
 ం సమోకినా । యజసిచత్సంమగ్నంక్షంభ్యాప్తహేష్టేస్తమామన్న
 మతింజ హతుసః । ద్విక్రీడిషీనర్యస్య జాయాపీ వానః పుత్రాః అశ్వ
 శాసో అస్య । ప్రహజానిర్యస్సుమఖిస్యమాన ఇన్ద్రాయాశిరగ్ం ప్రహ
 క్షంభ్యావాత్ । ఆశీర్మ శిష్టముత సుప్రజా స్వ మిషం దధాతు
 ద్విక్రీడగ్ం సవర్చనమ్ । ప్రస్తయన్ క్షేత్రాదీన హ నాహ మిన్ద్రో శృ
 త్వాసో అన్యగ్ం అభరాన్ స్పృశతాన్ । ఆశిషమే తేతా చా
 శాస్తే పూర్ణపాత్రే । అంతతోఽస్తుప్తభాః । చతుస్సద్యావ్రతచ్ఛంధః
 సత్తిష్ఠితం పత్నియై పూర్ణపాత్రే భవతి । అస్మిన్ లోకే ప్రతిష్ఠానతి
 అస్మిన్నేవ లోకే ప్రతిష్ఠానతి । అహోనాగ్వా అనుప్తాః । వా జ్యేష్ఠున
 మ్ । ఆరోరేతః ప్రజననమ్ । ఏతస్మాద్ద్వమిషునాద్వి వ్యోతమాన
 స్తనయన్స్వతి । రేలిస్సించన్ । ప్రజాః ప్రజనయన్ । యద్యైయజ్ఞ
 స్య బ్రహ్మణా యన్యజే । బ్రహ్మణాతస్య విదూహః । అద్భిశ్శాన్తిః ।

విముక్తం వా ఏతర్హియోక్తం బ్రహ్మణా ఆదాయేనతపత్తి సహాప
ఉపగృహ్ణాతేశాంత్యై । అంజతా పూర్ణ ప్రాత్ర మానయతి । రేతవవా
స్యాం ప్రజాం దధాతి । ప్రసయా హి మనుష్యః పూర్ణః । ముఖం
విమృష్టే । అవభృథస్త్యవ రూపం కృత్వోత్తిష్ఠతి । శతమానం...తి॥

(౬) మస్త్రమ్॥ ఆశాసానాసామన సమప్రజాగ్ం సాభాగ్యం
తనూమ్ । అగ్నైరను వ్రతాభూత్వా సన్న హ్యేసు కృత్వాయకమ్॥

పదం॥ ఆశాసానత్యా=శాసానా । సామనసమ్ । ప్రజామితి
ప్ర=జామ్ । సాభాగ్యమ్ । తనూమ్॥ అగ్నేః । అనుప్రతేత్యను=వ్రతా॥
భూత్వా । సమితి । నహ్యే । సుకృతాయేతిసు=కృతాయ । కమ్ ।

కృమమ్॥ ఆశాసానా సామనసమ్ । ఆశాసానత్యా=శాసానా ।
సామన సమప్రజామ్ । ప్రజాగ్ం సాభాగ్యమ్ । ప్రజామితి ప్ర=జాం ।
సాభాగ్యంతనూమ్ । తనూమితి తనూమ్ । అగ్నైరనువ్రతా । అను
వ్రతా భూత్వా । అనుప్రతేత్యను= వ్రతా॥ భూత్వాకమ్ । సన్న హ్యే ।
నహ్యేసు కృతాయ । సుకృతాయకమ్ । సుకృతాయేతి సు=కృతా
య । కమితకమ్॥

జట । ఆశాసానా సామనసగ్ం సామన స మూశాసానాశా
సానా సామనసమ్ । ఆశాసానత్యా=శాసానా । సామన సప్రజా
ప్రజాగ్ం సామనసగ్ం సామనసప్రజామ్ । ప్రజాగ్ం సాభాగ్య
గ్ం సాభాగ్యప్రజాప్రజాగ్ం సాభాగ్యమ్ । ప్రజామితి ప్ర=జామ్
సాభాగ్యంత నూంతనూగ్ం సాభాగ్యగ్ం సాభాగ్యంతనూమ్ । తనూ

మితి తనూమ్ । అగ్నేరనుప్రతాను నతాగ్నేరనుప్రతానువృతా । అను
 వృతాభూత్వా భూత్వాను వ్రతాను వ్రతాభూత్వా । అనుప్రతేత్య
 నువ్రతా । భూత్వా సగ్ం సంభూత్వా భూత్వాసమ్ । సన్న స్యాన
 హ్యేసగ్ం సంసహ్యే । వహ్యేషు కృతాయ సుక్తతాయనహ్యే
 సహ్యే సుక్తతాయ । సుక్తతాయకంఠగ్ం సుక్తతాయ సుక్తతా
 యకమ్ । సుక్తతాయతిసుక్తతాయ । కమిషికమ్ ॥

ఘనః॥ అశాసానా సామనసగ్ం సామన సమాశాసానా శాసా
 నాసామన సప్రమృజామ్రుజగ్ం సామనసమాశాసానా శాసానా
 సామనసప్రమృజమ్ । అశాసానెత్యే శాసానా సామనసప్రమృజామ్రు
 జగ్ం సామనసగ్ం సామనసప్రమృజగ్ం సాభాగ్యగ్ం సాభాగ్యమ్రు
 జగ్ం సామనసగ్ం సామనసప్రమృజగ్ం సాభాగ్యమిప్రజగ్ం సాభా
 గ్యగ్ం సాభాగ్యమ్రుజామ్రుజగ్ం సాభాగ్యంతనూ న్తనూగ్ం సాభా
 గ్యమ్రుజామ్రుజగ్ం సాభాగ్యన్తనూమ్ ప్రజామితిప్రజామ్ సాభా
 గ్యంతనూ న్తనూగ్ం సాభాగ్యగ్ం సాభాగ్యంతనూమ్ తనూమితి తనూ
 మ్ । అగ్నేరనుప్రతానువృతాగ్నేరనుప్రతానువృతా భూత్వాభూత్వాను
 వృతాగ్నేరగ్నే రనువృతా భూత్వా । అనువృతా భూత్వా భూత్వా
 నువ్రతాను వృతా భూత్వాసగ్ం సమ్భూత్వాను వ్రతాను వ
 భూత్వాసమ్ । అనుప్రతే త్యను=వ్రతా । భూత్వాసగ్ం సమ్భూత్వా
 భూత్వా సంసహ్యే నహ్యే సంభూత్వా భూత్వా సంసహ్యే । సంస

హ్యో నహ్యోసగ్ం సంనహ్యో సుక్తతాయ సుక్తతాయ నహేస
గ్ం సంనహ్యో సుక్తతాయ । నహే సుక్తతాయ సుక్తతాయ
నహ్యో నహ్యో సుక్తతాయ కంకగ్ం సుక్తతాయ నహ్యో నహ్యో
సుక్తతాయకమ్ । సుక్తతాయకంకగ్ం సుక్తతాయ సుక్తతాయ
కమ్ । సుక్తతాయైతిసుక్తతాయ । కమితకమ్॥

పది॥ యత్ప్రశ్నాత్పాచ్యన్వాసీత । అనయాస మదంధీత ।
దైవానా మ్పత్నియాస మదందధీత । దేశాద్వక్షీణత ఉదీచ్యన్వాసై ।
ఆత్మనో గోప్తీభాయ । ఆశాసానా సామన సమిత్యాహ । మేధ్యామై
వైనాజ్ఞే వలీకృత్వా । ఆశిషా సమర్థయతి । అగ్నైరను వృతా
భూత్వా సన్న హ్యో సుక్తతాయ కమిత్యాహ । ఏతద్వై పత్నియై
వృతోప్త నయనమ్ । తేనైవైనాం ప్రతముపనయతి॥ శతమానం÷తి॥

(2) బృహస్పతే సవితర్బోధయైసగ్ం సగంశితం చిచ్ఛస్తరా
గ్ం సగంశిశాధి । వర్ధయై నమ్మహతే సౌభాగాయ విశ్వేవస్తమసు మ
వస్తుదైవాః ॥

పదం॥ బృహస్పతే । సవితః । బోధయ । ఏనమ్ । సగంశితమ్
తినమ్=శితమ్ । చిత్ । స్తరామితినమ్=తనమ్ । సమితి । శిశాన్
వర్ధయ । ఏనమ్ । మహతే । సౌభాగాయ । విశ్వే । ఏనమ్ । అన్యైః
మదస్తు । దైవాః॥

కృమం॥ బృహస్పతే సవితః । సవితర్బోధయ । బోధయైసగ్ం ।
ఏనగ్ం సగంశితమ్ । సగంశితంచిత్ । సగంశితమితిసమ్=తినమ్ । చి

భస్తరామ్ | సస్తరాగ్ంసమ్ | సస్తరామితి సమ్ = తరామ్ | సగ్ంశిశా
ధి | శిశాధీతి శిశాధి వర్థయైసమ్ | ఏనమ్మహాతె | మహాతె సాభగా
య | సాభగాయ విశ్వే | విశ్వేసమ్ | ఏనమను | అనుమదస్తు | మద
స్తుదైవాః | దైవా ఇతిదైవాః ||

జట | బృహస్పతే సవితస్సవితరబృహస్పతే బృహస్పతే సవి
తః | సవితరోబృధయ బోధయ సవితస్సవితరోబృధయ | బోధయైసమ్
నంబోధయ బోధయైసమ్ | ఏనగ్ం సగ్ంశితగ్ం సగ్ంశితమేనమేనగ్ం
సగ్ంశితమ్ | సగ్ంశితం చిచ్చిగ్ం శితగ్ం సగ్ంశితంచిత | సగ్ం
శితమితిసమ్ = శితమ్ | చిధస్తరాగ్ం సస్తరాం చిచ్చిగ్ంస్తరామ్ |
సంతరాగ్ం సగ్ంసగ్ం సస్తరాగ్ం సస్తరాగ్ంసమ్ | సస్తరామితి
సమ్ = తరామ్ | సగ్ంశిశాధి శిశాధి సగ్ంసగ్ం శిశాధి శిశాధీతి శిశాధి
వర్థయైస మేనం వర్థయ వరయైసమ్ | ఏనం మహాతెమహాతవీన మేనం
మహాతె | మహాతె సాభగాయ సాభగాయ మహాతె మహాతె సాభ
గాయ | సాభగాయ విశ్వే విశ్వే సాభగాయ సాభగాయ విశ్వే | వి
శ్వేసమ్మేనం విశ్వే విశ్వేసమ్ | ఏనమన్వన్వ సమేనమను | అనుమద
స్తు మదస్త్యన్వను మదస్తు | మదస్తు దైవా దైవామదస్తు మదస్తు
దైవాః | దైవా ఇతిదైవాః ||

ఘన || బృహస్పతే సవితస్సవితరబృహస్పతే బృహస్పతే
సవితరోబృధయ బోధయ సవితరబృహస్పతే బృహస్పతే సవితరోబృధ
య | సవితరోబృధయ బోధయ సవితస్సవితరోబృధయై సమ్ నంబో

ధయ సవితన్న వితర్హోధయైసమ్ । బోధయై సమేనమోబధయ బోధ
 యైసగ్ సగ్ శితగ్ సగ్ శితమేసం బోధయ బోధయైసగ్ సగ్
 శితమ్ । ఏనగ్ సగ్ శితగ్ సగ్ శితమే సమేనగ్ సగ్ శితం చిచ్చి
 ధగ్ శితమే సమేనగ్ సగ్ శితంచిత । సగ్ శితం చిచ్చిధగ్
 శితగ్ సగ్ శితం చిచ్చస్తరాగ్ సస్తరాం చిచ్చగ్ శితగ్ సగ్
 శితం చిచ్చస్తరాత్ । సగ్ శిత మితిసమేశితమ్ । చిచ్చస్తరాగ్ సస్త
 రాం చిచ్చిధగ్ సస్తరాగ్ సగ్ సగ్ సస్తరాం చిచ్చిధగ్ సస్తరాగ్
 సస్తరాగ్ సగ్ సగ్ సస్తరాగ్ సస్తరాగ్ సగ్ శిశాధి శిశా
 ధిసగ్ సస్తరాగ్ సస్తరాగ్ సగ్ శిశాధి సస్తరామితిసమ్ = త
 రామ్ । సగ్ శిశాధి శిశాధిసగ్ సగ్ శిశాధి శిశాధీ తిశిశాధి నర్థ
 యైసమేసం వర్థయ వర్థయైసం మహతే మహతవనం వర్థయ వర్థయై
 సంమహతే । ఏనం మహతే మహత వనమేసం మహతే సాభగాయ
 సాభకాయ మహతవనమేసం మహతే సాభగాయ । మహతే సాభ
 గాయ సాభగాయ మహతే మహతే సాభగాయ విశ్వేవిశ్వే సాభ
 గాయ మహతే మహతే సాభగాయ విశ్వే । సాభగాయ విశ్వేవిశ్వే
 సాభగాయ సాభగాయ విశ్వవనమేనం విశ్వే సాభగాయ సాభగాయ
 విశ్వవనమ్ । విశ్వవనమేనం విశ్వే విశ్వ వనమన్వన్వేనం విశ్వేవిశ్వ
 వనమను । ఏనమన్వన్వే సమేనమను మదస్తు మదస్త్యన్వే నమేనమను
 మదస్తు । అనుమదస్తు మదస్త్యన్వను మదస్తుదైవాదేవా మదస్త్య

న్వసు మదస్తు దైవాః । మదస్తు దైవా దైవా మదస్తు మదస్తు దైవాః ।
దైవా ఇతి దైవాః ॥

పది॥ వ్యానాదుసాగం శుసవనమ్ । వాచ విప్రవాచవమ్ ।
రక్షతృతుభ్యాం మైతానరుణమ్ । శోత్రాదాశ్వివమ్ । చక్షుషశు
క్రామృద్ధిసాత్రతనాగ్రయణమ్ । అశ్వధ్యఉధ్యమ్ । ఆయుషోద్భవమ్ ॥

(౮) మంత్రః । పునస్త్యాదిత్యాదుదాగ్రాన సప్తసమిధతాముపరబ్ర
హ్మణో వసునీధయజ్ఞైః । ఘృతేనత్వం తనువోవధయస్వప్రత్యాసం
తు యజమానస్యంకామూః ॥

పది॥ పునః । త్వో । ఆదిత్యాః । రుద్రాః । వసవః । సమితి ।
ఇన్ద్రతామ్ । పునః । బ్రహ్మణః । వసునీధేతివసు=నీధ । యజ్ఞైః । ఘృ
తేన । త్వం । తనువః । వధయస్వ । ప్రత్యాః । ప్రస్తు । యజమానస్య ।
కామూః ॥

క)మం । పునస్త్యా । త్వోదిత్యాః । ఆదిత్యాదుదాగ్రా । రుద్రా
వసవః । వసప్రసం । సమిధతామ్ । ఇన్ద్రతామునః । పునరబ్రహ్మణః ।
బ్రహ్మణోవసునీధ । వసునీధయజ్ఞైః । వసునీధేతివసు=నీధ । యజ్ఞేతి
యజ్ఞైః । ఘృతేనత్వమ్ । త్వంతనువః । తనువోవధయస్వ । వధయ
ప్రప్రత్యాః । ప్రత్యాసంస్తు । ప్రస్తు యజమానస్య । యజమానస్య కా
మూః । కామూఇతికామూః ॥

జట॥ పునస్త్యాస్త్యో పునః పునస్త్యా । త్వోదిత్యా ఆదిత్యాస్త్యా

త్వాదిత్యాః । ఆదిత్యా రుద్రా రుద్రా ఆదిత్యా ఆదిత్యా రుద్రాః ।
 రుద్రావసవో వసవో రుద్రా రుద్రావసవః । వసవస్సగ్ం సంవసవో
 నననస్సమ్ । సమిన్ధతా మిన్ధతాగ్ం సగ్ం సమిన్ధతామ్ । ఇన్ధతామ్మనః ।
 పునరిన్ధతా మిన్ధతామ్మనః । పునర్బ్రహ్మణో బ్రహ్మణః పునః పున
 బ్రహ్మణః । బ్రహ్మణో వసునీధ వసునీధ బ్రహ్మణో బ్రహ్మణో వసు
 నీధ । వసునీధయజ్ఞైస్సజ్ఞైర్వసునీధ వసునీధయజ్ఞైః । నస్తునీధేతివసు=
 నీధ । యజ్ఞైరితియజ్ఞైః ॥ ఘృతేనత్యవస్వ ఘృతేన ఘృతేన త్యమ్ ।
 త్వంతనువస్తను వస్త్యం త్వం తనువః । తనువో వర్ధయస్వ వర్ధయ
 స్వతను వస్తనువో వర్ధయస్వ । వర్ధయస్వ ప్రత్యాన్నత్యా వర్ధయ
 స్వ వర్ధయస్వ ప్రత్యాః । ప్రత్యాస్సన్తు సస్తు ప్రత్యా ప్రత్యాస్సన్తు ।
 ప్రస్తు యజమానస్య యజమానస్య సన్తు సన్తు యజమానస్య । య
 జమానస్య కామాః కామా యజమానస్య యజమానస్యకామాః ।
 కామాఇతి కామాః ।

ఘన ॥ పునస్త్యాతా పునః పునస్త్యాదిత్యా ఆదిత్యాస్త్యాపునః
 పునస్త్యాదిత్యాః । త్వాదిత్యా ఆదిత్యా స్త్వా త్వాదిత్యా రుద్రా
 రుద్రా ఆదిత్యా స్త్వా ర్వాదిత్యా రుద్రాః । ఆదిత్యా రుద్రా రు
 ద్రా ఆదిత్యా ఆదిత్యా రుద్రావసవో వసవో రుద్రా ఆదిత్యా
 ఆదిత్యా రుద్రావసవః । రుద్రావసవో వసవో రుద్రా రు
 ద్రావసవస్సగ్ం సంవసవో రుద్రా రుద్రావసవస్సమ్ ।

వసవస్సగ్ం సంవసవోవ సవస్సమిథతా మిథతాగ్ం సంవ
 సవోవ సవస్స మిథతామ్ । సమిథతా మిథతాగ్ం సగ్ం సమి
 థతామువః పునరిథతాగ్ం సగ్ం సమిథతామువః । ఇథతా
 మువః పునరిథతా మిథతాము సర్రబ్రహ్మో బ్రహ్మోః పునరిథతా
 మిథతాముసర్రబ్రహ్మోః పునర్రబ్రహ్మో బ్రహ్మోః పునః పునర్రబ
 హ్మో వసునీథ వసునీథ బ్రహ్మోః పునః పునర్రబ్రహ్మో వసునీథ ।
 బ్రహ్మో వసునీథ వసునీథ బ్రహ్మో బ్రహ్మో వసునీథయజ్ఞైర్వ
 ఙ్జైర్వసునీథ బ్రహ్మో బ్రహ్మో వసునీథయజ్ఞైః । వసునీథయజ్ఞైర్వ
 ఙ్జైర్వసునీథవసునీథయజ్ఞైః । వసునీథేతివసునీథ । యజ్ఞైరితియజ్ఞైః ।
 ఘృతేనత్వంత్యఙ్ఘృతేన ఘృతేనత్వం తను వస్తను వస్త్యంత్యంతనువో
 వధయస్వ వధయస్వతనువస్త్యంతనువో వధయస్వ । తను వో
 వధయస్వ వధయస్వ తనువస్తనువో వధయస్వ ప్రత్యాప్నత్యావధ
 యస్వతను వస్తనువో వధయస్వ ప్రత్యాః । వధయస్వ ప్రత్యాప్న
 త్యా వధయస్వ వధయస్వ ప్రత్యాప్నస్తు సస్తు ప్రత్యా వధయస్వ వ
 ధయస్వ ప్రత్యాప్నస్తు । ప్రత్యాప్నస్తు సస్తు ప్రత్యాప్నత్యాప్నస్తు య
 జమానస్వ యజమానస్వసస్తు ప్రత్యాప్నత్యాప్నస్తు యజమానస్వ ।
 సస్తు యజమానస్వ యజమానస్వ సస్తు సస్తు యజమానస్వ కా
 మాః కామా యజమానస్వ సస్తు సస్తు యజమానస్వ కామాః

యాజమానస్య కామూః కామూ యజమానస్య యజమానస్య కా
 నూః | కామూ ఇతి కామూః ||

పది|| పునస్త్యాదిత్యా రుద్రావనవస్స మిష్ఠతామిత్యా మౌ
 తానా సతందెవతా అగ్రేసన్త్యై తాభిశ్చేవైవగ్ం సమిధే జోదాస
 జోధీత్యు పతిష్ఠతే జోధీయత్యైవైవగ్ం తస్మాద్భుస్త్వా ప్రజాః ప్రబు
 ధ్యంతే యథాస్థానము పతిష్ఠతే తస్మాద్భుథా స్థానమృశవః పునరే
 త్యో పతిష్ఠన్తే || శతమానం...తి||

(౯) మస్త్రీః || సన్త్వాసిజ్ఞామి యజమా ప్రజామాయుస్థిసః ||

పదమ్ || సమితి | త్వా | సిజ్ఞామి | యజమా | ప్రజామితి
 ప్ర=జామ్ | ఆయుః | ధనమ్ | చ ||

క్రమం || సన్త్వా | త్వాసిజ్ఞామి | సిజ్ఞామి యజమా | య
 జమా ప్ర జామ్ | ప్రజామాయుః | ప్రజామితిప్ర=జామ్ | ఆయుః
 ధనమ్ | చేతిచ ||

జట || సన్త్వా త్వాసగ్ం సన్త్వా | త్వాసిజ్ఞామి సిజ్ఞామిత్వా
 త్వాసిజ్ఞామి | సిజ్ఞామి యజమా యజమా సిజ్ఞామి సిజ్ఞామి య
 జమా | యజమా ప్రజామృజాం యజమా యజమా ప్రజామ్ ప్రజా
 మాయురాయుః ప్రజామృజామాయుః | ప్రజామితి ప్ర=జామ్ | ఆయు
 ధనం ధనమాయురా యుర్ధసమ్ | ధనమ్ చధనం ధనమ్ | చేతిచ ||

ఘన || సన్త్వాత్వాసగ్ం సన్త్వాసిజ్ఞామి సిజ్ఞామిత్వాసగ్ం

సన్న్యాసిశ్చామి । తాసిశ్చామి సేశ్చామిత్వా తాసిశ్చామి యజమా
 యజమా సిశ్చామిత్వాత్వా సిశ్చామి యజమా । సిశ్చామి యజమా
 యజమా సిశ్చామి సిశ్చామి యజమా ప్రజామృజాం యజమా
 సిశ్చామి సిశ్చామి యజమా ప్రజామ్ యజమా ప్రజాం ప్రజాయజ
 మా యజమా ప్రజామాయురాయుః ప్రజాం యజమా యజమాప్రజా
 మాయుః । ప్రజామాయురాయుః ప్రజామృజామాయుర్ధనం ధన
 మాయుః ప్రజామృజామాయుర్ధనమ్ । ప్రజామితి ప్రజామ్ ఆయు
 ర్ధనం ధనమాయురాయుర్ధనమ్ । ధనశ్చైతద్ధన మాయురాయుర్ధనంచ
 దనంచ చుధనం ధనంచ । చేతిచ ॥

౪౬॥ శ్రేయోవసీయ ఆయుర్ధనమ్భా తమ్భాతమ్ । చిత్రః కై
 తుః ప్రభానాభాప్రమ్భాన్ । జ్యోతిష్మాగ్ సైజస్వానా తప్తగ్స్తపస్వ
 భితవన్ ॥ రోచనో రోచమానశ్శోభనశ్శోభ మానః కల్యాణః॥

(౧౦) ౦॥ ఓజసేజహాంమ్యేజ్జో విదస్యో జోహూమాహా నీన్నా
 హమోజో హాసిప్తం మామామోజో హాసీత్సూర్య భాజస్విన్నాభిజ
 స్వీత్వం కే నేషు భూయాభాజస్వగ్రం మామాయుష్కంతం వర్చస్వం
 తంమనుష్యేషు కురునాయోశ్చత్వా పాంచభాజసేజహామి సువ
 ర్విదస్తి సువర్హూహా నీన్నాహగ్ం సువర్హాసిప్తం మామాగ్ం
 సువర్హాసీస్త్వం మేధాంమయి ప్రజాంమయ్యగ్నిస్తే జోదధాతు
 మయి మేధాంమయి ప్రజాంమయింద్ర ఇంద్రియం దధాతుమయి
 మేధాంమయి ప్రజాంమయి సూర్యోభాజో దధాతు ॥

పది॥ మే॒ధాదే॑వీ॒జుష॑మా॒ణాన॑ ఆ॒గాద్వి॑శ్వా॒చీభ॑ద్రా॒సు మ॑న
 స్య॒ మా॒నా । త్వ॑యా॒ జుష్టా॑ను॒ దమా॑నాదు॒ రుక్తా॑ను॒భి హ॑ద్వదే॒మ
 వి॒దధే॑స్తు॒వీరాః॑ । త్వ॑యా॒ జుష్ట॑ ఋ॒షిర్భ॑వతి॒ దేవి॑త్వయా॒ బ్ర॒హ్మగ॑తశ్రీ
 రు॒తత్వ॑యా॒ । త్వ॑యా॒ జుష్ట॑శ్చి॒త్రం వి॑దతే॒వస్తు॑ సా॒నోజు॑ష స్వ॒ద్రవి॑
 ణో॒నమే॑ధే । మే॒ధాంమ॑ ఇ॒ంద్రో ద॑ధాతు॒ మేధాం॑ దే॒వీస॑రస్వతీ ।
 మే॒ధాంమే॑ అ॒శ్వినా॑ను॒ భా॒వాధ॑త్తాం పు॒ష్కర॑స్ర॒జా అ॒ప్సరా॑సు॒చ
 యా మే॒ధాగం॑ద్ర॒త్వేషు॑చ॒ యన్మ॑నః । దై॒వీంమే॒ధా స॑రస్వతీ॒సామాం॑
 మే॒ధాస్తు॑ ర॒భిర్జు॑ష॒తాగ్ స్వా॑హా । ఆ॒మాంమే॒ధాస్తు॑ ర॒భిర్వి॑శ్వ॒రూపా॑
 హి॒రణ్య॑వర్ణా॒ జగ॑తీ॒ జగ॑మ్యా॒ ఊర్జ॑స్వతీ॒ పయ॑సా॒ పిన్వ॑మా॒నాసా॑
 మాంమే॒ధాస్తు॑ ప॒తీకా॑జుషం॒ తామ్ । మ॒యిమే॒ధాం మ॒యిప్ర॑జాం
 మ॒యిగ్ని॑స్తే॒జో ద॑ధాతు । మ॒యిమే॒ధాం మ॒యిప్ర॑జాం మ॒యాంధ్ర॑
 ఇ॒ంద్రి॒యం ద॑ధాతు॒మయి॑ మే॒ధాంమ॒యి ప్ర॑జాంమ॒యి సూ॒ర్యోభా॑
 జో ద॑ధాతు॥ శతమానం...తి॥

(౧౧) సం॥ ప్ర॒జాకా॑మా॒ అచి॑న్వత॒ తతో॑నై॒తే స॒హస్ర॑గ్ం స॒హస్రిం॑
 పు॒తాన॑ వి॒దంత॑ ప్ర॒థతే॑ ప్ర॒జయా॑ ప॒శుభి॑స్తాం మా॒త్రామా॑పో॒తి
 యాం॑తే గ॒చ్ఛన్ య॑ప్ర॒వం వి॒ద్వాస్తే॑ తమగ్నిం చి॒స్తుతే॑॥

పది॥ ప్ర॒జాకా॑మా॒ ఇతి॑ప్ర॒జాకా॑మాః । అచి॑న్వత॒ తతో॑నై ।
 తే । స॒హస్ర॑గ్ం స॒హస్రి॑మితి॒ సహ॑స్రం-సహస్ర॒ సు॒తాన్ । అ॒విం
 దంత॑ । ప్ర॒థతే॑ । ప్ర॒జయే॑తి-ప్ర॒జయా॑ । ప॒శుభి॑రితి॒ పశు॑-భిః । తాం॑

మాత్రాం । ఆప్రోత్తి యాంతే అగచ్ఛన్ । యః ప్రవంవిద్వాన్ ।
వ్రతం । అగ్నిం । చినుతే ॥

క్రమం॥ ప్రజాకామా అచిన్వతః ప్రజాకామా ఇతిప్రజా-కా
మాః । అచిన్వతతతః । తతోవై । వైతే । తేస్తహస్రిగ్ం సహస్రిం-స్త
హస్రిగ్ం సహస్రిం పుత్రాన్ స్తహస్రిగ్ం సహస్రిమితి స్తహస్రిం ।
స్తహస్రిం । పుత్రానవిందంత । అవిందంతప్రథతే । ప్రథతే ప్రజయా ।
ప్రజయాప్రశుభిః । ప్రజయేతి ప్రజయా । ప్రశుభిస్తాం । ప్రశుభిరితి ప్ర
శుభిః । తాంమాత్రాం ॥ మాత్రా మాప్రోత్తి । ఆప్రోత్తియాం ।
యాంతే । తేగచ్ఛన్ । అగచ్ఛన్యః । యప్రవం । ప్రవంవిద్వాన్ ।
విద్వానేతం । వ్రతమగ్నిం । అగ్నించినుతే । చినుత ఇతిచినుతే ॥

జట॥ ప్రజాకామా అచిన్వతా చిన్వత ప్రజాకామాః ప్రజా
కామా అచిన్వత । ప్రజాకామా ఇతిప్రజా-కామాః । అచిన్వత తత
స్తతో చిన్వతా చిన్వత తతః । తతోవైవై తతస్తతోవై । వైతేతే
వైవైతే । తేస్తహస్రిగ్ం సహస్రిగ్ం స్తహస్రిగ్ం సహస్రింతేతేస్తహ
స్రిగ్ం సహస్రిం । స్తహస్రిగ్ం సహస్రిం పుత్రాన్పుత్రాన్ధిహస్రిగ్ం
సహస్రిగ్ం స్తహస్రిగ్ం సహస్రింపుత్రాన్ । స్తహస్రిగ్ం సహస్రిమితి
స్తహస్రిం-స్తహస్రిం । పుత్రాన విందంతా విందంత పుత్రాన్పుత్రాన
విందంత । అవిందంత ప్రథతే ప్రథతే విందంతా విందంత ప్రథతే ।
ప్రథతే ప్రజయా ప్రజయా సప్రథతే ప్రథతే ప్రజయా । ప్రజయా
ప్రశుభిః ప్రశుభిః ప్రజయా ప్రజయా ప్రశుభిః । ప్రజయితి ప్రజయా ।

ప్రశుబ్దిస్తాంతాం ప్రశుభిః ప్రశుబ్దిస్తాం । ప్రశుబ్దిరితి నశుభిః । తాంచూ
 త్రాం మాత్రాం తాం తాం మాత్రాం । మాత్రామాప్నోత్యా
 ప్నోతి మాత్రాం మాత్రాం మాప్నోతి ఆప్నోతియాం యా మా
 ప్నోత్యాప్నోతియాం । యా షేతే యాం యాంతే । తేగచ్ఛన్న
 గచ్ఛంతే గచ్ఛన్ । గచ్ఛన్యో యోగచ్ఛన్న గచ్ఛన్యః ।
 యప్రవమేవయో యప్రవం । ప్రవంవిద్వాన్ విద్వానైవ మైవం
 విద్వాన్ । విద్వానైతమైతం విద్వాన్ విద్వానైతం । ప్రతమగ్ని మగ్ని
 మైత మైత మగ్నిం । అగ్నిం చినుతే చినుతేగ్ని మగ్ని చినుతే ।
 చినుత ఇతి చినుతే ॥

ఘన॥ ప్రజాకామా అచిన్వతా చిన్వత ప్రజాకామాః ప్రజా
 కామా అచిన్వత తతస్తతో చిన్వత ప్రజాకామాః ప్రజాకామా అచి
 స్వతతతః । ప్రజాకామా ఇతి ప్రజాకామాః । అచిన్వత తతస్తతో
 చిన్వతా చిన్వత తతోవైవైతతో చిన్వతా చిన్వత తతోవై । తతో
 వైవైతతస్తతో వై తెతే వై తతస్తతోవైతే వై తెతే వైవైతేసహ
 స్రగ్ం సహస్రగ్ం సహస్రగ్ం సహస్రితే వైవైతే సహస్రగ్ం
 సహస్రిం । తెసహస్రగ్ం సహస్రగ్ం సహస్రగ్ం సహస్రిం తెతే
 సహస్రగ్ం సహస్రింపుత్రాన్ పుత్రాన్స్సహస్రిగ్ం సహస్రం తెతే
 సహస్రిగ్ం సహస్రం పుత్రాన్ । సహస్రిగ్ం సహస్రం పుత్రాన్
 పుత్రాన్స్సహస్రిగ్ం సహస్రగ్ం సహస్రిగ్ం సహస్రిం పుత్రాన
 విందం వితాందంతపుత్రాన్ స్సహస్రిగ్ం సహస్రగ్ం సహస్రిగ్ం

వంయో యవీవం విద్యాన్ । వీవం విద్యాన్విద్యా నైవమేవం విద్యా
 నైతమేతం విద్యా నైవమేవం విద్యానైతం । విద్యానైత మేతంవిద్యా
 న్విద్యా నైతమగ్ని మగ్నిమేతం విద్యా విద్యా నైతమగ్నిం । ఏత
 మగ్ని మగ్నిమేత మేనమగ్నిం చిన్తే చిన్తేగ్ని మేతమేత మగ్నిం
 చిన్తే । అగ్నిచిన్తే చిన్తేగ్ని మగ్నిచిన్తే । చిన్తేతగ్నిచిన్తే
 పది । సాంగ్రహాంశ్యేష్టా యజతే । ఇమాం జనతాగ్ంసం
 గృహ్ణోనేతి । ద్వాదశారత్ని రశనాభవతి । ద్వాదశమాసాసంవత్స
 రః । సంవత్సరమై వావరుంధే మాంజీభవతి । ఊర్ధ్వమాంజాః ।
 ఊర్జమైవావరుంధే । చిత్రానక్షత్రం భవతి । చిత్రంవా ఏతత్కర్మ
 యదశ్వమేధస్సమృద్ధ్యై ॥ శతమానం...తి ॥

(౧౨) సగ్ంహితా॥ ఓషధయస్సంవదంతే సోమేన సహరాజ్ఞా
 యస్మైక్తరోతి శ్రాహ్మణస్తగ్ం రాజనాన్పరయామసి ॥

పదం॥ ఓషధయః । సమితి । వదంతే సోమేనసహ । రాజ్ఞా
 యస్మై । క్తరోతి । శ్రాహ్మణః । తం । రాజన్ । పారయామసి ॥
 క్రమః॥ ఓషధయస్సం । సంవదంతే । వదంతే సోమేన । సోమే
 నసహ । సహరాజ్ఞా । రాజ్ఞైతి రాజ్ఞా ॥ యస్మైక్తరోతి । క్తరోతి శ్రా
 హ్మణః । శ్రాహ్మణస్తం । తగ్ంరాజన్ । రాజనాన్పరయామసి । పార
 యామసీతి పారయామసి ॥

జటా॥ ఓషధయస్సగ్ం సమోషధయ ఓషధయస్సం । సం
 వదంతే వదంతే సగ్ంసంవదంతే । వదంతే సోమేన సోమేనవదంతే

వదంతె సోమేన । సోమేన సహసహ సోమేన సోమేనసహ । సహ
రాజ్ఞా రాజ్ఞాసహ సహరాజ్ఞా । రాజ్ఞేతి రాజ్ఞా యస్మై కరోతి కరోతి
యస్మై యస్మై కరోతి కరోతి బ్రాహ్మణో బ్రాహ్మణ కరోతి కరోతి
బ్రాహ్మణః బ్రాహ్మణ స్తం తం బ్రాహ్మణో బ్రాహ్మణ స్తం తగ్ం రాజ
స్రజ్ఞన్ తం తగ్ం రాజన్ । రాజన్వారయామసి పారయామసి రాజ
న్వారయామసి । పారయామసీతి పారయామసి॥ శతమానం...తి॥

౧౩॥ ఏతా అసదన్ సుక్తతస్య లోకే తావిష్ణో పాహి । పాహి యజ్ఞమ్ ।
పాహి యజ్ఞ పతిమ్ పాహి మాం యజ్ఞనియమ్ ॥

పదము.

ఏతాః । అసదన్ । సు-క్తతస్యేతి సు-క్తతస్య । లోకే తాః ।
విష్ణో ఇతి । పాహి । పాహి । యజ్ఞమ్ । పాహి । యజ్ఞ పతిమితి యజ్ఞ-
పతిమ్ । పాహి । మామ్ । యజ్ఞనియమితి యజ్ఞ-నియమ్॥

కీ. నా ను.

ఏతా అసదన్ । అసదన్ సుక్తతస్య । సుక్తతస్య లోకే తావిష్ణో
తస్యేతి సు-క్తతస్య । లోకే తాః । తావిష్ణో । విష్ణో పాహి । విష్ణో ఇతి
విష్ణో । పాహి పాహి । పాహి యజ్ఞమ్ । యజ్ఞప్రాహి । పాహి యజ్ఞ
పతిమ్ । యజ్ఞ పతిప్రాహి । యజ్ఞ పతిమితి యజ్ఞ-పతిమ్ । పాహి మామ్ ।
మాం యజ్ఞనియమ్ । యజ్ఞనియమితి యజ్ఞ=నియమ్ ॥

జ టా.

ఏతా అసదన్న సదనై తా ఏతా అసదన్ | అసదస్సు కృతస్య
 సుకృతస్య సదన్న సదస్సు కృతస్య | సుకృతస్యలోకే లోకే సుకృ
 తస్య సుకృతస్యలోకే | సుకృతస్యలోకే-కృతస్య | లోకేతాస్తా లోకే
 లోకేతాః | తావిష్టా విష్టా తాస్తావిష్టా | విష్టాపాహి పాహివిష్టా విష్టా
 పాహి | విష్టా ఇతి విష్టా | పాహి పాహి పాహి పాహి పాహి పాహి
 పాహి యజ్ఞం యజ్ఞ మౌహిపాహియజ్ఞ పతియజ్ఞ పతింపాహి పాహి
 యజ్ఞం యజ్ఞ మౌహి | పాహియజ్ఞ పతియజ్ఞ పతింపాహి పాహి
 యజ్ఞ పతిమ్ | యజ్ఞ పతిమౌహి పాహియజ్ఞ పతిం యజ్ఞ పతిమౌహి
 యజ్ఞ పతి మితియజ్ఞ-పతిమ్ | పాహిచూమ్నామౌహి పాహిమామ్
 మాంయజ్ఞ నియం యజ్ఞ నియం మాంమాం యజ్ఞ నియమ్ | యజ్ఞ నియ
 మితియజ్ఞ-నియమ్ ||

ఘ న.

ఏతా అసదన్న సదనై తా ఏతా అసదస్సు కృతస్య సుకృ
 తస్య సదనై తా ఏతా అసదస్సు కృతస్య | అసదస్సు కృతస్య సుకృ
 తస్య సదన్న సదస్సు కృతస్య లోకేలోకే సుకృతస్య సదన్న సదస్సు
 కృతస్య లోకే | సుకృతస్య లోకేలోకే సుకృతస్య సుకృతస్యలోకే
 తాస్తాలోకే సుకృతస్య సుకృతస్య లోకేతాః | సుకృతస్యలోకే-
 కృతస్య | లోకేతాస్తా లోకే లోకేతా విష్టా విష్టా తాలోకే లోకే
 తా విష్టా | తావిష్టావిష్టా తాస్తావిష్టా పాహిపాహి విష్టా తాస్తా విష్టాపా

హి । విష్ణోపాహిపాహివిష్ణోవిష్ణోపాహి పాహిపాహి పాహివిష్ణో విష్ణో
 పాహిపాహి । విష్ణోఽతివిష్ణో । పాహిపాహి పాహిపాహిపాహి పాహి
 యజ్ఞం యజ్ఞమ్పాహిపాహి పాహిపాహి యజ్ఞమ్ । పాహియజ్ఞంయజ్ఞ
 మ్పాహి పాహియజ్ఞ మ్పాహి పాహియజ్ఞ మ్పాహిపాహియజ్ఞమ్పా
 హి । యజ్ఞమ్పాహిపాహియజ్ఞం యజ్ఞమ్పాహియజ్ఞపతిం యజ్ఞపతి
 మ్పాహియజ్ఞంయజ్ఞమ్పాహి యజ్ఞపతిమ్ పాహియజ్ఞ పతిం యజ్ఞపతి
 మ్పాహి పాహియజ్ఞ పతిమ్పాహి పాహియజ్ఞపతి మ్పాహిపాహి
 యజ్ఞపతిమ్పాహి । యజ్ఞపతిమ్పాహి పాహి యజ్ఞపతిం । యజ్ఞపతి
 మ్పాహి మామ్మామ్పాహి యజ్ఞపతిమ్ యజ్ఞపతిం పాహిమామ్
 యజ్ఞపతిమితియజ్ఞ పతిమ్ । పాహిమామ్మామ్పాహిపాహిమాం యజ్ఞ
 నియంయజ్ఞని యమ్మామ్పాహిపాహిమాం యజ్ఞనియమ్ । మాం
 యజ్ఞ నియంయజ్ఞ నియంమాంమాం యజ్ఞనియమ్ । యజ్ఞనియమితి
 యజ్ఞ-నియమ్॥

బ్రాహ్మణమ్:

ఏతా అసదధ్ధస్స కృతస్య లోకఃకథ్యాహ । సత్యంవైసు కృ
 తస్యలోకః । సత్యవై నాసుకృతస్య లోకేనాదయతి । తావిష్ణోపా
 హిత్యాహ । యజ్ఞో వై విష్ణుః । యజ్ఞస్యధృత్యై పాహియజ్ఞంపాహి
 యజ్ఞపతిం పాహిమాంయజ్ఞనియమిత్యాహ । యజ్ఞాయయజమానా
 యాత్త న । తెభ్యవైవాశిష మాశ్వాసైనార్యై ॥ శతమానం...తి

౧౮॥ కదాచన స్మరీతసి నష్టసశ్చసిదాశుషే । ఉపోపెన్నమ

ఘృత్ భూయశ్చిన్నతేదానం దైవస్యపుచ్యతే । ఉషయామగృహి
తోఽస్యాదిత్యేభ్యస్తా ॥ కదాచన ప్రియుచ్చస్యభే నిపాసిజన్మసి
తురీయాదిత్యసవనంత ఇద్రియమాత స్థావమృతందివి । యజ్ఞోదేవా
నాం ప్రత్యేతి సుముమూదిత్యా సోభవతామృతయస్తః । ఆనోఽ
ర్వాచీసుచుతిర్వృత్యాదగ్ంహోఽద్విద్యావరివోవిత్తరాసత్ । వివస్వ
ఆదిత్యే వతేసోమపీధస్తే నమన్దస్వతే నతృప్యతృప్యాస్మతేవ యంత
ర్పయితానోయాదివ్యావృష్టి స్తయాత్వాశ్రీణామి॥

ప ద ము.

కదా । చన । స్తరీః । అసి । న । ఇంద్ర । సత్ససి । దాశు
షే । ఉపోషేత్యుప - ఉష । ఇత్ । ను । మఘనన్నితిమఘ - వన్ ।
భూయః । ఇత్ । ను । తే । దానమ్ । దైవస్య । పుచ్యతే । ఉష
యామ గృహీతఇత్యుపయామ- గృహితః । అసి । ఆదిత్యేభ్యః ।
త్వా । కదా । చన । ప్రేతి । యుచ్చసి । ఉభేఇతి । సీతి । పాసి ।
జన్మసీఇతి । తురీయ । ఆదిత్య । సవనమ్ । తే । యింద్రియమ్ । ఏతి
తస్మా । అమృతమ్ । దివి । యజ్ఞః । దైవానామ్ । పతీతి । ఏతి । సు
ముమ్ । ఆదిత్యాసః । భవత । మృతయస్తః । ఏతి । వః । అర్వాచీ
సుచుతిరితిసు-చుతిః । వప్తృత్యాత్ । అగ్ంహోః । చిత్ । యా ।
వరివోవిత్త రతివరివోవిత్-తరా । అసత్ । వివస్వః । ఆదిత్య ।
ఏవః । తే । సోమపీధ ఇతిసోమపీధః । తేన । మన్దస్వ । తేన । తృ

ప్రసాదాత్మకం | తేజస్వినం | తత్త్వయితారః | యా | దివ్యా | వృష్టిః |
తయా | త్వా | శ్రీణామి ||

కృమము.

కదాచన | చనస్తరిః | స్తరీరసి | అసిన | నంద్ర | ఇంద్రప్ర
శ్చసి | సత్త్వసిదాశుషే | దాశుష ఇతిదాశుషే | ఉప్రోపేత్ | ఉప్రో
పేతుప-ఉప్ర | ఇన్ను | నుమఘవన్ | మఘవన్మాయః | మఘవన్నితి
మఘ-వన్ | భూయథత్ | ఇన్ను | నుతే | తెదానమ్ | దానందేవ
స్య | దేవస్యపృచ్ఛతే | ప్రపృచ్ఛత ఇతిపృచ్ఛతే | ఉప్రయామగృహీ
తోసి | ఉప్రయామగృహీత ఇత్యుపయామ-గృహీతః | అస్యాదిత్యై
భ్యః | ఆదిత్యైభ్యస్త్యా | త్వేతిత్వా | కదాచన చనప్ర | ప్రయు
చ్ఛసి | యుచ్ఛస్యథే | ఉభేని | ఉభేఇత్యుభే | నిపాసి | పాసిజన్మనీ |
జన్మనీఇతిజన్మనీ | తురీయాదిత్య | ఆదిత్యసవనం | సవనన్తే | తత్త్వంద్రి
యమ్ | ఇంద్రియమా ఆతస్థా | తస్థాప్రమృతమ్ | అమృతందివి | దివీతి
దివి | యజ్ఞోదేవానామ్ | దేవానాంప్రతి | ప్రత్యేతి | వీతిసుమ్మమ్ |
సుమ్మమాదిత్యాసః | ఆదిత్యాస్తోభవత | భవతామృతయన్తః | మృత
యన్త ఇతిమృతయన్తః | ఆవః | వోర్వాచీ | అర్వాచీసుమతిః | సు
మతిర్వృత్యాత్ | సుమతిరితిసు-మతిః | వప్రత్యాదగ్హోః | అగ్
హోశ్చిత్ | చిద్యా | యావోవిత్తరా | వోవిత్తరాసత్ | వర్ష
వోవిత్త రేతివర్షోవిత్-తరా | అస్తదిత్యసత్ | విచస్వదిత్య | ఆది

త్రైవిషః । ఏష తే । తైసోమపీధః । సోమపీధసైన । సోమపీధఇతిసోమం
 పీధః । తేనమందస్వ । మందస్వతేన । తేనతృప్య । తృప్యతృప్యస్మ
 తృప్యస్మతే । తెవయం । వయంశర్వయితారః । తర్వయితారోయా
 యాదివ్యా । దివ్యావృష్టిః । వృష్టిస్తయా । తయాత్వా । త్వాశీణా
 మి ॥ శ్రీగామీతి శ్రీగామి ॥

జ టా.

క్షదాచనచనక్షదాక్షదాచన । చనస్తరీస్తరీశ్చనచనస్తరీః । స్తరీః
 రస్యసిస్తరీస్తరీరసి । అసిననాస్యసిన ॥ నెండ్రెంద్రీననెండ్ర । ఇంద్ర
 శ్చసిస్త్రస్మింద్రేంద్రీస్త్రస్మిన్ । స్త్రస్మిన్దా శుష్మదాశుష్మ సశ్చసినశ్చ
 సిదాశుష్మ । దాషుష్మ ఇతిదాషుష్మ । ఉప్రోపేదీదు ప్రోప్రోప్రోవేత్
 ఉప్రోపేతుష్వఉష్వ ॥ ఇనుష్మన్విదిన్ను । నుమఘ వస్మఘవన్నును మఘ
 వన్ మఘవస్మయో భూయోమఘవస్మఘవస్మయః । మఘవన్ని
 తిమఘవన్ । భూయఇదిద్భూయోభూయిత్ ॥ ఇనుష్మన్విదిన్ను । ను
 తెతేను నుతే । తెదాచందానం తెతేదానం । దానం దేవస్యదేవస్య
 దాచందానం దేవస్య । దేవస్యపృచ్ఛతేపృచ్ఛతే దేవస్యదేవస్యపృచ్ఛ
 తే । ప్రృచ్ఛతేఇతిపృచ్ఛతే । ఉపయామగృహీతో స్యస్యపయామ
 గృహీత । ఉపయామ గృహీతోసి ఉపయామగృహీత ఇతుష్వపయామ
 గృహీతః । ఆప్రిదీత్యేభ్య ఆదిత్యేభ్యోస్యస్యాదిత్యేభ్యః । ఆదిత్యే
 భ్యస్త్యేత్యేద త్యేభ్య ఆదిత్యేభ్యస్త్య । త్యేతిత్వా । కదాచనచన
 క్షదాక్షదాచన । చనప్రవచ్ఛ నచనప్ర । ప్రియుచ్ఛసియుచ్ఛసి ప్రప్ర

యుచ్చసి । యుచ్చస్య భేక్షుభేయుచ్చసి యుచ్చస్యభే । ఉభేనియ్యభేక్షు
 భేని । ఉభేఇత్యుభే । నిపాసిపాసినిపాసి । పాసిజన్మనీజన్మనీపాసిపాసి
 జన్మనీ । జన్మనీఇతిజన్మనీ । తురీయాది త్యాదిత్యతురీయతురీయాదిత్య ।
 ఆది సవనగ్ సవనమాదిత్యా దిశ్యసవనం । సవనంతే తైసవనగ్
 సవనంతే । ఇందియమిందియం తేత ఇందియం । ఇందియమింది
 యమిందియమా ॥ ఆతస్థాతస్థా । వాతస్థా తస్థావమృత మమృతంత
 స్థాతస్థావమృతమ్ । అమృతం దివిదివ్యమృత మమృతందివి దివీతిదివి ।
 యజ్ఞోదేవానాం దేవానాం యజ్ఞోయజ్ఞో దేవానాం దేవానాంప్రతి
 పృతిదేవానాం దేవానాప్రతిప్రత్యేత్యేతిప్రతిప్రత్యేతి । ప్రతిసుముగ్
 సుముమే త్యేతి సుముం । సుముమాది త్యాస ఆదిత్యాసోసుముగ్
 సుముమాదిత్యాసః । ఆదిత్యాసోభవత భవతాదిత్యాస ఆదిత్యాసోభ
 వత । భవతామృతయంతో మృతయంతోభవతభవతామృతయంతః
 మృతయన్త ఇతిమృతయంతః । ఆవోవఆవః । వోర్వాచ్యర్వాచీ । వో
 ర్వాచీ । అర్వాచీసుమతిః సుమతిర్వర్వాచ్యర్వాచీసుమతిః సుమతిర్వృ
 త్యాద్వృత్యాతుమతిసుమతీర్వృత్యాత్ । సుమతిరితిసు-మతిః ।
 వప్రత్యాదగ్ హోరగ్ హోర్వృత్యాద్వృత్యా త్యాదగ్ హోః । అగ్
 హోశ్చిచ్చిదగ్ హోరగ్ హోశ్చిత్ । చిద్యాయాచిచ్చిద్యా ।
 యావవిత్ విత్త రావవిత్త రాయా యావవిత్తరా । వావ
 విత్తరానదస ద్వరివోవిత్తరా వరివోవిత్తరాత్ । వరివోత్తేతి

వరిహిత్-తర్రా । అస్తదిత్యసత్ । వివస్వ ఆదిత్యాదిత్య వివస్వ
 వివస్వ ఆదిత్య । అదిత్యైవవవ ఆదిత్యాదిత్తువః । వవ తేతవవవవ
 ॥ తే సోమపీధస్సోమపీధస్సే తే సోమపీధః । సోమపీధ సైవ తే సోమ
 పీధస్సోమపీధ స్తే స । సోమపీధ ఇతి సోమ-పీధః । తేన మందస్వమంద
 స్వ తేన తేన మందస్వ । మందస్వ తేన తేన మందస్వ మందస్వ తేన ।
 తేన తృప్యతృప్య తేన తేన తృప్య । తృప్యతృప్యస్మతృప్యస్మ
 తృప్యతృప్యతృప్యస్మ । తృప్యస్మ తే తే తృప్యస్మతృప్యస్మతే ।
 తేవయంప్రయం తే తేవయమ్ । ప్రయంతర్వయితారస్త ర్వయితారోప్ర
 యంప్రయంతర్వయితారః । తర్వయితారోయాచూతర్వయితారస్తర్వ
 యితారోయా । యాదివాదివ్యాయాచాదివ్యా । దివ్యావృష్టిర్వృ
 ష్టిర్దివ్యాదివ్యావృష్టిః । వృష్టిస్తయాతయావృష్టిర్వృష్టిస్తయా । త
 యాత్వాత్వాతయాతయాత్వా । త్యాశ్రీణామిశ్రీణామిత్వాత్వా
 శ్రీణామి । శ్రీణామితీ శ్రీణామి ॥

ఘ న.

కదాచనచన కదాకదా చనస్మరీస్తరీశ్చనకదాకదాచనస్తరీః ।
 చనస్తరీస్తరీశ్చ నచనస్మరీస్యసిస్తరీస్చనచనస్తరీస్యసి । స్మరీస్యసి
 స్మరీ స్మరీస్యననాసిస్తరీ స్మరీస్యసి । అసిస్యనాస్యసి నెంద్రేంద్రనాస్యసి
 నెంద్ర । నెంద్రేంద్రన నెంద్రస్యసి సశ్చస్మీంద్రన నెంద్రస్యసి । ఇంద్ర
 సశ్చసిస్మీంద్రేంద్రస్యసి దాశు షేదాశు షేస్మీంద్రేంద్రస్యసి

[illegible]

యుచ్చస్యైభేఉభేయుచ్చస్సిపిపియుచ్చస్యైభే । యుచ్చస్యైభేఉభే
 యుచ్చస్యైభేయుచ్చస్యైభేనిన్యైభేయుచ్చస్యైభేని ॥ ఉభేనిన్యైభే
 ఉభేని ॥ పాసిపాసిన్యైభేఉభేపాసి ॥ ఉభేఇత్యైభే ॥ నిపాసిపాసినినిపాసి
 జన్మన్తజన్మన్త పాసినినిపాసిజన్మన్త ॥ పాసిజన్మన్తజన్మన్త పాసిపాసిజన్మన్త
 జన్మన్తజన్మన్త ॥ తురీయాదిత్యాదిత్యతురీయతురీయాదిత్యసవనగ్ సవ
 నమాదిత్యతురీయతురీయాదిత్యసవనం ॥ ఆదిత్యసవనగ్ సవనమాది
 త్యాదిత్యసవనం తెత్యసవనమాదిత్యాదిత్యసవనం ॥ సవనం తెత్యసవ
 నగ్ సవనం తఇంద్రియమింద్రియం తెసవనగ్ సవనంతఇంద్రియం ॥ త
 ఇంద్రియమింద్రియం తెతఇంద్రియమింద్రియం తెత ఇంద్రియమా ॥
 ఇంద్రియమింద్రియ మింద్రియ మాతస్థాతస్థావేంద్రియ మింద్రియ
 మాతస్థా ॥ ఆతస్థాతస్థావాతస్థావమృతమమృతంతస్థావాతస్థావమృతం ॥
 తస్థావమృతమమృతం తస్థాతస్థావమృతందివి దివ్యమృతం తస్థాతస్థావ
 మృతం దివి ॥ అమృతందివి దివ్యమృత మమృతందివి ॥ దివీతి
 దివి ॥ యజ్ఞోదేవానాం దేవానాం యజ్ఞోయజ్ఞో దేవానాం పృథివీతి
 దేవానాం యజ్ఞోయజ్ఞో దేవానాం పృథివీ ॥ దేవానాం పృథివీతిదేవా
 నాం దేవానాం పృథ్వీ త్యైతి పృథివీ దేవానాం దేవానాం పృథ్వీతి ॥
 పృథ్వీత్యైతి పృథివీత్యైతి సుముగ్ సుము మేతి పృథివీత్యైతి సుము
 మ్ ॥ పృథివీ సుముగ్ సుము మేత్యైతి సుము మాదిత్యాస్త ఆదిత్యాస్త
 సుము మేత్యైతి సుము మాదిత్యాస్త ॥ సుము మాదిత్యాస్త ఆదిత్యాస్త

సస్సుమ్మగ్ సుమ్మమాదిత్యాస్తోభవత భవతాదిత్యాసస్సుమ్మగ్
 సుమ్మమాదిత్యా భవత ఆదిత్యాస్తో భవతభవతా దిత్యాస్త
 ఆదిత్యాస్తోభవతా మృక్షయంతో మృక్షయంతో భవతాదిత్యాస్త
 ఆదిత్యాస్తోభవతా మృక్షయంతః భవతా మృక్షయంతో మృక్ష
 యంతో భవతభవతా మృక్షయంతః ॥ మృక్షయంత ఇతిమృక్షయం
 తః ॥ ఆవోవఆవోర్వాచ్యర్వాచీవ ఆవోర్వాచీ వోర్వాచర్వా
 చీవో వోర్వాచీసుమతి సుమతిర్వాచీవో వోర్వాచీసుమతిః ।
 అర్వాచీ సుమతిసుమతిర్ వాచ్యర్వాచీ సుమతిర్వృత్వాద్వ వృ
 త్వాత్సుమతిర్వాచ్యర్వాచీసుమతిర్వృత్వాత్ । సుమతిర్వృత్వా
 ద్వవృత్వాత్సుమతిసుమతిర్వ వృత్వాదగ్ హోరగ్ హోర్వవృత్వా
 త్సుమతిసుమతిర్వవృత్వాదగ్ హో । సుమతిరిసు-మతిః । వృ
 త్వాదగ్ హోరగ్ హోర్వవృత్వాద్వ వృత్వాదగ్ హోశ్చి
 చ్చిదగ్ హోర్వవృత్వాద్వ వృత్వాదగ్ హోచ్చిత్ । అగ్ హో
 శ్చిచ్చిదగ్ హోరగ్ హోశ్చిద్యాయాచిదగ్ హోరగ్ హోశ్చి
 ద్యా । చిద్యాయాచిచ్చిద్యా పరివోవిత్త రాపరివో విత్త రాయా
 చిచ్చిద్యాపరివో విత్త రా । యాపరివోవిత్త రాపరివో విత్త రాయా
 యాపరివో విత్త రాసదసద్వోవో విత్త రాయాయాపరివో విత్త రా
 సత్ । పరివోవిత్త రాసద సద్వోవిత్త రాపరివోవిత్త రాసత్ ।
 పరివోవిత్త రేతిపరివోవిత్ - తరా । అసద్విసత్ । వివస్వ ఆదిత్యా

స్తయా తయావృష్టిన్యా దివ్యావృష్టిస్తయా । వృష్టిస్తయాతయా
వృష్టిన్యాస్తయా త్వాత్తయా వృష్టిన్యాస్తయా త్వా తయా
త్వాత్తయా తయాతయా త్వ శ్రీణామి శ్రీణామిత్వా తయాతయా
త్వాశ్రీణామి । త్వాశ్రీణామిశ్రీణా మిత్వాత్వా శ్రీణామి । శ్రీణా
మితి । శ్రీణామి॥

పది.

అశాస్త్రయం యజమానోసా । ఆయురాశాస్త్రైః సుప్రజాస్త్వ
మాశాస్త్రైః సజాతవన్తస్యా మాశాస్త్రైః । ఉత్తరాందెవయజ్ఞమాశా
స్త్రైః । భూయోహవిష్కరణమాశాస్త్రైః । దివ్యంధామాశాస్త్రైః । విశ్వం
ప్రియమాశాస్త్రైః । యదననహవిమాశాస్త్రైః । తదన్యతదృధ్యాత్ ।
తదన్యైదైవారాసంతాం । తదగ్నిదైవోదైవభోవనశే । వయమగ్నై
ర్వాసుషాః । ఇష్టంచవీతంచ । ఉభేచనోద్యావాప్రథివీఆగ్ంహసన్నా
తాం । ఇహగతిర్వామస్యేదంచ । నమోదైవేభ్యః

౧౫॥ బృహస్పతిసుతస్యత ఇంద్రో, ఇంద్రియావతః పత్నీవంతం
గృహంగృహ్యన్యగా ౩ ఇపత్నీవా ౩ స్సజూదే వేనత్వత్తోసోమం
పిబస్వాహా॥

పదము.

బృహస్పతిసుతస్యేతి బృహస్పతి-సుతస్య । తె । ఇంద్రో ఇతి
ఇంద్రియావత ఇతీంద్రియ-వతః । పత్నీవంతమితిపత్నీ-వంతం । గృ
హం । గృహ్యన్మి । అగా ౩ ఇ । పత్నీవా ౩ ఇతి పత్నీ-వాః ।

సజూరితిస-జూః । దేవేన । త్వష్టా । సోమం । పిబ । స్వాహా॥

శ్ర మ ము.

బృహస్పతిసుతస్యతే । బృహస్పతి-సుతస్యేతి బృహస్పతి-సు
తస్య । తత్తద్దో । ఇంద్రో ఇంద్రియావతః । ఇంద్రో ఇతీంద్రో । ఇంద్రి
యావతః పత్నీవంతం ఇంద్రియావత ఇతీంద్రియవతః । పత్నీవం
తంగ్రహం । పత్నీవంత మితిపత్నీ-వంతం । గ్రహంగృహ్ణామి గృహ్ణా
మ్యగా 3 ఇ । అగా 3 ఇపత్నీవాః 3 । పత్నీవా 3 సృజూః ।
పత్నీవా 3 ఇతిపత్నీ-వా 3ః । సజూర్దేవేన । సజూరితి స-జూః ।
దేవేనత్వష్టా । త్వష్టాసోమం । సోమంపిబ । పిబస్వాహా । స్వా
హేతిస్వాహా॥

జ టా.

బృహస్పతిసుతస్యతేతే బృహస్పతిసుతస్య బృహస్పతి సుతస్య
తే । బృహస్పతిసుతస్యేతి బృహస్పతి-సుతస్య । తత్తద్దో ఇంద్రోతేత
ఇంద్రో । ఇంద్రో ఇంద్రియావత ఇంద్రియావత ఇంద్రో ఇంద్రో ఇంద్రి
యావతః । ఇంద్రో ఇతీంద్రో ఇంద్రియావతః పత్నీవంతం పత్నీవంత
మింద్రియావత ఇంద్రియావతః పత్నీవంతం । ఇంద్రియావత ఇతీంద్రి
య-వతః । పత్నీవంతంగ్రహం గ్రహంపత్నీవంతం పత్నీవంతంగ్రహం
పత్నీవంతమితిపత్నీ-వంతం । గ్రహంగృహ్ణామి గృహ్ణామిగ్రహం గ్ర
హంగృహ్ణామిగృహ్ణామ్యగా 3 అగా 3 ఇగృహ్ణామి గృహ్ణామ్యగా 3 ఇ ।
అగా 3 ఇపత్నీవా 3ః పత్నీవా 3 అగా 3 అగా 3 ఇపత్నీవా 3ః

పత్నివా³స్సజూస్సజూః పత్నివా³ః పత్నివాస్సజూః । పత్నివా³
 ఇతిపత్ని-వా³ః । సజూద్ధైవేన¹ దేవేన¹ సజూస్సజూద్ధైవేన¹ । సజూరితి
 స-జూః । దేవేనత్వప్త్యా¹త్వప్త్యా¹దేవేన¹ దేవేనత్వప్త్యా¹ । త్వప్త్యా¹సోమగ్
 సోమంత్వప్త్యా¹త్వప్త్యా¹సోమం । సోమంపిబపిబసోమగ్¹సోమంపిబ । పిబ
 స్వాహోసాహ¹ పిబపిబస్వాహ¹ । స్వాహేతిస్వాహ¹॥

ఘన .

బృహస్పతి¹సుతస్య తే¹తే¹ బృహస్పతి¹ సుతస్య బృహస్పతి¹ సుత
 స్యత ఇందో¹ ఇందో¹తై¹ బృహస్పతి¹సుతస్య బృహస్పతి¹ సుతస్యతఇం
 దో¹ । బృహస్పతి¹సుతస్యతి¹ బృహస్పతి¹-సుతస్య । తై¹ఇందో¹ఇందో¹తై¹
 ఇందో¹ ఇంద్రియావత ఇంద్రియావత ఇందో¹తై¹ ఇందో¹ ఇంద్రియా
 వతః । ఇందో¹ ఇంద్రియావత ఇంద్రియావతఇందో¹ఇందో¹ ఇంద్రియా
 వతః పత్నివంతం పత్నివంత మింద్రియావతఇందో¹ ఇందో¹ఇంద్రియా
 వత పత్నివంతం । ఇందో¹ఇత్థీందో¹ ఇంద్రియావతః పత్నివంతం పత్ని
 వంతమింద్రియావత ఇంద్రియావతః పత్నివంతం గ్రహంగ్రహంపత్ని
 వంతమింద్రియావతఇంద్రియావతఃపత్నివంతంగ్రహం । ఇంద్రియావత
 ఇత్థీంద్రియ-వతః । పత్నివంతంగ్రహం గ్రహంపత్నివంతం పత్నివం
 తంగ్రహం గృహ్ణామి గృహ్ణామిగ్రహంపత్నివతం పత్నివంతంగ్రహం
 గృహ్ణామి పత్నివంత మితి-పత్ని-వంతం । గ్రహంగృహ్ణామి గృహ్ణామి
 గ్రహం గ్రహం గృహ్ణామ్యగా² 3 అగా² 3 ఇగృహ్ణామిగ్రహంగ్రహం

గృహ్యోమ్యగ్నా 3 ఇ । గృహ్యోమ్యగ్నా 3 అగ్నా 3 ఇగృహ్యోమిగృహ్యో
 మ్యగ్నా 3 ఇపత్నీవా 3: పత్నీవా 3 అగ్నా 3 ఇగృహ్యోమి గృహ్యో
 మ్యగ్నా 3 ఇపత్నీవా 3: అగ్నా 3 ఇపత్నీవా 3: పత్నీవా 3 అగ్నా 3
 అగ్నా 3 ఇపత్నీవా 3 స్సజాస్సజా: పత్నీవా 3 అగ్నా 3 అగ్నా 3 ఇప
 త్నీవా 3 స్సజా: । పత్నీవా 3 స్సజాస్సజా: పత్నీవా 3: పత్నీ
 వా 3 స్సజార్దైవేన దైవేనస్సజా: పత్నీవా 3, పత్నీవాస్సజార్దైవేన ।
 పత్నీవా 3 ఇతిపత్నీవా 3: । స్సజార్దైవేన దైవేన స్సజాస్స జార్దైవేన
 త్వష్టాత్వష్టా దైవేనస్సజా స్సజార్దైవే నత్వష్టా । స్సజారితిస-జా:
 దైవేనత్వష్టా త్వష్టా దైవేన దైవేనత్వష్టా సోమగ్ సోమంత్వష్టా
 దైవేన దైవేన త్వష్టా సోమం । త్వష్టాసోమగ్ సోమం త్వష్టాత్వ
 ష్టా సోమంపిబపిబసోమం త్వష్టాత్వష్టా సోమంపిబ । సోమంపిబపిబ
 సోమగ్ సోమంపిబస్వాహోస్వాహో పిబసోమగ్ సోమంపిబస్వాహో
 పిబస్వాహోస్వాహో పిబపిబస్వాహో స్వాహేతిస్వాహో ॥

దీనికి, పది. అనగ - బ్రాహ్మణము.

సాంగ్రహణ్యైస్య యజతే । ఇమాంజనత్యాగ్ సంగృహ్య
 నీతి । ద్వాదశారతీర్తనాభవతి । ద్వాదశమాసా స్సంవత్సరః ।
 సంవత్సరమై వావరుంధే । మాంజీభవతి । ఊర్వైమంజాః । ఊజా
 మైవా వరుంధే । చిత్రానక్షత్రంభవతి చిత్రంవాప్తశత్రుర్క । య
 దశమైశస్సమృద్ధ్యై ॥

ఈ పది అనంతరమందు “శతమానంభవతి” అనుపది చెప్పవలయును.
స గ్ం హి తా.

(౧౬) వాచామెన్ద్రియేణావిశవస్తన్తమృతూనాంప్రీణామిసమాప్రీతఃప్రీణాతుగ్రీష్ణమృతూనాంప్రీణామిసమాప్రీతఃప్రీణాతువర్షాఋతూనాంప్రీణామి తామాప్రీతాఃప్రీణస్తుశరదమృతూనాంప్రీణామిసామూప్రీతాప్రీణాతు హేమస్తశిశిరావృతూనాంప్రీణామితేమాప్రీతౌప్రీణితామగ్నిషోమయోరహందేవయజ్ఞయాచక్షుష్మాన్భూయాస మగ్నేరహందేవయజ్ఞయాన్నాదోభూయాసం॥

ప దం.

వాచా । మా । ఇన్ద్రియేణ । ఏతి । విశ । వస్తంతం । ఋతూనాం । ప్రీణామి । సః । మా । ప్రీతః । ప్రీణాతు । గ్రీష్ణం । ఋతూనాం । ప్రీణామి । సః । మా । ప్రీతః । ప్రీణాతు । వర్షాః । ఋతూనాం । ప్రీణామి । తాః । మా । ప్రీతాః । ప్రీణంతు । శరదం । ఋతూనాం । ప్రీణామి । సా । మా । ప్రీతా । ప్రీణాతు । హేమంతశిశిరావితి హేమంత-శిశిరా । ఋతూనాం । ప్రీణామి । తే । మా । ప్రీతౌ । ప్రీణితౌం । అగ్నిషోమయోరిత్యగ్ని-షోమయోః । అహం । దేవయజ్ఞయేతి దేవయజ్ఞయా । చక్షుష్మాన్ । భూయాసం । అగ్నేః । అహం । దేవయజ్ఞయేతి దేవయజ్ఞయా । అన్నాదభిత్సన్న అదః । భూయాసమ్॥

కృ మం.

వాచామా॥ మే॒ంద్రి॒యేణ॑ । ఇ॒ంద్రి॒యేణా॑ । ఆవి॑శః । ఏ॒శవ॑స్స॒ఽ
 తం వ॑స్సంత॒మృతా॑నాం । ఋతూ॑నాంప్రీ॒ణామి॑ । ప్రీ॒ణామి॑సః । సమా॑
 మాప్రీ॑తః । ప్రీ॒తఃప్రీ॑ణాతు । ప్రీ॒ణాతు॑గ్రిష్ణం గ్రీ॒ష్ణమృ॑తానాం । ఋ
 తూనాంప్రీ॑ణామి । ప్రీ॒ణామి॑సః । సమా॑ । మాప్రీ॑తః । ప్రీ॒తఃప్రీ॑ణాతు
 ప్రీ॒ణాతు॑వర్షా॒వర్షా॑హఋతూనాం । ఋతూ॑నాంప్రీ॒ణామి॑ । ప్రీ॒ణామి॑
 తాః । తా॑మా । మాప్రీ॑తాః ప్రీ॒తాఃప్రీ॑ణంతు । ప్రీ॒ణంతు॑ శర॒దం ।
 శర॑దమృతానాం । ఋతూ॑నాంప్రీ॒ణామి॑ । ప్రీ॒ణామి॑సా । సా॑మా । మా
 ప్రీ॑తా ప్రీ॒తాప్రీ॑ణాతు । ప్రీ॒ణాతు॑హే॒మంత॑శ్శి॒శిరా॑ । హే॒మంత॑శ్శి॒శిరా॑
 వృతూ॑నాం । హే॒మంత॑శ్శి॒శిరా॑ వితిహే॒మంత॑ । శి॒శిరా॑ । ఋతూ॑నాం
 ప్రీ॒ణామి॑ । ప్రీ॒ణామి॑తే । తే॑మా మాప్రీ॑తే । ప్రీ॒ణాప్రీ॑ణీతాం ప్రీ॒ణీ
 తామగ్ని॑హోమయోః । అగ్ని॑హోమయోరహం అగ్ని॑హోమయో రి॒త్య
 గ్ని సోమ॑యోః । అహం దే॒వయ॑జ్యయా । దే॒వయ॑జ్యయాచక్షు॒ష్మాన్
 దే॒వయ॑జ్యయేతి దే॒వయ॑జ్యయా । చక్షు॒ష్మాన్భూ॑యాసం । భూ॒యాస॑
 మగ్నైః । అగ్నై రహం । అహం దే॒వయ॑జ్యయా । దే॒వయ॑జ్యయా
 న్నాదః । దే॒వయ॑జ్యయేతి దే॒వయ॑జ్యయా । అన్నా॑దోభూ॒యాసం
 అన్నా॑దగ్ధత్యన్న అదః । భూ॒యాసం॑దద్ధిః ॥

జ టా.

వాచామామావాచా వాచామా॥ మే॒ంద్రి॒ యేణి॑ంద్రి॒ యేణ
 మామే॒ంద్రి॒యేణ॑ ఇ॒ంద్రి॒యేణి॑ంద్రి॒యేణి॑ంద్రి॒యేణా॑ ఆవి॑శవిశావిశ ।

విశేషసంతం వసంతం విశేషవసంతం । వసంతమృతూనామృతూనాం
 వసంతంవసంత మృతూనాం ఋతూనాంప్రీణామి ప్రీణామృతూనా
 మృతూనాంప్రీణామి । ప్రీణామిస ప్రీణామి ప్రీణామిస । సమామాస
 సమా । మాప్రీతః ప్రీతోమామాప్రీతః । ప్రీతఃప్రీణాతు ప్రీణాతుప్రీతః
 ప్రీతః ప్రీణాతు । ప్రీణాతు గ్రీష్మంగ్రీష్మంగ్రీణాతు ప్రీణాతు గ్రీష్మం ।
 గ్రీష్మమృతూనా మృతూనాం గ్రీష్మంగ్రీష్మమృతూనాం । ఋతూ
 నాం ప్రీణామి ప్రీణామృతూనా మృతూనాం ప్రీణామి । ప్రీణామిసస
 ప్రీణామిప్రీణామిసః । సమామాససమా । మాప్రీతః ప్రీతోమామా
 ప్రీతః । ప్రీతః ప్రీణాతు ప్రీణాతు ప్రీతఃప్రీతః ప్రీణాతు । ప్రీణాతువర్షా
 వర్షాప్రీణాప్రీణాతువర్షా । వర్షాఋతూనామృతూనాం వర్ష
 షావర్ష షాఋతూనాం । ఋతూనాం ప్రీణామిప్రీణామృతూనా మృ
 తూనాం ప్రీణామి । ప్రీణామితస్తా ప్రీణామి ప్రీణామితాః । తామా
 మాతాస్తామా । మాప్రీతాప్రీతామామాప్రీతాః ప్రీతాః ప్రీణంతు
 ప్రీణంతు ప్రీతాఃప్రీతాఃప్రీణంతు । ప్రీణంతు శరదగ్ శరదం ప్రీణంతు
 ప్రీణంతు శరదం । శరద మృతూనా మృతూనాగ్ శరదగ్ శరద మృ
 తూనాం । ఋతూనాం ప్రీణామిప్రీణామృతూనా మృతూనాం ప్రీణా
 మిప్రీణామి సాసాప్రీణామి ప్రీణామిసా । సామామాసా సామా । మా
 ప్రీతాప్రీతామామాప్రీతాప్రీతా ప్రీణాతు ప్రీణాతు ప్రీతా ప్రీతా
 ప్రీణాతు । ప్రీణాతు హేమంతశిశిరా హేమంతశిశిరా ప్రీణాతు ప్రీణా
 తు హేమంత శిశిరా హేమంత శిశిరావృతూనా మృతూనాగ్

హేమంతశిశిరా హేమంతశిశిరావృతూనాం । హేమంతశిశిరావితి
 హేమంత-శిశిరా । ఋతూనాం ప్రీణామి ప్రీణామ్యతూనా మృ
 తూనాం ప్రీణామి । ప్రీణామితేతా ప్రీణామి ప్రీణామితే । తేమా
 మాతేతా మా । మాప్రీతే ప్రీతేమామాప్రీతే । ప్రీతేప్రీణీతాం
 ప్రీణీతాం ప్రీతే ప్రీతే ప్రీణీతాం । ప్రీణీతామగ్ని షోమయో రగ్ని
 షోమయోః ప్రీణీతాంప్రీణీతా మగ్ని షోమయోః । అగ్ని షోమయో
 రహ మహమగ్ని షో మయోరగ్ని షో మయోరహం । అగ్ని షోమ
 యోరిత్యగ్ని-సోమయోః । అహం దేవయజ్యయా దేవయజ్యయాహ
 మహం దేవయజ్యయా । దేవయజ్యయా చక్షుష్మాగ్ । శ్చక్షుష్మాన్
 దేవయజ్యయా దేవయజ్యయా చక్షుష్మాన్ । దేవయజ్య యేతి దేవ-
 యజ్యయా । చక్షుష్మాన్భూయా సంభూయా సంచక్షుష్మాగ్ శ్చక్షు
 ష్మా న్భూయాసం । భూయాసమగ్నై రగ్నైర్భూయా సంభూయాస
 మగ్నైః । అగ్నైరహమహమగ్నై రగ్నైరహం । అహం దేవయజ్యయా
 దేవయజ్యయాహమహం దేవయజ్యయా । దేవయజ్యయానాదోనా
 దో దేవయజ్యయ దేవయజ్యయానాదయజ్యయా । అనాదోభూయా
 సంభూయా సమనాదోనాదో భూయాసమ్ । అనాదృత్యన్న
 అదః । భూయాసం దద్ధిర్దద్ధిర్భూయా సంభూయాసంద్ధభిః॥

ఘ క .

వాచామామావాచా వాచామేంద్రియేణేంద్రియేణమా వా
 చావాచామేంద్రియేణ । మేంద్రియేణేంద్రియేణ మామేంద్రియేణేంద్రి

యే॥మామే॥ద్రియే॥ణ॥ ఇ॥ద్రియే॥ణే॥ద్రియే॥ణే॥ద్రియే॥ణావిశవిశే॥ద్రియే॥
 యే॥ణే॥ద్రియే॥ణావిశ॥ ఆవిశవిశా విశవస్తంతవస్తంతం విశావిశవస్తంతం
 విశవస్తంతంవస్తంతంవిశవిశవస్తంత మృతూనా మృతూనాంవస్తంతవిశవి
 శవస్తంతమృతూనా॥వస్తంతమృతూనా మృతూనాం వస్తంతం వస్తంత
 మృతూనాం ప్రీణామి ప్రీణామృతూనాంవస్తంతం వస్తంతమృతూ
 నాంప్రీణామి । ఋతూనాం ప్రీణామి ప్రీణామృతూనా మృతూనాం
 ప్రీణామి ససప్రీణామృతూనామృతూనాం ప్రీణామిసః । ప్రీణామిసస
 ప్రీణామి ప్రీణామి సమామాసప్రీణామి ప్రీణామిసమా । సమామాసస
 మా॥ ప్రీతః ప్రీతో మాససమాప్రీతః । మాప్రీతఃప్రీతోమామాప్రీతః
 ప్రీణాతు ప్రీణాతు ప్రీతో మామాప్రీతఃప్రీణాతు । ప్రీతః ప్రీణాతు ప్రీ
 ణాతుప్రీతఃప్రీతః ప్రీణాతుగ్రిష్టంగ్రిష్టం ప్రీణాతుప్రీతఃప్రీతః ప్రీణాతు
 గ్రిష్టం । ప్రీణాతుగ్రిష్టంగ్రిష్టంప్రీణాతు ప్రీణాతుగ్రిష్టమృతూనా మృ
 తూనాంగ్రిష్టం ప్రీణాతు ప్రీణాతుగ్రిష్ట మృతూనాం । గ్రిష్టమృ
 తూనా మృతూనాం గ్రిష్టంగ్రిష్టమృతూనాం ప్రీణామి ప్రీణామృ
 తూనాంగ్రిష్టం గ్రిష్టమృతూనాం ప్రీణామి । ఋతూనాం ప్రీణామి
 ప్రీణామృతూనా మృతూనాం ప్రీణామి ససప్రీణామృతూనా
 మృతూనాం ప్రీణామిసః । ప్రీణామిసస ప్రీణామి ప్రీణామి సమా
 మాస ప్రీణామి ప్రీణామిసమా । సమామాస సమాప్రీతః ప్రీతో
 మాస సమాప్రీతః । మాప్రీతః ప్రీతోమామా ప్రీతః ప్రీణాతు
 ప్రీణాతు ప్రీతోమామా ప్రీతఃప్రీణాతు । ప్రీతఃప్రీణాతు ప్రీణాతు
 ప్రీతఃప్రీతః ప్రీణాతు వర్షావర్షా ప్రీణాతుప్రీతఃప్రీతః ప్రీణాతు వర్ష

షాః । ప్రీణాతువర్షా వర్షాః ప్రీణాతు ప్రీణాతువర్షా ఋతూనా
 మృతూనాం వర్షా షాప్రీణాతుప్రీణాతు వర్షాఋతూనాం వర్షాఋ
 తూనాంమృతూనాం వర్షా వర్షాఋతూనాం ప్రీణామి ప్రీణామ్య
 తూనాం వర్షావర్షా ఋతూనాం ప్రీణామి । ఋతూనాం ప్రీణామి
 ప్రీణామ్యతూనా మృతూనాం ప్రీణామి తాస్తాః ప్రీణామ్యతూనా
 మృతూనాంప్రీణామితాః । ప్రీణామితాస్తాః ప్రీణామిప్రీణామి తామా
 మాతాఃప్రీణామిప్రీణామితామా । తామామా తాస్తామా ప్రీతా
 ప్రీతామాతాస్తామాప్రీతాః । మాప్రీతాః ప్రీతా మామాప్రీతాః
 ప్రీణంతు ప్రీణంతు ప్రీతామామా ప్రీతాఃప్రీణంతు ప్రీతాః ప్రీణంతు
 ప్రీణంతు ప్రీతాః ప్రీతాః ప్రీణంతు శరదగ్ శరదం ప్రీణంతు ప్రీతాః
 ప్రీతాః ప్రీణంతు శరదం । ప్రీణంతు శరదగ్ శరదం ప్రీణంతు ప్రీణం
 తు శరదమృతూనా మృతూనాగ్ శరదం ప్రీణంతు ప్రీణంతు శరద
 మృతూనాం శరదమృతూనా మృతూనాగ్ శరదగ్ శరదగ్ మృతూ
 నాం ప్రీణామి ప్రీణామ్యతూనాగ్ శరదగ్ శరద మృతూనాం ప్రీణా
 మి । ఋతూనాంప్రీణామి ప్రీణామ్యతూనా మృతూనాం ప్రీణామి
 సాసా ప్రీణామ్యతూనా మృతూనాం ప్రీణామిసా । ప్రీణామిసాసా
 ప్రీణామిప్రీణామిసామామాసా ప్రీణామిప్రీణామిసామా । సామా మా
 సాసామా ప్రీతాప్రీతామాసాసామాప్రీతా । మాప్రీతా ప్రీతామా
 మాప్రీతా ప్రీణాతు ప్రీణాతు ప్రీతామామా ప్రీతా ప్రీణాతు । ప్రీతా

ప్రీణాతు ప్రీణాతు ప్రీతాప్రీతా ప్రీణాతు హేమంతశిశిరా హేమంత
 శిశిరా ప్రీణాతుప్రీతా ప్రీతాప్రీణాతు హేమంతశిశిరా ప్రీణాతు
 హేమంతశిశిరా హేమంతశిశిరా ప్రీణాతు ప్రీణాతు హేమంతశిశిరా
 వృతూనా వృతూనాగ్ హేమంతశిశిరా ప్రీణాతు ప్రీణాతు హేమంత
 శిశిరావృతూనాం హేమంతశిశిరావృతూనా వృతూనాగ్ హేమంత
 శిశిరాహేమంత శిశిరావృతూనాం ప్రీణామి ప్రీణామ్యవృతూనాగ్
 హేమంతశిశిరా హేమంతశిశిరావృతూనాం ప్రీణామి హేమంతశిశి
 రావితీ హేమంతశిశిరా హేమంతశిశిరా వృతూనాం ప్రీణామి ప్రీణామ్యవృతూనా
 వృతూనాం ప్రీణామితేతేప్రీణామ్యవృతూనా వృతూనాగ్ ప్రీణామితే
 ప్రీణామితేతే ప్రీణామి ప్రీణామితేమామాతే ప్రీణామి ప్రీణామితే
 మా తేమామాతేతేమాప్రీతేప్రీతేమాతేతేమాప్రీతే మాప్రీతే
 ప్రీతేమామాప్రీతే ప్రీణీతాంప్రీణీతాం ప్రీతేమామాప్రీతే ప్రీణీతాం
 ప్రీతేప్రీణీతాంప్రీణీతాం ప్రీతాప్రీతేప్రీణీతా మగ్నిపోమయోరగ్నిపో
 మయోః ప్రీణీతాం ప్రీతాప్రీతే ప్రీణీతామగ్ని పోమయోః ప్రీణీతా
 మగ్ని పోమయో రగ్నిపోమయో ప్రీణీతాం ప్రీణీతామగ్ని పోమ
 యోరహమహమగ్నిపోమయోః ప్రీణీతాం ప్రీణీతామగ్ని పోమయో
 రహం అగ్నిపోమయోరహమహమగ్ని పోమయోరగ్ని పోమయో
 రహం దేవయజ్యయా దేవయజ్యయాహమగ్ని పోమయోరగ్ని పోమ
 యోరహం దేవయజ్యయా అగ్నిపోమయోరిత్యగ్ని పోమయోః
 అహం దేవయజ్యయా దేవయజ్యయాహమహం దేవయజ్యయాచక్షు

ప్మాగ్ శ్చక్షుష్టాం దేవయజ్యయాహమహం దేవయజ్యయాచక్షు
 ష్టాన్ । దేవయజ్యయాచక్షుష్టాగ్ శ్చక్షుష్టాం దేవయజ్యయా దేవయ
 జ్యయాచక్షుష్టాన్భూయాసంభూయా సంచక్షుష్టాన్ దేవయజ్యయా
 దేవయజ్యయాచక్షుష్టాన్భూయాసం । దేవయజ్యయేతి దేవయజ్య
 యా । చక్షుష్టాన్భూయాసంభూయా సంచక్షుష్టాగ్ శ్చక్షుష్టాన్భూ
 యాసమగైరగైరభూయాసం చక్షుష్టాగ్ శ్చక్షుష్టాన్భూయాసమ
 గైః । భూయాసమగైరగైరభూయాసంభూయాసమగైరహ మహ
 మగైరభూయాసం భూయాసమగైరహం । అగైరహమహమగై
 రగైరహం దేవయజ్యయా దేవయజ్యయాహ మగైరగైరహం దేవ
 యజ్యయా । అహం దేవయజ్యయా దేవ యజ్యయాహమహం దేవ
 యజ్యయాన్నాదోన్నాదో దేవయజ్యయాహ మహం దేవ యజ్య
 యాన్నాదః । దేవయజ్యయాన్నాదోన్నాదో దేవయజ్యయా దేవయ
 జ్యయాన్నాదోభూయాసంభూయాసమన్నాదో దేవయజ్యయా దేవ
 యజ్యయాన్నాదోభూయాసం । దేవయజ్యయేతి దేవ యజ్యయా ।
 అన్నాదో భూయాసం భూయాసమన్నాదోన్నాదోభూయాసం దద్ధి
 ర్దధిర్భూయాసమన్నాదోన్నాదో భూయాసందద్ధి । అన్నాదధిత్యన్న
 అదః । భూయాసందద్ధిర్దద్ధి ర్భూయాసం । భూయాసం దద్ధిరస్య సిదద్ధి
 ర్భూయాసం భూయాసందద్ధిరసి ॥

(పది) వసంతేనత్రునాదేనాః । వసవస్త్రివృతాస్సుతమ్ । రదంత
 రేణతేజసా । హవిరింద్రోవయోదధుః । గ్రీష్ణేదేనాఋతూనా రు

ద్రాః పంచదశైస్తుతమ్ । బృహతాయశస్తాబలమ్ ॥ హవిరింద్రైవ
 యోదధుః । వర్షాభిర్ ఋతునాదిత్యాః । స్తోమేనప్రదశైస్తుతమ్ ॥
 ౧ ॥ వైరూపేణవిసాజసా । హవిరింద్రైవయోదధుః । తారదేనతు
 నాదైవాః । ఏకవింశఋభవస్తుతమ్ । వైరాజేనశ్రియాశ్శ్రియమ్ ॥
 హవిరింద్రైవయోదధుః । హైమంతేనతునాదైవాః । మరుతస్త్రిణ
 వెస్తుతమ్ । బతనశశ్వరీసహః । హవిరింద్రైవయోదధుః । శైశిరేణ
 ర్తునాదైవాః । త్రియస్త్రింశేమృతగ్నస్తుతమ్ । సత్యనరైవతీః
 త్తుతమ్ । హవిరింద్రైవయోదధుః ॥

స గం హి త.

(౧౭) బ్రహ్మన్వగ్ రాజన్భిహ్మసిమి త్రోసిసుశేవో బ్రహ్మన్వగ్
 రాజన్భిహ్మసివరుణోసి సత్యదర్శేంద్రస్యవజ్రోసి వార్తృఘ్నస్తేన
 మేరద్యదిశోభ్యయగ్ రాజాభూతుశ్లోకా (౪)ం సుమంగ్లలా (౪)ం
 సత్యరాజా(౪)ం । అపాంనప్తై స్వాహోజోనప్తై । స్వాహోగయై
 గృహపతయై స్వాహా ॥

పదం.

బ్రహ్మన్ । త్వమ్ । రాజన్ । బ్రహ్మ । అసి । మిత్రః । అసి
 సుశేవ ఇతిసుశేవః । బ్రహ్మన్ : త్వమ్ । రాజన్ । బ్రహ్మ । అసి
 వరుణః । అసి । సత్యధర్మైతీసత్యధర్మా । ఇంద్రస్య । వజ్రః । అసి
 వార్తృఘ్న ఇతి వార్తృఘ్నః । తేనమేంద్రస్య దిశః । అభీభి । అయం
 రాజా । అభూత్ । సుశ్లోకా (౪)ం ఇతిసుశ్లోకా (౪)ం సుమంగ్లలా
 [౪]ం ఇతిసు మంగ్లలా [౪]ం సత్యరాజా [౪]ం నితీసత్యరాజా [౪]న్

అపాం । న॑ప్తై । స్వా॑హా । ఊ॑జః । న॑ప్తై । స్వా॑హా । అగ్న్యై॑ ।
 గృ॒హప॑తయ॒ఇతి గృ॒హ.ప॑తయై । స్వా॑హా ॥

క్ర మం.

బ్ర॒హ్మ॑న్వం । త్వగ్ రా॑జన్ । రా॒జన్భ॑ష్టా । బ్ర॒హ్మ॑సి । అ॒సి
 మి॒త్రః । మి॒త్రోసి॑ । అ॒సిసు॑ శేవః । సు॒శేవో॑ బ్ర॒హ్మ॑న్ । సు॒శేవ॑ ఇ॒తి
 సు॒శేవః॑ । బ్ర॒హ్మ॑న్వం । త్వగ్ రా॑జన్ । రా॒జన్భ॑ష్టా । బ్ర॒హ్మ॑సి ।
 అ॒సివ॑ ణః । వ॒రుణో॑సి । అ॒సిస॑త్యధ॒ర్మా । స॑త్యద॒క్ష్మేంద్ర॑స్య । స॑త్య
 ధ॒ర్మైః । స॑త్యధ॒ర్మా । ఇంద్ర॑స్య వ॒జ్రః । వ॒జ్రోసి॑ । అ॒సివా॑ర్త్రీ॒శ్ముః ।
 వా॒ర్త్రీ॒శ్ముః సై॑న । వా॒ర్త్రీ॒శ్ముః ఇ॒తి. వా॒ర్త్రీ॒శ్ముః । తె॒నమే॑ మె॒ర॒త్య
 ర॒ద్యది॑శః । ది॒శోభి॑ । అ॒భ్యయం॑ । అ॒యగ్ రా॑జా॒ రా॒జాభూ॑త్ । అ॒భూ
 త్సు॒శ్లోకా॑ (ర)ం సు॒శ్లోకా॑ (ర)ం సు॒మంగ॑లా (ర)ం ॥ సు॒శ్లోకా॑ [ర]ం
 ఇ॒తి సు॒శ్లోకా॑ [ర]ం । సు॒మంగ॑లా (ర)ం స॑త్యరా॒జా [ర]న్ । సు॒మం
 గ॒లా [ర]ం ఇ॒తి సు॒మంగ॑లా [ర]ం స॑త్యరా॒జా [ర] ని॒తిసి॑త్యరా॒జా
 (ర)న్ । అ॒పాంన॑ప్తై । న॑ప్తైస్వా॑హా । స్వా॒హోజః॑ । ఊ॑జోన్॒ప్తై ।
 న॑ప్తైస్వా॑హా । స్వా॒హోగృ॑యై । అ॒గ్నయై॑ గృ॒హప॑తయై । గృ॒హప॑త
 యైస్వా॑హా । గృ॒హప॑తయ॒ఇతి గృ॒హ.ప॑తయై । స్వా॑హే॒తిస్వా॑హా ॥

జటా.

బ్ర॒హ్మ॑న్వంత్యం బ్ర॒హ్మ॑న్భ॒ష్టాన్వం । త్వగ్ రా॑జనా॒జన్భ॑ష్టాన్
 త్వగ్ రా॑జన్ । రా॒జన్భ॑ష్టాబ్ర॒హ్మ॑న్ రా॒జనా॑జన్భ॒ష్టా । బ్ర॒హ్మ॑న్యసి

బ్రహ్మబ్రహ్మసి । అసిమిత్రో మిత్రోస్యసిమిత్రః । మిత్రోస్యమిత్రో
 మిత్రోసి । అసిసు శేవసు శేవోస్యసిసుశేవః । సుశేవోబ్రహ్మన్న
 హ్మస్థు శేవసు శేవోబ్రహ్మన్ । సుశేవ ఇతి సు.శేవః । బ్రహ్మన్వం
 స్యం బ్రహ్మన్నబ్రహ్మన్వం । త్వగ్ రాజనాజస్త్యంత్యగ్ రాజక్ ।
 రాజన్నబ్రహ్మబ్రహ్మరాజనాజన్నహ్మ । బ్రహ్మస్యసి । బ్రహ్మబ్రహ్మసి ।
 అసివరుణోవరుణోస్యసివరుణః । వరుణోస్యసివరుణోవరుణోసి । అసి
 సత్యధర్మాసత్యధర్మాస్యసిసత్యధర్మా । సత్యధర్మైంద్రస్యేంద్రస్యసత్య
 ధర్మా సత్యధర్మైంద్రస్య । సత్యధర్మైతి సత్యధర్మా । ఇంద్రస్యవజ్రో
 వజ్రః ఇంద్రస్యేంద్రస్యవజ్రః । వజ్రోస్యసివజ్రోవజ్రోసి । అసివార్త్ర
 ఘ్నోవార్త్రఘ్నో సిస్యసివార్త్రఘ్నః । వార్త్రఘ్నస్తేన తె సవా
 ర్త్రఘ్నో వార్త్రఘ్నస్తేన । వార్త్రఘ్న ఇతి వార్త్రఘ్నః । తేన
 మే మేతేనతేనమే । మేరధ్యరధ్యమే మేరధ్య । రధ్యదిశోదిశోరధ్య
 రధ్యదిశః । దిశోభ్యభి దిశోదిశోభి । అభ్యయమయమభ్యా ॥ ౨ ॥
 అభ్యయం । అయగ్ రాజా రాజాయమయగ్ రాజా । రాజాభూద
 భూ ద్రాజారాజాభూత్ । అభూత్సుశ్లోకా (౪)ం సుశ్లోకా (౪)ం
 అభూదభూత్సుశ్లోకా (౪)ం । సుశ్లోకా (౪)ం సుమంగలా (౪)ం సు
 మంగలా (౪)ం సుశ్లోకా (౪)ం సుశ్లోకా (౪)ం సుమంగలా (౪)ం
 సుశ్లోకా (౪)ం ఇతి సుశ్లోకా! (౪)ం సుమంగలా (౪)ం సత్యరాజా
 (౪) ఘ్నత్యరాజా (౪) ఘ్నమంగలా (౪)ం సుమంగలా (౪)ం సత్యరా

జాన్ । సుమంగలా (ర)ం ఇతి సు.మంగలా [ర]ం । సత్యరాజానితి
 సత్య.రాజాన్ । అపాంనప్తైనప్తైవామపాంసప్తై । నప్తైస్వాహా
 స్వాహా నప్తై నప్తై స్వాహా । స్వాహోజఙ్ఙాజఙ్ స్వాహాస్వా
 హోజః । ఙ్ఙాజోనప్తైనప్తై ఙ్ఙాజఙ్ ఙ్ఙాజోనప్తై । నప్తై
 స్వాహాస్వాహానప్తై నప్తైస్వాహా । స్వాహాగ్నయగ్నయ స్వాహా
 స్వాహాగ్నయ । అగ్నయః శ్రుహపతయః శ్రుహపతయగ్నయగ్నయ
 శ్రుహపతయః । శ్రుహపతయస్వాహాస్వాహా శ్రుహపతయః శ్రుహప
 తయస్వాహా శ్రుహపతయ ఇతి శ్రుహ.పతయః స్వాహేతి స్వాహా॥

[ఘన.] బ్రహ్మన్వంత్యం బ్రహ్మన్భిహ్మన్వన్ రాజనాజ
 న్వన్బ్రహ్మన్భహ్మన్వన్ రాజన్ । త్వన్ రాజనాజన్వన్త్వన్
 రాజన్భిహ్మన్బ్రహ్మన్ రాజన్వన్త్వన్ రాజన్భిహ్మన్ । రాజన్భిహ్మన్
 బ్రహ్మరాజ నాజన్భిహ్మన్ స్యసిభిహ్మన్ రాజనాజన్భిహ్మన్సి ।
 బ్రహ్మస్యసి బ్రహ్మ బ్రహ్మసి మిత్రోమిత్రోసి బ్రహ్మభిహ్మన్సి
 మిత్రః । అసిమిత్రోమిత్రోస్యసి మిత్రోస్యసి మిత్రోస్యసి మిత్రోసి ।
 మిత్రోస్యసిమిత్రోమిత్రోసి సుశేవసు శేవోసి మిత్రో మిత్రోసి
 సుశేవః । అసిసు శేవసు శేవోస్యసి సుశేవో బ్రహ్మన్భిహ్మన్స్తు
 శేవోస్యసిసు శేవోభిహ్మన్ । సుశేవో బ్రహ్మన్భిహ్మన్స్తు శేవసు
 శేవో భిహ్మన్వన్త్వం బ్రహ్మన్స్తు శేవసు శేవో భిహ్మన్వన్
 సుశేవ ఇతిసు-శేవః । భిహ్మన్వన్త్వం బ్రహ్మన్భిహ్మన్వన్ రాజ

[illegible]

రాజారాజాయమస్మ్యే ॥ 3 అభ్యయగ్ంరాజా । అయగ్ం రాజారాజా
 యమయగ్ం రాజాభూదభూదాజాయమయగ్ంరాజాభూత్ । రాజా
 భూదభూదాజారాజాభూత్సుశ్లోకా (౪)ం సుశ్లోకా [౪]ం అబ్రూదా
 జారాజాభూత్సుశ్లోకా [౪]ం । అబ్రూత్సుశ్లోకా [౪]ం సుశ్లోకా (౪)ం
 అభూదభూత్సుశ్లోకా [౪]ం సుమంగలా [౪]ం సుమంగలా [౪]ం
 సుశ్లోకా (౪)ం అభూదభూత్సుశ్లోకా (౪)ం సుమంగలా [౪]ం సు
 శ్లోకా (౪)ం సుమంగలా [౪]ం సుమంగలా (౪)ం సుశ్లోకా[౪]ం సు
 శ్లోకా[౪]ంసుమంగలా[౪]ం సత్యరాజా(౪) స్థిత్యరాజా[౪]స్థుమం
 గలా (౪)ం సుశ్లోకా [౪]ం సుశ్లోకా (౪)ం సుమంగలా(౪)ం సత్య
 రాజా[౪]సుశ్లోకా (౪)ం ఇతి-సుశ్లోకా (౪) సుమంగలా (౪) సత్య
 రాజా (౪) స్థిత్యరాజా (౪)స్థుమంగలా (౪)ం సుమంగలా (౪)ం
 సత్యరాజా[౪] సుమంగలా (౪)ం ఇతిసు-మంగలా (౪)ం । సత్యరాజా
 (3) నిత్యసత్యరాజా[౪] । అపాంనప్తే నప్తే పామపాంనప్తేస్వాహా
 స్వాహానప్తే పామపాంనప్తే స్వాహా । నప్తేస్వాహాస్వాహానప్తే
 నప్తేస్వాహోజఃక్షోజః స్వాహానప్తే నప్తేస్వాహోజః । స్వా
 హోజఃక్షోజః స్వాహోజఃస్వాహోజో నప్తేనప్తే క్షోజఃస్వాహా
 స్వాహోజోనప్తే । క్షోజోనప్తే నప్తేక్షోజఃక్షోజోనప్తే స్వా
 హాహాహానప్తే క్షోజఃక్షోజోనప్తేస్వాహా । నప్తేస్వాహాస్వాహా
 నప్తేనప్తేస్వాహా గౌయేగౌయే స్వాహానప్తేనప్తేస్వాహాగౌయే ।
 స్వాహాగౌయే గౌయేస్వాహాహాహాగౌయే గృహపతయేగృహపతయే

గౌతమే స్వాహాస్వాహాగౌతమే శ్రుహపతయే । అగౌతమేశ్రుహపతయే
 శ్రుహపతయేగౌతమేగౌతమే శ్రుహపతయేస్వాహాస్వాహా శ్రుహపతయే
 గౌతమేగౌతమే శ్రుహపతయేస్వాహా । శ్రుహపతయే స్వాహాస్వాహా
 శ్రుహపతయేశ్రుహపతయేస్వాహా । శ్రుహపతయే ఇతి శ్రుహ-పతయే
 స్వాహేతిస్వాహా॥

[దీనికి పది.] ఓదనముద్భవతే । పరమ్యేషివావ్రషః । యదో
 దనః । పరమా మైవైన్దగ్ శ్రియంగమయతిః । సుశ్లోకా (౪) సుమం
 గలా [౪౦] సత్యరాజా (3) నిత్యాహ । ఆశిషమైవై తామాశాస్తై
 శైవశ్చైసమాఖ్యాపయతే । వరుణసాశాదైవైసంముంచతి । పరశ్చ
 తంభవతి । శతాయుః పురుషః శతేంద్రియః ఆయుష్యేవేంద్రియే
 ప్రతిష్ఠిష్ఠిః

౧౮ (సగంహిత) స్మృజతుజీవాతవే జీవనస్యాయా అగౌతమీ
 త్రియా జగత్వై వర్తన్యాగ్ యణస్యవీశ్యేణ దైవస్వాసవితోతు
 జతు జీవాతవేజీవన స్యాయాఇమమగ్న ఆయుషైవర్చసేకృధిప్రియగ్
 రేతో వరుణసోమరాజ్ । మాతేవాస్మా అదితేశ్వర్యయచ్చవిశ్వేదే
 వాజ రదష్టిగ్యధాసత్ । అగ్ని రాయుష్మాత్సవనస్సతి భిరాయుష్మా
 నైవత్వా యుషాయుష్మం తంకరోమిసోమ ఆయుష్మాన్సహిషధీభిర్వజ్ఞ
 ఆయుష్మాన్సహిషధీభిర్వజ్ఞ ముష్మత్తదాభిష్టానైరాయుష్మదైవా
 ఆయుష్మంతస్తేమృతేనపితర ఆయుష్మంతస్తై స్వధయాయుష్మంతస్తే
 నత్వాయుషాయుష్మంతంకరోమి ॥

(పదము) స్తృజతు | జీవాతవే | జీవనస్యామై | అగ్నేః | త్వా
మాత్రయా | జగత్త్యై | వర్తన్యా | అగ్నియణస్య | వీర్యేణ దేవః |
త్వా | సవితా ఉదితి | స్తృజతు | జీవాతవే జీవనస్యామై | ఇమం
అగ్నే | ఆయుషే | వర్చసే | కృది ప్రియం | రేతః వరుణ సోమ |
రాజన్ | మాతా | ఇన | అస్మై | అదితే | శర్క | యచ్ఛ | విశ్వే
దేవాః | జరదస్త్రిరిజరత్-అప్తిః | యథా | అసత్ | అగ్నిః | ఆయు
ష్మాన్ | సః | వనస్పతిరితివనస్పతి-భిః | ఆయుష్మాన్ | తేన | త్వా
ఆయుషా | ఆయుష్మంతం | కరోమి | సోమః | ఆయుష్మాన్ | సః
ఓషధీబిరిత్యోషధీ-భిః | యజ్ఞ | ఆయుష్మాన్ | సః | దక్షిణాభిః |
బ్రహ్మ | ఆయుష్వత్ | తత్ | బ్రాహ్మణైః | ఆయుష్వత్ | దేవాః |
ఆయుష్వంతః | తె | అమృతేన | పితరః | ఆయుష్వంతః | తె | స్వధ
యేతిస్వ-ధయా | ఆయుష్వంతః | తేన | త్వా | ఆయుషా | ఆయు
ష్మంతం | కరోమి ||

(క)మము.) స్తృజతుజీవాతవే | జీవాతవేజీవనస్యామై | జీవనస్యా
యాఅగ్నేః | అగ్నేస్త్యా | త్వామాత్రయా | మాత్రయాజగత్త్యై |
జగత్త్యైవర్తన్యా | వర్తన్యాగ్నియణస్య అగ్నియణస్య వీర్యేణ | వీ
ర్యేణదేవః | దేవస్త్వా త్వాసవితా | సవితోత్ | ఉస్మైజతు |
స్తృజతుజీవాతవే | జీవాతవేజీవనస్యామై || జీవనస్యాయాఇమం |
ఇమమగ్నే | అగ్నేఆయుషే | ఆయుషేవర్చసే | వర్చసేకృది | కృది
ప్రియం | ప్రియగ్ంరేతః | రేతోవరుణ వరుణసోమ | సోమరాజన్ ||

రాజన్నితి రాజన్ | మాతెన | ఇవాస్మై | అస్మాదదితే | అదితేశర్క
 శర్కయచ్చ | యచ్చవిశ్వే | విశ్వదేవాః | దేవాజరదప్తిః | జరదప్తి
 ర్యథా | జరదప్తిరితి-జరత్-అప్తిః | యథాసత్ | అస్తదిత్యసత్ |
 అగ్నిరాయుష్మాన్ | ఆయుష్మాన్ఘ్నః | సవనస్పతిభిః | వనస్పతిభిరాయు
 ష్మాన్ | వనస్పతిభిరితి వనస్పతి-భిః | ఆయుష్మాన్ తేన | తేనత్వా |
 త్వాయుషా | ఆయుషా యుష్మంతం | ఆయుష్మంతంకరోమి | కరోమి
 సోమః | సోమఆయుష్మాన్ | ఆయుష్మాన్ఘ్నః | సఓషధీభిః | ఓషధీభి
 ర్యజ్ఞః | ఓషధీభిరి త్యోషధీ-భిః | యజ్ఞఆయుష్మాన్ | ఆయుష్మాన్ఘ్నః |
 సదక్షిణాభిః | దక్షిణాభిర్బ్రహ్మ | బ్రహ్మాయుష్మత్ | ఆయుష్మత్తత్
 తద్బ్రహ్మణై | బ్రాహ్మణైరాయుష్మత్ | ఆయుష్మద్దేవాః | దేవా
 ఆయుష్మంతః | ఆయుష్మంతస్తే | తేమృతేన | అమృతేనపితరః | పితర
 ఆయుష్మంతః | ఆయుష్మంతస్తే | తేస్వధయా | స్వధయాయుష్మంతః |
 స్వధయేత్వి-ధయా | ఆయుష్మంతస్తేన | తేనత్వా | త్వాయుషా
 ఆయుషాయుష్మంతం | అయుష్మంతంకరోమి కరోమితి కరోమి ||

(జటా.) సృజతుజీవాతవే జీవాతవే సృజతుసృజతుజీవాతవే
 జీవాతవే జీవనస్యాయై జీవనస్యాయై జీవాత వేజీవాతవే జీవనస్యాయై
 జీవనస్యాయా అగైరగై జీవనస్యాయైజీవనస్యాయాఅగైః | అగై
 స్త్వాత్వాగైరగై స్త్వా | త్వామాత్రీయా మాత్రీయా త్వాత్వామా
 త్రయా | మాత్రయాజగత్త్వైజగత్త్వైమాత్రయా మాత్రయాజగత్త్వై
 జగత్త్వైవర్తన్యావర్తన్యాజగత్త్వై జగత్త్వైవర్తన్యా | వర్తన్యాగ్రయా

ణస్యోగ్రియణస్య వర్తన్యా వర్తన్యాగ్రియణస్య । అగ్రియణస్య
 వీర్యేణ వీర్యేణాగ్రియణస్యాగ్రియణస్య వీర్యేణ ॥ వీర్యేణ దేవో దేవో
 వీర్యేణ వీర్యేణ దేవః । దైవస్త్యాత్వా దైవో దైవస్త్యాత్వా సప్త
 తాత్వాత్వాసప్తతా । సప్తతో దుత్సప్తతా సప్తతోత్ । ఉగ్నృజతు సృజ
 తూ దుత్సృజతు । సృజతు జీవాతవే జీవాతవే సృజతు సృజతు జీవాతవే
 జీవాతవే జీవనస్యాయై జీవనస్యాయై జీవాతవే జీవాతవే జీవనస్యాయై
 జీవనస్యాయా ఇమమిమం జీవనస్యాయై జీవన స్యాయా ఇమం । ఇమమ
 గైగై ఇమమిమమగై । అగ్నై ఆయుష ఆయుషే గైగై ఆయుషే ।
 ఆయుషే వర్చసే వర్చస ఆయుష ఆయుషే వర్చసే । వర్చసే కృధి కృధి వర్చ
 సే వర్చసే కృధి । కృధిప్రియంప్రియం కృధి కృధిప్రియం । ప్రియం గం రేతో
 రేతః ప్రియం ప్రియం గం రేతః । రేతో వరుణ వరుణ రేతో రేతో వరుణ
 వరుణ సోమ సోమ వరుణ వరుణ సోమ । సోమ రాజనా జన్మోమ సోమ
 రాజన్ । రాజన్ తి రాజన్ । మాతే వేనమాతా మాతేవ । ఇవాస్మా
 అస్మా ఇవేవాస్మై । అస్మా అది తేది తేస్మా అస్మా అది తే । అది తే శర్మ
 శర్మాది తేది తే శర్మ । శర్మయచ్చయచ్చ శర్మ శర్మయచ్చ । యచ్చ
 విశ్వే విశ్వేయచ్చ యచ్చ విశ్వే । విశ్వే దేవా దేవా విశ్వే విశ్వే దే
 వాః । దేవా జరదష్టిరజ్జరస్థిరేవా దేవా జరదష్టిః । జరదష్టిర్యధాయ
 ధా జరదష్టిరజరదష్టిర్యధా । జరదష్టిరితి జరత్ - అప్తిః । యథానదస
 ద్యధాయ ధానత్ । అనదిత్యసత్ । అగ్ని రాయమానా యమా

నగ్ని రగ్ని రాయుష్కాఁ | ఆయుష్మాన్మన ఆయుష్మానాయుష్మాన్మనః |
 సవనస్పతి భిర్వ నస్పతి భిస్సవనస్పతిభిః | వనస్పతిభిరాయుష్మానా
 యుష్మాక్ వనస్పతిభిర్వనస్పతిరాయుష్మాక్ | వనస్పతిభిరితి వనస్పతి
 బిః | ఆయుష్మాన్మన తెనాయుష్మానాయుష్మాన్మన | తెనత్వాత్వాతెన
 తెనత్వా | త్వాయుపాయుపాత్వాత్వాయుపా | ఆయుపాయుష్మంత
 మాయుష్మంత మాయుపాయుపాయుష్మంతం | ఆయుష్మంతం కరోమి
 కరోమ్యాయుష్మంత మాయుష్మంతంకరోమి | కరోమిసోమసోమః
 కరోమికరోమిసోమః | సోమఆయుష్మానాయుష్మాన్మనసోమసోమఆయు
 ష్మాక్ | ఆయుష్మాన్మనఆయుష్మానాయుష్మాన్మనః | సఓషధీభిరోషధీభి
 స్ససఓషధీభిః | ఓష ధీభిర్వజ్జోయజ్జఓషధీభిరోషధీభిర్వజ్జః | ఓషధీభిరి
 త్మోషధీభిః | యజ్జ ఆయుష్మానాయుష్మాక్ యజ్జోయజ్జ ఆయుష్మాక్
 ఆయుష్మాన్మన ఆయుష్మానాయుష్మాన్మనః | సదక్షిణాభిర్దక్షిణాభిస్సస
 దక్షిణాభిః | దక్షిణాభి రబ్రహ్మబ్రహ్మ దక్షిణాభిర్దక్షిణాభి రబ్రహ్మ
 బ్రహ్మోయష్మ దాయష్మదబ్రహ్మబ్రహ్మోయష్మత్ | ఆయుష్మత్తదాయు
 ష్మదాయుష్మత్తత్ | తదాబ్రహ్మణైరాబ్రహ్మణైస్తదాబ్రహ్మణైః
 బ్రాహ్మణైరాయుష్మదాయుష్మదాబ్రహ్మణైరాబ్రహ్మణైరాయుష్మత్
 ఆయుష్మదైనాదైవా ఆయుష్మదాయుష్మదైవాః | దైవా ఆయుష్మంత
 ఆయుష్మంతో దైనాదైవాఆయుష్మంతః | ఆయుష్మంతస్తేత ఆయుష్మంత
 ఆయుష్మంతస్తే | తేమృతేనామృతేనతేతే మృతేనామృతేనపితరః |

పిత॑రోమృ॑తేనామృ॑తేన పిత॑రః పిత॑ర ఆయుష్క॑ంత ఆయుష్క॑ంతః పిత॑ర
పిత॑ర ఆయుష్క॑ంతః । ఆయుష్క॑ంత సైత ఆయుష్క॑ంత ఆయుష్క॑ంత
సై । తె॒స్వధయా॑స్వధయా॑ తె॒తెస్వధయా॑ । స్వధయా॑యష్క॑ంత
ఆయుష్క॑ంతస్వధయా॑ స్వధయా॑యష్క॑ంతః । స్వధయేతి॑స్వధయా॑ ।
ఆయుష్క॑ంతసేన॑ తేనా॑యష్క॑ంతఆయుష్క॑ంతసేన॑ । తేన॑త్వాత్వా॑తేన॑
తేన॑త్వా । త్వా॑యుషా॑యషా॑త్వాత్వా॑యుషా॑ । ఆయు॑షాయష్క॑ంత
మా॑యష్క॑ంత మా॑యషా॑యషా॑యష్క॑ంతం । ఆయుష్క॑ంతం కరో॑మి
కరో॑మ్యా॑యష్క॑ంత మా॑యష్క॑ంతం కరో॑మి । క॒రో॒మీతి॑ కరో॑మి ॥

[ఘన.] స్త్రుజతుజీవాతవే జీవాతవే సృజతుసృజతుజీవాత వేజీ
వననస్యాయై జీవనస్యాయై జీవాతవే సృజతుసృజతు జీవాతవే జీవన
స్యాయై । జీవాతవేజీవనస్యాయై జీవనస్యాయై జీవాతవే జీవాతవే
జీవనస్యాయా అగ్నైరగ్నైర్జీవనస్యాయై జీవాత వేజీవాతవే జీవనస్యాయై
యా అగ్నైః । జీవనస్యాయా అగ్నైరగ్నై ర్జీవనస్యాయై జీవనస్యాయా
అగ్నైస్తాత్వాగ్నై ర్జీవనస్యాయై జీవనస్యాయా అగ్నైస్తాత్ । అగ్నై
స్తాత్వాగ్నైరగ్నైస్తాత్ మాత్రీయా మాత్రీయా త్వాగ్నైరగ్నైస్తాత్
మాత్రీయా । త్వామాత్రీయా మాత్రీయా త్వాత్వామాత్రీయా
జగత్త్యైజగత్త్యైమాత్రీ యాత్వాత్వామాత్రీయా జగత్త్యై । మాత్ర
యాజగత్త్యై జగత్త్యై మాత్రీయా మాత్రీయా జగత్త్యై వర్తనాస్య
వర్తనాస్య జగత్త్యై మాత్రీయా మాత్రీయాజగత్త్యైవర్తనాస్య । జగ

త్రైవర్తన్యా వర్తన్యాజగత్త్రై జగత్త్రై వర్తన్యా గ్రయణస్యాగ్ర
 యణస్య వర్తన్యాజగత్త్రై జగత్త్రైవర్తన్యాగ్రయణస్య । వర్తన్యా
 గ్రయణస్యా గ్రయణస్యవర్తన్యా వర్తన్యాగ్రయణస్యవీర్యణ వీర్య
 ణాగ్రయణస్య వర్తన్యావర్తన్యా గ్రయణస్యవీర్యణ । ఆగ్రయణస్య
 వీర్యణ వీర్యణాగ్రయణస్యాగ్రయణస్య వీర్యణదేవోదేవో వీర్య
 ణా గ్రయణస్యా గ్రయణస్య వీర్యణదేవః । వీర్యణ దేవోదేవో
 వీర్యణ వీర్యణ దేవ స్వాత్వా దేవో వీర్యణవీర్యణ దేవస్వా । దేవ
 స్వాత్వా దేవోదేవస్వా సవితా సవితాత్వా దేవో దేవస్వా సవితా
 త్వాసవితాసవితాత్వాత్వాసవితో దుత్యసవితాత్వాత్వాసవితోత్ ।
 సవితో దుత్యసవితాసవితోతుస్సృజతు సృజతూత్సవితా సవితో త్సృజ
 తు । ఉత్సృజతుసృజతూ దుత్సృజతు జీవాతవే జీవాతవే సృజతు
 దుత్సృజతు జీవాతవే । సృజతు జీవాతవే జీవాతవే సృజతు సృజతు
 జీవాతవేజీవనస్యాయై జీవనస్యాయై జీవాతవే సృజతుసృజతు జీవాతవే
 జీవనస్యాయై । జీవాతవేజీవనస్యాయై జీవనస్యాయై జీవాతవే జీవా
 తవే జీవనస్యాయా ఇమమిమం జీవనస్యాయై జీవాతవే జీవాతవే
 జీవనస్యాయా ఇమమ్ । జీవనస్యాయా ఇమమిమం జీవనస్యాయై
 జీవనస్యాయా ఇమమ్గైగై ఇమంజీవనస్యాయై జీవనస్యాయా ఇమ
 మ్గైగై ఇమమ్గైగై ఇమ మిమ్గైగై ఆయుష ఆయుషేగైగై ఇమ
 మిమ్గైగై ఆయుషే । ఆగైగైగైగై ఆయుషేగైగై ఆయుషే

వర్చసైవర్చస్త ఆయుషేగైర్వర్చసైవర్చసై । ఆయుషై వర్చసై
 వర్చస్త ఆయుష ఆయుషై వర్చసైకృధి కృధివర్చస్త ఆయుష ఆయుషే
 వర్చసైకృధి । వర్చసైకృధి కృధివర్చసైవర్చసైకృధి ప్రియంప్రియం
 కృధివర్చసై వర్చ సైకృధిప్రియం । కృధిప్రియం ప్రియంకృధి కృధిప్రి
 యగ్ంరేత్యోరేతః ప్రియంకృధి కృధిప్రియగ్ంరేతః । ప్రియగ్ంరేత్యో
 రేతఃప్రియంప్రియగ్ంరేత్యో వరుణవరుణరేతః ప్రియంప్రియగ్ంరేత్యో
 వరుణ । రేత్యోవరుణ వరుణ రేత్యో రేత్యోవరుణ సోమసోమ వరుణ
 రేత్యో రేత్యో వరుణ సోమ । వరుణ సోమసోమవరుణవరుసోమరాజ
 న్నాజ్ఞోమవరుణవరుణసోమరాజన్ । సోమరాజ్నాజ్ఞోమ సోమ
 రాజన్ । రాజన్నితిరాజన్ । మాతేవేనమాతామాతేవాస్తాఅస్మా
 ఇనమాతా మాతేవాస్తే । ఇవాస్తా అస్తా ఇవైవాస్తా అదితేది
 తేస్తా ఇవైవాస్తాఅదితే । అస్తాఅదితేది తేస్తాఅస్తాఅదితే శర్మ
 శర్మాదితేస్తా అస్మాఅదితేశర్మ । అదితేశర్మశర్మా దితేదితే శర్మ
 యచ్చయచ్చ శర్మాదితేదితే శర్మయచ్చ । శర్మయచ్చయచ్చ శర్మ
 శర్మయచ్చవిశ్వే విశ్వేయచ్చ శర్మశర్మ యచ్చవిశ్వే । యచ్చవిశ్వే
 విశ్వేయచ్చయచ్చవిశ్వేదేవా దేవావిశ్వే యచ్చయచ్చ విశ్వేదేవా
 విశ్వేదేవాదేవావిశ్వే విశ్వేదేవాజరదప్తిర్జర దపిరేవావిశ్వే విశ్వేదేవా
 జరదప్తిః । దేవాజరదప్తిర్జరదప్తిర్దేవా దేవాజరదప్తి ర్యథాయథా
 జరదప్తిర్దేవాదేవా జరదప్తిర్యథా । జరదప్తిర్యథాయథాజర దప్తిర్జర
 దప్తిర్యథా ప్రదప్త్యథా జరదప్తిర్జర దప్తిర్యథాసత్ । జరదప్తి రితిజ

స్ససః ఓషధీర్వజ్ఞో యజ్ఞః ఓషధీస్ససః ఓషధీర్వజ్ఞః । ఓషధీర్వజ్ఞో
యజ్ఞః ఓషధీరోషధీర్వజ్ఞః ఆయుష్మానాయుష్మాన్ యజ్ఞః ఓషధీరోష
ధీర్వజ్ఞః ఆయుష్మాన్ । ఓషధీర్భిర్యోషధీభిః । యజ్ఞఆయుష్మానా
యుష్మాన్ యజ్ఞోయజ్ఞః ఆయుష్మాన్ససఆయుష్మాన్ యజ్ఞోయజ్ఞః ఆయు
ష్మాన్ససః । ఆయుష్మాన్ససఆయుష్మా నాయుష్మాన్తస్య దక్షిణాభీర్దక్షి
ణాభీస్ససఆయుష్మానాయుష్మాన్సదక్షిణాభిః । సదక్షిణాభీర్దక్షిణాభి స్సస
దక్షిణాభిర్బ్రహ్మబ్రహ్మదక్షిణాభిస్స సదక్షిణాభిర్బ్రహ్మ । దక్షిణాభి
ర్బ్రహ్మబ్రహ్మదక్షిణాభి ర్దక్షిణాభిర్బ్రహ్మయష్మదా యష్మద్రహ్మ
దక్షిణాభిర్దక్షిణాభిర్బ్రహ్మయష్త్ । బ్రహ్మయష్మదాయష్మద్రహ్మ
బ్రహ్మయష్మత్తత దాయష్మ ద్రహ్మ బ్రహ్మయష్మత్తత్ । ఆయు
ష్మత్తత దాయష్మదా యష్మత్తదాబ్రహ్మజై రాబ్రహ్మజైస్స దాయ
ష్మదాయష్మత్తద్రాబ్రహ్మజైః తద్రాబ్రహ్మజై రాబ్రహ్మజైస్స తద్రాబ
్రహ్మజై రాయష్మదాయష్మ ద్రాబ్రహ్మజైస్స తదాబ్రహ్మజై రాయ
ష్మత్ । బ్రాహ్మజై రాయష్మదాయష్మదాబ్రహ్మజై రాబ్రహ్మజై రా
యుష్మదైవాదైవాఆయుష్మదాబ్రహ్మజై రాబ్రహ్మజై రాయష్మదైవాః ।
ఆయుష్మదైవాదైవాఆయుష్మదాయష్మదైవాఆయుష్మంత ఆయుష్మంతో
దైవా ఆయుష్మదాయష్మదైవాఆయుష్మంతః । దైవాఆయుష్మంత ఆయు
ష్మంతో దైవాదైవాఆయుష్మంతస్సైత ఆయుష్మంతో దైవాదైవా ఆయు
ష్మంతస్సై । ఆయుష్మంతస్సైతఆయుష్మంతఆయుష్మంతస్సైమృ తేనామృతే
నత ఆయుష్మంత ఆయుష్మన్తస్సై మృతేనా తేనామృతేన తేతేమృ

తెనపితరఃపితరో మృతేనతే తేమృతేనపితరః! అమృతేనపితరఃపితరో
 మృతేనా మృతేనపితర ఆయుష్కంత ఆయుష్కంతః పితరోమృతేనా
 మృతేనపితర ఆయుష్కంతః । పితర ఆయుష్కంత ఆయుష్కంతః పితర
 పితర ఆయుష్కంతస్తేత ఆయుష్కంతః పితరః పితరఆయుష్కంతస్తే! ఆయు
 ష్కంతస్తేత ఆయుష్కంత ఆయుష్కంతస్తేస్వధయాస్వధయాత ఆయు
 ష్కంత ఆయుష్కంతస్తేస్వధయా! తేస్వధయాస్వధయాతే తేస్వధయా
 యుష్కంత ఆయుష్కంతస్తేస్వధయా తేతేస్వధయాయుష్కంతః! స్వధయా
 యుష్కంత ఆయుష్కంతస్తేస్వధయాస్వధయా యుష్కంతస్తేన తేనాయు
 ష్కంత స్వధయా స్వధయాయుష్కంతస్తేన ! స్వధయైతిస్వధయా ।
 ఆయుష్కంతస్తేనతేనాయుష్కంత ఆయుష్కంత స్తేనత్వాతాతేనా
 యుష్కంత ఆయుష్కంతస్తేనత్వా । తేనత్వాత్వాతేనతేనత్వాయుషా
 యుషాత్వాజేన తేనత్వాయుషా! త్వాయుషాయుషాత్వాద్వాయుషా
 యుష్కంతమా యుష్కంతనూయుషా త్వత్వాయుషాయుష్కంతం ।
 ఆయుషాయుష్కంత మాయుష్కంత మాయుషాయుషా యుష్కంతం
 కరోమి కరోమ్యాయుష్కంతమాయుషాయుషాయుష్కంతం కరోమి ।
 ఆయుష్కంతంకరోమి కరోమ్యాయుష్కంతమాయుష్కంతం కరోమి ।
 కరోమి కరోమి ॥

(దీనికి పది.) అగ్రస్వామాత్ర యత్యాహోతానమేవాస్మి నై
 తేనదధాత్వృత్విజఃపర్యాహు ర్యావంతవ వర్విజస్తవనం భిషజ్వంతి
 బ్రహ్మణోహస్త మన్వారభ్య పర్యాహురైక్షతైవయజమాన ఆయుర్ద

ధ॒తి॒య॒దై॒వత॑స్య॒తద్ధి॑రణ్యా॒ఘ్న॒తం ని॑ష్పి॒బ॒త్యా॒య్యు॒ర్వైష్ణ॑వ॒తమ॒మృత॑గ్ం
 హి॒రణ్య॑మ॒ మృతా॑దై॒వాయు॑ర్ని॒స్పి॒బ॒తి శత॑మా॒నంధ॑వ॒తి శతా॑య
 పు॒రుష॑శ్చ॒ తె॒ంద్రి॒య ఆ॒యుష్ట్యై॑ వె॒ంద్రి॒యే ప్ర॑తి॒త్థి॒తః॑॥

౧౯. (సంహిత.) మూ॒ర్తు॒తమ॑సి॒మరు॒తా మో॒జోఽప్యా॑ధా॒రాంభి॑
 ధ్ని॒ర॒మ॒యత॑మరు॒తః శ్రే॒న॒మూ॒యినం॑ మ॒నోజ॑వ॒సం వృ॑ష॒ణంసు॑
 వృ॒క్తిమ్ ॥

(పదము) మూ॒ర్తు॒తమ్ | అ॒సి | మ॒రుతా॑మ్ | ఓ॒జః | అ॒పాం |
 ధా॒రాం | భి॑ంధి | ర॒మ॒యత॑ | మ॒రుత॑ | శ్రే॒నం | ఆ॒యినం॑ | మ॒నో
 జ॑వ॒స మి॒తిమ॑నః-జ॒వ॒స | వృ॑ష॒ణం | సు॒వృ॒క్తిమ్ | సు॒వృ॒క్తిమ్ ॥

(కృమం) మూ॒ర్తు॒తమ॑సి | అ॒సిమ॒రుతా॑మ్ | మ॒రుతా॑మో॒జః |
 ఓ॒జోపా॑మ్ | అ॒పాంధా॑రాం | ధా॒రాంభి॑ంధి | భి॑ంధి॒ర॒మ॒యత॑ | ర॒మ
 య॑త॒ మరు॒తః | మ॒రుత॑శ్రే॒నం | శ్రే॒న॒మూ॒యినం॑ | ఆ॒యిన॑మ॒నోజ॑
 వ॒సం | మ॒నో జ॑వ॒సవృ॑ష॒ణం | మ॒నోజ॑వ॒సమి॒తిమ॑నః-జ॒వ॒సం | వృ॑ష॒
 ణంసు॑వృ॒క్తిమ్ | సు॒వృ॒క్తిమి॒తిసు॑-వృ॒క్తిమ్ ॥

(జటా.) మూ॒ర్తు॒తమ॑స్య॒సి మూ॒ర్తు॒తం మూ॒ర్తు॒తమ॑సి | అ॒సిమ॒రు
 తా॑మ్ మ॒రుతా॑మ॒స్యసి॒ మరు॒తామ్ | మ॒రుతా॑మో॒జ ఓ॒జోమ॒రుతా॑మ్ మ
 రు॒తామో॒జః | ఓ॒జోపా॑మ॒పామో॒జ ఓ॒జోపా॑మ్ | అ॒పాంధా॑రాం ధా॒రా
 మ॒పామ॒పాంధా॑రాం | ధా॒రాంభి॑ంధి॒భింధి॑ ధా॒రాంధా॑రాంభి॑ంధి | భి॑ంధి
 ర॒మ॒యత॑ర॒మ॒యత॑భి॑ంధి॒భింధి॑ర॒మ॒యత॑ | ర॒మ॒యత॑మ॒రుతో మ॒రుతో
 ర॒మ॒యత॑ర॒మ॒యత॑మ॒రుతః | మ॒రుత॑శ్రే॒న్ శ్రే॒నం మ॒రుతో మ॒రుత॑

శ్చైవం । శ్చైవమూయినమూయినగ్ శ్చైవగ్ శ్చైవ సమూయినం । అయి
నం మనోజవనం మనోజవ సమూయినమూయినం మనోజవనం । మనో
జవనం వృషణం వృషణం మనోజవనం మనో జవనం వృషణం । మనో
జవనమితి మనః-జవనం । వృషణగ్ సువృక్షిగ్ సువృక్షిం వృషణం
వృషణగ్ సువృక్షిమ్ । సువృక్షి వితి సు-వృక్షిమ్ ॥

(ఘన.) మారుత మస్యసి మారుతం మారుతమసి మరుతాం
మరుతామసి మారుతం మారుతమసి మరుతాం । అసిమరుతాం మరు
తామస్యసిమరుతామోజ్జః మరుతా మస్యసి మరుతామోజః ।
మరుతామోజః ఓజోమరుతాం మరుతామోజో పామపామోజోమరు
తాం మరుతామోజోపాం । ఓజోపామపామోజః ఓజోపాంధారాం
ధారామపామోజః ఓజోపాంధారాం । అపాంధారాంధారామ పామ
పాంధారాంభింధి భింధిధారామపామ పాంధారాంభింధి । ధారాం
భింధి భింధిధారాంధారాం భింధిరమయతర మయతభింధిధారాం
ధారాం భింధిరమయత । భింధిరమయతరమయత భింధిభింధిరమయత
మరుతో మరుతోరమయతభింధి భింధిరమయతమరుతః । రమయత
మరుతో మరుతోరమయతరమయతమరుతశ్చైవ సగ్ శ్చైవనం మరుతో
రమయత రమయత మరుతశ్చైవనం । మరుతశ్చైవగ్ శ్చైవనం మరుతో
మరుతశ్చైవన మూయిన మూయినగ్ శ్చైవనం మరుతో మరుతశ్చైవ సమూ
యినం । శ్చైవసమూయిన మూయినగ్ శ్చైవ సగ్ శ్చైవసమూయిన నం మనో
జవనం మనోజవనమూయినగ్ శ్చైవగ్ శ్చైవ సమూయినం మనోజవనం ।

అయినై మనోజవస్తం మనోజవసమాయిన మూయినైమనోజవస్త
 వృషణంవృషణం మనోవజసమూయి నమూయిస్తం మనోజవస్తం వృ
 షణం । మనోవజస్తం వృషణం వృషణం మనోజవస్తం మనోజవస్తం
 వృషణం గం సుప్తక్తిగ్ం సుప్తక్తిం వృషణం మనోజవస్తం మనోజ
 వస్తం వృషణం గం సుప్తక్తిమ్ । మనోజవ సమితిమనః-జవస్తం । వృష
 ణం గం సుప్తక్తిగ్ం సుప్తక్తిమ్ వృషణం వృషణం గం సుప్తక్తిమ్ ।
 సుప్తక్తిమితిసు-ప్తక్తిమ్ ॥

(పది.) పౌజాపతిః ప్రణేతా । బృహస్పతిః పురవీతా । యమః
 పంథాః । చంద్రమాః పునర్నసుస్వాహా । అర్చిరన్నాదోన్నపతిః ।
 అన్నాద్యమస్మిన్ యజ్ఞేయజమానాయద దాతుస్వాహా । సోమోరా
 జారాజపతిః । రాజ్య మస్మిన్ యజ్ఞేయజమానాయద దాతుస్వాహా ।
 వరుణస్సమాత్థస్సమాత్ప్తః । సామాజ్యమస్మిన్ యజ్ఞేయజమా
 నా యదదాతుస్వాహా ॥

౨౦ (సగ్ంహిత.) సవోనవోభవతి జాయమానోహ్నిం కేతురు
 పసామైత్యగ్ం । భాంగదైవభ్యో విదధాత్యాయన్న చస్త్రమాస్తిరతి
 దీఘమాయుః ॥

(పదము.) సవోనవైతినవననవః । భవతి । జాయమానః ।
 అహ్నిమ్ । కేతుః । ఉపసామ్ । వీతి । అగ్ం । భాగమ్ । దైవభ్యః
 వీతి । ఉదధాతి । ఆయన్నిత్యా-యః । వైతి । చస్త్రమాః । తిరతి ।
 దీఘం । ఆయుః ॥

(కృమము.) నవోనవో భవతి । నవోనవ ఇతినవః - నవః ।
భవతి జాయమానః । జాయమానోహ్నమ్ । అహ్నంకైతుః కైతు
రుషసామ్ । ఉషసామెతి । వ్రత్యగ్రి । అగ్రిత్యగ్రి । భాగందైవే
భ్యః । దైవేభ్యోవి । విదధాతి । దధాతాయన్ । ఆయన్ప్ర । ఆయ
త్సి త్యాయన్ । పప్రచంద్రమాః । చంద్రమాస్తిరతి । తిరతిదీఘమ్ ।
దీఘమాయుః । ఆయురిత్యాయుః ॥

(జటా.) నవోనవోభవతిభవతి నవోనవోనవో నవోభవతి ।
నవోనవఇతినవః-నవః । భవతిజాయమానో జాయమానోభవతి భవతి
జాయమానః । జాయమానోహ్నమ్హ్నంజాయమానోజాయమా
నోహ్నం । అహ్నంకైతుఃకైతు రహ్నమ్హ్నంకైతుః । కైతురుష
సాముషసాంకైతుః కైతురుషసాం । ఉషసామె త్యైతుష సాముష
సామెతి । వ్రత్యగ్రిఅగ్రివ్రత్యత్యగ్రి । అగ్రిత్యగ్రి । భాగందైవేభ్యో
దైవేభ్యోభాగం భాగందైవేభ్యః । దైవేభ్యోవి దైవేభ్యో దైవేభ్యో
వి । విధాతిదధాతివివిదధాతి । దధాత్యాయన్నాయన్దధాతి దధా
తాయన్ । ఆయన్ప్రప్రాయన్నాయన్ప్ర । ఆయన్ప్రత్యాయన్ ।
ప్రచంద్రమాశ్చచంద్రమాః పప్రచంద్రమాః । చంద్రమాస్తిరతితిరతి
చంద్రమా శ్చచంద్రమాస్తిరతి తిరతిదీఘం దీఘం తిరతితిరతి
దీఘం । దీఘంమాయురా యుర్దీఘం దీఘమాయుః । ఆయు
రిత్యాయుః ।

[ఘన.] నవోనవోభవతిభవతి నవోనవోనవోనవోభవతిజాయ

మానోజాయ మానోభవతి నవోనవోనవోనవో భవతిజాయమానః ।
 నవోనవతినివః-నవః । భవతిజాయ మానోజాయ మానోభవతి
 భవతిజాయమానోహ్ని మహ్నింజాయమానోభవతి భవతి జాయ
 మానోహ్నిం । జాయమానోహ్నిం మహ్నింజాయమానో జాయ
 మానోహ్నిం కెతుః కెతురహ్నిం జాయ మానోజాయ మానో
 హ్నింకెతుః । అహ్నింకెతుః కెతురహ్నిమహ్నిం కెతురుషసాము
 షసాంకెతు రహ్నిమహ్నింకెతురుషసాం । కెతురుషసా ముషసాం
 కెతుః కెతురుషసామెత్యే త్యుషసాంకెతుః కెతురుషసామెతి । ఉష
 సామెత్యేత్యుషసాముష సామెత్యగై అగ్నిత్యుషసా ముషసామె
 త్యగై । ఏత్యగై అగ్నిత్యేత్యగై । అగ్నిత్యగై । భాగందైవభ్యో
 దైవభ్యో భాగంభాగందైవభ్యో విదైవభ్యో । భాగంభాగందైవ
 భ్యోవి । దైవభ్యోవివిదైవభ్యోదైవభ్యోవిధధాతి దధాతివిదైవభ్యో
 దైవభ్యోవిదధాతి । విదధాతిదధాతివిదధాత్యాయన్నా యస్తధాతి
 విదధాత్యాయన్ । దధాత్యాయన్నా యస్తధాతి దధాత్యాయన్పి
 ప్రాయస్తధాతి దధాత్యాయన్పి । ఆయన్పిప్రాయన్నా యన్పిచంద్ర
 మాశ్చంద్రమాః ప్రాయన్నా యన్పిచంద్రమాః । ఆయన్నిత్యా=
 యన్ పిచంద్రమాశ్చంద్రమాః ప్రప్రచంద్రమాస్తి రతితిరతిచం
 ద్రమాః ప్రప్రచంద్రమాస్తిరతి । చంద్రమాస్తి రతి తిరతిచంద్రమా
 శ్చంద్ర మాస్తిరతి దీఘందీఘం తిరతిచంద్ర మాశ్చంద్ర మాస్తి
 రతిదీఘం । తిరతిదీఘందీఘందీఘం తిరతితిరతిదీఘం మాయురా

యద్రీఘం తిరతి తిరతిద్రీఘమామయః । ద్రీఘమామయ రాయద్రీఘ
ఘం ద్రీఘమామయః । ఆయురిత్యామయః ॥

(దీనికి పది.) సహాసహాభవతి జాయమాన ఇతి పురోనువాక్యా
భవత్యామయైవాస్మిత యాదధాతియమాదిత్యా అగ్ంశుమా
ప్రాయయంతీతియాజ్యైవై సమేతయాప్రాయయతి॥

౨౧. (సంగహితం.) (కురుతే) తస్మాదాహుర్యంతైవం వెదయశ్చ
క్షధా పుత్రస్య కేవలంక్షధారణం పితురిత్యస్కన్న మేవతద్యత్ప్ర
యాజే ప్రియైషుస్కన్దతి గాయత్యైవతేనగర్భం ధత్తేసాప్రజాం
ప్రశూన్ యజమానాయ ప్రజనయతి॥

(పదము) కురుతే తస్మాత్ । ఆహుః ! యః । చ ! ఏవమ్
వేద । యః । చ । న । క్షధా । పుత్రస్య । కేవలం । క్షధా । సాధా
రణమ్ పితుః । ఇతి । అస్కన్నమ్ ఏవ । తత్ । యత్ । ప్రయాజే
ప్రియైషు-యాజేషు । ఇష్టేషు । స్కన్దతి । గాయతీ । ఏవ । తేన
గర్భం । ధత్తే । సా । ప్రజామితిప్రజామ్ । ప్రశూన్ । యజమానాయ
ప్రేతి । జనయతి ॥

[క్రిమము] (కురుతే తస్మాత్) తస్మాదాహుః । ఆహుర్యః ।
యశ్చ । చైవం । ఏవంవేద ! వెదయః ! యశ్చ । చన । నక్షధా ।
క్షధాపుత్రస్య । పుత్రస్య కేవలమ్ । కేవలంక్షధా । క్షధాసాధారణం ।
సాధారణంపితుః పితురితి । ఇత్యస్కన్నమ్ । అస్కన్నమేవ । ఏవ ।
తత్ । తద్యత్ । యప్రియాజేషు ! ప్రయాజేప్రియైషు । ప్రయా

శేష్వి తిప్రి-యాజేషు । ఇష్టేషుస్కందతి ! స్కందతిగాయత్రీ । గా
యత్రేష్వ । ఏవతేన । తేనగభేమ్ । గభేంధతై । ధతైసా । సా
ప్రిజామ్ । ప్రజాం-ప్రశూమ్ । ప్రజామితిప్రి-జాం । ప్రశూన్యజ
మావామ । యజమానాయప్ర । ప్రజనయతి । జనయతీతిజనయతి ।

(జటా.) క్తురు తైతస్మాత్తస్మాత్కురుతేకురుతైతస్మాత్ । తస్మా

దాహురాహుసస్మాత్తస్మాదాహుః । ఆహుర్యోయ ఆహురాహుర్యః ।
యశ్చచయోయశ్చ । చైవమెనంచచైవం । ఏవంవెదవెదైవమైవం
వెద । ఇదయో యోవెదవెదయః । యశ్చచయోయశ్చ । చననచ
చన । నక్షతాక్షతాననక్షతా । క్షతాపుత్రస్య పుత్రస్యక్షతా క్షతాపుత్ర
స్య । పుత్రస్య కేవలంకేవలం పుత్రస్యపుత్రస్యకేవలం । కేవలంక్షతా
క్షతాకేవలం కేవలంక్షతా । క్షతాసాధారణం సాధారణంక్షతా క్షతా
సాధారణం । సాధారణంపితుః పితుః సాధారణంసాధారణం పితుః ।
పితురీతిపితుః పితురితి । ఇత్యస్కన్న మస్కన్న మితీత్యస్కన్నం ।
అస్కన్న మైవైవాస్కన్న మస్కన్నమైవ । ఏవత తదైవైవతత్ తద్య
ద్యత్తత్తద్యత్ । యత్ప్రియాజేషు ప్రయాజేషు యద్యత్ప్రియా
జేషు । ప్రయాజేష్విష్టేష్విష్టేషు ప్రయాజేషు ప్రయాజేష్విష్టేషు ।
ప్రియాజేష్వితి ప్రయాజేషు । ఇష్టేషుస్కందతి స్కందతిష్టేష్విష్టేషు
స్కందతి । స్కందతి గాయత్రీగాయత్రీ స్కందతిస్కందతి గాయత్రీ ।
గాయత్ర్యేవైవగాయత్రీగాయత్ర్యేవ । ఏవతేనతేనైవైవతేన । తేన
గర్భంగర్భం తేనతేనగర్భంగర్భంధతైగర్భంగర్భంధతై ధతై

సాసాధత్తై ధత్తైసా । సాప్రిజాంప్రిజాగ్ం సాసాప్రిజాం । ప్రజామ్
ప్రశూన్ ప్రశూన్ ప్రజాంప్రిజాం ప్రశూన్ । ప్రజామితి ప్రజాం । ప్రశూన్
యజమానాయ యజమానా యప్రశూన్ ప్రశూన్ యజమానాయ ।
యజమానాయ ప్రిప్రయజమానాయయజమానాయప్ర । ప్రిజనయతి
జనయతిప్రి ప్రిజనయతి । జనయతీతి జనయతి ॥

(ఘన.) కురుతై తస్మాత్తస్మాత్కురుతై కురుతైతస్మాదాహు
రాహు స్తస్మాత్కురుతై కురుతైతస్మాదాహుః । తస్మాదాహురాహో
స్తస్మాత్తస్మాదాహుర్యోయ ఆహుస్తస్మాత్తస్మా దాహుర్యః । ఆ
హుర్యోయ ఆహురాహుర్యశ్చచయ ఆహురాహుర్యశ్చ । యశ్చ
చయో యశ్చైవనమై వంచయోయశ్చైవం । చైవమైవంచచైవంవెద
వైదైవంచ చైవంవెద । వైవంవెద వైదై వమైవం వెదయోయో వైదై
వమైవం వెదయః । వెదయోయో వెద వెదయశ్చచ యోవెద
వెదయశ్చ । యశ్చచయో యశ్చననచయో యశ్చన । చననచచన
కథాకథానచచనకథా । నకథా కథాననకథా పుత్రస్యపుత్రస్య కథా
ననకథా పుత్రస్య । కథాపుత్రస్య పుత్రస్యకథాకథా పుత్రస్యకైవలం
కైవలంపుత్రస్య కథాకథాపుత్రస్య కైవలం । పుత్రస్య కైవలం కైవలం
పుత్రస్యపుత్రస్య కైవలం కథాకథాకైవలంపుత్రస్య పుత్రస్య కైవలం
కథా । కైవలంకథాకథా కైవలంకైవలం కథాసాధారణగ్ం సాధారణం
కథాకైవలం కైవలంకథా సాధారణం । కథాసాధారణగ్ం సాధారణం
కథాకథా సాధారణం ప్రితుఃప్రితుః సాధారణం కథాకథాసాధారణం

జాం ప్రజాంప్రశూన్ యజమానాయ యజమానాయప్రశూన్ ప్రజాం
ప్రజాంప్రశూన్ యజమానాయ । ప్రజామితి ప్ర-జామ్ । ప్రశూన్
యజమానాయ యజమానాయప్రశూన్ ప్రశూన్ యజమానాయ
ప్రప్రయజమా నాయప్రశూన్ ప్రశూన్ యజమానాయ ప్రయజ
మానాయప్రప్ర యజమానాయ యజమానాయ ప్రజనయతి జన
యతి ప్రయజమానాయ యజమానాయప్రజనయతి । ప్రజనయతిజన
యతి ప్రప్రజనయతి । జనయతీతిజనయతి ॥

(పది.) ఐంద్రాగ్న ముషసాదితమ్ । సర్వాభ్యోవా ప్రదైవ
తా భ్యోజహోతి । యోగ్నిహోత్ర జహోతి । యథాఖిల్లువై
ధనుంతీధే తర్పయతి । ప్రవమగ్నిహోతి యజమానాంతర్పయతి ।
తృప్యతి ప్రజాయా పశుభిః । ప్రసవర్గంతోకం జానాతి । పశ్యతి
పుత్రమ్ । పశ్యతిపాత్రమ్ । ప్రప్రజయాపశుభిః ధున్వజాయతే ।
యస్యైవంవిదుషోగ్నిహోత్రం జహ్వతి । యడైవంవైవంవెద ॥

౨౨. (సంగీత.) యదాశ్యేనన ప్రయాజాఇజ్యంత ఆశ్యేనపత్ని
సంయాజా ఋచమరూచ్యపత్ని సంయాజానా మృచాయజత్యజామి
త్వాయాథోవిధునత్వాయ పక్షిప్రాయణోవైయజ్ఞః పక్ష్యుద
యన్తః సక్చప్రయాజా ఇజ్యంతేచత్వారః పత్నిసంయాజా సమిప్త
యజః పక్చమం పక్షిమైవాను ప్రయన్తిపక్ష్యుమనూద్యన్తి ॥

(పదము.) యత్ । ఆశ్యేన । ప్రయాజా ఇతి ప్రయాజాః ।
ఇజ్యన్తే । ఆశ్యేన । పక్ష్యసంయాజా ఇతిపత్ని-సంయాజాః । ఋచమ్ ।

అనూచ్యైత్యను-ఉచ్య | పత్నీసంయాజానామితి పత్నీ-సంయాజానామ్ ||
 ఋచా | యజతి | అజామి-త్వా యైత్యజామి-త్వాయ | అధోఇతి |
 మిధునత్వాయైతి మిధున-త్వాయ | పక్షి-ప్రాయణఇతిపక్షి-ప్రాయణః | వై | యజ్ఞః ప్రజ్ఞ్యదయన ఇతిపక్షి-ఉదయనః ! పశ్చ |
 ప్రయాజా ఇతి ప్ర-యాజాః | ఇజ్యంతైతత్వారః | పత్నీసంయా
 జా ఇతిపత్నీ-సంయాజాః | సమిష్టయజురితి సమిష్ట-యజుః ! పశ్చ-
 మం ! పక్షి-ం | వవ | అన్వీతి | ప్రయన్తిస్తిప్రాయన్తి | పక్షి-ం |
 అను | ఉదతి | యంతి ||

(కీమం.) యదాశ్యేన | ఆశ్యేన ప్రయాజాః | ప్రయ-
 ఇజ్యంతై | ప్రయాజా ఇతిప్రయాజాః | ఇజ్యంతైతత్వారః | ఆశ్యేన పత్నీ
 సంయాజాః | పత్నీసంయాజాఋచమ్ | పత్నీసంయాజా ఇతిపత్నీ-
 సంయాజా | ఋచమనూచ్య | అనూచ్యపత్నీ సంయాజానామ్ | అ
 నూచ్యైత్యను-ఉచ్య | పత్నీసంయా జానామృచా | పత్నీసంయా
 జానామితిపత్నీ-సంయాజానామ్ | ఋచాయజతి | యజత్యజా మి
 త్వాయ | అజామిత్వాయాధో | అజామిత్వామై త్యజామి-త్వాయ
 అధోమిధునత్వాయ | అధోఇత్యధో | మిధునత్వాయ పక్షి-ప్రాయణః |
 మిధునత్వాయైతి మిధున-త్వాయ | పక్షి-ప్రాయణః |
 పక్షి-ప్రాయణఇతిపక్షి-ప్రాయణః వైయజ్ఞః | యజ్ఞఃప్రజ్ఞ్యదయన
 ప్రజ్ఞ్యదయనఃపశ్చ | ప్రజ్ఞదయనఇతి పక్షి-ఉదయనః ! పశ్చ | పయా
 జాః | ప్రయాజాఇజ్యంతై | ప్రయాజాఇతిప్ర-యాజాః ఇజ్యంతైతత్వారః

రః । చత్వారః పత్నీసంయాజాః । పత్నీసంయాజా సమిష్టయజాః ।
 పత్నీసంయాజా ఇతి పత్నీ-సంయాజాః । సమిష్టయజాః పంచమమ్ ।
 సమిష్టయజా రితి సమిష్ట-యజాః । ప్రచ్ఛమం ప్రజ్ఞమ్ । ప్రజ్ఞమ్ మైవ ।
 వ్రవాను । అనుప్రయన్తి । ప్రయంతి ప్రజ్ఞమ్ । ప్రయంతీతి ప్రా-యన్తి
 ప్రజ్ఞమ్ ను । అనూత్ । ఉద్యన్తి । యతీతి యన్తి ॥

(జటా.) యదాక్షేనాక్షేన యన్యదాక్షేన । ఆక్షేన ప్రయా
 జాః ప్రయాజా ఆక్షేనాక్షేన ప్రయాజాః । ప్రయాజా ఇజ్యంత
 ఇజ్యంతే ప్రయాజాః ప్రయాజా ఇజ్యంతే । ప్రయాజా ఇతి ప్రయా
 జాః । ఇజ్యంత ఆక్షేనాక్షేనై జ్యంత ఇజ్యంత ఆక్షేన । ఆక్షేన పత్నీ
 సంయాజాః పత్నీసంయాజా ఆక్షేనాక్షేన పత్నీసంయాజాః । పత్నీ
 సంయాజా ఋచమృచం పత్నీ సంయాజాః పత్నీసంయాజా ఋచం ।
 పత్నీసంయాజా ఇతి పత్నీ-సంయాజాః । ఋచమ నూచ్య నూచ్య
 చ మృచమ నూచ్య । అనూచ్య పత్నీసంయాజానాం పత్నీసంయాజా
 నామ నూచ్య నూచ్య పత్నీసంయాజానాం । అనూచ్యేత్యను-ఉ
 చ్య । పత్నీసంయాజానామృచరా పత్నీసంయాజానాం పత్నీసం
 యాజానామృచా । పత్నీసంయాజానామితి పత్నీ-సంయాజానాం ।
 ఋచాయజతి యజత్యుచరా యజతి । యజత్యజామిత్వా యాజా
 మిత్వా యయజతి యజత్యజామిత్వాయ । అజామిత్వాయాధో అధో
 అజామిత్వాయా జామిత్వాయాధో । అజామిత్వాయేత్యజామి
 త్వాయ అధోమిధునత్వాయ మిధునత్వాయాధో అధోమిధునత్వా

య | అథోఽథ్యథో | మిధున త్వాయపంక్తిప్రాయణః పంక్తి
 ప్రాయణోమిధునత్వాయ మిధునత్వాయపంక్తి ప్రాయణ | మిధు
 నత్వా యేతిమిధున-త్వాయ | పంక్తిఃప్రాయణోవైవై పంక్తిః ప్రా
 యణఃపంక్తిప్రాయణోవై | పంక్తిప్రాయణ ఇతిపంక్తి-ప్రాయణః |
 వైయజ్ఞోయజ్ఞోవైవై యజ్ఞః | యజ్ఞఃపంక్త్యదయనః పంక్త్య దయనో
 యజ్ఞో యజ్ఞఃపంక్త్యదయనః | పంక్త్య దయనః పంచపంచ పంక్త్యదయ
 నఃపంక్త్యదయనఃపంచ | పంక్త్య దయనయితిపంక్తి-ఉదయనః | పంచ
 ప్రయాజాః ప్రయాజాః పంచపంచ ప్రయాజాః ప్రయాజా ఇజ్యంత
 ఇజ్యంతే ప్రయాజాః ప్రయాజాఇజ్యంతే | ప్రయాజా ఇతిప్ర-యా
 జాః | ఇజ్యంతేచత్వార్ శ్చత్వార్ ఇజ్యంత ఇజ్యంతే చత్వారః | చ
 త్వారఃపత్నీసంయాజాః పత్నీసంయాజాశ్చత్వార్శ్చత్వారః పత్నీసం
 యాజాః | పత్నీసంయాజసమిష్టయ జసమిష్టయజాః పత్నీసంయా
 జాః పత్నీసంయాజసమిష్టయజాః | పత్నీసంయాజాఇతి పత్నీ సంయా
 జాః | సమిష్టయజాః పంచమంపంచమం సమిష్టయజసమిష్టయజాః
 పంచమం | సమిష్టయజరితిమిష్ట-యజాః పంచమంపంక్తింపంక్తిం
 పంచమంపంచమంపంక్తిం | పంక్తి మైవైవపంక్తింపంక్తి మైవ | ఏవాన్య
 వైవైవాను | అనుప్రయంతిప్రయంత్యన్వను ప్రయంతి | ప్రయంతి
 పంక్తింపంక్తింప్రయంతి ప్రయంతిపంక్తి | ప్రయంతితిప్ర-యంతి |
 పంక్తి మన్వను పంక్తిం పంక్తి మను | అనూదు దన్వనూత్ | ఉదంతి
 యుత్యుదు ద్యంతి | యంతితియంతి |

(ఘన.) యదాజ్యేన యద్యదాజ్యేన ప్రయాజాః ప్రయా
 జాజ్యేన యద్యదాజ్యేన ప్రయాజాః । ఆజ్యేన ప్రయాజాః ప్రయాజా
 ఆజ్యేనాజ్యేన ప్రయాజా ఇజ్యంత ఇజ్యంతే ప్రయాజా ఆజ్యేనాజ్యేన
 ప్రయాజా ఇజ్యంతే । ప్రయాజా ఇజ్యంత ఇజ్యంతే ప్రయాజాః ప్ర
 యాజ ఇజ్యంత ఆజ్యేనాజ్యేనై జ్యన్తే ప్రయాజాః ప్రయాజా ఇజ్యంత
 ఆజ్యేన । ప్రయాజా ఇతిప్రయాజాః । ఇజ్యంత ఆజ్యేనాజ్యేనైజ్యంత
 ఇజ్యంత ఆజ్యేన పత్నీసంయాజాః పత్నీసంయాజా ఆజ్యేనైజ్యంత ఇజ్యంత
 ఆజ్యేన పత్నీసంయాజాః । ఆజ్యేన పత్నీసంయాజాః పత్నీసంయాజా
 ఆజ్యేనాజ్యేన పత్నీసంయాజా ఋచమృచం పత్నీసంయాజా ఆజ్యేనా
 జ్యేన పత్నీసంయాజా ఋచం । పత్నీసంయాజా ఋచమృచం పత్నీసం
 యాజాః పత్నీసంయాజా ఋచ మనూచ్ఛానూచ్యచక్ పత్నీసం
 యాజాః పత్నీసంయాజా ఋచమనూచ్య । పత్నీసంయాజా ఇతిప
 త్నీసంయాజాః । ఋచమనూచ్ఛానూచ్యచక్ మృచమనూచ్య
 పత్నీసంయాజానాం పత్నీసంయాజా నామనూచ్యచక్ మృచమ
 నూచ్య పత్నీసంయాజానాం । అనూచ్య పత్నీసంయాజానాం పత్నీ
 సంయాజానామనూచ్ఛానూచ్య పత్నీసంయాజానామృచచక్ పత్నీ
 సంయాజా నామనూచ్య నూచ్య పత్నీసంయాజానామృచా । అనూ
 చ్యేత్యను-ఉచ్య । పత్నీసంయాజానామృచచక్ పత్నీసంయాజా
 నాం పత్నీసంయాజానామృచాయజతి యజత్యుచా పత్నీసంయా
 జానాం పత్నీసంయాజానామృచాయజతి పత్నీసంయాజానామితి

పత్నీ-సంయాజానాం । ఋచాయజతి యజత్ప్రచరాచయజత్ప్రజామి
 త్వాయాజా మిత్వాయయజత్ప్రచరాచయజత్ప్ర జామిత్వాయ ।
 యజత్ప్రజామిత్వాయా జామిత్వాయ యజతియజత్ప్రజామిత్వాయా
 ధో అధోఅజామిత్వాయ యజతియజత్ప్రజామిత్వాయధో । అ జామి
 త్వాయాధో అధో అజామిత్వాయా జామిత్వాయాధోమిధునత్వా
 య మిధునత్వాయాధో అజామిత్వాయాజా మిత్వాయాధో మిధున
 త్వాయ । అజామిత్వ యెత్యజామిత్వాయ । అధోమిధునత్వాయ
 మిధునత్వాయాధో అధోమిధునత్వాయపంక్తిప్రాయణఃపంక్తిప్రాయ
 ణోమిధునత్వాయాధో అధోమిధునత్వాయపంక్తిప్రాయణః । అధో
 ఇత్యధోమిధునత్వాయపంక్తి ప్రాయణఃపంక్తిప్రాయణోమిధునత్వా
 యమిధునత్వాయపంక్తి ప్రాయణోవైవైపంక్తి ప్రాయణో మిధున
 త్వాయమిధునత్వాయ పంక్తిప్రాయణోవైమిధునత్వాయెతి మిధు
 న-త్వాయపంక్తిప్రాయణోవైవై పంక్తిప్రాయణః పంక్తిప్రాయణో
 వైయజ్ఞోవైపంక్తి ప్రాయణఃపంక్తి ప్రాయణోవైయజ్ఞః । పంక్తి
 ప్రాయణ ఇతిపంక్తి-ప్రాయణః వైయజ్ఞో యజ్ఞోవైవై యజ్ఞః పం
 క్త్యదయనః పంక్త్యదయనో యజ్ఞోవైవైయజ్ఞః పంక్త్యదయనః ।
 యజ్ఞః పంక్త్యదయనః పంక్త్యదయనో యజ్ఞోయజ్ఞఃపంక్త్యదయనః
 పంచపంచ పంక్త్యదయనో యజ్ఞోయజ్ఞః పంక్త్యదయనః పంచపం
 క్త్యదయనః పంచపంచపంక్త్యదయనః పంక్త్యదయనః పంచప్రయా
 జాః । ప్రయాజాః పంచపంక్త్యదయనః పంక్త్యదయనః పంచప్రయా

జాః । పంక్తునయన ఇతిపంక్తి-ఉదయనః పంచప్రయాజాః ప్రయా
 జాః పంచపంచప్రయాజా ఇజ్యంత ఇజ్యంతప్రయాజాః పంచపంచ
 ప్రయాజాఇజ్యంత । ప్రయాజా ఇజ్యంత ఇజ్యంతప్రయాజాః ప్రయా
 జా ఇజ్యంత చత్వారశ్చ త్వార ఇజ్యంతప్రయా ప్రయాజా ఇజ్యంత
 చత్వారః । ప్రయాజా ఇతిప్రయాజాః । ఇజ్యంత చత్వారశ్చ
 త్వార ఇజ్యంత ఇజ్యంత చత్వారః పత్నీసంయాజాః పత్నీసంయా
 జాః శ్చత్వార ఇజ్యంత ఇజ్యంత చత్వారః పత్నీసంయాజాః । చ
 త్వారః పత్నీసంయాజాః పత్నీసంయాంజాశ్చ త్వార శ్చత్వారః
 పత్నీసంయాజాస్సమిష్ట యజస్సమిష్ట యజః పత్నీ సంయాజా శ్చ
 త్వారశ్చత్వారః పత్నీసంయాజా స్సమిష్టయజః । పత్నీసంయాజా
 స్సమిష్టయజస్సమిష్టయజః పత్నీసంయాజాః పత్నీసంయాజా స్సమి
 ష్టయజః పంచమం పంచమగ్ంసమిష్టయజః పత్నీసంయాజాః పత్నీ
 సంయాజాః సమిష్టయజః పంచమం । పత్నీసంయాంజా ఇతిపత్నీ-
 సంయాజాః । సమిష్టయజః పంచమంపంచమగ్ం సమిష్టయజః సమి
 ష్టయజః పంచమంపంక్తింపంక్తింపంచమగ్ం సమిష్టయస్సమిష్టయ
 జః పంచమంపంక్తి । సమిష్టయజా రితిసమిష్ట-యజః । పంచమం
 పంక్తిం పంక్తిం పంచమం పంచమం పంక్తిమైవ వపరంక్తిం పంచ
 మం పంచమం పంక్తిమైవ । పంక్తిమైవైవ పంక్తిం పంక్తిమైవాన్వ
 న్యైవ పంక్తిం పంక్తిం మైవాను । వ్రవాన్వ న్యైవైవాను ప్రాయంతి
 ప్రాయంత్యన్వై వ్రవాను ప్రాయంతి । అనుప్రాయంతి ప్రాయంత్యన్వను

ప్రయంతి పంక్తిం పంక్తిం ప్రయయంత్యన్వసు ప్రయంతి పంక్తిం ।
 ప్రయంతి పంక్తిం పంక్తిం ప్రయంతి ప్రయంతి పంక్తిమన్వసు
 పంక్తిం ప్రయంతి ప్రయంతి పంక్తిమను । ప్రయంతీతి ప్రయంతి ।
 పంక్తిమిన్వసు పంక్తిం పంక్తిమనూదుదన్వసు పంక్తిం పంక్తిమ
 నూత్ । అనూదుదన్వనూద్యంతి యత్కుదన్వనూద్యంతి । ఉద్యంతి
 యంత్యుదుద్యంతి । యంతీతియంతి ॥

(దీనికపది.) ఆశాస్తైయంయజమానోసా । ఆయురాశాస్తై ।
 సుప్రజాస్త్వమాశాస్తై । సజాతవనస్యామాశాస్తై । ఉత్తరాం దేవ
 యజ్య మాశాస్తై । భూయోహవిష్కరణమాశాస్తై । దివ్యంధా
 మాశాస్తై । విశ్వం ప్రియమాశాస్తై । యద్రవసహవిషాశాస్తై । తద
 శ్వాత్ దృధ్యాత్ । తదస్మైదైవారాసంతామ్ । తదగ్నిర్దైవోదైవే
 భ్యోవసతే । వయమగ్నేర్దాసుమా । ఇష్టంచవీతంచ । ఉభేచనో
 ద్యావాపృథివీఅగ్ంహసస్పాతమ్ । ఇహగతిర్వామస్యేదంచ । సమో
 దైవభ్యః ॥ శతమానం...తి॥

౨౩. శ్రీగురుభ్యోనమః హరిఃమ్॥ నెవ్వుఃపత్ని ముదానయొత్వా
 హగ్ని దైవనెవ్వురిరెతో దధాతినెవ్వుపత్నియా ముద్దాత్రాసజ్ఞాప
 యతి సృజాపతిర్వా ఏషయదుద్ధాతా ప్రజానామ్ప్రజననాయాప ఉప్ర
 ప్రవర్తయతి రేతవీవతధ్నిశ్చుత్యా రుణోప్రప్రవర్త యత్యూరుణాహి
 రేతస్సీచ్యతే సద్గంక్షతోరుముప్రవర్తయతి యదాహిగ్గ ఉరు
 ర్భవత్యధమిధు నీభవతోరు రేతస్సీచ్యతేధప్రజాః ప్రజాయతే ।

(పది.) సోమోరాజా మృతగ్ం సుతః । ఋజీషణాజహన్మల
 త్యమ్ । ఋతేన సత్యమిద్ధ్రియమ్ । విపానగ్ం శుక్రమన్ధనసః । ఇన్ద్ర
 స్యేద్ధ్రియమ్ । ఇదమ్నయో మృతం మధు । సోమమదోభ్యవ్యపిబత్ ।
 ఛన్దసాహగ్ం సశ్శుచిషత్ । ఋతేన సత్యమిద్ధ్రియమ్ । అధభ్యః ।
 క్షీరంవ్యపిబత్ ॥ ౧॥ కృక్షణ్ణిరసోద్ధియా । ఋతేన సత్యమిద్ధ్రియమ్ ।
 అన్నా త్పరిస్సన్ధిత్తోరసమ్ । బ్రహ్మణావ్యపిబత్క్షుత్రమ్ । ఋతేన సత్య
 మిద్ధ్రియమ్ । రెతోమూత్రిం విజహతి । యోనియ్యు విశదిద్ధ్రియమ్ ।
 గరోభిరాయుణావృతః । ఉల్బంజహతి జన్మనా । ఋతేన సత్యమిద్ధ్రి
 యమ్ ॥ ౨॥ వెదెనరూపెవ్యకరోత్ । సతాసతీ ప్రజాపతిః । ఋతే
 నసత్య మిద్ధ్రియమ్ । సోమేనసోమూవ్యపిబత్ । సుతాసుతౌ ప్రజా
 పతిః ॥ ఋతేన సత్యమిద్ధ్రియమ్ । దృష్ట్వా రూపెవ్యాకరోత్ ।
 సత్యావృతే ప్రజాపతిః । ఆశ్రద్ధామన్మతే దధాత్ । శ్రద్ధాగ్ం
 సత్యే ప్రజాపతిః । ఋతేన సత్యమిద్ధ్రియమ్ । దృష్ట్వాపరిస్సన్ధిత్తో
 రసమ్ । శుక్రేణ శుక్రంవ్యపిబత్ । పయసోసమమ్నృజాపతిః । ఋతేన
 సత్యమిద్ధ్రియమ్ । విపానగ్ం శుక్రమన్ధన । ఇన్ద్రస్యేద్ధ్రియమ్ । ఇద
 మ్నయోమృతం మధు ॥ 3॥

౨౪. అగ్నే గృహపతేసు గృహపతిర్హంత్యయా గృహపతినాభూ
 యానగ్ం సుగృహపతిర్మహాత్వజ్ఞుహపతి నాభూయాశ్శతగ్ం హి
 మాస్తామాశిషమాశాసై తన్తవైజ్యోతిష్కతీం తామాశిషమాశాసై
 ముష్కైజ్యోతిష్కతీమ్ ॥

(పది.) అగ్నేగృహపత ఇత్యాహాయథాయజు రైవైచ్చతగ్ం
హిమా ఇత్యాహశతంత్యా హేమంతా నిష్ఠియేతివావైత దాహ
పుతస్య నామగృహ్లాత్యనాదమైవైసజ్కరోతి తామూశిష మాశా
సైతన్తవై జ్యోతిష్కతీమి తిబ్రూయాద్యస్య పుత్రోజా తన్యాతైజ
స్వైవాస్యబ్రహ్మవర్చసీ పుత్రోజాయతై తామూశిషమాశాసై ము
మైజ్యోతిష్కతీమితి బ్రూయాద్యస్య పుత్రోజాతన్యాతైజ ఏవాస్మి
స్మహ్నా వర్చసం దధాతి॥

౨౫ (మన్త్రిమ్.) స్త్రుజక్షజీవాతవే జీవన్తస్యాయా అగ్నేస్త్యాచూ
త్రయా జగత్యై వర్తన్యాగ్రయాణస్య వీర్యణ దైవస్త్వా సవితోఽఘ్న
జతు జీవాతవేజీవన్తస్యాయా ఇమమగ్న ఆయుషై వర్చసే కృధిప్సి
యగ్ం రతోవకుణ సోమరాజన్మ । మాతేవాస్తా అదితేశరమ్య య
చ్చవిశ్వేదేవాజరదష్టిర్యథాసత్ । అగ్ని రాయుష్మాన్సవన్తస్పతిభిరా
యుష్మాన్తై నత్త్వాయుషాయుష్మన్త జ్కరోమిసోమ ఆయుష్మాన్స
ఓషధీభిర్వజ్ఞ ఆయుష్మాన్స దక్షిణాభి ర్భ్రహ్మాయుష్మత్ దాబ్రహ్మణై
రాయుష్మదైహ ఆయుష్మన్తస్సైమృతేన పితర ఆయుష్మన్తస్సై
స్వధయా యుష్మన్తస్సైన్త్వాయుషా యుష్మన్తజ్కరోమి॥

(పది.) ఘృతం నిష్పిబత్యాయుర్వైఘృతమమృతగ్ం హిరణ్య
మమృతా దైవాయుర్నిష్పిబతి శతమానమ్భవతి శతాయుః పురుష
శ్చ తేన్ద్రియ ఆయుష్యే వైద్రియ ప్రతిభిషత్వ ధోఖిలు యావతీస్స
మా ఏవ్యన్మన్యతతావన్మానగ్ స్త్యాత్థమృధ్యా ఇమమగ్న ఆయు

మేవర్చసే కృతీత్యాహాయైరవాస్మిన్ వర్చదధాతి విశ్వేదేవాజర
దప్తిర్యథాసదిత్యాహజరదప్తిమేనైన జురోత్త్యగ్ని రాయుష్మానితి హ
స్తజ్ఞిహోత్యైతే వైదేవా ఆయుష్మన్తస్త వీవాస్మిన్నాయుర్దధతి
సర్వమాయురేతి ।

౨౯. ఆశాస్తైయం యజమానోసా । ఆయురాశాస్తై । సుప్రజా
స్త్వమాశాస్తై । సజాతవనశ్యామాశాస్తై । ఉత్తరాద్దేవయజ్ఞామా
శాస్తై । భూయోహవిష్కరణ మాశాస్తై । దివ్యన్ధామాశాస్తై । విశ్వ
మియమాశాస్తై । యదననహవిషాశాస్తై । తదత్యాత్తదృధ్యాత్ ।
తదస్మైదేవారాసన్తామ్ । తదగ్నిర్దేవో దేవేభ్యోవనతే । వయమగ్న
ర్మానుషాః । ఇప్తశ్చ వీతశ్చ । ఉభేచక్రోద్యావాపృథివీ అగ్ంహస
స్మాతామ్ । ఇహగతిర్వా మస్యేదశ్చ । నమోదేవేభ్యః ।

ఆశాస్తైయం యజమానోసావిత్యాహనిర్దిశ్యై వైనగ్ం సువ
ర్గంలోకం గమయత్యాయురాశాస్తై సుప్రజాస్త్వమాశాస్తై । ఇత్యా
హాశిషమేనై తా మాశాస్తై సజాతవనశ్యామాశాస్తై ఇత్యాహప్రా
ణానైసజాతాః ప్రాణానవ । నాన్తరేతితదగ్నిర్దేవో దేవేభ్యోవనతే
వయమగ్నర్మానుషా ఇత్యాహాగ్ని దేవేభ్యో వనుతేవయం మనుష్యే
భ్య ఇతివానైతి దాహేహగతిర్వా మస్యేదశ్చ నమోదేవేభ్య
ఇత్యాహ యాశ్చైవదేవతా యజతి యాశ్చనతాభ్య ఏవోభ
యైభ్యోనమస్కరోత్యాత్మనో నార్త్యై ॥

౩౦॥ అగ్నే తెజస్విన్తే జస్వీత్వందేవేషు భూయాస్తే జస్వన్తమా

మాయుష్మన్తం వర్చస్వన్తం మనుష్యేషు కురుదీక్షాయైచత్యా తప
సశ్చైతే జసెజహామి । తెజోవిదస్తి తెజోమా మాహాసీన్మాహన్తే
జోహాసిషం మామాన్తే జోహాసీ దిన్ద్రోజస్వినోఽ జస్వీత్వంద్రవేషు
భూయాఽజస్వన్త మామాయుష్మన్తం వర్చస్వన్త మనుష్యేషు
కురుబ్రహ్మణశ్చత్వా త్తతస్యచ॥

సహజాన్ విశ్వేభిర్దైవేభిః పృతనాజయామి జాగతే నచన్దసా
సప్తదశై నస్తోమేనవామదేవ్యైన సామ్నావషట్కారేణ వజ్రేణా
పరజానిన్ద్రేణ నయజోవయగ్ం నాసహ్యమ పృతవ్యతః । ఘృతో
ప్రతాణ్యప్రితి । యత్రే అగ్నే తెజస్తేనాహం తెజస్వీ భూయానం
యత్రే అగ్నే వర్చస్సే నాహంవర్చస్వీ భూయానయత్రే అగ్నేహ
రస్తేనాహగ్ం హరస్వీభూయాసమ్॥

అహస్తస్మిన్నైన్ద్రో వాయవోగృహ్యతే తస్మాదైన్ద్రో వాయవ
స్యాయతన సప్తమేహస్తుక్రోగృహ్యత ఆగ్రయణస్య వావీతదాయ
తనం యక్షప్తమహస్తస్మి న్చక్రోగృహ్యతే తస్మాచ్ఛక్రస్యాయత
నప్తమేహనాగ్రయణోగృహ్యతే ఛన్దాగ్ం స్యైవతద్వివాహయతి
ప్రవస్యసో వివాహ మాపోతియ ఏవంవెదాఘోదేవతాభ్య ఏవయజ్ఞే
పంవిదందధాతి తస్మాద్దిద మనోయస్యస్మై దదాతి॥

అథ ఋగ్వేదాశీః

౨౦॥ ఇన్ద్రో శ్రేష్ఠాని ద్రవిణాని ధేహి చిత్తిం దక్షస్య సుభ
గత్వ మస్తేపోషం రయీణా మరిష్టిం తనూనాం స్వాద్మానం వ్రాచ

సుదివత్వ మహామ్ । ఇన్ధ్రశ్రేష్ఠాని । శ్రేష్ఠాని ద్రవిణాని । ద్రవి
ణాని ధేహి । ధేహి చిత్తిం । చిత్తిం దక్షస్య । దక్షస్య సుభగత్వం ।
సుభగత్వ మస్మై । సుభగత్వ మితి సుభగ-త్వమ్ । అస్మై ఇత్యస్మై
పోషం రయీణాం । రయోణా మరిష్టిం । అరిష్టిం తనూనాం । తనూ
నాం స్వాద్మానం । స్వాద్మానం వాచః । వాచ సుదివత్వం ॥ సుది
వత్వ మహామ్ । సుదివత్వమితి సుదివ-త్వం । అహా మి త్యహామ్
తతో వదేతాం ద్వంద్వ మింద్రేణ దేవతా సప్త్యంతే । ద్వంద్వం
వై మిథునం తస్మాద్ద్వంద్వా నివృణునం ప్రజాయతే । ప్రజాత్యై
ప్రజాయతే । పృజయా పశుభిర్య ఏవంవేద ॥ శతమానం...తి॥
ఇత్యుక్త్యేదాశీః॥

అశాస్తై యం యజమా నోసా । ఆయు రాశాస్తై ।
సుప్రజాస్త్య మాశాస్తై । సజాతవనస్యా మాశాస్తై । ఉత్తరాం
దెపయజ్యా మాశాస్తై । భూయో హవిష్కరణ మాశాస్తై । దివ్యం
ధామాశాస్తై । విశ్వంప్రియమాశాస్తై ॥ యదనన హవి మాశాస్తై
త దత్యా తదృథ్యాత్ । తదస్త్యై దైవారాసంతాం । తదగ్ని రైవో
దైవెభ్యో ననతే । వయమగ్నై ర్వానుమాః । ఇష్ట చవీతచం । ఉభేచనో
ద్యావాపృథివీ అగ్ంహసస్పాతామ్ । ఇహ గతి ర్వామస్యేదం చ ।
నమోదైవేభ్యః ॥ శతమానం...తి ।

౨౯ ॥ ఆయుర్దా దేవజరసం గృణానో ఘృతప్రతీకో ఘృత
పృష్ఠా అగ్నే । గృతం విబన్మ మృతం చార్దుగవ్యం పితే వపు

త్రిం జరసే న యేమమ్ । సుప్రజాః ప్రజాయా భూయా స్సువీరో
 వీరై స్సువర్షాచ వర్షసాసుపోష్ఠః పోష్ఠైః । నారాయణశ్చ రైష్టష్
 తేదేవసూర్యబ్రహ్మచారి తంగోపాయ సమామృతైష్ఠ తే సూర్య
 పుత్రస్స దీర్ఘాయు స్సమామృత । యాగం స్వస్తిమగ్ని ర్వాయు
 సూరిర్య శ్చంద్రమా ఆపోఽనుసంచరంతి తాగంస్వస్తి మనుసంచర
 నారాయణశర్మ । ఇమ మగ్న ఆయుషే వర్చసే కృధి ప్రియగ్ం
 రేతో వరుణసోమరాజః । మాతే వాస్మా అదితే శర్మయచ్చ విశ్వే
 దేవా జరదప్తిర్యథాసత్ । అగ్నిష్ట ఆయుః ప్రతరాం దధా త్వగ్ని
 ష్టే పుష్టిం ప్రతరాంకృణోతు । ఇద్ధో మరుద్భిర్భుతుధా కృణో
 త్వాఽద్దిత్యైస్తే వసుభి రాదధాతు । మేధాం తే దేవస్సవితా
 మేధాందేవీ సరస్వతీ । మేధాంతేఅశ్వినౌ దేవావాధత్తాం పుష్క
 రప్రజా । త్వయి మేధాం త్వయిప్రజాం త్వయగ్ని స్తేజోదధాతు ।
 త్వయి మేధాం త్వయి ప్రాజాం త్వ యీంద్ర ఇన్ద్రియం దధాతు
 త్వయి మేధాం త్వయి ప్రజాం త్వయి సూర్యో భ్రాజో దధాతు ॥
 శతమానం...తి ॥

త్వష్టా జాయామ జనయత్త్వష్టాస్యై త్వాంపతిమ్ । త్వష్టానహ
 ప్రమాయాగ్ంషి దీర్ఘమాయుః కృణోతు వామ్ః శతమానం...తి॥

30 । ఓషధయస్సగ్ం సమోషధయ ఓషధయస్సం । సం
 వదంతే వదంతెసంగం సంవదంతే । వదంతె సోమేన సోమేన వదంతే
 వదంతెసోమేన । సోమేన సహ సహ సోమేన సోమేన సహ । సహ

రాజ్ఞా రాజ్ఞా సహ సహ రాజ్ఞా । రాజ్ఞేతి రాజ్ఞా యస్మై కరోతి ।
 కరోతి యస్మై యస్మై కరోతి । కరోతి బ్రాహ్మణో బ్రాహ్మణః కరోతి
 కరోతి బ్రాహ్మణః । బ్రాహ్మణస్తం తం బ్రాహ్మణో బ్రాహ్మణస్తం ।
 తం గం రాజనాజన్తం తం గం రాజన్ । రాజన్ పరయామసి పారయా
 మసి రాజనా జన్ పరయామసి । పారయామసీతి పారయామసి ॥ బ
 హుగ్వై బహ్వశ్వాయై । బహ్వజావికాయై । బహువ్రీహీయవా
 యై । బహుమాషతిలాయై బహుహిరణ్యాయై బహుహస్తికాయై
 బహుదాసపూరుషాయై । రయిమత్యై । పుష్టిమత్యై । బహురాయ
 నోమాయై రాజాస్తు ॥ శతమానం...తి ॥

అదసామవేదాశీర్వాదః.

3౧॥ ఆమహ్యవం॥ ఋక్-॥౧॥ ఉచ్చాతేజాతమంధసోదివిషద్భూ
 న్మ్యాదదే । ఉగ్రంశర్మమహీశ్రవః । సనత్తన్త్రాయయజ్యవే వరుణా
 యమరుదభ్యః । పరివోవిత్పరిస్రవా । ఏనావిశ్వాన్యర్య ఆద్యుమ్నాని
 మానుషాణాం । సిమాసంతోవనామహే॥

(సామా) ఉచ్చాతా ఆశ్విజాతా ఆమంధసాహ । దీవాలుసా
 అద్భూతా । సూర్యుడనదదాయి । ఉగ్రంశర్మా । మహాఆయిశ్రవా ఉవా
 అ । స్తౌ ఉషేష । సనాఆతి తన్త్రాయయజ్యవాయి । వారూణా
 అయాఅ । మరూఉదభ్యః । పరివో ఒవాఇత్ । పరాఆయిశ్రవా ఉ
 వాఖి । స్తౌ ఉషేష । ఏనావా ఆవిశ్వా ఆని అర్య అ । ద్యుమ్నా
 నాఆయిమాఅ । సుమా ఆణాం । సిమాసంతాః । వనా అమహా ఉవా

సయందుద్రావరం తెనస్థిరామురో మదెఘ శివమంధసః । యతద్య
త్యాశశమానాయసున్వ జెదాతా జరిత్రఉక్థమ్ ॥

(సామం) తరోఓభాతయుర్వో ఓవీదద్వసూం । ఇంద్రాంసా
తబా । ధాడతాయా ఆయిబ్రీహవ్గాలయాతం । తాలతలసూతా
లసోమెల । ధ్వతరాయి । హువాయిభారా । వాలలలఓఓవ ।
నకాలరీణాం హోఇడ ॥

హువెభాతరంనాకాలరీణాం । హువాయిభారాం । నాకా
లరీణాతం । నాయందుద్రాఖ । వాలతల । రంతె వనస్థిశరాహ ।
మూడరాః । మదాయిషుశౌ । వాలలల । ఓఓవ । బ్రామాంధసాహ
హేఇడ ॥

మదెవీమాఉశాయి । ప్రామంధసాహ । మాదాయిషుశా
యి । ప్రామంధసాతః । యతద్యత్యాత । శాలతల । శమానా
లయాసు । న్వాతతాయి । దాతాజారా । వాలలల । ఓఓవ । త్రో
ఉక్థ్యాంహేఇడ ॥

పది॥ త్రయీవిద్యా హింకారస్త్రయ ఇమెలోకాస్స ప్రస్తా
వోగ్ని ర్వాయురాత్యస్స ఉద్గీధోనక్షత్రాణి నయాంసిమరీచ యస్స
ప్రతిహారస్సర్వా గంధర్యాః పితరన్తం నిధనమేతత్సామ సర్వస్మై
నోప్రీతం ॥

ఆయుర్విశ్వాయుర్విశ్వం విశ్వమాయురసీ మహిప్రాజాంత్య
ష్టారాజసిధేహ్యస్మై॥ శతంజీవే మశరదోవయంతే సర్వానామాన
శీమహి॥ శతమానం...తి॥

3౪॥ ఘనానస్సోమధారయా పోవసానో ఋషసి । ఆరత్న ధాయో

మా॒రియి॒ంద్రా॒లల॒ | సూ॒ర్యు॒డొడ్ర॑మా ఓ॒టవా॒జహ॑డవా
అస్సు॒ | ఈ॒ఈశో॑వా॒ ||

నామి॒ంద్రసు॑ష్ట॒మోన॑త్వా॒వాం ఆ॒న్యో ఓ॒దివి॑యః | ఓం॒వాగ్భా
అ॒భీభ॑భుభుభోభ॒భా | భ॒భోభి॑భిభో ఓ॒నపా॑ర్థి॒వాః | నన॑జా॒తోఓ
నా॒త్రజా॑ల॒ల | న్తా॒యిష్యా॑తా॒తా | ఒ॒టవా॒జహ॑డవాఅస్సు॒ |
నాజో॑వా॒ | తో॒నాజ॑ని॒వ్యతే॑ అ॒శ్వా॒యంతో॑ ఓ॒మఘ॑నన్ని॒ |
ఓం॒ వాగ్భో॑ | భా॒భభి॑భభేభ॒భాభ॑భోభభభభీ॒ | ద్ర॒వా॒ ఆజ॑నాః॒ |
గవ్యం॑త॒స్త్వా॒తాహ॑త॒ల | వా॒మా॒ అ॒త్రహః॑ | ఓ॒టవా॒జహ॑
డవాఅస్సు॒ :

—: సరస్వతి అధ్యాయాః :—

శ్రీ॒గురు॑భ్యోనమః హరిః ఓమ్॥ మూ॒లం॥ ప్ర॒ద్యోదీ॑క్షయన్తి
ప్ర॒న్యసో॑మంక్రీ॒ణన్తి॒ పు॒ణ్డరి॑స్త్రి॒జాం ప్ర॒యచ్ఛ॑తి ద॒శభి॑ర్వ॒త్సత్త॑రై స్సో॒మం
క్రీ॒ణాతి॒ దశ॑పే॒యా భ॑వతి॒తతం॑ బ్రా॒హ్మణాః॑ పి॒బన్తి॒ సప్త॑దశగ్ం
స్తో॒త్రం భ॑వతి ప్రా॒క్షాశా॑ః ప॒ర్వర్య॑వే దదాతి స॒జము॑ద్దాత్రే ద్రు॒క్మగ్
హోత్రే॑శ్వంప్ర॒స్తో తృ॒పతి॑హ॒తృభ్యాం॑ ద్వా॒దశ॑ ప్ర॒హేహీ॑ ర॒భి
హ్మణే॑ వశాం మై॒త్రావ॑రుణాయ ఋషభం బ్రా॒హ్మణా॑ చ్చ॒గ్ంసి॑తే
వా॒ససీ॑ నే॒ష్టాపో॑తృభ్యాగ్ స్థూరి॒యవా॑చిత మ॒చ్ఛావా॑కాయా న॒డ్యా
హ మ॒గ్నిధే॑ భా॒ర్గవో॑ హోతా భవతి శ్రా॒యస్తీ॑యం బ్రహ్మసా॒మం
భ॑వతి వా॒రవస్తీ॑య మ॒గ్నిష్టో॑మ సా॒మగ్ సార॑స్వతీ ర॒పో గృ॑హ్లాతి॒ ||

పదం॥ ఓం॒స్తద్యః॑ | దీ॒క్షయన్తి॑ | సద్యః॑ | సో॒మం | క్రీ॒ణన్తి॑ |
పు॒ణ్డరి॑స్త్రి॒జాం | ప్ర॒తి | యచ్ఛ॑తి | ద॒శభి॑రితి ద॒శ-బిః | వత్స॑త్తరైః |

సోమం । క్రీణాతి । దశవేయ ఇతి దశ-వేయః । భవతి । శతం ।
 బ్రాహ్మణాః । పిబన్తి । సప్తదశమితి సప్త-దశం । స్తోత్రం । భవతి ।
 ప్రాకాశా । అధ్వర్యవే దదాతి । సజం । ఉద్ధాత ఇత్యుత్-గ్రాతే ।
 రుక్మం । హోతే । అశ్వం । ప్రస్తోతృ ప్రతిహతృభ్యా మితి
 సప్రోతృ ప్రతిహర్తృ-భ్యాం । ద్వదశ । పష్టాహీః । బ్రహ్మణే ।
 ప్రశాం । మైత్రా వరుణాయతి మైత్రా-వరుణాయ । ఋషభం ।
 బ్రాహ్మణాచ్ఛగ్ంసినే । వాససీ ఇతి । నైష్ఠాప్రోతృభ్యా మితి నైష్ఠా
 ప్రోతృ-భ్యాం । స్థూరి । యవాచితమితి యవ-అచితం । అచ్ఛావా
 కాయ । అనన్ద్యాహం । అగ్నిధ ఇత్యగ్ని-ఇధ । భార్గవః । హోతా ।
 భవతి । శ్రాయస్మియం । బ్రహ్మసామమితి బ్రహ్మ-సామం ప్రవతి ।
 వారవస్మియమితి వార-వస్మియం । అగ్నిష్టోమసామ మిత్యగ్నిష్టోమ-
 సామం । సారస్వతీః । గ్రహాతి ।

క) మ ము

సద్యోదీక్షయన్తి । దీక్షయన్తి సద్యః । సద్యసోమం । సోమం
 క్రీణన్తి । క్రీణన్తి పుణ్డరిస్రిజాం । పుణ్డరిస్రిజాంప్ర । ప్రయచ్ఛతి ।
 యచ్ఛతి దశభిః । దశభిర్వత్సతరైః । దశభిరితి దశ-భిః । వత్సతరై
 సోమం । సోమం క్రీణాతి । క్రీణాతి దశపేయః । దశవేయో భవతి ।
 దశవేయ ఇతి దశ-పేయః ॥ భవతి శతం । శతం బ్రాహ్మణాః । బ్రా
 హ్మణాః పిబన్తి । పిబన్తి సప్తదశం । సప్తదశగ్స్తోత్రం । సప్తదశ
 మితి సప్త-దశం । స్తోత్రం భవతి । భవతి ప్రాకాశా । ప్రాకాశా
 షద్వర్యవే । అధ్వర్యవే దదాతి । దదాతి సజం । సజముద్ధాతే ।

ఉద్ధాత్రేక్ష్యం । ఉద్ధాత్ర ఇత్యుత్-గౌతే । దుష్కన్ హాత్రే । హా
 త్రేక్ష్యం । అత్యం ప్రప్రోత్ ప్రతిహర్మభ్యాం । ప్రస్తోత్ ప్రతిహ
 ర్మభ్యాం ద్వాదశ । ప్రస్తోత్ ప్రతిహర్మభ్యామితి ప్రస్తోత్ ప్రతి
 హర్మ-భాం । ద్వాదశప ష్టాహీః । ష్టాహీ ర్బ్రహ్మణే । బ్రహ్మణ
 ప్రశాం । ప్రశాం మైత్రావరుణాయ । మైత్రావరుణాయ ఋషభం ।
 మైత్రావరుణాయేతి మైత్రా-వరుణాయ । ఋషభం బ్రాహ్మణా
 చ్ఛగ్నసినే । బ్రాహ్మణాచ్ఛగ్నం సివేహసనీ । వాసనీ నేష్టా ప్రోత
 భ్యాం । వాసనీ ఇతి-వాసనీ । నేష్టాప్రోత్ భ్యాన్ స్థూరి । నేష్టాప్రోత్
 భ్యామితి నేష్టాప్రోత్-భ్యాం । స్థూరియవాచితం । యవాచితమచ్చ
 వాకాయ । యవాచితమితి యవ-ఆచితం । అచ్చావాయా
 న్నడ్వాహం । అనన్దాహ మగ్నిధే । అగ్నిధే భార్గవః । అగ్నిధ ఇత్య
 గ్ని-ఇధే । భార్గవోహాతా । హాతాభవతి । భవతి శ్రాయస్తీ
 యం । శ్రాయస్తీయం బ్రహ్మసామం । బ్రహ్మసామం భవతి ।
 బ్రహ్మసామమితి బ్రహ్మ-సామం । భవతి వారవస్తీయం । వార
 వస్తీయమగ్నిష్టోమసామం । వారవస్తీయ మితి వార-వస్తీయం ।
 అగ్నిష్టోమసామగ్ సారస్వతీః । అగ్నిష్టోమసామ మిత్యగ్నిష్టోమ-
 సామం । సారస్వతీరపః । ఆపోగృహ్యతి । గృహ్యతి గృహ్యతి । కత
 మానం...తి॥

—: ఋగ్వేదా శీః :—

రాయోబుధ్విష్టుంగ మనో వసూనాం యాజ్ఞస్య కేతుర్మన్త

సాధనోపే, అమృతత్వం రక్షమాణా సవనం దేవా అగ్నిం ధార
యన్త్ర విజ్ఞోదాం, నూచపురాచ సదనం రయీణాం జాతస్యచ జయ
మానస్య చక్షుం సతశ్చగోపాం భవతశ్చ భూరేర్దేవా అగ్ని ధార
యన్త్ర విజ్ఞోదాం॥ శతమానం భవతి శతాయుః పురుషశ్చ తేంద్రియ
ఆయుష్యే వేంద్రియే ప్రతితిష్ఠతి॥

అవోచామ మహాతే సాభగాయ సత్యం త్వేమాభ్యాం మహి
మానమింద్రియం । అస్మాన్నిష్ఠంద్రా వరుణా ఘృతశ్చుతప్రిభిస్సా
ప్తైభి రవతం శుభస్పతీ । ఇంద్రా వరుణాయ దృషిభ్యో మనీషాం
వాచో ముతిం శుత్రే మదత్తమగ్రే, యాని స్థానాన్య సృజంతసేరా
యజ్ఞం తన్వానాస్తపసాభ్య పశ్యం ఇంద్రావరుణా సామనసమదృప్తం
రాయస్సోపం యజమానేషు ధత్తం, ప్రజాంపుషిం భూతి మస్మాసు
ధత్తం దీర్ఘాయుత్వాయ ప్రతిరతంవ ఆయుః - తమర్వంతం నసోనసి
మర్తువం నదివశ్శిశుం, మర్మృజ్యంతే దివేదివే, బోధవ్యన్మౌ హరి
భ్యాం కుమారస్సాహ దేవ్యః, అచానహూత ఉదరం, ఉతత్యాయ
జతాహరీ కుమారాత్సాహ దేవ్యాత్, ప్రయతానద్య ఆదతే, ఏన
వాందేవావశ్వినా కుమారస్సాహ దేవ్యః, దీర్ఘాయురస్తు సోమికః
తంయువం దేవావశ్వినా కుమారం సాహ దేవ్యం దీర్ఘాయువం కృణో
తన, శతమానం...తిష్ఠతి॥

అశీర్వచనమంత్రా

స్సమాప్తాః.

స్వాధ్యాయ బ్రాహ్మణమ్

—శానకీయ—

హరిః ఓమ్ । నమో బ్రహ్మణే నమో ఆత్మగయై సమః
ప్రతివ్యై సమ ఓషధీభ్యః । నమో వాచే నమో వాచస్పతయై
నమో విష్ణవే బృహతే కరోమి ॥ ఓం శాన్తి శాన్తి శాన్తిః.

హరిః ఓమ్॥ సహస్రై దేవానాం చాసురాణాం చయజ్ఞై
ప్రతతావాస్తాం ప్రయగ్గ్ స్వర్గం లోకమేష్యామో ప్రయమేష్యామ
ఇతి తేనురాస్స సహస్రై వాచరన్బ్రహ్మచర్యేణ తపసైవదే-
వాస్సైసురా అముహ్యగ్నైస ప్రాజాపత్యైపరాభవన్తైస స్వర్గం
లోకమాయన్బ్రహ్మతేనైవై యజ్ఞేన దేవాస్స్వర్గం లోకమాయన్-
ప్రసృతేనాసురా స్పరాభవయన్బ్రహ్మతో హ వై యజ్ఞోపవీతినో
యజ్ఞోప్రస్త్రోనుపవీతినో యత్కించ బ్రాహ్మణో యజ్ఞోప-
వీత్యధీతై యజత ఏవ తత్తస్మాద్యజ్ఞోపవీత్యేవాధీయాత యాజయై-
ద్యజేత వాయజ్ఞస్య ప్రసృత్యా అజినం వాసా వా దక్షిణత ఉపవీయ
దక్షిణం బ్రాహ్మముద్ధరతేవ ధత్తై సవ్యమితి యజ్ఞోపవీతమేతదేవ
విపరీతం ప్రాచీనావీతగ్ం సువీతం మానుషమ్ ॥౧॥

రక్షోగంసిహ వాపురోనువాకే తపోగ్రమతిష్ఠన్త తా-
న్ప్రజాపతీర్వ రేణోపామన్త్రుత తాన్తి వరమృణీతాదిత్యో నో
యోధా ఇతి తాన్ప్రజాపతిరబ్రవీన్యోధయభ్యమితి తస్మాదుత్తిష్ఠ-
న్తగ్ం హ వా తాన్తిరక్షోగంస్యాదిత్యం యోధయన్తి యావదన్త-
మన్వగాత్తాన్తి హ వా ఏతాన్తి రక్షోగేసి గాయత్రియాభిమ-
న్తితేనామ్భసా శామ్యన్తి తదు హ వా ఏతే బ్రహ్మవాదినః పూ-
ర్వాభిమఖాస్సన్ధ్యాయాం గాయత్రియాభిమన్త్రితా ఆప ఊర్ధ్వం

విషీపన్నితా ఏతా ఆపో వజ్రీ భూత్వాతాని రక్షాగ్ంసి మన్దే-
 హారుణేద్వీపే ప్రవీపన్ని యత్ప్రదక్షిణం ప్రకృమన్ని తేన పాప్తానమవ-
 భూన్వన్యద్యన్తమన్తం యన్తమాదిత్యమభి ధాయన్మగ్ననాభి-
 ప్తాణో విద్వాన్మనకలం భద్రమశ్ను తైసావాదిత్యో బ్రహ్మేతి బ్ర-
 హ్మైవ సన్భిష్టోప్యేతి యఏవం వేద || ౨ ||

యద్దేవా దేవపేశనం దేవాసశ్చక్రమా వయమ్ । ఆది -
 త్యానస్తాన్తాముఞ్చత్రతప్యరైన మామిత । దేవా జీవనకామ్యా
 యద్వాచాఽసృతమూదిమ । తస్మాన్నక్షహ ముఞ్చత్రవిశ్వే దేవాన్మ-
 జోవనః । ఋతేన ద్యావాపృథివీ ఋతేనత్వగ్ంసరస్వతి । కృతాన్న
 పాప్యేనసో యతిఁశ్చాసృతమూదిమ । ఇన్ద్రాగ్ని మిత్రావశ్శౌ-
 సామో ధాతా బృహస్పతిః । తేనో ముఞ్చన్వేనసోయదస్యకృత -
 మూరిమ । సజాతశ్శగ్ంసాదుత జామి శగ్ం సాజ్ఞాయస్శగ్ంసాదుత
 వాకనీయసః । అనాధృష్టం దేవకృతం యదేనస్తాత్త్వమస్తాజ్జ-త -
 వేదో ముముగ్ధి || 3 || యద్వాచా యన్తనసా బాహుభ్యామూరుభ్యామ
 స్తీవద్యాగ్ంశిశ్చై ర్యదసృతం చక్రమా వయమ్ । * అగ్నిమూఁ
 తస్మా దేనసః ప్ర ముఞ్చతు చక్రమ యాని దుష్కృతా । యేన
 త్రితో అణ్ణవాన్నిర్భూవ యేన సూర్యం తమసా నిర్ముమోచ ।
 యేనేన్ద్రో విత్వా అజహోదరాతీసైనాహం జ్యోతిషా జ్యోతిరాసతాన
 ఆఘీ । యతుసీద్దమప్రతీతం మయేహ యేన యమస్య నిధినా
 చరామి । ఏతత్తదగ్ం అన్యో భవామి జవన్మైవ ప్రతి తత్తే
 దధామి । యన్మయి మూతా యదాపిపేష యదన్తరిక్షం యదాశ-

సాత్వికామామిత్రితే దేవా ద్విజాతా యదాపః క్షమంమే
వరుణ తత్త్వాయామి త్వం నోఅగ్నే సత్వం నో అగ్నే త్వమగ్నే
అయాసి || 3 || ౪ || ముముగ్ధిసప్తచ || 3 ||

యదదీవ్యస్త్పృణమహం బభూవాదిత్యన్వాసం జగరజనేభ్యః ।
అగ్నిమాతస్తాదిప్రశ్న సంవిదానా ప్రముఖ్చ తామ్ । యధస్తాభ్యాం
చకరకిల్బిషాణ్యతాణాం వగ్నుముప జిఘ్రమాసః । ఉగ్నింపశ్యా చ
రాష్ట్రభృచ్చ తాన్యప్సరసావనుదత్తా మృణాని । ఉగ్రంపశ్యే రా-
ష్ట్రభృత్కిల్బిషాణి యదక్షవృత్తమనుదత్తమేతత్ । నేన్న ఋణా-
స్త్పృణవ ఇత్యమానో యమస్య లోకే అధిరజ్జరాయ । ఆవ తే
హేళ ఉదుత్తమమిమం మే వరుణ తత్త్వా యామి త్వంనో అగ్నే

*అగ్నిమాతస్తా దేవస్తోగార్ హవత్యః ప్రముఖ్చతుచక్రమ
యాని దుష్ప్రతా । ఇతి ద్రావిడపాఠః.

స త్వంనో అగ్నే । సంకుసుకో వికుసుకో నిర్ఋణో యశ్చ నిస్త్వనః ।
తేఽస్త్వ ద్యక్షమనాగసోదూరాద్దూరమచీచతమ్ । నిర్యక్షమచీచతే
కృత్యాం నిర్ఋతిం చ । తేన యో ఽస్త్వ త్సమృ చ్ఛాతైతమ-
స్మైప్రసవమామసి । దుశ్శక్తిం సానుశక్తింసాభ్యాం మృణానానుమృణేనచ
తేనాన్యోఽస్త్వ త్సమృచ్ఛాతై తమస్మై ప్రసవమామసి । సంవర్చసా
పయస్తా సంతనూభిరగస్త హిమనసానగ్నంశ్చివేన । త్వష్టా నో అత్ర
విదధాతం రామోఽను మాషుః తన్వోఽయద్విలిప్తమ్ || ౪ || ౫ ||

కృత్యాం లిక్తిం చ పశ్య చ || ౪ ||

ఆయుష్టే విశ్వతో దధదయమగ్ని ర్వరేణ్యః । పునస్తప్రాణ
ఆయాతి పరా యత్క్తిం సువామి తే । ఆయుదా అగ్నే హాషోవి

జహాణా ఘృతప్రతీకో ఘృతయోనిరేధి । ఘృతం పీత్వా మధు
 చారు గవ్యం పితేవ పుత్రమభి రక్షతాద్విమమ్ । ఇమమగ్న ఆ-
 యుషే వర్చసే కృధిత్తిగ్మోజో వరుణ సగంశశాధి । మాతేవాస్తా
 అదితేశరస్య యచ్చ విశ్వే దేవా జరదష్టిర్యథాఽసత్ । ఆగ్న ఆ-
 యూగ్ంషి పవస్తాసువోజ్జామిషం చ నః । ఆరే బాధస్వద్దుచ్చు-
 నామ్ । అగ్నే పవస్త్వ స్వసా అస్మై వర్చస్సువీర్యమ్ । దధద్రియం
 మయిపోషమ్ ॥౩॥ అగ్నిర్ ఋషిః పవమానః పాశ్చజన్యః పురోహితః
 తమీమహే మహాగ్రయమ్ । అగ్నే జాతాన్ప్రణుదానస్సపతాన్ప్ర-
 త్యజాతాజ్ఞాతవేదో నుదస్వ । అస్మై దీదీహి సుమనా అహేత్య-
 ర్నై స్యామ త్రివరూథ ఉచ్ఛా । సహసా జాతాన్ప్రణుదానస్స-
 పతాన్ప్రత్యజాతాజ్ఞాతవేదో నుదస్వ । అధి నో బ్రూహి సుమ-
 నస్యమానో వయగ్ స్యామ ప్రణుదానస్సపతాన్ । అగ్నేయో
 వోఽభితో జనో వృతో వారో జఘాగ్ంసతి । తాగ్ంస్త్వం వృత-
 హజ్జహి వస్వస్సభ్యమా భర । అగ్నే యో నోఽభి దాసతి
 సమానో యశ్చ నిష్ఠ్యః తం । వయగ్ం సమిధం కృత్వాతు-
 భ్యమగ్నేఽపిదధ్ధసి ॥౪॥ యో వశ్యపాదశపత్రో యశ్చవశ్యపత్రశ్చపాత్ ।
 ఉపాశ్చ తస్మైనిముక్తు సర్వం పాపగ్ం సమూహతామ్ । యో
 నస్సపత్రో యోరణో మరోఽభి దాసతి దేవాః । ఇత్థస్యేన ప్ర-
 తాయత్రా మా తస్యోచ్చేషి కించన । యో మాం ద్వేష్టి జతవేదో
 యం చాహం ద్వేష్టియశ్చ మామ్ । సర్వాగ్ంస్తానగ్ని సం దహ
 యాగ్ంతాచహం ద్వేష్టి యేచమామ్ । యోఆస్సభ్యమరాతీయా-
 ద్యశ్చతో ద్వేషతేజనః । నిద్రాద్యో అస్మాదిహస్య సర్వాగ్ంస్తా-

స్తమ్మమాకురు । సగంశితం మే బ్రహ్మ సగంశితం వీర్యాంబలమ్ ।
 సగంశితం క్షత్రం మేజ్జిష్ఠ యస్త్యాహమస్తి పురోహితః । ఉదేహం
 బ్రాహ్మ అతిరముద్వర్షో అథోబలమ్ । క్షీణామి బ్రహ్మణామి-
 త్రాసున్న యామి స్వాం అలహమ్ ।* పునర్జనః పునరాయుర్ము-
 ఆగ్రాతువత్సక్షః పునశ్శ్రోత్రం ముఆగ్రాతువత్సప్రాణః పునరాకూతం

* పునర్జనః పునరాయుర్ము ఆగ్రాతువత్సక్షః పునశ్శ్రోత్రం ము
 ఆగ్రాతువత్సప్రాణః పునరాధీతం ముఆగ్రాత్ । ఇతిద్రావిడపాఠః.
 ముఆగ్రాతువత్సప్త్యంతం పునరాధీతం ముఆగ్రాత్ । వైశ్వానరః మే-
 దభస్సనూ పా అవబాధతాం దురితాన్ విశ్వే ॥౫॥౮॥

పోషం దధన్తి పురోహితశ్చత్వారి చ ॥౫॥

వైశ్వానరాయ ప్రతివేదయా మో యదీన్ద్రణగ్ం సజ్గరో
 దేవతాసు । స ఏతాన్నాశాస్త్రముచస్సవేద స నో ముఖ్యుతు
 దురితా దవద్యాత్ । వైశ్వానరః పవయాన్నః పవిత్రైయ-
 త్సజ్గరమభి ధావామ్యుశామ్ । అనాజానన్తనస్తా యాచమాన్తో
 యదత్రైనో అవ తత్సువామి । అమీ యేసుభిశే దివి విచృతౌ
 నామతాకే । ప్రహమ్భతస్య యచ్చతామేతద్బధక్మోచనమ్ ।
 విజహీష్వ లోకాన్సృధి బధ్నాన్తుశ్చాసి బధ్ధకమ్ । యోనేరివ
 ప్రచ్యుతో గర్భస్సర్వాస్తవో అనుష్వ । స ప్రజానన్రతి గృభీత
 విద్వాస్తప్రిజాపతః ప్రథమజా ఋతస్య । అస్తాభిర్దత్తం జరసః సర-
 స్తాదచ్ఛిష్టం తస్తుమను సం చరేమ ॥౯॥ తత్రం తస్తుమన్వేకై అను
 సం చరన్తి యేహం దత్తం పితృమాయనపత్ । అబధ్వైకై దదతః
 ప్రయచ్ఛాద్ధాతుం చేచ్ఛకృతాగ్ం సస్సర్వ వమామ్ । ఆరభేథా-

మస్తు సగం రభేథాగం సమానం పథ్నామవథో మృతేన యద్యాం
 పూర్తం పరివిష్టం యదగ్నా తస్మై గోత్రాయేహ జాయాపతీ సగగం
 రభేథామ్ । యదస్తరిక్షం పృథివీముత ద్యాం యన్మాతరం పితరం
 వాజిహిగంసిమ । అగ్నిమా తస్మాదేనస్తో గార్హపత్య ఉనో -
 నేవద్దురితా యాని చక్రమ । భూమిమాతాదితిర్నో జనిత్రీం
 బ్రాతాన్తరిక్షమభిశస్త వనః । ద్యౌర్భిః పితా పితృయాచఛం
 భవాసి జామి మత్వా మా వివిత్పి లోకాత్ । యత్ర సుహర్షస్సు -
 కృతో మదన్తేవిహాయ రోగం తన్వా అగ్ం స్వాయామ్ । అశ్లో -
 గాజైరశ్రుతాన్స్వగైతత్ర పశ్యేమ పితరంచ పుత్రీమ్ । యద -
 న్నమద్యస్మ తేనదేవా దాస్యన్న దాస్యముత వా కరిష్యన్ ।
 యద్దేవానాం చక్షుష్యాగోఅస్తి యదేవ కించ ప్రతిజగ్రాహమ -
 గ్నిమా తస్మాదన్వణం కృణోతు । యదన్నమద్వి బహుధా
 విరూపం వాస్తో హిరణ్యముత గామజామవిమ్ । యద్దేవానాం
 చక్షుష్యాగోఅస్తి యదేవ కించ ప్రతిజగ్రాహమగ్నిమా తస్మా -
 దన్వణం కృణోతు । యన్మయా మనసా * వాచా కృతమేనః
 కదాచన । సర్వస్మాత్తస్మాన్మౌగితో మోగ్ధి త్వగంహి వేథ యథా -
 తథమ్ ॥౬॥ ౧౦॥ చరైమ పుత్రీగం పట్న ॥౬॥

వాతరశనామా వా ఋష మశ్రమణా ఊర్ధ్వమన్తినో బహు -
 పుస్తాన్మషయోర్ధమాయగ్ంసై నిలాయమచరగ్ంసైను ప్రవిశుః
 కూళ్తాణ్డావి తాగంసైవ్యస్వవిద్యచ్ఛిద్ధయా చ తపసాచతాన్మష -
 యోర్బ్రువన్మథా నిలాయం చరథేతి త ఋషీనబ్రువన్నమో
 వోర్స్తుభగవనోర్స్థిన్ధామిని కేనవస్సపర్యామేతి తాన్మషయో -

అబ్రవన్వవిత్త్రం నో బ్రూత యేనారెపసస్యామేతి త ప్రతాన

*యన్మే మనసా వాచాత్మతమనః కదాచన । సర్వస్యాన్యై
 శీతోమౌగ్ధి త్వగంహి వేత్త యథా తథమ్ । ఇతి ద్రావిడపాఠః ।
 సూక్తాన్యపశ్యత్ యద్దేవా దేవహేళనం యదదీవ్య స్మృణమహం
 బభూవాన్యప్యే విశ్వతో వధదిత్యైతై రాజ్యం జహుత వేశ్యాన్-
 రాయప్రతివేదయామ ఇత్యుపతిష్ఠత యదర్వాచీనమేనో భూణహ-
 త్యాయాసస్సాన్యోత్సృజ్య ఇతి త వ్రతైరజహన్తైరెపసోభవన్-
 మాదిప్సేతైర్జుహుయాత్సూతో దేవలోకాస్థమశ్ను తే ॥ ౧౦ ॥

కూశాణ్డైజహుయాద్యోఽపూతఇవ మన్యేత యథా సైనో
 యథా భూణహైవమేష భవతి యోయోనా రేతస్సిన్ధుతి
 యదర్వాచీనమేనో భూణహత్యాయా సస్సాన్యచ్యతై యావదేనో
 దీక్షాముపైతి దీక్షిత వ్రతైస్సతతి జహోతి సంవత్సరం దీక్షితో
 భవతి సంవత్సరాదేవాత్మానం పునీతై మాసం దీక్షితో భవతి
 యో మాసస్స సంవత్సరస్సంవత్సరాదేవాత్మానం పునీతై చతుర్వి-
 గ్ంశత్రిగ్ం రాత్రీదీక్షితో భవతి చతుర్విగ్ంశతిరర్థమాసాస్సంవ-
 త్సరస్సంవత్సరాదేవాత్మానం పునీతై ద్వాదశ రాత్రీర్దీక్షితో భవతి
 ద్వాదశ మాసాస్సంవత్సరస్సంవత్సరాదేవాత్మానం పునీతై షడ్రా-
 త్రీదీక్షితో భవతి షడ్వాఙ్ముతవస్సంవత్సరస్సంవత్సరాదేవాత్మానం
 పునీతే త్రిసోరాత్రీర్దీక్షితో భవతి త్రిపదా గాయత్రి గాయత్రియా
 వ్రవాత్మానం పునీతై సమాగ్ంసమశ్నీయాన్న స్పీయముపేయానోఽ
 పర్యాసీత జగుప్సేతాస్మతాత్పయో బ్రాహ్మణస్మవ్రతం యవాగూ

రాజన్యస్యామితౌ వైశ్యస్యాథో సామ్యైః పృథ్వర ఏతద్భితం
బ్రూయాద్వది మన్యేతో వదస్యామితో దనం ధానాస్సక్తాః పుత-
మిత్యసుప్రతయేదాత్మనోఽనుపదాసాయ ||౮|| ౧౨||

అజా హవై పృథ్వీగం సప్తస్యమానా స్పృహ్య స్వయం-
మృగభ్యానోప్రత్తః ఋషయోఽభవన్తదృషీణామృషిత్వం తాం దై-
వతా ముపాతిష్ఠన్త యజ్ఞకామాస్త ఏతం బ్రహ్మయజ్ఞమపశ్యన్త-
మాహరన్తేనా యజాన్త యదృచోఽధ్యగీషత్త తాః పయతహు-
తయోదేవాన్తా మభవన్త యద్యజాగంపి ఘృతాహుతయో య-
త్సామాని సోమాహుతయో యదథవాక్ష్మిరసో మధ్వాహుతయో
యద్భృహ్మణా సీతిహాసాన్సురాణాని కల్లాన్గాథా నారాశగంసీరై-
దాహుతయో దేవానామభవన్తాభిః క్షుధం పాప్తాన్తమపాఘ్ను స్సప-
హతపాపానో దేవాస్సర్వగం లోకమాయస్పృహణసాన్యజ్ఞమృ-
షయోఽగచ్ఛన్ ||౯|| ౧౩||

పశ్చి వా ఏతే మహాయజ్ఞాస్సతతి ప్రతాయన్తే సతతి
సంతిష్ఠన్తే దేవయజ్ఞః పితృయజ్ఞో భూతయజ్ఞో మనుష్యయజ్ఞో
బ్రహ్మయజ్ఞ ఇతి యదగ్నో జుహోత్యపి సమిధం తద్దేవయజ్ఞ-
సంతిష్ఠతే యత్పితృభ్యస్సన్విధాతరో త్యప్తప సత్పితృయజ్ఞ సంతి-
ష్ఠతే యద్భూతేభ్యో బలిగం హరతి తద్భూతయజ్ఞసంతిష్ఠతే
యద్రాష్ట్రాణేభ్యోఽన్నం దదాతి తస్మనుష్య యజ్ఞసంతిష్ఠతేయ-
త్సాన్విధాయమధీయాతైకామప్యృచం యజ్ఞసామ వాతద్భృ-
హ్మయజ్ఞసంతిష్ఠతే యదృచోఽధీతే పయన్తః కూల్యా అన్యపితౄ-

స్థైర్యధా అభి వహన్తి యద్యజుగ్ంషి ఘృతస్య కూల్యాయతా-
 మాని సోమ ఏభః పవతె యదధర్వాక్షిరస్తో మధోః కూల్యాయ
 ద్బాహ్మణానీతిహాసాస్సరాణాని కల్పాన్తాథా నారాశగ్ంసీమే-
 దస్తఃకూల్యాయ అస్య పితృష్టైస్థైర్ధా అభి వహన్తి యద్భువో ధీతై
 పయతహుతిభిరైవ తద్దేవాగ్ం స్తర్పయతి యద్యజుగ్ంషి ఘృతా-
 హుతిభిర్యతామాని సోమాహుతిభిర్యదధర్వాక్షిరస్తో మధ్వాహుతి-
 భిర్యద్బాహ్మణానీతిహాసాస్సరాణాని కల్పాన్తాథా నారాశగ్ంసీమే-
 దాహుతిభిరైవ తద్దేవాగ్ం స్తర్పయతి త ఏనం తృప్తాతయమా తేజసా
 వర్చసా శ్రియా యశసా బ్రహ్మవర్చసేనానా ద్యేన చతర్పయన్తి॥
 ౧౦॥౧౮॥

బ్రహ్మయజ్ఞేన యత్యమాణః పౌచ్ఛ్యాం దిశి గౌమాదః-
 దిక్షకోశ ఉదీచ్ఛ్యాం పౌగుదీచ్ఛ్యాం వోదిత ఆదిత్యై దక్షిణత ఉ-
 వీయోపవిశ్య హస్తావవనిజ్య తిరాచామైద్విః పరిమృజ్య ప్రకృదు-
 ప్రస్పృశ్య శిరశ్చక్షుషీ నాసికై శ్రోత్రై హృదయమూలభ్య యత్త్రి-
 రాచామతి తేన ఋచః ప్రీణాతి యద్విః పరిమృజతి తేన యజు-
 గ్ంషి యత్సకృదుప్రస్పృశతి * తేన సామానియత్సవ్యం పాణిం
 పాదా వోక్షుతి యచ్ఛిరశ్చక్షుషీ నాసికై శ్రోత్రై హృదయమూల-
 భతై తేనాధర్వాక్షిరస్తో బ్రాహ్మణానీతిహాసాస్సరాణాని కల్పాన్తాథా
 నారాశగ్ంసీప్రీణాతి దర్భాణాం మహా దుప్రస్తి ర్యోపస్థం కృత్వా

* తేన సామానియచ్ఛిరశ్చక్షుషీ, ఇతి ద్వావిడపాఠః:

ప్రాజాసీనస్సాన్ధ్యాయ మధియా తానాం వా ఏవ ఓషధీనాగ్ం

రసోయద్ధరాభస్సరసమైవ బ్రహ్మకురుతేదక్షిణోత్తరా ప్రాణీ*పాదా*
 కృత్వా సప్తవిత్తావోమితి ప్రతిపద్యత ఏతద్వై యజస్త్రియాం
 విద్యాం ప్రత్యైషా వాగైతత్పరమమక్షరం తదైతద్భూచాభ్యుక్త-
 మృచో అక్షరే పరమే వ్యోమకాయస్మిన్దేవా అథి విశ్వే నిమైదు-
 ర్యస్తన్న వేద కిమృచా కరిష్యతి య ఇత్తద్విధుస్తక్షమే సమాసత
 ఇతి త్రీనైవ ప్రాయుజ్మ భూభువస్స్వరిత్యావైతద్వైవాచస్తత్వం
 యదైవ వాచస్తత్వం తత్ప్రాయుజ్మభ సావిత్రిం గాయత్రిం తిర-
 న్వాహప్రచోఽర్ధరచోఽనవాసగం సవితాశ్రియః ప్రసవితా శ్రి-
 యమైవాప్రోత్యథో ప్రజ్ఞాతయైవ పతిపదాచన్దాగంసి ప్రతిపద్యతే॥
 ౧౧॥౧౫॥

గామై మనసా స్వాధ్యాయమధీయాత దివా నక్తం వైతిహ
 స్నాహ శౌచ ఆహ్నేయ ఉతారణ్యే బల ఉత వాచోత తిష్ఠన్నుత
 వృషన్ను తాసీన ఉత శయానోఽధీయాత్వైవ స్వాధ్యాయం తపస్వీ
 పుణ్యో భవతి య ఏవం విద్వాన్స్వాధ్యాయమధీతై నమో బ్రహ్మణై
 నమో అ స్త్వగ్నయై నమః పృథివ్యై నమః ఓషధిభ్యః । నమోవాచే
 నమో వాచసపతయై నమో విష్ణవే బృహతే కరోమి॥౧౨॥౧౬॥

మధ్యద్ధినే ప్రబలమధీయాతాసా ఖలు వావైవ ఆదిత్యో
 యదావృహ్మణస్తస్మాత్తర్హి తేజ్జ్వలం తపతీతదేవాభ్యుక్తాచిత్రం
 * దక్షిణోత్తరా ప్రాణీకృత్వా ఇతి ద్రావిడపాఠః.

దైవానాముదగ్రాదసికం చక్షుమిత్రస్య వరుణస్యాగ్నేః । ఆఽప్రా
 య్యావాపృథివీ అస్తరిక్షగ్ం సూర్య ఆత్మా జగతస్స్థుషశ్చేతి స వా

ప్రప యజ్ఞస్సద్యః పృతాయశే సద్యస్సంతిష్ఠతే తస్య ప్రాక్సాయ-
మవభృథో నమో బ్రహ్మణ ఇతి పరిధానీయాం తిరన్వాహంప ఉప్ర-
స్పృశ్యగృహనేతి తత్రో యత్కించ దదాతి సా దక్షిణా ॥౧౩॥౧౭॥

తస్య వాప్రతస్య యజ్ఞస్య మేఘో హవిధానం విద్యుద్-
గ్నిర్వర్షవగ్ంహానిస్సనయిత్తుర్వపట్కారో యదప్రస్ఫుర్జతీసా-
నుపపట్కారో వాయురాత్మానమావాసాన్ స్విష్టకృద్య ప్రపం వి-
ద్వాన్ద్రేఘే వర్షవతి విద్యోతమానే స్తనయత్యప్రస్ఫుర్జతి నవమానే
వాయూపమావాసాయాగ్ం స్వాధ్యాయమధీతే తప ప్రప తత్తప్యతే
తపోహి స్వాధ్యాయ ఇత్యుత్తమం నాకగ్ం రోహత్యుత్తమస్సమా-
నానాం భవతి యావన్తగ్ం మా వా క్షమాం విత్తస్య పూణాణాం
దదధ్గుగ్ం లోకం జయన్తి తావన్తం లోకం జయన్తి భూయాగ్ంసం
చాక్షయ్యం చాప పునమృత్యుం జయన్తి బ్రహ్మణస్సాయుజ్యం
గచ్ఛతి ॥౧౪॥౧౮॥

తస్య వాప్రతస్య యజ్ఞస్య ద్వావనధ్యాయా యదాత్మా-
శుచి ర్యదేశే స్సమృద్ధి దైవతాని య ప్రపం విద్వాన్మహారాత్ర
ఉపస్మృదితే వ్రజగ్ంస్తిష్ఠన్నానీతశ్చయావోరణ్యే గ్రామే వా
యావత్తరసగ్ం స్వాధ్యాయమధీతే సర్వాన్లోకాన్జయన్తి సర్వాన్లో-
కానన్త్రణాన్తు సంచరన్తి తదేషాభ్యుక్తా అన్త్రణా అస్మిన్న-
ప్రణాః పరస్మిన్గంస్తృతీయే లోకే అన్త్రణాస్సామ యే దేవ-
యానా ఉత పితృయానాస్సర్వాప్రభో అన్త్రణా ఆక్షీయేమేత్యగ్నిః
వైజాతం ప్రాప్నోజగ్రామా తం దేవా ఆహుతీభిః ప్రాప్నోషమా

ఘృ॒న్నా॒హు॒తీ॒నాం య॒జ్ఞేన॑ య॒జ్ఞస్య॑ దక్షి॒ణాభి॑ర్దక్షి॒ణానాం బ్రా॒హ్మ॒
ణేన॑ బ్రా॒హ్మణ॑స్య ఛ॒ద్వోభి॑శ్చ॒ద్వసా॑గ్ం స్వా॒ధ్యాయే॑నాపహతపాస్తా
స్వా॒ధ్యాయో దే॒వప॑విత్రం ఏ॒తత్తం యో॒ఽనూ॒శ్చృజ॑త్యభా॒గో
వాచి॑ భవత్యభా॒గో నాకే॑తదే॒హభ్యు॑క్తా యస్మి॒త్యాజ॑ నఖవిదగ్ం
సఖా॑యం న తస్య॒వాచ్యపి॑భా॒గో అస్మి॑ । యదీ॒గ్ం శృ॒ణోత్య॑లక॒గ్ం
శృ॒ణోతి॑న హిప్ర॒వేద సు॑క్తతస్య పథామితి తస్మా॒థాస్వా॒ధ్యాయో॒ఽ
ధ్యేత్వో॒యం యం॑యం క్ర॒తుమ॑ధీ॒తే తేన॑ తేనాప్యే॒ష్టం భవ॑త్యగ్నే -
రా॒యోరా॑దిత్యస్య సాయుజ్యం గచ్ఛ॒తి తదే॒హభ్యు॑క్తా । యే
అ॒ర్వాజు॑త వా పు॒రాణే వేదం॑ విద్వా॒గ్ం సమ॑భి॒తో వద॑న్త్యాదిత్య -
మైవ తే పరి॑వదన్తి సర్వే॒తిగ్ం ద్వి॒తీయం తృ॒తీయం నహా॑గ్ం -
సమి॒తి యావ॑త్తీర్వ దే॒వతా॑స్తాసర్వా వేదవిది॑ బ్రా॒హ్మణే॑ వసన్తి
తస్మా॒ద్బ్రా॒హ్మణే॑భ్యో వేదవిదో॒భ్య ద్వివేది॑వై సమ॒సుక్త్యా॑నాన్లీ॒లం
కి॒తయే॑దైతా ఏ॒వ జ్ఞే॑వతాః ప్రణా॒తి ॥ ౧౫ ॥ ౧౯ ॥

రిచ॑ఇత ఇ॒వ వా ఏ॒ష ప్ర॑వ రిచ్యతే॒యో యా॑జయతి ప్రతి
వా గృ॒హ్ణోతి॑ యా॒జయి॑త్యా ప్రతిగృ॒హ్య వా॒ఽనశ్చ॑న్త్రిసా॒స్వి -
ధ్యాయం॑ వైదమధీ॒యాత త్రి॑రా॒త్రం వా సా॑విత్రీం గా॒యత్రీ॑మ -
న్యాతి॑రేచయతి వరో దక్షి॒ణా వరే॑ణై॒వ వర॑గ్ం స్పృ॒ణోత్యాత్మా హి
వరః॑ ॥ ౧౬ ॥ ౨౦ ॥

దు॒హే॒హ వా ఏ॒ష ఛ॒ద్వాగ్ం॑సి యో యా॒జయతి॑ స యేన॑
య॒జ్ఞక్ర॑తునా యా॒జయే॑థో॒ఽరణ్యం॑ పరే॒త్య శు॑చాదైశే॒స్వాధ్యాయ॑
యమై॒వై నమ॑ధీ॒యానాన్వీ॑త తస్మా॒దశనం॑ దీ॒క్షాస్థాన॑ముప్రసద ఆసనగ్ం

సుత్యా వాష్టవహూర్తాన ఉపభృద్భృతిభువా ప్రాణో హవిస్సా-
మాధ్వయస్స వా ఏష యజ్ఞః ప్రాణదక్షిణోఽన్తదక్షిణస్సమృ-
ద్ధతరః ॥ ౧౭ ॥ ౨౧ ॥

కత్తిధాఽవకీణీః ప్రవిశతి చతుర్థేః త్యాహుర్భిహ్మవాదినో
మరుతః ప్రాణైరిన్ద్రం బలేన బృహస్పతిం బ్రహ్మవర్చసోనాగ్నిమైవే
తరేణ సర్వేణ తస్యేతాం ప్రాయశ్చిత్తిం విదాశ్చకార సుదేవః
కాశపా యో బ్రహ్మచార్యవకిరే దమావాస్యాయాగ్ం రాత్ర్యా-
మగ్నిం ప్రణీయోపనమాధాయ ద్విరాజ్యస్యాప్రభూతం జుహోతి
కామవకీణోఽస్మ్యవకీర్ణోఽస్మి కామ కామాయ స్వాహా కా-
మాభిద్రుగ్ధోఽస్మ్యభిద్రుగ్ధోఽస్మి కామాకామాయ స్వా హేత్య-
మృతం వా ఆజ్యమ మృతమే వాత్మనత్తైషుత్వా ప్రయతాశ్చలిః కవా-
తిర్యజ్ఞగ్నిమభి మన్త్రయేత్ సం మా సిశ్చన్తు మరుత సమిష్టైస్సం
బృహస్పతిః । సం మాఽయమగ్నిస్సిన్ధి త్వాయుషా చబలేన చా-
యుష్మన్తం కరోత మేతి ప్రతి హస్తైఃపురుతః ప్రాణాన్దధతి ప్రతీన్ద్రో
బలం ప్ర బృహస్పతి ర్భిహ్మవర్చసం ప్రత్యగ్ని రితరగ్నర్వగ్ం
సర్వతసుర్భూత్వా సర్వమాయు రేతి త్రిర భిమన్త్రయేత్ త్రివత్వా
హి దైవా యోఽపూత ఇవ మన్యేత్ సత్తత్తం జుహుయా దిత్త మ-
భిమన్త్రయేత్ పునీత ఏ వాత్మాన మాయురైవా త్మనత్తై వరౌ దక్షిణా
వరేణైవ వరగ్ం స్పృణోత్యాత్మాహి వరః ॥ ౧౮ ॥ ౨౨ ॥

భూః ప్రపద్యే భువః ప్రపద్యే స్వః ప్రపద్యే భూరుభవ స్స్వః
ప్రపద్యే బ్రహ్మ ప్రపద్యే బ్రహ్మకోశం ప్రపద్యేఽమృతం ప్రప-

ద్యే=మృతకోశం ప్రపద్యే చతుర్జాలం బ్రహ్మకోశం యం మృ-
 త్యుర్నావపశ్యతి తం ప్రపద్యే దేవాన్నిపద్యే దేవపురం ప్రపద్యే
 పరీవృతౌ పరీవృతౌ బ్రహ్మణా వర్తంతామం తెజసా కశ్యపస్య
 యస్మై నమః స్రచ్చిరౌ ధర్మో మూఢాణాం బ్రహ్మాత్మరా హను-
 ర్యజ్ఞోఽధరా విష్ణుర్ హృదయగ్ం సంవత్సరః ప్రజనన మశ్వినౌ
 పూర్వపా దావత్రిర్ధ్య మిత్రావరుణా వపరపాదావగ్నిః పుచ్ఛస్య
 ప్రతమం కాణ్డం తత ఇన్ద్రస్తతః ప్రజాపతిరభయం ఛతుర్ధగ్ంస వా
 ప్రప దివ్యశ్శాత్వర శ్శిశుమార స్తగ్ంహయ ఏవం వేదాపపునర్ము-
 త్యం జయతి జయతి స్వర్గం లోకం నాధ్యని ప్రమీయతే*నాగ్నా
 ప్రమీయతే నాఘ ప్రమీయతే నానపత్య ప్రమీయ తేంలఘ్వా-
 న్నో భవతి ధ్రువస్త్వమసి ధ్రువస్యక్షీతమసిత్వం భూతానామధిపతి-
 రసిత్వం భూతానాగ్ం శ్రేష్ఠాసి త్వాంభూతాన్యపప్ర్యావతన్తే న-
 మస్తేనమస్సర్వం తెనమో నమశ్శిశుకుమారాయనమః ||౧౯||౨౩||

♦♦నమః పౌచ్ఛైదిశే యాశ్చ దైవతా ఏతస్యాం పృథివస-

*నాఘ ప్రమీయతేనాగ్నా ప్రమీయతే ఇతి ద్రావిడపాఠః.

♦నమస్తే నమస్సర్వం తేనమః. ఇత్యేతావ దేవ ద్రావిడపాఠః.

♦♦నమఃప్రాచ్యై ఇత్యనువాణో ద్రావిడపాఠే నపఠితః.

న్యైతాభ్యశ్చనమో నమో దక్షిణాయై దిశే యాశ్చ దైవతా
 ఏతస్యాం పృథివసన్యైతాభ్యశ్చ నమోసఘః పృథీచ్ఛైది శేయాశ్చ
 దైవతా ఏతస్యాం పృథివసన్యైతాభ్యశ్చ నమో నమ ఉదీచ్ఛైదిశే
 యాశ్చ దైవతా ఏతస్యాం పృథివసన్యైతాభ్యశ్చ నమో నమ

ఊర్ధ్వాయై ద్విశేయాశ్చ దైవతా ఏతస్యాం ప్రతివసన్యైతాభ్యశ్చ
 నమోనమోఽథరాయైద్విశేయాశ్చ దైవతా ఏతస్యాం ప్రతివసన్యై-
 తాభ్యశ్చ నమోనమోఽవాన్తరాయై ద్విశేయాశ్చ దైవతా ఏత-
 స్యాం ప్రతివసన్యైతాభ్యశ్చ నమో నమో గణ్ధాయమునయోర్భృ
 యే వసన్తితే మే ప్రసన్నా త్తాన శ్చిరం జీవితం వర్ధయన్తి నమో
 గణ్ధాయమునయో మునిభ్యశ్చ నమో నమో గణ్ధాయమునయో-
 మునిభ్యశ్చ నమః ॥ ౨౦ ॥

సహరతుగ్ంసి యద్దేవాస్సస్తదశ్చ యదదీప్త్యస్పృశ్చదశా-
 యుష్టై చతుస్త్రిగ్ంశద్వైవరాయ షడ్విగ్ం శతిర్వాతరశనా హ
 కూర్వాణైరభావ హ పశ్చ బ్రహ్మ యజ్ఞైస్త్ర గ్రామే మధ్యస్థినే తస్య
 వై మేఘస్తస్య వై ద్వా రిచ్యతే ద్రుహే హ కతిథాఽవకీర్ణే ఘా-
 రమః ప్రాచ్యై విగ్ంశతిః ॥ ౨౦ ॥

సహబ్రహ్మయజ్ఞైవ విగ్ంశతిః ॥ ౨౦ ॥ నమోబ్రహ్మణేఽత్యాది
 శాన్తిః ॥ ఇతి స్వాధ్యాయబ్రాహ్మణం సంపూర్ణమ్.

మన్త్ర బ్రహ్మణ మే

ఓం నమోఽనుమదస్తు ॥ ఓంశాన్తిశ్శాన్తిశ్శాన్తిః.

నమో వాచే యావోద్దితా యా చానుదితాతస్యైవాచేన -
 మో నమో వాచేనమోవాచస్సతయై సమముషిభ్యోమన్త్రకృత్తోభ్య
 మన్త్రపతిభ్యో మామామృషయోమన్త్రకృతో మన్త్రపతయః ప-
 రాదుర్దాహమృషీన్మన్త్రకృతో మన్త్రపతీన్పరాదాంవైశ్వదేవీంవా-

చ॒మూ॒ద్యా॒సగ్ం శ్రీ॒వా॒మద॒స్తాం జ॒ష్టాం దే॒వేభ్యో॑శ్శర్మ॒మైద్యా॑శ్శ॒మః
 పృ॒థివీ శ॒మఃవి॒శ్వమి॒దం జగత్ । శర్మ॒చ॒న్ద్రస్త్రి॒శ్చ సూ॒ర్యశ్చ॒ శర్మ
 బ్ర॒హ్మప్ర॒జాప॒తీ । భూ॒తం వది॒మ్యై భు॒వనం వది॒మ్యై తేజో॑వది॒మ్యై
 యశో॑వది॒మ్యై తపా॑వది॒మ్యై బ్ర॒హ్మవది॒మ్యై స॒త్త్వం వది॒మ్యై తస్మా
 అ॒హమి॒దము॒త్తస్త్వ॒రణము॒ప స్త్వ॒ణ ఉ॒త్తస్త్వ॒రణం మె॒ప్రిజా॒యై సశూ॒ -
 నాం భూ॒యాదు॒త్తస్త్వ॒రణము॒హం ప్ర॒జాయై పశూ॒నాం భూ॒యాస్తం
 ప్రా॒ణాపా॒నౌ మృ॒త్యోర్మా॒సాతం ప్రా॒ణాపా॒నౌ మా॒మాహా॑సి॒ష్టం
 మ॒ధుమ॒నిమ్యై మ॒ధుజ॒నిమ్యై మ॒ధు వ॒త్సోమి మ॒ధువది॒ష్యామి
 మ॒ధుమ॒తీం దే॒వేభ్యో వా॒చము॒ద్యాసగ్ం శు॒క్రాపే॒ణ్యం మను॒ -
 ష్యేభ్య॑స్త్వం॒మాదే॒వా అ॒వస్తు॒శోభా॒యై శ్రిత॑రో॒ఽను॒మద॒న్తుః ఓం శాన్తి॒ -
 శాన్తి॒శాన్తిః ॥ ౧ ॥ ౧ ॥

* ద్రావిసాస్త్విమం పశ్చమం ప్రపాఠక మాహుః.

య॒జ్ఞతై మన॑ ఉ॒తయ॒జ్ఞతై॒ధియః । విప్రా॑వి॒ప్రస్య॒బృహ॒తౌ
 వి॒ప్రశ్చి॒తః వి॒హోత్రా॑దధే॒ వయు॒నావిదే॑క॒త్తః । మహీ॑ దే॒వస్య
 స॒వితుః పరి॑ష్టు॒తిః । దే॒వస్య॒త్వా స॒వితుః ప్ర॒సవే॑ । అ॒శ్వినో॑ర్బా॒హు -
 భ్యోమ్ । పూ॒ష్ణోహ॑స్తా॒బామాద॑దే । అ॒బ్ధిర॑స్తి నా॒రిర॑స్తి । అ॒ద్వర॑ -
 కృ॒దేవే॑భ్యః । ఉ॒త్తిష్ట॒బ్రహ్మ॑ణస్స॒ తే ॥ ౧ ॥ ౨ ॥ దే॒వయ॒న్తస్త్వే -
 మహే॑ । ఉ॒త్తప్ర॑యన్తు॒ మరు॑తస్సు॒దాస॑వః । ఇ॒న్ద్రప్రా॑శూ॒రభ॑వా॒సదా॑ ।
 మై॒త్రుబ్ర॑హ్మ॒ణస్స॒తిః । ప్రదే॑వ్యే॒తు సూ॒నృతా॑ । అ॒చ్ఛాచీ॑రం స॒ర్యం
 పక్షి॑రాధ॒సమ్ దే॒వా య॒జ్ఞం న॑యన్తు॒నః । దే॒విద్యా॑వా పృ॒థివీ
 అ॒నుమ॑గ్ంసా॒థామ్ । ఋ॒ధ్యామ॑ద్య । మ॒ఖస్య॑శిరః ॥ ౨ ॥ ౩ ॥

* ముఖాయత్వా । ముఖస్యత్వా శీఘ్రే । ఇయత్వగ్రహణీః ।
 ఋద్ధ్యాసమద్య । ముఖస్యశిః । ముఖాయత్వా ముఖస్యత్వాశీఘ్రే ।
 దేవీర్వమీరస్య బూతస్య ప్రథమజాఋతావరీః । ఋద్ధ్యాసమద్య ।
 ముఖస్యశిరః ॥ ౩ ॥ ౪ ॥ * ముఖాయత్వా । ముఖస్యత్వాశీఘ్రే ।
 ఇంద్రీయాజాతి । ఋద్ధ్యాసమద్య । ముఖస్య శిరః । ముఖాయత్వా ।
 ముఖస్యత్వాశీఘ్రే । అగ్నిజాతసిప్రజాపతై రేతః । ఋద్ధ్యాసమద్య ।
 ముఖస్యశిరః ॥ ౪ ॥ ౫ ॥ * ముఖాయత్వా । ముఖస్యత్వాశీఘ్రే
 ఆయుర్ధహి ప్రాణం ధహి । అస్తానం ధహి వ్యానం ధహి । చక్షు-
 ర్ధహి శ్రోత్రం ధహి । మనోధహి వాచం ధహి । అత్తానం ధహి
 ప్రతిష్ఠా ధహి । మాంధహి మయిధహి మధుత్వా । మధులాక-
 రోతు । ముఖస్య శిరోసి ॥ ౫ ॥ ౬ ॥ యజ్ఞస్యప్రదేఫః । గ్రాయత్రే-
 ణత్వా ఛస్తసాకరోమి । త్రైవ్యభేనత్వా ఛస్తసాకరోమి । జాగతేనత్వా
 ఛస్తసాకరోమి । ఘృతస్యరాసాన్నసి । అదితిస్తైలిలంగృహ్లాతు ।
 పాక్షైకప్రచద్దసా । సూర్యప్రహరసాశ్రాయ । మఖోసి ॥ ౬ ॥ ౭ ॥
 ప్రజాశిరఋతావరీర్ఋద్ధ్యాసమద్యముఖస్యశిరశ్శిరశ్శిరోసినవచ ॥ ౭ ॥

ఇయతి దేవీరింద్రీయాజాతీయగ్ని సాఅస్యాయుర్ధహిప్రాణంపఞ్చ ।
 వృష్టా అశ్వస్య నిష్పదసి । వరుణస్త్యాధృతవ్రత ఆధూప-
 యతు । మిత్రావరుణయోధుః వేణధర్మణా । అర్చిషేత్వా శ్రోచి-
 షేత్వా । జోతిషేత్వా । పతనేత్వా । అభీమం మహీనా దివమ్ ।
 మిత్రాబభూవ ప్రవథాః । ఉతశ్రవసాపృథివీమ్ ॥ ౭ ॥ ౮ ॥ మిత్రస్య
 చర్షణీధృవః । శ్రవోదేవస్య సాహసిమ్ । దుమ్మం చిత్రశ్రవస్త-

మమ్ । సిద్ధ్యేత్స్యా । దేవస్త్వా సవితోద్వపతు । సుపాణీస్వజ్జురిః ।
 నుబాహుర్నతశక్త్యా । అపద్యమానఃపృథిమ్యమ । ఆశాదిశతపృణ ।
 ఉత్తిష్టబ్రహ్మసభవ ॥ ౮ ॥ ౯ ॥ ఊర్ధస్తిప్తఘృవస్తవమ్ । సూర్య-
 స్యత్వాచక్షుషాఽస్వీతై । ఋజవేత్వా । సాధవేత్వా । సుక్షీత్యై
 త్వాభూత్యైత్వా । ఇదమహమముమాముష్యాయణం విశా ప్రశు-
 భిర్భ్రహ్మవర్చ సేనపర్యాహుమి । గాయత్రేణత్వా చందసాఽఽచ్ఛృ-
 ణద్ధి । తైష్ఠభేనత్వా పిందసాఽఽచ్ఛృణద్ధి । జాగతేనత్వా
 చందసాఽఽచ్ఛృణద్ధి । చృణత్తుత్వావాక్ । చృణత్తుత్వాక్ ।
 చృణత్తుత్వాహవిః । చృణివాచమ్ । చృణ్మ్యర్జమ్ । చృణ్నిహవిః ।
 దేవపురశ్చరప్రహ్మ్యసం త్వా ॥ ౯ ॥ ౧౦ ॥ ప్రథివీం భవవాఖ్యుత్పు ॥ ౩ ॥
 బ్రహ్మనప్రివర్త్యేణప్రచరిష్యామః । హోతమఃకర్మమభిష్టుహి ।
 అగ్నిద్రాహిణౌ పురోడాశావధిశ్రయ । ప్రతిప్రస్థాత్తర్విహర । ప్రస్తా-
 తసానిమానిగాయ । యజుర్యుక్తగ్ం సామభిరాక్తఖిత్వా । విశ్వై-
 ద్కోవైరనువతం పురుద్భిః । దక్షిణాభిః ప్రతతం పారయిష్ణుమ్ ।
 స్తుభోవహన్తి సుమనస్యమానమ్ । సనోరుచంధ్రహ్యహృణీయమానః ।
 భూర్భువస్సువః । ఓమింద్రివన్తః ప్రచరత ॥ ౧౦ ॥ ౧౧ ॥

అహ్మణీయమానో దేవచ ॥ ౪ ॥

బ్రహ్మనప్రిచరిష్యామః । హోతమఃకర్మమభిష్టుహి । య
 మాయత్వా ముఖాయత్వా । సూర్యప్రహరసేత్వా ॥ ప్రాణాయ
 స్వాహా । వ్యానాయస్వాహాఽపానాయ స్వాహా । చక్షుషేస్వాహా
 శ్రోత్రాయస్వాహా । మనసైస్వాహావాచేనరస్వత్యై స్వాహా । దక్షా-

యస్వాహా క్రతవైస్వాహా । ఓజసై స్వాహా బలాయ స్వాహా । దేవ-
 స్వాసవితామధ్వానతు ॥ ౧౧ ॥ ౧౨ ॥ పృథివీం తపసస్త్రాయస్వ ।
 అర్చిరసి శోచిరసి జ్యోతిరసి తపాసి । సగం సిదన్వ మహాగంఅసి ।
 శోచస్వ దేవవీతమః । విఘ్నామమగ్నే అరెవంమయేధ్య । పృజ
 ప్రశస్తదర్శతమ్ । అజ్ఞన్తయం ప్రభయన్తో నవిప్రాః । వసావస్తం
 నాగ్నినాతపన్తః । పితరుషుత్రుడపస్త్రివెవ్యః । ఆఘ్రోఽగ్నిమ్మత
 యన్నసాదీత్ ॥ ౧౨ ॥ ౧౩ ॥ అనాత్మప్యాపురస్తాత్ । అగ్నేరా-
 ధిపత్యే । ఆయుమేదాః । పుత్రవతీదక్షిణతః । ఇన్ద్రస్యాధిపత్యే ।
 పృజాంమేదాః । సుషదా వచాత్ । దేవస్య సవితరాధిపత్యే ।
 ప్రాణంమేదాః । ఆశ్రుతిరుత్తర్తతః ॥ ౧౩ ॥ ౧౪ ॥ మిత్రావరుణయోరా-
 ధిపత్యే । శ్రోత్రంమేదాః । విధృతిరుపరిష్టాత్ । బృహస్పతేరాధిపత్యే-
 బ్రహ్మమేదాఃక్షత్త్రంమేదాః । తేజోమేధావర్చమేధాః । యశోమేధా-
 స్తపోమేధాః । మనోమేధాః । మనోరశ్వాసి భూరిపుత్రా । విశ్వాభ్యా
 మానాప్రాభ్యఃసాహి ॥ ౧౪ ॥ ౧౫ ॥ సూప్రసదామే భూయామామా
 హిగంఠనీతపోవ్యగ్నే అస్తరాగం అమితాగ్న్ । తప్తశగంఠమర్తరు-
 ప్రఃపరస్య । తపావసాచిక్షతానో అచిత్రాః । వితేతిష్ఠంతా మజరా అ-
 యాసః । చిత్రస్థపరిచితిః । స్వాహామరుద్భిః పరిశ్రయస్య । మా అసి
 ప్రమా అసి । ప్రతిమా అసి ॥ ౧౫ ॥ ౧౬ ॥ స్రంమా అసి । వియాఅసి । ఉన్తా
 అసి । అన్తరిక్షస్యాన్తర్ధిరసి । దివంతపసస్త్రాయస్వ । ఆభిగ్నేర్భిర్భ-
 దతోన ఊవమ్ । ఆస్యాయయ హరివోవర్ధమానః । యదాస్తోతృభ్యో
 మహిగోతా రుజాసి । బూయిష్మభాజో అధతేస్యామ । శుక్రం తే

అన్యద్యజతంతే అన్యత్ ॥ ౧౬ ॥ ౧౭ ॥ విషురూపై అహనీద్యారి-
వాసి । విశ్వాహీమాయా అవసిస్వధావః । భద్రాతే పూషన్నిహ
రాతిరస్తు । ఆర్హాన్నిభర్షిసాయకానిధన్వ । ఆర్హన్నిమంయ-
జ్ఞం విశ్వరూపమ్ । ఆర్హన్నిదం దయసైవిశ్వమబ్భవమ్ । నవా
ఓజీయో రుద్ర త్వదస్త । గాయత్రమసి । త్రైష్టభమపి । జాగత-
మసి । మధుమధుమధు ॥ ౧౭ ॥ ౧౮ ॥ అనక్షస్తాదీదు త్రతః పా-
హిప్రతిమా అసియజతంతే అన్యజ్జాగతమన్యకం చ ॥ ౧౯ ॥

దశప్రాచీదశభాసిదక్షిణా । దశప్రతీచీదశభాస్యదీచీః ।
దశోర్ధ్వా భాసి సుమనస్యమానః । సరోరుచంధ్రహ్య హృణీయ-
మానః । అగ్నిష్టావసుభి పురస్తాద్రోచయతు గాయత్రేణ ఛన్దసా ।
సమారుచితో రోచయ । ఇన్ద్రస్త్వాత్తుద్రోక్షిణో రోచయతు త్రై-
ష్టభేనఛన్దసా । సమారుచితో రోచయ । వరుణస్త్వాఽఽదిత్యైః ప్ర-
శ్చాద్రోచయతు జాగతేనఛన్దసా । సమారుచితో రోచయ ॥ ౧౮ ॥
౧౯ ॥ * ద్యుతానస్త్వామారుతో మరుద్భిరుత్తరతో రోచయ-
త్వానుష్టభేనఛన్దసా । సమారుచితో రోచయ । బృహస్పతిస్తావి-
శ్వేదోవైరుపరిష్టాద్రోచయతు పాక్షీన ఛన్దసా । సమారుచి-
తో రోచయ । రోచితస్త్వం దేవఘర్ష దైవేష్యసి । రోచిషీయాజహ-
మనుష్యేషు । సమ్రాష్ట్ర రుచితస్త్వం దేవేష్యాయుష్కాంస్తై-
స్త్విబ్రహ్మనర్చస్యసి । రుచితోఽహం మనుష్యేష్యాయుష్కాంస్తై-
జస్వీ బ్రహ్మవర్చసీభూయాసమ్ । రుగసి । రుచంమయిధేహి ॥ ౧౯ ॥
౨౦ ॥ మయి సుక్ । దశపురస్తాద్రోచనే । దశదక్షిణా । దశప్రత్యక్ష -

దశోచజ్ఞః । దశోర్హ్యోభాసి సుమస్తస్యమానః । సనస్సమాడిప్తముర్జం
ధోహి । వాజీవాజినేపవస్య । రోచితోమర్మోరుచీయ ॥ ౨౦ ॥ ౨౧ ॥
రోచయధేహి నవ చ ॥ ౨ ॥

అపశ్యం గోపామనిపద్యమానమ్ । ఆచపరాచప్రభిశ్చరన్త -
మ్ । సస్తద్ధీచీస్సవిషూచీర్వసానః । ఆవరీవత్కిభువనేష్వన్తః । ఆత్ర
ప్రాపీః ॥ వ థుమాద్ధీభ్యాం మధుమాధూచీభ్యామ్ । అనువాందైవ
వీతయే । సమగ్నిరగ్నినాగత । సందేవేన సవిత్రా । సగంసూర్యేణా -
చతే ॥ ౨౦ ॥ ౨౧ ॥ స్వాహాసమగ్ని స్తపనాగత । సందేవేనసవిత్రా ।
సగంసూర్యేణారోచిష్ట । ధర్తాద్వి విభాసిరజసః । ప్రృథివ్యాధ -
ర్తాత్ । ఉరొరన్తరిక్షస్యదర్తా । ధర్తాదేవానామ్ । అమర్త్య -
స్తప్రోజాః । హృదేత్వా । మనసేత్వా । దివేత్వాసూర్యాయత్వా ॥ ౨౨
౨౩ ॥ * ఊర్ధ్వమిమమధ్వరంకృధి । దివిదేవేషుహాత్రాయ -
చ్చ । విశ్వాసాం భువాం పతే । విశ్వస్యభువనస్స తే విశ్వస్య మన -
సస్సతే । విశ్వస్య వచనస్స తే । విశ్వస్యతపనస్స తే । విశ్వస్య బ్రహ్మ -
ణస్సతే । దేవత్రూప్త్యం దేవభుర్మదేవాన్నాహి । త్రప్రోజాం వాచ -
మస్మే నియచ్చ దేవాయువమ్ ॥ ౨౩ ॥ ౨౪ ॥ గర్భోదేవానామ్ । ప్రి -
తామత్రీనామ్ । పతిఃప్రజానామ్ । మతిఃకపీనామ్ । సందేవో దేవేన
సవిత్రాయతిష్ట । సగంసూర్యేణారుక్త । ఆయుదాస్త్వమస్మభ్యం
ఘర్మవర్చోదా అసి । పితానోసిపితానోబాధ । అయుర్థా స్తమా -
దాః పయోధాః । వర్చోదావరివోదా ద్రవిణోదాః ॥ ౨౪ ॥ ౨౫ ॥
అన రిక్షప్ర ఉరొర్వరీయాత్ । అశీమహిత్యా మామాహిగంఠీః ।

త్వమగ్నే గృహపతిర్విసామసి । విశ్వాసాం మానుషీణామ్ । శతం
 పూర్భిర్యవిష్టస్తాహ్యగ్ంహసః । ప్రమేధారగ్ం శతగ్ం హిమాః ।
 తంద్రావిణగ్ం హర్దివానమ్ । ఇహైవరాతయస్సన్తు । త్వష్టిమతీ
 తేసపేయ । సురత్రారేత్రోదధానా । వీరం విదేయతవసందృశి ।
 మాఽహగ్ం రాయస్సోషేణ వియోషమ్ ॥ ౧౫ ॥ ౧౬ ॥ రోచ-
 తైసూర్యాయత్వా దేవాయువం ద్రవిణోదా దధానాద్వేచ ॥ ౧౭ ॥
 దేవస్యత్యా సవితు ॥ ప్రసవే । అశ్వినోర్బాహుభ్యామ్ । పూ-
 ణ్ణోహస్తాభ్యామాదదే । అదిత్యైరాస్నాఽసి । ఇక్ష వహి । అదుత
 వహి । సరస్వత్యేహి । అస్తావహి । అస్తావహి । అస్తావహి ॥ ౧౮ ॥
 ౧౯ ॥ అదిత్యా ఉష్ణీషమసి । వాయుర్స్వైడః । పూహతోవ్వావ-
 సింజతు । అశ్వభ్యా ప్రదాపయ । యస్తస్తనశ్శశయోయోమయో-
 భూః । యేనవిత్వా పుష్యసివార్యాణి । యోరత్నధావసు విద్యసు-
 దత్రః । సరస్వతితమిహ ధాతవేకః । ఉస్సఘ్మగ్ం శిగ్ంష । ఉస్స
 మర్మం పాహి ॥ ౨౦ ॥ ౨౧ ॥ ఘర్మాయశిగ్ంష । బృహస్పితిస్త్యోప
 సీదతు । దానవస్థుపేరవః । విష్వగ్వృత్రోలాహితేన । అశ్వభ్యాం
 పిన్వస్వ । సరస్వత్యేపిన్వస్వ । పూష్ణేపిన్వస్వ । బృహస్పతయేపిన్వస్వ ।
 ఇద్ద్రాయపిన్వస్వ । ఇద్ద్రాయపిన్వస్వి । ౨౨ ॥ ౨౩ ॥ గ్రాయత్రోసి ।
 తైష్ఠభాసి । జాగతమసి । నహోర్జాభాగేనోప్రమేహి । ఇద్ద్రా-
 శ్వీవామధునస్సార్ఘ్యస్య । మర్మం పాతవానవో యజతావత్ । స్వాహా
 త్వా సూర్యస్య రస్మయే వృష్టివనయే జహోమి । మధుమావిరసి ।
 సూర్యస్త్య తవప్తస । ద్యావాపృథివీభ్యాం త్వాపరిగృహ్ణోమి ॥ ౨౪ ॥

30 || అస్తరితైః శోపయచ్చామి । దేవానాం త్వాపితృణామను -
 వత్సోభర్తుగ్ం శకేయమ్ । తేజోసి తేజోఽనుచ్రహే । దివిస్పృ -
 జ్ఞామాహిగ్ంసీః । అస్తరితృస్పృజ్ఞామాహిగ్ంసీః । పృథివిస్పృజ్ఞా -
 మాహిగ్ంసీః । సువరస్తి సువర్మయచ్చ ॥ దివంయచ్చ దివోమా -
 పాహి ॥ 30 ॥ 31 ॥ ఏహిపాహిపిన్వస్వగృహ్లామి నవ చ ॥ ౮ ॥

* నముద్రాయత్వా వాతాయస్వాహా । సులిలాయత్వా
 వాతాయస్వాహా । అనాథృష్యాయత్వా వాతాయస్వాహా । అప్రి -
 తిభృష్యాయత్వా వాతాయస్వాహా । అప్రస్యవేత్వా వాతాయస్వా -
 హా । దువస్య తేత్వా వాతాయస్వాహా । శిమిద్యతేత్వా వాతాయ -
 స్వాహా । అగ్నేయేత్వా నసుమతేస్వాహా । సోమాయత్వా రుద్ర -
 వతేస్వాహా । వరుణాయత్వాఽఽదిత్యవతేస్వాహా ॥ 31 ॥ 32 ॥
 బృహస్పతియేత్వా విశ్వదేవ్యావతేస్వాహా । సుప్రితేత్వర్భుమతే వి -
 భునుతేఽభునుతే వాజవతేస్వాహా । యమాయత్వాఽక్లిరస్వతే పి -
 తృమతేస్వాహా । విశ్వా ఆశాదక్షిణసత్ । విశ్వాన్దైవానయాడిహ ।
 స్వాహాకృతస్య ఘృగ్మస్య । మధోఽపిబతమశ్వినా । స్వాహాఽగ్నేయే
 యజ్ఞియాయ । శంయజ్ఞర్భిః అశ్వినా ఘృగ్మం సాతగ్ం హర్దివా -
 నమ్ ॥ 32 ॥ 33 ॥ అహద్వివాభిరూతిభిః అను వాం ద్యావా -
 పృథివీమగ్ంసాతామ్ । స్వాహేన్ద్రాయ । స్వాహేన్ద్రాయపత్ । ఘృగ్మమ -
 సాతమశ్వినాహర్ది వానమ్ । అహద్వివాభిరూతిభిః అనువాం ద్యా -
 వాపృథివీ అమగ్ంసాతామ్ । తం ప్రాప్యం యథావత్ । న -
 మోదివే । నమఃపృథివ్యై ॥ 33 ॥ దివిధా ఇమం యజ్ఞమ్ ।

యజ్ఞమిమం దివిధాః దివం గచ్ఛ । అస్తరిక్షంగచ్ఛ । పృథివీం
గచ్ఛ । పశ్చిప్రదిశోగచ్ఛ । దైవాన్ఘ్నమృపాన్గచ్ఛ । పితౄన్ఘ్నమృ -
పాన్గచ్ఛ ॥ 33 ॥ 3౪ ॥

అదిత్యవత్రేస్వాహా హర్దివ్రానంపృథివ్యా అప్తేచ ॥ ౯ ॥

* ఇషేపీపిహి । ఊర్జేపీపిహి । బ్రహ్మణేపీపిహి । త్తత్త్రా -
యపీపిహి । అదభ్యుపీపిహి । ఓషధీభ్యుపీపిహి । వనస్పతిభ్యః పీపి -
హి । ద్యావాపృథివీభ్యాం పీపిహి । సుభూతా యపీపిహి । బ్రహ్మవ -
ర్చసాయపీపిహి ॥ 3౪ ॥ 3౫ ॥ యజమానాయపీపిహి । మహ్యం
జ్యేష్ఠాయపీపిహి । త్వీమ్యైత్వా । ద్రుమాయత్వా । ఇద్రి -
యాయత్వా భూత్వైత్వా । ధర్మాని సుధర్మా మేవస్యస్యై ।
బ్రహ్మణిధారయ । త్తత్త్రాణిధారయ । విశ్వాధారయ । నేత్వానాత -
స్సన్ధయాత్ ॥ 3౫ ॥ 3౬ ॥ * అమష్యత్వాప్రాణేనాదయామి ।
అమనాహ నిరర్థం గచ్ఛ । యోస్తాద్వేష్టి । యంచక్రయం
ద్విష్ణుః । పూష్ణేశరస్వాహా । గ్రావశ్శ్వసాస్వాహా । ప్రతిశేభ్య -
సాస్వాహా । ద్యావాపృథివీభ్యాం స్వాహా । పితృభ్యోఘ్నమృపే -
భ్యసాస్వాహా । రుద్రాయ రుద్రహోత్రేస్వాహా ॥ 3౬ ॥ 3౭ ॥
అవార్జ్యతిః కైతునాజవతామ్ । సుజ్యోతిర్జ్యోతిషాగ్ంస్వాహా । రాత్రి -
ర్జ్యోతిః కైతునాజవతామ్ । సుజ్యోతిర్జ్యోతిషాగ్ంస్వాహా । అపీప -
రోమాహ్వా రాత్రయై మాపాహి । ప్రమాతేలగ్నేప్రమిత్ ।
తయాసమిద్ధస్య ఆయుమేదాః । వర్చసామూంజః । అపరో
మా రాత్రియా అహోమాపాహి ॥ 3౭ ॥ ౩౮ ॥ ప్రమాతేలగ్నే

సమిత్ । తయా సమిధ్యస్వ । అయుమేదాః । వర్చసామాంజః ।
 అగ్నిజ్యోతిః । జ్యోతిరగ్నిస్సాహా । సూర్యోజ్యోతిర్జ్యోతిసూర్య -
 సాహా । భూస్సాహా । హుతగంధావిః । మధుమావిః । ఇన్ద్రిత -
 మైః గాఘా । పితానోసిమామాహిగంధాః । అశ్యామతే దేవపుర్ణ ।
 మధుమత్తో వాజవతః పిత్రమతః । అజ్జీరస్వతస్స్వధావినః । అశీమ -
 హిత్యా మామాహిగంధాః । స్వాహాత్వా సూర్యస్య రక్షిభ్యః ।
 స్వాహాత్వా సక్షత్రేభ్యః ॥ ౩౮ ॥ ౪౦ ॥

బ్రహ్మవర్చసాయపీపిహిస్తన్దయాద్బుధాయ రుద్రహా -
 జై స్వాహాహా మాపాహ్యగాఘా సప్తచ ॥ ౧౦ ॥

ఘమయా తేదివిశుక్ । యాగాయాత్రే ఛన్దసి । యా బ్రా -
 హ్మణే । యావావిధానే । తాంతప్రతేనావయజ్ఞేస్వాహా । ఘమ -
 యాత్రేన్తరిత్యశుక్ । యాత్రేష్టుభై ఛన్దసి । యారాజన్యే ।
 యాగ్నిధే । తాంతప్రతే నావయజ్ఞేస్వాహా ॥ ౩౯ ॥ ౪౦ ॥ * ఘ -
 మయా యేషృధిచ్యాగం శుక్ । యాగాగత్రే ఛన్దసి । యావైశ్వే ।
 యాసదసి । తాంతప్రతేనావయజ్ఞేస్వాహా । అనువోద్యానుమతిః ।
 అన్విదనుమత్స్వామ్ । దివస్త్వా పరస్పాయాః । అన్త రిక్షస్యత్రను -
 పాహి । ప్రృథిన్యాస్తాధర్మణా ॥ ౪౦ ॥ ౪౧ ॥ ప్రయమనుక్రామా -
 మసువితాయసవ్యసే । బ్రహ్మణస్త్వా వరస్పాయాః । త్తత్త్రిస్యత్రను -
 పాహి । విశస్త్వా ధర్మణా । ప్రయమనుక్రామామసువితాయస -
 వ్యసే । ప్రాణస్యత్వా పరస్పాయై । చక్షుషస్తనుపాహి । శ్రోత్ర -
 స్వత్వా ధర్మణా । ప్రయమనుక్రామామసువితాయసవ్యసే । వల్లరసి

శంయుధాయాః ॥ ౪౦ ॥ ౪౩ ॥ శిశుజఃసథాయాః । శంచ వక్షీ
 పరిచవక్షీ । చతుస్సక్తిర్నాభిర్ముతస్య । సదోవిశ్వాయుశ్శర్మస్త -
 ప్రథాః । అప్రద్యేతు అప్రవ్వరః । అప్రవ్యద్వితస్య సశ్చిమః ఘమై -
 తత్తైఽన్నమై తత్పురీషమ్ । తెన వర్ధప్వ చాచప్యాయస్య । వధి -
 ష్టిమహీచ ప్రయమ్ । ఆచ ప్యాసిషీ మహీ ॥ ౪౨ ॥ ౪౪ ॥ రన్తి -
 రానూసి దివ్యోగన్ధర్వః । తస్య తెప్రద్వద్ధవిధానమ్ । అగ్నిర -
 ధ్యతాః । రుద్రోఽధిపతిః । సమహమాయుషా । సంప్రాణేన ।
 సంవర్చసా । సంవయసా । సంగోప్రత్యేన । సగ్ం రాయస్పృషేణ ॥
 ౪౩ ॥ ౪౫ ॥ వ్యసా । యోఽస్తాద్వేష్టి । యంచవయం ద్విష్ణుః ।
 అచిక్రదన్వృషాహరిః । మహాన్ద్రితో నదర్శతః । సగ్ం సూర్యే -
 ణరోచతే । చిదసి సముద్రయోనిః । ఇన్ద్రక్షత్యైవ ఋతావా ।
 హిరణ్యపక్షశ్శక్తునోభురణ్యుః । మహాన్ద్రస్థధ్నుసలనిషత్తః ॥ ౪౪ ॥
 ౪౬ ॥ నమస్తై అస్తుచూమాహిగ్ం సీః । విశ్వానసుగ్ం సోమగన్ధ -
 ర్వమ్ । ఆపోదద్రృశుషిః । తద్రుతేనావ్యాయన్న । తదన్వవైత్ ।
 ఇన్ద్రోరారహ్ణానామ్ । పరిసూర్యస్య పరిధిగ్ంరపశ్యత్ । విశ్వా
 వసురభితనోగృణాతు । దివ్యోగన్ధర్వో రజసావిమానః । యద్వా
 ఘాతత్యముతయన్నవిద్మ ॥ ౪౫ ॥ ౪౭ ॥ ధియోహిన్వానో ధియ
 ఇనోఽలవ్యాత్ । సన్నిమవిన్దచ్చరణే నదీనామ్ । అపావృణోద్దురౌ
 అశ్మప్రజానామ్ । ప్రాసాం చస్తర్వో అమృతానివోచత్ । ఇన్ద్రో
 దక్షం పరిజానాదహీనమ్ । వ్రతత్త్వం దేవఘుర్మదేవోదైవానుషాగాః ।
 ఇదమహంమనుష్యేమనుష్యాన్ । సోమప్రీథానుమహీ । సహప్రజయా

సహ దాయస్వోషేణ । సుమిత్రాన ఆప్తపథయస్సన్తు ॥ ౪౮ ॥
 దుమిత్రాస్తస్మై భూయాసుః । యోగస్మాద్వేష్టి । యంచప్రయం
 ద్విష్టః । ఉర్వయం తమప్రస్పరి । ఉద్రుత్యం చిత్రమ్ । ఇమమూ -
 షుత్యమస్మభ్యగ్ం ప్రనిమ్ । గాయత్రం సవీయాగ్ంసమ్ । అగ్నే
 దేవేషుప్రవోచః ॥ ౪౯ ॥ ౪౯ ॥

యాగ్నిదే) తాంతప్రతేనావయజేస్వాహా ధమణా శం -
 యుధాయాః ప్యాసిస్తీమహిపోషేణ నివత్తైవిద్యసన్వప్తాచ ॥ ౧౧ ॥
 మహీనాం పయోసి విహితం దేవత్రా । జ్యోతిరాభిసేవ -
 నస్పతీనామోషధీనాగ్ంరసః । వాజసంత్యా వాజినోవసయామః ।
 ఊర్ధ్వం మనసువర్గమ్ ॥ ౪౨ ॥ ౫౦ ॥ ౧౨ ॥

అస్మాద్యోః పృథివీమ్ । అస్కాన్మృషభోయవగాః । ప్త -
 న్నేమావిత్వాభవనా । ప్తనోయజ్ఞః ప్రజనయతు । అప్తానజని
 ప్రాజని । ఆప్తనాజ్ఞాయతేవృషాః । ప్తనాత్ప్రజనిషీమహి ॥ ౪౮ ॥
 ౫౧ ॥ ౧౩ ॥

యోపురస్తాద్విద్యుదాపతత్ । తాంతప్రతే నావయజేస్వాహా
 యాదక్షిణతః । యాప్తశ్చాత్ । యోత్తరతః । యోపరిష్టాద్విద్యు -
 దాపతత్ । తాంతప్రతేనావయజేస్వాహా ॥ ౪౯ ॥ ౫౨ ॥ ౧౪ ॥

ప్రాణాయస్వాహా వ్యానాయస్వాహాఽప్రానాయస్వాహా । చ -
 ఊషేస్వాహా శ్రోత్రాయస్వాహా । మనసైస్వాహా వాచేపరస్వత్యై
 స్వాహా ॥ ౫౦ ॥ ౫౩ ॥ ౧౫ ॥

పూషైస్వాహా పూషేశరసైస్వాహా । పూషైప్రపథాయ

స్వాహా పూష్ణేనరధిపాయస్వాహా । పూష్ణేఽఘ్నిణయై స్వాహా
 పూష్ణేఽనరుణాయస్వాహా । పూష్ణే సాకేతాయస్వాహా ॥ ౫౧ ॥ ౫౨ ॥ ౧౬ ॥

ఉదస్యరీశుష్కాద్భానురాత్తభిభర్తి । భారంపృథివీనభూమ ।
 పశుక్రైతుదేవీమసిషా । అస్మధుస్థాఘోరదోనవాజీ । అర్చన్తవకై
 మహిసామమస్వత । తేనసూర్యసుధారయన్తు । తేనసూర్యమరో -
 చయన్తు । పుర్మశ్చిరస్తదయమగ్నిః । పురీషమసి సంప్రియం ప్రజ -
 యాపశుభిర్భువత్ । ప్రజాపతిస్త్వాసాదయతు । తయాదేవతయాఽ
 క్షిరస్వధ్ధివాసీద ॥ ౫౨ ॥ ౫౩ ॥ ౧౭ ॥

యాస్తే అగ్న ఆర్ద్రాయోనయోయాకులాయినీః । యేతే
 అగ్న ఇన్ద్రో యాఉనాభయః । యాస్తే అగ్నే తనువఃశివోనామ ।
 తాభిస్త్వముభయాభి స్సంవిదానః । ప్రజాభిరగ్న ద్రవిణైహసీద ।
 ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు । తయా దేవతయాఽక్షిరస్వధ్ధివా సీద ।
 ౫౩ ॥ ౫౪ ॥ ౧౮ ॥

అగ్నిరసి వైశ్వానరోసి । సంచత్సరోసి పగివత్సరోసి । ఇ
 దావత్సరోసీ దువత్సరోసి । ఇద్వత్సరోసి వత్సరోపి । తస్యతేవప్ర
 స్తశ్చిరః । గ్రీష్ణోదక్షిణఃప్రత్యః । వర్షాఃపుచ్చిమ్ । శరదుత్తరఃప్రత్యః ।
 హేమన్తోమధ్యమ్ । పూర్వప్రతౌశ్చిత్తయః ॥ ౫౪ ॥ అప్రప్రతౌఃపు
 రీషమ్ । అహోరాత్రాణిష్టకాః । తస్యతేమాసాశ్చార్ధమాసాశ్చ
 కల్పంతామ్ । ఋతవస్తేకల్పంతామ్ । నంచత్సరస్తేకల్పతామ్ । అహో -
 రాత్రాణితే కల్పంతామ్ । ఏతివైతివీతిసమిత్సుదితి । ప్రజాపతిస్త్వా
 సాదయతు । తయాదేవతయాఽక్షిరస్వధ్ధివాసీద ॥ ౫౪ ॥ ౫౫ ॥ ౧౯ ॥

భూర్భువస్సువః । ఉధ్వఃఉశుణఉతయే । ఉధోవ్యసఃప్రా-
 వ్యాగ్ంహసః । విధుఃదద్రాణగ్ం సమనేబహూనామ్ । యవానగ్ం
 సంతం పత్తితోజగార । దేవస్య పశ్యకావ్యం మహీత్వాద్యామమార ।
 సప్త్యాసమాన । యద్వ తేదిదభిశ్రిమః । పురాజర్తభ్యతృతృదః ।
 సన్ధాతా సన్ధిం మఘవాపుర్రోవసుః ॥ ౫౫ ॥ ౫౬ ॥ నిష్కతావి-
 హూతంపునః । పునరూజాక సహరయ్యా । మానో ఘర్మవ్యధి-
 తోవివ్యధోనః । మాసఃపరమధరం మారజోనైః । మోష్యస్యాగ్ం-
 స్తమస్యన్తరాధాః । మారుద్రియాసోత్తభిగుర్వృథానః । మానః
 క్రతుభిర్హీడితేభిరస్తాక । ద్విషాసునీతే మాపరాదాః । మానో
 రుద్రో నిర్ఘుత్తిర్మానోఅస్తా । మాద్యావాపృథివీ హీడిమాతామ్ ॥
 ౫౭ ॥ ౬౦ ॥ ఉపనోమిత్రావరుణావిహవతమ్ । అన్వాదీభ్యాథా-
 మిహనస్సఖాయా । ఆదిత్యానాం ప్రసీతిర్ హేతిః । ఉగాశతాపా-
 స్థాఘవిషాపరిణోవృణక్తు । ఇనుంమేవరుణతత్త్వాయాదు । స్వంనో
 అగ్నే సత్వంశోఅగ్నే త్వమగ్నేఅయాపి । ఉద్వయం తమప్రస్పరి ।
 ఉద్రుత్యం చిత్రమ్ । వయస్సుప్తర్ణాః ॥ ౫౮ ॥ ౬౧ ॥

పురోవసుర్ హీడిమాతాగ్ంసుప్తణాః ॥ ౨౦ ॥

భూర్భువస్సువః । మయిత్యదిద్రియంమహమ్ । మయిదత్తో
 మయిక్రతుః । మయిథాయీసువీర్యమ్ । తిశ్శుగ్మమోవిభాతుమే ।
 ఆకూత్యామనసాస్తహ । విరాజాజ్యోతిషాస్తహ । యజ్ఞైస్తపయసాస్తహ ।
 బ్రహ్మణా తేజసాస్తహ । క్షుత్రైణయశసాస్తహ । సత్యైస్తపసాస్తహ
 తస్యదోహమశీమహి । తస్యసుమ్న మశీమహి । తస్యభక్షమశీమహి

తస్యత ఇన్ద్రేప్రీతస్యమధుమతః । ఉపహూతస్యోపహూతో భక్ష -
యామి ॥ ౧౪ ॥ యశసాస్తహభట్న ॥ ౨౧ ॥

యాస్తేఅగ్నే మోరాస్తనువః । క్షుచ్చకృష్ణాచ । అస్తు -
కాచనాహుతిశ్చ । అశనయాచ పిప్రాసాచ । నేదికాచమతిశ్చ । ప్రతా -
స్తేఅగ్నే మోరాస్తనువః । తాభిరముంగచ్ఛ । యోఽస్మాద్వేష్టి ।
యంచప్రయం ద్విష్కృః ॥ ౧౪ ॥ ౬౩ ॥ ౨౨ ॥

స్నిక్షుస్నీహితిశ్చ స్నిహితిశ్చ । ఉష్ణాచ శీతాచ । ఉగ్రాచ
భీమాచ । ప్రదామీషైదిరనిరా । ప్రతాస్తే అగ్నేమోరాస్తనువః ।
తాభిరముంగచ్ఛ । యోఽస్మాద్వేష్టి । యంచ ప్రయం ద్విష్కృః ॥
౬౦ ॥ ౬౪ ॥ ౨౩ ॥

ధునిశ్చ ధ్వాన్తశ్చ ధ్వనశ్చ ధ్వనయగ్ంతశ్చ । విలిమ్పశ్చ
విలిమ్పశ్చ విక్షిపః ॥ ౬౧ ॥ ౬౫ ॥ ౨౪ ॥

ఉగ్రశ్చ ధునిశ్చ ధ్వాన్తశ్చ ధ్వనశ్చ దనయగ్ంతశ్చ । ప్రహ -
ప్రహ్యగ్ంతశ్చ సహమానశ్చ సహస్వాగ్ంతశ్చ సహీయాగ్ంతశ్చ ।
వైత్యవైత్యవిక్షిపః ॥ ౬౨ ॥ ౬౬ ॥ ౨౫ ॥

అహోరాత్రేత్వోదీరయతామ్ । అర్థమాసాస్త్యోదీంజ -
యన్తు । మానాస్త్యోశ్రవయన్తు । ఋశస్త్యోపచన్తు । సంప్రథనర -
స్త్యోహన్త్యసా ॥ ౬౩ ॥ ౬౭ ॥ ౨౬ ॥

ఖట్వజ్జహి * చిద్భిభిస్తానీకట్ । ఇతివాచఃక్రూరాణి ॥ ౬౪ ॥ ౬౮ ॥ ౨౭ ॥

విగాఢప్రచిచరథ్నాన్విరయస్వ । స్వపన్తమిథ్నపశుమన్తమిచ్ఛ ।
ప్రజేత్రాముం జాధయదుర్విదత్రమ్ । స్వప్రతోఽప్య ప్రహరభాజ -

నేభ్యః ॥ అగ్నేఽగ్నివాసంపదస్య । మృత్యోమృత్యువాసంపదస్య ।
 నమస్తైఅస్తుభగవః సకృత్తైఅగ్నేనమః । ద్విస్తేనమః । త్రిస్తేనమః ।
 చతుస్తేనమః । ఖచ్చకృత్వస్తేనమః । దశకృత్వస్తేనమః । శతకృ -
 త్వస్తేనమః । ఆసహస్రకృత్వస్తేనమః । అపరిమితకృత్వస్తేనమః ।
 నమస్తే అస్తు మామాహిగంసీః ॥ ౬౫ ॥ ౬౯ ॥

త్రిస్తేనమస్తవచ ॥ ౨౮ ॥

అస్యమృఖోరుథిరేణావ్యక్తః । యమస్యదూతశ్శ్వపాద్విధా -
 వసి । గృధ్రస్సుప్తణఃకుణప్రం నిషేవసే । యమస్యదూతఃప్రహితో
 భవస్యచోభయోః ॥ ౬౬ ॥ ౭౦ ॥ ౭౯ ॥

యదైతద్వృక్షసాభూత్వా । వాగైస్సభిరాయసి । ద్విషన్తం
 మైభిరాయ । తంమృత్యోమృత్యవేనయ । సఆర్యాఽఽత్తికమా -
 ర్చతు ॥ ౬౭ ॥ ౭౧ ॥ ౩౦ ॥

యదీషితో యదివాస్వకామీ । భయేడక్షోవదతివాచమై -
 తామ్ । తామిన్ద్రాగ్ని బ్రహ్మణాసంవిదానా । శివామస్యభ్యంకృణుతం
 గృహేషు ॥ ౬౮ ॥ ౭౨ ॥ ౩౧ ॥

* ఛిన్తిభిహన్తి । కడితివాచఃకూర్రాశి । ఇతి ద్రావిడాఃపతన్తి.
 దీర్ఘముఖదుర్హణు । మాస్మదక్షిణతోవదః । యదిదక్షిణతో
 వదాద్ద్విషన్తం మేవవబాధాపై ॥ ౬౯ ॥ ౭౩ ॥ ౩౨ ॥

ఇతాదులూక ఆపస్తత్ । హిరణ్యాతో అయోముఖః । ర -
 క్షసాం దూతకృతః । తమితోనాశకూగ్నే ॥ ౭౦ ॥ ౭౪ ॥ ౩౩ ॥

యదైతద్భూతాన్యన్వావిశ్య । దైవీంవాచం వదసి । ద్విష -

తో॑వై॒పరా॑వద । తా॒న్త్రోత్వో॑ ఘృ॒త్యవే॑నయ । త ఆ॒ర్యైః॒౭౭॒త్రి -
 మార్చ॑న్తు । అగ్ని॒నా౭గ్ని॒ స్సం॑వదతామ్ । ౭౧ ॥ ౭౫ ॥ ౩౪ ॥

ప్ర॑సార్య॒స్తక్థ్యో॑పతసి । స్తవ్య॑మక్షి॒నిపే॑పిచ । మే॒హక॑స్య చ -
 నామ॑మత్ ॥ ౭౨ ॥ ౭౬ ॥ ౩౫ ॥

అ॒త్రిణా॑ త్వాక్రి॒మేహ॑న్తి । కణ్వో॑న జ॒మద॑గ్నినా । వి॒శ్వావ॑ -
 సో॒రబ్ర॑హ్మణా॒హతః॑ । క్రి॒మీణాగ్ం॑ రా॒జా । అ॒ప్యేషాగ్ం॑ స్థప॒తిర్
 హతః॑ । అ॒థోమా॑తా౭థో పీ॒తా । అ॒థోన్ధూ॑రా అ॒థోక్షు॑ద్యాః ।
 అ॒థోక్త॑స్థా అ॒థోక్ష్యే॑తాః । అ॒థా ఆ॒శాతి॑కా హ॒తాః । శ్వే॒తాభి -
 ప్ర॒హస॑ర్వేహ॒తాః ॥ ౭౩ ॥ ౭౭ ॥ ౩౬ ॥

ఆహ॑రావద్య । శ్రృ॒తస్య॑ హ॒విషో॑యథా । తథ॑స్త్వమ్ । య -
 ద్దముం॑ యమప్ర॒జమ్భ॑యోః । అద॑థామి త॒థాహి॑తత్ । ఖ॒ణ్ణన్త్రి॑సి॥
 ౭౪ ॥ ౭౮ ॥ ౩౭ ॥

బ్ర॒హ్మణా॑త్వాశ॒పామి॑ । బ్ర॒హ్మణ॑స్త్వాశ్శప॒థేన॑ శపామి । మో -
 రే॒ణత్వా॑ భృ॒గూణాం॑ చక్షు॒ప్రావే॑క్షే । రా॒ద్రేణ॑త్వా౭క్షి॒రపాం॑ మ -
 ససా॑ధ్యా॒యామి॑ । అ॒ఘస్య॑త్వా ధా॒రయా॑విధ్యామి । అ॒ధరో॑ మత్ప -
 ద్యస్వా॑సా ॥ ౭౫ ॥ ౭౯ ॥ ౩౮ ॥

ఉత్తు॑ద శిమి॒జావరి॑ । తల్పే॑జే తల్పఉత్తు॑ద । గిరి॑గ్ంరస్తు ప్ర -
 వే॒శయ॑ । మరీ॑చ్ఛిరుప్రసం॑నుద । యా॑వద్ది॒శఃపుర॑సాదు॒యాతి॑ సూర్యః ।
 తా॑వద్ది॒తో౭ముం॑నాశయ । యో౭స్తా॒న్వైష్టి॑ । యంచ॑వ॒యంద్వి॒ష్టః ॥
 ౭౬ ॥ ౮౦ ॥ ౩౯ ॥

భూర్భువస్సు॒వోభూర్భువస్సు॒వోభూ॑భువస్సు॒వః । భువో॑ధా -

యి భువోద్ధాయి భువోద్ధాయి । స్త్రుష్ణాయస్త్రుష్ణం స్త్రుష్ణాయస్త్రు -
ష్ణం స్త్రుష్ణాయస్త్రుష్ణమ్ । నిధాయోవాయి నిధాయోవాయినిధా -
యోవాయి । * ఏతస్మై సమై । సువర్షజ్యోతిః ॥ ౨౨ ॥ ౮౦ ॥ ౮౦ ॥

ప్రథివీసమిత్ । తామహగ్ం సమిధే । సామహగ్ం సమిధే ।
తామహగ్ం సమిధే । సామహగ్ం సమిధే । ఆయుషా తేజసా । వర్చసా శ్రి -
యా । యశసా బ్రహ్మవర్చసేన । అనామ ద్యేవ సమిన్తాగ్ం స్వాహా । అ -
న్తరిక్షగ్ం సమిత్ ॥ ౨౩ ॥ ౮౧ ॥ తాం వాయుస్సమిధే । సావా -
యగ్ం సమిధే ॥ తామహగ్ం సమిధే । సామహగ్ం సమిధే । ఆయు -
షా తేజసా । వర్చసా శ్రియా । యశసా బ్రహ్మవర్చసేన । అనామ -
ద్యేవ సమిన్తాగ్ం స్వాహా । ద్యాప్రసమిత్ । తామాదిత్యస్సమిధే ॥
౨౪ ॥ ౮౨ ॥ సామహగ్ం సమిధే । తామహగ్ం సమిధే । సా -
మహగ్ం సమిధే । ఆయుషా తేజసా । వర్చసా శ్రియా । యశసా బ్రహ్మవ -
ర్చసేన । అనామ ద్యేవ సమిన్తాగ్ం స్వాహా । ప్రానాప్తత్యామే సమిదసి

* ఏతస్మై । అస్మై సువర్షజ్యోతిః । ఇతి ద్రావిడపాఠః.

సపత్నక్షయణి । భ్రాతృప్రహమేనస్వాహా । అగ్నే ప్రతపతే
ప్రథం చగిష్యామి ॥ ౮౦ ॥ ౮౪ ॥ తచ్ఛక్త్యం తన్నే రాధ్యతామ్ ।
వాయోప్రపత ఆదిత్యప్రతపతే । ప్రతానాం ప్రతపతే ప్రథంచరి -
ష్యామి । తచ్ఛక్త్యం తన్నే రాధ్యతామ్ । ద్యాప్రసమిత్ । తా -
మాదిత్యస్సమిధే । సామహగ్ం సమిధే । తామహగ్ం సమిధే ।
సామహగ్ం సమిధే । ఆయుషా తేజసా ॥ ౮౦ ॥ ౮౫ ॥ వర్చసా శ్రియా ।
యశసా బ్రహ్మవర్చసేన । అనామ ద్యేవ సమిన్తాగ్ం స్వాహా । అన్తరిక్షగ్ం

సమిత్ । తాం వాయుస్సమిన్ధే । సావాయుగ్ం సమిన్ధే । తామహ-
 గ్ం సమిన్ధే । సామాసమిన్ధా । ఆయుషా తేజసా । వర్చసాశ్చియా ॥
 ౮౨ ॥ ౮౬ * యశసా బ్రహ్మవర్చసేన । అన్నాదేన సమిన్తా-
 గ్ంస్వాహా । పృథివీసమిత్ । తామగ్నిస్సమిన్ధే సాగ్నిగ్ం సమిన్ధే ।
 తామహగ్ం సమిన్ధే । సామాసమిన్ధా ఆయుషా తేజసా । వర్చసాశ్చి-
 యా । యశసా బ్రహ్మవర్చసేన ॥ ౮౭ ॥ * అన్నాదేన సమిన్తాగ్ం
 స్వాహా । ప్రాజాపత్యామే సమిదసి సపత్నక్షయణీ । భ్రాతృప్ర్యహా
 మే సిన్వాహా । ఆదిత్యవ్రతపతేప్రతమచారిషమ్ తదశక్తం తస్మేరా-
 ధి । వాయోవ్రతపతే క్షే వ్రతపతేప్రతానాం వ్రతపతే ప్రతమ-
 చారిషమ్ । తదశక్తం తస్మేరాధి ॥ ౮౩ ॥ ౮౮ ॥

సమిగ్నమిన్ధేప్రతం చరివ్యామ్యాయుషా తేజసా వర్చసాశ్చియా
 యశసా బ్రహ్మవర్చసే నామేచ ॥ ౮౦ ॥

శంనో వాతఃపవతాం మాతరిశ్వా శంసస్తపతు సూర్యః ।
 అహనిశం భవస్తునశ్శగ్ం రాత్రిః ప్రతిధీయతామ్ । శముషానోవృ-
 చ్చతు శమాదిత్య ఉదేతునః శివానశ్శస్తమాభవ సుమృడీకా
 సరస్వతి । మాతేవ్యోమసందృశి । ఇడాయైనా స్త్వసి వాస్తుమద్వా-
 స్తు మనోభూయాస్సూరూవాస్తోశ్చిక్చిన్యావాస్తుసభూయాద్యో-
 స్మాద్యేష్టి యంచవయం ద్విష్టాః । ప్రతిష్ఠాపసి ప్రతిష్ఠావస్తోభూ-
 యాస్త మాప్రతిష్ఠాయా శ్చిక్చిన్యా ప్రతిష్ఠసభూయాద్యో-
 స్మాద్యేష్టి యంచవయం ద్విష్టాః । ఆవాతవాహిభేషజం వివాతవాహి
 యద్రపః । త్వగ్ంహి విశ్వభేషజో దేవానాం దూత ఈయసే ద్వా

విమా వాతే వాత ఆస్థిస్థోరాపరావతిః ॥ ౮౮ ॥ ౮౯ ॥ దక్షింమే
అన్య ఆవాతు పరాన్యోవాతు యద్రపః । యద్రదోవా తతేగ్మ -
హేఽమృతస్యనిధిర్హితః । తతోనోదహిజీవస్స తతోనోధేహీ
భేషజమ్ । తతోనా మహాఅవహ వాతఆవాతుభేషజమ్ । శంభూర్మ -
యోభూర్మహృదేప్రణతయీగ్ంపి తారిషత్ । ఇన్ద్రస్యగృహాన్తి
తంత్రాప్రపద్యే సగుసాశ్వః । ప్రహయన్తే అస్తితేన । భూప్రప -
ద్యే భువఃప్రపద్యే సువఃప్రపద్యే భూర్భువసువఃప్రపద్యే వాయుం
ప్రపద్యేఽనారాం దేవతాం ప్రపద్యేఽశ్మానమాఖిణం ప్రపద్యేప్ర -
జాపతేర్బ్రహ్మలోకం బ్రహ్మప్రపద్యఃపం ప్రపద్యే । అన్తరిక్షంమఉ -
ర్వపరం బ్రహ్మదగఽయఃపర్వతాశ్చ యయావాతస్త్వస్త్వాస్త్వస్తి -
మాన్తయా స్త్వస్త్వాస్త్వస్తి మానసాని । ప్రాణాపానౌమృత్యోర్మార్గా
పాతం ప్రాణాపానౌ మామాహసిప్తం మయిమైధాం మయిప్రజాం
మయ్యగ్నిస్తైజోదధాతు మయిమైధాం మయిప్రజాం మయిన్ద్రీ -
న్ద్రీయం దధాతు మయిమైధాం మయిప్రజాం మయిసూర్యోభా -
జోదధాతు ॥ ౮౯ ॥ ౯౦ ॥ ద్యుభిరక్షుభిఃపరిపాతమస్మానరిష్టేభిరశ్వీ -
నాసాభగేభిః । తతోఽమృతో వరుణమామహంతామదిత్తిసిన్ధుఃపు -
ధివీ ఉతద్యాః । కయా నశ్చిత్ర అ భువదూతీ సదా వృధస్సఖా ।
కయాశచిష్టయాప్రతా । కస్త్వాప్రత్యోమదానాం మగ్ంహిష్టోమ -
ధ్నదన్ధసః । దృఢాచిద్రారుజైవసు ॥ అభీషుణస్సఖినామవితాజిత్రా -
ణామ్ । శతంభవాన్మృతిభిః । వయస్సుప్రణా ఉపసేదుర్ద్రం ప్రీ -
యమైధా ఋషయో నాథమానాః । అపహ్నన్తముణుకహిపూ -

ధిచక్షుర్ము ముగ్ధస్యాన్నిధయేఽవబ్రహ్మ ॥ ౮౬ ॥ ౯౦ ॥ శంసో
 దేవీరభిష్టయ ఆపాభవస్తు పీతయే । శంయోరభిసవస్తునః । ఈశా-
 నావార్యాణాం క్షయస్తి శ్చర్షణీనామ్ । అపోయాచామిభేషజమ్ ।
 సుమిత్రానత్రపటపథయస్సన్తుదుమిత్రాస్తస్మై భూయాస్సర్వోఽ-
 స్మాద్వైష్టి యంచనయంద్విష్కః । ఆపోహిష్ఠామయోభువ స్తానక్షాఽఽ
 దధాతన । మహేరణాయ చక్షుసే । యోవశ్శివతేమోరస్తస్యభా-
 జయతేహనః । ఉశతీరివమూతరః । తస్మాఅరంగమానువో యస్య
 క్షయాయ జన్వథ ॥ ౮౭ ॥ ౯౧ ॥ ఆపాజనయథాచనః । పృథివీ
 శాన్తా సాఽగ్నినా శాన్తాసామేశాన్తా శుచగ్ం శమయతు । అన్తరి-
 క్షగ్ం శాన్తం తద్వాయునా శాన్తం తన్నేశాన్తగ్ం శుచగ్ం శమ-
 యతు । ధ్యాశ్శాన్తాసాఽఽద్దిత్యేనశాన్తాసామేశాన్తా శుచగ్ం శమ-
 యతు । పృథివీశా నిర్నరన్తరిక్షగ్ం శాన్తిర్ద్యౌశ్శాన్తిర్దిశ్శాన్తి ర-
 వాన్తరదిశాశ్శాన్తిర్నగ్ని శ్శాన్తిర్వాగ్నియుశ్శాన్తిరాదిత్యశ్శాన్తిశ్చ-
 వ్రీహా శ్శాన్తిర్మక్షత్రాణి శాన్తి రాప్తశ్శాన్తి రోషధయశ్శాన్తి-
 ర్వనస్పతయశ్శాన్తిర్గాఃశ్శాన్తిరజాశాన్తి రశ్వశ్శాన్తిః పురుషశ్శాన్తి-
 రభిష్టాశాన్తి రాభిష్టాణశ్శాన్తి శ్శాన్తిరైవశాన్తిశ్శాన్తిమోఅస్తు
 శ్శాన్తిః । తయాఽహగ్ం శాన్త్యా సర్వశాన్త్యా మహ్యం ద్విపదే
 చతుష్పదేచ శాన్తింకరోమిశాన్తిమే అస్తుశాన్తిః । ఏహ శ్రీశ్చ
 హిశ్చ ధృతిశ్చ తపోమేధా ప్రతిష్ఠా శ్రీధ్వా సత్యం ధర్మశ్చైతాని
 మోత్తిష్ఠన్తమనూత్తిష్ఠన్త మామాగ్ం శ్రీశ్చ హిశ్చ ధృతిశ్చ
 తపోమేధాప్రతిష్ఠా శ్రీధ్వా సత్యం ధర్మశ్చైతాని మామాహసి -

మః । ఉదాయమా స్వామి దోషధీనాగ్ం రసేనోత్పన్నస్యప్య
 శుష్కేణోదధౌమ మృతాగ్ం అను । తచ్చక్షుదేవహితం పురస్తా-
 చ్చుక్రముచ్చరత్ । పశ్యేమశరదత్సతం జీవేమశరదత్సతం నన్దా-
 మశరదత్సతం మోదామ శరదత్సతం భవామ శరదత్సతగ్ంత్స-
 ణవామ శరదత్సతం ప్రబ్రవామ శరదత్సత మజీతాస్సామిశరద-
 త్సతం జ్యోత్స్నసూర్యంధృశే । యఉదగాస్మహతోఽణవాద్వి-
 భాజమానస్సరిరప్య మధాభమావృషభా లాహితాక్ష సూర్యో
 విప్రశ్చిన్నససాపునాతు । బ్రహ్మణశ్చోతస్యస్తి బ్రహ్మణ ఆణీస్థోబ్రహ్మణ
 ఆవపనమసి ధారితేయం పృథివీ బ్రహ్మణా మహిధారితమేననమహ-
 ద్దన్తగిత్తం దివం దాధారపృథివీగ్ం సదేహం యద్రహం వేద తద్ర-
 హంధారయాణి మామద్వేదోఽధివిససత్ । మైథామవీషా మావి-
 శతాగ్ం సమీచీ భూతస్య భవ్యస్యావరుధ్యై సర్వమాయుర-
 యాణి సర్వమాయురయాణి । ఆభిగ్రీర్భిర్యదతోన ఊనమాప్య-
 యయహరివోవర్ధమానః । యదాస్తోతృభ్యో మహిగోత్రారుజాసి
 భూయిష్టభాజో అధతేస్యామ । బ్రహ్మప్రావాదిష్టు తనోమాహ-
 నీత్ । ఓంశాని శ్యాన్తిః ॥ ౧౮ ॥ ౩ ॥

ప్రరాతోదధాతు బ్రధాజ్జన్వభద్రశేప్రప్తచ ॥ ౪౨ ॥

నమోయుజ్జాతై వృష్ణో అశ్వస్య బ్రహ్మన్వప్రగ్గేణ బ్రహ్మన్వ
 చరిష్యామో న ప్రాచీ రపశ్యం గోపాం దేవస్య సముద్రాయేషే
 పీపిషి ఘమమూతే మాహినాం చత్వార్యస్థాకాయాపురస్తాత్స-
 ప్రగప్రప్రాయ త్రిణి పూషే చత్వార్యదస్యైకాదశ యాస్తేప్ర-

స్తాగ్నిద్రుక్ వస్సీదైతాన్న విగ్ంశతిరూభరూర్ధ్వస్త్రిగ్ంశదూభర్మ -
 యుషోడశ యాస్తే యారానవ సిక్తాచష్టాధు నిశ్చవ్యే క్షగ్రశ్చ
 త్రిణ్యహారాతే పక్ష ఖట్వీణి విగాప్తవదశాస్మన్మఖశ్చ త్వారి
 యదేతద్వృక్షసఃపక్ష చ యదీషితశ్చ త్వారి దీఘఃముఖ త్రిణీతాచ్య -
 త్వారి యదేతదూభతాని పటప్రసార్తత్రిణ్యత్రిణా దశాహరావద్య
 బ్రహ్మణా పటఃపడుత్తుదాష్టా భూష్టట్వృశివ్యప్తపప్తిశ్శంసప్సప్త -
 పక్షశద్విచత్వారిగ్ంశత్ ॥ ౪౨ ॥

యుజ్జతైబ్రహ్మన్వచరిష్యామోఽపశ్యం గౌపాగ్ంసముద్రా -
 యవయ మనుక్రామామపూ ష్టేధునిశ్చ యదేతదూభతానితచ్ఛ
 కేయమష్టాశీతిః ॥ ౪౩ ॥

సమోవాచే బ్రహ్మన్వవగ్నైస్త్రిణ మయిరుగ్ననరీతేణ ఘనుః
 యాతేదివిశుగస్తాద్యైః పృథివీముపహో మిత్రావరుణా యదేత
 ద్వృక్షసో భూర్భువస్సువద్యుఃఖిస్త్రీనవతిః ॥ ౪౩ ॥ ఇత్యపి పాశః.

ఓం సమోఽనుమదన్తు ॥ ఓంశాన్తిశ్శాన్తిశ్శాన్తిః.

ఇతి మన్త్రిబ్రాహ్మణమ్ సమాప్తమ్.

పెద్ద బా१ పూణమ్

ద్రావిడాస్త్విమం అష్టమం ప్రపాఠక మాహుః.

ఓమ్॥ శంసస్తవోఽమాహాసీత్ ॥ ఓంశాన్తిశ్శాన్తిశ్శాన్తిః ॥
 హరిఃఓమ్॥ దేవావై సత్రమాసతిః ॥ ఋద్ధిపరిమితం యశస్కా -
 మాః ॥ తేఽబ్రువన్ ॥ యన్నఃప్రథమం యశఃఋచ్చా ॥ సర్వే -
 మాంవత్సహాసదితి ॥ తేహంకురుతేత్రం కేదిరాసీత్ ॥ తస్యై

భాగ్యవోదక్షిణార్థానీత్ । తుష్ణముత్తరార్థః । ప్రణిజ్ఞఘనా -
 ర్థః । మరవ ఉత్తరః ॥ ౧ ॥ తేహం మఖం వైష్ణవం యశోరచత్ ।
 తంస్యకామయత । తేనాచాక్రమత్ । తందేవా అన్వాయౌ -
 యశోఽప్తరుధసమానాః । తస్మాన్వాగతస్య । ప్రవాధ్యమరజాయ -
 త । దక్షిణాదిషవః । తస్మాదిషుధస్వౌ పుణ్యజన్మ । యజ్ఞ జన్మా -
 హి ॥ ౨ ॥ తమేకగ్రంసన్తమ్ । బహవోనాభ్యధృష్టువౌ ॥ తస్మా -
 దేకమిషుధన్వినమ్ । బహవోనిషు తన్వానాభిధృష్టునన్తి । సోఽస్మ -
 యత । ఏకంమూసన్తం బహవోనాభ్యధరోపిమన్తి । తస్య సిష్టి -
 యాణస్య తేజోఽచాక్రమత్ । తద్దేవా ఓషధీమన్యమృజః । తే
 శ్వామూకాఅభవౌ ॥ స్మయాక్రావేనామైతే ॥ ౩ ॥ తద్ధన్యా -
 కానాగ్ం స్మయాకత్వమ్ । తస్మాద్దీక్షీ తేనాచిగృహ్యస్మేత్రవ్యమ్ । తే -
 జసోఽభ్యత్యై । సధనుఃప్రతిషక్ భ్యాతిష్ఠత్ । తాడప్రదీకా అబు -
 వన్వరం వృమహౌ । అభవజ్ఞమగ్ం రథయామ । యత్రోక్తచ -
 ఖనామ । తదహాభిత్పదామేతి । తస్మాదుప్రదీకా యత్రోక్తచఖన -
 న్తి । తదహాభిత్పదన్తి ॥ ౪ ॥ వారేవృత్తగ్ం హ్యసామ్ ॥ జప్త్యా -
 మప్యాదన్ ॥ తస్యధనుర్విప్రవమాణగ్ం శిరఉదవరయత్ । త -
 ద్ద్యావాపృథివీ అనుచ్రావతత । యత్రావరత । తత్రవర్గస్య
 ప్రవగ్క్యత్వమ్ । యద్ధా ౪ ఇత్యవతత్ । తద్దమన్యఘమ -
 త్వమ్ । మహాశో వీర్యమపస్తదితి । తస్మాహవీరస్య మహావీరత్వ -
 మ్ ॥ ౫ ॥ యాదస్యాప్రమభరౌ ॥ తద్ధన్యాజ్ఞ సమూత్ప్య -
 మ్ । తగ్ంస్తృతం దేవతాస్తేభావ్యగృహ్యత । అగ్నిఃపాతస్య

వనమ్ । ఇన్ద్రోమాధ్యద్వివర్గం సవనమ్ । విశ్వేదేవాస్త్రీయసవ
 నమ్ । తేనాపశీష్ణాయజ్ఞైస్త్రయజమానాః । నాశిహోఽవారుధత
 నసువర్గం లోకమభ్యజయన్ ॥ తేదేవా అశ్వినావబున్ ॥ ౧ ॥
 భిషజౌవైస్థః । ఇదంయజ్ఞస్య శిరఃప్రతిధత్తమితి । తావబ్రూతాం
 వరం వృణావహై । గ్రహవననాసత్రాపిగృహ్యతామితి । తాభ్యా -
 మైతమాశ్వినమగృహ్యన్ ॥ తావైతద్యజ్ఞస్య శిరఃప్రత్యధత్తామ్ ।
 యత్రవర్గః । తేనపశీష్ణాయజ్ఞైస్త్రయజమానాః । అవాశిహోఽరు -
 ధత । అభిసువర్గం లోకమభ్యజయన్ ॥ యత్రవర్గ్యం ప్రవృణక్తి
 యజ్ఞస్యైవ తచ్చిరఃప్రతిధధాతి । తేనపశీష్ణాయజ్ఞైస్త్రయజమానాః ।
 అవాశిహోఽరుధై । అభిసువర్గం లోకంబయతి । తస్మాదేష అశ్వినప్ర -
 వయాఇవ । యత్రవర్గః ॥ ౨ ॥ ఉత్తరోహ్యే తేతృద్వన్తి మహావీ -
 రత్యమబ్రువన్నజయన్ద్వివచ ॥ ౧ ॥

ప్రావిత్రం జహోతి ప్రసూత్యై । చతుర్గృహితేనజ -
 హోతి । చతుష్పాదఃప్రశవః । ప్రశూనైవావరుధై । చతిస్తోదిశః ।
 దిత్వేవప్రతితిష్ఠతి । చన్దాగ్ంసి దేవేభ్యోపాక్రామన్ ॥ నవోభా -
 గాని హవ్యం వత్సృజు ఇతి । తేభ్య ఏతచ్ఛతుర్గృహీతమధార -
 యన్ ॥ పురోసువాక్యాయై యాజ్ఞాయై ॥ ౩ ॥ దైవతాయైవష -
 ట్కారాయ । యచ్ఛతుర్గృహీతం జహోతి । ఛన్దాగ్ంస్యేవ
 తత్ప్రీణాతి । తాన్యస్యప్రీతాని దేవేభ్యోహవ్యం వహన్తి । బ్రహ్మవా -
 దినోవదన్తి । హోత్రవ్యం దక్షితస్య గృహా ౩ ఇనహోత్రవ్యా ౩ -
 మితి । హవిరైక్షితః । యజ్ఞహుయాత్ । హవిష్కృతం యజ -

మానమగ్నా ప్రదధ్యాత్ । యన్నజహుయాత్ ॥౯॥ యజ్ఞప్రరు -
రన్తరియాత్ । యజరెవదేత్ । నహవిష్కృతం యజమానమగ్నా
ప్రదధాతి । నయజ్ఞప్రరున్తరేతి । గ్రాయతీఁశస్తాగ్ం స్యత్యమన్యత ।
తస్యైవపట్కారోఽభ్యయ్య శిరోఽచ్ఛినత్ । తస్యైద్వేధారహఃప -
రాఽపతత్ । పృథివీమర్ధఃప్రావిశత్ । ప్రశూన్తర్ధః । యఃపృథివీంప్రా -
విశత్ ॥౧౦॥ సఖదిరోఽభవత్ । యఃప్రశూన్ । సోఽజామ్ ।
యథోద్దిర్యభి రభవతి । ఛన్దసామైవరసేన యజ్ఞస్యశిరస్సమ్భరతి । య -
దాదుమ్భరీ । ఉద్దా ఉదుమ్భరః । ఉజైఃపయజ్ఞస్యశిరస్సమ్భరతి ।
యద్వైణవీ । తేజోవైవేణుః ॥౧౧॥ తెజసైవ యజ్ఞస్య శిరస్స -
మ్భరతి । యద్వైకజుతీ । భావనాపరుధే । దైవస్యత్వా సవితః
ప్రసవతిత్యభిమాదతై ప్రసూత్యై । అశ్వినోర్భాహుభ్యామిత్యా -
హ । అశ్వినౌహిదేవానామధ్వర్యా ఆస్తామ్ । పూష్ణాహస్తాభ్యామి -
త్యాహమయత్యై । వజ్రఞ్చవావ్రహ్మయదబ్ధిః । అబ్ధిరసి నారిరసీత్యా
హ శాస్త్రై ॥౧౨॥ అధ్వరకృద్దేవేభ్యఃత్యాహ । యజ్ఞేవాఅధ్వ -
రః । యజ్ఞకృద్దేవేభ్యఃత్యివావై తదాహ । ఉత్తిష్తబ్రహ్మణస్తథిత్యా -
హ । బ్రహ్మజైవ యజ్ఞస్య శిరోఽచ్ఛతి । ప్రేతుబ్రహ్మణస్తతిరి -
త్యాహ । వైత్యైవ యజ్ఞస్య శిరోఽచ్ఛతి । ప్రదేవేతు సూన్యతే -
త్యాహ । యజ్ఞోవైసూన్యతా । అచాచ్ఛిరం సర్వంప్రక్షిరాఛసమి -
త్యాహ ॥౧౩॥ పాక్షోహియజ్ఞః । దేవాయజ్ఞం సయన్తునః -
త్యాహ । దేవానైవయజ్ఞనియఃకురుతే । దేవీధ్యావాపృథివీఅనుమే
మగ్ంసాఘామిత్యాహ । ఆభ్యామైవానుమతో యజ్ఞస్య శిరస్సమ్భ -

రతి । ఋద్ధ్యాసమద్య మఖస్యశిరఃత్యాహ । యజ్ఞోవైమఖః । ఋ-
 ధ్యాసమద్య యజ్ఞస్య శిరఃతినావైతదాహ । మఖాయత్యా మఖ -
 స్యత్వా శీర్షఃత్యాహ । నిర్దిశ్యైవైసధరతి ॥ ౧౦ ॥ * త్రిం
 హరతి । త్రయశ్చమేలోకాః ఏభ్యఏవలోకేభ్యాయజ్ఞస్య శిరస్స -
 మ్భరతి ॥ తూష్ణీంచత్తుర్గం హరతి । అపరిమితాదేవ యజ్ఞస్య శిర -
 స్సమ్భరతి । మృత్యునానగ్రేహరతి । తస్మాన్మృత్యునః కర్తవ్యతమః ।
 ఇయత్యగ్రతీరిత్యాహ । అస్యామైవాఘమ్భటూరం యజ్ఞస్యశిర -
 స్సమ్భరతి । ఊజ్జంవా ఏతగ్ం రసం పృథివ్యా ఉప్తదీక్రాఉద్దిహన్తి ॥
 ౧౧ ॥ యద్వల్క్యకమ్ , యద్వల్క్యకప్రసంభారోభవతి । ఊర్జమెవర -
 సం పృథివ్యాఆవరున్ధే । అఘోశోత్రమేవ । శ్రొత్రిగ్ం హ్యేతత్పృ -
 థివ్యాః । యద్వల్క్యకః అభధరో భవతి । యఏవంవేద ' ఇద్దో'వృ -
 త్రాయ వజ్రిముదయచ్ఛత్ । సయత్రయత్రప్రరాక్రమత ॥ ౧౨ ॥ తన్నా -
 ధ్రియత । సపూతీక స్తమ్భే పరాక్రమత । సోఽధ్రియత । సోఽబ్ర -
 వీత్ । ఊతింవై మేధా ఇతి । తదూతీకానామూతీకత్వమ్ । యదూ -
 తీకాభవన్తి । యజ్ఞాయేవోతిం దధతి । అగ్నిజాలసిప్రజాపతైరే -
 తత్త్యాహ । యఏవరసఃప్రశూన్నావిశత్ ॥ ౧౩ ॥ * తమైవావరున్ధే
 పక్షాతే సంభారాభవన్తి । పాక్ష్యాయజ్ఞః । యావానైవయజ్ఞః ।
 తస్య శిరస్సమ్భరతి । యద్ద్రామ్యాణాం పశూనాం చర్మణా ప్రమ్భ -
 రేత్ । గ్రామ్యాస్తపశూన్చూచాఽర్పయేత్ । కృష్ణాజినేనసమ్భరతి । ఆ -
 రణ్యానేనప్రశూన్చూచాఽర్పయతి । తస్మాన్మహావత్సపశూనాం ప్రజా -
 యమానానామ్ ॥ ౧౪ ॥ ఆరణ్యఃప్రశవఃకనీయాగ్ంః । శుచా

హ్యతాః । లోమతస్సమ్భరతి । ఆత్మహ్యప్యమేధ్యమ్ । ప్రతిగృ -
హ్యయన్తి । రక్షస్థామపహత్యై । బహవోహరన్తి । అపచితమైవా -
స్మిన్దధతి । ఉద్ధతేసికతోపాన్తై పరిశితై నిదధతిశాన్త్యై । మదన్తి -
భిరుపస్పృశతి । ౧౯ । * తేజప్రవాస్మిన్దధతి । మధుత్వా మధు -
లాకరోత్విత్యాహ । బ్రహ్మజైవాస్మిన్తేజోదధతి । యద్ద్రామ్యాణాం -
పాత్రాణాం కపాలైస్సగంప్రుజేత్ । గ్రామ్యాణిపాత్రాణిశుచాఽ -
ర్పయేత్ । అమృకపాలైస్సగంస్పృశతి । ఏతానివా ఆనుపజవన్తి -
యాని । తాన్వైవశుచాఽర్పయతి । శర్కరాభిస్సగంస్పృశతిభృత్యై ।
అధోక్షన్త్యయ । అజలమైస్సగంస్పృశతి । ఏషావాఅగ్నేఃప్రియా
తనూః । యద్రజా । ప్రియయైవైనం తనువాసగంస్పృశతి । అధో
తేజసా । కృష్ణాజనస్య లోమభిస్సగంస్పృశతి । యజ్ఞేవై కృష్ణాజన -
మ్ । యజ్ఞేనైవ యజ్ఞగంసగంస్పృశతి ॥ ౨౦ ॥ యాభ్యామైభ్యామైనా -
మయూనవిశద్యేణుశాన్త్యైప్రజ్ఞీ - రాధస్తమిత్యాహ హరతి దిహన్తి
ప్రరాక్రమతావిశత్ప్రజాయమానానాగంస్పృశతి శన్త్యాయాష్టేచ ॥ ౨॥

పరిశితైకరోతి । బ్రహ్మవర్చసస్య పరిగృహీతై । సత్తుర్వ -
న్నభిప్రాణ్యాత్ యత్కుర్వన్నభిప్రాణ్యాత్ । ప్రాణాశ్చుచాఽర్ప -
యేత్ । అప్రహయప్రాణితి । ప్రాణానా గోప్తీభాయ । సప్రవర్గ్యం
చాదిత్యంచాన్తరేయూత్ । యదన్తరేయూత్ । దుశ్శర్మాస్యాత్ ।
౨౧ ॥ * తస్మాన్నాన్తరాయ్యమ్ । ఆత్మనోగోప్తీభాయ । వేణు -
నాకరోతి । తెజోవై వేణుః । తెజఃప్రవర్గ్యః । తెజస్సైవ తెజస్సమ -
ర్థయతి । మఖప్యశిరోసీత్యాహ । యజ్ఞోవై మఖః । తస్యైతదిచ్చి -

రః । యత్ప్రవగ్యకాః ॥ ౨౨ ॥ * తస్మాదేవమాహ । యజ్ఞస్య
ప్రదేస్థ ఇత్యాహ । యజ్ఞస్య ప్యేతేప్రదే । అథాప్రతిష్ఠిత్యై । గా -
యత్రేతాత్వాచస్తసాకరోమిత్యాహ । ఛన్దోభిరైవైసంకరోతి । త్యు -
ద్ధింకరోతి । త్రయశ్చమెలోకాః । ఏషాం లాకానామాప్యై । ఛన్దో -
భిఃకరోతి ॥ ౨౩ ॥ వీర్యంవై ఛన్దాగ్ంసి । వీర్యేణైవైసంకరోతి । యజు -
షాబిలం కరోతివ్యాప్యత్యై । ఇయన్తం కరోతి । ప్రజాపతినా యజ్ఞ -
ముఖేన సంమితమ్ । ఇయన్తం కరోతి । యజ్ఞప్రరుషాసంమితమ్ । ఇ -
యన్తం కరోతి । ఏతావద్వైపురుషేవీర్యమ్ । వీర్యసంమితమ్ ॥ ౨౪ ॥

* అపరిమితం కరోతి । అపరిమితస్యవరుద్ధ్యై । పరిగ్రీవంకరో -
తిధృత్యై । సూర్యస్య హరసాశ్రాయేత్యాహ । యథాయజురైవై -
తత్ । అశ్వశక్తేనధూపయతి । ప్రాజాపత్యోవా అశ్వసంయోనిత్వా -
య । వృష్టాఅశ్వస్య నిష్పదసీత్యాహ । అసావాఆదిత్యోవృషాఽ -
శ్వః । తస్యఛన్దాగ్ంసి నిష్పత్ ॥ ౨౫ ॥ * ఛన్దోభిరైవైసం -
ధూపయతి । అర్చి షేత్వాశోచిషేత్వేత్యాహ । తెజస్తవాస్మిన్దధాతి -
వారుణాఽభీద్యః । మైత్రియాఽపేతిశాన్త్యై । సిద్ధ్యై త్వేత్యాహ । య -
థాయజురైవైతత్ । దేవస్త్వా సవితోద్వప్తత్విత్యాహ । సవిత్ప్ర -
సూతవైవైసం బ్రహ్మణాదేవతాభిరుద్వపతి । అపద్యమానఃపృథివ్యా -
మాతాదిశత్రుప్రణేత్యాహ ॥ ౨౬ ॥ తస్మాదగ్ని సుర్వాదిశోఽనువి -
భాతి । ఉత్తిష్తబ్రహ్మహస్భవోర్ధ్వస్త్విధువస్త్వ మిత్యాహప్రతిష్ఠిత్యై ।
ఈశ్వరోవా ఏషోఽన్తోభివితాః । యప్రవర్గ్యమన్వీక్షతే । సూర్య -
స్యత్వాచక్షుషాన్వీక్షత్యిత్యాహ । చక్షుషో గోపీథాయ ఋజు -

వేత్వా సాధవేత్వా సుక్షీణ్యైత్వాభూత్యై త్వేత్వాహ । ఇయం
 వాఙ్ముఖః । అన్తరిక్షగంసాధు । అసాసుక్షీతిః ॥ ౨౭ ॥ దిశోభూతిః ।
 ఇమానైవాస్మైలోకాన్కల్పయతి । అథోపతిష్ఠిత్యై । ఇదమహమ -
 ముమాముష్మాయణంవిశాప్తశుభిర్భిష్టావర్చ సేన పర్యూహామిత్యా -
 హ । విశైవైనం ప్రశుభిర్భిష్టావర్చసేన పర్యూహతి । విశేతి రాజ్ఞ -
 స్సస్యబూయాత్ । విశైవైనం పర్యూహతి । ప్రశుభిరితివైశ్యస్య ।
 ప్రశుభిరైవైనం పర్యూహతి । అసుర్యం పాత్రమనాచ్ఛుణ్ణమ్ ॥ ౨౮ ॥
 ఆచ్ఛుణత్తి । దైవతాకః । అజక్షీ రేణాచ్ఛుణత్తి । ప్రతమంవాప్త -
 తత్పయః । యదజక్షీరమ్ । ప్రతమేణైవైనం పయసాచ్ఛుణత్తి ।
 యజ్ఞమోవావృత్యై । ఛన్దోభిరాచ్ఛుణత్తి । ఛన్దోభిర్వా ప్రష -
 క్రియతే । ఛన్దోభిరేవ ఛన్దాగంస్యాచ్ఛుణత్తి । ఛృద్ధి వాచమి -
 త్యాహ । వాచమేవావరుణై । ఛృన్ధ్యజ్ఞమిత్యాహ । ఊర్జమైవా -
 వరుణై । ఛృద్ధిహవిరిత్యాహ । హవిరేవాకః । దేవపురశ్చరస్త్రా -
 సంత్వేత్వాహ । యథాయజురైవైతత్ ॥ ౨౯ ॥ స్వాద్యత్రవర్గ్య ।
 శ్చన్దోభిఃకరోతి వీర్యసంమితం ఛన్దాగంసినిష్పత్పృణేత్యాహనుక్షితి -
 రనాచ్ఛుణ్ణం ఛన్దాగం స్యాచ్ఛుణత్త్యప్తేచ ॥ ౩ ॥

బ్రహ్మస్మిచరిష్యామో హోతమకర్క మభిష్టుహిత్యాహ ।
 ప్రషవా ప్రతర్హిబృహస్పతిః । యద్భ్రహ్మోతస్మాప్రషప్రతిప్రాచ్యప్ర -
 చరతి । ఆత్మనోఽనార్యై । యమాయత్వామృతాయత్వేత్వాహ ।
 ఏతావాప్రతస్య దేవతాః । తాభిరైవైన్ద్రగం సమర్థయతి । మదస్సి -
 భిః ప్రిక్షతి । తెషవీనాస్మిన్దధాతి ॥ ౩౦ ॥ * అభిపూర్వం పో -

క్షతి । అభిపూర్వమైవాస్మిన్నైకోదధాతి । త్రిప్రోక్షతి । త్ర్యావృద్ధి
 యజ్ఞః । అథోమేధ్యత్వాయ । హోతాఽన్వాహ । రక్షప్రామప ।
 హత్వై । ఆనవానమ్ । ప్రాణానాగ్ంసస్తత్వై । త్రిష్టుభప్రసీర్ణా -
 యుత్రీర్నివాన్వాహ । 30 । * గాయతోహిత్రాణః । ప్రాణ -
 మైవ యజమానేదధాతి । సస్తమన్వాహ । ప్రాణానామనాద్య -
 ప్య సస్తత్వై । అథారక్షప్రామపహత్వై । యత్పరిమితాలనుజ్ఞాయా -
 త్ । పరిమితమవరుద్ధిత । అపరిమితాన్వాహ । అపరిమితస్యా -
 వరుద్ధ్యై । శిరోవా ఏతద్యనజ్ఞస్య ॥ 31 ॥ యత్రప్రగళ్యః । ఊ -
 జ్ఞాజ్ఞాః । యన్మౌజ్ఞో వైదోభవతి । ఊజ్ఞైవయజ్ఞస్య శిరస్సమ -
 ర్థయతి । ప్రాణాహుతీష్టహోతి । ప్రాణానైవ యజమానే దధాతి ।
 సప్రజాహోతి । సప్రజైశీర్షణ్యాః ప్రాణాః । ప్రాణానైవాస్మిన్ద -
 ధాతి । దైవస్త్వసప్రతామధ్వాఽన్క్విత్యాహ ॥ 33 ॥ * తే -
 జస్తైవై సమనక్తి । పృథివీ తపస్త్రాయస్వతిహిరణ్యముపాస్యతి ।
 అస్యాఅనతిదాహాయ । శిరోఏతద్యజ్ఞస్య । యత్రప్రగళ్యః । అ -
 గ్నిస్సర్వా దేవతాః । ప్రతివానాదీప్యోపాస్యతి । దైవతాస్త్వవయ -
 జ్ఞస్య శిరఃప్రతిదధాతి । అప్రతిశీణాగ్రంభవతి । ఏతద్భర్హి -
 హ్యేషామః । 34 । అర్చిరసి శోచిరసీత్యాహ । తేజప్రవాస్త్రిస్పహ్నా -
 వర్చసం దధాతి । సగ్ం సీదస్వ మహాగ్ం అసీత్యాహ । మహా -
 హ్యేషామః । బ్రహ్మవాదినోపదన్తి । ఏతేవావతబ్బుత్విజః । యేదర్ -
 శపూర్ణమానయోః । అథక్షధాహోత్రాయజమానాయాశిషానా -
 శాన్తృతి । పురస్తాదాక్షిణ్యులువాఅన్యోయజ్ఞః । ఉపరిష్టాదాశీరస్యః ।

31. అనాధృష్యా పురస్తాదితి యదైతానియజ్ఞాగ్ం ష్యాహ | శీ -
 ర్వతప్తవ యజ్ఞస్యయజమానఆశిషోవరున్ధే | ఆయుఃపురస్తాదా -
 హ | ప్రజాండక్షితః | ప్రాణం ప్రశ్నాత్ | శ్రోత్రముత్తరతః | వి -
 ధృతిముపరిష్టాత్ | పాణాననాస్త్రిస్తమీచోదధాతి | ఈశ్వరోవా -
 ప్రవదిశోనూన్మదితోః | యందిశోను వ్యాప్థాపయన్తి || 32 ||
 మనోరశ్వానసిభూరిపుత్రై తీమామభిమృశతి | ఇయంవైమనోరశ్వా -
 భూరిపుత్రా | అస్యామైవప్రతితివత్స నున్మాదాయ | సూప్తసదామె -
 భూయా సూ మాహిగంస్తీరిత్యాహహిగంసాయై | చితస్థపదిచిత -
 త్త్యాహ | అపచితిమెవాస్మిన్దధాతి | శిరోవాప్తద్యజ్ఞస్య | య -
 త్ప్రవర్గః | అసాఖలువాఆదిత్యః ప్రవగన్యః | తస్యమరుతోరశ్మ -
 యః || 32 || స్వాహా మరుద్భిఃపరిశ్రయస్వేత్యాహ | అముమేవా -
 దిత్యగ్ం రశ్మిభిఃపర్యాహతి | తస్మాదసా వాదిత్యోముష్మిన్లోకేర -
 శ్మిభిఃపర్యాఢః | తస్మాదాజావిశావర్యాఢః | తస్మాద్ద్రామణీస్సజా -
 వైఃపర్యాఢః | అగ్నేఃపుష్టస్యయతః | వికజ్జతం భాఆర్చత్ |
 యద్వైకజ్జ తాఃపరిధయోభవన్తి | భాప్తవావరున్ధే | ద్వాదశభవ -
 న్తి || 33 || * ద్వాదశమాసాస్సంవత్సరః | సంవత్సరమేవావరు -
 న్ధే | ఆస్తిత్రయోద్దశోమాస్తఇత్యాశుః | యత్త్రయోద్దశఃపరిధి -
 ర్భవతి | తేనైవత్రయోద్దశం మాస్తమవరున్ధే | అన్తరిక్షస్యాన్తర్ధి -
 రసీత్యాహ వ్యావృత్త్యై | దివంతపసస్త్రాయస్వేత్సుపరిష్టాద్ధిరణ్యమ -
 ధిని దధాతి | అమప్త్యాఅనతిదాహాయ | అథోఅభ్యామైవైన ముభ -
 యతఃపరిగృహ్ణతి | అహన్విభరోషిసాయకానిధస్వేత్యాహ || 34 ||

స్తాత్యేవైసమేతత్ । గాయత్రమసిత్తైష్టుభమసి జాతమసీతి ధవి -
 త్రాణ్యాదతై । ఛందోభిరైవైనాన్యాదతై । మధుమధ్వతి ధూనోతి ।
 పాణానైమధు । ప్రాణమైవ యజమానేదధాతి । త్రిపరియన్తి ।
 త్రిప్రద్ధిప్రాణః । త్రిపరియన్తి । త్రాప్యప్రద్ధియజ్ఞః ॥ ౪౦ ॥ * ॥ అథో -
 రక్షస్తామపహత్యై । త్రిపునఃపరియన్తి । వట్థ్ సఃపద్యన్తై ।
 పద్వాఋతవః । ఋతుష్వేవ పతితిష్ఠన్తి । యోవై ఘర్మస్యప్రియాం
 తనువమాక్రామతి । దుశ్చర్మాపైసభవతి । ఏషహవాలస్యప్రి -
 యాంతసుప్తనూక్రామతి । యన్త్రిపరీత్యచతుర్థం పర్యేతి । ఏతాగ్ం
 హవాలస్యగ్రదేవో రాజనిరాచక్రామ ॥ ౪౧ ॥ తతోపైసదుశ్చ -
 ర్మాభవత్ । తస్మాత్త్రిపరీత్యనచతుర్థం పరియాత్ । ఆత్మనోగో -
 పీథాయ । ప్రాణాపైధవిత్ప్రాణి । అవ్యతివజ్గం ధూన్వన్తి । ప్రాణా -
 న్తామవ్యతివజ్జాయకప్త్యై । వినిషద్యధూన్వన్తి । ద్విత్వేవపతితిష్ఠన్తి ।
 ఊర్ధ్వం ధూన్వన్తి । సువర్గస్య లోకస్య సమప్త్యై । సర్వతోధూన్వన్తి ।
 తస్మాద్యగ్ం సర్వతఃపవతే ॥ ౪౨ ॥ దధాతీచాన్వాహయజ్ఞస్యా -
 హైషక్షపరిష్టదాశీరన్యో వ్యాప్తాపయన్తి రక్షమూభవన్తి ధన్వే -
 త్యాహయజ్ఞశ్చక్రామసమప్త్యైద్వేచ ॥ ౪ ॥

ఆగ్నిష్టావసుభిఃపురస్తాద్రోచయతు గాయత్రేణ ఛన్దసే -
 త్యాహ । ఆగ్నిరైవైవం వసుభిఃపురస్తాద్రోచయతి గాయత్రేణఛన్దసా ।
 సమారుచితోరోచయేత్యాహ । అశిషమైవైతామాశాసై । ఇ -
 న్ద్రీష్టా రుద్రైర్దక్షిణతో రోచయతుత్రైష్టుభేన ఛన్దసేత్యాహ ।
 ఇన్ద్రో ఏవైచగ్ం రుద్రైర్దక్షిణతో రోచయతి త్రైష్టుభేన ఛన్దసా ।

సమారుచితో రోచయేత్యాహ । ఆశిషమైవై తామాశాస్తై । వ -
రుణస్తావై ద్విత్వైః ప్రశాచ దోచయతు జాగతేన ఛస్తసేత్యాహ ।
వరుణవై సమాద్విత్వైః ప్రశాచదోచయతి జాగతేన ఛస్తసా ॥ ౪౩ ॥

* సమారుచితో రోచయేత్యాహ । ఆశిషమైవై తామా శాస్తై ।
ద్యుతానస్తావై మారుతో మరుద్భిరుత్తరతో రోచయత్వానుష్టుభేన
ఛస్తసేత్యాహ । ద్యుతానవై నం మారుతో మరుద్భిరుత్తరతో రో -
చయత్వానుష్టుభేన ఛస్తసా । సమారుచితో రోచయేత్యాహ ।
ఆశిషమైవై తామాశాస్తై । బృహస్పతిస్తావై విశ్వేదేవైరుపరిష్టా -
దోచయతువాక్ష్మేన ఛస్తసేత్యాహ । బృహస్పతిరైవై నం విశ్వేదే -
వైరుపరిష్టాదోచయతి వాక్ష్మేన ఛస్తసా । సమారుచితో రోచ -
యేత్యాహ । ఆశిషమైవై తామాశాస్తై ॥ ౪౪ ॥ రోచితస్త్వం దేవఘర్ష
దేవేష్యసీత్యాహ । రోచితో హ్యేష దేవేషు రోచిషీయాహం మను -
ష్యేష్యిత్యాహ । రోచతవైష మనుష్యేషు సమాక్ష్యర్క రుచితస్త్వం
దేవేష్యాయుష్మాగ్ంస్తేజస్వీ బ్రహ్మవచసీ సీత్యాహ । రుచితో
హ్యేష దేవేష్యాయుష్మాగ్ంస్తేజస్వీ బ్రహ్మవచసీ । రుచితోఽహం
మనుష్యేష్యాయుష్మాగ్ంస్తేజస్వీ బ్రహ్మవర్చసీ భూయానమిత్యాహ ।
రుచిత వైష మనుష్యేష్యాయుష్మాగ్ంస్తేజస్వీ బ్రహ్మవర్చసీ భవతి ।
రుగసి రుచం మయి ధేహి మయిరుగిత్యాహ । ఆశిషమైవై తామా
శాస్తై । తయం ద్వేత్యైజ్ఞర్భిరరోచయిత్వా । రుచితోఽఘర్ష ఇతి
ప్రబ్రూయాత్ । అరోచుకోఽధ్యుస్యాన్యత్ । అరోచుకో యజ -
మానః । అథయ దేనమైతైర్యజుర్భిరరోచయిత్వా । రుచితోఽఘర్ష ఇతి

ప్రాహ్ । రోచుకోఁగ్ధ్వర్యుర్భవతి । రోచుకో యజమానః ॥ ౪౫ ॥

ప్రశ్నాప్రదోచయతి జాగ తేన ఛన్దస్తా సమారుచితో రోచయే-
త్యాహోశిషమేవై తాయాశాస్తే శాస్తైస్తౌచ ॥ ౪౬ ॥

శిరోవా వ్రతద్యజ్ఞస్య । యత్రవర్ణ్యః । గ్రీవా ఉపసదః
పురస్తాదుప్రసదాం ప్రవర్ణ్యం ప్రవృణక్తి । గ్రీవాస్తేవ యజ్ఞస్య శిరః
ప్రతిదధాతి । ప్రవృణక్తి । త్రయశ్చమేలోకాః । వ్రభ్యవ్రవ
లోకేభ్యోయజ్ఞస్య శిరోఽవరుణై । మట్థోసమ్మద్యన్తే । పద్వాఋతవః ॥
౪౭ ॥ ఋతుభ్యవ్రవ యస్య శిరోఽవరుణై । ద్వాదశకృత్వః ప్రవృ-
ణక్తి । ద్వాదశ మాసాస్సంవత్సరః । సంవత్సరాదైవ యజ్ఞస్య
శిరోఽవరుణై । చతుర్విగ్ంతశ్చిస్సమ్మద్యన్తే । చతుర్విగ్ంతశ్చిరర్థ-
మాసాః । అర్థమాసేభ్యవ్రవ యజ్ఞస్య శిరోఽవరుణై । అథోఖిలు ।
సకృదైవ ప్రవృజ్యః । ఏకగ్ంతంహిశిరః ॥ ౪౮ ॥ అగ్నిష్టౌమే ప్రవృణక్తి ।
వ్రతావావైయజ్ఞః । యావానగ్నిష్టౌమః । యావానైవయజ్ఞః । తస్య
శిరఃప్రతిదధాతి । నోక్థ్యేప్రవృజ్ఞ్యాత్ । ప్రజావై ప్రశవ ఉథాని ।
యదుక్థ్యేప్రవృజ్ఞ్యాత్ । ప్రజాం వశూసస్యనిర్దహాత్ । విశ్వశ్చితి ।
సర్వపృష్ఠైప్రవృణక్తి ॥ ౪౯ ॥ పృష్ఠానివా అచ్యుతం చ్యావయన్తి ।
ప్రృష్ఠైరైవాప్నోతి అచ్యుతం చ్యావయిత్వాఽవరుణై । అపశ్యం గౌ-
పామిత్యాహ । ప్రాణోవైగోపాః । ప్రాణమైవప్రజాను వియాత-
యతి । అపశ్యం గోపామిత్యాహ । అసౌవా ఆదిత్యో గోపాః ।
సహిమాఃప్రజాగోస్తాయతి । తమైవ ప్రజానాం గోస్తారం కురుతే ।
అనిపద్యమానమిత్యాహ ॥ ౫౦ ॥ నహ్యేషనిపద్యతే । ఆచ సరాచ

ప్రథిశ్చరన్తమిత్యాహ । ఆచప్యేషపరాచ ప్రథిశ్చరతి । సప్రద్యోచీ -
 సవిషూచీర్వసానఞ్ఞత్యాహ । సప్రద్యోచీర్వ హ్యేషవిషూచీర్వవసానః
 ప్రజా అభివిపశ్యతి । ఆపరీవత్తి భువనేష్వన్తరిత్యాహ । ఆహ్యేష
 పరీవత్తిభువనేష్వన్తః । అత్రప్రావీర్మధునూధ్యీభ్యాం మధుమా -
 ధూచీభ్యామిత్యాహ । వాసన్తి కావైవాస్మా ఋతూకల్పయతి । సమ -
 గ్నిరగ్నినా గతేత్యాహ ॥ ౫౦ ॥ * గ్రాహ్యవైవాస్మా ఋతూక -
 ల్పయతి । సమగ్నిరగ్నినా గతేత్యాహ । అగ్నిహ్యేవైవా -
 గ్నినా సంగచ్ఛతే । స్వాహాసమగ్నిస్తపసాగతేత్యాహ । పూర్వ -
 మెవోద్ధితమ్ । ఉత్తరేణాభిగృణాతి । ధర్తాద్వివో విభాసి రజసః
 పృథివ్యా ఇత్యాహ । వాక్షికావైవాస్మా ఋతూకల్పయతి । హృదే
 త్వామనసే త్వేత్యాహ । తారదావైవాస్మా ఋతూకల్పయతి ॥ ౫౧ ॥
 దివిదేవేషుహోతాయ చ్ఛేత్యాహ । హోతాభిరేవేమాన్లో -
 కాన్ధన్దధాతి । విశ్వాసాం భువాం పత్ర ఇత్యాహ । హైమన్తి కావై -
 వాస్మా ఋతూకల్పయతి । దైవశూన్యం దేవఘర్మదేవాన్వాహీ -
 త్యాహ । శైశిరావైవాస్మా ఋతూకల్పయతి । తప్రోజాంవాచమస్మై
 నియచ్ఛ దేవాయుప్రమిత్యాహ । యావైమెధ్యావాక్ । సాతప్రోజాః ।
 తామైవాపరున్ధ ॥ ౫౨ ॥ గర్భోదేవాన్వామిత్యాహ । గర్భోహ్యేష
 దేవానామ్ పితామతీనామిత్యాహ । ప్రజావైమత్తయః । తాసా -
 మైషవీన పితా । యత్రప్రగళః । తస్మాదైవమాహ । పతిః ప్రజా -
 నామిత్యాహ । పతిహ్యేషప్రజానామ్ । మతిఃకవీనామిత్యాహ ॥
 ౫౩ ॥ మత్తహ్యేషకవీనామ్ । సంధేవోదేవేన సవిత్రా యతిష్టసగం

సూర్యేణార్తుకైత్యహా । అముంచైవాదిత్యం ప్రవర్ణ్యం చ సగం
 శాస్తి । ఆయుర్దాస్వమన్మభ్యం ఘర్మవర్చోదా ఆసీత్యహా । ఆశి -
 వమైవైతామాశాస్తే । పితానోసి పితానో బ్రాధైత్యహా । బోధ -
 యత్యైవైసమ్ । నవైతేవకాశాభవన్తి । పత్నియైదశమః । నవ
 వైపురుషేప్రాణాః ॥ ౫౪ ॥ * నాభిర్దశమీ । ప్రాణానైవ యజ -
 మానేదధాతి । అఘోదశాక్షరావైరాట్ । అన్నంవైరాట్ । వైరా -
 జైవాన్నాధ్యమవ రుద్ధే । యజ్ఞస్య శిరోఽచ్ఛిద్యత । తద్దేవా
 హోత్రాభిఃప్రశ్నోదధుః । ఋత్విజోఽవేక్షన్తే । వ్రతావైహో -
 త్రాః । హోత్రాభిరైవ యజ్ఞస్య శిరఃప్రతి దధాతి ॥ ౫౫ ॥ రుచి -
 తమవేక్షన్తే । రుచితాద్వైప్రజాపతిఃప్రజా అస్మజత । ప్రజానాగ్ం
 స్సృష్ట్యై । రుచితమవేక్షన్తే । రుచితాద్వైప్రజాన్యోవర్షతి । వర్ష -
 షుకఃపర్జన్యోభవతి । సంప్రజావీధన్తే । రుచితమవేక్షన్తే రుచితంవై
 బ్రహ్మవచనమ్ । బ్రహ్మవర్చసినో భవన్తి ॥ ౫౬ ॥ ఆధీయన్తోఽ
 వేక్షన్తే । సర్వమాయుర్యన్తి । నపత్న్యవేక్షేత । యత్పత్న్యవేక్షేత ।
 ప్రజాయేత । ప్రజాంత్యస్త్యైనిర్దహేత్ । యన్నావేక్షేత । నప్రజా -
 యేత । నాస్యైప్రజాం నిర్దహేత్ । తిరస్కృత్య యజ్ఞర్వాచయతి
 ప్రజాయతే । నాస్యైప్రజాం నిర్దహతి । త్వష్టిమతీతేసపైయేత్యహా ।
 సప్రాధి ప్రజాః ప్రజాయన్తే ॥ ౫౭ ॥

ఋతవో హి శిర్షస్సర్వవృష్టే ప్రవృణక్త్యనిపద్వమానమ -
 త్యహగ్తైత్యహా శార్దూకైవాస్మాఋతూ కల్పయతి రుద్ధకవీనా -
 మిత్యహా ప్రాణాఃప్రతిదధాతి భవన్తివాచయతిచ త్వస్తి చ ॥ ౬ ॥

దేవస్వత్వా సవితుః ప్రస్తవ ఇతి రతనామాద్యతై ప్రసూత్యై ।
 అశ్వినో బాహుభ్యామిత్యాహ । అశ్వినౌ హి దేవానామధ్వర్యాః -
 స్తామ్ । పూర్ణోహస్తాభ్యా మిత్యాహ యత్యై । ఆదదెదిత్యైరా -
 స్తానీత్యాహయజుష్యత్యై । ఇడవహ్యదితపహి సరస్వత్యై -
 హిత్యాహ । ఏతానివా అస్యై దేవనామాని । దైవనామైరైవేనా -
 మహ్వయతి । అస్తావేహ్యస్తావేహ్యస్తావేహిత్యాహ । ఏతాని నా -
 అస్యై మనుష్యనామాని ॥ ౫౮ ॥ మనుష్యనామైరైవై నామా -
 హ్వయతి । షట్థే సమృద్ధ్యనై । షడ్వాఙ్ముతపః । ఙ్ముతుభిరైవేనా -
 మాహ్వయతి । అదిత్యాఙ్మీషమసీత్యాహ । యథాయజురైశ్చై -
 తత్ । వాయురస్యైడ ఇత్యాహ ॥ వాయుదేవోఽస్యై వశః । పూ -
 షా త్వోపావసృజత్విత్యాహ । ప్రాప్ణోతై దేవతయావశః ॥ ౫౯ ॥

* స్వయైవేనందేవతయోపావసృజతి । అశ్వినౌ బాహుభ్యాం ప్రదాప్తయే -
 త్యాహ । అశ్వినౌ వై దేవానాం భిషజౌ । తాభ్యామై నాస్మై భేషజం
 కరోతి । యస్యైస్త్వనశ్శశయ ఇత్యాహ । స్తాత్యై వై నామ్ । ఉస్రఘ -
 ర్మగం శిగ్గం మోస్రఘర్మం పాహిఘర్మాయ శిగ్గం పేత్యాహ । యథా
 భూమూదముష్మై దేహీతి । తాదృగైవతత్ । బృహస్పతిస్త్యోపసీ -
 దత్విత్యాహ ॥ ౬౦ ॥ * బ్రహ్మై దేవానాం బృహస్పతిః । బ్ర -
 హ్మణ్యైవైనామపసీదతి । దానవస్త్వ పేంవ ఇత్యాహ । మెధ్యైవైవై -
 నాన్మరోతి । విష్వగ్వై తో లోహితేనేత్యాహ వ్యావృత్యై ।
 అశ్వినౌ బాహుభ్యాం పిన్వస్త్వరస్వత్యై పిన్వస్త్వపూర్ణే పిన్వస్త్వ బృహస్ప -
 తయేపిన్వస్త్వైత్యాహ । ఏతాభ్యాం హేహి దేవతాభ్యుపిన్వతే ।

ఇన్ద్రాయ పిన్వస్వేన్ద్రాయ పిన్వస్వేత్యాహ । ఇన్ద్రమైవ భాగధేయేన
 సమర్థయతి ద్విరిన్ద్రాయేత్యాహ ॥ ౬౦ ॥ * తస్మాద్విన్ద్రోదేవ-
 తానాం భూయిష్టభాక్షమః । గాయత్రోస్తైష్ఠ్యభాసి జాగతమసీతి
 శభో పయమానాదత్తే । ఛన్దోభిరైవైనానాదత్తే । సహజో-
 భాగేనోప్రమేహీత్యాహ । ఊర్జ వైశనం భాగమకః । అశ్వినౌ వా
 వీతద్యజ్జన్య శిరఃప్రతిదధతావబ్రూతామ్ । ఆవాభ్యామేవపూర్వా-
 భ్యాం వషట్క్రియాతాఇతి । ఇన్ద్రాశ్వినౌమధుసస్కర్తఘస్యేత్యాహ ।
 అశ్వీభ్యామేవపూర్వాభ్యాం వషట్కరోతి । అథాఅశ్వినౌవైవభాగ-
 ధేయేన సమర్థయతి ॥ ౬౧ ॥ ఘుర్మంపాతవసవో యజతావడిత్యాహ ।
 వసూనైవభాగధేయేనసమర్థయతి । యద్వషట్కుర్యాత్ । యాత-
 యామాఽస్య వషటూరస్యైత్ । యన్నవషట్కుర్యాత్ । యౌగం-
 సియజ్జగం హన్యుః పడిత్యాహ । ప్రరోక్షమైవ వషట్కరోతి ।
 నాన్యాయాతయామావషట్కరోభవతి ॥ నయజ్జగంరౌగంసిఘ్నన్తి ॥
 ౬౨ ॥ స్వాహోత్వాసూర్యస్య రశ్మయేవృష్టివనయే జహోమీ-
 త్యాహ । యోవాఅస్యపుణ్యోరశ్మిః । సవృష్టివనిః । తస్మాద్వైశనం
 జహోతి । మధు హవిరసీత్యాహ । స్వదయత్యైవైనమ్ । సూ-
 యస్య తపస్తపేత్యాహ । యథాయజురైవైతత్ । ద్యావాపృథివీభ్యం
 త్వాపరిగృహ్యోమీత్యాహ । ద్యావాపృథివీభ్యామైవైనం పరిగృహ్యోతి ॥
 ౬౩ ॥ అస్తరిత్యేణ త్వోపయచ్ఛామీత్యాహ । అస్తరిత్యేణైవైన-
 ముపయచ్ఛతి । నవావీతం మనుష్యోభర్తుమర్హతి । దేవానాం
 త్వాపితృణామనుమతో భతుఃగంశకేయమీత్యాహ । దైవైరైవైనం

పితృభిరనుమత ఆదత్తై । వివా ఏనమేతదర్థతాన్తి । యత్ప్రశ్నాత్ప్ర-
 వృజ్యపురోజుహ్వతి । తేజోస్తి తేజోఽను ప్రేహీత్యాహ । తేజప్రవా-
 సిద్ధధాతి । ద్విస్పృజ్మామాహిగ్ం సీరస్తరిక్షస్పృజ్మామాహిగ్ం సీః
 పృథివిస్పృజ్మామాహిగ్ం సీరిత్యాహహిగ్ంసామై ॥ ౬౧ ॥ * సు-
 వరసిసువర్మయచ్ఛదివంయచ్ఛదివో మాప్రాహీత్యాహ । ఆశిష-
 మైవై తామాశాన్తి । శిరోవాప్రతర్ద్యజ్ఞస్య । యత్ప్రవగ్యః । ఆత్మా
 వాయుః । ఉద్యత్యవాతనామున్యహా । ఆత్మనైవయజ్ఞస్య శిరః
 ప్రతిదధాతి । అనవానమ్ । ప్రాణానాగ్ం సస్తత్త్యై । పశ్చాహ ॥
 ౬౨ ॥ * పాక్ష్యాయజ్ఞః । యావానెవయజ్ఞః । తస్య శిరఃప్ర-
 తిదధాతి । అగ్నేయేత్వావసుమతెస్వాహేత్యాహ । అసావాఆది-
 త్యోఽగ్నిర్వసుమా ॥ తస్మాప్రవైనం జహోతి । సోమాయత్వా
 రుద్రవతెస్వాహేత్యాహ । చన్ద్రమావై సామారుద్రవా ॥ తస్మా
 ప్రవైనం జహోతి । వరుణాయత్వాఽఽదిత్యవతెస్వాహేత్యాహ ॥
 ౬౩ ॥ అభువై వరుణ ఆదిత్యవా ॥ తస్మాప్రవైనం జహోతి । బృ-
 హస్పతయేత్వా విశ్వేదేవ్యావతె స్వాహేత్యాహ । బ్రహ్మవై దేవా-
 నాం బృహస్పతిః । బ్రహ్మణ ప్రవైనం జహోతి । సప్రతేత్వభు-
 వత్తేభుమతే ప్రభుమతే వాజవతే స్వాహేత్యాహ । సంవత్సరో
 వై సవిశర్భురూ విభు రూన్ప్రభు రూ వాజవా ॥ తస్మాప్రవైనం
 జహోతి । యమాయత్వాఽఽగ్నిరప్యతే పితృమతెస్వాహేత్యా-
 హ । ప్రాణోవై యమోఽగ్నిస్వానిప్రతృమా ॥ ౬౪ ॥ * తస్మా
 ప్రవైనం జహోతి । ప్రతాభ్యప్రవైనం దైవతాభ్యో జహోతి ।

దశసంపద్యన్తై । దశాక్షరావ్రాహ్ । అన్నం వ్రాహ్ । వ్రాహ్ -
 వాన్నాద్యమవ రుధై । రాహిణాభ్యాంపై దైవాసుప్తవర్గం లోకమా -
 యన్న । తద్రాహిణయోరాహిణత్వమ్ । యద్రాహిణాభవతః ।
 రాహిణాభ్యామైవ తద్యజమానసుప్తవర్గం లోకమేతి । అహజ్యోతిః
 కైతునాజుషతాగ్గక సుజ్యోతిర్జ్యోతిషాగ్గం స్వాహా రాత్రిర్జ్యోతిఃకైతు -
 నా జుషతాగ్గం సుజ్యోతిర్జ్యోతిషాగ్గం స్వాహాత్యాహా । ఆదిత్యమైవ
 తద్రముష్మిన్లోకేహృషరస్తాద్దాధార । రాత్రియాఅవస్తాత్ । తస్మా
 ద్దసావాదిత్యోఽముష్మిన్లోకేహారాత్రాభ్యాం ధృతః ॥ ౧౯ ॥

మనుష్యనామాని ప్రశవస్సీదత్విత్వా హేన్ద్రాయేత్యాహార్థ -
 యతి ఘ్ననిర్మూల్యత్యహిగ్ంసాయై పశ్చాహాదిత్యవతై స్వాహా -
 త్యాహా పితృమానేతి చత్వారి చ ॥ ౨ ॥

విశ్వాఆశా దక్షిణసదిత్యాహ । విశ్వనైవ దేవాన్స్త్రికాతి ।
 అథో దురిష్ట్యా వ్రతై సం సాతి । విశ్వనైవానయాద్దిహేత్యాహ ।
 విశ్వనైవదైవాన్భాగ్ధేయేన సమధయతి । స్వాహాకృతస్య ఘ -
 ర్మస్యమథోః పిబతమశ్వినేత్యాహ । అశ్వినావై వభాగ్ధేయేన స -
 మర్థయతి । స్వాహాఽగ్నయే యజ్ఞాయాయ శంయజర్భిరిత్యాహ ।
 అభేతై సం ఘోరయతి । అథోహవిరైవాకః ॥ ౨౦ ॥ అశ్వినా ఘర్మం
 పాతగ్ం హర్దివానహహాదిః వాభిరూతిభిరిత్యాహ । అశ్వినావైవ
 భాగ్ధేయేన సమర్థయతి । అనువాం ద్యావాపృథివీమగ్ం సాతామి -
 తాహానుమత్యై । స్వాహేన్ద్రాయ స్వాహేన్ద్రావడిత్యాహ । ఇన్ద్రా -
 యహి పురోహితాయతే । ఆశ్రావాహామర్మస్య యజేతి । వషట్రా -

తేజహాతి । రక్షసామపహత్యై । అనుయజతిస్వగాకృత్యై ।
 ముర్ఖమపాతమశ్వినేత్యాహ ॥ 20 ॥ పూర్వమేవోదితమ్ । ఉత్తరే -
 కాభిగృణాతి । అనువాం ద్యావాపృథివీ అమగ్నాతామిత్యాహః -
 సుమత్యై । తంప్రావ్యం యథాపణ్ణమోదివే నమఃపృథివ్యా ఇత్యా -
 హ । యథాయజురైవైతత్ । దివిభాగ్ముం యజ్ఞం యజ్ఞమిమం
 దివిధా ఇత్యాహ । సుప్రగమైవైనం లోకం గమయతి । దివంగ -
 హ్నాన్తరిక్షం గచ్ఛ పృథివీం గచ్ఛే త్యాహ । ఏషేవైనం లోకేషు
 ప్రతిష్ఠాపయతి । పశ్చిప్రదిశోగచ్ఛే త్యాహ ॥ 21 ॥ దిక్ష్యేవైనం
 ప్రతిష్ఠాపయతి । దేవాన్ముమృతాన్గచ్ఛే త్యాహ । ఏతాన్ముమృతాన్గచ్ఛే త్యాహ ।
 ఉభయేష్యేవైనం ప్రతిష్ఠాపయతి । యత్ప్రివృతే । వర్షాః ప్రజ్వల్యో
 భవతి । తస్మాత్ప్రివృతమానఃపుణ్యః । యత్రాప్రివృతే తద్దేవానామ్ ।
 యద్దక్షిణా । తత్ప్రివృతామ్ ॥ 22 ॥ * యత్ప్రివృత్ । తస్మాత్ -
 ప్యాణామ్ । యదుదజ్జే । తద్దుద్రాణామ్ । ప్రాశ్చముదశ్చంపిన్వ -
 యతి । దైవతాః । అథోఖలు । సర్వా అనుదిశఃపిన్వయతి ।
 సర్వాదిశస్సమేధన్వై । అన్తఃప్రదిశిన్వయతి ॥ 23 ॥ తేజసాఽస్మ -
 ద్దాయ । ఇషేషిహుర్దేషిహీత్యాహ । ఇషమేవోజ్జం యజ -
 మానేదధాతి । యజమానాయ పిషిహీత్యాహ । యజమానాయైవై -
 తామాశిషమా శాసై । మహ్యం జ్యేష్ఠాయ పిషిహీత్యాహ ।
 ఆత్మనభవై తామాశిషమా శాసై । త్విష్టేత్వా ద్యుమామయ తే -
 ద్విష్టాయత్వా భూత్యై త్వేత్యాహ । యథాయజురైవైతత్ । ధర్మా -
 ఽసిసుధర్మామేవస్యస్మై బ్రహ్మణి ధారయేత్యాహ ॥ 24 ॥ బ్రహ్మ

నైవై నం ప్రతిష్ఠాపయతి । నేత్త్వా వాతస్సు న్దయాదితి యద్యభిచ -
 రేత్ । అముష్యత్వా ప్రాణేనాదయామ్యమునానహ నిర్ధం గచ్ఛేతి
 బ్రూయాద్యం ద్విష్యాత్ । యమైవ ద్వేష్టి । తేనై నగం సహ నిర్ధం
 గమయతి ॥ పూష్టశరసే స్వాహేత్యాహ । యావదేవతా
 హుతభాగాః । తాభ్య వై నం జహోతి । గ్రావభ్యస్వాహే -
 త్యాహ । యావదానంతరైవాచః ॥ 21 ॥ * తాభ్యవై నం
 జహోతి । ప్రతిరేభ్యస్వాహేత్యాహ । ప్రాణావై దైవాః ప్రతిరాః ।
 తేభ్యవై నం జహోతి । ద్యావాపృథివీభ్యాగ్ం స్వాహేత్యాహ ।
 ద్యావాపృథివీభ్యామైవై నం జహోతి । పితృభ్యోఘృతాపేభ్యస్వాహే -
 త్యాహ । యేవై యజ్ఞానః । తేపితరోఘృతాపాః । తేభ్యవై నం
 జహోతి ॥ 22 ॥ రుద్రాయ రుద్రహోత్రే స్వాహేత్యాహ ।
 రుద్రమైవ భాగధేయేన సమర్థయతి । సర్వత్రస్సమనక్తి । స్యత
 వీవరుద్రం నిరవదయతే । ఉదఞ్చా నిరస్యతి వీమావైరుద్రప్రదిక్ ।
 స్వామూమైవ దిశిరుద్రం నిరవదయతే । అప ఉపస్పృశతి మేధ్య -
 త్వాయ । నాన్విక్షేత । యదన్విక్షేత ॥ 23 ॥ * చక్షురస్య ప్ర -
 మాయుకగ్ంస్యాత్ । తస్మాన్నాన్విక్ష్యః । అపీపరోమాహ్నో
 రాత్రియైమావాహ్యేమా తేలగ్నే సమిత్తయాసమిధ్య స్వామూమే
 దావర్చసామాహ్నోరిత్యాహ । ఆయురైవాస్మిన్వర్చదధాతి । అపీప -
 రోమా రాత్రియా అహ్నోమావాహ్యేమా తేలగ్నే సమిత్తయా
 సమిధ్యస్వామూర్మదావర్చసామాహ్నోరిత్యాహ । ఆయురైవాస్మిన్వ -
 ర్చదధాతి । అగ్నిర్జ్యోతి ర్జ్యోతిర్గ్నిస్సాహా సూర్యోజ్యోతిర్జ్యోతి -

సూర్యస్వాహిత్యాహ | యథాయజుర్వైతత్ | బ్రహ్మవాదినో-
 వదన్తి | హోత్రవ్యమగ్నిహోత్రాం 3 నహోత్రవ్యా 3 మితి | ౭౯ |
 యద్యజుషాజుహుయాత్ | అయథాపూర్వమాహుతీజుహుయాత్ |
 యన్నజుహుయాత్ | అగ్నిఃపరాభవేత్ | భూస్వాహేత్యేవ
 హోత్రవ్యమ్ | యథాపూర్వమాహుతీజుహోతి | నాగ్నిఃపరా-
 భవతి | హుతగ్ం హవిమధుహవిత్యాహ | స్వదయత్యేవైసమ్ |
 ఇన్ద్రితమేఽగ్నావిత్యాహ | ౮౦ | * ప్రాణోవా ఇన్ద్రితమోఽ-
 గ్నిః | ప్రాణవైవైమిన్ద్రితమేఽగ్నా జహోతి | పితానోఽసిమా
 మాహిగ్ంస్తీత్యాహ పీగ్ంసాయై | అశ్యామ్ తే దేవఘమ-
 మధుమత్రా వాజవతః పిత్రమత్ర ఇత్యాహ | ఆశిషమైవైతామా
 శాసై | స్వధావినోఽశ్వీమహిత్వా మామాహిగ్ంస్తీత్యాహహి-
 గ్ంసాయై | తేజస్తావావతే వ్యధ్యన్తే | యేప్రవగ్యేణచరన్తి |
 ప్రాశ్చన్తి | తెజస్తావత్మన్దధతే | ౮౧ | సంప్రథ్వరం సమాగ్ం-
 సమశ్శ్చియాత్ | నరామాముపేయాత్ | నమృన్మయేన పిబేత్ |
 నాస్యరామ ఉచ్ఛిష్టంపిబేత్ | తెజస్తవతథ్గ్ంశ్యతి | దేనాసురా-
 స్సంయత్తా ఆసన్ | తదేవావిజయముప్తయన్త | విభాజస్తార్యే
 బ్రహ్మసంన్యదధత | యత్కించదివాక్షీత్యమ్ | తదేతేనైవప్రతేనా-
 గోపాయత్ | తస్మాదేతద్వ్రతంచార్యమ్ | తేజసోగోపీథాయతస్తా-
 దేతాన్తి | యాజుగ్ంషి విభాజస్తూర్యస్యేత్యాహుః | స్వాహేత్వా
 సూర్యస్య రశ్మిభ్యఃప్రతి ప్రాతస్సగ్ంసాదయతి | స్వాహేత్వానక్ష-
 త్రేభ్యఃప్రతి సాయమ్ | ఏతావా ఏతస్య దేవతాః | తాభిర్వైవన్ -

సమధాఃయతి || ౮౨ ||

అకరశ్విసేత్యాహ ప్రదిశో గచ్ఛేత్యాహ పితృణామంతఃప -
రిధి పిన్వయతి ధారయేత్యాహ వాచో ఘృతపాస్తైభ్య వైవ్రేసం
జహోత్యస్వీక్షేత హోతవ్యా ౩ మిత్యగా విత్యాహ దధతే
గోపాయథ్నప్తచ || ౮ ||

ఘృతయాతేదివిశుగితి త్రిస అహుతీజాహోతి | ఛ -
న్దోభిరైవాస్తైభ్యో లోకేభ్యశ్చమవయజతే | ఇయత్యగ్రేజ -
హోతి | అధేయత్యధేయతి | త్రయ ఇమేలోకాః | ఏభ్యవవ
లోకేభ్యశ్చమవయజతే | అనునోఽద్యానుమతిరిత్యాహానుమ -
త్యై | దివస్త్వాపరస్త్వాయా ఇత్యాహ | దివప్రవేమాన్దోకాన్దాధార |
బ్రహ్మణస్త్వాపరస్త్వాయా ఇత్యాహ || ౮౩ || ఏషేవలోకేషు ప్రజా
ధాధారప్రాణస్యత్వా పరస్త్వాయా ఇత్యాహ | ప్రజాస్వేవ ప్రాణా -
న్దాధార | శిరోవాప్రతద్యజ్ఞస్య | యత్ప్రవగ్యః | అసాఖిలునా
ఆదిత్యః ప్రవర్గ్యః | తం యదక్షిణా ప్రత్యక్షముదక్షిణముద్వాస -
యేత్ | జిహ్వాంయజ్ఞస్య శిరోహరేత్ | ప్రాక్షిముద్వాసయతి |
పురస్తాదేవ యజ్ఞస్య శిరః ప్రతిదధాతి || ౮౪ || ప్రాక్షిము -
ద్వాసయతి | తస్మాద్రసావాదిత్యః పురస్తాదుదేతి | సప్తప్రయమాన్ధ -
విత్రాణిష్ఠీ ఇత్యన్వవహరన్తి | సాత్మాసమైవై సగ్ం సతమంకరోతి |
సాత్మాఽముష్మిన్దోకేభవతి | యవవం వేద | ఔదుమ్బరాణిభవన్తి |
ఊర్వాఊదుమ్బరః | ఊర్జమేవాఽరుణే | వత్సనావాఅన్విత్య || ౮౫ ||
యజ్ఞగ్ంరతుగ్ంసి జిహ్వాగ్ంసన్తి | సామాన్య ప్రస్తాతాఽన్వయైతి |

సామవై రక్షోహః । రక్షసామపహత్యై । త్రివిధప్రముపైతి । త్రయ
 ఇమెలోకాః । వృథ్య వ్రవ లోకేభ్యో రక్షాంస్సప్రహన్తి । పురుషః
 పురుషోనిధప్రముపైతి । పురుషఃపురుషోహిరక్ష్యస్వీ । రక్షసామపహ-
 త్యై ॥ ౮౬ ॥ యత్ప్రథివ్యాముద్వాసయేత్ । ప్రథివీగంతుచాఽ-
 ర్పయేత్ । యద్రపు । అపశ్శుచాఽర్పయేత్ । యదోషధీషు । ఓష-
 ధీశ్శుచాఽర్పయేత్ । యద్వనస్పతిషు । వనస్పతిశ్శుచాఽర్పయేత్ ।
 హిరణ్యం నిధాయోద్వాసయతి । అమృతంవై హిర్యణ్యమ్ ॥ ౮౭ ॥

* అమృతవైవ్రనం ప్రతిపాపయతి । ప్రల్లరసి శంయుధాయా
 ఇతితిఃపరిష్కన్చన్పర్యేతి । త్రివృద్వా అగ్నిః । యావానైవాగ్నిః ।
 తప్యశుచగ్ం శమయతి । త్రిపునఃపర్యేతి । వట్థ్ సంపద్యనై ।
 పద్వా ఋతవః । ఋతుభిరైవాప్యశుచగ్ం శమయతి । చతుస్స-
 క్తిర్నాభిర్ఋతస్యేత్యాహ ॥ ౮౮ ॥ ఇయంవాఋతమ్ । తస్యా
 ప్రపవనాభిః । యత్ప్రవర్త్య తస్మాదేవమాహ । సదోవిశ్వాయు-
 రిత్యాహ । సదోహీయమ్ । అప్రద్యేజో అప్రహ్వర్షిత్యాహభా-
 త్యవ్యాపనుత్యై ఘృక్షైతతైఽన్న మైతత్పురీషమితిదధా మధు-
 ఖిశ్చేణ పూరయతి । ఊర్గ్వా అన్నాద్యం దధి । ఊజైవైవ్రనం
 న్నాద్యేన సమర్థయతి ॥ ౮౯ ॥ * అనశనాయుగో భవతి ।
 యవ్రవం వేద । రన్తిర్నా మాసి ద్వివ్యోగ్ధర్విత్యాహ । రూపమే-
 వాస్యైతన్నహిమాన్తగ్ం రన్తిం బ్రన్తుతాం వ్యాచప్తై । సముహమా-
 యుషా సంప్రాణేకేత్యాహ । ఆశిషమైవైతామాశాస్తీ । పృథా
 యోఽస్మాద్యేష్టి యంచప్రయం ద్విష్కృత్యాహ । ఆభిచాగవ్రవా -

స్యైషః । అచిక్రదద్వపాహరిత్యాహ । వృషాహ్యైషః । ౯౦ ।
 వృషాహరిః । మహాన్నితోనదర్శతథిత్యాహ । స్తాత్యైవై -
 సమైతత్ । చిదస్త్రిసముద్రయోనిరిత్యాహ । స్వామైవైవం యో -
 నింగమయతి । సమస్తై అస్తు మామాహిగ్ం స్తీరిత్యాహాహిగ్ంసాయై ।
 విశ్వావసుగ్ం సామగన్ధర్వమిత్యాహ । యదేవాస్య క్రియమాణ -
 స్యాన్తర్యన్తి । తదేవాస్యైతేనాప్యాయయతి । విశ్వావసురభితనోఽ -
 గృణాత్విత్యాహ । ౯౧ । * పూర్వమైవోదితమ్ । ఉత్తరేణా -
 భిగ్మణాతి । ధియోహిన్వాసో ధియథనోఽ అవ్యాదిత్యాహ ।
 ఋతూనైవాస్మైకల్పయతి । ప్రాసాంగన్ధర్వో వమృతానివోచదిత్యా -
 హ । ప్రాణావా అమృతాః । ప్రాణానైవాస్మైకల్పయతి । వీరత్వం
 దేవఘర్మ దైవోదైవానుసాగ్రా ఇత్యాహ । దేవోహ్యేషసదైవాను -
 నైతి । ఇదమహం మనుష్యో మనుష్యానిత్యాహ । ౯౨ । మను -
 ష్యోహి । వ్రషసన్మనుష్యానునైతి । ఈశ్వరోవై ప్రవర్గ్యంముద్వార -
 యోఽ । ప్రజాం ప్రశూన్తోమపీథమనూద్వాససామపీథాను -
 మేహి । సహప్రజయాస్త సహరాయసోమైజేత్యాహ । ప్రజామైవప్ర -
 శూన్తోమపీథమాత్మన్తతై । సుమిత్రానతప్రటవధయస్తన్విత్యాహ
 ఆశిషమైవై తామాశాస్తాద్రుమిత్రాస్త స్మైభూయాసుర్యోఽస్మా -
 ద్వైష్టియంచ వయంద్విష్క ఇత్యాహ । అభిధారవ్రవాస్యైషః ।
 ౯౩ । ప్రవావ్రహోఽస్మాల్లోకాచ్ఛివతే । యఃప్రవగ్యముద్వాస -
 యతి । ఉద్దుత్యం చిత్రమితిప్రారభ్యామృగ్భ్యం పునరేత్యగార్హ -
 పత్యైజహాతి । అఱుంవైలోగోగార్హపతః । అస్మిన్నైవలోకే

ప్రతిపత్తి । అసాఖిలువాటిదిత్యసువర్గోలోకః । యథాస్థిభవతః ।
తేవైవ సువగాఢ్లోకాన్నైతి ॥ ౯౪ ॥

బ్రహ్మణస్వాపరస్వాయా ఇత్యాహ దధాత్వనిష్ఠత్య రక్షస్వీ
రక్షసామపహత్వైవై హిరణ్యమాహార్థయతి హేమగృణాత్విత్యా -
హ వస్తుమ్యానిత్యాహస్వేహ్యోఽపౌ చ ॥ ౯౫ ॥

ప్రజాపతింవై దేవాశ్చుక్రంపయాఽదుహ్రాఽతదేభ్యోనవ్య -
భవత్ । తథగ్నిర్వ్యకరాత్ । తాని శుక్రియాణిసామాన్యభవన్ ॥
తేషా యోరస్తోఽత్యక్షరత్ । తాని శుక్రయజుగ్ంవ్యభవన్ ॥
శుక్రియాణాంవా ఏతాని శుక్రియాణి । సామప్రయసంవా ఏతయా -
రన్యత్ । దేవానామన్యత్పయః । యద్ధోఃపయః ॥ ౯౬ ॥ తత్సా -
మః పయః । యదజాయై పయః । తద్దేవానా పయః । తస్మా -
ర్యత్రైతైర్యజుభిశ్చరన్తి । తత్పయసాచరన్తి । ప్రజాపతిమైవతదే -
వాన్పయస్తాఽన్నాద్యైస్త సమర్థయన్తి । ఏష హత్వైస్తాతృత్పి -
వగ్గ్యం భక్షయతి । యస్యైవం విదుషఃప్రవర్గ్యః ప్రవృజ్యతే ।
ఉత్తరవైద్యాముద్వాసయైతైజసామన్య । తేజోవా ఉత్తరవైదిః ॥
౯౭ ॥ తేజః ప్రవర్గ్యః । తేజస్సైవ తేజస్సమర్థయతి । ఉత్త -
రవైద్యాముద్వాసయైదన్నకామన్య । శిరో వా ఏతధ్యజ్ఞస్య ।
యత్ప్రవర్గ్యః । ముఖముత్తరవైదిః । శీష్టైవముఖ్యైం సందధాత్వ -
న్నాద్యాయ । అన్నాద ప్రవ భవతి । యత్రీఖిలువా ఏతముద్వా -
సితం వయాగ్ంసిప్రర్యాసతే । పరితైతాగ్ం సమాంప్రజావయాగ్ం -
స్యాసతే ॥ ౯౮ ॥ తస్మాదుత్తరవైద్యామైవోద్వాసయేత్ । ప్రజానాం

గోఽప్రీతాయ । పురోవా ప్రశాన్తోద్వోద్వాసయేత్ । పురస్తాద్వా ఏత -
 జ్యోతిరుదేతి । తత్ప్రశాన్నిమోచతి । స్వామైవైనం యోనిమ -
 నూద్వాసయతి । అపాం మధ్యఉద్వాసయేత్ । అపాంవా ఏతస్మ -
 ధ్యాజ్యోతిరజాయత । జ్యోతిఃప్రవర్గః । స్వప్రవైనం యోనౌ ప్రతి -
 ష్ఠాపయతి ॥ ౯౮ ॥ యంద్విష్యాత్ । యత్ర సస్యాత్ । తన్యం
 దిశ్యద్వాసయేత్ । ఏషవా అగ్నిర్వైశ్వానరః । యత్ప్రవర్గః ।
 అగ్నినైవైనం వైశ్వానరేణాభి ప్రవతయతి । ఔదుమ్బర్యాగ్ం
 శాఖాయా ముద్వాసయేత్ । ఊర్వాఉద్దుమ్బః । అన్నం ప్రాణః ।
 శుక్లర్మః ॥ ౯౯ ॥ ఇదఘృహమముష్యాముష్యాయణస్య శుచాప్రా -
 ణమపిదహోమిత్యాహ । శుచై వాస్య ప్రాణమపిదహతి । తాజగా -
 త్కిమార్చతి । యత్రదర్భ ఉపదీకసన్తతాస్సుయః । తదుద్వాస -
 యద్వృష్టికామస్య । ఏతావా అపామనూజ్ఞావర్మానామ యద్ద -
 ర్భాః । అసౌఖలువా ఆదిత్య ఇతోవృష్టిముదీరయతి । అసావైవా -
 స్మౌఆదితోవృష్టినియచ్ఛతి । తాఆప్రానియతాధన్వనాయన్తి ॥ ౯౯ ॥

గోఃపయ ఉత్తరక్షేదిరాసతే స్థాపయతి ఘర్మాయన్తి ॥ ౧౦ ॥

ప్రజాపతిస్సం భియమాణః । సురాట్థ్ సంభృతః । మ -
 ర్మప్రవృక్తః । మహావీర ఉద్వాసితః । అసౌఖలు వాక్షేష ఆదిత్యః ।
 యత్రప్రవర్గః । సప్రతాని నామాన్యకురుత । యప్రవం వేద । విదు -
 రేనం నామా ॥ బహ్వావ్రాదినో వదన్తి ॥ ౧౦౦ ॥ యోవై వసీయా -
 గ్ంసం యథానామముప్రచరతి । పుణ్యత్రికంజై స శస్త్రైకామయతే ।
 పుణ్యైర్మిమస్మై కామయన్తే । యప్రవం వేద । తస్మాదేవం విద్వాన్ ।

ఘర్మఋతిదివాఁడఁచఁచీత । సంరాడితి నక్షమ్ । ఏతేవా ఏతస్యప్రియే
 జనువా । ఏతే అస్యప్రియే నామసి । ప్రియయైవైసం తనువా ॥ ౧౦౧ ॥
 ప్రియేణ నామ్నా సమధయతి । క్షీరప్య పూర్వా గచ్ఛతి జన-
 తామయతః । గ్రాయత్రీ దైవేభ్యోసాక్రామత్ । తాం దేవాః ప్ర-
 వర్గ్యైవైవాను వ్యభవన్ ॥ ప్రవర్గ్యైవానువన్ ॥ యచ్ఛతుర్విగ్ం-
 శతికృత్వః ॥ ప్రవర్గ్యం ప్రవృణక్తి గ్రాయత్రీమేవ తదను విభ-
 వతి । గ్రాయత్రీమాప్నోతి । పూర్వాఽస్య జనం యతః క్షీర్గచ్ఛతి ।
 వైశ్వదేవస్సగ్ంసన్ ॥ ౧౦౨ ॥ వసవః ప్రవృత్తః । సోమోఽభి-
 క్షియమాణః । ఆశ్వినః పయస్యాస్తేయమానే । మూర్తుతః క్వథన్ ॥
 శ్లోషఉదన్తః । సారస్వతో విష్యద్దమానః । మైత్రశ్వరోగృహీతః ।
 తేజఉద్యతోవాయు । హియమాణః ప్రజాపతిః । హూయమా-
 నోవాగ్మతః ॥ ౧౦౩ ॥ అసా ఖలువావైష ఆదిత్యః । యత్ప్రివర్గ్యః
 సప్తతాని నామాన్యకురుత । యప్రవ వేద । ప్రచరేనం నామ్నా ।
 బ్రహ్మవాదినో వదన్తి యస్తస్మయ మహుతిం నాశ్ను తేఽథ ।

“శతిః కృత్వః” ఇతి కెచిత్.

తేజ ఉద్యతః । వాయుహియమాణః ప్రజాపతిర్ హూయ-
 మానః । వాగ్మతః ఇతి వా పాదః.

క్షాత్రైవోఽశ్నుత ఇతి । వాగైష ఇతి బ్రూయాత్ । వాచ్యేవ
 వాచం దధాతి ॥ ౧౦౪ ॥ తస్మాదశ్ను తేప్రజాపతిర్వా ఏష ద్వాద-
 శ్తథా విహీతః । యత్ప్రివర్గ్యః । యత్ప్రిగనకాశేభ్యః । తేనప్రజా
 అస్పజత । అప్రకాశైరేవాస్టురానస్పజత । యదూర్ధ్వమవకావేభ్యః ।

తేనాన్నమసృజత । అన్నం ప్రజాపతిః । ప్రజాపతిర్వావైషః ॥౧౦౫॥

♦ వదన్తి తనువా సగంసనో హూయమానో వాష్టుతో
దధాత్యైషః ॥ ౧౦ ॥

సవితా భూత్వా ప్రథమేహస్సప్తజ్యతే । తేనకామాగ్ం
ఏతి యద్వితీయేహస్సప్తజ్యతే । ఆగ్నిర్భూత్వా దేవానేతి ।
యత్ప్రతీయేహస్సప్తజ్యతే । వాయుర్భూత్వా ప్రాణానేతి ।
యచ్ఛతృథేహస్సప్తజ్యతే । ఆదిత్యోభూత్వా రశ్మీనేతి । యత్ప-
ంచమేహస్సప్తజ్యతే । చంద్రమాభూత్వా సక్షత్రాణ్యేతి ॥ ౧౬ ॥
యత్షష్ఠేహస్సప్తజ్యతే । ఋతుర్భూత్వా సంవత్సరమేతి ।
యథస్ప్తమేహస్సప్తజ్యతే ॥ ధాతాభూత్వా శక్వరీమేతి । యద-
ష్టమేహస్సప్తజ్యతే । బృహస్పతిర్భూత్వా గాయత్రీమేతి ।
యన్నప్తమేహస్సప్తజ్యతే ॥ మిత్రోభూత్వా త్రినృతఇమాన్లో-
కానేతి । యద్దశమేహస్సప్తజ్యతే ॥ వరుణోభూత్వా విరాజమేతి ॥
౧౦౭ ॥ యదేకాదశేహస్సప్తజ్యతే ॥ ఇంద్రోభూతాః త్రిమృభ-

♦ వదన్తి తనువా సగం సనో హూయమానో బ్రూయాదన్నం
ప్రజాపతిరేకం చ ॥ ఇతి సాతః.

మేతి । యద్వాదశేహస్సప్తజ్యతే । సోమోభూత్వా దుత్యామేతి
యత్పురస్తాదుప్తసదాం ప్రప్తజ్యతే । తనస్సదితః పరాజమాన్లోకా-
గంస్తపన్నేతి । యద్దుపరిష్టాదుప్తసదాం ప్రప్తజ్యతే । తస్మాద్దము-
త్రోర్వాజ్ఞిమాన్లోకాగం స్తపన్నేతి యప్తవం సేవ చతతేతి ॥ ౧౦౮ ॥

సక్షత్రాణ్యేతి విరాజమేతి తపతి ॥ ౧౧ ॥

దేవావై ప్రతగ్ం సావిప్రం పరిశితై బ్రహ్మస్పచరిష్యా -
 మోఽగ్నిప్త్యై శిరోగ్రీవా దేవస్య రశనాం విత్వా ఆత్మా ఘృత-
 యాతే ప్రజాపతిగ్ం శుక్రం ప్రజాపతిస్సంభియమాణస్సప్రితాబూ -
 త్వాద్వాదశ ॥ ౧౨ ॥

దేవావై ప్రతగ్ంస ఖదిరపరిశితై భిషూవణమధోరక్ష -
 సాంగైః పృథ్వేవాప్త్యై బ్రహ్మ దేవానా మశ్వినాఘృతాంపాతం
 ప్రాణోవై వృషా హరిర్యో వై సమాగ్ం సం యాథానామమప్త్యై -
 త్తరతమ్ ॥ ౧౦౮ ॥ (శంసస్త్వ మహానీత్)

ఓం శాన్తి శాన్తి శాన్తిః ॥ హరిః ఓమ్

ఇతి పెద్దబ్రాహ్మణమ్ సమాప్తమ్.

అథ సంజ్ఞానమ్.

శ్లో॥ సావిత్రోనాచికేతశ్చ చాతుర్వోతస్త్రితీయకః।

తుర్యోవైశ్చ సృజన్తస్వద్వహ్ని వారుణ కేతుకః।

స్వధ్యాయబ్రాహ్మణంచేత సర్వం కాశక మిరితమ్।

సరిఃఓమ్ (1) ప్రంజ్ఞానం విజ్ఞానం ప్రజ్ఞానం జ్ఞానదభిజ్ఞానత్ ।

సంకల్పమానం ప్రకల్పమానముపకల్పమానముపక్లుప్తంక్లుప్తమ్ । శ్రే

యోవనీయ ఆయశ్సంభూతంభూతమ్ । (2) చిత్రకైతుఃప్రసగ్నాభా

థ్ సంభావ । జ్యోతిష్మాగ్ం సైజస్వాగ్నాతప్గ్ం స్తపస్స భితప్ ।

రోచనారోచమానశ్శోభనశ్శోభమానఃకల్యాణః (3) దర్శాద్రృష్టా

దర్శతా విశ్వరూపా సుదర్శనా । ఆన్యాయమాప్తా ప్యాయమా

వాప్తాయామాన్యజెరా । ఆపూర్యమాణా పూర్యమాణా పూర

యంతీ పూర్ణా పౌర్ణమాసీ । (4) దాతాప్రదాతానందోమోదః

ప్రమోదః॥ ౧ ॥

ఆవేశయన్నివేశయంత్సం వేశవస్సగ్ం శాంతశ్శాంతః । ఆభ
వక్ ప్రభవంభంభవం భంభూతోభూతః । (5) ప్రస్తుతం విష్టు
తగ్ం సగ్ంస్తుతం కల్యాణం విశ్వరూపం । శుక్రమమృతం తెజస్వి
తెజస్సవిధమ్ । అధుణం భానుమన్మరీచి మదభితప్తపస్వత్ । (6) ప్రవి
తా ప్రసవితా దీప్తోదీపయం దీప్యమానః । జ్వలంజ్వలితా తపస్వి
తపఃక్ సంతప్నక్ । రోచనోరోచమావ శ్శుంఘశ్శుమ్భమానో
వామః । (7) సుతాసున్వతీ ప్రసుతా మాయమానాభిమాయమాణా
పీఠీప్రపాసంపాత్యప్తిస్తర్పయంతీ ॥ ౨ ॥

కాంతాకామ్యాకామజాతాయుష్కతీ కామదుఘా । (8) అభి
శాస్తానుమంతా నందోమోదః ప్రమోదః ఆనాదయన్నిప్రాదయక్థ
ప్రగ్ంసాదవస్సగ్ం సన్నప్సన్నః । ఆభూర్విభూః ప్రభూశ్శమ్భూర్భువః
(9) ప్రవిత్రం పవయివ్యక్ పూతోమేధ్యః । యశో యశస్వానాయుర
మృతః । జీవోజీవివ్యక్థ స్వర్గోలోకః । (10) సహస్త్వాభసహి
యానోజస్త్వాభసహమానః । జయన్నభిజయక్థుద్రవిణోద్రవిణో
దాః । ఆద్రఃపవిత్రో హరికేశో మోదః ప్రమోదః ॥ 3 ॥

(1) అరుణోరుణరజాః పుండిరీకా విశ్వజిదభిజత్ । ఆర్గః
పిన్వతూనోన్నవారసవారిరావాక్ । సర్వాప్తభస్సమ్భరో మహా
స్వా । (2) ఏజతా జోప్తాః । క్షుల్లకాశ్శిపివిప్తకాః । సప్రప్ర
రాస్సు శేరవః । అజిరాసోగమిష్టవః । (3) ఇదాసంతనాసీమెతర్హిషీ
ప్రమజిరమ్ । ఆశున్నమెవః ఛరోద్రవన్నతిద్రవన్ । త్వర్గస్త్యర్

మాణ ఆశురాశీయాంజనః । (14) అగ్నిష్టోమ ఉక్తోఽతిరాత్రోద్వీ
రాత్రిస్త్రీరాత్రశ్చతూరాత్రః । (15) అగ్నిర్ముతుస్సూర్యముతుశ్చం
ద్రమాముతుః । (16) ప్రజాపతిస్సంవత్సరొమహానః ॥ ౪ ॥

ప్రమోదస్తరయంతీ ప్రమోదాజన స్త్రీణీచ ॥ ౧ ॥

౨. అనువాకః, స్వయమాత్మణోపధానమ్.

(1) భూర్భువః పృథ్వీంశ్చలోకాః సం
వత్సరంచ । ప్రజాపతిస్త్వాసాదయతు । తయాదేవతయాంగిర స్వధు
వాసీద । (2) భువోవాయుంచాంత రీక్షంచమాంచ । త్రీంశ్చలో
కాః సంచత్సరంచ । ప్రజాపతిస్త్వాసాదయతు । తయాదేవత
యాంగిరస్వధువాసీద । స్వరాదిత్యశ్చ దివశ్చమాంచ । త్రీంశ్చ
లోకాః సంచత్సరంచ । ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు । తయాదేవత
యాంగిరస్వధువాసీద । భూర్భువస్త్వేంద్రమసంచదిశ్శ్చమాంచ ।
త్రీంశ్చలోకాః సంచత్సరంచ । ప్రజాపతిస్త్వాసాదయతు । తయా
దేవతయాంగిర స్వధువాసీద ॥ ౧ ॥ ౫ ॥

సంచత్సరంచ మట ॥ ౨ ॥

౩. అనువాకః, అథ్వరోరుపధానమ్,

త్వమేవత్వాం వేత్తయోసి సాస । త్వమేవత్వామచైషీః ।
చితశ్చాప్సి సంచితశ్చాప్సిగే ॥ ఏతావాగ్ంశ్చాప్సి భూయాగ్ంశ్చా
ప్సిగే ॥ యత్రైతగే స్యానంయదు తేతిరిక్తమ్ । ఆదిత్యాస్తదంగిరస
శ్చిస్వంతు । విశ్వేతేదేవాశ్చిత్రి మాపూరయంతు । చితశ్చాప్సి సంచిత
శ్చాప్సిగే ॥ ఏతావాగ్ంశ్చాప్సి భూయాగ్ంశ్చాప్సిగే ॥ మాతే

అగ్నే॑త్ర యే॒నమా॑త్రి॒త్ర యే॒నాయు॑రావృ॒తీ । సర్వే॑షాం జ్యోతి॑షాం
జ్యోతి॑ర్యదదా॒త్రుచె॑తి । తప॑సా జాతమనిభృ॒ష్టమో॑జః । తత్రై॒జ్యోతి॑రిష్టకే ।
తేన॑మేతప । తేన॑మేజ్వల । తేన॑మేదీరిహి । యా॑వద్దే॒వాః । యా॑వద
సా॒త్రిసూ॑ర్యః । యా॑వదు॒తాప్తి॑బహ్మ ॥ ౧ ॥ ౯ ॥

అవృ॒తీనవచ ॥ 3 ॥

౪ అనువాకః, యజమానస్యోపస్థాపనమ్.

సం॒వృ॒త్సరో॑పిపరివృ॒త్సరో॑సి । ఇ॒ద్రావృ॒త్సరో॑సీ దువృ॒త్సరో॑సి । ఇ॒ద్రస్
వృ॒త్సరో॑సి వృ॒త్సరో॑సి । తస్య॑తే వసంతశ్శి॒రః । గ్రీ॒ష్మదక్షి॑ణః ప॒క్షః ।
ప॒ర్వ॒హః పు॒చ్ఛమ్ । శర॑దుత్త॒రః ప॒క్షః । హే॒మంతో॑ మధ్యమ్ । పూ॒ర్వ
ప॒క్షాశ్చి॑తయః । అ॒ప॒ర॒ప॒క్షాః పు॒రీషమ్ ॥ ౧ ॥ ౧౦ ॥ ౨ ॥

అ॒హో॒రా॒త్రాణి॑ష్టకాః । ఋ॒షభా॑సి స్వర్గో॒ల్లోకః । య॒స్యాం
ది॒శిఘ్ర॑హీ॒యసే॑ । తతో॒న్తో మ॒హాఅ॑వహ । వాయు॒ర్భూతా॑స్వ॒ర్వాది॑క్ష
ఆ॒వాహి॑ । స॒ర్వాది॑శో॒మవి॑వాహి । స॒ర్వాది॑శో॒మసం॑వాహి । చి॒త్యా
చి॒త్తిమా॑పృణః । అచి॒త్యాచి॒త్తి మా॑పృణః । చి॒దసి॑సము॒ద్రయో॑నిః ॥ ౨ ॥ ౧౧ ॥

ఇ॒ంద్రుర్దక్షి॑శ్చే॒వ ఋ॒తావా॑ । హి॒రణ్య॑పక్ష శ్శక్తు॒నోభు॑రణ్యః ।
మహా॑కా॒థ్ స॒ధసే॑ధు॒వ ఆని॑షత్తః । నమ॑స్తే అస్తు॒మామా॑హి॒గ్ంసీః ।
ఏ॒తి॒పే॒త్రివీ॑త్తి సమి॒త్యుది॑తి । ది॒వంమే॑యచ్చ । అ॒న్తరి॑క్షంమే॑యచ్చ ।
ప్ర॒థివీ॑ంమే॑యచ్చ । ప్ర॒థివీ॑ంమే॑యచ్చ । అ॒న్తరి॑క్షంమే॑యచ్చ । ది॒వంమే॑
యచ్చ । అ॒హో॒ప్రసా॑య । రా॒త్ర్యాస॑మచ । రా॒త్ర్యాప్రసా॑రయ ।
అ॒హో॒ సమ॑చ । కా॒మంప్రసా॑రయ । కా॒మగ్ంస॑మచ ॥ 3 ॥ ౧౨ ॥

పు॒రీషగ్ం॑ సము॒ద్రయో॑నిః పృథి॒వీంమే॑ యచ్చా॒న్తరి॑క్షంమే॑

యచ్చప్రప్తచ || ౪ ||

౧. అనువాకః, హోతురనుశంసమ్.

భూర్భువస్స్వః । ఓజోబలమ్ । బ్రహ్మక్షత్రమ్ । యశోమ
హత్ । సత్యం తపోనామ । రూపమమృతమ్ । చక్షుశ్శ్రోత్రమ్ ।
మన ఆయుః । విశ్వయశోమహః । సమంతపోహరోభాః । జాత
వేదా యదివాచాపకాసి । వైశ్వానరాయదివా వైద్యుతోసిశంప్రజా
భ్యాయజమానాయత్రోకమ్ । ఊర్జఃపుష్టిం దదదభ్యావవృక్షస్వ || ౧ || ౧౦ ||

భాశ్చత్వారిచ || ౫ ||

౨. అనువాకః, ముఖవిమార్జనమ్.

రాక్షోవీరాక్షే । సప్రమాక్షే స్వరాక్షే । అచిశ్శోచిః । తపోహ
రోభాః । అగ్నిరింద్రో బృహస్పతిః । విశ్వదేవా భువనస్యగోపాః ।
తేమాసర్వై యశప్రాసగం సృజంతు || ౧ || ౧౧ ||

రాక్షోంద్రోప్రప్త || ౩ ||

౩. అనువాకః, హోమమంత్రాః,

అసవైస్వాహాః । వసవైస్వాహాః । విభవైస్వాహాః వివస్వతై
స్వాహాః । ఆభిసవైస్వాహాః తయైస్వాహాః । దివాంపతయైస్వాహాగం
హస్తత్యాయస్వాహాః । చాక్షుష్కత్యాయ స్వాహాః జ్యోతిష్కత్యాయ
స్వాహాః । రాక్షైస్వాహాః వీరాక్షైస్వాహాః । సప్రమాక్షైస్వాహాః స్వరా
క్షైస్వాహాః । శూమాయస్వాహాః సూర్యాయస్వాహాః । చంద్రమపై
స్వాహాః జ్యోతిషైస్వాహాః । సగంసరాయస్వాహాః కల్యాణాయస్వాహాః ।
అర్జునాయస్వాహాః || ౧ || ౧౨ ||

కల్యాణాయ స్వాహైకంచ || 2 ||

౧. అనువాకః, మృత్యుగ్రహం.

(1) విప్రశ్చితై పవమానాయగాయత । మహీశధారాత్యంధో
అర్షతి । అహీర్హజ్జీవామతిసర్పత్తిత్వచమ్ । ఆత్యోసక్రీడన్నసర్
ద్వప్రాహరిః । ఉపయామగృహితోసి మృత్యువేత్వాజ్ఞప్తంగృహ్లామి ।
ఏషతైయోనిమృత్యవేత్వా । (2) అపమృత్యుమప్తక్షధమ్ । అపైతత్స
ఫభంజహి । అథానోఅగ్నభవహ । రాయస్పృషగంసహస్రిణమ్ ॥ ౧ ॥ ౧౩ ॥

యేతేప్రహస్రప్రయుతం । పాశాః । మృత్యోమర్త్యాయ హం
తవే । తా యజ్ఞస్యహూయయా । సర్వా నవయజామహే । భక్షో
స్యమృతభక్షః । తస్య తే మృత్యుపీతస్యామృతవతః । స్వగాకృతస్య
మధుమతః । ఉపహూతస్యోప హూతోభయామి । (3) మంద్రాభి
భూతిః కైతుర్యజ్ఞానాంవాక్ । అస్తావేహి ॥ ౨ ॥ ౧౪ ॥

అంరో జాగృవిఃప్రాణ । అస్తావేహి । బధిరఆక్రంద ఇతర
పాన । అస్తావేహి । అహస్తాస్త్వా చక్షుః । అస్తావేహి । అస్తాదాశో
దాశో మనః । అస్తావేహి కవైవిప్రచిత్రైశ్శ్రోత్ర । అస్తావేహి ॥ 3 ॥ ౧౫ ॥

సుహస్రస్సవ్రాహః । శూషానామాస్యమృత్యోమర్త్యేషు । తం
త్వాహం తథావేద । అస్తావేహి । అగ్నిమేవాచిశ్రితః । వాగ్మ
దయే । హృదయంమయి । అహమమృతే । అమృతం బ్రహ్మణీ ।
తాయైస్సోప్రాణేశ్శ్రితః । ౪ ॥ ౧౬ ॥

ప్రాణోహృదయే । హృదయంమయి । అహమమృతే । అమృ
తం బ్రహ్మణీ । శూర్యోమేచక్షుశ్శ్రితః । చక్షుర్మృదయే । హృద

యంమయి । అహమమృతే । అమృతం బ్రహ్మణి । చంద్రమామైమన
సిశ్రితః ॥ ౫ ॥ ౧౭ ॥

మనోహృదయే । హృదయం మ । అహమమృతే । అమృతం
బ్రహ్మణి । దిశోమేశోత్తేశ్రితః । శోత్త్రగంహృద । హృదయం
మయి । అహమమృతే । అమృతం బ్రహ్మణి । ఆపోమైరతసిశ్రితః ॥ ౬ ॥ ౧౮ ॥

శీతాహృదయే । హృదయంమయి । అహమమృతే । అమృతం
బ్రహ్మణి । ప్రధిప్తిమే శరీరశ్రితా । శరీరగంహృదయే । హృదయం
మయి । అహమమృతే । అమృతం బ్రహ్మణి । ఓషధివనస్పతయోమే
లోమసుశ్రితః ॥ ౭ ॥ ౧౯ ॥

లోమాని హృదయే । హృదయంమయి । అహమమృతే ।
అమృతం బ్రహ్మణి । ఇంద్రోమేబలేశ్రితః । బలగంహృదయే । హృద
యంమయి । అహమమృతే । అమృతం బ్రహ్మణి । ప్రజాన్యోమేమూ
ర్ధ్విశ్రితః ॥ ౮ ॥ ౨౦ ॥

మూఢాహృదయే । హృదయంమయి । అహమమృతే । అ
మృతం బ్రహ్మణి । ఈశాన్యోమేమన్యోశ్రితః । మన్యూర్హృదయే । హృద
యంమయి । అహమమృతే । అమృతం బ్రహ్మణి । ఆత్మామ ఆత్మ
నిశ్రితః ॥ ౯ ॥ ౨౧ ॥

ఆత్మాహృదయే । హృదయంమయి । అహమమృతే । అమృతం
బ్రహ్మణి । పునర్మత్తాపునరాయరాగాత్ । పునఃప్రాణః పునరా
కూతమాగాత్ । వైశ్వావరోరశ్శిభిర్వావృధానః । అంత సిష్టత్వమృ
తస్యదోషః ॥ ౧౦ ॥ ౨౨ ॥

ప్రహస్నివిహిత్రాత్రాహేహిత్రాహేహిత్రా మనసిశ్చిత్రా
తశ్చిత్రా లామసుశ్చిత్రామూర్ధ్నిశ్చిత్రాత్తని శ్చిత్రోష్ట్రాంచ ॥ ౮ ॥

అగ్నిర్వాయుసూర్యశ్చంద్రమాదిశతపః పృథివ్యావధినస్త
తయ ఇంద్రఃప్రజాస్య ఈశాన ఆత్మాపునమైత్రయోదశః॥

౯. అనువాకః, ధానరూపా సావిత్రాగ్నివిద్యా.

(1) ప్రజాపతిర్దేవానస్సృజతఃతేసామ్నా సందితాఅజాయంతః
తాన్వ్యద్యత్ యద్యద్యత్ తస్మాద్ద్విద్యత్ తమవశ్చయద
వృశ్చత్ తస్మాద్వృష్టిః తస్మాద్వృత్తైతే దైవతేఅభిప్రాప్నుతఃవిద
హేవాస్యతతప్రాప్తానం ద్యతః ॥ ౧ ॥ ౨౩ ॥

ప్రశ్చతశ్చ (2) సైహామీమాగ్ం సాగ్ని హోత్ర ప్రవ
సంపన్నా అథోఆహుః సర్వేషు యజ్ఞక్రితుస్వితి (3) హూష్య
న్నప ఉపస్పృశేత్ విద్యుదసివిద్యమే ప్రాప్నోమతి అథహుత్వోప
స్పృశేత్ పృష్టిరసి పృశ్చ మేప్రాప్తానమితి యత్యుమాణావైష్వా
నా విచహేవావ్యై తేదేవతే ప్రాప్తానంద్యతః ॥ ౨ ॥ ౨౪ ॥

ప్రశ్చతశ్చ (14) ఆత్ర్యగ్ం హోహరుణిః బ్రిహ్మచారిణేప
తాన్రోచ్య ప్రజిహూయ పరేహి స్లక్షంధైర్యాం పాతంపుచ్చ
వేత్థసావిత్రా ౩ న్నవైథతా ౩ ఇతి తనూగత్యప్రచచ్చ ఆచార్య
మాప్రాహేషీత్ వేత్థసావిత్రా ౩ న్నవైథతా ౩ ఇతి సహోవా
చ వేనుదేతి ॥ ౩ ॥ ౨౫ ॥

(5) సాస్త్రిన్పృథ్వితఇతి హరజనీతికన్తద్యత్సరోరజాఇతి
ప్రవవావసన్సరోరజాఇతి హోవాచ యప్రవతపతి ప్రహారాగజా

ఇతి । సహస్రైశ్చైవ ఇతి । సత్య ఇతి । కింతద్వత్సమితి । తప్త ఇతి ॥ ౧౬ ॥

కస్మిన్ను తప్త ఇతి । బల ఇతి । కింతద్వలమితి । ప్రాణ ఇతి । మాస్త
ప్రాణమతి । పృచ్ఛ ఇతి । మాచార్యో బ్రవీదితి హోవాచ బ్రహ్మచారి ।

(6) సహోవాచప్లక్ష్యో దైయ్యాంసాతిః । యద్వై బ్రహ్మచారివ్యాణ
మత్యపక్షః । మూఢాః తైవ్యపతివ్యత్ । ఆహముతో ఆచార్యాచ్చే
యాన్భవిష్యామి । యోమాసావితేస్తమవాద్విషేతి ॥ ౧౭ ॥ ౧౬ ॥

తస్మాద్దాన్వితైసంపదేత । (7) సయోహవై సాన్విత్రంవిదుమా
సాన్వితైస్తంపదతే । సహస్రైస్సన్చయందధాతి । అనుమానా అస్థా అసా
తప్తస్సన్చయం మన్యతే । అన్వసైశీస్తపోమన్యతే । అన్వసైతప్తాబలం
మన్యదే । అన్వసై బలం ప్రాణం మన్యతే । (8) సయదాహా సంజ్ఞానం
విజ్ఞానం దర్శాదృప్తైతి । ఏషప్రవతత్ ॥ ౧౮ ॥ ౧౭ ॥

(9) అథయదాహా । ప్రస్తుతం విష్టుతగ్ంస్తుతాసున్నతీతి । ఏష
ప్రవతత్ । (10) ఏషహ్యోవ తాన్యహాని । ఏషరాత్రయః । (11) అథ
యదాహా । చిత్రః కేతుదాతాప్రనాతాసవితా ప్రసవితాభిశాస్తాను
మంతేతి । ఏషప్రవతత్ । ఏషహ్యోవతేహోమ ముహూర్తాః । ఏష
రాత్రేః ॥ ౨ ॥ ౧౯ ॥

(12) అథయదాహా । వివిత్రింపవయిష్యో ధనహస్వాధనహీ
యాన రుణోరుణౌజా ఇతి । ఏషప్రవతత్ । ఏషహ్యోవతేరమాసాః ।
ఏషమాసాః । (13) అథయదాహా । అగ్నిష్టోమ ఉక్తోగ్నిర్ ఋతుః
ప్రజాపతిస్సంపత్సర ఇతి । ఏషప్రవతత్ । ఏషహ్యోవతేయజ్ఞక్రతవః ।
ఏషఋతవః ॥ ౩ ॥ ౩౦ ॥

ప్రపసంవత్సరః । (14) అథయదాహ । ఇదాసీంతదానీమితి ।
ప్రపప్రవతత్ । ప్రపప్రవతత్తేముహూర్తానాంముహూర్తాః (15) జవ
కోహవైదేహః । అహూర్తాత్రైస్సమాజగామ । తగంహోమః । యో
వాఅస్మాక్వేద । విజమాత్వాస్మావమేతి ॥ ౯ ॥ 3౦ ॥

సప్తమాయురేతి । అభిష్వర్గం లోకంజయతి । నాప్ర్యముష్మిన్
లోకేన్నంక్షీయత ఇతి । (16) విహర్థవైప్రాప్తావమేతి । సర్వమాయు
రేతి । అభిష్వర్గం లోకంజయతి । నాప్ర్యముష్మిన్ లోకేన్నంక్షీయతే ।
యప్రసంవేద । (17) అహీనాహాశ్వధ్యః పావిత్రంవిదాంచకార ॥ ౧౦ ॥ 3౧ ॥

సహహగంసాహిరణ్యయోభూత్వా । స్వర్గం లోకమియాయ ।
అదిత్యప్ర్య సాయుజ్యమ్ । (18) హగంసాహవై హిరణ్యయోభూత్వా
స్వర్గం లోకమేతి । అదిత్యప్ర్య సాయుజ్యమ్ । యప్రసంవేద । (19) దేవ
భాగోహశ్రోత్రంపః । పావిత్రంవిదాంచకార । తగంహావాగదృశ్య
మానాభ్యువాచ ॥ ౧౧ ॥ 3౩ ॥

సర్వంబత గాత్రమోవేద । యస్సావిత్రంవేదేతి । సహోవాచ ।
కైహవాగ్నసీతి । అయమహగంసావిత్రః । దేవానాముత్తమోలోకః ।
గుహ్యాంమహాభిభృదితి । ప్రతావతిహ గాత్రమః । యజ్ఞాప్రవీతంకృ
త్వాభోనిపసాత । నమోనమ ఇతి ॥ ౧౨ ॥ 3౪ ॥

సహోవాచ । మాభేషిగోతమ । జిత్రోవై తేలోకఇతి ।
(౨౦) తస్మాద్యేకేచసావిత్రంవిదుః । సర్వైతేజిత్రలోకాః సయోహవై
సావిత్రప్రప్ర్యాప్తాక్షరంప్రదగ్ధంశ్చి యాభిషిక్తంవేద । శ్రియాహేవాభిషి
చ్యతే । ఘృణితిద్యే అక్షరే సూర్య ఇతితీతి । అదిత్య ఇతితీతి ।

|| ౧౩ || ౩౫ ||

వీరదైవాసావిర్రాజ్యోద్ధారం ప్రదగ్గంశ్రియాభిషిక్తమ్ । యవ
పంపేద । శ్రియాహైవాభిషిచ్యతే । (2) తదేతద్భూతాభ్యుక్తమ్ । ఋ
చాలక్షరపరమేవ్యమక్షు । యస్మిన్దేవాఅధివిశ్వేనిషేదుః । యస్త
న్న వేదకీమృచాకరిష్యతి । యఇతద్విదుస్త ఇమెసమాసత ఇతి ।
(22) సహవా వీరస్యర్చన యజమాన సామూహోస్తి । యస్సా
వీరం వేద । ౧౪ || ౩౬ ||

(23) తదేతద్భూతాభ్యుక్తమ్ । అర్హంపిన్వమానగ్గంప్రగ్గ
లోక ఏతి । విజద్విశ్వాభూతాని సంపశ్యత్ । (24) అర్హోహవై
పిన్వమానస్సగ్గలోక ఏతి । విజప్త నిశ్వాభూతాని । సంపశ్యత్ ।
యవపంపేద । శూపోహవై వాష్టాయః । ఆదిత్యేన ప్రమాజగామ ।
తగ్గంహోవాచ । ఏహీసావీరంవిద్ధి । అయంవై స్వర్గోగ్నిపార
యిష్ణురమృతా ధ్నంభూతఇతి । ఏషవా వససావీరః । యవవతపతి ।
ఏహీమాంవిద్ధి । ఇతిహైవై నం తదువాచ ॥ ౧౫ || ౩౭ ॥

ద్యత్రోద్యత్రోవేదేతితప్రఇతిప్రమాద్యిష్టేతితద్రాశేర్ఋతవఏతి
చకారోవాచ సమృత్యాదిత్యఇతి త్రిణీసావీరం వేదవిద్ధిపంచచ ॥ ౧౬ ॥

ప్రజాతీర్ధిర్వాక్సంజ్ఞానం ప్రస్తుతం తాన్యహస్తేషరాత్రయ
శ్చిత్త్రకైతు స్తేహో హూర్తారాత్రేః ప్రవిత్రం తేర్ధమాసా అగ్ని
ష్టామో యజ్ఞక్రితవత్సదానీం ముహూర్తానాం జనకాహీనాదేవభాగః
కై మావాజ్ఞాశూహవై పోడశ ॥ ౧౭ ॥

౧౦ అనువాకః, సావిత్రావ మవ విశేషవేదనాని

(1) ఇ॒యం॒వా॒వ॒స॒ర॒ఘా॑ । త॒స్యా॒లగ్ని॒ రై॒వసా॑ర॒ఘం॒మధు॑ । యా
 వ్ర॒తాః॒పూ॒ర్వప॒క్షాప॒రప్ర॒క్షయో॒రాత్ర॑యః । తా॒మధు॑కృ॒తః । యా॒న్య
 హా॒ని । తే॒మధు॑వృ॒షాః । స॒యోర॒వాప్ర॑తా॒మధు॑కృ॒తశ్చ॒మధు॑వృ॒షా
 గ్గం॒శ్చవే॑ద । కు॒ర్వంతి॑హా॒స్యైతా॑ అ॒గ్నామధు॑ । నా॒స్యేష్టా॑పూ॒క్షా
 ధ॒యంతి॑ । (2) అ॒థయో॒నవే॑ద ॥ ౧ ॥ ౩౮ ॥

సహా॑స్యైతా॒లగ్నా॑మధు॒కుర్వంతి॑ । ధ॒యంత్యై॑స్యేష్టా॒పూతా॑మ్ ।
 (3) యో॒హవా॒అహో॑రాత్రా॒ణాం నామధే॑యా॒వివే॑ద । నాహో॑రా
 త్రే॒ష్వాత్తి॑మా॒ర్చతి॑ । ప్ర॒జ్ఞానం॑ వి॒జ్ఞానదర్శ॑శాద్వ॒ప్సేతి॑ । ప్ర॒తావను॑
 వాకా॑పూ॒ర్వప్ర॒క్షాహో॑రాత్రా॒ణాంనామధే॑యాని । ప్ర॒స్తుతం॑విష్టు
 తగ్గం॑ సు॒తాసు॑న్వ॒తీతి॑ । ప్ర॒తావను॑వాకా॒వపరప్ర॒క్షాహో॑రాత్రా॒ణాం
 నామధే॑యాని॒నాహో॑రాత్రే॒ష్వాత్తి॑మా॒ర్చతి॑ । యప్ర॑పం॒వేద ॥ ౨ ॥ ౩౯ ॥

(4) యో॒హవై॒ముహూ॑ర్తా॒నాం నామధే॑యా॒నివే॑ద । సము॑
 హూ॒రైష్వాత్తి॑మా॒ర్చతి॑ । చై॒త్రః కే॒తుదా॑తా॒ప్రదా॑తా॒నవితా॑ ప్ర॒సవి॑
 తాభి॑శ్చాస్తా॒నుమం॑తే॒తి । ప్ర॒తేను॑వాకా॒ముహూ॑ర్తా॒నాం నామధే॑యాని॒
 సము॑హూ॒రైష్వాత్తి॑మా॒ర్చతి॑ । యప్ర॑పం॒వేద । (5) యో॒హవా॒అర్థ
 మాసా॑నాం॒చమాసా॑నాం॒చనామధే॑యా॒నివే॑ద । నా॒ర్థమా॑ సే॒షున॑మా॒సే
 ష్వాత్తి॑మా॒ర్చతి॑ ప్ర॒విత్రం॑ప॒వయి॑ష్య॒థస్సహస్త్వా॑థ॒హియా॑నరు॒ణో
 ర్దుణ॑ర॒జాభి॑తి । ప్ర॒తేను॑వాకా॒అర్థమాసా॑నా॒న్చమాసా॑నాం॒చనామధే॑
 యాని ॥ ౩ ॥ ౪౦ ॥

నా॒ర్థమా॑ సే॒షున॑మా॒సైష్వాత్తి॑మా॒ర్చతి॑ । యప్ర॑పం॒వేద । (6)
 యో॒హవై॒ యజ్జ॒క్రతూ॑నాం॒చ తూ॑నాం॒చ సం॑వత్స॒రస్య॑చ నామధే॑

యానివేద । నయజ్ఞక్రతుష్టునర్తుషునసంవత్సరఆర్తిమార్చతి । అగ్ని
ప్రేమ డ్యోగ్నిర్ ఋతుఃప్రజాపతి సంవత్సరఇతి । ఏతేనువ్రాకాయజ్ఞ
క్రతునాంచ తూనాంచ సంవత్సరస్యచ నామధేయాని । నయజ్ఞ
క్రతుష్టువర్తుష్టునసంవత్సరఆర్తిమార్చతి । యప్రవంవేద । (7) యో
హవై ముహూర్తానాం నముహూర్తా వేద । నముహూర్తానాంముహూ
ర్తేష్వార్తిమార్చతి ॥ ౪ ॥ ౪౧ ॥

ఇదాసిం తదానీమితి । ఏతేవై ముహూర్తానాం ముహూర్తాః ।
నముహూర్తానాం ముహూర్తేష్వార్తిమార్చతి । యప్రవంవేద । (8)
అథోయథాక్షేత్రజ్ఞాభూత్వానుప్రవిశ్యాన్నమత్తి । ఏవమైవైతా
క్షేత్రజ్ఞాభూత్వాను ప్రవిశ్యాన్నమత్తి । సప్తతేషామేవసర్వోకతాగ్ం
సాయుజ్యమశ్నుతే । అపపునమృతుంజయతి । యప్రవంవేద ॥ ౪౨ ॥

సవేదైవం వేదానువ్రాకా అర్థమాసానాశ్చ మాసానాశ్చ
నామధేయాని ముహూర్తేష్వార్తి మార్చతి నవచ ॥ ౧౦ ॥

ఇయమహూర్తాత్మాణాగ్ం సజ్జాసం పూర్వప్రక్షప్త్య పశిస్తుత
మపరప్రక్షప్త్య ముహూర్తానాం చిత్రకైతరథః ప్రాసానాంప్రవిత్రం
యజ్ఞక్రతునామగ్నిప్రేమో యత్క్షక్రతునామదాసిం ముహూర్తానాం
ముహూర్తా వేదేనానీ మథో ద్వాదశ ॥

౧౧. అనువాకః, అస్వయవ్యతి రేకాభ్యాం విద్యాప్రశస్యతే.

(1) కశ్చిద్ధవాలస్తాల్లాకాత్ప్రేత్య । ఆత్మాసంవేద । అయమహ
మస్తీతి । కశ్చిద్ధ్వంతలోకంనైత్యప్రజానాతి । (2) అగ్నిముగ్ధోపైవ
ధూమతాంతః । స్వంతలోకం । నైత్యప్రజానాతి । అథయోపైవైతమ

గ్నిగ్ం సాచిత్రంవేద । సప్తవాస్కల్లోకాత్ప్రేత్య । ఆత్మానంవేద ।
అయమహమస్మీతి ॥ ౧ ॥ ౪౩ ॥

సస్వంత్రోకం ప్రతిప్రజానాతి । (౩) ఏవఉవేవైవైవంతథాచిత్ర ।
స్వర్గం లోకమభివహతి । (4) అహోరాత్రైర్వా ఇదగ్ం సయస్థిః
క్రియతే । ఇతిరాత్రాయాదీక్షివత । ఇతిరాత్రాయప్రతముపాగురితి ।
తానిహనేవంబ్రుమః । అముష్మిలోకేశేవధింధయంతి । ధీతగ్ంహై
వస శేవధిమనుపరైతి । (5) అథయోహైవైతమగ్నిగ్ం సాచిత్రం
వేద ॥ ౨ ॥ ౪౪ ॥

తస్యహైవాహోరాత్రాణి । అముష్మిలోకేశేవధిం సధ
యంతి । అధీతగ్ం హైవసశేవధిమను పరైతి । (6) భరద్వాజోహ
త్రిభిరాయుర్భి ర్బ్రహ్మచర్యమువాస । తగ్ం హజీజిగ్ంస్థంవిరగ్ం
శయానమ్ । ఇంద్రఉప్రపజ్యోవాచ । భరద్వాజ । యత్రైవతుర్థమా
యుర్దాద్యామ్ । కిమేనేన కుర్యాత్ । బ్రహ్మచర్యమేవై నేనచరయ
మితిహోవాచ ॥ ౩ ॥ ౪౫ ॥

తగ్ం హత్రీర్నిరియాపా నివిజ్ఞాతానివ దర్శయాం చకార ।
తేహగ్ం హైకకస్సాన్ముష్టినాదదే । సహోవాచ । భరద్వాజేత్యా
మంత్ర్య । వెదావాప్రతే । అనంతాపై వెదాః । ఏతద్వా ఏతైస్త్రిభి
రాయుర్భిరస్వవోచథాః । అథత ఇతరదససూక్తమైవ । ఏహీమంవిద్ధి
అయంవై సర్వవిద్యేతి ॥ ౪ ॥ ౪౬ ॥

తస్యహైవైతమగ్నిగ్ం । సాచిత్రమువాచ । తగ్ం సవిదిత్వా ।
అమృతో భూత్వా । స్వర్గంత్రోకమియావా । ఆదిశ్వస్యసాయుజ్యే

(7) అమృతోపైవభూత్వా | స్వర్గం లోకమేతి | ఆదిత్యస్య సాయుజ్యమ్ | యప్రవంవేద || (8) ప్రహస్రతయావిద్యా || ౫ || ౪౨ ||

యావంతగంహవైత్రయ్యావిద్యయాలోకంజయతి | తావంతం లోకం జయతి యప్రవంవేద | (9) అగ్నేర్వాప్రతాని నామధేయాని | అగ్నేరైవసాయుజ్యగ్ంసలొకతామాప్నోతి | యప్రవంవేద | వాయోర్వాప్రతాని నామధేయాని | వాయోరైవ సాయుజ్యగ్ం సలొకతామాప్నోతి || యప్రవంవేద | ఇంద్రస్య వాప్రతాని నామధేయాని || ౬ || ౪౩ ||

ఇంద్రస్యైవ సాయుజ్యగ్ం సలొకతామాప్నోతి | యప్రవంవేద | బృహస్పతేర్వాప్రతాని నామధేయాని | బృహస్పతేరైవ సాయుజ్యగ్ం సలొకతామాప్నోతి || యప్రవంవేద | ప్రజాపతేర్వాప్రతాని నామధేయాని | ప్రజాపతేరైవ సాయుజ్యగ్ం సలొకతామాప్నోతి | యప్రవంవేద | బ్రహ్మణోవాప్రతాని నామధేయాని | బ్రహ్మణైవ సాయుజ్యగ్ం సలొకతామాప్నోతి | యప్రవంవేద | (10) సవాప్రహ్ని రపక్షుహ్సౌవాయురైవ | తస్యాగ్నిముఖమ్ | అసావాదిత్యశ్శిరః | సయదేతేదేవతైఃతం తరేణ | తస్మిన్ గంసీన్యతి | తస్మాద్వావిత్ || ౭ || ౪౪ ||

అయ మహామస్మితి వేదహోవాచ సర్వవిద్యేతి విద్యేంద్రస్య వాప్రతాని నామధేయాని బ్రహ్మణ ఏవ సాయుజ్యగ్ం సలొకతామాప్నోతి సప్తచ | ౧౧ ||

అగ్నేర్వాయోరింద్రస్య బృహస్పతేః | ప్రజాపతేర్బ్రహ్మణస్స వై సప్త ||

సంజ్ఞానం భూస్వమైవ సంవత్సరస్సి భూరాజ్య సవేదిత్సితే

ప్రజాపతి దేవవానియం వావసరఘా కశ్చిద్దాకాదశః ।

సంజ్ఞానగం రాజ్ఞీమూఢా హృదయ ఏష సంవత్సరో నార్థ
మాసేషు నవచత్వారిగంశత్ । ఇతి సంజ్ఞానమ్ సమాప్తమ్.

అథ లోకోసి.

ఇష్టోపధానమన్తాః

హరిః ఓమ్ । (1) లోకోసి స్వగోసి । అనంతోస్యపారోసి ।
అక్షితోస్యక్షయ్యోసి । తపసఃప్రతిష్ఠా । త్వయీదమంతః । విశ్వం
యక్షం విశ్వభూతం విశ్వగం సుభూతమ్ । విశ్వస్య జరావిశ్వస్యజన
యితా । తత్తోష్ఠదధే కామదుఘమక్షితమ్ । ప్రజాపతిస్తానాద
యతు । తయాదేవ తయాంగిరస్వధువాసీద । ౧ ॥

(2) తపోసి లోకశ్చిత్తమ్ । తేజసఃప్రతిష్ఠా । త్వయీదమంతః ।
విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగం సుభూతమ్ । విశ్వస్యభర్తృ
విశ్వస్యజనయితృ । తత్తోష్ఠదధే కామదుఘమక్షితమ్ । ప్రజాపతిస్తా
నాదయతు । తయాదేవ తయాంగిరస్వధువాసీద । ౨ ॥

(3) తేజోసి తపసిశ్చిత్తమ్ । ప్రముద్రస్య ప్రతిష్ఠా । త్వయీద
మంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతమ్ విశ్వగం సుభూతమ్ । విశ్వస్య
భర్తృవిశ్వస్యజనయితృ । తత్తోష్ఠదధే కామదుఘమక్షితమ్ । ప్రజా
పతిస్తానాదయతు । తయాదేవ తయాంగిరస్వధువాసీద । 3 ॥

(1) ప్రముద్రోసి తేజసిశ్చిత్తః । అపాంప్రతిష్ఠా । త్వయీద
మంతః । విశ్వంయక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగం సుభూతమ్ । విశ్వ
స్యభర్తృవిశ్వస్య జనయితా । తత్తోష్ఠదధే కామదుఘమక్షితమ్ ।

ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు । తయాదేవ తయాంగిరస్వధు)వాసీద ॥౪॥

(5) అపస్థ సముద్రేతితాః । పృథివ్యాః ప్రతిష్ఠాయుష్మాసుః ।
 ఇదమంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ ।
 విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జనయిత్రః । తావత్ పదధే కామదుఘా
 అక్షితాః । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు । తయాదేవ తయాంగిరస్వ
 ధు)వాసీద ॥ ౫ ॥

(6) పృథివ్యప్యపుశ్రితాః । అగ్నేః ప్రతిష్ఠా । త్వయీదమంతః ।
 విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్తా
 విశ్వస్య జనయిత్రీ । తాంతోపదధే కామదుఘామక్షితామ్ । ప్రజా
 పతిస్త్యా సాదయతు । తయాదేవ తయాంగిరస్వధు)వాసీద ॥ ౬ ॥

(7) అగ్నిరసిపృథివ్యాగ్ం శ్రితః । అంతరిక్షస్య ప్రతిష్ఠా । త్వ
 యీదమంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ ।
 విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జనయితావ్ । తంతోపదధే కామదుఘా
 వక్షితమ్ । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు । తయాదేవ తయాంగిరస్వ ధువా
 సీద ॥ ౭ ॥

(8) అంతరిక్షమప్యగ్ం శ్రితమ్ । వాయోః ప్రతిష్ఠా । త్వయీ
 దమంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ । విశ్వ
 స్య భర్తా విశ్వస్య జనయితృ । తంతోపదధే కామదుఘా మక్షితమ్ ।
 ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు । తయాదేవ తయాంగిరస్వధు)వాసీద ॥౮॥

(9) వాయురప్యంతరిక్షే శ్రితః । దినః ప్రతిష్ఠా । త్వయీద
 మంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ । విశ్వస్య

భ॒ర్తావి॑శ్వ॒స్య జన॑యి॒తా । తంతో॑ష్వపద॒ధే కా॒మదు॑ఘ॒మక్షీ॑తమ్ । ప్ర॒
జాప॑తి॒స్త్వా సాద॑యతు । తయా॒దేవ॑తయాంగి॒రస్వ॒ధ్నువా॑సీద ॥ ౯ ॥

(10) ద్యా॑రసి॒వాయా॑శ్చి॒తా । ఆది॑త్యస్య ప్రతి॒ష్ఠా । త్వయా॑ద
మంతః । విశ్వం య॒తం విశ్వం భూ॑తం విశ్వగ్ం సుభూ॒తమ్ । విశ్వ॑స్య
భ॒ర్తీ విశ్వ॑స్య జన॑యి॒త్రీ । తాఁతో॑ష్వపద॒ధే కా॒మదు॑ఘ॒మక్షీ॑తమ్ ।
ప్ర॒జాప॑తి॒స్త్వా సాద॑యతు తయా॒దేవ॑ తయాంగి॒రస్వ॒ధ్నువా॑సీద ॥ ౧౦ ॥

(11) ఆది॑త్యోసి దివి॒శ్చి॒తః । చంద్ర॑మనః ప్రతి॒ష్ఠా । త్వయా॑ద
మంతః । విశ్వం య॒తం । విశ్వం భూ॑తం విశ్వగ్ం సుభూ॒తమ్ । వి
శ్వస్య॑భ॒ర్తావి॑శ్వ॒స్య జన॑యి॒తా । తంతో॑ష్వపద॒ధే కా॒మదు॑ఘ॒మక్షీ॑తమ్ ।
ప్ర॒జాప॑తి॒స్త్వా సాద॑యతు । తయా॒దేవ॑తయాంగి॒రస్వ॒ధ్నువా॑సీద ॥ ౧౧ ॥

(12) చంద్ర॑మా అస్యాది॒త్యే శ్చి॒తః । నక్ష॑త్రాణాం ప్రతి॒ష్ఠా ।
త్వయా॑దమంతః । విశ్వం య॒తం విశ్వం భూ॑తం విశ్వగ్ం సుభూ॒తమ్ ।
విశ్వ॑స్యభ॒ర్తావి॑శ్వ॒స్య జన॑యి॒త్వా । తంతో॑ష్వపద॒ధే కా॒మదు॑ఘ॒మ
క్షీ॑తమ్ । ప్ర॒జాప॑తి॒స్త్వా సాద॑యతు । తయా॒ధేవ॑ । తయాంగి॒రస్వ॒
ధ్నువా॑సీద ॥ ౧౨ ॥

(13) నక్ష॑త్రాణిస్థ॒చ్ఛంద॑మసి॒శ్చి॒తాని॑ । సప్త॑ర్షిరస్య ప్రతి॒ష్ఠా
యు॒ష్మాసు॑ । ఇదమంతః । విశ్వం య॒తం విశ్వం భూ॑తం విశ్వగ్ం
సుభూ॒తమ్ । విశ్వ॑స్యభ॒ర్తావి॑శ్వ॒స్య జన॑యి॒త్యాని॑ । తాని॑ప్ర
ఉపద॒ధే కా॒మదు॑ఘ॒మక్షీ॑తాని । ప్ర॒జాప॑తి॒స్త్వా సాద॑యతు । తయా॒
దేవ॑ తయాంగి॒రస్వ॒ధ్నువా॑సీద ॥ ౧౩ ॥

(14) సప్త॑ర్షిరౌసి నక్ష॑త్రేషు శ్చి॒తః । ఋతూ॑నాం ప్రతి॒ష్ఠా ।

త్వయీదమంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూ-
తమ్ । విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జనయితా । తంతోవపదధే కామదుఘ్న-
మక్షితమ్ । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు । తయాదేవ తయాంగిరస్వ-
ధువాసీద ॥ ౧౪ ॥

(15) ఋతవస్థ సంవత్స రేశ్చితాః । మాసానాం ప్రతిష్ఠాయు-
ష్మాసు । ఇదమంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూ-
తమ్ । విశ్వస్య భర్తారో విశ్వస్య జనయితారః । తావ ఉపదధే
కామదుఘ్నా నక్షితాః । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు । తయాదేవ తయాం-
గిరస్వధువాసీద ॥ ౧౫ ॥

(16) మాసాస్థతుః శ్చితాః । అర్థమాసానాం ప్రతిష్ఠాయు-
ష్మాసు । ఇదమంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వభూతం విశ్వగ్ం సుభూ-
తమ్ । విశ్వస్య భర్తారో విశ్వస్య జనయితారః । తావ ఉపదధే
కామదుఘ్నా నక్షితాః । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు । తయాదేవ
తయాంగిరస్వ ధువాసీద ॥ ౧౬ ॥

(7) అర్థమాసాస్థమాసుశ్చితాః । అప్రోరాత్రయోః ప్రతిష్ఠా-
యుష్మాసు । ఇదమంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం
సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్తారో విశ్వస్య జనయితారః । తావ ఉప-
దధే కామదుఘ్నా నక్షితాః । ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు । తయాదేవ
తయాంగిరస్వ ధువాసీద ॥ ౧౭ ॥

(18) అప్రోరాత్రేష్టార్థమాసేశ్చితే । భూతస్య ప్రతిష్ఠే-
భవస్యస్థితిష్టే । యవయోరిదమంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం

విశ్వగ్ం సుభూతం । విశ్వస్య భర్త్ర్యో విశ్వస్య జనయిత్ర్యో । తేవా
ముపదధే కామదుఘై అక్షితే । ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు । తయా
దేవతయాంగిరస్వ ధృవాసీద ॥ ౧౮ ॥

(19) పౌణకమాస్యప్రరోమావాస్వా । అన్నాదాస్థాన్నదుఘో
యుష్మాసు । ఇదమంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం
సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్త్ర్యో విశ్వస్య జనయిత్ర్యః । తావ ఉపదధే
కామదుఘా అక్షితాః । ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు । తయాదేవత
యాంగిరస్వ ధృవాసీద ॥ ౧౯ ॥

(20) రాడసి బృహతీ శ్రీరసీం దపత్ని ధర్మపత్ని । విశ్వం
భూతమస్తు ప్రభూతా । త్వయీదమంతః । విశ్వం యక్షం విశ్వం
భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ । విశ్వస్యభర్త్రీ విశ్వస్య జనయిత్రీ ।
తాంత్యోపదధే కామదుఘామక్షితామ్ । ప్రజాపతిస్త్వాసాదయతు ।
తయాదేవతయాంగిరస్వ ధృవాసీద ॥ ౨౦ ॥

(21) ఓజోసి సహోసి । బలమసి భ్రాజోసి । దైవానాంధామా
మృతమ్ । అమర్త్యస్తప్రజాః । త్వయీదమంతః । విశ్వం యక్షం
విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్త్రాంవిశ్వస్య జన
యిత్రా । తంత్యోపదధే కామదుఘమిక్షితమ్ । ప్రజాపతిస్త్వా సా
దయతు । తయాదేవతయాంగిరస్వ ధృవాసీద ॥ ౨౧ ॥

లోకస్తప్రస్తేజ స్సముద్రతపః పృథివ్యగ్ని రంతరిక్షం వాయు
ర్ద్యౌరాద్దిత్యశ్చంద్రమా నక్షత్రాణి సంవత్సరముతవౌ మాసా ఆర్ధ
మాసా అహోరాత్రే పౌణకమాసీరాక్షస్యాజ్ఞోస్యేకవిగ్ంశతిః । ౧ ॥

లోకోసి భర్తాతమ్ । తప్తస్తేజోసి భర్తృతత్ । సముదోసి
 భర్తాతమ్ । ఆపస్థభర్తృస్తావః । పృథివీ భర్తృతామ్ । అగ్నిరసి
 భర్తాతమ్ । అంతరిక్షం భర్తృతత్ । వాయురసి భర్తాతమ్ । ద్యౌః
 రసిభర్తృతామ్ । ఆదిత్యశ్చంద్రమా భర్తాతమ్ । నక్షత్రాణిష్ఠ
 భర్తృణామితి । సంప్రథ్వరోసి భర్తాతమ్ । ఋతవోమాసాలభా
 మాసా భర్తారో భర్తారో భర్తారస్తావః । అహోరాత్రేభర్తృస్త్రి
 తేవామ్ । సౌమ్యామాసీ భర్తృస్తావః । రాడసిభర్తృస్త్రితామ్ ।
 ఓజోసి భర్తాతమేకవిగ్ంతతః॥

౨ అనువాకః, హోమమన్తాః.

త్వమగ్నేరుద్రాఅసురౌమహాద్వివః । త్వగ్ంతధోమామరుతం
 పృథ్విశశిషే । త్వంవాతై రరుణైర్యాసి శంగయః । త్వంపూషా
 విభతఃపాసినుత్మనా । దేవాదేవేషుశ్రయధ్వమ్ । ప్రథమాద్వితీయేషు
 శ్రయధ్వమ్ । ద్వితీయాస్తృతీయేషు । శ్రయధ్వమ్ । తృతీయాశ్చతు
 ర్థేషు శ్రయధ్వమ్ । చతుర్థాఃపంచమేషు శ్రయధ్వమ్ । ప్రచ్ఛమా
 ష్టమేషు శ్రయధ్వమ్ ॥ ౧ ॥ ౨౨ ॥

ప్రమాస్పస్తమేషుశ్రయధ్వమ్ । ప్రప్తమా అష్టమేషు శ్రయ
 ధ్వమ్ । అష్టమానవమేషు శ్రయధ్వమ్ । నవమాదశమేషు శ్రయ
 ధ్వమ్ । దశమా ఏకాదశేషు శ్రయధ్వమ్ । ఏకాదశాద్వాదశేషు
 శ్రయధ్వమ్ । ద్వాదశా స్త్రయోదశేషు శ్రయధ్వమ్ । త్రయోదశా
 శ్చతుర్దశేషు శ్రయధ్వమ్ । చతుర్దశాఃపంచదశేషు శ్రయధ్వమ్ ।
 పంచదశాష్టాదశేషు శ్రయధ్వమ్ ॥ ౨ ॥ ౨౩ ॥

తస్యైదిశోభిదాసతి । ప్రతీచీదిక్ । సామోదేవతా । సోమగ్ంసది
శాం దేవం దేవతానామృచ్ఛతు । యోమైతస్యైదిశోభిదాసతి ।
ఉదీచీదిక్ । మిత్రావరుణౌ దేవతా । మిత్రావరుణౌ సదిశాం దేవా
దేవతానామృచ్ఛతు । యోమైతస్యైదిశోభిదాసతి ॥ ౨ ॥ ౩౦ ॥

ఉద్ధాదిక్ । బృహస్పతిదేవతా । బృహస్పతిగ్ం సదిశాం
దేవం దేవతానామృచ్ఛతు । యోమైతస్యైదిశోభిదాసతి ॥ ఇయం
దిక్ । అదితిదేవతా । అదితిగ్ం సదిశాం దేవీం దేవతానామృ
చ్ఛతు । యోమైతస్యైదిశోభిదాసతి । పురుషాదిక్ । పురుషోమేకా
మాంధ్ సమర్థయతు ॥ ౩ ॥ ౩౧ ॥

అంధోజ గృవిప్రాణ । అప్రావేహీ ॥ షధిరత్రికం దశతరచాన ।
ఆప్రావేహీ । ఉపసముపసమశీయ । అహమసోజ్యోతిరశీయ అహమ
సోహశీయ । వయగ్ం స్యామపరయోరయీణామ్ । భూర్భువస్స
స్వాహా ॥ ౪ ॥ ౩౨ ॥

దక్షిణాది గింధ్రోదేవతా మిత్రావరుణౌ సదిశాం దేవాదేవ
తానామృచ్ఛతు యోమైతస్యైదిశోభిదాసత్యర్థయతు నవచ ॥ ౫ ॥

౬. అనువాకః, తూపస్పర్శనాదిమంత్రాః,

(1) యత్తేచిత్రం యదుచిత్రం తేఅగ్నే । యత్తక్షణం యదుతేతి
రిక్తమ్ । ఆదిత్యాస్తదింగిరసశ్చిన్వంతు । విశ్వేతేధేవాశ్చిత్తిమాపూర
యంతు । చిత్రశ్చాస్తి పంచితశ్చాప్యగ్నే । వ్రతావాగ్ంశాస్తి భూయా
గ్ం శ్చాప్యగ్నే । (2) లోకం పృణచ్ఛిద్రం పృణాఅఘోసీదశివాత్వమ్ ।
ఇంద్రాగ్నిత్వా బృహస్పతిః । అస్మిన్యోనావసీషదక్ష ॥ ౧ ॥ ౩

తయా దేవతయాంగిరస్వధు)వాసీద । (3) తాఅస్య సూదదో
హసః । సోమగ్ంశీణంతిపుశ్నయః జన్మం దేవానాంవిశః । త్రిష్యా
రోచనేదివః । తయా దేవ తయాంగిరస్వ దు)వాసీద । (4) అగ్న
దేవాగ్ం ఇహోవహ । జజ్ఞానో పృక్తబర్హిషే । అసిహోతాప్త
ఈడ్యః । (5) అగన్మహామనసాయవీష్మమ్ ॥౨॥ 3౪ ॥

యోదీదాయ సమిద్ధస్వేదురోణే । చిత్రభానూరోదసీ అంత
ర్వీ । స్వాహుతం విశ్వతః ప్రత్యంచమ్ । (6) మేధాకారంవిదభస్య
ప్రసాధనమ్ । అగ్నిగ్ం హోతారం పరిభూతమంమతిమ్ । త్వమ
ర్భస్య హవిషస్సమానమిత్ । త్వం మహోవృణ తెనరోనాన్యం
త్వత్ । (7) మనుష్యత్వాని ధీమహి । మనుష్యభ్యమిధీమహి । అగ్న
మనుష్య దంగిరః ॥3॥ 3౫॥

దేవాం దేవయ తెయజ । (8) అగ్నిర్హివాజనంవిశే దదాతి
విశ్వచర్షణిః । అగ్నిరాయేస్తాభువమ్ । సప్రీతోయాతి వార్యమ్ ।
ఇక్షగ్ం సోతృభ్యఆభర । (9) పృష్టాది విప్రప్త్యో అగ్నిః పృథివ్యామ్ ।
పృష్టావిత్వా ఓషధీరావివేత । వైత్వానరసహసా పృష్టాఅగ్నిః ।
సనోదినా సరిషః పాతునక్తమ్ ॥౪॥ 3౬॥

అస్తీషధ్వా యవిష్మమంగిరోనక్తమ్ ॥ ౬ ॥

2. అనువాకః. నాచికేతాగ్ని దేవతోపాసనమ్.

(1) అయం నావయః పవతే । సోగ్నినాచికైతః । సయత్రా
జ్జవతే । తదస్య శిరః । అథయద్దక్షిణా । సదక్షిణః పక్షుఅథయత్ప్ర
త్యక్ । తత్పుచ్చమ్ । యదుదజ్ఞే । సఉత్తరః ప్రక్షః ॥ ౧ ॥ 3౭ ॥

అథ యథాన్వయాత్ । తదస్య ప్రమంచనంచప్రసారణంచ । అథా
ప్రంపదేవాస్యసా । (2) సగంధావా అస్తైసకామః పద్యతే । యత్కామో
యజతే । యోగ్నిం నాచికైతంచినతే । యఉచైనమేవంవేద । (3) యో
హవా అగ్నేర్నాచికైతస్యా యతనం ప్రతిష్ఠాంవేద । ఆయతనవాస్భవతి
గచ్ఛతి ప్రతిష్ఠామ్ ॥ ౨॥౩౮॥

హిరణ్యంవా అగ్నేర్నాచికైతస్యా యతనం ప్రతిష్ఠా । యప్రపం
వేద । ఆయతనవాస్భవతి । గచ్ఛతి ప్రతిష్ఠామ్ । (4) యోహవా అగ్నే
ర్నాచికైతస్య శరీరంవేద । సశరీరప్రపస్వర్గంలోకమేతి । హిరణ్యంవా
అగ్నేర్నాచికైతస్య శరీరమ్ । యప్రపంవేద । సశరీరప్రపస్వర్గంలోకమేతి ।
(5) అథాయథా యక్మ ఉత్తప్తాభాయాత్ ॥ 3॥౩౯॥

ప్రపమేవ సతేజస్తాయశనా । అస్మిన్గంశ్చల్లాకేముష్మిన్గంశ్చభాతి ।
(6) ఉరహాహవైనామైతేలోకాః । యేవరణాదిత్యమ్ । అథహైతేవరీ
యాగంసోలోకాః । యేవరణాదిత్యమ్ । అంతవంతగంధావాప్రపక్షయ్యం
లోకంజయతి । యోవరణాదిత్యమ్ । అథహైహోనంతమపారమక్షయ్యం
లోకంజయతి । యేవరణాదిత్యమ్ ॥ ౪॥౪౦॥

(7) అనతగంధావా అపారమక్షయ్యంలోకంజయతి । యో
గ్నిం నాచికైతంచినతే । యఉచైనమేవంవేద । (8) అథతాథారథతిష్ఠ
స్పృశసీపర్యావర్తమానేప్రత్యపేక్షతే । ప్రపమహోరాత్రేప్రత్యపేక్షతే ।
నాస్యాహోరాత్రే లోకమాపుతః । యోగ్నిం నాచికైతంచినతే ।
యఉచైనమేవంవేద ॥ ౫॥౪౧॥

హైవ ॥ ౭ ॥ ఉత్తరఃప్రతోగచ్ఛతి ప్రతిష్ఠాభాయాద్యః పరేణాదిత్యమ్

౮. ఆనువాకః, నాచికెతచయనఉపాఖ్యా.

(1) ఉత్తమావై వాజశ్చ ప్రసస్సర్పవేద సందదా । తస్యహన
చికేతానామపుత్రాసః తగ్గంహకుమారగ్గంసంతమ్ । దక్షిణాసునీయ
మానాసుశ్రద్ధావీవేళ సహోవాచ । తత్రకస్తైమాందాస్యసితి । ద్వి
తీయఃత్వతీయమ్ । (2) తగ్గంహపరీతఉవాచ । మృత్యవేత్వాదదా
మీతి । (3) తగ్గం హస్తోత్థితం వాగభివదతి ॥౧॥౪౨॥

గాతమకుమారమితి సహోవాచ పరేహి మృత్యోగ్గృహాహ్ ।
మృత్యవేత్వాదామితి । (4) తంవై ప్రవసదంగంతాసీతిహోవాచ ।
తస్యస్మృతిస్తోరాత్రీరనాశ్వావాగృహేవసతాత్ । సయదిత్వా పృ
చ్ఛేత్ । కుమారకతిరాత్రీరవాధీరితి । తిస్రిఇతిప్రతిబ్రూతాత్ । కింప్ర
థమాగ్ం రాత్రీమాశ్నాఇతి ॥౨॥౪౩॥

ప్రజాంతఇతి । కింద్వితీయామితి ప్రశూగ్ంస్తఇతి । కింతృతీయా
మితి సాధుక్తత్యాంతఇతి । (5) తంవై ప్రవసంతంజగామ తస్యవాత్రిస్తో
రాత్రీరనాశ్వా గృహేఉవాస । తమాగత్యప్రపచ్ఛ । కుమారకతి
రాత్రీరవాధీరితి । తిస్రిఇతిప్రత్యువాచ ॥౩॥౪౪॥

కింప్రథమాగ్ం రాత్రిమాశ్నా ఇతి ప్రజాంతఇతి । కింద్వితీయా
మితి । ప్రశూగ్ం స్తఇతి । కింతృతీయామితి । సాధుక్త త్యాంతఇతి ।
(6) నమస్తే అస్తు భగవత్పతిహోవాచః వరంవృణీష్యేతి । (7) తేత
మైవజీవన్నయాసీతి (8) ద్వితీయం వృణీష్యేతి ॥౪॥౪౫॥

ఇష్టాపూరయోమేక్షితింబ్రూహీతిహోవాచ ! తస్మైహైత

మగ్నిం నాచికేతమువాచ । తతోవైతస్యేష్టాపూతేనాక్షీయేతే ।

(9) నాస్యేష్టాపూరైక్షీయేతే । యోఽగ్నింనాచికేతం చిన్తుతే । య
ఉచైసమేవంవేద । (10) త్రితీయంవృణీష్యేతి । పునమృత్యోమే
పజితంబ్రూహీతిహోవాచ । తస్మైహైతమగ్నిం నాచికేతమువాచ ।
తతోవైసాపపునమృత్యుముజయత్ ॥౧॥౪౬॥

అపపునమృత్యుంజయతి । యోఽగ్నింనాచికేతం చిన్తుతే ।
యఉచైసమేవంవేద । (11) ప్రజాపతిర్వై ప్రజాకామస్తపోతప్యతే ।
సహిరణ్యముదాస్యత్ । తదగ్నాప్రాస్యత్ । తదస్మైనాచ్ఛదయత్ ।
తద్వితీయం ప్రాస్యత్ । తథస్మైవైవాచ్ఛదయత్ । తత్త్వతీయంవా
స్యత్ ॥౩॥౪౭॥

తదస్మైవైవాచ్ఛదయత్ । తదాత్మన్నేవహృదయ్యేగ్నావైశ్వా
నరేప్రాస్యత్ । తదగ్నాఅచ్ఛదయత్ । తస్మాద్ధిరణ్యంకనిష్ఠంధనానామ్ ।
భుంజత్ప్రియతమమ్ । హృదయజగంహి । సవైతమివనావిందత్ । యస్మై
తాందక్షిణామసేష్యత్ తాగంస్వామైరహస్తాదక్షిణాయానయత్ ।
తాంపిత్యగృహ్యత్ ॥౨॥౪౮॥

దక్షాయత్వా దక్షిణాం ప్రతిగృహ్యేమీతి । సోదక్షత దక్షిణాం
పత్రిగృహ్య । దక్షదేహవై దక్షిణాం పత్రిగృహ్య । యవ్రవంవేద । (౧౨)
వ్రతధస్మైవై తద్విద్వాగ్ంసోవాజగ్రప్రసాగోతమాః । అప్యసూదేశ్యాం
దక్షిణాం పత్రిగృహ్యన్తి । ఉభయేనవయందక్షిణ్యామహవ్రవ దక్షిణాం
ప్రతిగృహ్యేతి । తేదక్షంతదక్షిణాంప్రతిగృహ్య । దక్షదేహవైదక్షిణాం
పత్రిగృహ్యతి । యవ్రవంవేద । పౌహ్యేన్యంస్థినాతి ॥౪॥౪౯॥

పదత్యాగా ఇత్యు నాచద్వితీయంవృణీష్యేత్యజయత్తీతీయం
పాస్యదగృ! హ్లాద్యవపంవేదదైకంచ || ౮ ||

! హ్లాదదక్షంఽ దక్షిణాం ప్రతిగృహ్యదక్ష తెహవై దక్షిణాంప్రతి
గృహ్య యవపం వేదైకంచ ||

౯. అనువాకః. చయనప్రయాగః.

(1) తగ్ంహైతమే కేపశుబంధ ఏవోత్తరవైద్యాం చిన్వతే ।
ఉత్తరక్షైది సమ్మితప్రహోగ్ని రితివదంతిః । తన్నతథాతుర్యాత్ । ఏతమ
గ్నిం కామేనవ్యర్థయేత్ । సవనం కామేనవ్యర్థః । కామేనవ్యర్థయేత్ ।
సౌమ్యేవావై సమర్థరేచిన్విత । యత్రవాఘాయస్తా ఆపశుతయోహూ
యేరక్ష । ఏతమగ్నిం కామేన సమర్థః యతి । సవనం కామేన
సమ్యర్థః || ౧ || ౫౦ ||

కామేన సమర్థయతి । (2) అథహైనం పురర్షయః । ఉత్తర
వైద్యామైవ సత్రియ మచిన్వత । తతోవై తెవిందంతప్రజామ్ । అభిష్వ
గ్గంలోకమజయన్ । విందత ఏవప్రజామ్ । అభిష్వగ్గంలోకంజయతి ।
యోగ్నింనాచి కైతంచిన్వతే । యఉచైనమేవంవేద । (3) అథహైనం
వాయుర్ ఋకామః || ౨ || ౫౧ ||

యథాన్యస్త మేవాపదధా హ్యోవైసప్తతామృద్ధిమాఘోత్ ।
యామిదం వాయుర్ ఋధః! ప్రతామృద్ధిమృధోతి । యామిదంవాయుర్
ఋధః । యోగ్నింనాచి కైతంచిన్వతే । యఉచైనమేవంవేద । (4)
అథహైనం గోబలౌవాష్ణఃప్రశుకామః । వాజమేవచిక్వే । పంచపుర
స్తాత్ || 3 || ౫౨ ||

ప్రంచదక్షిణతః | పంచప్రశ్నామ్ | సంహృతరతః | ఏకాంశధ్యే
తత్తోవైససహస్రత్రశూన్వాహోత్ | పసహస్రంప్రశూన్వాహోతి |
యోగ్నింనాచికేతం చినుతే | యఉచైనమేవంవేద | (5) అథహైసం
ప్రజాపతిశ్చైవ్యకృత్యకామోయశేసామఃప్రజననకామః | త్రివృతమేవ
చికేయే || ౪ || ౫౩ ||

ప్రప్రపురస్తాత్ | త్రిసోదక్షిణతః || ప్రప్రశ్నాత్ | త్రిసోదత్ర
రతః | ఏకాంశధ్యే | తత్తోవైసహస్రశ్చైవ్యమాహోత్ | ఏతాం
ప్రజాపతింప్రజాయత | యామిదం ప్రజాఃప్రజాయంతే | త్రివృద్వై
శ్చైవ్యమ్ | మాతాపితృపుత్రః || ౫ || ౫౪ ||

త్రివృత్ప్రజననమ్ | ఉపస్థోయోనిమకథ్యమా | ప్రయశోజ్యేష్ఠ
మాహోతి | ఏతాంప్రజాపతిం ప్రజాయతే | యామిదం ప్రజాఃప్రజాయం
తే | యోగ్నింనాచికేతంచినుతే | యఉచైనమేవంవేద | (6) అథ
హైసమింద్రోశ్చైవ్యకృత్యకామః | ఉపస్థాప్రవాపదధే తత్తోవైసశ్చైవ్య
మగచ్ఛాత్ || ౬ || ౫౫ ||

శ్చైవ్యంగచ్ఛతి | యోగ్నింనాచికేతంచినుతే | యఉచైనమేవం
వేద | (7) అథహైసమసావాదిత్యప్రస్వగ్గకామః | ప్రాచీరెనోపదధే |
తత్తోవైసాభిప్రస్వగ్గంలోకమయజత్ | అభిప్రస్వగ్గంలోకంజయతి | యోగ్నిం
నాచికేతంచినుతే | యఉచైనమేవంవేద | (8) సయదీచ్ఛాత్ || ౭ || ౫౬ ||

జైజస్వీయశస్వీబ్రహ్మవర్చసీస్వామితి | ప్రాజాహాతుధిష్ఠ్యా
దుధస్వత్ | యేయంప్రాగ్రాద్యశస్వతీ | సామూప్రోర్ణాశు | తేజస్తా
యశసా బ్రహ్మవర్చసేనేతి | జైజస్వీవయశస్వీబ్రహ్మవర్చసీభవతి |

(9) ఆధయదీచ్ఛేత్ । భూయిష్ఠమైశ్చద్దగీరకమ్ । భూయిష్ఠాదక్షిణాన
యేయరితి । దక్షిణానునీయమానాసు ప్రాచ్యేహి సాచ్యేహితి ప్రాచీ
జామాణా వేత్వాజ్యస్యస్వాహేతిసు) వేణోప్రహత్యాహవనీయే జుహు
యాత్ ॥ ౮ ॥ ౫౭ ॥

భూయిష్ఠమైశ్చద్దగీరకే । భూయిష్ఠాదక్షిణానయంతి । (10)
పురీషముపదాయ । చిత్తికప్తి భిరభిమృశ్య । అగ్నింప్రణీయోపసమాధా
య । చతస్రప్రతాపహుతీర్జుహోతి । త్వమగ్నైరుద్రఇతి శతర్బుదీయస్య
రూపమ్ । అగ్నోవిష్ణూ ఇతివస్తోధారాయాః । అన్నపత్రఇత్యన్నహో
మః । ప్రప్తశేఅగ్నే సమిధస్సప్తజిహ్వఇతి విశ్వప్రీః ॥ ౯ ॥ ౫౮ ॥

సమృద్ధఋద్ధికామఃపురస్తాచ్చిక్యేపుతోగచ్ఛద్దిచ్ఛేజ్జుహుయా
ద్విశ్వప్రీః ॥ ౯ ॥

పురరోషయో వాయుగో బలస్సహస్రం ప్రజాపతి స్త్రివృదిం
ద్రోణావాదిత్యస్స యదీచ్ఛేత్ ॥

౧౦ అనువాకః నాచికేతచయనప్రయాగ ప్రశంసా.

(1) యాంప్రథమామిష్ట కాముపదధాతి ఇమం తయాలోకమ
భిజయతి! అథోయా అస్మిన్లోకేదేవతాః! తాస్తాగ్ం సాయుజ్యగ్ం
సలోకతామాప్నోతి । యాంద్వితీయాముపదధాతి । అంతరిక్షలోకం
తయాభిజయతి । అథోయా అంతరిక్షలోకేదేవతాః! తాస్తాగ్ం సాయు
జ్యగ్ం లోకతామాప్నోతి । యాంశ్చతీయా ముపదధాతి । అమం
తయాలోకమభిజయతి ॥ ౧ ॥ ౫౯ ॥

అథోయా అమస్మిన్లోకేదేవతాః! తాస్తాగ్ం సాయుజ్యగ్ం
సలోకతామాప్నోతి । అథోయా అమూరితరా అష్టాదశ । యప్రవా

మీడరనశ్చ పరియాగ్ంసశ్చల్లోకాః । తానేవ తాభిరభిజయతి । (3)
 క్రామచారోహవా అస్మ్యైరుమప్త పరియస్సుచ లోకేషు భవతి । యో
 గ్నింనాచికైతం చిన్తుతే । యఉచైనమైవంవేద । (3) సంప్రథ్వరోవా
 అగ్నిర్నాచికైతః । తస్యవసంతిశ్శిరః ॥ ౨ ॥ ౬౦ ॥

గ్రీష్మోదక్షిణః ప్రక్షుః । వర్షమాఉత్తరః । శరత్సుచ్యమ్ । మాసా
 క్షవకారాః । అహోరాత్రైశతప్రదీయమ్ । ప్రజన్వ్యైరుస్తోధాశైరా ।
 యథావైవర్జప్త్యస్సువృష్టంప్రప్త్యా । ప్రజాభ్యస్సర్వా కామాంః
 సంపూరయతి । ఏవమైవ సతప్త్యస్సర్వా కామాంః సంపూరయతి ।
 యోగ్నిం నాచికైతం చిన్తుతే ॥ 3 ॥ ౬౧ ॥

యఉచైన మైవంవేద । (4) సంప్రథ్వరోవా అగ్నిర్నాచికైతః ।
 తస్య వసంతిశ్శిరః । గ్రీష్మోదక్షిణః ప్రక్షుః । వర్షమాః పుచ్యమ్ । శర
 దుత్తరః ప్రక్షుః । హేమంతో మధ్యమ్ । పూర్వప్రత్యాశ్చితయః । అప్రప్త
 త్వాః పురీషమ్ । అహోరాత్రాణీష్టకాః । ఏవవావసోగ్నిరగ్నిమయః
 పునణ్ణవః । అగ్నిమయోహవై పునణ్ణవోభూత్వా స్వర్గం లోక మేతి ।
 ఆదిత్యప్ర సాయుజ్యమ్ । యోగ్నింనాచికైతం చిన్తుతేయ । ఉచైన
 మైవంవేద ॥ ౪ ॥ ౬౨ ॥

అముంతయాలొక మభిజయతిశిరశ్చిన్తుత ఇష్టక్రాష్ట్రచ్చ ॥ ౧౦ ॥
 లోకస్త్వమగ్నైర్గ్నా విష్ణూ అన్నపతే సప్తతే ఆగ్నే యతే
 చిత్రమయంవావోశక్ హవై తగ్ం హేతంయాంప్రథమామిష్టక్రాందశ
 ౧౦ ॥ లొకఆదిత్యేఽజోహ్యుర్భావ ॥ దిగంతగ్ంహవైకామేనగ్రీష్మో
 ద్విష్టమి ॥ లోకోసి సమాప్తమ్ ॥

అథ తుభ్యమ్.

—o—

౧. అనువాకః, దివశ్యేనప్తిమస్త్ర ప్రతికాః.

హరిఃఓమ్ || (1) తుభ్యంతాఅంగిరస్తమా (2) శ్యామతంకామ
మగ్నే | (3) ఆశానాంత్యా (4) విశ్వాఆశాః | (5) అనున్తోద్యానుమతిర
(6) నిద్దనుమతైత్వమ్ | (7) కామోభూతస్య (8) కామస్తదగ్రే | (9) బ్రహ్మ
జజ్ఞానం (10) పితావిరాజామ్ | (11) యజ్ఞోరామో (12) యంయజ్ఞః |
(13) ఆపోభద్రా (14) ఆదిత్యశ్యామి | (15) తుభ్యంభరంతి (16) యోదై
హ్యః | (17) పూర్వందేవా అపరేణ (18) ప్రాణాప్రాణా | (19) మాప్త్య
వాహ్లాం 20) స్విప్తమ్ || ౧ ||

తుభ్యందశ || ౧ || ౨. అనువాకః, దివశ్యే నేప్తికథనమ్.

1) దేవేభ్యవై స్వర్గోలోకస్తిరోభవత్ | తెప్రజాపతిమబు
వక్షా | ప్రజాపతే స్వర్గోవై నోలోకస్తిరోభుత్ | తమన్యైచ్చతి | తంయ
జ్ఞక్తుభిరన్వైచ్చత్ | తంయజ్ఞక్తుభిర్నాస్వవిదత్ | తమిష్టిభిర
న్వైచ్చత్ | తమిష్టిభిరన్వవిదత్ | తదిష్టినామిష్టిత్వమ్ | ఏప్తయో
మావైనామ | తాఇష్టయ ఇత్యాచక్షతే ప్రోక్షేణ ప్రోక్షప్రియాఇవ
హిదేవాః || ౧ || ౨ ||

2) తమాశాబ్రవీత్ | ప్రజాపత ఆశయావై శ్రామ్యసి | అహ
మువా ఆశాస్మి | మానుషయజస్వ | అథ తేస్తత్యాశా భవిష్యతి | అను
స్వర్గం లోకం వైభస్వసీతిః | సవితరుగ్నయోకామాయపురోడాశమప్తాక
చాలం నిరవపత్ | ఆశాయైచరుమ్ | అసుమత్యైచరుమ్ | తత్రోవై

తస్యప్రత్యాశాభవత్ । అనుస్వర్గం లోకమవిందత్ । ప్రత్యాహవాఅస్యా
 శాభవతి । అనుస్వర్గం లోకంవిందతి । యప్రతేన హవిషా యజతే ।
 యఉచై సదేవం వేద । ౬) సోత్రజహూతి । అగ్నయై కామాయస్వాహా
 శాయైస్వాహా । అనుమత్యైస్వాహా ప్రజాపతయైస్వాహా । స్వగాయ
 లోకాయస్వాహాగ్నయే స్విష్టకృతైస్వాహేతి ॥ ౩ ॥

4) తంకామోఽబ్రవీత్ । ప్రజాపతే కామేనవై శ్రామ్యసి ।
 అహమువై కామోఽస్మి । మానుషయజస్వ అథ తేనత్యఃకామోభవి
 వ్యతి । అనుస్వర్గం లోకంవైధ్యసీతి । సప్తతమగ్నయై కామాయ పురో
 డాశమస్తుకపాలం నిరవపత్ । కామాయచరుం । అనుమత్యైచరుమ్ ।
 తతోవై తస్యప్రత్యఃకామో భవత్ ॥ అనుస్వర్గం లోకమవిందత్ ।
 ప్రత్యాహవాఅస్య కామోభవతి । అనుస్వర్గం లోకం విందతి । యప్ర
 తేన హవిషాయజతే । యఉచై సదేవం వేద । సోత్రజహూతి । అగ్న
 యై కామాయస్వాహా కామాయస్వాహా । అనుమత్యైస్వాహా ప్రజా
 పతయైస్వాహా । స్వగాయ లోకాయ స్వాహాగ్నయే స్విష్టకృతై
 స్వాహేతి ॥ 3 ॥ ౪ ॥

5) తం బ్రహ్మోబ్రవీత్ । ప్రజాపతే బ్రహ్మణావై శ్రామ్యసి । అహ
 మువై బ్రహ్మోఽస్మి । మానుషయజస్వ అథ తే బ్రహ్మణ్యాం యజ్ఞోభవివ్యతి ।
 అనుస్వర్గం లోకం వైధ్యసీతి ! సప్తతమగ్నయై కామాయ పురో
 డాశమస్తుకపాలం నిరవపత్ । బ్రహ్మణాచరుమ్ । అనుమత్యైచరుమ్ । తతో
 వై తస్య బ్రహ్మణ్యాం యజ్ఞోభవత్ । అనుస్వర్గం లోకమవిందత్ । బ్ర
 హ్మణ్యా హవాఅస్య యజ్ఞోభవతి । అనుస్వర్గం లోకంవిందతి । య

ప్రతేన ప్రావిషా యజతే | యఉచైనదేవం వేద | సోత్రజహూతి | అగ్నయై కామాయస్వాహా బ్రహ్మణైస్వాహా | అనుమత్యైస్వాహా ప్రజాపతయైస్వాహా | స్వర్గాయలోకాయస్వాహాగ్నయేస్విష్టకృతైస్వాహేతి || ౪ || ౫

6) తం యజ్ఞా బ్రవీత్ ప్రజాపతేయజ్ఞేన వై శ్రామ్యసి | అహమువేయజ్ఞాస్మి | మానుషయజస్వ | అథ తేన తోయజ్ఞో భవిష్యతి | అనుస్వర్గంలోకం వేధ్యసీతి | సప్తతమగ్నయై కామాయ పురోడాశ మష్టాకపాలం నిరవపత్ | యజ్ఞాయచరుమ్ | అనుమత్యైచరుమ్ తతోవై తస్య సత్యోయజ్ఞా భవత్ | అనుస్వర్గంలోక మవిందత్ | సత్యోహ వా అస్య యజ్ఞో భవతి | అనుస్వర్గం లోకం విదంతి | యప్రతేన ప్రావిషాయాజతే యఉచై సదేవం వేద | సోత్రజహూతి | అగ్నయై కామాయస్వాహా యజ్ఞాయస్వాహా | అనుమత్యైస్వాహా ప్రజాపతయైస్వాహా | స్వర్గాయలోకాయస్వాహాగ్నయే స్విష్టకృతైస్వాహేతి || ౫ || ౬ ||

7) తమాహోబ్రువత్ | ప్రజాపతే పువై సర్వై కామా శ్రితాః | ప్రయమువా ఆహస్మః | అస్మానుషయజస్వ | అథ త్వయి సర్వై కామా శ్రియిష్యంతే | అనుస్వర్గంలోకం వేధ్యసీతి | సప్తతమగ్నయై కామాయ పురోడాశ మష్టాకపాలం నిరవపత్ | అదభ్యశ్చరుమ్ | అనుమత్యైచరుమ్ | తతోవై తస్మిన్ శ్రామ్యసి | అనుస్వర్గంలోక మవిందత్ | సర్వహా వాలస్మినాః మాశ్రయంతే అనుస్వర్గంలోకం విదంతి | యప్రతేన ప్రావిషాయాజతే | యఉచై సదేవం వేద | సోత్రజహూతి | అగ్నయై కామాయస్వాహా ద్యస్వాహా | అనుమత్యైస్వాహా ప్రజాపతయైస్వాహా | స్వర్గాయలోకాయస్వాహాగ్నయే స్విష్టకృతైస్వాహేతి || ౬ || ౭ ||

8) తమగ్నిబలిమాసబ్రవీత్ । ప్రజాపతేగ్నయైవైబలిమతే
సర్వాణి భూతానిబలిగ్ంహరంతి । అహమువా అగ్నిర్బలిమాసస్మి ।
మానుష్యజస్వ । అథతేసర్వాణిభూతాని బలిగ్ం హరిష్యంతి । అను
స్వర్గం లోకం వేక్ష్యసీతి । సప్తతమగ్నయైకామాయపురోడాశమష్టకపా
లం నిరవపత్ । అగ్నయైబలిమతేచరుమ్ । అనుమత్యైచరుమ్ । తత్రావై త
స్మైసర్వాణిభూతానిబలిమహరన్ । అనుస్వర్గం లోకమవిందత్ । సర్వాణి
హవాఅస్మైభూతానిబలిగ్ంహరంతి । అనుస్వర్గం లోకం విందతి । యప్తతేన
హవిషాయజతే । యఉచైనదైవం వేద । సోత్రజహోతి । అగ్నయై కామా
యస్వాహోగ్నయే బలిమతేస్వాహా । అనుమత్యైస్వాహా ప్రజాపతయై
స్వాహా । స్వర్గాయలోకాయస్వాహోగ్నయే స్విష్టకృతేస్వాహేతి ।

9) తమనువిత్తిరబ్రవీత్ । ప్రజాపతేస్వర్గం వై లోకమనువివిధస్
సి । అహమువా అనువిత్తిరస్మి । మానుష్యజస్వ । అథతే సత్యాను
విత్తిరభవిష్యతి । అనుస్వర్గం లోకం వేక్ష్యసీతి । సప్తతమగ్నయైకామా
యపురోడాశమష్టకపాలం నిరవపత్ । అనువిత్త్యైచరుమ్ । అనుమత్యై
చరుమ్ । తత్రావై స్య సత్యానువిత్తిరభవత్ । అనుస్వర్గం లోకమవింద
త్ । సత్యాహవా అన్యానువిత్తిరభవతి । అనుస్వర్గం లోకం విందతి । యప్త
తేన హవిషాయజతే । యఉచైనదైవం వేద । సోత్రజహోతి । అగ్న
యై కామాయస్వాహోనువిత్త్యైస్వాహా । అనుమత్యైస్వాహా । ప్రజా
పతయైస్వాహా స్వర్గాయలోకాయస్వాహోగ్నయే స్విష్టకృతే స్వా
హేతి ॥ ౮ ॥ ౯ ॥

10) తావాప్తతాప్తప్తస్వర్గస్యలోకస్యద్వారః । జగంస్సప్తయో

సు విత్తయోనామ్ । ఆశాప్రథమాగ్ంరక్షతి । కామోద్వితీయామ్ ।
 బ్రహ్మత్వతీయామ్ । యజ్ఞశ్చత్వరీమ్ ఆపః । షణ్చమిమ్ । అగ్నిర్బలి
 మాంథ్ ప్రప్తీమ్ । అనువిత్తిస్సప్తమిమ్ । అనుక్షైవస్వగ్లోకంవిం
 దతి । కామచార్యోస్య స్వర్గైలోకే భవతి । యవ్రతాభిరిష్టిభిర్యజతే ।
 యఉచైనావ్రవంవేద । తాస్వన్నిష్ఠి । ప్రహేహీవరాందద్యాత్కగ్ంసంచ
 ప్రయైచాభారగ్ంసమ్మధ్యే ॥౯॥ ౧౦॥ ౧౧॥

3. అనువాకః, అపాద్యాభ్యేష్టిమన్తాః.

(1) తపసాదైవా దేవతామగ్నిరాయే ॥ తప్తసర్వయ స్వ
 రస్వవిందే ॥ తపసాప్రపత్వాస్పృణద్రామారాతీః । యేనైదంవిత్వం
 పరిభూతం యదస్తి । (2) ప్రథమజం దేవగ్ం హవిషావిధేమ । స్వ
 యంభుబ్రహ్మ పరమం శపాయత్ । సప్తవ పుత్రస్సప్తితా సమాతా ।
 తపోహయతుం ప్రథమగ్ం సంబభూవ । (3) శ్రీధ్వాయ దేవాదేవ
 త్వమశ్నుతే శ్రీధ్వాప్రతిష్ఠా లోకస్యదేవీ ॥౧॥౧౧॥

సానోజమాణోపయజ్ఞమాగాత్ । కామవత్సామృతం దుహా
 నా । (4) శ్రీధ్వాదేవీ ప్రథమజా ఋతస్య । విశ్వస్యభక్త్రీజగతఃపతి
 ష్ఠా । తాగ్ంత్రధాగ్ం హవిషాయజామహే । సానోలోక మమృ
 తం దధాతు । ఈశానాదేవీ భువనస్యాధిపత్నీ । (5) ఆగోభ్యత్యగ్ం
 హవిరిదం జహాణమ్ । యస్మాద్దేవాజ్జిరై భువనశ్చవిశ్వే । తస్మై
 విధేమ హవిషాఘృతేన ॥౨॥౧౨॥

యథాదైవైస్సథమాదం మదేమ । (6) యస్యప్రతిష్ఠార్వంతరి
 తమ్ । యస్మాద్దేవాజ్జిరై భువనశ్చసర్వే । తద్వత్సమర్చదుపయజ్ఞ

స్త్రు ఆగాత్ ॥ బ్రహ్మహుతీరుప్త మోదమానమ్ । (7) మనస్తో వశే
సర్వమిదం సభూవ । నాన్యస్య మన్వో వశమాన్వియాయ ॥ భిష్మహి
దేవస్సహస్సహియా ॥ సనోజుపాణడపయజ్ఞమాగాత్ । (8) ఆకూ
తీనామధిపతిం చేతసాంచ ॥3॥౧3॥

సంకల్పజాతిం దేశం విప్రశ్చిమ్ । మనోరాజానమిహవధన్
యంతః ॥ ఉప్రహవేస్య సుమతౌ స్యామ । (9) చరణంప్రవిత్రం వితతం
పురాణమ్ । యేన పూత స్తరతి దుష్ప్రతాని । తేన ప్రవిత్రేణ శుద్ధేన
పూతాః । అతిప్రాప్కానమరాతి నరేమ । (10) లోకప్యద్వార మర్చి
మత్ప్రవిత్రమ్ । జ్యోతిష్కద్రాభజమానం మహస్వత్ । అమృతస్య
ధారాబహుధా దోహమానమ్ । చరణాన్మలోకేసుధితాం దధాతు ।
(11) అగ్నిమూర్ధాభవః ॥ (12) అనునో ద్యానుమత్తిన్విదనుమ
తేత్వమ్ । (13) హవ్యవాహ్గం స్విప్తమ్ ॥౪॥౧౪॥

దేవీఘృతైవ చేతసాఞ్చ దోహమానం చ త్వారిచ ॥3॥

౪. అనువాకః, అవాద్యాభ్యేష్టికధనమ్.

(1) దేవేభ్యోవైస్వగోలోక స్తిరోభవత్ । తేప్రజాపతిమబ్రు
వన్ ॥ ప్రజాపతేస్వగోవై నోలోక స్తిరోభూత్ । తమన్విచ్ఛేతి తం
యజ్ఞక్రతుభిరన్వేచ్ఛత్ । తంయజ్ఞక్రతుభిరాన్వవిందత్ । తమస్త్విభి
రన్వేచ్ఛత్ । తమస్త్విభిరన్వవిందత్ । తదిష్టేరామస్త్విష్వమ్ । ఏష్టయో
హవేనామ । తా ఇష్టయ ఇత్యాచక్షుతే సరోక్షేణ ప్రరోక్షపి యా ఇవ
హి దేవాః ॥౧॥౧౫॥

(2) తంతపో బవీత్ । ప్రజాపతేన పసావై శ్రామ్యసి । అహ

మువైతపాస్మి । మానుషయజస్వ । అథ తేనత్యంతపాభవిష్యతి । అను
 స్వర్గంలోకం వైభస్యసీతి । సప్తతమాగైయ ముష్టాకపాలం నిరవపత్ ।
 తపసేచరుమ్ । అనుమత్యైచరుమ్ । తతోవైతస్యస్తత్యం తపోభవత్ ।
 అనుస్వర్గంలోకమవిందత్ । స్తత్యగ్ం మావాఅస్యతపోభవతి । అనుస్వ
 ర్గంలోకంవిందతి । యప్తతేనహవిషాయజతే । యఉచైనదేవంవేద సో
 త్రిజహోతి । అగ్నయైస్వాహా తపసేస్వాహా । అనుమతై స్వాహా
 ప్రజాపతయైస్వాహా । స్వగాయలోకాయ స్వాహాగ్నయే స్విష్టకృతై
 స్వాహేతి ॥౨॥౧౬॥

(3) తగ్ంశ్రీధ్ధాబ్రవీత్ । ప్రజాపతేశ్రీధ్ధయావైశ్రామ్యసిఅహ
 మువైశ్రీధ్ధాస్మి । మానుషయజస్వ । అథ తేనత్యా శ్రీధ్ధాభవిష్యతి । అ
 నుస్వర్గంలోకం వైభస్యసీతి । సప్తతమాగైయ ముష్టాకపాలం నిరవపత్ ।
 శ్రీధ్ధాయైచరుమ్ । అనుమత్యైచరుమ్ । తతోవైతస్యస్తత్యాశ్రీధ్ధాభ
 వత్ । అనుస్వర్గంలోకంవిందత్ । స్తత్యాహావాఅస్య శ్రీధ్ధాభవతి ।
 అనుస్వర్గంలోకంవిందతి । యప్తతేనహవిషాయజతే । యఉచైనదేవం
 వేద । సోత్రజహోతి । అగ్నయైస్వాహా శ్రీధ్ధాయైస్వాహా । అనుమ
 తైస్వాహాప్రజాపతయైస్వాహా ॥ స్వగాయలోకాయ స్వాహాగ్నయే
 స్విష్టకృతైస్వాహేతి ॥౩॥౧౭॥

(4) అగ్ంస్తత్యమబ్రవీత్ । ప్రజాపతేస్తత్యైస్తవైశ్రామ్యసిఅహ
 మువైస్తత్యమస్మి । మానుషయజస్వ । అథ తేనత్యగ్ంస్తత్యం భవిష్యతి ।
 అనుస్వర్గంలోకం వైభస్యసీతి । సప్తత మాగైయ ముష్టాకంపాలం నిరవ
 పత్ । స్తత్యాచరుమ్ । అనుమత్యైచరుమ్ । తతోవైతస్యస్తత్యగ్ం

సత్యమభవత్ । అనుస్వర్గం లోకమవిందత్ । సత్యగ్ం హవాఅస్య
 సత్యంభవతి అనుస్వర్గంలోకం విందతి । యప్తేనహవిషా యజతే ।
 యఉచైనదేవం వేద । సోత్రజహోతి । అగ్నయైస్వాహా సత్యా
 స్వాహా । అనుమత్యైస్వాహా ప్రజాపతయైస్వాహా । స్వగాయలో
 కాయస్వాహాగ్నయై స్విష్టకృతే స్వాహేతి ॥౪॥౧౦॥

(5) తంమనోబ్రవీత్ । ప్రజాపతేమనసా వైశామ్యసి । ఆహము
 మేమనోస్మి । మానుషజస్వ । అథతే సత్యం మనోభవిష్యతి ! అను
 స్వర్గంలోకం క్షేప్యసీతి । సప్తతమాగ్నై యమష్టాకపాలం నిరవపత్ ।
 మనసేచరుమ్ । అనుమత్యైచరుమ్ । తత్తోవైతస్యసత్యం మనోభవత్ ।
 అనుస్వర్గంలోకమవిందత్ । సత్యగ్ంహవాఅస్యమనోభవతి । అనుస్వ
 గ్గంలోకం విందతి । యప్తేన హవిషాయజతే । యఉచైనదేవం వేద ।
 సోత్రజహోతి । అగ్నయైస్వాహామనసైస్వాహా । అనుమత్యైస్వాహా
 ప్రజాపతయైస్వాహా । స్వగాయలోకాయ స్వాహాగ్నయై స్విష్టకృతే
 స్వాహేతి ॥౫॥౧౧॥

(6) తంచరణమబ్రవీత్ । ప్రజాపతేచరణైస్తైశామ్యసి । ఆహ
 మువేచరణమస్మి । మానుషజస్వ । అథతే సత్యం చరణం భవి
 ష్యతి అనుస్వర్గంలోకం క్షేప్యసీతి । సప్తతమాగ్నై యమష్టాకపాలం
 నిరవపత్ చరణాయ చరుమ్ । అనుమత్యైచరుమ్ । తత్తోవైతస్య స
 త్యంచరణమభవత్ । అనుస్వర్గంలోకమవిందత్ । సత్యగ్ంహవాఅస్య
 చరణంభవతి । అనుస్వర్గం లోకంవిందతి । యప్తేనహవిషాయజతే ।
 యఉచైనదేవం వేద । సోత్రజహోతి ॥ అగ్నయైస్వాహా చరణాయ

స్వాహా । అనుమత్యైస్వాహా ప్రజాపతయైస్వాహా । స్వర్గాయత్రోకా
యస్వాహాగమ్యే సిద్ధిప్రకృతే స్వాహేతి ॥౧౨౦॥

(7) తావానీతాః పంచస్వర్గస్యలోకస్యద్వారః ॥ అపాఘా అను
విత్తయోనామ్ । తపఃప్రథమాగ్నిరక్షతి । శ్రద్ధాద్దితీయామ్ । సత్యం
తృతీయామ్ ॥ మనశ్చతుర్థీమ్ । చరణంపంచమీమ్ । అనుష్ఠానైస్వర్గం
లోకం విదతి । క్రామచారోస్య స్వర్గేలోకేభవతి । యవతాభిష్టి
భిర్యజతే । యజ్ఞవైనావ్రవం వేద । తాస్యన్విష్టి । ప్రహేహి వరాం
దద్యాత్కాగ్నింసంచ । స్త్రీయైచాభ్యుగంసమ్మధై ॥౨౧॥౪॥

౫ అనువాకః, చాతుర్ హోత్రశయనోక్తిః.

(1) బ్రహ్మవైచతుర్ హోతారః । చతుర్ హోత్రభ్యోధి
యజ్ఞామితః । నైసగ్ంశప్రమ్ । నాభిచరిత్రమాగచ్ఛతి । యవ్రవం
వేద । (2) యోషానైచతుర్ హోత్రణాం చతుర్ హోత్రత్వం వేద ।
అధోపంచహోత్రత్వమ్ । సర్వాహస్తైదిశః కల్పంతే । వాచస్పతిర్
హోతా దశ హోత్రణామ్ । పృథివీ హోతా చతుర్ హోత్ర
ణామ్ ॥౧౨౧॥

ఆగ్నిర్ హోతా పంచ హోత్రణామ్ । వాగ్మతా వజ్జో
త్రణామ్ । మహాహవిర్ హోతాస్తప్త హోత్రణామ్ । వ్రతద్వై
చతుర్ హోత్రణాంచతుర్ హోత్రత్వమ్ । అధోపంచ హోత్రత్వమ్ ।
సర్వాహస్తైదిశః కల్పంతే । యవ్రవం వేద । (3) వ్రహ్మవై సర్వవిద్యా
వ్రతద్వైషణమ్ । వ్రహ్మస్తప్తస్వర్గస్యలోకస్యాంజనాయనిస్తుతి ॥౨౨॥౩॥

వ్రతాః యోధ్యైత్యధదిక్షర్ శేయూవత్తరమ్ । స్వరేతి అవ

ప్రబ్రీవస్సర్వమాయురేతి | విందతేప్రజామ్ | రాయస్సోషంగౌప్త్యమ్ |
 బ్రహ్మవర్చసీభవతి | (4) ఏతాన్యోధ్యైతి స్పృహణోత్పాత్తానమ్ | ప్ర
 జాంపితౄన్ | (5) ఏతాన్వాఅరుణదోషవైశ్విదాంచకార || 3 || ౨౪ ||
 ఏతైర్ధివాదమపాజయత్ | అధోవిశ్వంప్రాప్తానమ్ | స్వర్యయా
 ఏతాన్యోధ్యైతి | అధివాదంజయతి | అధోవిశ్వంప్రాప్తానమ్ | సర్వేతి |
 (6) ఏతైర్గ్నించ్యతనిస్వర్గంకామః | ఏతైరాయుష్మాహః | ప్రజాప్రశు
 కామోవా || ౪ || ౨౫ ||

(7) పురస్తాద్ధశ హోతారముదంచ ముపదధాతి యావత్పదమ్
 హృదయంయజుషీపత్యైచ | దక్షిణతః ప్రాశ్చాంచతుర్ హోతారుమ్ |
 ప్రశాంచుదశ్చాంచ పశ్చాహోతారమ్ | ఉత్తరతః ప్రాంచగ్ం పశ్చాతా
 రమ్ | ఉపరిష్టాత్ప్రాంచగ్ంస్తప్త హోతారం హృదయంయజుగ్ం
 పీపత్యైశ్చ | యథావక్తాశంగ్రహన్ | యథావక్తాశం పతిగ్రహన్
 లోకంప్రవాశ్చ | సర్వాహస్త్యైతా దేవతాః ప్రితా అభీష్టా భవంతి
 ౫ || ౨౬ ||

సదేవమగ్నించినతే | రక్షసంమితశ్చేత్రస్యః | వజ్రామైధిః |
 వజ్రైశ్చైవప్రావ్యానంభ్రాతృన్యగ్ం ప్రణతే | పక్షస్సంమితశ్చేత్రస్యః |
 ఏతావాన్వైరథః | యావత్ప్రక్షః | రక్షసంమితమెవంచినతే | (9) ఇమ
 మైవలోకం పశుబంధేనాభిజయతి | అధోఅగ్నిష్టేమెన || ౬ || ౨౭ ||

అంతరిక్షముక్తేన | స్వరతిరాత్రేణ | సర్వాణ్లోకానహీనేన |
 అధోస్త్రత్రేణ | (10) వర్షాదక్షిణా | వర్షైశ్చైవ నరగ్ంస్పృహణీతి | ఆత్మా
 హివరః | (11) ఏకవిగ్ంశతిర్దక్షిణాదదాతి | ఏకవిగ్ంశోవాగ్నితస్సగ్ం

లోకః | ప్రస్వర్గలోకమాహోతి || 2 || ౨౮ ||

అస్యావాదిత్య ఏకవిగ్ంశః | అముమైవాదిత్యమాహోతి | (12) శశందదాతి | శతాయుఃపురుషశ్చతేంద్రియః | ఆయుష్యేవేంద్రియే ప్రతిత్థతి | (13) సహస్రందదాతి | సహస్రసంమితస్వర్గోలోకఃస్వర్గస్య లోకస్యాభిజత్యై | (14) అన్విష్టకం దక్షిణనాదదాతి | సర్వాణి వయాగ్ంసి || ౨ || ౨౯ ||

సర్వస్యాష్టై | సర్వస్యావరుధై | (15) యదైవిందేత | మంధానతానతోదద్యావోదనావా | అశ్ను తేశంకామమ్ | యష్టైకామాయాగ్ంశ్చైతే | (16) ప్రహేహింత్యంతర్వతీందద్యాత్ | సాహిసర్వాణివయాగ్ంసి | సర్వస్వాష్టై | సర్వస్యావరుధై || ౩ || ౩౦ ||

(17) హిరణ్యం దదాతి | హిరణ్యజ్యోతిరైవ స్వర్గంలోకమేతి | (18) వాసోదదాతి | తేనాయుఃప్రతిరతే | (19) వేదితృతీయే యజేత | త్రిషత్వాహిదేవాః ససత్యమగ్ంశ్చ చినుతే తదేతత్పశుబంధేభ్యాహ్మణం బ్రూయాత్ | సతరేషుయజేషు | (20) మోహినైచతుర్ హోతృననుసప్తనం తర్పయితవ్యాత్ వేద || ౧౦ || ౩౧ ||

తృప్యతిప్రజయాశుభిః | ఉపైగ్ం సోమక్షిణోనమతి | ఏతే వై చతుర్ హోతా రోనుసప్తనం తర్పయితవ్యాః | యే బ్రాహ్మణాబహువిదః | తేభ్యోరుద్ధక్షితానసయేత్ | దురిష్టగ్ంస్యాత్ | అగ్నిమస్య పృంజీకౌ | తేభ్యోయథాశ్రద్ధందద్యాత్ | స్విష్టమేవైతత్క్రియతే నాస్త్యాగ్ంశ్చంజతే || ౧౧ || ౩౨ ||

(21) హిరణ్యేష్టగోభవతి | యావదుత్తమమంగులికాండంయ

జ్వప్రదుషాసంమితమ్ | తేజోహిరణ్యమ్ ! (22) యదిహిరణ్యంసవించేత్ |
 శర్కరా అక్తాఉపదధ్యాత్ | తేజోఘృతమ్ || సతేజసమైవాగ్నించిన్తు
 తే | (23) అగ్నించిత్యా సౌతామ్రణ్మాయజత మైతావరుణ్యావాప్రీ
 ర్యేణవాప్రవవర్ధ్యతే | యోఽగ్నించిన్తుతే || ౧౨ || 33 ||

యావదేవ వీర్యమ్ | తదస్వీకదధాతి | (24) బ్రహ్మణస్సాయు
 జ్యగంసలోకతామాప్నోతి | వ్రతాసామైవదేవ తానాగ్రిసాయుజ్యమ్ |
 వ్రాప్సి తాగ్ం సమానలోకతామాప్నోతి | యవ్రతమగ్నించిన్తుతే |
 యఉచై నమేవం వేద ! (25) వ్రతదేవసావితే | బ్రాహ్మణమ్ | అథో
 నాచిక్షేతే || ౧౩ || 3౪ ||

హోతాచరుర్ హోతృణాగ్ం సుగ్రతిశ్చకారవాభవం త్యగ్ని
 ప్రామేనాప్నోతి వయాగ్ంసి వయాగ్ంసి సప్రస్వాపై సప్రస్వావరు
 ధై వేదవృంజతే చిన్తుతేనవచ || ౧౪ ||

౬. అనువాకః ఉత్తమలేభామాముపధానమన్తాః

(1) యచ్చామృతంయచ్చమర్త్యమ్ | యచ్చపాణితియచ్చస
 సర్వాస్తా ఇష్టకాఃకృత్వా | ఉపకామదుఘాదథే | తేనర్షిణాతేన
 బ్రహ్మణా | తయాదేవ తయాంగిరస్వధువాసీద | (2) సర్వాస్త్రి
 యస్సర్వాస్తుగంసః | సర్వం సస్త్రిపుమం చయత్ | సర్వాస్తాః |
 (3) యావంతః ప్రాగ్ంసప్రోభూమేః || ౧౫ || 3౫ ||

సంఖ్యాతాదేవ మూయయా | సర్వాస్తాః | (4) యావంత
 ఊషాః సశూనామ్ | పృథివ్యాం పుష్టిర్హితాః || సర్వాస్తాః || [5]
 యావతీస్సికతాస్సర్వాః | అప్సవతశ్చ యాశ్రితాః | సర్వాస్తాః |

(6) యావత్తీర్ణరూఢాధృతే । అస్యాంపృథివ్యామధి ॥౨॥౩౬॥

సవాకస్తాః । (7) యావంతోశ్చాన్తోస్యాంపృథివ్యామ్ । ప్రతి
ష్ఠాసుప్రతిష్ఠితాః । సర్వాస్తాః । (8) యావత్తీర్ణరుధస్సర్వాః । విష్టి
తాః పృథివీమను । సర్వాస్తాః । (9) యావత్తీర్ణావదీస్సర్వాః । విష్టి
తాః పృథివీమను । సర్వాస్తాః ॥౩॥౩౭॥

(10) యావంతో వనస్పతయః । అస్యాంపృథివ్యామధి । సర్వా
స్తాః । (11) యావంతో గ్రామ్యాః పశవస్సర్వే । ఆరణ్యాశ్చయే ।
సర్వాస్తాః ॥ (12) యేద్విసాదశ్చతుష్పాదః । అపాద ఉదరప్రస్థినః ।
సర్వాస్తాః । (13) యావదాంజన ముచ్యతే ॥౪॥౩౮॥

దేవతాయచ్చమానుషమ్ । సర్వాస్తాః । (14) యావత్ప్ర-
ష్ఠాయ స్తగ్ంసర్వమ్ । దేవతాయచ్చ మానుషమ్ । సర్వాస్తాః ।
(15) యావత్లోహాయ స్తగ్ంసర్వమ్ । దేవతాయచ్చ మానుషమ్ ।
సర్వాస్తాః । (16) సర్వగ్ం సీప్రగ్ం సర్వంత్రపు । దేవతాయచ్చ
మానుషమ్ ॥౫॥౩౯॥

సర్వాస్తాః । (17) సర్వగ్ం హిరణ్యగ్ం రజతమ్ । దేవతా
యచ్చమానుషమ్ । సర్వాస్తాః । (18) సర్వగ్ం సువర్ణగ్ం హరితమ్ ।
దేవతాయచ్చమానుషమ్ । సర్వాస్తాః । ఇష్టకాఃశ్రుత్వా । ఉపకామ
దుఘాదధే । తెనర్షితా । తెనబ్రహ్మణా । తయాదేవతయాంగిరస్వ
ధ్రువానీద ॥౬॥౪౦॥

భూమౌరథివిష్టితాః పృథివీ మానుసవాకస్తా ఉచ్యతే మానుష
గ్ంనీద ॥౬॥

యచ్చప్రియః పాగ్ం సప్తఃప్రాసిక్తాశ్శర్కరా ఆశ్శానో
 వీరుథ ఓషధీర్వనస్సతయో గ్రామ్యాయే ద్విపాదో యావదాంజనం
 యావత్ప్రత్యాయ సగ్ం లోహాయ సగ్ం నీసగ్ం హిరణ్యగ్ం సువర్ణ
 గ్ం హరితమృష్టదశ॥

2. అనువాకః మధ్యమలేఖాయాముపధానార్థమన్త్రాః.

(1) సర్వాదిశోదిక్షు । యచ్చాంతర్బూతం ప్రతిష్ఠితమ్ ।
 సర్వాస్తా ఇష్టతాఃత్వత్వా । ఉపకామదుఘాదధే । తేసోషితా తేన
 బ్రహ్మణా । తయాదేవ తయాంగిరస్వధ్రువానీద । (2) అంతరిక్షంచ
 కేసలమ్ । యచ్చాస్మిన్సంతరాహితమ్ । సర్వాస్తాః । (3) అంతరిక్ష్య
 శ్చయఃప్రజాః ॥౧॥౪౧॥

గంధరాప్సలసత్ప్రయే । సర్వాస్తాః । [4] సర్వానుదార్థా
 ధన్వలిలాః । అంతరిక్షై ప్రతిష్ఠితాః । సర్వాస్తాః । [5] సర్వానుదా
 ర్థాధన్వలిలాః । స్థావరాప్రాప్యాశ్చయే, సర్వాస్తాః । [6] సర్వాం
 ధునిగ్ం సర్వ్యాత్వగ్ంసాః । హిమాయచ్చశ్రీయతే ॥౨॥౪౨॥

సర్వాస్తాః । [7] సర్వాన్మరీచీవితతాః । నీహరోయచ్చ
 శ్రీయతే । సర్వాస్తాః । (8) సర్వావిద్యుత్సర్వాంధ్ స్తనయితుక్ష
 హ్వాదునీర్యచ్చశ్రీయతే । సర్వాస్తాః । [9] సర్వాసప్రవంతీస్సరితః । సర్వ
 మభిషేచరంచయత్ । సర్వాస్తాః ॥౩॥౪౩॥

(10) యాశ్చకూప్యా యాశ్చ నాద్వాస్సముదియాః । యా
 శ్చవైశంతీరుత ప్రాస్తచీర్యాః । సర్వాస్తాః । (11) యేచోత్తిష్టంతి
 జీమూతాః । యాశ్చవర్షంతిప్రప్తయః । సర్వాస్తాః । (12) తప్తస్వజ

అకాశమ్ । యచ్చాకాశేప్రతిష్ఠితమ్ । సర్వాస్తాః । (13) వాయుః
వయాగ్ంసి సర్వాణి ॥౪॥౪౪॥

అంతరిక్షచరంచయత్ సర్వాస్తాః ॥ (14) అగ్నిగ్ంసూర్యం
చంద్రమ్ । మిత్రంవరుణంభగమ్ । సర్వాస్తాః (15) సత్యగ్ంశ్రద్ధాం
తపోదమమ్ । నామరూపంచ భూతానామ్ । సర్వాస్తా ఇష్టకాః
కృత్వా । ఉపకామదుఘాదధే । తెనర్షిణా తేనబ్రహ్మణా । తయా
దేవతయాంగిరస్వధువాసీద ॥౫॥౪౫॥

ప్రజ హిమో యచ్ఛ్రీయతె సర్వాస్తాః సర్వాణి బ్రహ్మణై
కంచ ॥ ౫ ॥

దిశోంతరిక్ష మాంతరిక్ష్య ఉదారానుదారాన్ ధునింమరిచీన్
విద్యుత్త స్రవంతీర్యాశ్చయేచతపోవాయుమగ్నిగ్ం సత్యంపంచదశ ॥

౫ అనువాకః తదభ్యంతరలేభాయాం ఉపధానమాన్తాః :

[1] సర్వాం దివగ్ం సర్వాం దేవాందివి । యచ్చాంతర్భూ
తం ప్రతిష్ఠితమ్ । సర్వాస్తా ఇష్టకాః కృత్వా । ఉపకామదుఘాదధే
తెనర్షిణా తేనబ్రహ్మణా । తయా దేవతయాంగిరస్వ ధువాసీద ।
(2) యావత్ప్రకాసస్సర్వాః । వితతా రోచనే దివి । సర్వాస్తాః ।
[3] ఋచో యజుగ్ంప్రి సామాని ॥౧॥౧౪॥

అధర్వాంగిరస్శ్చయే । సర్వాస్తాః । (4) ఇత్రిహోసపురాణంచ
సర్వదేవజనాశ్చయే । సర్వాస్తాః (5) యేచల్లాకాయేచాల్లోకాః ।
అంతర్భూతం ప్రతిష్ఠితమ్ । సర్వాస్తాః । (6) యచ్ఛ్రబహ్మయచ్చ
బ్రహ్మ । అత్రబ్రహ్మ ప్రతిష్ఠితమ్ ॥౨॥౪౬॥

సర్వాస్తాః । (7) అహోరాత్రాణి సర్వాణి ! అథమాసా
గంష్ఠ కేవలాః । సర్వాస్తాః । (8) సర్వాప్రతూఢ్ సర్వాన్మా
సాః । ప్రవక్ష్యమిం చ కేవలమ్ । సర్వాస్తాః । (9) సర్వం భూతగ్ం
సర్వం భవ్యమ్ । యచ్చాత్తోధిభవిష్యతి । సర్వాస్తాః కృత్యాః
ఉపకామదుఘాదధే । తేనోషిణాతేన బ్రహ్మణా । తయాదేవతయాం
గిరస్వధువాసీద ॥ 3 ॥ ౪౦ ॥

సామానిబ్రహ్మై పతిష్ఠితం కృత్యాత్రీణిచ ॥ ౪ ॥

దివం తారతా ఋచఇతిహాసపురాణంచ యేచయచ్చాహా
రాత్రాణ్యుత్తా భూతంనవ ॥

౯. అనువాకః బ్రహ్మణాపఠనీయమన్తాః

(1) ఋచాం ప్రాచీ మహతీదిగుచ్యతే । దక్షిణామహుర్యజ
మామహారామ్ । అథర్వణామంగిరసాం ప్రతీచీ । సామ్రాముదీచీమహ
తీదిగుచ్యతే । (2) ఋగ్విశ్వావౌష్ణాద్విదిదేవ ఈయతే । యజుర్వై
దేతిష్టతి మధ్యేఅహః । సామవైదేనా సమయేమహీయతే । వేదే
రశూన్యస్త్రిభిరేతిసూర్యః । (3) ఋగ్భృజాతాగ్ంసర్వశోమూతిక
మాహుః । సర్వాగతిర్యాజుషీ హైవశశ్వత్ ॥ ౧ ॥ ౪౧ ॥

సర్వం తేజస్సామ రూప్యగ్ంహ శశ్వత్ । సర్వగ్ం హేదం
బ్రహ్మణోహైవ సృష్టమ్ । (4) ఋగ్భృజాతం వైశ్వంవరకమాహుః ।
యజుర్వైదం క్షత్రియసాహు ర్యోనిమ్ । సామవైదోబ్రాహ్మణానాం
ప్రసూతిః । పూర్వేపూర్వేభ్యోవచవ్రతదూచుః । (5) అదర్శమగ్నిం
చీరణాః పూర్వేవిశ్వసృజౌమృతాః । శతం వర్ ఉసహసాణి ।

దీక్షితాస్సత్రమాసత ॥౨॥౫౦॥

(6) తపఃసీద్ధహాపతిః । బ్రహ్మ బ్రహ్మభవత్స్వయమ్ । సత్య
గంధా హోత్రేస్తామాసీత్ । యద్విత్స్వసృజతసత । (7) అమృతమేభ్య
ఉడగాయత్ । సహస్రం పరివత్సరాః । భూతగం హాపస్త్రేస్తా
మాసీత్ । భవిష్యత్ప్రతిచాహరత్ । [8] ప్రాణాత్త్వయ్యరభవత్ ।
ఇదగం సర్వగం సమాసతామ్ ॥3॥౫౧॥

అపానో విద్వానావృతః । పత్తివ్రాతిష్ఠ దధ్యరే । (9) ఆత్ర
వా ఉపగ్రాతారః । సదస్యాఋతవో భవన్ । అథమాసాత్సమా
సాశ్చ । చమస్తాద్వర్తవోభవన్ । (10) అశగం సద్బ్రహ్మణస్తేజః
అపూర్వాహో భవద్యశః । ఋణమేమాం పితౄస్తాసీత్ । యద్విత్స్వసృ
జతసత ॥౪॥౪౨॥

(11) ఊర్గాజన్ ముదపహత్ । ధువగ్నోపస్సహోభవత్ ।
ఓజోభ్యష్టేద్దావన్ణః । యద్విత్స్వసృజ తసత । [12] అపచితిఃప్రోతీ
యామయజత్ । నెప్తీయామయజత్విషిః । అగ్నిధాద్విదుషిస్తత్యమ్ ।
శ్రద్ధాస్తావామయజత్స్వయమ్ । [13] ఇరాపతీవిత్స్వసృజామ్ । ఆహ
తిరపినడ్డవిః ॥౫॥౫3॥

ఇశగం హక్షుచ్చైభ్యఉగ్గ । తృష్ణాచాప హతాముఖే ।
(4) వాగేమాంసు బ్రహ్మణ్యాసీత్ । ఛందోయోగాః విజానతీ ।
కల్పతంత్రాణి తన్వానాహః । సగ్ధం ఘోషసర్వశః । [15] అహో
రాత్రే పశుపాల్యా ముహూతాః ప్రేమాస్థిభవన్ । మృత్యుస్త
దభవద్ధాతా । క్షమితోగ్రి వైశాంపతిః ॥౬॥౫౪॥

(16) విశ్వస్పృజః ప్రథమాస్సత్రమాసత । ప్రహస్రమం ప్రస
తేనయంతః । తతోహజ్జ్ఞే భవనస్య గోపాః । హిరణ్మయశ్చ కుః
రబ్రహ్మనామ । (17) యేనసూర్యస్తపతి తేజస్తేభః । పితౄణామతేజపితౄ
మా యోనియోనా । నావేదవిస్మయతే తంబ్రహ్మాంతమ్ । సవ్వా
నుభుమాత్మానగ్ం సంపరాయే । (18) ఏవనిత్యోమహిమా బ్రాహ్మ
ణస్య । నకర్మణా వధతే నోకనీయా ॥ ౨॥౫౫॥

తస్యైవాత్మాపదవిత్రం విదిత్వా । నకర్మణాలిప్యతేపాపకేన ।
(19) పంచ పంచాశతస్త్రివృత సంవత్సరాః । పంచ పంచాశతః పంచ
దశాః । పంచపంచాశతస్సప్తదశాః । పంచ పంచాశత ఏకవిగ్ంశాః ।
విశ్వస్పృజాగ్ం ప్రహస్ర సంవత్సరమ్ । (20) ఏతేనైవిశ్వస్పృజ ఇదం
విశ్వమస్పృజంత । యద్విశ్వ మస్పృజంత తస్మాద్విశ్వస్పృజః । (21)
విశ్వమైనానను ప్రజాయతే ॥ బ్రాహ్మణస్సాయుజ్యగ్ంసల్లాకతాంయం
తి । ఏతాసామైవ దేవతానాగ్ంసాయుజ్యమ్ । సాష్టికతాగ్ంసమాన
ల్లాకతాంయంతి । యఏతదుప్రయంతి యేచైనత్ప్రాచుః । యేభ్యశ్చై
వత్ప్రాచుః ॥ ఓమ్ ॥ ౨॥౫౬॥

శశ్యదాసతసిపాసతామాసత హవిష్యతిః కనీయాస్తస్మాద్విశ్వ
స్పృజోష్టాచ ॥ ౯॥

తుభ్యం దేవేభ్యస్తపసా దేవేభ్యో బ్రహ్మవైచతుర్హాతార్హ
యచ్చామృతగ్ం సవాదిశోఽక్షి సవాదివమృచాంప్రాచీనవ ॥

తుభ్యం పతసా తావావతాః పశ్చహిరణ్యం దదాత్రి సవాదిశ
స్తప ఆసీద్ధృహవతిః పట్నంచాశత్ ॥ తుభ్యం సమాప్తమ్ ॥

సున్నాపన్నమ్.

హరిః ఓమ్ | బ్రహ్మణై బాహ్మణమాభతే త్తత్రాయరాజస్యమ్
మరుదోభ్యవైశ్యమ్ | తపసేశూద్రమ్ | తమసైతస్కరమ్ | నారకాయ
వీరహణమ్ | పాపస్మనేక్లీబలమ్ | ఆక్రమాయాయోగూమ్ | కామాయ
పుగ్దంశ్చలూమ్ | అతిక్రుష్టాయమాగ్ధమ్ | ఇతిప్రథమానువాకః || ౧ ||

గీతాయస్తూతమ్ | స్తోత్రాయశైలూపమ్ | ధర్మాయసభాచరమ్ |
స్థర్మాయరైభమ్ | సరిష్ఠాయైభీమలమ్ | హసాయకారిమ్ | ఆనందాయ
స్త్రిప్రఖమ్ | ప్రముదేశుమారీపుత్రమ్ | మేధాయైరథకారమ్ | ధైర్య
య తక్షణమ్ || ౨ ||

శ్రమాయకాలాలమ్ | మాయాయై కామాణమ్ | రూపాయ
మణికారమ్ | శుభేప్రపమ్ | శ్రవ్యాయాశ్మకారమ్ || హైత్యైకస్వ
కారమ్ | కర్మణేజ్యకారమ్ | దిష్టాయరజ్జుస్థమ్ | మృత్యవే మృగ
యమ్ | అంతకాయశ్వనితమ్ || ౩ ||

ప్రంథయేజ్జరమ్ | గేహయోపపతిమ్ | నర్ముత్యైఽరివిత్తమ్ |
ఆర్తై పరివిదితానమ్ | ఆర్యాధ్యైఽధిషూపతిమ్ | ప్రవితాయభీషజమ్ |
ప్రజ్ఞానాయ సత్కృతదర్శనమ్ | నిష్కృత్యై పేశస్థాగ్రిమ్ | బలాయో
ప్రదామ్ | వణాయామూరుథమ్ || ౪ ||

నదీభ్యఃసాంజిప్తమ్ | ఋక్షీకాభ్యై నైపాదమ్ | పురుషవ్యా
ఘాయదుర్మదమ్ | ప్రయుద్భ్యున్మత్తమ్ | గంధవాఃపురాభ్యువా
త్తమ్ | సర్పదైతజసేభ్యోప్రతిపదమ్ | ఆవేభ్యకిత్తవమ్ | ఇర్యతాయా
అకితమ్ | పితౄణామేభ్యోవిదలకారమ్ | యాతుధానేభ్యఃకంటకకారమ్ || ౫ ||

ఉత్థానదేభ్యః క్షుజమ్ । ప్రముదేవామసమ్ । ద్వారభ్యస్తానుమ్
 స్వప్నాయాంథమ్ । ఆధర్మాయబధిరమ్ । సంజ్ఞానాయస్మరకారీమ్ । ప్ర
 క్షామోద్యా యోపసదమ్ । ఆశితాయై ప్రక్షిప్తమ్ । ఉపశితాయా
 అభిప్రక్షిప్తమ్ । మర్మదాయై ప్రక్షిప్తమ్ ॥౬॥

ఋత్యైస్తేనహృదయమ్ ॥ వైరహత్యాయ పిశునమ్ । వివ్రత్యై
 త్తారమ్ ॥ ఔషధస్థాయసంగ్రహీతారమ్ ॥ బలాయానుచరమ్ ॥
 భూమేపరిష్కంధం । ప్రియాయ ప్రియవాదినమ్ ॥ అరిష్ట్యై అశ్వస్తా
 దమ్ ॥ మేధాయవాసః పల్నూలీమ్ ॥ ప్రకామాయరజయిత్రీమ్ ॥౭॥

భాయైదార్వాహరమ్ । ప్రభాయాఆగ్నేంధమ్ । నాకస్యప్ర
 స్థాయాభిషేక్తారమ్ ॥ బ్రధన్యవిష్టపాయ పాతనిశైగమ్ ॥ దైవత
 కాయపేశితారమ్ ॥ మనుష్యలోకాయ ప్రకరితారమ్ ॥ సర్వేభ్యో లో
 కేభ్యఃపసేక్తారమ్ ॥ అవర్త్యైవధాయోపమంధితారమ్ ॥ సువగాయలో
 కాయభాగ్దధుమ్ । పర్షిష్టాయనాకాయ పరివైష్టారమ్ ॥౮॥

అమేభ్యోహస్తిపమ్ । జవాయాశ్వపమ్ । పుష్ట్యైగోపాలమ్ । తేజసే
 జపాలమ్ । వీర్యాయావిపాలమ్ ॥ ఇరాద్యైకీనాశమ్ ॥ కీలాంకాయసురా
 కారమ్ । భద్రాయగృహపమ్ । శ్రేయసేని తదమ్ । అధ్యతాయానుక్ష
 తారమ్ ॥౯॥

మన్యవేయస్తాపమ్ । గోధాయనిసరమ్ । శోకాయాభిసరమ్ ।
 ఉత్కులవికూలాభ్యాంత్రిస్థినమ్ । యోగాయయోక్తారమ్ । తేమా
 యవిమోక్తారమ్ । వపుషేమానస్కృతమ్ । శీలాంకాంజనీకారమ్ ।
 నిర్ఋత్యైగోశకారీమ్ । యమాయ సూమ్ ॥౧౦॥

యమైయమసూమ్ । అభర్వభ్యోవతోకామ్ । సప్తప్తస్సరాయ
 పర్వారీణీమ్ । పరిప్తప్తస్సరాయా విజాతామ్ । ఇద్రావప్తస్సరాయా ప్రసూ-
 ద్వరీమ్ । ఇద్వప్తస్సరాయాతీత్వరీమ్ । వప్తస్సరాయవిజ్జరూమ్ । సప్తం
 ప్తస్సరాయపలిక్సీమ్ । వనాయవనపమ్ । అన్యతోరణాయదానపమ్ ౧౧
 సోభ్యోధైవరమ్ । వేశంతాభ్యోదాశమ్ । ఉప్తస్సాపరిభ్యోబై
 స్థమ్ । వద్వలాభ్యశ్చైష్కమ్ । పారాయైకైవరమ్ । అవారాయ
 మార్గారమ్ । తీర్ధైభ్యతనప్తమ్ । విషమేభ్యోమైవాలమ్ । స్వసేభ్యఃపర్ణకమ్ ।
 గుహభ్యః కిరాతమ్ । సానుభ్యో జంభకమ్ । పర్వతైభ్యః కింఘ-
 రువమ్ ॥ ౧౨ ॥

ప్రతిశ్రుత్యాబుత్తులమ్ । ఘోషాయభవమ్ । అంతాయ
 బహువాదినమ్ । అనంతాయనూకమ్ । మహాసేవిణావాదమ్ । శ్రోతా
 యతూణవత్త్వమ్ । ఆక్రందాయదుందుభ్యాఘాతమ్ । అవరస్సరాయశంఖ-
 త్త్వమ్ । ఋభుభ్యోజనసంధాయమ్ । సాధేభ్యశ్చమృష్ణమ్ ॥ ౧౩ ॥

బిభృధ్నాయైపాల్కుసమ్ । భూత్యైజాగరణమ్ । అభూత్యైస్సప్త-
 నమ్ । తులాయైవాణిజమ్ । వరాయహిరణ్యకారమ్ । విశ్వేభ్యోదేవేభ్య
 సింధుమ్ । పశ్చాద్దోషాయగ్ధావమ్ । ఋత్యైజనవాదినమ్ । వర్షాయ
 అపగల్బమ్ । సగంశరాయ ప్రచిచ్ఛదమ్ ॥ ౧౪ ॥

హాసాయపుగ్గంస్సలూమాలభతే । వీణావాదంగణకంగ్రితాయ । యాదసే
 శాబ్యమ్ । స్మరాయభద్రవతీమ్ । తూణవత్త్వంగ్రామణ్యంపాణినం
 ఘాత) వృత్తాయ । మోదాయానుక్రోశకమ్ । ఆనందాయతలనమ్ ॥ ౧౫ ॥

అక్షరాయకిత్తవమ్ । కృతాయసభావినమ్ । తేతాయాఆదినవ

ద్రోశమ్ । ద్వాప్రరాయబహిస్సదమ్ । కలయేసభాస్థాణమ్ । ద్దుష్కృతా
యచరకాచార్యమ్ । అధ్వనే బ్రహ్మచారిణమ్ । పితౄచైభ్యస్తైస్సైగమ్
పితౄసామైగోవ్యచ్ఛమ్ । నిర్ఋత్యైగోఘాతమ్ । క్షుధేగోవికృతమ్ ।
క్షుత్ప్రస్థాభ్యాంతమ్ । యోగాం వికృంతం మాగ్ం సంభీక్షమాణఉప
తిష్ఠతే ॥ ౧౬ ॥

భూమైపీతస్పర్శమాలభతే । అగ్నయేగ్ంస్తలమ్ । వాయవే
చాండాలమ్ । అంతరిక్షాయవగ్ంశస్తర్శినమ్ । దివేభిస్తలమ్ । సూర్యాయ
హర్తృక్షమ్ । చంద్రమసేమిర్మిరమ్ । నక్షత్రేభ్యః కిలాసమ్ । అహ్నే
శుక్లంపింగలమ్ । రాత్రియైక్ష్మం పింగాక్షమ్ ॥ ౧౭ ॥

వాచేపురుషమాలభతే । ప్రాణమపానంవ్యానముదానగ్ంసమా
నంతా వాయవే । సూర్యాయ చక్షురాలభతే । మనశ్చంద్రమసే ।
దిగ్భ్యోఽస్త్రితమ్ । ప్రజాపతయై పురుషమ్ ॥ ౧౮ ॥

అధైతానరూపేభ్యఃకాలభతే । అతిహస్త్యమతిదీర్ఘమ్ । అతికృ
శమత్యగ్ంస్తలమ్ । అతిశుక్లమతికృష్ణమ్ । అతిశ్లక్ష్య మతిలోమశమ్ ।
అతికిరిటమతిదంతురమ్ । అతిమిర్చిరమతిమేఘవమ్ । ఆశాయైజామమ్ ।
ప్రతీక్షాయైకుమారమ్ ॥ ౧౯ ॥

బ్రహ్మణేగ్గీతాయశ్రమాయస్తంధయేనదీభ్య ఉక్థానైభ్యఃకృత్యై
భాయా అమృతభ్యోమృత్యవేయమ్యై దశదశసరోభ్యోద్వాదశ ప్రతిశు
తామైబీభధ్నాయై దశదశహసాయస్తప్తాక్షరాజాయత్రయోదశ భూ
మ్యైదశవాచేషడధనవైకాం నవిగ్ంశతిః । బ్రహ్మణయమ్యైనవదశ ॥

సున్నాలపన్నం సమాప్తమ్:

అధపంచానువాకాః

హరిః ఓమ్ ॥ ౧ ॥ ప్రజాపతే రక్ష్యశ్వయత్తత్సరా పత్యత్తదశ్వోభవ
ద్యదశ్వయత్తదశ్వస్యాశ్వత్వం తద్దేవా అశ్వమేధేనై వప్రత్యదధుర్వైవై
ప్రజాపతిగ్ం సర్వం కరోతి యోశ్వమేధేనయజతే సర్వప్రవభవతి సర్వ
స్యవాప్రమాప్రాయశ్చిత్తి సర్వస్య భేషజగ్ం సర్వం వా ఏతేన పాప్మానం
దేవా ఆతరన్నపివా ఏతేన బహుహత్యామతరః స్థిర్యం ప్రాప్మానమ్ ॥ ౧ ॥

తరతి పరతి బ్రహ్మహత్యాం యోశ్వమేధేనయజతేయఉచై
నమేవం వేదో తరం వైతత్ప్రజాపతే రక్ష్యశ్వయత్తత్సరా దశ్వస్యోత్తర
తోశ్వద్యన్తి దక్షిణతోశ్వేషాం పశూనాం వైతరసకటోభవత్యపు
యోనిర్వా అశ్వోఉపుజోవేతసస్వ ఏవైతం యోనౌప్రతిష్ఠాపయతి
చతుష్టమస్తోమోభవతి సరక్షవా అశ్వస్య సక్థ్యా వృహత్త ద్వైవాశ్చ
తుష్టమేనైవ ప్రత్యదధుర్యచతుష్టమ స్తోమోభవ త్యశ్వస్య సర్వ
త్యాయ ప్రథమానువాక స్సమూహః

హరిః ఓమ్ ॥ ౨ ॥ పవమానస్సువర్జనః ప్రవిత్రేణ విచర్షణః యః
పోతాః పునాతుమా పునస్తుమాదేవజనాః పునంతు మనవోధియా
పునంతు విశ్వం జయవః జాతవేదః ప్రవిత్రీవత్ ప్రవిత్రేణ పునాహిమా శు
క్రేణ దేవ దీద్యత్ అగైకత్వాక్రతూగ్ం రస ॥ ౧ ॥

యత్రైవిత్రీమర్చిషి అగైవితతమస్తరా బ్రహ్మతేన పునీమ
హే ఉభాభ్యాం దేవసవితః ప్రవిత్రేణ సవేచ ఇదం బ్రహ్మ పునీమ
హే వైశ్వదేవీ సతీ దేవ్యాగాత్ యస్యై బహ్నిస్తనువోవీతపృష్ఠాః
తయామదస్తస్సథమాద్యేషు పయగ్ం స్యామహతయోరయీణామ్ ॥ ౨ ॥

వైశ్వానరరోరశ్శిభిర్గాపునాతు । వాతఃప్రాణేనేషిరోమయో
భూః । ద్యావాపృథివీషయస్తాపయోభిః । ఋతావరీయజ్జియే మాపునీ
తామ్ । బృహద్భిస్సవిస్తృభిః । వర్షిష్మద్దేవమన్మభిః । అగ్రైదత్తై
పునాహిమా । యేనదేవా అపునత । యేనావోద్దివ్యంకశః । తేనద్దివ్యే
ప్రబ్రహ్మణా ॥ 3 ॥

ఇదంబ్రహ్మపునీమహే । యఃపావమానీరధ్యేతి । ఋషిభిస్సం
భృతగ్రరసం । సర్వగ్ం సప్రాత మశ్వాచతి । స్వదితంమాతరిశ్వనా ।
ప్రావమానీర్యో అధ్యేతి । ఋషిభిస్సంభృతగ్రరసమ్ । తస్మైసరస్వతీ
దుహే । క్షీరగ్ం సర్పిర్మఘాదకం । ప్రావమానీ సస్త్వయసిః ॥ ౪ ॥

సుదుఘాహిషయస్యతీః । ఋషిభిస్సంభృతోరసః । బ్రాహ్మణే
ష్వమృతగ్ం హితమ్ । ప్రావమానీర్దిశన్తునః । ఇహంత్రికమధోఅముం
కామా ధ్నమిర్ధయన్తునః ॥ దేవీర్దేవేస్తయాభృతాః ॥ ప్రావమానీస్స్వ
స్త్వయసిః । సుదుఘాహిఘృతశ్చృతః । ఋషిభిస్సమ్భృతోరసః । బ్రా
హ్మణేష్వమృతగ్ం హితమ్ । యేనదేవాఃప్రవిత్రేణ । ఆత్మానంపునతే
సదా । తేనసహస్రధారేణ । ప్రావమాన్యః । పునన్తుమా । ప్రాజాప
త్యంప్రవిత్రం । శతోద్యామగ్ంహిరణ్మయం । తేనబ్రహ్మవిదోవ్రయం
పూతంబ్రహ్మపునీమహే । ఇన్ద్రసునీతీసహమా పునాతు । సోమస్వ
స్త్యావ్రథణస్సమిచ్యా । యమోరాజా ప్రమృణాభిః పునాతుమా ।
జాతవేదామోర్జయన్త్యా పునాతు ॥ ద్వితీయానువాక స్సమాప్తః ।

హరిఃఓమ్ ॥ 3 ॥ సర్వేషువా ఏషులోకేషుమృత్యువోన్వాయతాః ।
తేభోయదాహుతీర్నజహుయాత్ । లోకేలోకే ఏనంమృత్యుర్విందేత్ ।

మృత్యవేస్వాహా మృత్యవేస్వాహాత్యభిపూర్వమాహుతీర్జుహోతి । లో
కాల్లోకాదేవమృత్యుమవయజతే । నైవం లోకేలోకేమృత్యుర్విందతి ।
యదముషైస్వాహాముషైస్వాహేతిజహ్వధ్వంచక్షిత । బహుంమృత్యు
త్రంకుర్వీత । మృత్యువేస్వాహేత్యేకస్మాప్తవై కాంజహుయాత్ । ఏవోవా
అముష్మిన్లోకేమృతుః ॥

అననయామృత్యురైవ । తమైవాముష్మిన్లోకేవయజతే । భూణహ
త్యాయైస్వాహాత్యవభృథ ఆహుతింజహోతి । భూణహత్యామైవా
వయజతే । తదాహుః । యధూభిణహత్యాపాత్యాథ । కచ్చాద్యజ్ఞేపి
క్రియత ఇతి । అమృత్యుర్వాఅనోయ భూణహత్యాయా ఇత్యాహుః ।
భూణహత్యావావమృత్యురితి । యధూభిణహత్యాయైస్వాహాత్యవభృ
థ ఆహుతిం జహోతి ॥

మృత్యుమైవాహుత్యాతర్పయిత్వాపరిపాణం కృత్వా । భూణ
ఘ్నేభేషజంకరోతి । ఏతాగ్ంహవైముండిభశేదన్యవః । భూణహత్యా
యైప్రాయశ్చిత్తిం విదాంచకార । యోహోస్యాపి ప్రజాయాం బ్రాహ్మ
ణగ్ంహంతి । సర్వసైత్రసైభేషజంకరోతి । జుంబకాయస్వాహేత్యవభృథ
ఉత్తమామాహుతిం జహోతి । వరుణోవైజంబకం । అంతతప్తవ వరు
ణమవయజతే । బులతేర్విక్లిధస్య శుక్లస్యపింగాక్షస్యమూర్ధం జహోతి ।
ఏవదైవరుణస్యరూపమ్ । రూపేణైవ వరుణమవయజతే ॥

(లోకేమృత్యుర్జుహోతి మూర్ధంజహోతి ద్వీచ)
తృతీయానువాక స్సమాప్తః ।

హరిః ఓమ్ । ౪ ॥ క్రూశ్మాంధైజహుయాద్యోపూతభవమన్యేతయథా
సైనోయథాభూణహైవమైవభవతియోయోనోతప్తించతియదర్శా

వైశ్వానరోరశ్మిభిర్గాపునాతు । వాతఃప్రాణేనేషిరోమయో
భూః । ద్యౌవాపృథివీపయస్తాపయోభిః । ఋతావరీయజ్జయే మాపునీ
తామ్ । బ్రహ్మద్భిస్సవిస్తృభిః । వర్షిష్టేద్వేవమస్మభిః । అగ్రేదత్తై
పునాహిమా । యేనదేవా అపునత । యేనాపోద్దివ్యంకశః । తేనద్దివ్యే
ప్రబ్రహ్మణా ॥ 3 ॥

ఇదంబ్రహ్మపునీమహే । యఃపావమానీరధ్యేతి । ఋషిభిస్సం
భృతగ్రరసం । సర్వగ్ం సపూత మశ్లాచితి । స్వదితంమాతరిశ్వనా ।
ప్రావమానీర్యో అధ్యేతి । ఋషిభిస్సంభృతగ్రరసమ్ । తస్మైసరస్వతీ
దుహే । క్షీరగ్ం సర్పిర్మథూదకం । ప్రావమానీ సస్త్వయనీః ॥ ౪ ॥

సుదుఘాహిపయస్యతీః । ఋషిభిస్సంభృతోరసః । బ్రాహ్మణే
ష్వమృతగ్ం హితమ్ । ప్రావమానీర్దిశన్తునః । ఇహంత్రిక మథోఅముం
కామా ధ్నిమర్థయన్తునః ॥ దేవీర్దేవైస్సయాభృతాః ॥ ప్రావమానీస్సస్వ
స్త్వయనీః । సుదుఘాహిఘృతశ్చతః । ఋషిభిస్సమభృతోరసః । బ్రా
హ్మణేష్వమృతగ్ం హితమ్ । యేనదేవాఃప్రవిత్రేణ । ఆత్మానంపునతే
సదా । తేనసహస్రధారేణ । ప్రావమాన్యః । పునన్తుయా । ప్రాజాప
త్యంప్రవిత్రం । తతోద్యామగ్ంహిరణ్మయం । తేనబ్రహ్మవిదోవ్రయం
పూతంబ్రహ్మపునీమహే । ఇన్ద్రస్సనీతీసహమా పునాతు । సోమస్స
స్త్యావరణస్సమీచ్యా । యమోరాజా ప్రమృణాభిః పునాతుమా
జాతవేదామోర్జయన్త్యా పునాతు ॥ ద్వితీయానువాక స్సమాప్తః ।

హరిఃఓమ్ ॥ 3 ॥ సర్వేషువా ఏషులోకేషుమృత్యువోన్వాయతాః
తేభోయదాహుతీర్న జగ్ముయాత్ । లోకేభ్యో ఏనంమృత్యుర్విం దేత్

మృత్యవేస్వాహా మృత్యవేస్వాహేత్యభిపూర్వమాహుతీర్జహాతి । లో
కాల్లోకాదేవమృత్యుమవయజతే । నైవం లోకేలోకేమృత్యుర్విందతి ।
యదముమైస్వాహాముమైస్వాహేతిజహ్వధ్నంచక్షీత । బహుంమృత్యు
త్రింకుర్వీత । మృత్యువైస్వాహేత్యేకస్మాదైకాంజహుయాత్ । ఏకోవా
అముష్మిన్లోకేమృతుః ॥

ఆననయామృత్యురేవ । తమేవాముష్మిన్లోకేవయజతే । భూణమా
త్యాయైస్వాహేత్యవభృథ ఆహుతింజహాతి । భూణమాత్యామేవా
వయజతే । తదాహుః । యధుభూణమాత్యావత్యాధ । కష్టాద్యజ్ఞేపి
క్రియత ఇతి । అమృత్యుర్వాఅన్యో భూణమాత్యాయా ఇత్యాహుః ।
భూణమాత్యావావమృత్యురితి । యధుభూణమాత్యాయైస్వాహేత్యవభృ
థ ఆహుతిం జహాతి ॥

మృత్యుమేవాహుత్యాతర్పయిత్వాపరిపాణం కృత్వా । భూణ
ఘ్నేభేషజం కరోతి । ఏతాగ్ంహవైముండిభదౌదన్యవ । భూణమాత్యా
యైస్వాహేతి విదాంచకార । యోహాస్వాపి ప్రజాయాం బ్రాహ్మ
ణగ్ంహంతి । సర్వసైత్రసైభేషజంకరోతి । జంబకాయస్వాహేత్యవభృథ
ఉత్తమామాహుతిం జహాతి । వరుణోవైజంబకం । అంతతప్తవ వరు
ణమవయజతే । బులతేర్విక్లిధస్య శుక్లస్యపింగాక్షస్యమూర్ధం జహాతి ।
ఏనదైవరుణస్యరూపమ్ । రూపేణైవ వరుణమవయజతే ॥

(లోకేమృత్యుర్జహాతి మూర్ధంజహాతిదేవ)

తృతీయానువాక స్సమాప్తః ।

హవిఃఓమ్ । రక్షాశ్శాంధైజాహుయాద్యోపూతఇప్రమన్యేతయథా
స్సేనోయథాభూణహైవమైవభవతియోయోనౌతస్మిన్చత్విరుదర్వా

చీవ మేనోభూణహత్యాయాస్తస్మాన్మవ్యతేయావదేనోద్దీక్షాముపైతి
 దీక్షితవృత్తై స్సత్రతిజహోతి సంవత్సరం దీక్షితో భవతి సంవత్సరాదై
 వాత్మానంపునీతైమాసం దీక్షితో భవతియోమాసస్సంవత్సరస్సంవత్స
 రాదైవాత్మానం పునీతై చతుర్విగ్శతిగ్ రాత్రీర్దీక్షితో భవతి చతు
 ర్విగ్శతి రథమాసా సంవత్సర స్సంవత్సరా దైవాత్మానం పునీతై
 ద్వాదశరాత్రీర్దీక్షితో భవతి ద్వాదశమాసా సంవత్సర సంవత్స
 రాదైవాత్మానం పునీతై షడ్రాత్రీర్దీక్షితో భవతి షడ్వాఙ్ముతవస్సం
 వత్సర సంవత్సరా దైవాత్మానం పునీతై సమాగ్ం సమశీర్షయా
 సప్తప్రియముపేయానోపర్యాసీత జగుప్సేతాస్పతాత్పయోబ్రాహ్మ
 ణస్య ప్రాణం యవగూరాజస్య ప్లాసుతౌ వైశ్యస్యాఘో సౌమ్య
 స్యధ్వరవీతద్వితం బ్రూయాద్యది మన్యేతో పదప్యామితోదనం
 ఛానాస్సక్కుష్టతమిత్యనువతయే దాత్మనోనుపదానాయ॥

చతుర్థానువాక స్సమాప్తః.

హరిఃఓమ్॥౫॥హిరణ్యశృజ్జం వరుణం ప్రపద్యే తీర్థంమేదేహి
 యాచితః॥యస్మయాభుక్తమసాధూనాం సాపేభ్యశ్చప్రతిగ్రహాయన్తై
 మనసా వాచాకర్మణావాచుష్కృతం కృతమ్॥ తన్ననోఽన్యోపరుణో
 బృహస్పతిస్సవితాచపునస్తుపునఃపునః॥ సమో౭౧౨యో౭పుమతేనమ
 ఇద్ద్రాయసమోవరుణాయసమో వారుణ్యే సమో౭౧౩ద్యృః॥

యదపాంక్తూరంయదమైధ్యంయదతౌన్ద్రం తదపగచ్ఛతాత్ ।
 అత్యాశనాదతిపానాద్యచ్ఛుక్లగ్రాత్రవత్తిగ్రహాత్ ।తన్నోపరుణోరాజా
 సానినాహ్యవమర్శతు॥ సో౭మామపాహోవిరుజోనిర్ముక్తోముక్తకల్పిషః॥

నాకస్యప్రప్తమారుహ్యగచ్ఛేద్భిహ్నసల్కతామ్ | యశ్చాచుసవరుణ
ససృణూతస్వమర్షణః | ఇమం మేగన్ధేయమునే స స్వతి శుత్రుద్రిస్తో
మగ్ంసచ తాపరుష్ణియా | అసిక్షియా మరుద్వృధేవితస్తయాఽర్జీకి
యేశుణుహ్యసుహోమయా | ఋతంచ సత్యంచా భీధాత్తప్రసోఽధ్యజా
యత | తతోరాత్రిరజాయత తతస్సముద్వో అర్జవః ||

సముద్వాదర్జవాదధిసంపద్నరో అజాయత | అహోరాత్రాణిమి
దధద్విశ్వేభ్యమిషతోవశీ | సూర్యాచన్ద్రనిశా ధాతాయథాపూర్వ
మకల్పయత్ | దివంచపృథివీంచా నరిక్షమథోసువః | యత్పృథివ్యాగ్ం
రజస్సన్వమా నరిక్షేవిరోదనీ | ఇయాగ్ం సదాపా వరుణఃపునాత్వఘ
మర్షణః | ఏషభూతస్య మధ్యేభువనస్యగోష్ఠా | ఏష పుణ్యకృతాం
లోకానైషమృత్యోర్ హిరణ్మయమ్ | ద్యావాపృథివ్యోర్ హిరణ్మ
యగ్ంసగ్తశ్రితగ్ం సువః |

సనస్సుప్తస్సగ్ంశిశాధి | ఆర్ద్రంజ్వలత్రిజ్యోతిరహమస్మి | జ్యోతి
జ్వలత్రిబ్రహ్మహమస్మి | యోఽహమస్మిబ్రహ్మహమస్మి | అహమస్మి
బ్రహ్మహమస్మి | అహమైవాహంమాం జుహోమిస్వాహా | అతార్వ
కార్వ్యసక్తీర్ణీ సైనోభూణహగురుతల్పగః | వరుణోఽపామఘమర్షణి
స్తస్మాత్పాతప్రముచ్యతే | రజోభూమి స్తవమాగ్ం రోదయస్త్వప్రప
దన్తిధీరాః | ఆక్రాన్ధస్సముద్వః | ప్రథమేవిధర్మంజనయస్ప్రిజాభువ నస్త్వ
రాజా | వృషాప్రవతై అధిసానో అవ్యేబృహథో మోవా వృధేసు
వానశిన్దుః ||

ఇతి పంచానువాసస్సమాప్తః.

మృత్యులాంగులన్యాసమ్.

అస్యశ్రీమృత్యులాంగులన్యాస స్తోత్రమహామస్త్రస్య ఉల్లాఖ
లాంగులఋషిః । కాలాగ్ని రుద్రోదేవతా । క్లాంబీజమ్! క్లీంశక్తిః!
క్లీం కీలకమ్ । ఋతగ్ం సత్యమిత్యన్య మస్త్రస్య । యమ ఋషిః ।
మత్యుదేవతా । మృత్యుపథానే వినియోగః ॥

క్లాం అంగుష్ఠా...నమః॥ క్లీం తర్జ...నమః॥ క్లుం మధ్యమా
...నమః॥ క్లైం అనామికా...నమః॥ క్లౌం కనిష్ఠికా...నమః॥ క్లః కర
తల...నమః ॥ ఏవం హృదియాదిన్యాసః ॥ భూర్భువస్సువరోమితి
దిగ్బంకరః ధ్యానమ్॥ శ్లో॥ నీలపర్వతసంకాశ! కోటిసూర్య సమప్రభ!
కాల దండధర శ్రీమాన్ వైవస్వత నమోస్తుతే॥ లం పృథివీ తత్త్వా
త్మనే గంధం సమర్పయామి ॥ హం ఆకాశ తతాత్మనే పుష్ప పరి
కల్పయామి॥ యం వాయు తత్త్వా...ధూపం పరికల్పయామి॥ రం
అగ్ని తత్త్వాత్మనే దీపం పరికల్పయామి॥ వం అమృత తత్త్వాత్మనే
అమృత నైవేద్యం సమర్పయామి॥ సం సర్వాతత్త్వాత్మనే తాంబూ
లాది సర్వోపచారాన్ సమర్పయామి॥

శ్రీ రస్తు

పంచసూక్తములు

[ద్రావిడపాఠః]

—ॐ—

శ్రీకృష్ణయజుర్వేదే పురుషసూక్తప్రారంభః.

హరిః ఓమ్॥ సహస్ర శీరుషాపురుషః । సహస్రాక్షప్రసూనా
సాత్ । స భూమి విశ్వతో ప్రత్యా । అత్యతిష్ఠ ద్దశాంగులమ్ ।
పురుషప్రవేదగ్ం సర్వమ్ । యద్భూతం యచ్చ భవ్యమ్ । ఉతా
మృతత్వస్వేశానః । యదన్నేనాతిరోహతి । ప్రతావానస్యమహిమా ।
అతోజ్యాయాగ్ంశ్చ పురుషః ॥౧॥

పాదోఽస్య విశ్వా భూతాని । త్రిపాదస్యామృతం దివి ।
 త్రిపాదూర్ధ్వ ఉదైత్పురుషః । పాదోఽప్యేహ భవాత్పునః । తత్తో
 విత్స్వజ్వక్రామత్ । సాశనానశనే అభి । తస్మాద్విరాడజాయత ।
 విరాజో అథి పూరుషః । సజాతో అత్యరిచ్యత । ప్రశ్నాదృభు
 మిథోః పురః ॥ ౨ ॥

యత్పురుషేణ హవిషా । దైవా యజ్ఞమతస్వత । ప్రసన్నో
 అస్మానీదాజ్య । గ్రీష్మ ఇశ్మ త్వరద్ధవిః । ప్రచ్ఛాస్యాసన్నరిధయః ।
 త్రిస్సప్త ప్రవిధః కృతాః । దైవా యద్యజ్ఞం తస్మాదానాః । అబధ ౨
 స్పురుషం ప్రశుమ్ । తం యజ్ఞం బ్రహ్మిషి ప్రాక్ష్య ౨ । పురుషం
 జాత మగ్రతః ॥ ౩ ॥

తేనదేవా అయజన్త । సాధ్యాఋషయశ్చయే । తస్మాద్ద్య
 జ్ఞాభస్త్వహుతః । సమ్భృతం పుషదాజ్యమ్ । ప్రశూగంస్తాగంశచ్చక్రే
 వాయవ్యాక్ । ఆర్గణ్యా న్త్రామ్యాశ్చయే । తస్మాద్ద్యజ్ఞాభస్త్వహు
 తః । ఋచస్సామానిజజ్ఞి రే । ఛన్దాగం సిజజ్ఞిరే తస్మాత్ । యజ
 స్తస్మాదజాయత ॥ ౪ ॥

తస్మాదశ్వా అజాయన్త । యేకేహో భయాదతః । గావో
 హజజ్ఞిరే తస్మాత్ । తస్మాజ్జాతా అజావయః । యత్పురుషం వ్యద
 ధుః । కతిధావ్యకల్పయన్ ౨ । ముఖం కిమస్య కాబ్రాహూ । కాపూ
 రూ పాదాపుచ్యేతే । బ్రాహ్మణోఽస్య ముఖమాసీత్ । బ్రాహూ
 రాజన్యః కృతః ॥ ౫ ॥

ఊరూ తదస్య యద్వైశ్యః । ప్రద్యాగ్ం శూద్రో అజాయత ।
 చంద్రమా మనసో జాతః । చక్షోస్సూర్యో అజాయత ।
 మఖా దిన్ద్రశ్చాగ్నిశ్చ । ప్రాణా ద్వాయు రజాయత । నాభ్యా ఆసీ
 ద్నరీక్షమ్ । శీర్ణోద్యా స్సమవర్తత । ప్రద్యాగ్ం భూమిర్దిశ శ్శ్రీ
 తాత్ । తథా లోకాగ్ం అకల్పయన్ ॥ ౬ ॥

వేదాహమేతం పురుషం మహాన్తమ్ । ఆదిత్యవర్ణం తమస్త
 స్తుషారే । సర్వాణిరూపాణి విచిత్ర్య ధీరః । నామాని కృత్వాఽభి
 వదన్ యదాస్తే । ధాతా పురస్తాద్య ముదాజహర । శక్రః ప్రవి
 ద్వాప్సృదిశశ్చతస్రః । తమైవం విద్వాన్తమృత ఇహ భవతి । వా
 న్యః షణ్ఠా అయనా యవిద్యతే । యజ్ఞేన యజ్ఞమయజస్త దేవాః ।
 తానిధర్మాణి ప్రథమాన్యాసన్ ॥ తేహానాకం మహిమానస్సచన్తే
 యత్ర పూర్వేస్తాధ్యాసన్వి దేవాః ॥ ౭ ॥

పురుషః పురోఽగ్రతో జాయత కృతో కల్పయ నాప
 ద్వేచ ॥ ౧౨ ॥ జ్యాయానధి పురుషః ॥ అన్యత్ర పురుషః ॥

(ఆర ॥ 3-౧౨-3౨+3౮)

అద్యస్సమూభతః పృథివ్యైరసాచచ్చ । విశ్వకర్మణ స్సమ
 వర్తతాధి । తస్యత్వస్థా విదధద్రూపమేతి । తత్పురుషస్య విశ్వమా
 జానమగే । వేదాహమేతం పురుషం మహాన్తమ్ । ఆదిత్యవర్ణం
 తమస్తః పరస్తాత్ । తమైవం విద్వాన్తమృత ఇహ భవతి । నాన్యః
 షణ్ఠావిద్యతే యనాయ । ప్రజావతిశ్చరతి గరేభ అన్తః । అజాయ
 మానో బహుధా విజాయతే ॥ ౮ ॥

తస్యధీరాః పరిజానన్తి యోనిమ్ । మరీచీనాం ప్రదమిచ్ఛన్తి
 దైధసః । యోదైవేభ్య ఆతపతి । యోదైవానాం పురోహితః । పూ
 ర్వోయో దైవేభ్యోజాతః । సమోరుచాయ బ్రాహ్మయే । రుచం
 బ్రాహ్మో జనయన్తః । దైవా అగ్రే తదబ్రువన్ ॥ యస్యైవం
 బ్రాహ్మణో విద్యాత్ । తస్యదైవా అనవ్యతే । హీశ్చ తే లక్ష్మీశ్చ
 పతే ॥ అహోరాత్రే పార్శ్వే । సక్షతాణి రూపమ్ । అశ్వినౌ
 వ్యాతమ్ । ఇష్టం మనిషాణ అముం మనిషాణ । సర్వం మనిషాణ ।
 ౯॥ జాయతే వశేనప్రచ ॥ (ఆర ॥ 3-౧3-3౯+౪౦)

ఇతి పురుషసూక్తం సమాప్తమ్.

అథ నారాయణ సూక్తమ్.

ప్రహస్తి శీర్షం దేవం విశ్వాక్షం విశ్వశమ్భవమ్ । విశ్వం
 నారాయణం దైవమక్షరం పరమం ప్రభుమ్; విశ్వతః పరమనిత్యం
 విశ్వం నారాయణగ్ం హరిమ్ । విశ్వమేవేదం పురుషస్తద్విశ్వముప
 జీవతి । పతిం విశ్వస్మా త్మేశ్వరగ్ శాశ్వతగ్ం శివమచ్యుతమ్; నారా
 యణం మహాజ్ఞేయం విశ్వాత్మానం ప్రాయణమ్ । నారాయణ పరం
 బ్రహ్మ తత్త్వం నారాయణః పరః । నారాయణ పరోజ్యోతి రాత్నా
 నారాయణః పరః । యచ్ఛక్తిశ్చ జగత్త్వస్త్రిస్త్యశ్చ తే శ్రూయతే
 షివా । అస్తర్భహిశ్చ తత్సర్వం వ్యాప్య నారాయణస్థితిః ॥ ౧ ॥
 అనస్తమవ్యవం కవిగ్ం సముద్రేన్త విశ్వ శమ్భవమ్ । కద్ర్యోశ
 ప్రితీకాశగ్ం స్మృదయం చాప్యధోముఖమ్; అధోనిష్ఠ్యావి తస్త్వాంతు
 నాభ్యాముపరితిష్ఠతి । హృదయం ద్విజానీయా ద్విశ్వస్యాయ తనం

మహాత్ । సప్తతగ్ం సీరాభిస్తులమ్భత్యా కోశసన్నిభమ్ । తస్యాస్తే
 సుషిరగ్ం నూత్నమ్ తస్మిన్ధనర్వం ప్రతిష్ఠితమ్ । తస్యమధ్యే మహా
 సగ్ని ర్విశ్వారిచ ర్విశ్వతోముఖః । సోఽగ్ని భుగ్విభజ నిష్కనాఽహార
 మజరః కవిః । పంతాప్రయతి స్వందేహమాపాద తల్మమస్తకమ్ । తస్య
 మధ్యే వహ్నిశిఖా అణీయోఽర్హావ్యవస్థితః । నీలతోయద మధ్యస్థా
 విద్యుల్లేఖే ప్రభాస్వరా । నీవారశూక వత్తన్వీ పీతాభాస్యా త్రసూ
 పమా । తస్యా శిఖాయామధ్యే ప్రరమాత్మాప్యవస్థితః । సబ్రహ్మస
 శివసేన్ద్రస్సోఽక్షరః పరమస్పరాట్ ॥ ౨ ॥ నారాయణస్థితోప్యవస్థి
 తత్తచ్చ త్వారిచ ॥ ౧౧ ॥ (తై॥ ఉ॥ ౪-౧౧-౨౫+౨౬)

ఋతగ్ంస్తత్యంపరంబ్రహ్మపురుషంకృష్ణపింగళమ్ । ఊర్ధ్వోతం
 విరూపాక్షం విశ్వరూపాయవైనమః ॥ ౧౨ ॥

ఓమ్ నారాయణవిద్మహే వాసుదేవాయ ॥ ధీమహి తన్నో
 విష్ణుః ప్రచోదయాత్ ॥ ౧౩ ॥

విష్ణోర్ముకంవీర్యాణి ప్రవోచంయః పార్థివానివిమమేరజాగ్ంసి
 యో అస్కభాయదు త్తరగ్ంస్తదస్థం విచక్రమాణ స్త్రైలోకగాయో
 విష్ణోర్రరాటమసి విష్ణోః ప్రృథ్వమసివిష్ణోశ్చ ౨ ప్రేష్థావిష్ణోస్సూర్యరసివిష్ణో
 ధ్రువమసి వైష్ణవమసివిష్ణవేత్వా ॥ అస్యయచ్చైకాకాన్మచత్వారిగ్ం
 శచ్చ ॥ ౧౩ ॥ (తై॥ సం॥ ౧-౨-౨౭)

తదస్యప్రియమభి పాథో అశ్యామ్ । సర్వోయత్రదేవయవో
 మదన్తి । ఉరుక్రమస్యసహిబన్ధుత్వా । విష్ణోః ప్రదేహమేమధ్వఉత్సః ।
 (అవ॥ ౧-౪-౫౨)

ప్రతద్విష్ణుస్తవవీర్యాయ । మృగోనభీమః కుచరోగిర్విష్ణాః । య
స్యో రు ఘ త్రిమవిక్రమణేఘః । అధీయన్తి భువనాన్వివిశ్వాః ॥ (అష్ట-
౨-౪-౨౪)

ప్రరోమాత్రయాత్రనువావృధాన । సతేనుహిత్యమన్వశ్చవన్తి ।
ఉభేతేవిద్మరజసీ పృథివ్యావిష్ణోదేవత్వమ్ । పరమస్యవిభేన్తి ।

విచక్రమే పృథివీమెవతామ్ । జేత్రాయ విష్ణుర్మనుషే దిశ్
స్యన్ ॥ ధృవాసోఅస్యక్షీరయోజనానః । ఉరుషితిగంసుజనిరూచకారః ॥

త్రిరైవః పృథివీమెవతామ్ । విచక్రమే తతర్చసంమహిత్యా
ప్రవిష్ణురస్తుతవన్తవీయాక్ । త్వేషగ్ంహ్యప్యస్థవిరప్యనామ్ ॥

అతోదైవా అరస్తునోయతో విష్ణుర్విచక్రమే । పృథివ్యా
స్తవప్రథామభీః ॥ ఇదంవిష్ణుర్విచక్రమే త్రేధానిదధే పదమ్ । సమూధ
మస్యపాగంసురే ॥ త్రిణిపదా విచక్రమే విష్ణుర్దోషాలదాభ్యః । తత్రా
ధర్మానిధారయన్ విష్ణోః కర్మాణిపశ్యతయతోవ్రతానిపస్పశేః ॥ ఇద్వై
ప్ర్యయుజ్యస్సభా ॥

తద్విష్ణోః పరమం ప్రదగ్ంసదాపశ్యన్తిసూరయః । దివీప్రచక్షూరా
తతమ్ తద్విచాసో విప్రస్యవో జాగ్రవాగ్ప్రస్సమిన్ధతే । విష్ణుర్యతన్
రమం ప్రదమ్ హరిః ఓమ్ ॥

ఇతి సారాయణసూక్తమ్.

—♦ శ్రీ సూక్తమ్. ♦—

హిరణ్యవర్ణాం హరిణీం సువర్ణరజత్రసజామ్ । చంద్రాంహిరణ్మ
యీం లక్ష్మీంజాతవేదోమమావహా । తాంమతవహజాతవేదోలక్ష్మీ

మనవగ్రామినీమ్ । యస్యాం హిరణ్యం విదైయంగామశ్యం పురుషాన్త
 హమ్) అశ్వపూర్వాం రథమధ్యాంహ స్తినాదప్రబోధినీమ్ । శ్రియం
 దేవీముపహ్వయై శ్రీరాదేవీజావతామ్ । తాంసోఽస్మితాం హిర
 ణ్యవాకారామాదాంజ్వల స్తీంత్పప్తాం తర్పయ నీమ్ । పద్మేస్థితాం
 పద్మవర్ణాంతామి హోపహ్వయై శ్రియమ్ । చంద్రాం ప్రభాసాయశస్తా
 జ్వల స్తీం శ్రియంతోకే దేవజష్టాముదారామ్ । తాంపద్మనేమీం శర
 ణమహంప్రపద్యే లక్ష్మీనశ్యతాంత్యాంవృణే । ఆదిత్యవర్ణేషప్రసోఽధి
) జాతో వసస్సతి స్తవప్రత్యోఽథవిల్వః । తస్యఫలానితప్తసానుదన్తమూయా
 న్తరాయాశ్చ బాహ్యలక్ష్మీః । ఉపైతుమాం దేవప్రభః కీర్తిశ్చమణినా
) ప్రహ । ప్రాదుర్భూతోఽస్మిరాప్తేఽస్మిన్ కీర్తిమృద్ధిందదాతుమే)
 త్తుత్పిపాసామం జ్యేష్ఠామలక్ష్మీరాశయామ్యహమ్ । అభూతిమన
 మృద్ధించసర్వాం నిర్బుదమేగృహతో గర్భద్వారాందురాథక్మాంనిత్య
 పుష్టాంకరీషిణీమ్ । ఈశ్వరీగ్ం సర్వభూతానాం త్వమిహోపహ్వయై
 శ్రియమ్ । మనసఃకామమాకూతిం వాచస్పత్యమశీమహి । పశూ
 నాగ్ం రూపమన్నస్యమయి శ్రీశ్శ్రియతాంయశః) శర్తమేనప్రజాభూ
 తామయిసమ్భవత్తర్దమ । శ్రియంవాసయమేకులే మాతరంపద్మమాలి
 నీమ్) అపస్సృజన్తుస్నిగ్ధాని చిక్షీత వసమేగృహే । నిచదేవీంమాత
 ర్తం శ్రియం వాసయమేకులే) అర్ధాం పుష్కరిణీం పుష్టిం సువర్ణాం
 హేమమాలినీమ్ । సూర్యాంహిరణ్యాయాం లక్ష్మీజాతవేదో ము
 వహ) అర్ధాయః కరిణీంయష్టింపింగళాంపద్మమాలినీమ్ । చంద్రాంహి
 రణ్యాయాం లక్ష్మీజాతవేదో ముమావహ) తాంమ ఆవహజాతవేదో

లక్ష్మీమనఃపగామినీమ్ । యస్యాంహిరణ్మయం ప్రభూతంగావోదాస్యోఽ
 శ్వాన్విసేయం పురుషాస్తహమ్) పద్మప్రియే పద్మని పద్మప్రాప్తేపద్మా
 లయే పద్మదళాయతాక్షి । విశ్వప్రియే విష్ణుమనోఽనుకూలేత్వత్సాద
 పద్మంఘ్రియసంనిధిత్స్వ । శ్రియైజాతశ్రియఃసర్వాయ శ్రియంవయో
 జనితృభ్యోదదాతి । శ్రియంవసానా అమృతత్వమాయౌ భవన్తిస్తద్య
 స్సమిధామితద్యౌః । (స్తత్యాసవితా వృతద్యౌః) శ్రియవైవేనంత
 చ్చియమాదదాతి । సంతతమృచా వషట్కృతంసంధ త్తంసంధీయతే
 ప్రజయాప్తశుభిః । యవవంవేద । ఓమ్ మహాద్వైవ్యచవిద్యహేవిష్ణుప్ర
 త్యైవ్యచధీమహి । తంనోలక్ష్మీః ప్రచోదయాత్ । హరిఃఓమ్ ।

—♦ భూ సూ క్తమ్. ♦—

హరిః ఓమ్ । భూమిర్భూమౌ ద్యౌర్వర్తిణాఽస్తరితం మహి
 త్వా । ఉపస్థితే దేవ్యదితైఃగ్నిమన్నాద మన్నాద్యాయాదధే । ఆఽ
 యంగాః పృథ్విరక్రమీదసదన్మాతరంపునః । పితరంచప్రియఘ్నివః ।
 త్రిగ్ంశద్ధామ విరాజతి వాకృతక్లాయశ్శిశియే । ప్రత్యస్యనహద్యుభిః ।
 అస్యప్రాణాదపాతత్యన్తశ్చరితి రోచనా । వ్యఖ్యస్మహిషస్సువః । య
 త్వాక్రుద్ధః పరోవపమస్యనాయదవర్త్యా । సుకల్పమగైత తప్తపున
 స్వోద్దీపయామసి । యత్రేమస్యపరో ప్రస్యప్తృపృథివీమనుదధ్వసే । ఆది
 త్యావిశ్వేతదైవా వసవశ్చస్తమాభరణాః ।

మేదిసి దేవీప్రసుస్థరా స్వాద్యసుధాదేవీవాసవీ । బ్రహ్మవర్చ
 సః పితృణాగ్ం శ్రోత్రంచక్షుర్మనః । దేవీహిరణ్యగర్భిణీ దేవీప్రిసూ
 వరీ । సదనేస్తత్యాయనేనీద । సముద్రవతీ సావిత్రిహనోదేవీ మహ్యగ్నే ।

మహిధరణీ మహావృధిష్ఠాన్మృగే శక్త్యేయజ్ఞేయజ్ఞేవిభిషిణీ । ఇద్ధ్రీ
 పత్ని వ్యాపిసిసుః సరిదిహ । వాయుమతీ జలశయనీశ్రియంధారాజాన
 త్యతోపరిమేదిసి । శ్వోపరిధౌతంపరిగాయ । విష్ణుపత్నిం మహీందేవీం
 మాధవీం మాధవప్రియమ్ । లక్ష్మీప్రియసఖీందేవీం సమామృత్యుత
 ద్దల్లభామ్ । ఓమ్ ధన్తరామవిదమ్హే సర్వస్థిధ్యైచ ధీమహి । తంనో
 ధరావజ్ఞోదయాత్ । మహీందేవీం విష్ణుపత్నిమజ్జార్యామ్ । ప్రతిచీ
 మేనాగ్ం హవిషాయజామః । త్రైధావిష్ణురుగుగాయోవిచక్రమే । మ
 హీందివం పృథివీమస్తరిషమ్ । తచ్చాన్తైత్రిశవ ఇచ్చమానా । పు
 ణ్యగ్ం శ్లోకంయజమానాయ కృణ్యతీ ॥ హరిః ఓమ్ ॥

— నీ శా సూ క్తమ్. —

హరిః ఓమ్ ॥ నీశాందేవీగ్ం శరణమహం ప్రపద్యేసుతరసితరసై
 నమః ॥ గృణాహి । మృతవతీసవిత్తరాధితత్రైః పయస్వతీ రన్తరాశా
 నోఅస్తు । ధ్రువాదిశాంవిష్ణుపత్నీఘోరాఽస్యేశానా సహస్రాయామ
 నోతా । బృహస్పతిర్మాతరిశ్వోతవాయుస్సన్ధవానావాతాఅభినోగృణ
 స్తు । విష్ణుమృదివోదరుణః పృథివ్యాఅస్యేశానా జగతోవిష్ణుపత్ని ॥
 మహాదేవ్యైచవిదమ్హే విష్ణుపత్నైచధీమహి । తంనోనిశాప్ర
 చ్ఞోదయాత్ ॥ హరిః ఓమ్ ॥

పఞ్చసూక్తం సమాప్తః.

అధిశ్రవణము కావలసినపాఠ మంత్రపాఠ ప్రశ్నేక గంధము
 నందు జూడదగును.

—♦ అథ బృహస్పతిసూక్తమ్. ♦—

ఇమాంధియమితిద్వాదశచక్షసూక్తస్య అయాసో బృహస్ప
తిస్త్రిష్టమ్ । బృహస్పతిసూక్తజపే వినియోగః॥

ఇమాంధియం ప్రప్తశీర్ష్టిం పితాన ఋతప్రజాతాం బృహతీమ
విద్వత్ । తురీయస్విజ్జనయ ద్విశ్వజన్యోయాస్యక్షమిన్ద్రాయశంసన్ ॥

ఋతతంతంసన్త ఋజుదీధ్యానాదివస్తుత్రాస్తోఅసురస్యవీరాః ।
విప్రంప్రదమగ్నిరస్తోదధానా యజ్ఞస్య ధామ ప్రథమం మనన్ ॥

హంసైరిప్రసఖభివావదభి రత్మన్మయాని సహనావ్యస్యన్ ।
బృహస్పతి రభికనిక్రదద్ధా ఉతపాస్తా దుచ్చవిద్వాఅగాయత్ । అవో
ద్వాభ్యాంప్రరవీకయాగాగుహాత్మన్తీరన్మతస్య సేతా । బృహస్పతి స్తమసి
జ్యోతిరిచ్చన్నదుస్రాతకవిహితిస ఆవః । విభిద్యాపురంశయధై-మ
పాచీనిస్త్రిణిప్రాకముదధే రకృన్తత్ । బృహస్పతిరుషసం సూర్యంగా
మకం వివేద స్తయమివ ద్యాః॥

ఇన్దోవలం రక్షితారం దుఘానాంక్త రేణేన విచకతారవేణ ।
స్వేదాజ్జభి రాశి రమిచ్చమానారోదయత్ప్రేణిమాగా అముష్ణాత్ ।
సశంస్తత్యేభిస్సఖభి శ్శుచద్వి గోధాయన్తంవిధస్తసైరదదః । బ్రహ్మ
ణస్పతివక్త్రమభిప్రకాహౌఘమన్ స్వేదేభిద్రవణంవ్యానత్ ॥ తేస్త
త్యేనమసస్తా గోపతింగా ఇయానాన ఇషణ యన్తభిః । బృహస్పతి
మిథోఅవద్య పేభిరుదుస్రియా అస్మజశస్త్వయిగ్భిః । తంవర్ధయన్తామతి

భిశ్చివాభిశ్చివాభిస్సంహమిప్రనానదతం స్రగ్ధే॥ బృహస్పతిం వృషణం
 శూరసాతౌభరభరై అనుమదైమజ్జిష్ణుమ్ ॥ యదావాజమసనద్విశ్వ
 రూపమాద్యామరుత్తు నుత్తరాణి సద్య ॥ బృహస్పతింవృషణంవధా
 యంతానానా సంతాభిభ్రతౌ జ్యోతిరాసా॥ ప్రత్యామూళిషం కృణుతా
 వయోధైక్కింబిధ్యవభస్వేభి రైవైః ॥ ప్రశ్చామృదౌ ఆపభవన్తు వి
 త్తాస్తద్రోదసీశృణుతం విశ్వమిన్ద్రే ॥ ఇన్ద్రోమహామహాతౌ అణా
 వస్య విమూఢాన మభినదజుఃదస్య ॥ అహాన్నహిమరిణా త్సప్తసి
 ధ్ధాన్తైవై ద్యావా పృథివీప్రావతం సః॥

బృహస్పతి సూక్తమ్ సమాప్తమ్.

- స ర స్వ తీ సూ క్త మ్. -

హరిః ఓమ్॥ ఋషయ ఆశ్వలాయనం ప్రత్యూచుః ॥ కథంసా
 ర్వతప్రాప్తిః కేనధ్యానేన సువ్రత ॥ మహాసరస్వతీయేన తుష్టాభవతిత
 ద్వపి॥ ఆశ్వలాయనఉవాచ॥ శృణ్వంతుఋషయస్సర్వేగుహ్యద్గుహ్యత
 మం మహత్ ॥ దశశ్లోక్యమిదంస్తోత్రం ధ్యానపూర్వరవ్వంవదామ్యహం
 వక్ష్యే సారస్వతంస్తోత్రం వాక్ప్రవృత్తికరంశుభమ్ ॥ లక్ష్మీవివర్ధనంచైవ
 వివాదే విజయంప్రదం ॥ రదాసకలరోగఘ్నం సర్వసంపత్కరంశుభమ్ ॥
 సర్వస్త్రి రాజవశ్యార్థం సర్వకార్య శుభావహమ్ ॥ సర్వపాపక్షయకరం
 భక్తాభీష్టప్రదాయకమ్ ॥ ఋషిరాశ్వలాయనస్తు చ్ఛందోనుష్ఠప్రకీర్తి
 తం ॥ దేవతాస్తోత్రమస్త్రీస్య మహావాగీశ్వరీతిథా ॥ శుద్ధస్ఫటిక సంకా
 శాం శశిబింబసమప్రభామ్ ॥ కుండేందుంతుహినాభాసాం హంసా సనగ

తాం శుభామ్॥ అంకుశం చాక్షుసూత్రంచ పాశపుస్తకధారణీమ్॥ ముక్తా
హారై స్సమాయుక్తాండేవీం ధ్యాయేచ్ఛతుర్భుజామ్॥ సి తేన దర్పణా
భేన వస్త్రేణ పరిభూషితాం॥ సుస్తసిం వేది మధ్యాంతాం చంద్రార్థ
కృతశేఖరామ్॥ జటాకలాప. సంయుక్తాం పూర్ణచంద్రనిభాననాం॥ త్రిలో
చసిం మహాదేవీం స్వర్ణనూపురధారణీమ్॥ కంబుకంఠీం సుతామో
ష్ఠీం స్వర్వాభరణభూషితాం॥ కటకైస్వర్ణ రత్నైశ్చైర్మహా వలయ
భూషితామ్॥ కేయూరై ర్మేఖలా ద్వైశ్చద్విత్రయం. తీంజగ త్త్రయమ్॥
శబ్ద బ్రహ్మరిణిం ధ్యాయేత్ జ్ఞాన కామసమాహితః॥

అస్యశ్రీ దశశ్లోకీస్తోత్రముహామస్త్రస్య ఆశ్వలాయన భగవాన్
ఋషిః॥ అనుష్టుప్చందః॥ శ్రీ సరస్వతీదేవతా॥ యద్వాగితి బీజం॥
దేసిం వాచమితీశక్తిః॥ ప్రణోదేవీతి కీలకమ్॥ షరబ్రహ్మధిదైవత్యం॥
మమ సరస్వతీ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపేవినియోగః॥ ఐం-అంగుష్ఠాభ్యాం
నమః॥ క్లిం-తర్జనీభ్యాంనమః॥ సో-మధ్యమాభ్యాంనమః॥ హ్రీం-
అనామికాభ్యాంనమః॥ హ్రీం-కనిష్ఠికాభ్యాంనమః॥ హ్రూం॥ కరతల
కరపృష్ఠాభ్యాంనమః॥ ఐం-హృదయాయనమః॥ క్లిం- శిరసేస్వాహా॥
సో- శిఖాయైవషట్॥ హ్రీం- కవచాయహుం॥ హ్రీం- నేత్రేత్ర
యాయ వౌషట్॥ హూం- అస్త్రాయఫట్॥ భూర్భువస్సువరోమితి
దిగ్బంధః॥

ధ్యానమ్॥ షరబ్రహ్మత్మికాం దేవీం భుక్తిముక్తిఫలప్రదామ్
ప్రణమ్య స్తోమితామేవ జ్ఞానశక్తిం సమాహితః॥ లమిత్యాది పంచ
పూజాం కుర్యాత్॥ మనుః॥ ఐం-హ్రీం-శ్రీం-ఐం-క్లిం-సో॥ ఇతియథా
శక్తిం జపిత్యా పారాయణం కుర్యాత్॥ యథా॥ ౧॥ (ప్రణోదేవీత్యస్య
భరద్వాజ సరస్వతీ గాయత్రీ ప్రణోదేవీత్యస్య మస్త్రస్య॥ భర
ద్వాజ ఋషిః॥ గాయత్రీ ఛందః॥ శ్రీ సరస్వతీ దేవతా॥ ఐం-బీజం॥
మమవాక్సిద్ధ్యర్థే జపే వినియోగః॥

మంత్రః॥ ప్రణోదేవీ సరస్వతీ వాజేధిర్వాజినీవతీ॥ ధీనామ
విశ్రేయవతు॥

శ్లో॥ యా వేదాంతార్థతత్త్వైశ స్వరూపా పరమార్థతః ।
వామరూపాత్కింకా వ్యక్తా సామాంపారు సరస్వతీ॥౧॥

౨॥ చందః॥ (ఆనో దివోత్రి సరస్వతీ త్రిష్టుప్) ఆనోదివ ఇత్య
స్య మస్తస్య । అత్రి ఋషిః । త్రిష్టుప్చందః । శ్రీ సరస్వతీ దేవతా ।
స్కం- బీజం । మమ వాక్సిద్ధ్యర్థే జపేవినియోగః॥

మస్త్రీః ॥ ఆనోదివోబృహతః పర్వతాద్రా సరస్వతీ యజతా
గంతుయజ్ఞమ్ ॥ హవందేవీ జజహాణపుతాచీతగ్నానోవాచ ముతతీ
శృణోతు ॥

శ్లో॥ యాసాం గోపాంగవేదేషు చతుష్శ్వాకై వగీయతే ।
అదైతాబ్రహ్మణఃశక్తి స్సామాంపాతు సరస్వతీ॥

౩॥ చందః॥ (పావకానో మధుచ్చందా సరస్వతీ గాయత్రీ)
పాకాన ఇత్యస్య మస్తస్య । వైశ్వానరో మధుచందా ఋషిః ॥ గా
యత్రీచందః । శ్రీ సరస్వతీ దేవతా । సా-బీజమ్ । మమ వాక్సిద్ధ్య
ర్థే జపే వినియోగః ॥

మస్త్రీః॥ పావకాస్తసరస్వతీవాజేభిర్వాజినీవతీ యజ్ఞం వష్ణుధి
యావసుః ॥

శ్లో॥ యావర్ణపదవాక్యార్థ స్వరూపేణ ప్రవర్తతే ।
అనాదినిధనానంతా సామాంపాతు సరస్వతీ॥

౪॥ చందః॥ (చోదయిత్రీ మధుచ్చందా సరస్వతీ గాయత్రీ)
చోదయిత్రీత్యస్య మస్త్రీస్య । వైశ్వానరో మధుచందాఋషిః । గా
యత్రీం చందః । శ్రీ సరస్వతీ దేవతా॥ హం-బీజం॥ మమ వాక్సిద్ధ్య
ర్థే జపేవినియోగః ॥

మస్త్రీః ॥ చోదయిత్రీ సూన్యతానాం చేతగతీ సుమతీనాం ॥
యజ్ఞం దధే సరస్వతీ ॥

శ్లో॥ అధ్యాత్మమధిదైవంచ దేవాం సమ్యగీశ్వరీ ।

ప్రత్యగాస్తైవ సంతియా సామాంపాతు సరస్వతీ ।

౧॥ ఛందః॥ (మహా అర్ణో మధుచ్ఛందా సరస్వతీ కాయత్రీ)
మహాఅర్ణ ఇత్యస్య మస్త్రస్య॥ మధుఛందాఋషిః । గాయత్రీఛందః
శ్రీ సరస్వతీ దేవతా । హిం-బీజం । మమవాక్సిద్ధ్యర్థే జపేవినియోగః॥

మంత్రః ॥ మహాఅర్ణః సరస్వతీ ప్రచేతయతి కేతునా । ధి
యో విశ్వావిరాజతి ॥

శ్లో॥ అంతర్యామ్యాత్మనా విశ్వం త్రైలోక్యంయాధిగచ్ఛతి ।

రుద్రాదిత్యాదిరూపస్థా సామాంపాతు సరస్వతీ॥

౨॥ ఛందః॥ (చత్వారివాగ్దీర్ఘతమా వాద్దేవీ త్రిష్టుప్ చత్వారి
వాగీత్యస్య మస్త్రస్య । ఉచధ్యపుత్రో) దీర్ఘతమఋషిః । వాద్దేవతా
త్రిష్టుప్ఛందః । హూం-బీజం । ... కే జపేవినియోగః॥

మంత్రః॥ చత్వారి వాక్పరిమితా ప్రదాన్తి తానీవిదుర్బాహణ
యమనీషిణః । గుహాత్రీణి నిహితానేంగయంతితురీయంవ్రాచో మను
ష్యావదంతి ॥

శ్లో॥ యా ప్రత్యగ్దృష్టిభిజ్ఞానైర్వ్యజ్యమానానుభూయతే ।

వ్యాపినీజ్ఞప్తిరూపైకా సామాంపాతు సరస్వతీ ॥

౩॥ ఛందః॥ యద్వాజ్ఞైమోభార్గవోవాక్ త్రిష్టుప్ । యద్వా
గీత్యస్య మంత్రస్య । భార్గవో నెమిఋషిః । శ్రీధేనువాగీశ్వరీ దేవతా ।
త్రిష్టుప్ఛందః । హ్రీం-బీజం । ... జపే వినియోగః॥

మంత్రః ॥ యద్వాగ్నందంత్యవిచేతనాన్తి రాష్ట్రే దేవానాం
నిష్సాద మంద్రా । చతస్త్ర ఊర్జం దుగుహేపయాంస్త్విత్త్వస్వి దస్యః
పరమంజగామ ॥

శ్లో॥ వ్యక్తావ్యక్తగిరస్సర్వే వేదాద్యావ్యాహరంతియామ్ ।

సర్వకామదుఘాధేను సామాంపాతు సరస్వతీ ॥

౮॥ ఛందః॥ (దేవీం వాచన్నైమో భార్గవో వాక్తిష్ఠవ్) దేవీం
వాచమిత్యస్య మంత్రస్య । భార్గవో నేమిఋషిః । శ్రీ ధేనువాగీశ్వరీ
దేవతా । త్రిష్ఠుప్చందః॥ హ్రాం-బీజం... జపే వినియోగః ॥

మంత్రః॥ దేవీం వాచ మజనయం తదేవాస్తాంవిశ్వరూపాః
ప్రళవో వదంతి । సానోమంద్రేషమూర్జం దుహానా ధేను ర్వాగస్తా
నుప్రసుప్తుఃశ్చైతత్॥

శ్లో॥ నామజాత్యాదిభి ర్భేదై రష్టధాయావికల్పితా ।

సర్వికల్పాత్త్రికా వ్యక్తా సామాంపాతు సరస్వతీ ॥

౯॥ ఛందః॥ (ఉతత్వః పశ్యే బృహస్పతిర్వాక్తిష్ఠవ్) ఉత
త్వఃపశ్యనిత్యస్య మంత్రస్య । బృహస్పతిఋషిః । త్రిష్ఠుప్చందః । శ్రీ
సరస్వతీ దేవతా । హ్రా-బీజం ॥ ... ర్భజపేవినియోగః ।

మంత్రః॥ ఉతత్వః పశ్యన్నదదర్శవాచ ముతత్వశ్రౌణ్వన్నశృ
ణోత్యేనాం । ఉతో త్వస్మైతన్వా గం విససేజాయేవపత్య ఉశతీసు
వాసాః ।

శ్లో॥ యాంవిదిత్వాఖిలం బంధం నిర్మంధ్యాఖిలవత్కానామ్ ।

యోగీయాతి పరంస్థానం సామాంపాతు సరస్వతీ॥

౧౦॥ ఛందః॥ (అంబితమెగృత్సమద సరస్వత్యనుష్ఠవ్) అంబి
తమ ఇత్యస్య మస్త్రస్య । గృత్సమదఋషిః । అనుష్ఠుప్చందః సర
స్వతీ దేవతా । శ్రీం-బీజం । మమ... జపేవినియోగః॥

మంత్రః॥ అంబితమెనదీతమైదేవీతమెసరస్వతీ । అప్రిశస్తా ఇవ
శ్చస్తిప్రిశస్తి మంబునస్కృధి ॥

శ్లో॥ నామయాపాదికం సర్వం యస్యామావేశ్యతాం పునః ।

ధ్యాయంతి బ్రహ్మరూపం సామాంపాతు సరస్వతీ ॥

♦♦ అథ ఫలశ్రుతిః . ♦♦

శ్లో॥ యఃకవిత్వంనిరాతంకం భుక్తింముక్తించవాంఛతి సోభ్య
రైచ్యనాండశశ్లోక్యాభక్తస్తాతి సరస్వతీమ్॥౧॥ తస్యైవంస్తువతోనిత్యం
సమభ్యర్చసరస్వతీమ్ భక్తిశ్రద్ధాభియుక్తస్య మాణ్డాతాప్రత్యయో
భవేత్ ॥౨॥ తతఃప్రవర్తతేవాణి స్వేచ్ఛయాలలితాక్షరా గద్యపద్యా
త్మికావాణి ప్రమేయైశ్చ వివక్షితైః ॥౩॥ అశృతం బుధ్యతే గ్రంథం
ప్రాయ సారస్వతం కవిః శృతంచ ధారయే దాశుఘ్నలగ్నీస్సప్తవాగ్భ
వేత్ ॥౪॥ విఖ్యాత సుర్వలోకేషు వాగ్మీభవతి సర్వదా ఆజేయః
ప్రతిపక్షాణాంస్వయంజేతాభిజాయతే ॥౫॥ స్వయూధ్యైర్వేదభాష్యై
ర్వావివాదే ప్రస్తుతే సతి అహం వాచస్పతి ర్విష్ణుశ్శివోవాసీతి
భావయేత్ ॥౬॥ ఏవం భావయతాతేన బృహస్పతిరపి స్వయం సక
లోతి సమంవక్తుం సరేష స్వేషుకాకథా ॥౭॥ సకాంచనస్త్రియం నిం
దెన్న దేవాన్నాపిచ ద్విజాః అనార్యై రాభి భాషిత సర్వత్రై
వక్షమిభవేత్ ॥౮॥ సర్వత్రైవప్రియంబ్రూయాద్వదిచ్ఛేత్సిద్ధిమాత్మ
నః శ్లోకేనైవ తిరస్కృత్యాద్విమంతం ప్రతివాదిసమ్ ॥౯॥ ప్రతివాది
గజానాంతు సింహాభవతి మానవః యద్వాగ్నిద్యృచ్ఛేనైవ దేవీం
యోర్చయతివ్రతీ ॥౧౦॥ తస్య నా సంస్కృతావాణి ముఖాదుచ్చరతే
క్వచిత్ సమామి యామినీనాథ రేఖాలంకృత కుంతలాం ॥౧౧॥
భవానీం భవసంతాప నిర్వాపణ సుధానిధిం యమాచే దంధృతం
సర్వం జగత్సావరజంగమమ్ ॥౧౨॥ యాంసత్వాలోకపాలాద్యా స్వే
స్వేధర్మైప్రతిష్ఠితాః ఇత్యాశ్వలాయసముని నిజగదదేవ్యాస్త్రోత్రం
సమస్తఫలభోగనినాదనభూతం ఏతత్పఠద్విజవర శ్శుచితాముపేత్య
సంధ్యాసువాంఛితఫలా న్యుపయాతిశీఘ్రం ప్రథమం భారతీనామ
ద్వితీయంచసరస్వతీ తృతీయం శారదాదేవీ చతుర్థంకంసమద్దనీ పంచ
మంతు జగన్మాతా వష్టంచైవతు పార్వతీ సప్తమంచైవ కామారి
అష్టమం బ్రహ్మవాదినీ నవమంచైవ వారాహీ దశమం బ్రహ్మ
ఘృతికా ఏకాదశంచ వాద్దేవీ ద్వాదశం వరదాంబికా ద్వాదశై
తాని నామాని త్రిసంధ్యం యఃపఠేన్నరః వాగ్వాదిన్యాః పృషాదేన
వత్సరాత్సు విరభవేత్ ఇత్యాశ్వలాయసఫలశ్రుతిస్సమాప్తమ్

—♦ అ థ స ర స్వతీ స్తోత్ర ప్రా రం భః . ♦—

యత్పాదాంబుజ మంబుజాసన ముఖైరాద్యైరచింత్యం సురై
 ర్యచ్ఛాంత్రీ మగణ్యమేవ వచసాం వాచస్పతే రుచ్చితామ్|యత్పా
 రుణ్య కటాక్షసూత్రకలితా చిత్రాజగనాలికా పాయాత్సామమసర్వ
 దా భగవతీ గ్దైశ్వరీ భద్రదా||౧|| వందే సరసురాదిభి ర్నిగదితాం
 లోకప్రసిద్ధ ప్రభాం శుభ్రాం శాస్త్రపురాణ నాటక మహా కావ్యాది
 సంచారిణీం| బ్రహ్మాది త్రిదశై రనిందితగుణై రావేష్టితాం సర్వదా |
 నానాభూషణ భూషితాం సతజనాభీష్టప్రం భారతీమ్||౨|| కలహంస
 మతల్లి కాదిరూఢం కలహిణా కలకంపితోత్తమాంగం| కలయాకలితం
 విధోః కిరీటకలయే కంచనకామినీవిశేషమ్ ||౩|| శుభ్రాంశుభ్ర విలేప
 మ్యావసనాం శీతాంశుఖండోజ్జ్వలాం వ్యాఖ్యామక్షగుణంసుధాఢ్య
 కలశం విద్యాంచ మాస్తాంబుజైః| బిభ్రాణం కమలాసనాం కుచనతాం
 వాద్దేవతాం సంస్థితాం| వందే వాగ్విభవప్రదాం త్రినయనాం సాభా
 గ్వ సంపత్కరీమ్||౪|| ఛందః పాదయుగోరుచారుజఘనాశీతాపిజంఘే
 శ్రుతీ ఋగ్వేదాదియుగా యజుస్సురదనా యాసామ వామోదరా |
 తర్కోద్యత్సుకుచా శుతి స్మృతిభుజా కావారవిందాననా వేదాంతమ
 లలోచనా విలసితానామీహవాగీశ్వరీమ్||౫|| కుండేందువారణ మృ
 ణాళ మరాళతార నీహరహర ఘనసార పటీరగౌర | యాపుస్తకాక్ష
 వలయాంకుశపాశమాస్తా సాభారతీ మమముఖాంబురుహేసదాస్తామ్||౬||
 నవనవ ముక్తానారాం నవమణివలయాం నవాంబరధరాం| పీనపయో
 ధరభారాం సరసిజనయనాం సరస్వతీం వందేం ||౭|| సరస్వతీ నమస్తు
 భ్యం వరదే కామరూపిణీ| విద్యారంభం కరిష్యామి సిద్ధిర్భవతుమే
 సదా ||౮|| పద్మపత్ర విశాలాక్షీ పద్మకేసరవర్ణినీ నిత్యంపద్మాలయా
 దేవీ సామాంపాతు సరస్వతీ ||౯|| యాకుండేందు తుమారిహర ధవళా
 యాశుభ్రావస్తావృతా| యావీణా వరదండమండితకరాయాశ్వేతపద్మా
 సనా| యాబ్రహ్మచ్యుత శంకరప్రభృతిభిర్దేవై స్సదాపూజితా సామాం
 పాతు సరస్వతీ భగవతీ నిశ్శేషజాడ్యపహా || ౧౦ || దోభిర్యుక్తా
 శుతుభిశ్శుటికమణిమయీ మక్షమాలాంధధానాంహస్తైస్తే కేనపద్మం

సితమసితశుకం పుస్తకం చాపరేణ | భాసాకుందేందు శంఖస్ఫటికమణి
 నిభా భాసమానా సమానా సామె వాగ్దేవతేయం నివసతు పదనైసర్వ
 దా సుప్రసన్నా ||౧౧|| ఆమ్నాయ మూర్తిరను బంధ పడంగవాస
 తర్క ప్రకల్పితకళాభరణాభిరామా | వాణీపదూభాగవతీ మమవక్త్ర
 పద్మపద్మ సృభీష్టఫలదా వసధంకృషీష్టా ||౧౨|| అమలకమల సంస్థా
 లేఖినీ పుస్తకోద్యుత్కరయుగళసరోజా కుందమందారగౌర | ధృతశశ
 ధర ఖండోల్లాస కోటిరచూడాభవతు భవభయానాం భంజనీ భారతీ
 నః ||౧౩|| శరదందు వికాస మందహాసాం స్ఫురదందీవర లోచనాభి
 రామాం | అరవింససమానసుందరాస్యామరవిందాసనసుందరీముపాసే ||
 ౧౪|| పుస్తకజపవలహస్తైవరదాభయ చిహ్నచారుబాహులతైకర్పూ
 రామలదేహి వాగేశ్వరి శోదయాశు మమచేతః ||౧౫|| నీహార హార
 ఘనసార సుధాకరాభాం కల్యాణదాం కనక చంపకదామభూషాం |
 ఉత్తుంగపీఠకుచకుంభ మనోహరాంగీం వాణీంనమామి మనసావచసాం
 విభూత్యై ||౧౬|| శ్రీమచ్ఛందనచచితోజ్వలవపు శ్మశ్లాంబరాకామ
 దావామాలంకృత కుంతలా ప్రవిలసన్ముక్తావళీ శోభనా సర్వజ్ఞాన
 నిదాన పుస్తకధృతా శుభ్రాక్షమాలాధరా వాగ్దేవీ వదనాంబుజే వస
 శుమే త్రైలోక్య మాతాచంమ్ ||౧౭|| శారదా శారదాంభోజ వద
 నా వదనాంబుజే సర్వదా సర్వదాస్మకం సన్నిధిస్సన్నిధింక్రియాత్
 ౧౮|| శరణం కరవాణిశర్మదంతే చరణం వాణీ చరాచరోపజీవ్యం |
 కరుణ మస్పృజైః కటాక్షపాత్రైః కురుమామంబ కృతార్థసార్థ వాహ
 మ్ ||౧౯|| వాగ్వాణీ భారతీ బ్రాహ్మి భాషాగీశ్వరదాతధా పరస్వతీ
 కామదుఘా వేద గర్భాక్షరాత్మికా! వాచాసిద్ధి మవాప్నోతి వివాదే
 విజయీభవేత్ ||౨౦|| తుంగస్తనీతుహినహారసమానభాసాం శాత్రో
 దరీం శశికళా కలితావతంసాం | చంద్రాననాం చకిత బాలకురంగ
 నేత్రాం పీణ వినోదనిరతాం కలయామి వాణీం ||౨౧||

ఇతి సరస్వతీస్తోత్రం సమాప్తమ్.

-♦ వా రు ణ జ : మ్ . ♦-

—శాంతి—

ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ అస్మిన్ దేశే సద్య
 సువృష్టిసిద్ధ్యర్థం వారుణజపాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణస్తదగత్యేన తదా
 దౌ శుద్ధ్యర్థం వృద్ధ్యర్థం శాంత్యర్థం మభ్యుదయార్థంచ మహాజనై
 స్సహ స్వస్తిపుణ్యాహవాచనం కరిష్యే॥ ఆదౌ నిర్విఘ్నం పరిసమా
 ప్త్యర్థం గణపతిపూజాం కరిష్యే॥ గణపతిమభ్యర్చ్య పుణ్యాహ
 వాచనంకృత్యా ప్రాణానాయామ్య ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం
 శుభతిథౌ అస్మిన్ దేశే సువృష్ట్యత్సస్య సంజీవన హేతుభూత తత్త
 న్గండతి వ్యాప్తసద్యసువృష్టిసిద్ధ్యర్థం గణపతిమద్దిస్య గణపతిప్రీత్య
 ర్థం వరుణముద్దిస్య వరుణ ప్రీత్యర్థం బ్రహ్మవిష్ణు మహేశ్వరముద్దిస్య
 బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వర ప్రీత్యర్థం ఇంద్రముద్దిస్య ఇంద్ర ప్రీత్యర్థం
 మమ జన్మరాశ్యపేక్షయానామరాశ్య పేక్షయాచ సూర్యా దీనాం
 నవానాం గ్రహాణానుసుకూల్య ఫలసిద్ధ్యర్థం ఏవగ్రహః అరిష్టనాశేషు
 స్థితాః తేభ్యస్సకాశాదేకాదశస్థానస్థిత ఫలావ్యాప్త్యర్థం ఆదిత్యాది
 నవగ్రహదేవతాముద్దిస్య ఆదిత్యాది నవగ్రహదేవతాప్రీత్యర్థం దుర్గా
 గణపతి క్షేత్రపాలకా భయంకారనుద్దిశ్య దుర్గా గణపతిక్షే త్రపాలకా
 భయంకర ప్రీత్యర్థం వాయుముద్దిశ్య వాయుప్రీత్యర్థం ఇంద్రాద్యష్ట
 దికౌలకానుద్దిశ్య ఇంద్రాద్యష్టదికౌలక ప్రీత్యర్థం కార్తవీర్య ముద్ది
 శ్య ఋష్యశృంగప్రీత్యర్థం వజ్రస్యముద్దిశ్య వజ్రస్యప్రీత్యర్థం వారుణ్య
 జపాఖ్యం కర్మకరిష్యే॥ తదంగ ఆచార్య బ్రహ్మఋత్విగ్వరణం కరి
 ష్యే॥ ఇతి సంకల్ప్య॥ శుచౌ దేశే గోమయేనోపలిప్య రంగవల్గూది
 భిరలం కృత్వా తదుపరి నూతనవస్త్రమూర్తీం॥ తద్వస్త్రేపంచద్రోణ
 ఫరిమిత తంఘ్రిలాకానిక్షిప్య॥ తన్మధ్యే వరుణకలశం సంస్థాప్య॥ శుద్ధో
 దకేనాపూర్య ఆకలశేషుధావతి...కనిక్రదతు॥ ప్రవోయజ్ఞేషు...శా
 ఖాః॥ ఇతి పంచపల్లవై చ్ఛాద్య గాయత్ర్యా గోమూర్తిం గంధద్వారా
 మితి గోమయం, ఆప్యాయస్వేతి కీరం, దధికాణ్డ ఇతి దధి॥ శుక్ర
 మసీత్వాజ్ఞం మధువాతా ఇతిమధు॥ స్వాదుపస్వేతి శర్కరా దేవస్య

తేస్వతి కుశోదకం సహితత్వానీతి నవరత్నాని నిక్షిపేత్ కలశస్యముఖే
 విష్ణుః...కలశాంబు సమాశ్రితాః॥ శ్లో॥ కుంభోదకేషుపుణ్యాని తీర్థాని
 జ్యోతికంతివై । భాగరథీభీమానపి ప్రణీతా బ్రహ్మనిర్మితా॥ వేత్తావతీ
 వేగవతీ పంసా వాప ప్రణాశినీ । కుశావతీ కుశోద్గర్తీ సరయూ సర్వ
 పాపకః॥ ఫల్గుణీ కృష్ణవేణీచ చంద్రభాగాకుశోదకే॥ మలాప తుంగ
 భద్రదాచ కావేరీ సర్వదాతథా॥ యమునాబ్రహ్మగంగాద్యాః నిత్యం
 కలమాశ్రితాః॥ అత్ర సావిత్రీ గాయత్రీ శాంతిః పుష్టికరీ తథా । ఆ
 యాంతు దేవపూజార్థం దురితక్షయకారకాః ॥ ఏవీగంకేతి యమునే
 గోదావరి సుస్వతీ । సర్వదా సింధు కావేరీ జలేస్కై త్సనిధింకురు ॥
 ఆపోవాయుదగ్ం సర్వం...సువరాప ఓం॥ కలశే ధేనుముద్రాం ప్రద
 ర్శ్య॥ ఇషేత్వోర్జేత్వా...పశూన్నాహి ॥ బ్రహ్మ సంధత్తం తస్మై
 జన్వతం...ప్రజనయన్ పరిహి॥ అగ్నిమితే పురోహితం...ధాతమం॥
 అగ్నీ ఆయాహివీతయే...బర్హిషి॥ శనోదేవి...సృవంతునః॥ నమస్తే
 కుద్రీమన్యవ...ఉతతేనమః ॥ సహస్రశీర్షా పురుషః...దశాంగులం ॥
 దేవస్యత్వా...హస్తాభ్యాం ॥ యా ఫలానీర్యా...త్వగ్హవః॥ కలశే
 ఫలం నిక్షిప్య॥ గణానాత్వాం...సీదసాతసం॥ కలశే గణపతి మావా
 హయామి॥ అవతే హేడోవరుణ.. కృతాని॥ ఇమంమే వరుణ...రా
 చకే॥ తత్త్వాయామి...ప్రసోమోమీ॥ కలసే వరుణమావాహయామి ।
 బ్రహ్మజ్ఞానం...వివహ । కలశే బ్రహ్మణమావాహయామి । ఇదం
 విష్ణుర్విచక్రమే...పాగ్ంసురే । కలశే విష్ణుమావాహయామి॥ త్ర్యం
 బకం యజామహే...అమృతాత్ । కలశేమహేశ్వరమావాహయామి
 ఇంద్రో...కేవలః । కలశే ఇంద్రమావాహయామి॥ ఆసత్యే...విప
 శ్యన్ । అగ్నిం దూతం...సుకృతుం । కదుద్రాయ...హృదే । అధి
 దేవతాప్రత్యధిదేవతాసహిత సూర్యగ్రహ మావాహయామి॥ ఏవం
 అధిదేవతాసహిత తత్తద్గ్రహం స్తతత్తస్కంత్రైరావాహయేత్ । దుర్గా
 గణపతిక్షే...పాలకా భయంకర త్ర్యయంబక ఇంద్రాద్యష్ట దిక్పాల
 కాం స్తత్తస్కంత్రైరావాహయేత్ । తతః కలశే తవవాయురితివాయు
 మావాహయేత్ ॥ శ్లో॥ కార్తివీర్య మహావీర్య సదోపద్రవనాశక ।

స్వర్వత్ర సర్వదారక్ష దుష్టాన్నాశయనాశయ! ఇతికార్తవీర్యమావా
హయామి॥ ఋష్యశృంగాయమునయే విభాండక సుతాయనై । వసు
శ్శాతాధిపతయే సద్యస్సువృష్టి హేతవే । ఋష్యశృంగ నమస్తుభ్య
మనావృష్టినివారకా, జంతూనాం ప్రాణరక్షార్థం సువృష్టిసర్వదాకురు!
ఇతి శ్లోకద్వయేన మృణ్మయకృత ఋష్యశృంగ ప్రతిమామావాహనం
పూజించకృత్వా॥ తతః॥ నికామేనికామేనః...కల్పతాం పర్జన్యాయ
ప్రగాయత...పర్జన్యః ఘృషీణాం॥ పర్జన్యోవసోర్ధారా...పూరయతి॥
పర్జన్యమావాహయామి॥ ఆవాహితేభ్య స్సర్వేభ్యో దేవేభ్యః షోడ
శోపచారాః కుర్యాత్ । అసయాధ్యానావాహనాది...సర్వాత్మకః॥
ఆవాహితేభ్య స్సర్వేదేవతాసుః పరదాభవంతు॥ అస్మిన్ దేవేసువృష్టి
తస్య సంచీవన హేతుభూత తత్తస్మండలవ్యాప్తః సద్యస్సువృష్ట్యా సర్వే
తటాకాః పరిపూర్ణాభవంతు॥ ఏవం గుణ విశేణ విశిష్టాయాం
శుభతిథౌ పర్జన్యదేవతా ముద్దిశ్య పర్జన్యదేవతాప్రీత్యర్థం మారుతమ
సీత్యనువాకద్వయం అన్యోన్యసహాయేన సహాసంఖ్యాక మారుతమసి
తత్ర ప్రకాశిక మంత్రజపం యజమానయక్తాః కరిష్యామః॥ తతః॥ ఆచా
ర్య పురోగాః సర్వే బ్రాహ్మణాః నాభిదగ్ధ జలం ప్రవిశ్య దర్భరజ్జం గృ
హీత్వా వరుణప్రార్థనం కుర్యాత్॥ ధ్యానం॥ శ్లో॥ చంద్రప్రభం పంకజ
సన్నివిష్టం పాశాంకుశాభీతి వరప్రదానం॥ ముక్తాంలాపించిత సర్వగా
త్రం ధ్యాయేప్రసన్నం వరుణం సువృష్ట్యై॥ త్వం వైజలపతి రూభత్వా
సర్వసస్యాభివృద్ధయే॥ నిమంతితోమహేశానః పూర్వతైలోక్ష్యరక్షణ
ఘృష్ణలావ రుక్తై శ్మైసాపయంతి వసుంధరాం । విద్యుద్గజ్జితసన్న
ద్ధంతోయాత్తానం నమామ్యహమ్॥ యస్యకే శేషుజీమూతాః సద్యస
ర్వాంగసంధిషు॥ సర్వేసముద్రాశ్చ త్వార్ సై శ్మైతోయాత్మనేనమః॥
ఇతి ప్రార్థయిత్వా॥ ధవళం మకరారూఢం పాశవాణిం ప్రచేతసం॥ శక్త్యా
యుధం ప్రశాంతంచ చింతయేద్వాదహంపతిం॥ ఇతి ప్రార్థయిత్వా॥ ఆపో
వాగ్దగ్గం సర్వం...సువరాపటం॥ సర్వే సూర్యాభిముఖాః॥ యాదివాక
వృష్టిస్తయాత్వా శ్రీణామి॥ హస్తం ప్రత్యక్షమారుతమసీ త్యనువా
ద్వయం॥ అన్యోన్యసహాయేన యథాశక్తిసంఖ్యాక బ్రాహ్మణంజపిత్వా॥

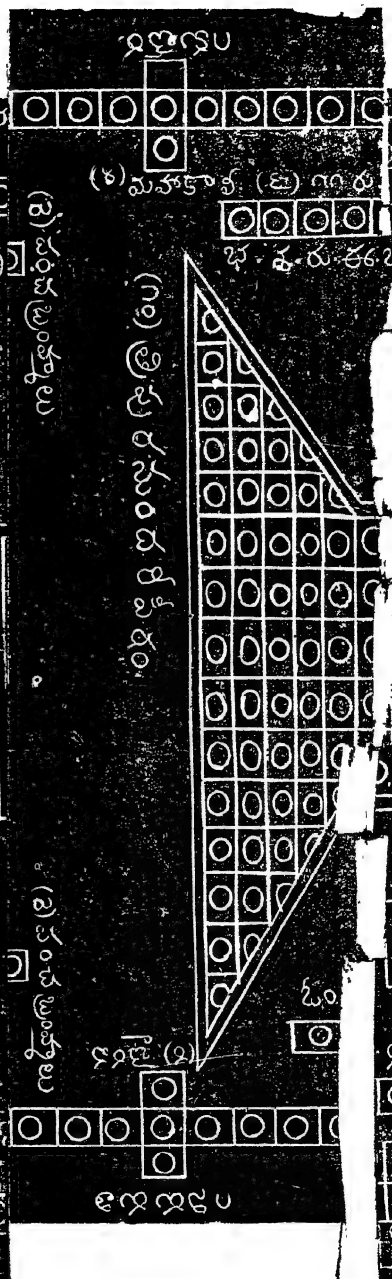
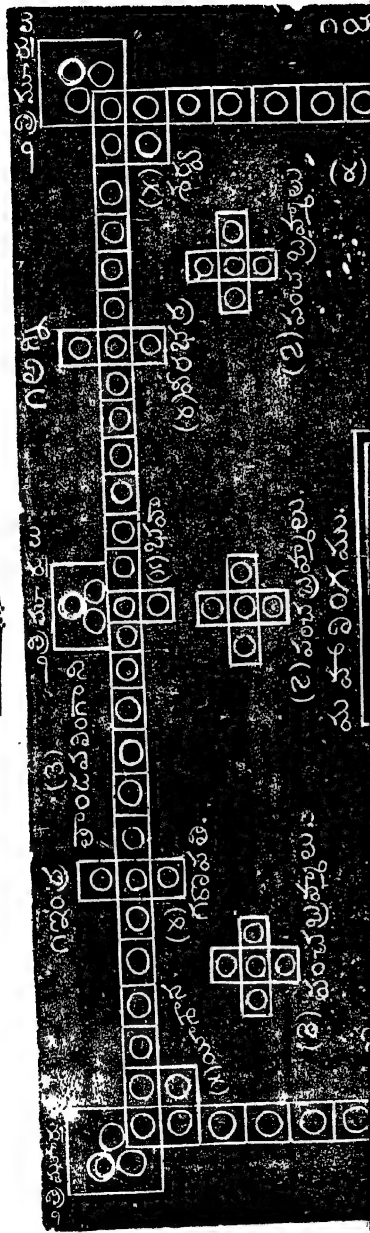
మారుతమసి మరుతామోఖోపాం ధారాంభింధితోపనహ్యమి । దేవా
 పనహ్య అగ్నే సోమసూర్యా...త ఇదం తే త్రమావిశంతు ॥ త ఇదం
 తే త్రమను వివిశంతు ॥ తతసర్వే జలేనిమగ్నాః । ఉన్నంభయేతి మం
 తేణ సహస్రవారం జపిత్యా ॥ జపాంతే యాదివ్యావృష్టిస్తయాత్వా
 స్త్రీణామి ॥ మారుతమసి మరుతామోజ ఇతి కృష్ణంవాసః...రూపేణై
 వై నగుం సమర్థయతి వరుషస్యావరుద్ధై । దేవాపనహ్య దేవాశర్మణ్యా
 దేవాన ప్రీతయ ఇత్యాబధ్నాతి ॥ లోకాః ప్రీతా అభీష్టాభవంతి ॥ ఇతి
 బ్రాహ్మణాను వాకావాః ఉమాపతేశ్చ జపం కుర్యాత్ ॥ యాదివ్యా
 వృష్టిస్తయాత్వా స్త్రీణామి ॥ ఇతిహస్తం ప్రత్యక్ష్య ॥ ఉన్నంభయ పృథి
 వీం భింధీదం దివ్యం నభః ॥ ఉద్వో దివ్యస్యనో దేహీశానో విశ్వజా
 ధృతిం । ఇతి సర్వే బ్రాహ్మణాః జలేనిమగ్నాః । యథాశక్త్యా జపం
 కుర్యాత్ । తతో జలా దుత్తీర్యాచమ్య ॥ జలేతిష్టంతః కూప్యాభ్య
 స్యః...సముద్రాభ్యస్యః ॥ సర్వాభ్యస్యాః...సమీచీనామాసి ॥ హిర
 ణ్యవర్ణ అపార్గ్రహః...వారుణోవైక్రీతస్సోమ ఉపనద్ధో మిత్రోన
 యోహి దేవావై యజ్ఞమగ్నీ ద్రేవ భజంతావ భ్యధ యజూగ్ంసి
 జహాంతి కూప్యాభ్యస్యాః అదభ్యస్యాః వహంతీభ్యస్యాః పృథివ్యై
 స్యాః అంతరిక్షాయస్యాః దివేస్యాః సంప్లోష్యతేస్యాః బ్రహ్మకై ప్రవ
 ర్గ్యేణ ప్రచరిష్యామః పవమానస్సువర్జనః ప్రజాపతిస్సవితోత్తరాస్యాం
 వేద్యామన్యానీహపీగుంపి సాదయతి సర్వేషు వారుణోవాశ్వః ప్రజా
 పతిర్దేవా నియంవా వసరఘాశ్చిద్ధవాస్మా అస్మాక్ లోకాః ॥ పేత్య
 విన్యసన్మహాసో ధూమ్రయో యోసౌ తపన్ను దేతాంపమాపాం యో
 సామాపోవై చతుష్టయో జానుదఘ్ని మగ్నీం క్షణీయే మానుకం
 విశీర్షీం పర్జన్యాయ పునరదభ్య సంవతసర స్తస్యవైమేషు స్తస్యవై
 ధ్వౌ సువర్ణం ఘృత్రిమద్భ్యభ భార్తాంభస్యపావ ఆదిత్యోవా ఏష
 ఆమిత్యోవై తేజ ఆపోవా ఇదగ్ంసర్వం కద్రం కర్ణేభిరిత్యాది దశ
 శాంజిష్టిపిత్యా నమోబ్రహ్మణే...బృహతేకరోమి ॥ ఓం శాంతిశాంతి
 శాంతిః । ఏనః తిః । నృష్టిరసి పృత్యమే పాప్మాన మమృతా తృప్త్య
 ముపాగాం । హరి ॥ ఓం శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు ॥ తతస్సుబ్రహ్మణ్య మా
 హ్వసంచ కృత్వా ॥ ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ

అస్మిన్ దేశే సువృష్టిత్సస్య సంజీవన హేతుభూత... సిద్ధ్యర్థం పారవశీ
 సహిత రామలింగేశ్వరముద్దిశ్య తత్ప్రీత్యర్థం ఏకవింశత్సుత్రర శత
 బ్రాహ్మణై ర్విమశానువాక చమక శిరస్కయాచ అన్యోన్యసహాయేన
 మహాన్యాస పూర్వక రుద్రాభిషేకం కరిష్యామః ఇతి సంకల్ప్య ఏక
 వింశత్సుత్రర శతబ్రాహ్మణాః శృతాధ్యయన సంపన్నాః సదాచార
 వంశశ్చ త్రిషువేదేషు సూక్తాబి పర్జన్యాని పారాణి వాయవ్యాన్వైం
 దాణి తత్తల్లింగమంత్రాణి బ్రాహ్మణానిచ సప్తరాత్ర మేకరాత్ర
 మేకాదశరాత్ర మేకవింశతిరాత్ర మష్టాచత్వారిం శతదాత్రంవా యా
 వత్సమాపనం బ్రహ్మచర్యం త్మార లవణవర్జనం అథశ్శయనమితి నియ
 మేన జపేయః ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ సర్వాన్
 దేవతానుద్దిశ్య తత్ప్రీత్యర్థం సంభవితానియమేన కల్పేత్తప్రకారేణ
 సంభవద్భిర్ద్రవ్యైః సంభవద్భిరుపచారైశ్చ సమిధాజ్య చరుభిర్ముఖా
 హుతిగుం హుత్వా ఉపస్తీర్య ద్వీరవదాయ అభిఘార్య || గణానాం
 త్వా... సీదసాదః గ్లున్వాహా || గణపతయ ఇదం | అపదాన ధర్మేణ
 ప్రత్యాహుతిం జహుయాత్ | సమిదాజ్యచరువీహిభిః చతుర్విధహా
 మేన భగవాన్ సర్వాత్మకః సర్వం శ్రీయజ్ఞేశ్వర హుతాశన సుప్రీ
 ణాత్ | యజ్ఞేశ్వరార్పణమస్తు || అస్మిన్ దేశే అస్మిన్ గ్రామే... సద్య
 సువృష్ట్యా సర్వేనద్యా సర్వేనటాకాః పరిపూర్ణాభవంతు | ఇతి
 సర్వత్ర గ్రాహ్యం || వారుణజపవిధి స్సమాప్తః.

మహాలింగార్చనప్రయోగః

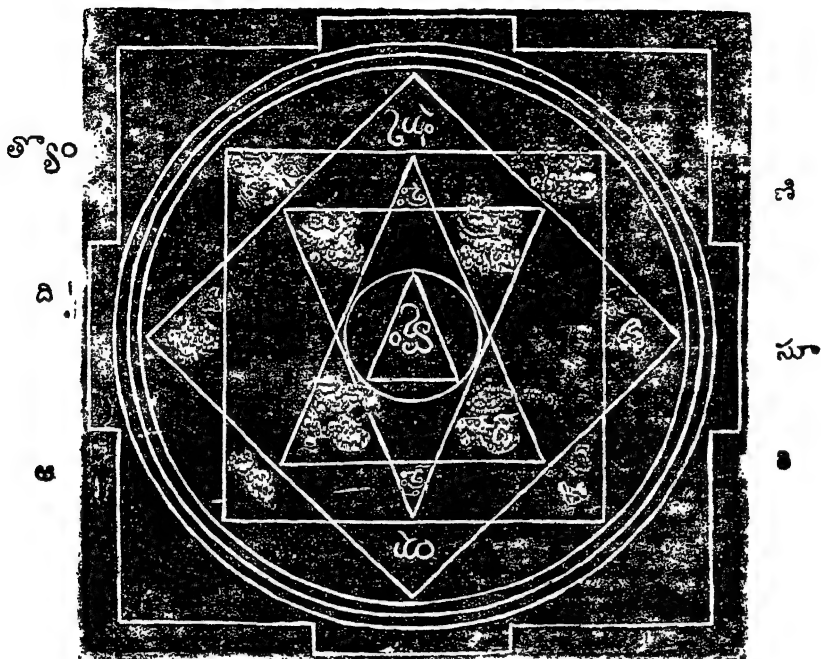
మహాలింగార్చనవిధిర్లిఖ్యతే | ఆదా భూశుద్ధ్యాది కృత్వాతతః
 మహాగణపతిపూజాంకుర్యాత్ ఆచమ్య ప్రాణానాయమ్య శ్రీ పరమ
 శ్వర ప్రీత్యర్థం భవానీ పార్థివేశ్వర ముద్దిశ్య భవానీ మహాలింగార్చ
 నాఖ్యం కర్మకరిష్యే మయా సంకల్పిత మహాలింగార్చనం గత్వేన
 పూర్ణవలింగ నిర్మాణాఖ్యం కర్మకరిష్యే భూమిర్భూమా ఇత్యనువా

ॐ
ॐ
ॐ
ॐ
ॐ
ॐ
ॐ
ॐ
ॐ
ॐ

సూర్యయంత్రము

హా: ఘృ హిం

హాం య హాం

రెండవపటము. యంత్రోద్ధారణ శ్లోకములు.

- శ్లో॥ బిందుత్రికోణవృత్తగచ మట్కోణంవృత్తయుగ్మకమ్ ।
 వసుకోణంతథావృత్తం ద్వాదశారంతద్దైవచ ।
 భూపురత్రయసంయుక్తం సూర్యయంత్రం విధీయతే ॥
- శ్లో॥ ప్రణవంవాగ్భవంమాయాం వశ్యంశక్తిం చవర్తుతే ।
 మట్కోణేశక్తిమట్కుంతు తద్వశేష్వజసాలిఖేత్ ।
 వర్తులంవిన్యసేత్పశ్చాద్ధాయత్ర్యాసహితంమనుమ్ ।
 వర్తులంతుపునఃకృత్వా బీజాదికమతఃపరమ్ ।
 దిగ్భజంభూపురంకుర్యా దేతద్యంత్రస్యలక్షణమ్ ।
 లనూరుణాసుకథితం నారదాయమహాత్మనే ॥

కేస భూమిం ప్రార్థయేత్ భూమిర్బుధ్వా ద్యౌ ర్వరిణా... ఆజ్యం జ
పాణావియంతుః॥ మావోరీషదితి ఖనిత్వా+మావోరీషత్తునితా... యా
మసి-సోనా పృథివీతి మంత్రేణ శుద్ధమృత్తికాం గృహీత్వా సోనా
పృథివీ+సప్రధాః మృత్తికేహనమేపాపమితి గృహీత్వా శుద్ధమృత్తి
కా మభిమంత్ర్య-మృత్తికేహనమేపాపం-పరమాంగతిం-యేపథాంపథి
స్వగృహమానయేత్ యేపథాంపథిక్షయః-తస్మసి నమో రుద్రేభ్య
ఇతి మృత్తికాం భూమా సంస్థాప్య-నమోరుద్రేభ్యో యేపృథివ్యాం-
యేపామన్న మిషవః-దధామి-నమోరుద్రేభ్యో యేంతరిక్షేయేవాం
వాతః దధామ నమో రుద్రేభ్యో యేదివియేషాం వర్షమిషవః-దధా
మి-యూస్తోక ఇతి మృత్తికాంలే మిశ్రయేత్ మానస్తోకేతనయ...
విధేమతే జలం సంప్రీక్ష్య గద్యసూక్తం జపన్ లింగాని పరికల్ప్య
శుచాదేశే ప్రాజ్ఞుభో దన్తువా సప్తవింశతి లింగాని క్రమేణ స్థాప
యేత్ ॥ తథా చైతాని అష్టోత్తర శతలింగానిభవంతి । తతః లింగా
త్మానానిగృత చతురశ్రీ యీశాన్యాద్యష్టదిక్షు యేక్షకస్యాం దిశిశ్రీ
ణిశ్రీణి లింగాని బాహ్యేస్థాపయేత్ ॥ తాదృశ త్రికాష్టకం ప్రత్యేకం
బ్రహ్మవిష్ణు శివనామకం భవతి ఏతాని చతుర్వింశతి లింగాని భవంతి
తత్తో శాహ్వత ఏవత్రికద్వయాంతరాశే ప్రాగాద్యష్ట దిక్షు ఇంద్రా
ద్యష్ట దిక్పాల రూపాణి అష్టేలింగాని (దిక్షు అష్టే)స్థాపయేత్ ॥యేవం
శాహ్వవరణాని॥ అథాభ్యంతరావరణాని విన్యసేత్ ॥ బహిష్ఠత ఇంద్రా
ద్యష్ట దిక్పాలక లింగసమ్ముఖాని విఘ్నేశ్వర వీరభద్ర సందికేశ్వర
భైరవ సుబ్రహ్మణ్య దుర్గా మహాకాలీ శివాత్మక నామకాని అష్టే
లింగాని స్థాపయేత్ ॥ తతః త్రిశూల లింగ సమ్ముఖాని భవాద్యష్ట
మూర్తిలింగాని స్థాపయేత్ ॥ తతః ఈశానకోణ మారభ్య ఈశాన
ప్రాగగ్న నిరుఋతి వాయవ్యదిక్షు సద్యోజాత వామదేవ అఘోర
తత్పురుషేశానాత్మక పంచబ్రహ్మ స్వరూపాణి పంచపంచ పంచవిం
శతి లింగాని స్థాపయేత్ ॥ తస్మద్ధ్యే మహాలింగ సంస్థాపనాయ పీఠం
పరికల్ప్య తాదృశ స్థలంత్యక్త్వా మహాలింగస్య ఉత్తరాస్యాందిశి ఏకా
దశ రుద్రాత్మకాని ఏకాదశ లింగాని స్థాపయేత్ ॥ తతః మహాలింగ
స్య దక్షిణస్యాం దిశి వడక్షరాత్మకాని వల్లిలింగాని స్థాపయేత్ ॥ తతః

షడక్షరలింగ మహాలింగయోగ్యధ్యే దక్షిణమూర్తినామక మేకలింగం స్థాపయేత్ || తతః మహాలింగై కాదశలింగయోగ్యధ్యే చండీశ్వరాభిదాన మేకలింగం స్థాపయేత్ || అథ మహాలింగ స్థాపనాప్రకారః లింగాత్మనా స్థిత పశ్చిమప్రాకార మధ్యభాగమంభ్య పౌద్వాన సమీపస్థిత పంచబ్రహ్మలింగపర్యంతం అతిఋజ్వాకారేణ ఏకైకస్వాం పగక్తౌ వింశతిలింగాని ఏవం క్రమేణ పంచలింగ పంక్తయః కార్యాః || తాపి కించిదన్యోన్య సంశ్లిష్టాః కార్యాః తాశ్చ పశ్చిమాదిక్రమేణ ఖండచతుష్టయూత్తానా ఏకైకస్థిఖండే పంచవింశతిలింగాని ఏవం క్రమేణ విభక్త ఇతి విభావ్య పశ్చిమప్రాకార సన్నికృష్ట ప్రథమ ఖండస్య దక్షిణోత్తర ద్వైర్ధ్యయోః దక్షిణోత్తరయోః పార్శ్వయోః ఋజ్వాకారేణ ప్రథమపంక్తౌ ఏకైకస్వాందిశి పంచపంచలింగాని స్థాపయేత్ || ద్వితీయపంక్తావపి పూర్వప్రకారేణ చత్వారిలింగాని పూర్వస్థాపితలింగైః కించిదన్యోన్య సంశ్లిష్టాని యనాభనంతిశ్రద్ధాస్థాపయేత్ || ఏవమేవ తృతీయపంక్తావపి త్రిణిత్రిణిలింగాని స్థాపయేత్ || తతః చతుర్థపంక్తావపి ద్వేద్వేలింగాని స్థాపయేత్ || తతః పంచమ పంక్తావపి ఏక మేకలింగం స్థాపయేత్ || తతః మధ్యఖండస్థిత పంచవింశతి లింగాని పరిత్యజ్య ఏనముత్తరతోపి తృతీయ ఖండస్థిత ప్రథమపంక్తిం దక్షిణోత్తర పార్శ్వయోః ఏకైకనలింగేన వర్ధయేత్ || తతః తదుపరి ద్వితీయ పంక్తిః ద్వాభ్యాం ద్వాభ్యాం లింగాభ్యాం వర్ధయేత్ || తదుపరి తృతీయ పంక్తిం త్రిభిస్త్రై భిర్నిర్వర్ధయేత్ || తదుపరి చతుర్థ పంక్తిం చతుర్భిశ్చతుర్భిర్నిర్వర్ధయేత్ || పంచమపంక్తిం పంచభిః పంచభిః లింగైర్వర్ధయేత్ || ఏనంచ పంచత్రింశదుత్తర శతలింగాత్మకం త్రిపుర సుందరీ నామాకం శ్రీ చక్రాత్మకం పీఠమతిసుందరం నిష్పన్నం భవతి తదుపరి పంచవింశతి సంఖ్యాని మహాలింగాని పరశివఖండ నామాని శవంతి ఏవం మహాలింగస్థ లింగానాం స్థాపనప్రకారః || తతః పశ్చిమ భాగే బాహ్యవరణేభ్యో బహిః పృషభ యమచిత్రగుప్త బహిః చండి కేశ్వరాభిధానాని పంచలింగాని స్థాపయేత్ || అథావరణ పూజా మారభేత్ || ఇతి ప్రస్తావ ప్రకారః ||

యూలేనాచమ్య మూలేన ప్రాణాయామత్రయం కృత్వా దేశ
కాతా సంకీర్త్య శ్రీ పరమేశ్వరముద్దిశ్య శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం పరశివ
స్య మహాలింగార్చనక్రమేణ యావచ్ఛక్తి ధ్యానావాహనాది షోడ
శోపచార పూజాంకరిష్యే || తదంగ కలశారాధనంకరిష్యే || శ్లో || కల
శస్య ముఖే... సమాశ్రితాః || ఓమ్ భూర్భువస్సువః... ప్రచోదయాత్ ||
ఇతి గాయత్ర్యా త్రివార మభిమంత్ర్య || ప్రణవేన దశవారానభిమం
త్ర్య || శంఖచక్రయోని సురభిముద్రాః పృథ్వీ || అస్తేణ దశదిగ్బం
ధః || కూర్మముద్రాయా కలశోదకం ప్రచ్ఛాద్య || కలశోదకేన శంఖ
మాపూర్య || శంఖే గంధపుష్పాక్షతాః నిక్షిప్య || తతః శంఖపూజాం
కరిష్యే || శంఖపీఠే బహ్మణమావాహయామి || శంఖమధ్యే ఆదిత్యమా
వాహయామి || శంఖహృదయే చంద్రమావాహయామి || శంఖాగ్రే
గంగాం సరస్వతీం ఆవాహయామి || శంఖే మాస్తం ప్రస్తార్య || శ్లో || శం
ఖం చంద్రారక దైవత్యం వరుణం చాధిదైవతం | పృథ్వీ ప్రజాపతిం
వింద్యాద్రగే గంగా సరస్వతీ || పృథివ్యాం యానితీర్థాని వాసుదేవస్య
చాజ్ఞయా | శంఖే తిష్ఠంతి సర్వాణి తస్మాచ్ఛంఖం ప్రపూజయేత్ ||
త్వం పురాసాగరోత్పన్న విష్ణునా విధృతఃకరే | సర్వదేవహితార్థాయ
పాంచజన్య నమోస్తుతే || గర్భాదైత్యది భూతానాం విదీర్యంశే
సహస్రశః | తవనా దేవసాతాశే పాంచజన్య నమోస్తుతే || దర్శనే
నాపి శంఖస్య స్పర్శనేనతు సర్వతః | విలయం యాంతిపావాని హిమవ
ద్భాస్కరోదయే || స్తుత్య శంఖకరేధృత్వా మంత్రైరేభిస్తువైష్ణవైః |
పృథివ్యాంయానితీర్థాని వాసుదేవస్య చాజ్ఞయా | శంఖేతిష్ఠంతిసర్వాణి
తస్మాచ్ఛంఖం ప్రపూజయేత్ || అనేన మంత్రేణ దేవోపకరణాని సం
ప్రోక్ష్య | పూజాద్రివ్యాణి సంప్రోక్ష్య... దేవమాత్మానంచ సంప్రో
క్ష్య || పునశ్శంఖం పూరయిత్వా ||

తతః పీఠపూజాంకరిష్యే || ఓం మండూకాయనమః, ఓంకాలా
గ్ని రుద్రాయనమః, మూల ప్రకృత్యైనమః, ఆధార శక్త్యైనమః,
కూర్మాయనమః, అనంతాయనమః, వరాహాయనమః, భూమ్యైనమః,
సుధార్ణవాయనమః, రత్నద్వీపాయనమః, మహా కల్పకోద్యానాయ
నమః, స్వర్ణప్రకారాయనమః, కల్పవృక్షేభ్యోనమః, మణిమంటపాయ

సమః, సర్వవేదికాయ... రత్నసింహాసనాయ... చతురశ్రం సింహాసనం
 పరికల్ప్య! తస్య ఆగ్నేయాదికోణ చతుష్టయే అధర్వాయ... అఙ్గా
 నాయ... అవైరాగ్యాయ... అనైశ్వర్యాయ... ప్రాగాది దిక్షు చతుష్ట
 యేధర్మాయ... జ్ఞానాయ... వైరాగ్యాయ... ఐశ్వర్యాయ... మధ్యే
 మాయై... విద్యాయై... అసంతాయ... పద్మాయ... ఆనంద కందాయ
 సంవిన్నాళాయ... ప్రకృతిమయ ప్రతేభ్యో... వికృతిమయ కేసరేభ్యో
 పంచాశద్వర్ణాభ్య సర్వతత్త్వ రూకర్ణికాయ... అం, అర్కమండలాయ... ఉం, సోమమండలాయ... మం, వహ్నిమండలాయ... సం, సత్వాయ... రం, రజసే... తం, తపసే... ఔం, ఆత్మనే... ఆం. అంత
 రాత్మనే... పం, పరమాత్మనే... హ్రీం, జ్ఞావాత్మనే... (స్వగ్రా)
 ప్రాగాది చతుర్దిక్షు మధ్యేచ ఓం జ్ఞానతత్త్వాత్మనే... మాయాతత్త్వా
 త్మనే... విద్యాతత్త్వాత్మనే... పరమాత్మనే... తతోఽష్టదశేషమధ్యే
 చ వామాయై... శ్వేషాయై... శ్రేష్ఠాయై... రాద్వై... కాలై...
 కలవికర్ణికాయై... బలవికర్ణికాయై... బలప్రమధినై... సర్వభూతద
 మనై... మనోన్మనై... ఇతి మధ్యాంతం ప్రాదక్షిణ్యేనమః
 సంపూజ్య, ఓం నమోభగవతే సకల గుణాత్మక శక్తుక్తాయ అనం
 తాయ యోగపద్మ పీఠాత్మనేనమః ॥ ఇతి పీఠపూజాంకృత్వా ॥ అథ
 సావర్ణరజత తామ్రదురుకాద్యన్యతమే చతురశ్రే సుసోభితే విస్తీర్ణే
 పీఠే లింగానిస్థాపయేత్ ॥ పునః, మూలేనాచమ్య మూలేన ప్రాణాయా
 మత్రయం కృత్వా దేశకాలా సంకీర్త్య । శ్రీ పరమేశ్వరస్వప్రీత్యర్థం
 శ్రీ సాంబసదాశివముద్దిశ్య శ్రీ సదాశివ ప్రీత్యర్థం । శ్రీ సాంబసదాశివ
 ప్రీతయే దశావరణార్చనపూర్వక మహాలింగార్చనంకరిష్యే॥ తదంగ
 ప్రాణప్రతిష్ఠాపనం కరిష్యే॥ ఓం! అస్యశ్రీ ప్రాణప్రతిష్ఠాపన మహా
 మంత్రీస్య । బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరాఋషయః । ఋగ్యజుస్సామా
 ధర్వణాని ఛందాంసి ప్రాశ్నక్తిః పరదేవతా । ఆం, బీజం, హ్రీం,
 శక్తిః. కోం, కీలకం, శ్రీ సాంబసదాశివ ప్రాణప్రతిష్ఠాపన సిద్ధ్యర్థే
 జపే వినియోగః॥ ఆం, కం, ఖం, గం, ఘం, జం, పృథివ్యాపక్షేజో
 వాయురాకాశాత్మనే, ఆం, అంగుష్ఠాభ్యాంనమః ॥ ఇం, చం, ఛం,
 జం, ఝం, ఇం, శబ్దస్పర్శ రూపరసగంధాత్మనే, తర్జనీభ్యాంనమః ॥

ఉంబం వండంభంణమ్ || త్వక్చక్షుశ్శ్రోత్ర జహ్వఘ్రాణాత్మనే, ఉం
మధ్యమాభ్యాంనమః || ఏం తం, భం, దం, ధం, నమ్, వాక్పాణి
పాదపాయూపస్థానాత్మనే, అనామికాభ్యాంనమః || ఓమ్ పం, ఫం,
బం, భం, మమ్, మనోబుద్ధిచిత్తాహంకారాత్మనే, ఔం, కనిష్ఠకా
భ్యాంనమః || అం, హం, సం, ఊం, శం, వచనాదాన విసర్గా నందా
త్మనే కరతలకరపృష్ఠాభ్యాంనమః || అం, కం, ఖం, గం, ఘం, జం,
పృథివ్యాపస్తేజో వాయురాకాశాత్మనే హృదయాయనమః || ఇం, చం,
ఛం, జం, ఝం, ఇం, శబ్దస్పర్శ రూపరసగంధాత్మనే శిరసేస్వాహాః
ఉం, టం, ఠం, డం, ఢం, ణమ్ త్వక్చక్షుశ్శ్రోత్రజహ్వఘ్రాణాత్మనే
శిఖాయైవషట్ || ఏం తం, భం, దం, ధం, నమ్ వాక్పాణి పాదపా
యూపస్థానాత్మనే కవచాయహుమ్ || ఓం, పం, ఫం, బం, భం, మం,
మనోబుద్ధిచిత్తాహంకారాత్మనే నేత్రత్రయాయవృషట్ || అం, హం,
సం, ఊ, శం, వచనాదాన గమనవిసర్గా నందాత్మనే అస్త్రాయఫట్ ||
భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః || శ్రీ సాంబసదాశివ ప్రాణా ఇహ
ప్రాణాః || ఓమ్, ఆం, హ్రీం, క్రోం, యరలవశషసహాం || సర్వే
ద్రియాణి వాఙ్మనచక్షుశ్రోత్ర జహ్వఘ్రాణ రేతో బుద్ధ్యాదీని సుఖం
చిరం తిష్ఠంతస్వాహా || ధ్యాం || శ్లో || రక్తాంభోధిస్థపోతోల్లస దరుణ
సరోజాధిరూఢా | కరాబ్జైః | పాశం కోదండ మిక్షూదృశ్య మణిగుణ
మప్యం కుశం పంచబాణాః | బిభ్రాణా స్రుక్కుపాలం త్రినయన
సహితా పీనవత్సోరుహధ్యా | దేవి బాలార్కవర్ణాభవతు సుఖకరీ
ప్రాణశక్తిః పరానః || లమిత్యాది పంచపూజా || లింగహస్తం నిధాయ |
మనుః ఓం, హ్రీం, హ్రీం, క్రోం, యరలవశషసహాం | హంసస్సా
హం మహాలింగస్థ లింగప్రాణా | ఇహప్రాణాః || ఓం, హ్రీం, హం,
మహాలింగస్థ లింగజ్జీవ ఇహస్థితః || ఓం, హ్రీం, హ్రీం-క్రోం- మహా
లింగస్థలింగ సర్వేంద్రియాణి || ఓం, హ్రీం, హం, మహాలింగస్థ లిం
గత్వక్చక్షుశ్రోత్ర జహ్వఘ్రాణ ప్రాణా ఇహగత్యా సుఖంచిరం
తిష్ఠంతస్వాహా || ఇతి త్రివార మభిమంత్ర్య ||

అనుసీతేపునః- ముపఃస్వామ్యతే ప్రాణప్రతిష్ఠాపన మహూర్త
స్సముహూర్తో అస్తు || ప్రాణప్రతిష్ఠాంగ త్వేనకాలే నై వేద్యం నివేద

యామి! తతః! ఇంద్రాద్యష్ట దిక్షుస్థిత దిక్పాలాత్మక ప్రధమావరణా
 ర్చనంకరిష్యే || త్రాతారమింద్ర మవితారమింద్ర+త్విదః, మూలం ||
 ఇంద్రం పరశివమావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి || ధ్యానా
 వాహనాది మూలేన పుష్పాం జైరుపచర్య | త్వన్నో! అగ్నేవరుణ-
 స్మృతు || మూలం || అగ్నిం పరశివమావాహయామి! అగ్నయే పరశవా
 యనమః || ధ్యానాచర్య-సుగన్నః పంథామభయం+యజమ-మూలం |
 యమాయ పరశివాయనమః || అసున్వంతమ యజమానమిచ్ఛ-మస్తు
 మూలం || నిఋణుతయే పరశివాయనమః || తత్త్వాయామి-మోషీః!
 మూలం || వరుణం పరశివమావాహయామి || వరుణాయ పరశివాయ
 నమః!- ఆనోనియుద్భిః-దానః || మూలం || వాయుం పరశివమావా
 హయామి!- వాయవే పరశివాయనమః | వయగుంసోమ వ్రతే తవ-
 సుభిగా సుపత్నీ- మూలం || కుబేరం పరశివమావాహయామి- తిమి
 శానాం జగతస్తస్థు+స్థయే | మూలం || ఈశానాం పరశివమావాహ
 యామి! ఈశానాయ పరశివాయనమః | హే! ఇంద్రాద్యష్ట దిక్పా
 లకాః | భవంతోమయా పూజితాస్తుష్టాస్సంతు | పూజాంగృహ్లాతు |
 అభీష్టసిద్ధింమేదేహి | శరణాగతవత్సల | భక్త్యా సమర్పయేతుభ్యం |
 ప్రధమావరణార్చనం || పరశివం సమర్ప్య | అనుజ్ఞాం దేహిమే దేవ |
 శరణాగతవత్సల | భక్త్యా సమర్పయే తుభ్యం ద్వితీయావరణార్చనే ||
 అథ అష్టదిక్షుస్థిత త్రిమూర్తిలింగాత్మక ద్వితీయావరణార్చనంకరిష్యే!
 మోరుద్రో అగ్నో- అస్తు- మూలం || రుద్రం పరశివమావాహ
 యామి! ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే- సురే- ఓం | నమశ్శివాయ! విష్ణుం
 పరశివమావాహయామి | బ్రహ్మ జిజ్ఞాసం | వినాహ - మూలం ||
 బ్రహ్మాం పరశివమావాహయామి! ఏవం-ప్రాగాద్యష్ట దిక్షుస్థిత రుద్ర
 విష్ణు బ్రహ్మలింగానాం పూజాంగృహ్లాత్వా | ప్రార్థయేత్ ||- మోరుద్ర
 విష్ణు బ్రహ్మాంః భవంతో మయా పూజితాస్తుష్టాస్సంతు || పూజాం
 గృహ్లాతు- అభీష్ట- భాభ్యం ద్వితీయావరణార్చనం | అథ తారకేశ్వర
 లింగాత్మక తృతీయావరణార్చనం కరిష్యే! శ్లో! అనుజ్ఞాం దేహిమే
 దేవ | తృతీయావరణార్చనే || ఓం | నమోహిరణ్యంబాహవే-నమః ||
 మూలం || తారకేశ్వరం పరశివమావాహయామి | ఏవ మిశాన్యాది

పాదక్షిణ్యేన ఈశాన దిక్పర్యంతం । చతుష్టయేన రేఖాసుస్థితాష్టోత్తర
 శతసంఖ్యాక తారకలింగేషు ప్రత్యేకం ప్రత్యేకం పూజాం కృత్వా
 హేతారకేశ్వరాః । భవంతోమమా పూజితాస్తుష్టాస్సంతు ! పూజాం
 గృహ్లాంతు- అభీష్టసిద్ధిం మేదేహి- తుభ్యం-తృతీయా వరణార్చనం +
 తతః అష్ట గణపత్యాత్మక చతుర్థావరణార్చనం కరిష్యే । అనుజ్ఞాం
 దేహి మేదేవ । చతుర్థావరణార్చనే ॥ నిమిసీదగణపతే గణేశుత్వామా
 హుర్వీ ప్రథమంకవినాం నామృతేత్యు త్రిమితే వృంచనారే మహా
 పర్యామఘవంచితమర్చ- గణానాంతా- ధనం - మూలం ॥ గణ
 పతిం పరశివమావాహయామి ॥ భద్రదంకశ్చేభిః...దాయుః । మూలం॥
 వీరభద్రం పరశివమావాహయామి ॥ శత్రువురూపాయ విద్యమే వక్ర
 తుండాయ-యాత్-మూలం॥ నందికేశ్వరం పరశివమావాహయామి ।
 క్షేత్రస్య పతినావయం- దృశే- మూలం ॥ భైరవం పరశివ మావా
 హయామి । నమో అస్తు+సర్వేభ్యోనమః- మూలం॥ సుబ్రహ్మణ్యం
 పరశివమావాహయామి॥ జాతవేదసే...తరసేనమః॥-మూలం॥ దుర్గాం
 పరశివమావాహయామి- ఆయంగాః పృశ్చిన్నరకమీత్-తునవః ॥
 మూలం ॥ మహాకాలీం పరశివమావాహయామి॥ తత్పురుషాయవిద్య
 మే మహాసేనాయ ధీమహి...ప్రచోదయాత్॥- మూలం ॥ శివాత్య
 జం పరశివమావాహయామి । హేవిఘ్నేశ్వరాత్యష్ట గణపతయః
 భవంతో మయాపూజితాస్తుష్టాస్సంతు । పూజాం గృహ్లాంతు అభీష్ట
 సిద్ధిం- తుభ్యం- చతుర్థావరణార్చనం॥ అనుజ్ఞాం దేహి మేదేవ-పంచ
 మావరణార్చనే- అథ భవాద్యష్ట మూర్త్యాత్మక పంచమావరణార్చ
 నం కరిష్యే ॥ అస్మిన్మహాత్మ్యవర్ణ...అధి- తే-స్మసి॥ మూలం భవం
 జలమూర్తిం పరశివమావాహయామి । నీలగ్రీవాశ్శితి కంఠాః- రాః-
 తే-స్మసి । మూలం- సర్వం క్షితిమూర్తిం పరశివమావాహయామి॥
 నీల గ్రీవాశ్శితి కంఠాః - ఉపశ్రితాః - తే-స్మసి -
 మూలం । రుద్ర మగ్ని మూర్తిం పరశివమావాహయామి॥
 యేనృక్షేషు- స్మసి- మూలం॥ పశుపతిం యజమానమూర్తిం పరశివ
 మావాహయామి । యేభూతానా...స్మసి॥ మూల - ఉగ్రం వాయు
 మూర్తిం పరశివమావాహయామి- యే అన్నేషు- స్మసి- మూలం-

మహాదేవం సోమమూర్తిం పరశివమావాహయామి॥ యేషధాం పథి
 రక్షయః... నృసి- మూలం- భీమమాకాశమూర్తిం పరశివ మావా
 హయామి- యేతీర్ధాని- తన్మసి- మూలం ॥ ఈశాన మర్క మూర్తిం
 పరశివమావాహయామి । విశ్వం భూతం... భువనం- అస్తు ॥ భవా
 ద్యష్ట మహేశ్వరేభ్యోన్నమః- హే భవాద్యష్ట మహేశ్వరాః- భవం
 తో మయాపూజితాస్తుష్టాస్సంతు- పూజాం గృహ్లాంతు । అభీష్టసిద్ధిం
 ఇతి పంచమావరణార్చనం- అనుజ్ఞాం దేహిమేదేవ- షష్టావరణపూ
 జనే- అథ యేకాదశ రుద్రాత్మక షష్టావరణార్చనం కరిష్యే - ఓం-
 నమస్సోమాయచ- రుద్రాయచ । మూలం- భవం పరశివమావాహ
 యామి- నమస్తామ్రాయ చాగ్నిణాయచ- మూలం సర్వం పరశివ
 మావాహయామి- నమశ్శంకాయచ- పశుపతయేచ । మూలం- రుద్రం
 పరశివమావాహయామి । నమ ఉగ్రాయచ భీమాయచ- మూలం ॥
 ఈశ్వరం పరశివమావాహయామి । నమో అగ్రే వధాయచ దూరే
 వధాయచ- మూలం- భీమం పరశివమావాహయామి- నమోహం
 త్రేచ హసీయచ- మూలం- ఉగ్రం పరశివమైనావాహయామి- నమో
 వృక్షేభ్యో హరి కేశేభ్యః । మూలం- షశుపతిం పరశివమావాహ
 యామి- నమస్తారాయచ-మూలం-శంకరం పరశివమావాహయామి -
 నమశ్శంభవేచ మయోభవేచ మూలం- శంభుం పరశివమావాహ
 యామి- నమశ్శంకరాయచ మయస్కరాయచ । మూలం- మహేశ్వ
 రం పరశివమావాహయామి- నమశ్శివాయచ శివతరాయచ మూలం
 మహాదేవం పరశివమావాహయామి । అస్మైర్రుద్రాదేవాః- ఏకా
 దశరుద్రేభ్యోనమః- హే ఏకాదశరుద్రాః భవంతో మయాపూజితా
 స్తుష్టాస్సంతు- పూజాగృహ్లాంతు- అభీష్ట సిద్ధిమే దేహి ఇతి షష్టా
 వరణ పూజనం- అథ సద్యోజాతాది పంచబ్రహ్మాత్మక సప్తమా వ
 రణార్చనంకరిష్యే-ఈశానస్సర్వవిద్యానాం...శివో) సద్యోజాతం ..
 యాత్ - మూలం ॥ ఈశానాది పంచబ్రహ్మమూర్తిం పూర్వసక్తిం
 పరశివమావాహయామి- అఘోరేభ్యో... శివో ॥ సద్యోజాతం...
 నమ- మూలం ॥ అఘోరాది పంచబ్రహ్మమూర్తిం దక్షిణసక్తిం-
 పరశివమావాహయామి- సద్యోజాతం... శివో॥ మూలం- సద్యోజా

ది - పంచబ్రహ్మమూర్తిం శిష్టివక్త్రం - పరశివమావాహ
యామి, వాసుదేవాయ ... భవోద్భవాయనమః- మూలం || వామ
వాది పంచబ్రహ్మమూర్తిం - ఉత్తర వక్త్రం పరశివమావాహ
యామి, తత్పురుషాయ... రుద్రయాపేభ్యః- మూలం- తత్పురుషాది
ంచ బ్రహ్మమూర్తిం ఊర్ధ్వవక్త్రం- పరశివమావాహయామి, - హే
ంచబ్రహ్మమూర్తయః- భవంతో మయా పూజితా స్తుష్టాస్సంతు,
గ్రాజాగృహ్లాంతు- అభీష్టసిద్ధింమేదేహి, ఇతి సప్తమావరణార్చనం-
అనుజ్ఞాతి దేహిమేదేవ- అష్టమావరణార్చనే- అథ షష్టారక లింగా
త్మక అష్టమావరణార్చనంకరిష్యే- నమస్తీర్థాయచ- కూల్యాయచ-
మూలం- ఓంకారం పరశివమావాహయామి, నమఃఽపాద్యాయచా
వార్యాయచ- మూలం- నకారం పరశివమావాహయామి - నమః
ప్రతరణాయ చోత్తరణాయచ | మూలం - మకారం పరశివమావా
యామి- నమ ఆతార్యాయ చాలద్యాయచ | మూలం- శికారం -
ఋరశివమావాహయామి- నమ శమ్పాయచ- ఛేన్యాయచ-మూలం-
వకారం పరశివమావాహయామి-నమశ్శికత్యాయచ ప్రవాహ్యాయచ-
మూలం || యకారం ఋరశివమావాహయామిః- హే త రక్షేస్వరాః
భవంతో మయా పూజితాస్తుష్టాస్సంతు - పూజాగృహ్లాంతు, అభీష్ట
సిద్ధింమేదేహి, అష్టమావరణార్చనం- అనుజ్ఞాం దేహిమేదేవ నవమా
వరణార్చనే- అథ దక్షిణామూర్తి లింగాత్మక నవమావరణార్చనం
కరిష్యే || సదసస్పతి మద్భుతం- శిషం- మూలం- దక్షిణామూర్తిం-
పరశివమావాహయామి- హే దక్షిణామూర్తే- భవాన్- మయాపూజి
తాస్తుష్టాభవ- పూజాం గృహ్లాం- అభీష్టసిద్ధింమేదేహి | నవమావర
ణార్చనం- అనుజ్ఞాం దేహిమేదేవ - దశమావరణార్చనే - అథ పంచ
త్రింశదుత్తర శతసంఖ్యాక త్రిపురసుందరి లింగాత్మక దశమావరణా
ర్చనం కరిష్యే- దేవీం వాచమ... తైశు- మూలం- మహాత్రిపురసుం
దరి- శ్రీ లలితాంబా శక్తిం పరశివమావాహయామి | ఏవం పంచ
త్రింశదుత్తర శతలింగేషు ప్రద్యేకం ప్రత్యేకం పుష్పాం తైరుపచర్చ్య
హే త్రిపురసుందరి లలితాంబాశక్తేభ్యవతి మయాపూజితాస్తుష్టాభవ||
పూజాం గృహ్లాం- అభీష్టసిద్ధింమేదేహి దశమావరణార్చనం - అను

జ్ఞాం దేహిమేదేవ సమస్తావరణార్చనే- అథ సమస్తావరణార్చనం కరి
 ష్యే- సహస్రాణి సహస్రసాయే- తన్నసి- ఓం-సమశ్చినాయ- మహా
 లింగం పరశివమావాహాయామి- అభీష్టసిద్ధింమేదేహి సమస్తావరణార్చ
 నం- అనుజ్ఞాం దేహిమేదేవ- భవతః పరిపూజనే॥ ఇతి ఆవరణపూజా
 సమాప్తా- పునః ప్రాణానాయమ్య దేశకాలా సంకీర్త్య- మమ- ఉమా
 మహేశ్వర పీత్యర్థం- సంభవద్భి నమక విధానేన సహస్రీనామార్చన
 పురస్కరం- యావచ్ఛక్తి ధ్యానానామానాది షోడశోపచార పూజాం
 కరిష్యే- ధ్యానం-పంచవింశతిముఖాంభోజం-పంచాశత్కరమండితం-
 పృథుల్ల కమలోల్లాస చరణాంబురుహోద్వలం - విచిత్రరత్న మకుట
 కటకాద్వైరలంకృతం వ్యాఘ్ర చర్మాంబరధరం- దేవ్యాచ పరయా
 యతం । శుద్ధస్ఫటిక సంకాశం- చతుర్బాహుం- త్రిలోచనం-సర్వా
 వరణ సంయుక్తం సర్వశక్తివిరాజితం- సర్వజ్ఞం సర్వతోదీప్తం-ధ్యా
 యే పరశివం హృది ధ్యాయామి- నమకన్యాసానంతరం నమస్తేరుద్ర!
 బాహుభ్యాముతతే నమః- మూలం ॥ సాంగాయ- సాయుధాయ-సవా
 హనాయ-స్వశక్తిపత్నిపుత్ర) పరివారసమేతాయ శ్రీపరశివాయనమః॥
 ధ్యాయామి- యాత ఇమ, మృదయ॥ మూలం సాం॥ ఆవాహయామి,
 యాతేరుద్ర శివాతనూ- అభిచాకశీః- మూలం- సాం ॥ సింహాసనం-
 యామిషం...పురుషం జగత్- మూలం- సాం ॥ పాద్యం- శివేవచ
 సాత్వా, అసత్, మూలం, సా॥ అర్ఘ్యం, అధ్యవోచధివక్తా । ధాన్యః
 మూలం- సాం ॥ ఆచమనం, అసాయస్తామః, మహే, మూలం, సాం॥
 మధుపర్కం, అసాయోవసర్పతి, మృదయాతినః, మూలం, సాం॥ పం
 చామృతస్నానం, నమో అస్తు నీలగ్రీవాయః- కరన్నమః - మూలం -
 సాం ॥ శుద్ధోదకస్నానం- ప్రమంచ ధన్వనః- వష- మూలం- స్నానా
 నంతరం శుద్ధాచమనం- అవతత్యధనుః- భవ- మూలం సాం॥ వస్త్రం
 విజ్యం ధనుః- నిషం గధిః- మూలం- సాం॥ ఉపవీతం- యాతేహేతిః-
 పరిభుజ మూలం- సాం ॥ చందనం- నమస్తే అస్త్రాయుధాయ ధన్వనే,
 మూలం- సాం ॥ తిలాక్షతా- పరితేధన్వః- తం- మూలం- సాం॥ నా
 నావిధ పరిమళపుష్పాణి- పంచబిల్వైర్వృష్ట పుష్పైః- సుగంధైః కోమ
 లైశ్శుభైః- అన్వైస్సుగంధభిః పుష్పైః శివపూజాం కరోమ్యహం-

ఓం- నమస్తే అస్తుభగవాన్- మహా దేవాయనమః । మూలం- సాం ॥
 బిల్వదళం తతః పూజాం కుర్యాత్- ద్రాపే ఆంధసః... నామమతు-
 మూలం-సాం॥ ధూపం-యాతేరుద్రశివాతనూః- జీవసే- మూలం- సాం॥
 దీపం ఇమాగుం రుద్రాయ- తురం- మూలం ॥ సాం- ధూపదీపానం
 తరం ఆచమనం- మృదానోరుద్రః- ప్రణీతౌ- మూలం॥ సాం- నైవే
 ద్యం మానోమహోః- రుద్రరీ రిషః- మూలం ॥ సాం- మధ్యేమధ్యే
 పానీయం మానస్తోకే తనయే- విధేమతే- మూలం ॥ సాం అమృతా
 పిధానమసి- ఉత్తరాపోశనం- ఆరాత్రే గోఘ్న- బర్హాః- మూలం ।
 సాం హస్తా ప్రక్షాళయామి- శుద్ధాచమనం- స్తుహిశ్రుతం- సేనాః-
 మూలం॥ సాం- తాంబూలం- పరిణోరుద్రస్య- మృడయ- మూలం॥
 సాం- నీరాజనం- మీఠుప్తమ శివతమ- దాగహి- మూలం ॥ సాం-
 నీరాజనానంతరం శుద్ధాచమనం- వికిరి దవిలోహిత- నివ పంతుతాః
 మూలం ॥ సాం- పుష్పాంజలిం- సహస్రాణి సహస్రధా బాహునో ।
 కృధి- మూలం॥ సాం- మంత్రపుష్పం- సహస్రాణి సహస్రసోయే...
 తం వోజం భేదధామి । మూలం ॥ సాం- ప్రదక్షిణ నమస్కారం-
 మూలం ॥ సాం॥ తత్పురుషాయ విద్మహే మహామవాయ ధీమహి...
 యాత్- మూలం ॥ సాం- ప్రసన్నార్ఘ్యం సమర్పయామి- అనయా
 ధ్యానావాహనాది షోడశోపచార పూజయాచ భగవాన్ సర్వాత్మ
 కః సాంగస్నాయుధ- స్పరివార్ సమేతః శ్రీపరశివః సుప్రీతో వరదో
 భవతు॥ సర్వం శ్రీ పరశివ దక్షిణపాదుకార్పణమస్తు । తతః పూజా
 సాంగతాసిద్ధ్యర్థం । అంతశ్చండికేశ్వర పూజాం కరిష్యే- కదుద్దా
 య ప్రచేతసే...హృదే- మూలం- చండికేశ్వరం పరశివమావాహ
 యామి- షోడశోపచార పూజాంకృత్వా । హే చండికేశ్వర- మయా
 పూజితస్తుష్టోభవ- పూజాంగృహణ॥ శ్లో॥ నీలకంఠ పదాంభోజ పరి
 స్ఫురిత మానస- శంభోః పూజాఫలం దేహి చండిశ్వర నమోస్తుతే!
 ఏవం స్పృహర్థ్య- అథ పూజా సాంగతాసిద్ధ్యర్థం- చిత్రపూజాంకరిష్యే
 ఉమాదౌ- జయమూలం- చిత్రం పరశివమావాహయామి- షోడశో-
 కృత్వా । హే చిత్రమయా పూజితాస్తుష్టోభవ- పూజాం గృహణ
 అథ పూజాసాంగతాసిద్ధ్యర్థం- చిత్రగుప్త పూజాంకరిష్యే । సచిత్ర

చిత్రం- దువస్వా- మూలం- చిత్రగుప్తం పరశివమావాహయామి ।
 షోడశో- కృత్వా- హేచిత్రగుప్త మయాపూజితస్తుప్తభవ- పూజాం
 గృహాణ- అథ పూజాసాంగతా సిద్ధ్యర్థం ధర్మరాజపూజాంకరిష్యే॥
 యమాయ సోమగుం సునుత- కృతః- మూలం॥ యమం పరశివమా
 వాహయామి॥ సంపూజ్య- హే- యమధర్మరాజమయా పూజితస్తు
 ప్తభవ- పూజాం గృహాణ- అథ పూజాసాంగతా సిద్ధ్యర్థం వృషభ
 ద్వజ పూజాంకరిష్యే॥ వృషభం మాసమానానాం సపత్నానానాం
 విమాసహిం ॥ హంతారం శత్రూణాం కృధి విరాజం గోపతిగవాం ॥
 మూలం- వృషభద్వజం పరశివమావాహయామి । పూజయామి ॥
 షో- చర్య- కృత్వా- హే వృషభద్వజ యాపూజితస్తుప్తభవ- పూ
 జాం గృహాణ- పూజాసాంగతా సిద్ధ్యర్థం- బహిః చండికేశ్వర పూ
 జాం కరిష్యే ॥ ఏష తే రుద్రభాగః- వాసాః- మూలం । బహిః చండి
 కేశ్వరం పరశివమావాహయామి । షో- చర్య- హే బహిశ్చండికేశ్వర
 మయాపూజితస్తుప్తభవ- పూజాం గృహాణ- అథమహాలింగో త్సర్జ
 నాంగ త్వేన సాంగసావరణ- నాయుధ- సశక్తిః ప్రియపుత్ర పరివార
 సమేత శ్రీపరశివ భుజః పూజాంకరిష్యే ॥ మూలేన షోడశోఽచారైః
 సంపూజ్య- భవాయ-దేవాయ-ఇత్యాదిభిః పుష్పాప్తకండత్వాత్తైరేవ
 నానుభిః- భవందేవం తిర్పయామితి తిర్పయిత్వా- ఆధలింగస్తనం
 పశేత్ ॥ శ్లో॥ సర్వజ్ఞ సర్వవిజ్ఞాన ప్రదానైకమహాత్మనే- నమస్తే దేవ
 దేవేశ- సర్వభూతహితేరత । అనంత కీర్తిసంపన్న- అనేకాసనసంస్థిత
 అనేకకాంతి సంయోగ పరమేశ నమోస్తుతే- పరాపర పరాతీత - ఉ
 త్పత్తి స్థితికారక- సర్వార్థ సాధనోపాయ విశ్వేశ్వర నమోస్తుతే ॥
 కృత్వాలింగ పతిష్ఠాంతు స్తవమేవ ముదీరయేత్ ॥ లింగస్తవ మిదం
 పుణ్యం- యశ్చణోతి సదావరః । నోత్పద్యతేచ సంసారే- స్థానం
 పాపోఽతి శాశ్వతం- తస్మాత్సర్వ ప్రయత్నేన శృణుయాల్లింగ సం
 స్తవం- పాపకంచుక నిర్ముక్తః ప్రాప్నోతి పరమపదం-తతః-మూలం॥
 యథాశక్తి జపిత్వా తతః, మహిమ్నాది స్తనం కుర్యాత్ ॥ ఆత్మా
 త్వం- ఇత్యాదిభిః స్తుత్వా- మంత్రహీనం క్రియాహీనం- భక్తిహీనం
 మహేశ్వర- పూజతోసి మయాదేవ తత్త్వమస్య మయాకృతం- యద్య

స్వసంహతైః పుష్పైః- రవాన్తైర్భాగ గర్భితైః- కేశకీటాది దుష్టైః-
 పూజితోపి మయాప్రభో- అన్యతాస క్తచిత్రేన - క్రియాహీనే ననా
 ప్రభో- మనోవాక్కాయదుష్టేన- పూజితోసి త్రిలోచన- యచోఽప
 హతసాత్రేణ కృతమర్హ్యాదికంమయా- తామసేనచభావేన తత్త్వమస్య
 మయాప్రభో- మంత్రేణాక్షర హీనేన- పుష్పేణ వికలేనచ- పూజ
 తోసి మహాదేవ- తత్సర్వం క్షమ్యతాంమమ- వ్రతం సంపూర్ణతాం
 యాతు ఫలంచాక్షయ మశ్నుతాం || ఇతిపరిత్వా- పునః- ప్రదక్షిణ
 నమస్కారైః సమ్యక్ప్రతితోష్య- యస్యస్మృత్యాచ నామోక్త్యా -
 తతిః పూజాక్రియాదిషు- న్యూనం సంపూర్ణతాం యాతి సద్యోనందే
 తమచ్యుతిం- మంత్రహీనం క్రియాహీనం భక్తిహీనం మహేశ్వర ।
 యక్షు-స్తుతే || అనయా ధ్యానానాహనాది పోషకోపచార పూజ
 యాచ భగవాన్ సర్వాత్మకః నాంగసాస్యయుధ సహరణ స్వశక్తిపత్ని
 పుత్ర సహివారసమేత శ్రీ పరిశివ సుప్రీత సుప్రసన్నో వరదోభవతు-
 సర్వం శ్రీ పరిశివ దక్షిణ పాదుకార్పణమస్తు ||

శ్లో॥ రశ్మిభూత మహేశస్య హృత్ప్రపూజిత దేవతాః - సదా
 శివాంగనాస్తే సంతుసర్గసుఖావహాః- ఇతిసర్వేషావరణేషు- పుష్పాం
 జలిం కీర్త్య- పరివారగణైః- శ్రీ పరిశివస్య దేహివలీనాన్విభావ్య-
 తతో నిర్వాణముద్రాయా- పుష్పంగృహీత్వా- వహన్నాసాధ్వనా,
 శ్లో॥ హృత్పద్మకర్ణికామధే ఉమయా సహశంకర- నివసత్స్వం సుర
 శ్రేష్ఠ సర్వై రావణైస్సహ || ఇతి స్వహృదయ శమలే పరిశివ ము
 ద్వాస్య- తత్త్రేన పంచపూజాంకృత్యా- బాణ రావణచండీశ-నంది
 భృంగి రిటాదయః- మహాదేవ ప్రసాదోయ- సర్వేగృహ్లాంతు శాం
 భవాః- ఇతి బాణాదిభ్యో నైవేద్యశేషం విభజ్య- దత్వా- మూలేన
 తీగ్రప్రసాదం సాధకోగృహీత్వా - యజ్ఞేనేతి ఉద్వాసయేదితి || ఇతి
 మహాలింగార్చన ప్రయోగస్సమప్తః || శ్లో॥ యాంతు దేవగణాస్స
 ర్వే పూజా మాదయా పార్థివ- ఇష్టకామార్థ సిద్ధిర్థిం పునరామ
 నాయచ ||

శ్రీ రు ద్ర న మ క త్రి శ తి నా మా వ లి :.

ఓం రుద్రమన్యవేనమః
 రుద్రేషవేనమః
 రుద్రధన్వనేనమః
 గుద్రబాహుభ్యాం
 నీలగ్రీవాయనమః
 సహస్రాక్షయనమః
 మీధుషేనమః
 తేభ్యోనమః
 ఆయుధాయనమః
 అనాతతాయనమః (౧౦)
 ధృష్టవేనమః
 హిరణ్యబాహవే
 సేనాన్యేనమః
 దిశాంచ పతయేనమః
 వృక్షేభ్యోనమః
 హరి కేశేభ్యోనమః
 పశూనాం పతయేనమః
 సస్త్రిం జరాయనమః
 త్విష్టిమతేనమః
 పథీనాం పతయేనమః (౨౦)
 బభృశాయనమః
 వివావ్యాధినేనమః
 అనానాం పతయేనమః
 హరికేశాయనమః
 ఉపవీతినేనమః
 పుష్టానాం పతయేనమః
 భవస్యహేత్యేనమః

ఓం జగతాంపతయేనమః
 రుద్రాయనమః
 ఆతతావి నేనమః (౩౦)
 క్షేత్రాణాం పతయేనమః
 సూతాయనమః
 అహంతాయనమః
 వనానాం పతయేనమః
 రోహితాయనమః
 స్థపతయేనమః
 వృక్షాణాం పతయేనమః
 మంత్రితేనమః
 వాణిజాయనమః
 కక్షాణాం పతయేనమః (౪౦)
 భువంతయేనమః
 వారివస్కృతాయనమః
 ఓషధీనాం పతయేనమః
 ఉచ్చైర్ఘోషాయనమః
 ఆక్రందయతేనమః
 పత్తీనాం పతయేనమః
 కృత్సవీతాయనమః
 ధావతేనమః
 సత్త్వానాం పతయేనమః
 సహమానాయనమః (౫౦)
 నివ్యాధినేనమః
 ఆవ్యాధినీనాం పతయేనమః
 కకుభాయనమః
 నివంగితేనమః

ఓం స్త్రీనానాం పతయేనమః
 నిషంగిణేనమః
 ఇమధిమతే
 తస్కరాణాం పతయే
 వంచతే
 పరివంచతేనమః (౩౦)
 స్థాయూనాం పతయే
 నిచేరవేనమః
 పరిచరాయ
 అరణ్యానాం పతయే
 సృకావిభ్యో
 జీఘాగ్ సదోభ్య
 ముష్ణతాం పతయే
 అసిమదోభ్య
 నక్తంచరభ్యో
 ప్రకృతానాం పతయే (౨౦)
 ఉష్ణీషిణే
 గిరిచరాయ
 కులుంచానాం పతయే
 ఇమమదోభ్య
 ధన్వావిభ్యో
 ఆతన్వానేభ్యో
 ప్రతిదధానేభ్యో
 ఆయచ్ఛదోభ్య
 విస్పృజదోభ్య
 అస్యదోభ్య (౧౦)
 విధ్యదోభ్య
 ఆసీనేభ్యో
 శయానేభ్యోనమః

ఓం స్వపదోభ్యనమః
 జాగ్రదోభ్య
 తిష్ఠదోభ్య
 ధావదోభ్య
 సభాభ్యో
 సభాపతిభ్యో
 అశ్వేభ్యోనమః (౯౦)
 అశ్వపతిభ్యో
 ఆవ్యాధినీభ్యో
 వివిధ్యంతీభ్యో
 ఉగణాభ్యో
 తృగ్హతిభ్యో
 గృతేనీభ్యో
 గృతనీపతిభ్యో
 వ్రాతేభ్యో
 వ్రాతపతేభ్యో
 గణేభ్యోనమః (౧౦౦)
 గణపతిభ్యో
 విరూపేభ్యో
 విశ్వరూపేభ్యో
 మహదోభ్య
 క్షుల్లకేభ్యో
 రథిభ్యోనమః
 రథేభ్యోనమః
 రథపతిభ్యో
 సేనాభ్యోనమః (౧౧౦)
 సేనానిభ్యో
 క్షత్త్రుభ్యో
 సంగ్రహీతృభ్యోనమః

ఓం తక్షదోభ్యోనమః

రథకారేభ్యో

కులాలేభ్యో

కర్మాకారేభ్యో

పుంజమైభ్యో

నిషాదేభ్యో

ఇషుకృదోభ్యో

ధన్వకృదోభ్యో

మృగయభ్యో

శ్వనిభ్యోనమః

శ్వభ్యోనమః

శ్వపతిభ్యో

భవాయ

రుద్రాయ

శర్వాయ

పశుపతయే

నీలగ్రీవాయ

శతకంఠాయనమః

కపడినేనమః

ప్రృక్షకేశాయనమః

సహస్రాక్షాయనమః

శతధన్వనే

గిరిశాయ

శిపివిష్టాయ

మీఢుష్టమాయ

ఇషునుతే

హ్రస్వాయ

వామనాయనమః

బృహతేనమః

(౧౨౦)

(౧౩౦)

(౧౪౦)

ఓం వర్షీయసేనమః

వృద్ధాయ

సంవృద్ధనే

అగ్రియాయ

ప్రథమాయ

అశవేనమః

అజరాయ

శీఘ్రియాయ

శీఘ్రాయనమః

ఊర్వాయ

అవస్వనాయ

స్రోతనాయ

ద్వీపాయ

జ్యేష్ఠాయ

కనిష్ఠాయ

పూర్వజాయ

అపరజాయ

మధ్యమాయ

అపగల్భాయనమః

జఘన్యాయ

బుద్ధియాయ

సోభ్యాయ

ప్రతిసర్వాయ

యామ్యాయ

క్షేమ్యాయ

ఉర్వరాయ

ఖిలాయ

శ్లోకాయ

అవసాన్యాయనమః

(౧౫౦)

(౧౬౦)

(౧౭౦)

ఓం వన్యాయనమః

కఙ్కాయ

శ్రవాయ

సతిశ్రవాతా

ఆశుషేణాయ

ఆశురధాయ

శూరాయ

అవిభిందతే

వర్మిణే

వరూధినేనమః

బిల్వినే

కవచినే

శృతాయ

శృతసేనాయ

దుందుభ్యాయ

అహన్యాయ

ధృష్టవే

ప్రమృశాయ

దూతాయ

ప్రహితాయనమః

నిషంగిణే

ఇషుధిమతే

తిక్ణేషవే

ఆయుధినే

స్వాయుధాయ

సుధన్వినే

సృత్యాయ

పథ్యాయనమః

కాట్యాయనమః

(౧౮౦)

(౧౯౦)

ఓం నీప్యాయనమః

సూద్యాయ

సరస్వాయ

నాద్యాయ

వైశంతాయ

కూప్యాయ

అవట్యాయ

వమ్యాయ

అవమ్యాయ

మేఘ్యాయ

విద్యుత్యాయనమః

ఈ ధియాయ

ఆతప్యాయ

వాత్యాయ

రేష్మియాయ

వాస్తవాయ

వాస్తుపాయ

సోమాయ

రుద్రాయ

తామ్రాయ

అరుణాయనమః

శంగాయ

పశుపతయే

ఉగ్రాయ

భీమాయ

అగ్రేవధాయ

దూరేవధాయ

హంత్రే

హనీయసేనమః

(౨౦౦)

(౨౧౦)

(౨౨౦)

ఓం వృక్షేభ్యోనమః

హరికేశేభ్యోనమః (౨౩౦)

తారాయ

శంభవే

మయోభవే

శంకరాయ

మయస్కరాయ

శివాయ

శివతరాయ

తీర్థాయ

కూల్యాయ

పార్వత్యాయనమః (౨౪౦)

అవార్తాయ

ప్రతరణాయ

ఉత్తరణాయ

ఆతరణాయ

అలాద్యాయ

శమ్భాయ

ఘేనాయ

సికతాయ

ప్రవాహాయ

ఇరణ్యాయనమః (౨౫౦)

ప్రతర్థాయ

కింగిలాయ

క్షయణాయ

కపడినే

పులస్తయేనమః

గోష్ఠాయ

గృహ్యాయనమః

ఓం తల్యాయనమః

గేహ్యాయ

కాట్యాయ

గహ్వరేష్ఠాయ

హృదయాయ

నివేష్ఠాయ

పాగ్ంసవ్యాయ

రజస్యాయ

శుష్కాయ

హరిత్యాయ

లోప్యాయ

ఉల్యాయ

ఊర్వాయనమః (౨౬౦)

సూర్యాయ

పర్ణాయ

పర్ణశద్యాయ

ఉపగురుమాణాయ

అభిఘ్నతే

అఘ్నదతే

ప్రఘ్నదతే

కింకేభ్యో

దేవానాగ్ంహృదయేభ్యో

విక్షిణకేభ్యోనమః (౨౭౦)

విచిన్వతేభ్యో

ఆనిహితేభ్యో

ఆమిపతేభ్యో

ద్విపదే

చతుష్పదే

గోఘ్నేనమః

ఓం పూరుష ఘ్ననమః

క్షయద్విరాయ

భగవతేనమః

పృథివ్యాంరుద్రేభ్యో (౨౦౦)

అంతరిక్ష రుద్రేభ్యో

దివి రుద్రేభ్యో

వాతాన్నైభ్యో

ఓం వాతాన్నైభ్యోనమః

దశప్రాచ్యేభ్యో

దశదక్షిణాభ్యో

దశత్రిశీచీభ్యో

దశోదీచీభ్యో

దశోర్ధ్వాభ్యోనమః

గారీ గణపతి కుమారవృషభ విష్ణు వైశ్రవణాదిత్యా పరివార
సహితాయ శ్రీపరమేశ్వరాయనమః. (300)

శ్రీ) రుద్ర త్రిశతినామ పూజాం త్సమర్పయామి.

శ్రీ రస్తు.

సూర్యస్తోత్రమ్

శ్లో॥ అజ్ఞానతిమిరాంధస్య జ్ఞానాంజన శలాకయా । చక్షురుస్త్రి
లితంయేన తస్మై శ్రీ గురవేనమః ॥ పుణ్యక్షేత్రే కురుక్షేత్రే పుణ్య
తీర్థే జలాశయే । సిద్ధిద్దుని గణైశ్చాపి జప్తం సంశుద్ధ మానసైః ॥
దివ్యై సహసమాసీనం కృత పూర్వాహ్నిక క్రియం । విశుద్ధతపసం
శాంతం బ్రహ్మణా సమతేజసం ॥ సర్వశాస్త్రార్థ తత్వజ్ఞం సర్వభూత
హితేరతిం । కృష్ణాజనోపవీతేన వృతస్కంధం సునిర్మలం ॥ సర్వభూత
హితంపుణ్యం సర్వజ్ఞం జ్ఞానసాగరం । జగామ భృగుమేకాకి శౌనశో
మునిస త్తమః ॥ నత్వాధ శిరసాభూమా ప్వగురుం దీప్తతేజసం । వినయా
వనతోభూత్వా తత్వాదావ భ్యవాదయత్ ॥ భృగురప్యతి హర్షేణ
శౌనకం వినయాన్వితం । ఉవాచ వచనై శ్లాఘైః ప్రవణీకృత మాన
సం ॥ స్వాగతం తే ద్విజశేష్ట కిరూగమనకారణం । సర్వత్ర కుశలం
వత్స తపస్తే వర్ధతేధికం ॥ కస్యస్వాధ్యాయ నిరతో వర్తసే గురుపూ
జనే । కశ్చిద్ద్రుహే భవేదాస్త్యం కథానుష్ఠాన తత్పరః ॥ కచ్చిచ్ఛు

తాని శాస్త్రాని త్వయాధర్మాశ్చ శాశ్వతాః । కచ్చిద్వేత్తానితేవత్స
పూజ్యంతే తిథియోముదా ॥ ఇత్యేవముక్తో గురుణా శౌనక శ్శుద్ధ
మానసః । కృతకృత్వ మివాత్మానం మన్యమానో బ్రవీదిదమ్ ॥ శౌ
నకః ॥ ధన్యోహమేవ లోకేస్మిన్ నాన్యోస్తి మునిసత్తమః నైవాన్యే
షు తవ బ్రహ్మణ కరుణాహి విభావ్యతే ॥ యత్సమాత్మన సందేహ
స్తత్సర్వం విద్యతేమయి । తత్ప్రసాద కృతంత్యేవ న్నహిసంప్రాప్య
తేన్యథా । స్వశాస్త్రాణ్యనీతాని మయివేదాశ్చ శాశ్వతాః । వేదాం
గాని సమస్తాని పురాణాత్యఖిలానిచ ॥ సర్వేష్వేషు విప్రీంద్ర సమ
ధిదేషు కృత్స్నశం । అర్థావాప్తిః ఫలం తేషాం తతోనుష్ఠాన కృద్భ
వేత్ ॥ కృతేన కర్మణాపుంసాం స్వర్గావాప్తిర్నిధీయతే । సాచాని
త్యేన భోగేన క్షీయతేనా త్రసంశయః ॥ అక్షయ్యం లభతేయేనఫలం
నిశ్చేయసాత్మకం । కర్మణావా ద్విజశ్చేష్ట కథయస్వ భృగుసత్తమ ॥

భృగుః ॥ శ్లో ॥ శోభనం శాంతంవత్సయదే తదన్వతతోచ్యతే ॥
తదహం సంప్రవక్ష్యామి ప్రణిధాయ మనశ్శుణు ॥ క్షయిష్ణు సకలం
కర్మ వేదశాస్త్ర ముఖోద్భవం । అక్షయ్యమేకం సుకృతం యదాది
త్యస్యతోషణం ॥ దేవతాః సంక్షయం యాంతి సర్వాః క్షిప్య సంత
క్షయే । సూర్యాఖ్యం పరమంజ్యోతి రేకమేవావతిష్ఠతే ॥ తస్మాదేన
సముత్పత్తి ర్జగతాంచ పునఃపునః । సర్వదేవ మయోదేవ సర్వవే
దాశ్మకోహ్యతః ॥ సర్వసిద్ధి ప్రదసూర్య ఇతి వేదైర్వినిశ్చితః రహ
స్యమే తద్విజ్ఞాయ విశ్వామిత్రేణ ధీమతా ॥ పురా లోకోఽకారార్థం
కీర్తితం పరమసింహా । సర్వవ్యాధి ప్రశమనం ధోగక్షుం స్తోత్రము
త్తమం ॥ ఆదిత్య ప్రీతి జనకం సర్వపాప ప్రణాశనం । అక్షయ్య పుణ్య
ఫలదం పవిత్రం పరమంహితం ॥ స్వర్గ మోక్షప్రదం లోకే సర్వాభీష్ట
ప్రదాయకం । నామాం సహస్రం సూర్యస్య త్రయీమూర్తేః పృ
కాశితం ॥ యః పఠేత్ప్రయతో మర్త్యః సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ।
యద్యదిచ్ఛతి చక్రేయః తత్తత్ప్రాప్నోతి త్య సంతయః ॥

ఓం అస్యశ్రీ సూర్యనారాయణ దివ్యసహ సనామస్తోత్ర మహా
మంత్రస్య । విశ్వామిత్రో భగవాన్ ఋషిః ॥ శ్రీ సూర్యనారాయణ
పరమాత్మా దేవతా । ఆదిత్యస్సవితేభీ బీజం । ఉపాంశు రితిశక్తిః ।

జగచ్చక్షురితి కీలకం । శ్రీ సూర్యనారాయణ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపేవిని
యోగః । భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః॥ ధ్యానం॥ శ్లో॥ మూర్త్యాం
డం భానుమాదిత్యం హంస సూర్యం దివాకరం । తపసం భాస్కరం
వందే సర్వలోకైక చక్షుషం॥ సూర్యం భాస్వత్క్రీరీహంగదమణి వల
యానంద దేహం సుసర్వప్రద్యత్కాంతం సురేశం ప్రకటితవిలసత్తుం
డలైర్మండితాంగం । హస్తోద్యచ్ఛంఖ చక్రాంబుజగద మమలం పీత
కాశేయవస్త్రం విమృద్ధ్యద్వాపసమానం దినకరమనఘం పద్మసంస్థం
సమామి ॥ యస్సప్తాశ్వరథ స్సహస్రకిరణః పద్మాసనః పద్మయుక్వా
ణిః కశ్యపజః కలింగ జననోయశోధి దేవశ్శివః । అగ్నిః ప్రత్యధి
దేవతారుణ పదచ్చత్రధ్వజస్సోపటః ప్రాగాస్య స్సమవృత్తమండల
గతో భానుః క్రియాన్మంగలం ॥ ధ్యేయస్సదా సవితృమండల మధ్య
వర్తి నారాయణ స్సరసేజాసన సన్నివిప్తః । కేయూర్వాన్మకరకుండల
వాన్మరీలహరీ హిరణ్మయ పపుర్ధృత శంఖ చక్రః ॥ ఉదయగిరి ము
పేతం భాస్కరం పద్మహస్తం । సకలభువననేత్రం నూత్న రతోప
ధేయం । తిమిర కరిమృగేంద్రం బోధకం పద్మినీనాం సురవర మభి
వందే సుందరం విశ్వరూపం ॥ రక్తోత్పల దళాకారం రత్నమాలా
విభూషితం । సూర్యనారాయణం వందే ఛాయాశ్లిష్ట తనువిభుమ్ ॥
విశ్వామిత్రః హరిః ఓం శ్లో॥ ఆదిత్యామూది దేవాయ భాస్వతే విశ్వ
మూర్తయే । సద్యోజాతాది దేవాయ వేద్యావేద్యాయ తేనమః॥ తప
నాయత మిసంఘ్న తారక బ్రహ్మరూపిణే తపోమయా యతప్యాయ
తరుణాయ సమోనమః ॥ తాపనాయ తపోధాత్రే తారాయ తరుణా
త్మనే । తపోవీతాయ తత్వాయ తపనాం నిధయేనవః ॥ త్రిదశాయ
త్రితనవే గాయత్రీ వల్లభాయచ । త్రీకాలధ్యాన సంస్థాయ త్రిలో
కేశాయ తేనమః॥ త్రయీమయాయ రుద్రాయ నమస్తే త్రిగుణాత్మనే!
తీర్థాయ తీర్థనిష్ఠాయ తీర్థేశాయ తపస్వినే । తీక్ష్ణరూపాయ ధీరాయ
నమః త్తీక్ష్ణరాయచ దివ్య కేయూర్హారాయ సమోదీనార్నిహారిణే॥
ద్వినేశాయ ద్యుమణయే దిగ్విభూషణశాలినే కుండలాంచిత గండా
పుండరీక ప్రియాయచ ॥ ప్రచండరోచిషే తుభ్యం మూర్త్యాండా
య సమోనమః । అండజాగ్రజ సూతాయ సండితాయారిఖండినే ॥ ౩౦

డిత ధ్వాంత జాలాయ చండమిత్రాయ తేనమః । స్తవ్యాయ స్తుతి
 లోలాయ నమస్కార ప్రియాయచ ॥ స్తుతిమూరాయ శూరాయ స్తుతి
 సారాయ తేనమః । స్తుత్యాయస్తోత్రరమ్యాయ సుచరిత్రాయ శంభవే ।
 కేశవాయ సుశాంతాయ శుభరూపాయ శూలినే । సులభాయ సురూ
 పాయ సురరాజయ తేనమః ॥ సభ్యాయ సకలేశాయ శాస్త్ర సప్తశ్వ
 చారిణే । సోమాయ సోమరూపాయ సౌమ్యరూపాయ తేనమః ॥ సనా
 తనాయ హంసాయ సారంగాయ నమోనమః । సుశ్లోకాయ సురే
 శాయ పురాణపురుషాయచ ॥ సవిత్రే ధ్యానగమ్యాయ సామేసామ
 ప్రియాయచ । శుచయే శోకనాశాయ శివాయ శ్రీ పదాయచ ॥
 శ్రీధరాయ సుకేశాయ సర్వేశాయ నమోనమః । నమ ఉగ్రాయ భీ
 మాయ నీలగ్రీవాయ చక్రిణే ॥ సురాగ్రగణ్య దేవాయ సుగ్రీవాయ
 నమోనమః । సునాసీరాయ మహతే సూక్ష్మాయ సుగుణాయచ ॥
 సమస్త జగదాధార మూర్తయేచ విపస్వతే । సహిష్ణవే సకామాయ
 సదానందాయ తేనమః ॥ సచ్చిదానందరూపాయ సర్వలోకైకచక్షుషే ।
 సర్వలోక ప్రబోధాయ సర్వజ్ఞాయ నమోనమః ॥ వికర్తనాయ వీరా
 య విరూపాక్షాయ విద్యతే । విధాత్రే విశ్వరూపాయ విదుషో విశ్వ
 సాక్షిణే ॥ విశ్లోకాయ విశాలాయ విభవే వీతరాగిణే । విశ్రాంతాయ
 విరూపాయ విసంకట కరాయచ ॥ విలోచనాయ ప్రాజ్ఞాయ విశ్వేశా
 య విపశ్చితే । వీర్యాయ వీరభద్రాయ విఘ్న రాజాయ తేనమః ॥
 విజయాయ విరాజాయ విశ్వవేద్యాయ వేదసే । వైకుంఠాయ వికుం
 ఠాయ నీలకంఠాయ పాత్రిణే ॥ కుంతితా సురసంఘాయ శితికంఠాయ
 తేనమః । తురగాయా మరేశాయ విఘ్న ఘ్నే చామలార్చిషే ॥ తు
 ర్యాయ శుర్యగతయే తుందిలాయ నమోనమః । వాసుదేవాయనసవే
 వామనాయ వరూధినే ॥ వాగతీతాయ వేద్యాయ వజ్ర దేహాయతే
 నమః । వేదితాఖిలలోకాయ వాగీశాయ వరాయచ ॥ వేదగమ్యాయ
 విపదే నమోవేదాంతవేదినే । పరిష్ఠాయ వదాన్యాయ గరిష్ఠాయ గు
 ణాత్మనే ॥ ఫలిషాయ ధృపతయే శ్రేష్ఠరూపాయ శాంతయే । రవయే
 బోకరత్నాయ నమో రాజీవశౌంధవే ॥ రమేశాయాతి రమ్యాయ
 రాజీవాక్షాయ తేనమః । రాక్షే రాజోపచారాయ పద్మరాగ పృభా

యచ || నమో రాజాధి రాజాయ రత్న గర్భా శ్రీయాయచ |
 రామాయ లోకగురవే రఘవే రాక్షసారయే || రోగహరే మహా
 శాయ రోచిషాం పతయేనమః | నమస్తే పంకజాక్షాయ శంఖ చక్ర
 ధరాయచ || 30 || శంకరాయాప్య హిస్థాయ కుంకుమాంకిత వక్షసే |
 హృత్పంకజాంత స్స స్థాయ నమః పంకజబాంధవే || పంకజోద్వల
 దేహాయ నమస్సంకర్షణాయచ | నమః పంకజనాథాయ నమః పంకజ
 పాణయే || నమః పంకజనాథాయ పంకజాక్షాయతేనమః | నిర్గుణాయ
 నిరీశాయ నిర్వికారాయతేనమః నిరంజనాయ నీహార హరిణే నిర్జరాయ
 చ | నిదాఘరూపిణే తుభ్యం నిర్జరేశాయతేనమః యజ్ఞాయ యజ్ఞ
 గమ్యాయ యజ్ఞరక్ష కరాయచ | యజ్ఞాంగరూపిణే యజ్ఞభుజే యజ్ఞ
 ఫలాయచ || యజ్ఞకర్త్రే యజ్ఞభర్త్రే యజ్ఞరూపాయతేనమః | సుజ్ఞాన
 గోచరాయస్తు నమః కల్యాణ మూర్తయే || ఋగ్వజ్రాస్సమరూపాయ
 యాజనే యజ్ఞపాలినే | యశస్వతే యదాగ్రాయ యతయేచ నమో
 నమః శిష్టాయ శిశివిష్టాయ విశిష్టాభీష్టదాయినే || శిష్టేష్టాయ సురూ
 పాయ స్పృష్టిత్యంత హేతవే అష్టైశ్వర్య ప్రదానాయ గుప్తఘ్నాయ
 విరించియే || త్రివిష్టవాధి రాజాయ చాష్టదిక్పాలయేనమః | విష్టర
 శ్రీవసే తుభ్యం విష్టవేశాయతేనమః || నమో బ్రహ్మణ్య దేవాయ
 భానవే భవహరిణే || ౪౦ || బాగధేయాయ బలినే నమస్తే చిత్రభానవే
 భర్గాయ భాసానిధయే భాస్కరాయనమోనమః || బాలార్కాయ
 భవఘ్నాయ భారతీతయేనమః | ప్రభాకరాయ భీమాయ భవరోగ
 హరాయచ || భాసురాయ జగద్భూత భావనాయనమోనమః భక్తా
 నాం భవభంగాయ భక్తి క్తి ప్రదాయచ || భూమిపాలాయ భవ్యా
 య భక్తిగమ్యాయతేనమః | నమస్సహస్ర శిష్యాయ సహస్రాక్షాయ
 తేనమః || సహస్రభానవే కోటిసహస్ర యుగధారిణే || సహస్రపాద
 చారాయ సహస్రకిరణాయచ | సహస్రమూర్తయే తుభ్యం సహస్రా
 త్నాయతేనమః || వ్యక్తాయా వ్యక్తరూపాయ ముక్తాసక్తాయశక్తయే |
 రక్తాయ రక్తవస్త్రాయ రక్తఛత్రాయ రాగిణే || రక్తమాల్యాంబరా
 ధ్యాయ రక్తపుష్ప ప్రియాయచ | రక్తస్వజాయ రామాయ రక్త

రూపాయ తేనమః ॥ బుధాయ బుధవంద్యాయ బుద్ధిదాయ విశుద్ధయే!
 సిద్ధగంధర్వ పూజ్యాయ శ్రద్ధారూపాయ తేనమః ॥ శుద్ధబుద్ధ స్వరూ
 పాయ బ్రహ్మాయ శతధన్వినే । ఘోర దుఃఖాబ్ధితారాయ గోవిందా
 నమోనమ ॥ గోప్త్రీ గోపతయే గోఘ్న ఖద్యోతాయ గరుత్మతే ॥
 ౫౦॥ గోవర్ధనాయ గోపాయ గోపికావల్లభాయచ । గోమతే గజరా
 జాయ గోపాలాయ నమోనమః॥ దేహస్థాయ నమోధాత్రీ దేవదేవా
 యతేనమః । దేహశుద్ధి విధానాయ నమోద్వాదశమూర్తయే॥ దేవ
 సింహాయ దివ్యాయ దేవాధీశాయతేనమః॥ దేహశూన్యాయ శర్వా
 సర్వదేవ మయాయచ ॥ నమో దేవాదిదేవాయ దేహసంచార హే
 తవే । దైత్యసంఘవిహాశాయ సూర్యదేవాయతేనమః ॥ దమనాయ
 దమిస్తాయ దారిద్ర్యహరణాయచ । దయావతే దైత్యహృతే దమగ
 మ్మాయతేనమః ॥ దర్శనజ్ఞాన దాంతాయ దండినే దానవారయే ।
 దత్తాయ విశ్వరత్నాయ దాక్షిణ్యనిధయేనమః ॥ దత్తాయ త్నయరూ
 పాయ రూత్నాయ త్నయహరిణే । అక్షీణమూర్తయే త్నంతి మతేత్న
 మ్మాయతేనమః ॥ నక్షత్రగ్రహచారాయ చాక్షతీతాయ సాక్షిణే ।
 యజ్ఞేశ్వరాయ యతయే సౌమ్యాయా త్నయకారిణే ॥ సపక్వాయ
 విపక్వాయ చాక్షమాలా ధరాయచ । అక్షీణాయ నమస్తుభ్యం లోకా
 ధ్యతాయతేనమః ॥ తే తాయ తేత్రపాలాయ తేత్రజ్ఞాయ త్విషీ
 మతే । కుక్షీ నిక్షీప్తలోకాయ ఆశ్రయతే కరాయచ ॥ నమోత్తతా
 య రక్షోఘ్న పద్మాతాయనమోనమః । నమస్తే దివ్యరూపాయ
 దివ్యాభరణశాలినే । దుగ్ధహాయ దురంతాయ దుర్గాయదురితారయే!
 దుస్తరాయ ధురీణాయ దుఃఖధ్వంసాయతేనమః॥ దివాకరాయ దీప్తా
 య దివిజస్తోమ ధారిణే దిక్ప్రకాశైక దీపాయ దివసేశాయతేనమః॥
 వజ్రీణే వజ్రీపాలాయ వజ్రీహస్తాయ వాజినే । వామదేవాయ వసవే
 వేద్యాయ వరదాయినే ॥ నమో వాచాధిపతయే వారిజాప్తాయతే
 నమః । సత్యాయ సత్త్వ సంధాయ సర్వజీవదయావతే॥ సమావాధిక
 శూన్యాయ సవిత్రేచ నమోనమః । సాగరాయచ సారాయ కారు
 ã్యనిధయేనమః॥ స్యందనాంతర సంస్థాయ స్యందినే శ్రేయసాయచ॥
 సాధువాదాయ సామ్రాజ్య దాయినే సుహృదయచ ॥ సావర్ణాజ్వల

రూపాయ సవికల్పాయ సాధవే । సనాతనాయ శూరాయ గిరిశాయ
 నమోనమః ॥ ధీరాయ దిక్పకాశాయ ధీస్వరూపాయ ధీమతే । సం
 కల్పాయ స్వరూపాయసత్కృతాయ నమోనమః ॥ ధీరూపిణే హృ
 దిస్థాయ ధిషణాయ నమోనమః । ధ్యానాయ ధ్యానగమ్యాయ క్షే
 యాయ ధ్యానశాలినే ॥ ధామే ధరాధినాథాయ ధాత్రే తుభ్యం
 నమోనమః । మహీయసే మహేశాయ మాధవాయ మహాత్మనే ॥
 మంత్రాయ మంత్రరూపాయ మంత్రరాజాయతేనమః । మాయామ
 యాయ మాయాయ మాయాధారాయతేనమః మాయాతీతాయ మ
 రుతే మాంగల్యాయ నమోనమః । మనీషిణే మనోజ్ఞాయ మహనీ
 యాయ మంత్రిణే ॥ మానినే మానసియాయ మనసే విమలాత్మనేకే
 మహాసేనాయ మహాసే మాలినే మదనాయచ ॥ హరాయ హరిద
 శ్వాయ హరయే పరమాత్మనే । హరనేత్రాయ హర్షాయ హృషీ ॥
 శాయతేనమః ॥ హవిర్ధనాయ హవ్యాయ పాపఘ్నాయ నమోనమః ॥
 నమోహిరణ్యగర్భాయ సర్వలోకహితాయచ । అహోనాశాయ హ
 రిణే మహాసాం నిధయేనమః ॥ గ్రహేశాయాగ్రగణ్యాయ గహ్వరా
 య గుహాయచ । హిరణ్య రేతసోఽశుభ్యం హిరణ్య వపుషేనమః ॥
 యోగగమ్యాయ యోగాయ యోగినే యోగదాయినే । యోగ్యా
 య యోగ్యరూపాయ యోగనిష్ఠాయతే నమః ॥ నారాయణాయ
 నవ్యాయ నరసింహాయ నామినే । నాదాయ నాదినేతుభ్యం నాద
 గమ్యాయతేనమః ॥ నాదబ్రహ్మ స్వరూపాయ నాగాధరణశాలినే ।
 నానారూపాయ నందగోపాయతేనమః ॥ నగేశాయ నరేంద్రాయ నర్మ
 దాయచ నర్మిణే । పద్మనేత్రాయ సూత్రాయ శుచర్మితాయ చా
 క్షే । పద్మాసనాయ పాలాయ పరమేశాయతేనమః । పురుషూతాయ
 పుణ్యాయ పూర్ణాయ పురభేదినే ॥ పూరయిత్రే పురాణాయ పుష్క
 రాక్షాయతేనమః । కలయే కలికాలఘ్నే కామాయ కలుషారయే ॥
 ప్రభాకాంతాయ విశ్వైక కారణాయ కలపినే । కల్యాణాయ విశా
 లాయ కాలరూపాయ కాలినే ॥ ఖగోచిషేఖ సంస్థాయ ఖద్యోతాయ
 ఖగాయచ । గభస్తీశాయ గతయే లోకాగారాయతేనమః ॥ త్రి
 లినేక వచినే కమండలుధృతేనమః । మృత్యుజయాయ జటినే జ

నందరూపిణే॥ జగజ్జత్రాయజ్జత్రాయప్రశాస్తేకృత్తివాససేవీతిహోత్రాయ
 జగతాం పవిత్రాయనమోనమః ॥ నమోదురితదూరాయ కరుణా
 కరమూర్తయే । శరణాగతదాసానాం పారిజాతాయతేనమః ॥ జంతు
 జాడ్యాపహారాయ జన్మమృత్యుహరాయచ । జరాశూన్యాయ జా
 లాయ జగతాంపతయేనమః ॥ జ్ఞానాయ జ్ఞానగమ్యాయ జ్ఞానినే జ్ఞాన
 దాయినే । సర్వజ్ఞాన స్వరూపాయ జ్ఞానరాధాయతేనమః ॥ తీర్థీషవే
 చాయుధినే వర్షిణే కర్మిణేనమః । వైశగతాయచ కాంతాయనాద్యాయ
 తేనమః ॥ జ్యేష్ఠాయచ కనిష్ఠాయ వగిష్ఠాయ వరాత్మనే । ద్రాఘి
 ష్ఠాయ యవిష్ఠాయ పుంజిష్ఠాయ నమోనమః ॥ సంసార ఘోరదుఃఖా
 భిధ్వంసాయ ధ్వాంతహారిణే । అంసాపహారి పరమపుంసే హంసాయ
 తేనమః । హసీయసేచ హంత్రితేచ హరికేశాయ హస్తినే॥ హరితాయ
 హరిత్యాయ హరిణ్యాయ నమోనమః ॥ అవార్యాయచ పాద్యాయ
 పౌతద్యోయ పులస్తయే । ప్రవాహ్యాయచ ఫేన్యాయ కపిలాయ వరా
 యచ ॥ పరంతపాయ పథ్యాయ పరేశాయ నమోనమః । బృందార
 కాభి వంద్యాయ ముకుందాయ మురారయే ॥ ఇందీవర దళాక్షాయ
 స్కంధాయ కవితాత్మనే । మందహాసాయతే తుభ్యం ఇందిరాక్షాయ
 తేనమః ॥ భూతానామధినాథాయ భూతయే భూతిదాయినే । భూ
 తాశ్చర్యాయ సర్వాయ సర్వభూత ప్రబోధినే ॥ భూతనాథాయ పూ
 ర్వాయ పంచభూత మరూయచ । సర్వభూత నిషేన్యాయ భూతా
 నాం పతయేనమః ॥ గంగా తరంగ సంగాయ మంగలాయ మహాస్థా
 నే ॥౧౦౦॥ రంచన్మరీచి జాలాయ పింగలాక్షాయతేనమః వేదకర్త్రే
 వేదస్మజే వేదరూపాయ వేదినే॥ వేదశిష్టేక వేద్యాయ వేదాంగాయ
 నమోనమః । శ్రుతాయ శ్రుతినారాయ శ్రుతాయ సుమహాత్మనై ॥
 సమృద్ధాయచ శుద్ధాయ స్వాయుధాయ సుధన్వనై । సత్యాయచ
 సరస్వాయ నమస్సృతాయ విష్ణవే ॥ లోకాధ్యక్షాయ కకునే సుగా
 ధ్యక్షాయతేనమః । నమః కంజాధిపతయే కేదః పుంజాయచారయే ॥
 మంజునాదాయ తిమిరభంజనాయ నమోనమః । అంబుజాయాంబర
 స్థాయ నమశ్చాంబర చారిణే ॥ కుంభోద్భవాయ కులినై శంఖరాయా
 చలాయచ । జంభారయే జగద్ధాత్రే కంబుగీనాయతేనమః ॥ రకాం

బరాయ రజసే తుంబురుస్తుతిశాలినే । విద్యుత్తాయచ వాత్యాయచ
 వాత్యాయ వరదా యవరాత్మనే ॥ శంబరారాతయే శుభ్యం అంబికా
 పతయేనమః । తప్తజాంబూనదాభాయ సప్త గంధర్వచారిణే ॥ సుప్త
 జ్ఞాన ప్రణాశాయ నమోవిత్తప్రదాయచ । జటాధరాయ చంద్రదాయ
 నమస్తే చంద్రమాళయే ॥ కపిలానేచ గురవే గారిభర్రే గుణాత్మనే
 దృఢః పజ్ఞాయ దార్ద్రాయ ధరాధారాయ ధామినే ॥ నమః కశ్యప
 కర్మఘ్నే వటవే చటులాత్మనే ॥ ౧౧౦ ॥ పతీయసే వటస్థాయ కూప
 స్థాయ నమోనమః । మృగవ్యాధాయ మృగవే మృగరాజాయయో
 గినే ॥ మహార్హాయ సుమిత్రాయ నమస్తే మినకేతవే । స్వస్తిదాయ
 స్వస్తికృతే స్వధాయ సర్వదాయచ ॥ రవయే లోకరత్నాయ కర్ణికార
 ప్రియాయచ । విధామేచ సుకేశాయ గోపాలాయ శిఖావతే ॥ శా
 ఖాయ సర్వశాఖాయ సుశాఖాయ సుఖాయచ । కాతార్థ ప్రదానాయ
 కపర్దిశాయ కాంతయే ॥ కాలరూపాయ కర్త్రేచ కలారూపాయ తేనమః ।
 మరీచయే మహేశాయ మహాగర్భాయ ఛత్రిణే ॥ సుపర్ణాయ స్వర్ణ
 వర్ణాయ తేనమః । సంపూణాయ సుకర్ణాయ నమస్తే విశ్వకర్మణే ।
 బ్రాజిష్టవే భోజనాయ భోక్త్రే భోగప్రదాయచ । భోగీశాయ భవ
 ఘ్నాయ భవమూరాయ భోజినే ॥ బ్రహ్మణే బ్రాహ్మణేశాయ సుబ్ర
 హ్మణ్యాయ తేనమః । ఓం నమః పరమార్థాయ పురుషాయ మహాత్మనే
 నిష్కల్యపాయ శుద్ధాయ మధ్యాయ మరుతేనమః । ధ్వంతాపహర
 చారాయ ధ్యాయతృపాప హరాయచ । త్రివిక్రమాయ రామాయ వై
 కుంతాయ హరాయచ । గోవిందాయనమః పద్మనాభాయ ప్రభనా
 యచ ॥ ౧౨౦ ॥ తేజోమతే విధాత్రేచ వాసుదేవాయ భూభుజే ।
 హృషీకేశాయ కూర్మాయమాధవాయాయుతాయచ । జనార్దనాయ
 కృష్ణాయ ఉపేంద్రాయ నమోనమః । ప్రశస్యన్నా యానిరుద్ధాయ
 శ్రీధరాయ శివాయచ । దామోదరాయ దేవాయ అనంతాయాంత
 కాయచ । వరుణాయ నృసింహాయ వరాహాయ వరాత్మనే । హయ
 గ్రివాయ హంసాయ దినాధిపతయేనమః ॥ పురుషాయతాయ పుణ్యాయ
 పుభ్యరాయ పినాకినే । నమః ప్రవణరూపాయ భూవాయ ప్రత్యయాయ
 యచ । పరబ్రహ్మస్వరూపాయ దేవదేవాయ తేనమః ॥ స్థవిరాయ

సవిష్టాయ ధర్మిష్ఠాయార్థదాయినే । దేవోత్తమాయ ద్యుతయే దేవా
 ధీశాయ తేనమః ॥ అధిష్ఠానాయ శాంతాయ ప్రతిష్ఠాయ ప్రకాశినే ।
 సృష్టిస్థితి వినాశానాం విధాతే విశ్వసాక్షిణే । విశ్వామిత్రాయవిభవే
 విబుధాగ్రేసరాయచ । విశాలాక్షాయ చేష్ఠార్థకృతే విశ్వాత్మనేనమః
 సమంజసాయ సంహర్రే శత్రుఘ్నాయచ శూలినే । శరణ్యాయ వరే
 ణ్యాయ సర్వాధిపతయేనమః ॥ శోకనాశాయ శాంతాయ సప్తజహ్న్య
 య సంగినే । చతుర్ముఖాయ చంద్రాయ శంఖచక్రాసిధానిణే । నిష్ఠ
 లంకాయ నిత్యాయ కలంకఘ్నకలాత్మనే । సుకుమారాయ కైలాస
 వాసినే వ్యాసరూపిణే ॥౧౩౦॥ సర్వభూత వినాసాయ దాసానాం సుల
 భాయచ । నమః కల్పాయ కల్పాణ కవితాయ కుధారిణే । కుశలా
 య కుమారాయ కంజమిత్రాయ తేనమః ॥ కళాధారాయ కామ్యాయ
 సకంధారరూపిణే । అక్రూరాయ ఖచమాయ బీజకర్త్రేచ చక్రిణే ।
 గిరిచారాయ గిరయే గహనాయ నమోనమః ॥ కుంభినీశాయ కులినే
 గుహాయ గిరిధన్వనే । ఉద్యోగినే విద్యుతయే సదసన్ద్రయ రూపిణే ।
 హృద్యాయ నిరవిద్యాయ ప్రద్యుమ్నాయాఘోరిణే । మహావైద్యైక
 వేద్యాయ చైద్యహానాయ భానవే । భవరోగాది వేద్యాయ భక్త
 దారిద్యహారిణే । ప్రతప్తాయ ప్రశాంతాయ నిదాఘాయ నిజాశ్మనే ।
 నభోరత్నాయ నాగాయ నభస్యాయ నమోనమః ॥ పరంజ్యోతి స్స్వి
 రూపాయ పరేశాయ । పగల్భినే । పాపారయే పూరయిత్రే పుష్కరా
 త్మయే భూభృతే । వసుప్రదాతామత్యాయ పూర్ణాయ పరమా
 త్మనే । భూతిదాయ ప్రభావాయ భువనేశాయ భోగినే । భూతహ
 ధాయ భద్రాయ భానవే బ్రహ్మరూపిణే ॥౧౪౦॥ భూదేవాయచ
 రక్షోఘ్నే సర్వలోకప్రియాయచ । మహాగతాయరవయే వ్యాఘ్ర
 చర్మ ధరాయచ । భస్మోద్ధూళిత గాత్రాయ భస్మశుద్ధి కరాయచ ।
 భస్మప్రీతిమతే భస్మశాయనై భస్మదాయచ । మరీచయే మరేశాయ
 మాంగళ్యనిధయేనమః ॥ వృద్ధిప్రదాయ భక్తానాం బుద్ధిరూపాయ తే
 నమః ॥ సిద్ధ బృందాభివంధ్యాయ శుద్ధనిర్మలమూర్తయే శిలభాయ
 శరణ్యాయ శాపకాయ శశాయచ । సంగ్రామాయ సమధాయ పతం
 గాతాచ రోచిషి । సర్వలోకాధిపతయే చాముండి జనకాయచ । గండ

భాగోల్లసద్రీత కుండలాయ నమోనమః ॥ నిత్యాయ నిరవద్యాయ
సత్యాయా మితతేజసే । సచ్చిదానందరూపాయ చాదిత్యాయనమో
నమః ॥ షడ్మస్త్రియాయ పాపానాం నిహంతై పరమాత్మనః । పృథ్వా
కరాయ భీమాయ భాస్వతే విశ్వమూర్తయే । సక్తగంధర్వచారాయ
తేజసాం నిధయేనమః । దివసేశాయ దివ్యాయ పర్వదీనాతిహారిణి ।
జగదీశాయ శర్వాయ ధ్యేయాయ పరమేష్ఠినే । తిమూర్తి మయ
రూపాయ జగతాం జ్ఞానమూర్తయే । తమో నిహంతే లోకానాం
త్రయీతమ ధరాయచ । గృహాయ గృహరాజాయ భాస్కరాయ
నమోనమః ॥ వివస్వతేచ రవయే తరుణాయ నమోనమః । రక్షాయ
సర్వజగయం చక్షుషే కర్మసాక్షిణే । రక్షితాఖలలోకాయ విష్ణురూ
పాయతేనమః । తపనాయ సచిత్రేచ తపోరూపాయ సాధనే । అరు
ణాయ ద్యుమణయే బాలినేచాం శుమాలినే । శశ్వద్రక్షితలోకాయ
విశ్వరూపాయతేనమః । గరుడాగ్రజసుతాయ జగదానందహేతవే ।
నిగమాగమ వేద్యాయ నమోనారాయచ దయాపరాయ దివ్యాయ
దివ్యమూర్తి ధరాయచ । ప్రద్యోతనాయ వంద్యాయ సత్య సంధా
యతేనమః । దినాకరాయ సూర్యాయ శూరాయాంశు సుతేనమః ।
సర్వజీవ దయాభూత కారణాయ కలాపినే । ఖద్యోతనాయ రుద్రాయ
విద్యుతేచ ప్రభావతే ॥ సహస్రాంశు విరాజాయ సర్వ దేవామయా
యచ । లోకాయ లోకమణయే లోకానాం బాంధవాయచ । పినా
కినే చక్రభృతే పుణ్యశ్లోకాయతేనమః ॥ జనాధారాయ శేషాయ
సురశ్రేష్ఠాభిషందినే । మనోజవాయ జటినే జీవితాంత కరాయచ ।
దుర్జయాయ దురంతాయ జామగాన ప్రియాయచ । చరాచర స్వ
రూపాయ సర్వేశాయ నమోనమః ॥ నమోనమస్తే జగతాం నివాస
జగద్ధితాధారజగత్స్వరూపజగత్పదంగార భవశ్చరేశతయ్యేవ సర్వం
లయమేష్యతీదం ॥ నమోనమః కారణకారణాయ నమోనమః కార్య
కరాయభానో ॥ నమోనమస్తే పురుషోత్తమాయనమః పరేశాయా
హిరణ్యరూప ॥ జయభాసుర భూతాత్మనే భూతభావనకామద । త్వం
కర్తా సర్వలోకానాం హర్తా పాలయితాప్రభో । త్వం సర్వజగతాం
యోని రనాది స్త్రిజగాంతకృతే త్వమింద స్త్వంయమ స్త్వస్మాత్త్వం

రుద్రస్త్యం జలాధిపః । త్వమగ్నిస్త్యంచ పవనః త్వం ధాతాత్వం ప్ర
జాపతిః ॥ ఋగ్వేదస్త్యం యజుర్వేదస్త్యం సామవేదస్త్యధర్వచ ॥ త్వం
స్వాహాత్వం వషణచరః త్వం సదాలాకపావకః । ఇత్యేవం లోకనా
ధస్య భానోరమితతేజసః । నామాం సహస్రిం విప్రింద్ర కీర్తితం
పరమపితా । విశ్వామిత్రేణ మునినా లోకానుగ్రహ కాంక్షితా ।
షణ్మసజప్యతిస్థంతి కామితార్థాన సంశయః ॥ కామితార్థప్రదం
స్యాణాం పుత్రప్రాతాభివర్ధనం రాజాగ్ని శత్రుకవ్యాఘ్రుచోరబాధా
వినాశనం । ఋణరోగాది దారిద్ర సర్వరోగాపహరకం । వివాహం
భూమి లాభంచ ధన రాజ్యాది వర్ధనం । దుష్టకుష్ట్యాది నిర్మూలమా
యుర్వర్ధన ముత్తమం । మనోరథ మహాద్యోగ సర్వయాత్ర ఫల
ప్రదం ॥ యః పఠేచ్ఛుణ్ణయా ద్వాపి లిఖే ద్భక్త్యా సమాహితః ॥
తులా పుష్కసహస్రేషు సర్వక్రితుషు యత్ఫలం కాశీయాత్రాసు య
త్పుణ్యం మహాదానేషు యత్ఫలం । తత్ఫలంస నర శ్రేష్ఠ సంపాదోతి
నసంశయః । సర్వాయుస్స సుఖభూత్వా భుక్త్వా భోగాననేకశః । దివ్య
పుష్పక మారుహ్య దేహంతేషు అవర్జితం ॥ కిన్నరై సేన్య మాన
స్సన్ సూర్యసాయజ్య మాపుయాత్ ॥ యతో జగత్స్థావర జంగ
మాఖ్యం లయంతి యప్రేష్యతి జీవలోకః । తత్ప్రాకృతం రూప
మజాద్యభీష్టం నతోస్మి మాయామయ మప్రేమేయం ॥ ధృత పద్మ
ద్వయం భీమతేజోమండల మధ్యగం । సర్వవ్యాధిప్రశమనం ఛాయా
స్థిష్ఠ తనుం భజే ॥

ఇతి సూర్య సహస్రినామస్తోత్రం సంపూర్ణమ్.

అ నా వృ ష్ట్యా ది దో ష ప రి హా ర శా ం తి ః .

పూర్వోక్త ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ అస్మి
న్ద్రామే అస్మిన్దేశే అస్మిన్ రాష్ట్రే అనావృష్ట్యాది దోష పరిహారార్థం
సద్యస్సునృప్రసిద్ధ్యర్థం వాపీకూపతటాకాది పరిపూర్తిసిద్ధ్యర్థం ఋష్య

శృంగ ఆవాహనాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణః పుణ్యాహవాచనాఖ్యం
 కర్మకరిష్యే । తదంగ గణపతిపూజాం కుర్యాత్ । శరుణాకలశస్థాపనం
 కుర్యా ॥ పురుషసూక్తవిధానేన షోడశోపచార పూజాంకుర్యాత్ ॥
 తదంగ ఋత్విగ్గరణం కరిష్యే ॥ ఆదా ఆచార్య బ్రహ్మఋత్విగ్గ
 రణం దద్యాత్ । ఆదా గణపతి ప్రార్థనంకుర్యాత్ । శ్లో! ఋష్య
 శృంగాయ మునయే విభాండక సుతాయవై । సమశ్శాంతాధిపతయే
 సద్యసద్యవృష్టి హేతవే । పీవోన్నాం-మనీషా ఇమంమే-షీః । ఉన్నం
 భయ-దృతం । మిద్యున్మహాసో-వర్షమంతి పురోవాతః-ఘోతరావృ
 థ్నాన్వహా । షర్జన్యాయ-పురుషీణాం షర్జన్యోవసోధారా-సంపూరయతి
 సమానమే తదుదకం-అగ్నయ ఇతి । ఏతైర్మంత్రైః ఏకైకస్య అష్ట
 త్తర శతజపంకుర్యాత్ । సర్వేఋత్విజః జానుదఘ్నం వానాభిదఘ్నం
 వాజల మధ్యే స్థిత్యావారుణాను వాకా సంతల్పపూర్వేణ పశేత్ ।
 కృతవీర్యసుతో రాజాన్సహస్ర భుజమండలః । అవతారో హరేస్సా
 త్తాత్యలయే త్వృధివీం మహీం । చంద్రవ్రథం పంకజసన్నివిష్టం
 పాశాంకుశాభీతి వరం దధానం । ముక్తా కలాపాంచిత సర్పగత్యం
 ధ్యాయేత్సన్నం వరుణం సువృష్ట్యై ॥ ఇతి సర్వే ఋత్విజః ప్రార్థనా
 సుబ్రహ్మణ్యోహ్యంకుర్యాత్ ॥ సుబ్రహ్మణ్యో ఇతితిః । ఇంద్రా
 గచ్ఛ-ఉపస్తరణమసి । ఏహి షర్జన్యతిః । ఏహంద్రతిః । ఏహివరుణ
 తిః ॥ ఏహి పుష్కలావర్తక మేఘతిః । మాందాః । వాళాః-సురా
 వ్తాః । ఇహవర్షయంతుః షర్జన్యోవసోధారా-సంపూరయతి । పుష్కలా
 వర్తకై శ్మేషే ప్రవర్షంతు వసుంధరాం । విద్యద్గర్జిత సన్నిధంతో
 యాత్తానం సమావ్యహం । యస్యకే శేషుజీమూత సద్యస్వరాంగ
 సంధిషు । కుతౌ సముద్రాశ్చత్వారస్తైతోయాత్మనేనమః । సమాన
 మెతదుదకం-దిశం జన్వంత్యగ్నయ ఇతి ॥ ఓం సమోభగవతే వరు
 ణాయ జలాధిపతయే మకరవాహనాయ పాశహస్తాయ విష్ణుభక్తాయ
 నానాలంకృత మేఘపస్తాచాచ్ఛాన విద్యుత్పకాశ ద్వీపబాల్వా దోవ్య
 మ్నిషున గర్జిత జీమూత ఘోషాలంకృత సర్వనదీతటాక వాపీకూప
 సమ్మధి సంపూర్ణ బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వర రాజర్షి దేవద్యుజగణా

నాగ సకలజీవ ప్రాణాధార సకలజీవ ఆహారార్థం శీఘ్రమేవ వరుణ ఆ
గచ్ఛవర్ష ప్రతిబాధం నివారయ నివారయ । వర్షంధారయ ధారయ ।
వర్షం విముంచయ విముంచయ పశ్చాద్వాతం శమయ శమయ పురో
వాతం జనయ జనయ మహావృష్టిం స్రావయ స్రావయ సద్యః సువృ
ష్టిం దేహి పర్జన్యం ॥ అస్మిన్నామే అస్మిన్నైశే అస్మిన్రాష్ట్రే అనా
వృష్టి దోషపరిహారోస్తు ॥ సద్యః సువృష్టి సిద్ధిరస్తు ॥ కేచిత్ చతుష్ప
ధే దేవాలయసన్నిధే సుబ్రహ్మణ్యహ్యనం కుర్యాత్ ॥ తతః వారు
ణాను వాకాన్పఠేత్ ॥ వారుణ అధ్యాయుః । ఆప ఉదంతుః । ఉదాయు
షా । వాచామేంద్రియేణా । ప్రజాపతిర్యజ్ఞాః । ధృవోసీత్యాహ । యో
వైసప్తదశం । ఇంద్రింవో హవామహే । ప్రజాపతిస్తావరుణం । వష
టూరోసా సౌరీం వరుణమాశ్విని మింద్రింవోనరః । అగ్నింవా ఏతస్య
ప్రజాపతిర్యుణాయ ॥ యావామింద్రావరుణా మారుతమసి మరుతా
మోజః । దేవావసవ్యా అగ్నే । మారుతమసి మరుతామోజ ఇతి ।
దేవావసవ్యా దేవాశ్శ్వస్త్వాః । అగ్నివారయం । ఏతద్వా అసాం ।
అసాంత్యైమః । ఇంద్రాగ్నిభ్యంత్యా సయుజాయుజా । వృష్టీససీరుషా
జ్యోతీగంషి కురుతే । కుదోవా ఏషః । వసోధారాం జహోతిః । అగ్ని
ద్దేవేభ్యోపాకామత్ । సమీచీనామాసి । హిరణ్యవర్ణాః । అసాంగ్ర
హాః । వారుణావైకీతః । దేవావై యజ్ఞమాగ్నిధే । అవభృథ
యజుగంషి । కూప్యాభ్యస్వాహా । అదభ్యస్వాహా । పృథివ్యైస్వాహా ।
ఆబ్రహ్మః । ఆకౌవాజీ । జజ్జబీజం । యోవా అశ్వస్య మేధ్యస్య ।
బ్రహ్మ సంధత్తం । పవమానః । ప్రజాపతి సవితాభూత్వా । ఉత్తర
స్యాం వేద్యాం । వసూనాత్వాం । అసాంయోద్రీవణే । యంతు నద
యః । ఆపోదేవీః । యత్రేగ్రావణ్ణా । యద్దిదీక్షే । వారుణోవా అ
శ్వః । యద్యశ్వం । తదాహుః । ఏషవై విభూః । తార్ప్యేణ । ఆది
త్యాశ్చ । ప్రజాపతింవై దేవాః పితరం । ప్రజాపతిర్దేవాః । ఇయం
వాదిసరః । కశ్చిద్ధవై । యచ్ఛామృతగం । సర్వాదిశస్సర్వాందివం ।
అగ్నిశ్చ జాతవేదాశ్చేతి ప్రశ్నంతం జపేత్ । తస్యవై మేఘః । తస్య
వైద్వా । ప్రజాపతిస్సంభీయమాణః । సునర్ణం ఘృతం । సహస్రశీ
షా । అదభ్యస్సంభూతః । భర్తాసంభీయమాణః । అంభస్యపారే ।

ఆదిత్యోవా. ఏష ఏతత్ | ఆదిత్యోవై తేజః | పీవోన్నాం | పశ్చాంతం
 జపేత్ | తతః దశ్శాంతులు-మిత్రోసి-ఇత్యాది న్యాసపూర్వకసహస్ర
 ఘటాభిషేక కాలమంగు తటాకంలోగాని ప్రవాహంలోగాని నాభి
 దక్షుజల స్థితులయి వారుణ అధ్యాలు శతాను వాకములు చెప్ప
 వలెను..... వం బీజం | రుం శక్తిః | ణం కీలకం | అస్యశ్రీ ధ్వవా
 సుత్యైత్యస్య మంత్రస్య | ఋష్యశృంగఋషిః | అనుష్టుప్సందః |
 వరుణో దేవతా | ఇంద్రప్రీతర్థే వర్షప్రతిబంధక నివారణార్థే జపేవిని
 యోగః | ధృవాసుత్వా అంగు-నమః | సుక్షీతయః | తర్జ-నమః |
 అస్మత్పాశం మధ్య-నమః | వరుణోము మోచత్ అనా - నమః ||
 అవో వన్వానా ఆదితేరుపస్థాత్ కని-భ్యాం నమః || యాయం పాత
 స్వస్తిభిస్సదానః ౩ రతల-నమః || ఏవం హృదయాది న్యాసః || భూ
 ర్భువస్సువరోమితి దిగ్భంధః | ధ్యానం | శ్లోకం | ఋష్యశృంగాయ
 మునయే విభాండక సుతాయవై | నమశ్శాంతాధి పతయే సడ్యస్స
 ద్వృష్టి హేతవే | ధృవా సుత్వాసుక్షీతయస్సు పేశస్తావ్యా ౩ అస్మ
 త్పాశం వరుణోము మోచత్ | అవోవన్వానా ఆదితేరుప సాద్యాయం
 పాతస్వ స్తిభిస్సదానః || ౧౦౮ ఈమంత్రము జపముచేయవలెను.
 శతాను వాక ౩౧ మః .

ఎట్లనగా-త్వమగ్నే, త్వమగ్నే ప్రతిపూరుషం ప్రతిపూరుషం
 రుద్రోవా ఏషః | రుద్రోవా ఏషః | ఆశుశ్శిశానః | ఋచాంప్రాచీం
 తేమామసురాణాం | సువర్గాయనా ఏషలోకాయ చియ్యతే యగ్ని
 స్తం | సువర్గాయనా ఏషలోకాయ దేవరథః | సువర్గాయనా ఏషలో
 కాయ చీయతేయ దగ్నిర్వజః | అసావాదిత్యో దశర్షవభాం | సౌరీం
 అసౌసోమాశాద్రం | ఇంద్రస్య వజ్రోసి వార్తః | ఘ్న స్తసూపాః | వసో
 ర్ధారాం సువర్ణఘర్మం | సహస్రశీర్షా | అద్యస్సమ్భూతః | దశ్శాం
 తులు ౧౦ అణోరణీయాని త్రిప్రశ్శాంతం అనగా ఖండలు ౭౦ యిం
 దులో సంహితలోవి ౧౩ పరామంశిలోవి ౪ చిత్తిలోవి ౩ నాగాయ
 ణంలోవి ౭౦ | దశ్శాంతులు ౧౦ మొత్తం ౧౦౦ ||

విచ్చిన్నో పాసన సూత్రమ్.

నిత్యోధార్యోఽనుగతోమంధ్యశ్రోత్రియాగారాద్వా హార్య ఉపవాసశ్చాస్యతరస్య భార్యాయాః శత్యుర్వాసుగతేఽపి వోత్తర యాజుషుయానోఽపవసేత్ || ఆప|| గృ|| ఖం|| ౫||

(బౌపసనాగ్ని) నిత్యమయినది. ధరింపదగినది. (ఆత్మయం దారోపణ జేయదగినది) (ఆయగ్ని) చల్లారినయెడ మధింపదగినది. లేక వేదాధ్యయన సంపన్నునియొక్క గృహమువలన దీసికొని రాదగినది. భార్యకయినను భర్తకయినను (సాయం ప్రాతఃకాలములలో * నొక్కకాలమందుపవాసము, లేక చల్లారినప్పుడు ఉత్తరమంత్రముచేత (ఆయాశ్చ అనుమంత్రముచేత హోమము జేసినయెడ ఉపవాసము జేయనక్కరలేదు.

శాట్యాయన సూత్రమ్.

చతుర్థీ హోమా దుపర్యాపాన నాగ్నా వనుగతేఽయాశ్చ త్యాత్రి రాత్రాన్మనో జ్యోతిర్జ్వలతామితి చాసప్తరాత్రాదత ఊర్ధ్వ మాద్వాదశ రాత్రాత్తిస్సంత మతీస్తంతుంతన్వక్, ఉన్ముధ్యస్వాగేఽ. త్రియస్తిగ్ంశ తంతవ, ఇతిచ ప్రాణాయామశ్శతం చా వింశతి రాత్రాదుపవా సంచాత్రిగ్ం శతిరాత్రాదత ఊర్ధ్వమాషష్ఠి రాత్రా త్త్రిసోరాత్రీరుపవసే దతఊర్ధ్వ మాసంవత్స రాత్పాజాపత్యంవిహిత మత ఊర్ధ్వం కాలబహుత్వే దోషగురుత్వ మేనస్సు గురుషు గురూణి లఘుషు లఘూని శుచికరాణి భవంతి ||

వివాహ శేషహోమము తరువాత బౌపసనాగ్ని చల్లారిపో మూడురోజులపర్యంతము (హోమములేనియెడ) “ఆయాశ్చాగ్నే” అను మంత్రముచేత (హోమము జేయవలసినది,) ఏడవరోజు పర్యంతము లేనియెడ “మనోజ్యోతిర్జ్వలతాం” అను మంత్రముచేత (హోమము

* ప్రాతః కాలమందగ్ని చల్లారినయెడ సాయంకాలము వరకు నుపవాసము, సాయంకాలమున చల్లారినయెడ మరుచటిరోజు మధ్యాహ్నమువఱకు నుపవాసము, ఆయుపవాసము. దంపతులిద్దరును జేయవలసినదిని కొందరిమతము; దంపతులలో నొక్కరు మాత్రమే జేయవలసినదిని కొందరిమతము

(ను జేయవలసినది.) అటుపిమ్మట పండ్రెండవరోజు పర్యంతము (లేని యెడ) మూడు తంతుమతీబుక్కులు అనగా “తంతుం తన్వన్ ఉమ్మ ధ్యసాగ్నే. తయస్త్రిగ్ శత తవ;” (అను మూడుమంత్రములచేత హోమము జేయవలసినది) ఇరువదవరోజు పర్యంతము (లేనియెడ) చూరు మార్లు ప్రాణారూపమును తంతుమతీబుక్కులచే హోమమును జేయ వలసినది) ముప్పదవరోజు పర్యంతము లేనియెడ ఉపవాసమును తంతు మతీ బుక్కులచే హోమమును జేయవలసినది.

అటుపిమ్మట అరువదవరోజు పర్యంతము మూడురోజులుపవా సము జేయవలసినది. అటుపిమ్మట సంవసరపర్యంతము ప్రాజాపత్య కృత్రము జెప్పబడినది. అటుపిమ్మట కాలవిస్తారము జరిగినయెడ దోషవిస్తారము దోషములు గొప్పవయినయెడ ప్రాయశ్చిత్తములు గొప్పవగుచున్నవి. (దోషములు) స్వల్పమయినయెడ (ప్రాయశ్చిత్త ములు) స్వల్పములగుచున్నవి.

విచ్చిన్నోపాసనమ్.

దర్భేష్వా సీనోదర్భాం ధారయ మాణః పత్వా సహప్రాణా నాయమ్య సంకల్పం కరోత || ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభ తిథౌ శ్రీమాన్ గోత్రః నామధేయోఽహం శ్రీమతః గోత్రస్య నామ ధేయస్య భగవత్ప్రత్యర్థం * బౌపాసనాగ్ని మాధాస్యే విచ్చిన్న సం ధానార్థం || అర్థము స్పష్టము. \

అ. శ్లో|| ప్రాచీ పూర్వ ముదక్సం స్థం దక్షిణారంభ మాలి ఖేత్ || తథోదీచీః పుగస్సంస్థం పశ్చిమారంభ మాలిఖేత్ ||

(ప్రశుద్ధమయిన సూమియందు పిండియుంచి దానిని పలకవలె నలుదిశలయందును సమచుగా జేసి దానియందు రెండు దర్భలచేత) ముందుగా దక్షిణదిక్కునం దారంభముగాను ఉత్తర దిక్కునందు సమాప్తిగాను తూర్పుకొనలుగల (మూడురేఖలను) గీయునది. ఆ ప్రకారముగానే పడమరదిక్కునందారంభముగాను తూర్పుదిక్కునం దు సమాప్తిగా నుత్తరపు కొనలుగల (మూడురేఖలను) గీయునది)

* పరిస్థరణమునగా నగ్నికి నలుదిశలయందును వేయుదర్భలు.

3॥ అవాక్కరోఽభ్యుత్య నిధాయవహి ముత్సిచ్యతే వోక్ష
ణత్రోయ శేషమ్ । ప్రాక్రోయమన్యం నిదధాత్య దగ్వాయథా బహి
సాన్యచ్చ పరిస్తరాణామ్॥

ఆరేఖలు గీచినస్థలమందు బోర్లొంపబడిన హస్తముచే నుదకము
జల్లి (దానియందు) అగ్నినుంచి మిగిలినయుదకమును వదలివేయవలసి
నది. మరియొక యుదకపాత్రమును పరిస్తరణ దర్భలకు వెలుపలగా
తూర్పు భాగమందయిన సుత్తరభాగమండయిన నుంచవలసినది.

౪॥ భూర్భువస్సుప్తరోమిత్యగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య భూర్భువస్సుప్త
రోమ్ ॥ అర్థము స్పష్టము.

*॥ చత్వారిశృంగాత్రయోఅన్యపాదా ద్వేశీర్వేస్తప్తహస్తాసా
అన్య! త్రిధాబద్ధో పృథ్వరోఽపీతి మహాదేవో నర్త్యాగ్ం ఆవి
వేత ॥ (ఋ-౪-౫౮-౩-తై- ఆ ౧౦- ౧౦- ౩)

ఈ (అగ్నికి) నాలుగు (వేదములు) శృంగములు. మూడు
(సవనములు) పాదములు (ప్రాయణియోదయనీయలు) రెండు శిర
స్సులు. ఇతనికి (ఛందస్సులు) ఏడుహస్తములు. (ఫలమును) వర్షిం
చెడి, అనఁగా (ఫలమును) ఇచ్చెడి అగ్ని (మంత్ర బ్రాహ్మణ, కల్ప
ములచే) మూడువిధములుగఁ గట్టఁబడినవాడగుచు ధ్వని జేయుచు
న్నాడు. మహాత్ముడగు దేవుడు, అనఁగా నగ్ని మనుష్యులయందు
ప్రవేశింపుచున్నాడు.

౬॥ సప్తహస్తశ్చతుశ్శృంగ సప్తజహ్వో ద్విశీర్షకః । త్రిపా
త్ప్రసన్నవదన స్సుఖాసీన శ్శుచిస్సితః । స్వాహంతు దక్షిణే పార్శ్వే
దేవీంవామే స్వధాం తథా । బిభర్షదక్షిణహస్తైస్తు శక్తిమన్నం స్రుచం
సుప్రసం తోమరల వ్యజనం వామైర్హృత పాతంతు ధారయన్॥

(అగ్ని) ఏడుచేతులు నాలుగు కొమ్ములు ఏడుజహ్వలు రెండు
శిరస్సులుమూడు పాదములు నిర్మలమైనమఖము సుఖముగాకూర్చుం

* ఈమంత్రమునకు నిరుక్తాది గ్రంథములయందనేకార్థములు
ప్రాయఁబడినవి- వానిలో నగ్ని పరమగు నథమిచ్చుట ప్రాయఁబడినది.

డుబయు స్వచ్ఛమైన చిరునవ్వునుగలవాఁడు. దక్షిణభాగమందు స్వాహాదేవిని వామభాగమందు స్వహాదేవిని ధరింపుచున్నవాఁడు. దక్షిణహస్తముల (నాల్గింటిచేత) శక్తిని అన్నమును సుక్కును స్రవమును, వామహస్తముల (మూడింటిచేత) తోమరమును నాయుధమును వింజారమును ఆజ్యపాత్రమును ధరింపుచున్నవాఁడు.

2॥ మేషారూఢం జటాబద్ధం గౌరవర్ణం మహాజనం । ధూమధ్వజం లోహితాక్షం సప్తార్చిస్సర్వకామదం । ఆత్మాభిముఖ మాసీన మేవం ధ్యాయేద్ధతాశనమ్ ॥

మేషమునెక్కి గట్టుబడినజడలును పచ్చనికాంతియు అధికతేజస్సును ధూమమును చిహ్నమును ఎర్రనికన్నులును ఏడుజ్వాలలును గలిగి అన్ని కోరికలనిచ్చువాడయి తనకభిముఖముగ కూర్చున్న యగ్ని సీ పౌకారముగఁ దలంపుచున్నాను.

*౮॥ ప్రషహి దేవః ప్రదిశోఽస్తుసర్వాః పూర్వోహిజాతస్స ఉగర్భైరంతః । సవిజాయమాన స్సజనిషమాణ ప్రత్యజ్ఞా స్తిష్ఠతివిశ్వతోముఖః ॥ ౧-౧-౧౦-౩)

[పకాశమానుడయిన ఈ (అగ్ని) సమస్తమయిన దిక్కులను వ్యాపించి ముందుగాపుట్టినవాఁడు ఆయగ్నియే గర్భమందున్నవాడు ఆయగ్నియే పుట్టుచున్నవాడు. ఆయగ్నియే పుట్టగలవాఁడు అభిముఖుఁడు అన్నిదిశలయందు ముఖములు గలవాఁడుగాను నున్నాడు.

౯॥ ప్రాజ్ఞాగ్నే మమాభిముఖోభవ, సుముఖోభవ, సుహృసనోభవ, వరదోభవ, యథోక్తజిహ్వా హవిర్గ్రహణ ॥

౧౦॥ ఓంభూర్భువస్సువః ॥ అర్థము స్పష్టము.

* ఈమంత్రమునకు నాగాయంను శ్రీవిద్యారణ్యులవారు పరబ్రహ్మపరముగానర్థము వాసిరి. ఇచ్చటసందర్భముననుసరించి యగ్ని పరముగ నర్థము వాయబడినది.

౧౧॥ ఓం తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహి॥ ధియో
యోనః ప్రచోదయాత్॥ (ఋ-౩-౬-౨-౧౦-తై- సం ౧-౫-౬-౪)
ఎవడు మాయొక్క కర్మలను ప్రేరణజేయుచున్నాడో అట్టిజగ
త్సృష్టయొక్క కోరదగిన తేజస్సును దలంపుచున్నాడనుట.

౧౨॥ సోదజేన పాణినా ప్రదక్షిణముగ్నిం పరిసమూహ్యః
అలంకృత్య అగ్నయేనమః॥ హుతవహోనమః॥ హుతాశినేనమః॥
కృష్ణవత్క్రనేనమః॥ దేవముఖాయనమః॥ సప్తజిహ్వాయనమః॥ వైశ్వా
నరాయనమః॥ జాతవేదసేనమః॥

ఉదకముగల హస్తముచేతఁ బ్రదక్షిణముగా నగ్నికి (జుట్టును)
దుడిచి అలంకరించి॥ శేషముస్పష్టము.

౧౩॥ ఇతి ప్రాగాది ప్రదక్షిణ మక్షతాభిర ల కృత్యాప్తదిక్ష
ఈప్రకారముగా, అనఁగా “అగ్నయేనమః” అనునది మొదలు
గాఁగ యెనిమిదివాక్యములచేతఁ తూర్పుదిశ మొదలెనిమిది దిశలు
యందుఁ ప్రదక్షిణముగా నక్షతలు మొదలగువానిచేత నలంకరించి॥

౧౪॥ ప్రాగుదగ్గైర్దర్భైర్గ్నింపరి స్త్రాణాతి దక్షిణైరుత్తరైః
ప్రాగగ్నైః పూర్వైః పశ్చిమైశ్చోదగగ్నైర్దక్షిణైరుత్తరైరధరైశ్చ
ప్రాగగ్రములు నుత్తరాగ్రములైన దర్భలచేత నగ్నికి (జుట్టును)
పరిస్తరణము వేయవలసినది. అనఁగా నగ్నికి నలుదిశలయందు దర్భ
లను బరుచునది. దక్షిణమందు నుత్తరమందును దూర్పుకొనలు గలుగు
గునట్టియు దూర్పునందును బడమరయందు నుత్తరపుకొనలు గలుగు
నట్టియు (దర్భలచేత) పరిస్తరణము వేయవలసినది. దక్షిణ దర్భలను
(దూర్పు, పడమరభాగములయందుంచినదర్భలకు) మీదుగాను ఉత్త
రదర్భలను (తూర్పు పడమరలయందు వేసినదర్భలక్రిందుగాను నుంచ
వలసినది)

౧౫॥ ఉత్తరేణగ్నిం ప్రాగగ్నైః దర్భాత్సగ్న్స్తీర్య॥
అగ్నికి నుత్తరభాగమందు దూర్పుకొనలు ల దర్భలను బరుచునది
౧౬॥ ద్వంద్వస్యచి పాత్యాణి ప్రియుక్తి, * దర్వాజ.
స్థాత్యా, పోక్షణసువానితి, చత్వారి పాత్యాణి ప్రియుగజ్యుత్॥

(ఆ పరచిన దర్భలయందు) పాత్రములను ద్విందముగా బోర గింపవలసినది. దర్వి, ఆజ్యస్థాలి, ప్రోక్షణి స్రువము, అనెడి నాలుగు పాత్రములను నుంచవలసినది

౧౭॥ సమాసాగ్రా ద్వాదర్భాప్రాదేశమాత్రో పవి తేకృత్వా తృణంకాష్ఠంవాంతర్థాయ చినత్తిననఖేన, అప ఉపస్పృశ్య, మూలా దారాభ్యాగ్రదద్భి రనుమృజ్య ప్రోక్షణీ ధాన్యాం పాగ్రగ్రే నిధా యత స్యామప ఆనీయ ప్రాచీస్తీరుత్తానాభ్యాం పాణిభ్యా మంగుష్ఠాప కనిష్ఠికాభ్యా ముదగగ్రే గృహీతోత్పాయ ॥

సమములును కొనలుగలవియు ప్రాదేశపరిమాణములనగు రెండుదర్భలను పవిత్రములుగాఁజేసి (ఆ పవిత్రముయొక్క మొదళ్లను) (నుటియొక) మరియొకదర్భనయినను పుడకనయినను వ్యవధిరానుంచు కొని కోయవలసినది. గోశృచేత గోయఁగూడదు. ఉదకమును స్పృశించి (ఆపవిత్రమును) మొదటినుంచి చివరదాక నుదకముచేదుడిచి ప్రోక్షణీపాత్రయందుఁ ప్రాగ్రగ్రముగానుంచి ఆప్రోక్షణీపాత్రయందుద కమునుంచి యుత్తరానములయిన హస్తములయొక్క యంగుష్ఠనామికల చేత (ఆ పవిత్రమును) నుత్తరాగ్రముగా పట్టుకుని (ఆ పవిత్రముచేత ఆయుదకమును) తూర్పుగా ముమ్మారు పరిశుద్ధిఁ జేయవలసిన.

౧౮॥ సపవిత్రేణ పాణినాపాత్రాణి సంమృశ్య, పాత్రాణ్యద క్షప్తవా ముత్తనానికృత్వా, త్రిః ప్రోక్ష్య పాత్రాణి, తత్పాత్రం విసృజ్య॥

పవిత్రముతోఁగూడిన హస్తముచే పాత్రములను స్పృశించి, యుత్తరము ఖము గలుగునట్లైతి ముమ్మారుప్రోక్షించి యా ప్రోక్షణీ పాత్రమును వదలివేయవలసినది

౧౯॥ ఆజ్యం విలంబ్య. అపరేణాగ్నిం వవితాంతస్త్వి తాయా మాజ్యస్థాల్యా మాజ్యంనిరూప్య, ఉదీచోఽంగారానిరూహ్య, తేష్వ ధిశ్శిశ్య, జ్వలతా పిర్భేణావద్యుత్య ద్వే ధర్భాగ్రే (తృణ మంతా

*దర్విఁగూడఁగా హోమముజేసెడిపాత్రము. ఆజ్యస్థాలి యనఁగా ఆజ్యమునుంచెడి పాత్రము సువమనఁగా ఆజ్యపాత్రములోనుంచి హోమపాత్రమందాజ్యము నుంచెడి పాత్రము.

ర్థాయ) ప్రిచ్ఛద్య, అప ఉపస్పృశ్య, ప్రత్యౌశ్య, దర్భాగ్నే తస్మి
నాజ్యే ప్రాప్య, పునరప ఉపస్పృశ్యతిః పర్యగ్నికృత్యా, ఉదగు
ద్వాస్య వత్సోకుర్వన్, అంగారాస్పృత్యాహ్య ॥

ఆజ్యమునుగాచి యగ్నికి పడమరభాగమున పవిత్రముతోగూ
డిన యా ఆజ్యపాత్రీయందాజ్యమునుంచి ఉత్తరమందున్న యంగార
ములను (అగ్నిలోనుంచి) విడదీసి యా యంగారములయందు (ఆజ్య
పాత్రీమును) వుంచి జ్వలింపుచున్న దర్భచే (ఆజ్యమందు) తలకిందు
గాఁ బ్రకాశింపఁజేసి రెండు దర్భాగ్నిములను (మఱియొక) దర్భను
వ్యవధానముగా నుంచుకొని కోసి ఉదకము స్పృశించి దర్భాగ్నిము
లను కడిగి ఆ ఆజ్యమందుంచి తిరిగి ఉదకమును స్పృశించి (జ్వలింపు
చున్న దర్భచే) ఆజ్యమునకు ముమ్మారుపర్యగ్నికరణముజేసి అనఁగా
చుట్టు త్రిస్వి (ఆజ్యపాత్రమును అగ్నికి) ఉత్తరభాగమున మార్గము
జేయుచు దింసి, అంగరములను తిరిగి అగ్నిలోనికి దోయవలసినది.

౨౦॥ ఉదగగ్నిభ్యాం పవిత్రాభ్యాం పునరాహార మాజ్యం
తిరుత్పనాతి, ప్రాగలభ్య పశ్చాన్నీత్వా ప్రాగేవ సమాప్తిః॥

ఉత్తరాగ్నిములయిన పవిత్రముచేత తిరుగా ఆజ్యముముమ్మారు
రు ఉపరిభాగమందు పరిశుద్ధిఁజేయవలసినది. తూర్పువై పున ప్రారం
భించి పడమరవై పునకుఁ దీసికొనివచ్చి తూర్పువై పుననే సమాప్తి
(జేయవలసినది.)

౨౧॥ పవిత్రగ్నింధిం విసప్య ప్రత్యౌశ్య ప్రాగగ్నిమశ్నా పవి
త్రే అనుప్రహరతి॥

పవిత్రపు ముడివిప్పి కడిగి పవిత్రదర్భల అగ్నియందు బ్రాగ
గ్నిముఁగా నుంచవలసినది

౨౨॥ సుక్కువావశ్నా పృతితప్య, త్రిభిః దర్భాగ్నేస్సం మృ
జ్య, పునః ప్రతితప్య, ప్రోత్త్య, నిధాయ, దర్భానన్విసస్థి స్పృశ్యై
శ్నా ప్రాగగ్నిన్ప్రహరతి॥

సుక్కును స్రువము అగ్నియందుఁగాచి మూడు దర్భాగ్ని
ములచే ముందు సృక్కు తర్వాతసృవముదుడిచి మఱలగాచి (ఉదక
ముచే) ప్రోత్తింధి (ఆజ్యపాత్రమున కుత్తరభాగమందు సృక్కును దా

నికి ఉత్తరమందు సృవమునువుంచి తుడిచిన) దర్బలనుదకముచే కడిగి అగ్నియందు ప్రాగ్రములనుగా నుంచవలసినది.

అది తేనెనుమన్యస్వ, అనుమతేనెనుమన్యస్వ, సరస్వతేనెనుమన్యస్వ, దేవసవిత్రః ప్రసువ ॥

అదితి దేవి (నాచే జేయబడుచున్న కర్మను) అంగీకరింపుము. ఓ పౌర్ణమాసి దేవతా అంగీకరింపుము. ఓ సరస్వతీ అంగీకరింపుము ప్రేరకుడవగు పరమాత్మా ప్రేరణజేయుము.

౨౮॥ ఏకం, ద్వే, త్రిణి, చత్వారి, ఓం భూర్భువస్సువస్సాన్వహా! ప్రజాపతయ ఇదం నమమ ॥

(సువముచే స్రుక్కునందు “ఏకం, ద్వే, త్రిణి, చత్వారి.” (ఈ నాలుగువాక్యములచేత నాలుగుమారులూజ్యమునుంచి) “ఓం భూర్భువస్సువస్సాన్వహా” (ఈమంత్రముచే అగ్నియందు హోమము జేయవలసినది) ఈ (హోమ హవిస్సు) ప్రజాపతికొఱకు (నాకుకాదు)

౨౯॥ ఏకం, ద్వే, త్రిణి, చత్వారి, । అయాశ్చాగ్నేనైస్యనభి శస్త్రీశ్చ సత్యమి త్వమయా అసి ఆయప్రామనసః ధృతోయసా హవ్య మూహితేయోనో ధేహి భేష్టజగ్న్ స్వాహా. ఆయసేగ్నయ ఇదం నమమ॥ (త్రై-ఏకాగ్ని కాండ-౧-౫)

ఓ అగ్ని నీవు (భక్తులను) పొందదగినవాడవును దోషరహితుడవును సత్యస్వరూపుడవును (సర్వజరులను) బొందదగినవాడవును అగుచున్నావు. (మాచేతి నిన్ను) పొందిన మనస్సుచే ధరింప బడితివి. (మమ్ము) పొందిన (నీమనస్సుచేత) హవిస్సును (దేవతలకు) బొందింపుము (మాచే) బొందబడినవాడవగుచు మాకొఱకుభయభయమును అనగా భయనివారణమును కలుగ జేయుము.

౩౦॥ నానాక్రకారేణ సంభావిత సకలదోషనిర్హరణార్థం సర్వప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే ॥

నానావిధములచేత సంభవించిన సమస్తదోషపరిహారముకొరకు సర్వప్రాయశ్చిత్తహోమము జేయగలను.

౨౭॥ ఓం భూర్భువస్సుప్తస్సాన్వహా॥ ప్రజాపతయ ఇదం మమ॥
అర్థముస్పష్టము.

౨౮॥ అద్రితేనస్వమగ్న్స్థాః॥ అనుమతేనస్వమగ్న్స్థాః॥ సరస్వ
తేనస్వమగ్న్స్థాః॥ దేవసవిత్రః ప్రాసావీః॥

ఓ యదితిదేవీ (నాచే జేయఁబడినకర్మను) అంగీకరించితివి. ఓ
పార్ణమాసిదేవతా అంగీకరించితివి, ఓసరస్వతీ అంగీకరించితివి, ప్రేర
కుడవగు పరమాత్మా ప్రేరణజెసితివి.

౨౯॥ అనేక విచిన్నాపాసన హోమేన భగవాం త్వర్వాత్మక
స్సర్వం శ్రీ యజ్ఞేశ్వర సుప్రీణాతు॥ యజ్ఞేశ్వరార్పణమస్తు॥

ఈ విచిన్నాపాసన హోమముచేత భగవంతుడును సర్వస్వ
రూపుడును నగు యజ్ఞేశ్వరుఁడు సమస్త (కర్మనుగూర్చి) లెస్సగా దృ
ష్టినొందుగాక.

అధీతవేదస్య గృహగ్ధృహీత్వా నిధాయ వహ్నిం విధిసాస
మిందే॥ ఆజ్యంతు సంస్కృత్య సకృద్గృహీత్వా పరివ్రితేగ్నౌ జహు
యాడయాశ్చ॥ అయాచహోమమునకు సకృద్గృహణము.

విచిన్నాపాసనం సమాప్తమ్.

—♦ అథ సప్త హోతృ హోమః . ♦—

౧॥ పునః ప్రాణానాయమ్య, మమోపాత్త దుగితక్షయద్వారా
శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం, అనేకౌపాసనాంతరిత లోపప్రాయశ్చిత్తార్థం
*సప్తహోతారం హోమ్యామి॥

ఈమంత్రీమందు హోత అభ్యర్థుడు మొదలగు ఏడుగురు
హోతలు (హోమ నిర్వాహకులు) పుడుటవలన నీమంత్రీమునకు సప్త
హోతమని పేరు. ఈమంత్రీముచే హోమముచేయుటవలన నీ కర్మకు
సప్తహోతృ హోమమని పేరు

అనేకమగు ఔషధసహాయములయొక్క అభావముచే (సంభవింపిన)లోపమునకు పాప్రయశ్చిత్తనిమిత్తము సప్తహాత్మమంత్రముచే హామము జేయుచున్నాను.

౨॥ అది తేనెనుమన్యస్వ! అనుమతేనెనుమన్యస్వ! సరస్వతేనెనుమన్యస్వ! దేవసవిత్త్రేపసువ ॥

లోగడ ౨౩ సంఖ్యయందుండు అర్థము చూడుడు.

౩॥ ఏకం, ద్వే, త్రిణి, చత్వారి॥

“ఏకం, ద్వే, త్రిణి, చత్వారి,” (ఈనాలుగు వాక్యములచేత నాలుగుమార్లు స్తుతముచే సృక్కునందాజ్యమునుంచి హామమును జేయవలసినది.)

౪॥ మహాహవిర్హోతా! సత్య హవిరధ్వర్యుః! ఆచ్యుతపాజా అగ్నితా! ఆచ్యుతమనా ఉపవక్తా! అనాధృవ్యశాఽపృతిధృవ్యశ్చ యజ్ఞ స్యాభిగ్రహ! అయాస్య ఉద్ధాతా! ॥

ఈయజ్ఞమందుండు (ఋత్విక్కులలో) హోత, మహాహవియను ఋషిస్వరూపుడు. అధ్వర్యుడు సత్యహవియను ఋషి స్వరూపుడు, అగ్నిధ్రుడు ఆచ్యుతపాజుడను ఋషిస్వరూపుడు. బ్రహ్మ ఆచ్యుతమడను ఋషిస్వరూపుడు. యజ్ఞమునకు అభిగ్రహులు (ప్రస్తోతృ ప్రతిహర్తలు) అనాధృవ్యుడు అప్రతిధృవ్యుడు అను ఋషిస్వరూపులు ఉద్ధాత అయాస్యుడను ఋషిస్వరూపుడు.

౫॥ వాచస్పతే హృద్ధిధేనామన్! విధేమతేనామ! విధేస్తమస్తాకంనామ! వాచస్పతిస్సోమమపాత్! మాదైవ్యస్తంత్రశ్చేదిమామస్తువ్యః! నమోద్ధివే! నమః పృథివ్యైస్వాహా! (చిత్తిశాననవాకము.)

హృదయప్రేరకుడవును, (అందరిచే) నమస్కారము పొందువాడవగు ఓ వామస్పతీ నీకు నమస్కారము జేయుచున్నాము. మాయొక్క నామమును నీవు (దేవతలతో) చెప్పుము. వాచస్పతి (మాయజ్ఞ

మందు సోమపానము) జేసెను. (అందువలన మాగృహమందు) దేవ
సముదాయమున్ను మనుష్యసముదాయమున్ను విచ్ఛేదమును పొందక
పోగాక. ద్యులోకమునకు నమస్కారము. పృథివికి నమస్కారము
(అని) వాక్కుపలుకుచున్నది

౬॥ వాచస్పతయే బ్రహ్మణ ఇదం మమ॥

వాక్పతియైన బ్రహ్మకొఱకు. ఈ(హోమము) నాకుకాదు.

౭॥ నానాప్రకారేణ సంభాత సకలదోష నిర్హరణార్థం సర్వ
ప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే॥

౮॥ ఓం భూర్భువస్సుప్తస్సావ్వహే । ప్రజాపతయ ఇదంనమమ॥

౯॥ అదితేఽన్వమగ్ధస్థాః । అనుమతేఽన్వమగ్ధస్థాః । సరస్వ
తేఽన్వమగ్ధస్థాః । దేవసవితః ప్రాసావీః॥

పూర్వమందు అర్థము వ్రాయబడినది.

౧౦॥ అనేన సప్తహోతృహోమేన భగవాంత్సర్వాత్మక స్స
ర్వం శ్రీయజ్ఞేశ్వర స్సప్రీణాతు ॥

౧౧॥ యజ్ఞేశ్వరార్పణమస్తు ॥

ఈ సప్తహోతృ హోమముచేత భగవంతుడును సర్వాత్మ
కుడునగు యజ్ఞేశ్వరుడు లెస్సగా తృప్తినొందుగాక.

సప్తహోతృహోమము సమాప్తమ్.

♦ ప్రాతస్సాయమాచాసనహోమః

—ॐ—

౧॥ మమోపాత్త దురితక్షయద్వారా శ్రీ పరమేశ్వరప్రీత్యర్థం
(ప్రాతరాచాసనం) సాయమాచాసన హోమతండులై హోమ్యామి ॥

౨॥ భూర్భువస్సుప్తరోమ్ ॥

అర్థము స్పష్టము. ఈహోమము ప్రాతఃకాలమందును సాయం
కాలమందును బియ్యముచే జేయవలసినది. ఈహోమములు పరమ
లచేత సార్వభౌమముగా చేయవలయును.

3॥ చత్వారి శృంగాత్రయో అస్యపాదా ద్వేశీర్షే సప్తహస్తా
సోలస్య | త్రిభాబద్ధో వృషభోరోరపీతి ముహూర్దేవో మర్యాగం
అవివేకః ॥ ఈమంత్రార్థము విచ్చిన్నోపాసనమందు వాయుబడినది.

౪॥ సప్తహస్తశ్చతుశ్శృంగ సప్తజహ్వోద్విశీర్షకః | త్రిపా
త్ప్రసన్నవదన స్సుఖాసీన శ్శుచీస్మితః | స్వాహాంతు దక్షిణేపార్శ్వే
దేవీంవామే స్వధాం తథా | బిభృద్దక్షిణహస్తైస్తు శక్తిమన్నం సు
చం స్రువం | తోమరం వ్యజనం వామైర్ఘృతపాత్రంతు ధారయత్ ॥

౫॥ మేషారూఢం జటాబద్ధం గౌరవర్ణం మహాజనం | ధూమ
ధ్వజం లోహితాక్షం సప్తార్చిసర్వకామదం | ఆత్మాభిముఖ మాసీన
మేవంద్యాయేధుతాశనమ్ ॥

౬॥ ప్రషహిదేవః ప్రదిశోఽనుసర్వాః పూర్వోహితాత సుక్ష
గర్భే త్తంతః సవిజాయమాన సజవిష్యమాణః ప్రత్యజ్ఞుభా స్త్రివృత్తి
విశ్వతోముఖః ॥

౭॥ ప్రాజ్ఞుభాగేషు మమాభి ముఖోభవ, సముఖోభవ, సుప్ర
సన్నోభవ, వరదోభవ, యథోక్తజహ్వాయా హవిర్గృహాణ ॥

౮॥ ఓం భూర్భువస్సువః ॥ ఓం తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదే
వస్య ధీమహి | ధియో యోనః | ప్రచోదయాత్ ॥

౯॥ సోదకేన పాణినా ప్రదక్షిణమగ్నిం పరిసమూహ్య, అలం
కృత్య ॥

౧౦॥ అగ్నయేనమః | హుతవహాయనమః | హుతాశినేనమః
కృష్ణవత్క్రానేనమః | దేవముఖాయనమః | సప్తజహ్వాయనమః | వై
శ్వానరాయనమః | జాతవేదసేనమః ॥

౧౧॥ అదితేఽనుమన్యస్వ | అనుతుతేఽనుమన్యస్వ | సుప్త
తేఽనుమన్యస్వ | దేవసవిత్రః ప్రసువ ॥

౧౨॥ ఓం సూర్యాయస్వాహా॥ సూర్యాయేదంసమమ । అగ్నే
యేస్విష్టకృతేస్వాహా॥ అగ్నేయే స్విష్టకృత ఇదంసమమ॥ ఇతిపాఠః॥

౧౩॥ అగ్నేయేస్వాహా॥ అగ్నేయ ఇదంసమమ । అగ్నేయే
స్విష్టకృతేస్వాహా॥ అగ్నేయే స్విష్టకృత ఇదం సమమ॥ ఇతిసాయం॥

౧౪॥ అదితేఽన్వమగ్ధస్థాః । అనుమతేఽన్వమగ్ధస్థాః । సరస్వ
తేఽన్వమగ్ధస్థాః । దేవసవిత్రః ప్రసావీః ॥

ఔపాసనే హునేదేవ అంగుళీ నాంచ వామతః । వైశ్వదేవే
తథాన్యత్ర అంగుళీరగ్రతో హునత్ ॥

౧౫॥ అగ్నేత్వంతో అంతమ ఉతత్రాతా శ్చివోభవవదూభ్యః॥
ఓయగ్నే నీవు మాకుమిక్కిలి సమీపస్థుడవగుము. రక్షకుడ
వును సుఖకరుడవును గృహమందుండువాడవు నగుము.

౧౬॥ తంతావశోచిష్ఠదీదివ స్సుమ్నాయ నూన మీమహే
సభిభ్యః ॥ (ఋ ౫-౨౪-౧-తై-సం-౪-౪-౪-౪).

మిక్కిలిపరిశుద్ధుడగునట్టియు ప్రకాశింపుచున్నట్టియు (ఓయగ్నే)
అట్టినిన్ను మిత్రులమగు (మాయొక్క) సుఖముకొరకు మిక్కిలి యా
చింపుచున్నాము

౧౭॥ వసురగ్నిర్వసు శ్రవా అచ్ఛా నక్షీద్యుమ త్రమోర
యిందాః ॥

అగ్ని శ్రేష్ఠుడును వ్యాపించిన హవిస్సుగలవాడును మిక్కిలిప్రకాశిం
పువాడును అట్టి (ఓయగ్నే) నీవుమాకు అభిముఖముగా ధనమునిమ్ము.

౧౫-౧౬-౧౭-౧౮ మంత్రములు రెండేసిపాదములుగల విరా
ట్చందస్సుకలవి. వీటిఋషులు శ్రమముగ బంధు-విప్రబంధు-సుబంధు
శ్రుతబంధు అనువారు ౧౮॥ మంత్రము తైత్తిరీయ యజస్సునందు
గనుపించదు.

౧౮॥ సనోబోధి శ్రుధీహవ ముద్దుమ్మో అఘాయతస్సమ
స్మాత్ ॥ (ఋగ్-౨౪-౨-౩. తై-సం-౪-౪-౪-౮)

మమ్ము తెలిసికొమ్ము (మా) ఆహ్వానమునువినుము. పాపాత్తు
లదు అందరివలన మమ్ము రక్షింపుము.

౧౯॥ హోమ సాధ్వణ్యార్థ మనాజ్ఞాతత్రయ మంత్రజపంకరిష్యే॥
హోమసిద్ధినిమిత్తము “అనాజ్ఞాతం” అనునది మొదలుగాగల
మూడు మంత్రములను జపించుచున్నాను.

౨౦॥ అనాజ్ఞాతం యదాజ్ఞాతం యజ్ఞస్య క్రియతే మిథు ।
అగ్నే తదస్య కల్పయ త్వగ్ంహి వేద్య యథాతథం ॥ (తై-బ్రా-౩-
౨-౧౧-౫)

ఓయగ్నే నీవు (యజ్ఞముయొక్క) యదార్థము దెలిసినవాడవు
గనుక (చూచేత) దెలియపడనట్టియు తెలియబడినట్టియు యజ్ఞము
యొక్క యేభాగములోపింపజేయబడినదో ఆయజ్ఞముయొక్క లోపిం
పబడిన భాగమును పూర్తిజేయుము.

౨౧॥ పురుషసంమితో యజ్ఞయజ్ఞః పురుషసంమితః । అగ్నే
తదస్యకల్పయ త్వగ్ంహి వేద్యయథాతథం॥ (తై-బ్రా ౩-౨-౧౧-౫)
యజ్ఞము పురుషునితో సమానమయినది (పురుషునివలె అవ
యవలోపము లేనిది) యజ్ఞము పురుషునిచే జేయబడుచున్నది. ఓ
యగ్నే నీవు యజ్ఞముయొక్క యదార్థము దెలిసినవాడవు గనుక ఆ
యజ్ఞముయొక్క (అవయవలోపమును) పూర్తిజేయుము.

౨౨॥ యత్సక్తతా మనసా దీనదక్షానయజ్ఞస్య మన్వతే మ
రాసః । అగ్నిష్టథోతా క్రతువిద్విజ్ఞానా యజ్ఞోదేవాగ్ం ఋతుశో
యశ తి ॥ (తై-బ్రా-౩-౨-౧౧-౫)

బాలలవలె రక్షింపబడదగినట్టియు అసమర్థులయినట్టియు మను
ష్యులు యజ్ఞముయొక్క యే (భాగమును) మనస్సుచేత తెలిసికొనరో
ఆ తెలియని భాగమునుగూర్చి యజ్ఞవేత్త, విశేషజ్ఞానవంతుడు, యాగ

సమర్థుడు (దేవతల నాహ్వానము చేయువాడునగు అగ్ని, కాలముల యందు దేవతలను పూజింపుగాక.

౨౩|| అనేన ప్రాతరాపాసనహోమేన సాయమాపాసనహోమేన భగవాంత్సర్వాత్మక స్సర్వం శ్రీ యజ్ఞేశ్వరస్సు ప్రీణాతు । యజ్ఞేశ్వరార్పణమస్తు ॥

ఈ ప్రాతరాపాసన హోమముచేతను సాయమాపాసన హోమముచేతను భగవంతుడును సర్వస్వరూపుడునునగు యజ్ఞేశ్వరుడు తృప్తి నొందుగాక.

౨౪|| స్వస్తిశ్రద్ధాం మేధాం యశః ప్రజ్ఞాం విద్యాం బుద్ధిం శ్రియం బలమాయుష్యం తేజ ఆరోగ్యం దేహిమే హవ్యవాహన శ్రియం దేహిమే హవ్యవాహన ఓం సమ ఇతి॥

ఓ అగ్ని (మాకు) జ్ఞేమమును ఆస్తిక్యమును ధారణసామర్థ్యమును కీర్తిని ప్రజ్ఞను విద్యను బుద్ధిని సంపదను బలమును ఆయుస్సును తేజస్సును ఆరోగ్యమును యిమ్ము. ఓ అగ్ని సంపదను నాకొఱకిమ్ము ఓయగ్ని సమస్కారము.

౨౫|| యస్యస్మృత్యాచ నామోక్త్యా తపోహోమక్రియాదిషు । న్యూనం సంపూర్ణతాం యాతి సద్యో వందే తమచ్యుతమ్ ॥

ఏ విష్ణుపుయొక్క స్మరణచేతనున్న నామోచ్ఛారణముచేత నున్న తపస్సు హోమము మొదలగు క్రియలయందు లోపభాగము సంపూర్తి నొందునొ అట్టి విష్ణువుకు నిష్పనమస్కరింపు చున్నాను.

౨౬|| మంత్రహీనం క్రియాహీనం భక్తిహీనం హుతాశనయధుతంతు మయాదేవ పరిపూర్ణం తదస్తు తే ॥

ఓ అగ్ని మంత్రలోపముగాను క్రియాలోపముగాను భక్తిలోపముగాను ఏహోమము నాచేత జేయబడినదో ఆలోపము నీకుపూర్తియగుగాక.

౨౭|| చతుస్సాగరపర్యంతం గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్శుభంభవతు* అహంభో అభివాదయే ॥ అర్థము. స్పష్టము.

బ్రాహ్మణసహోమము సమాప్తము.

* ఈగురుకు తరువాత యజమానునియొక్క ప్రవర జెప్పవలసినది

♦ జ లా భి మం త్ర ణ మ్ . ♦

(*) ప్రశస్తముదకం + బ్రహ్మముఖాభ్యేన మంత్రేణాభిమంత్ర్య) | పవిత్రజలము “బ్రహ్మముఖ” మనుక్తి క్రిందఁజెప్పబోవుమంత్రముచేత అభిమంత్రించి.

ఓం భూర్భువస్సువః । ఓం తత్సవితు ర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహి ధియో యోనః ప్రచోదయాత్ ॥

♦ మార్జనమ్ . ♦

తదుదకం స్పృష్ట్యా ఆపోహి | ఆయుదకమును స్పృశించి ఆపోహి త్యాదిభి శ్చిరసిమార్జయేత్ :- | పీఠామేత్యాదిక్రిందిమంత్రములతో శిరమున జల్లుకొనునది.

ఓం ఆప్తోహిష్ఠా మయోభువః । తానః ఊర్జేదధాతనః । మహే రణాయచక్షుసే । యోవశ్చివమోరసః । తస్యభాజయతేహసః । ఉశ తీరివ మూతరః । తస్మాఅరంగమామవః । యస్యక్షయాయజన్వథ । ఆపోజనయధాచసః ॥

♦ మంత్రాచనమ్ . ♦

(హస్తేనజలం గృహీత్వా)
(౧) ప్రాతః :-

| హస్తముచేత జలముగ్రహించి ఈ క్రిందిమంత్రము పఠించి మంత్రాచమన మొనర్పవలయును.

సూర్యశ్చ మామన్యశ్చ మన్యపతయశ్చ మన్యకృతేభ్యః ।
పాపేభ్యోరక్షంతాం । యద్రాత్యాపాపమక్తార్దం । మనసా వాచా

* సంకల్ప వివరణమునుగురించి స్మార్తానుక్రమిణికయందు చూడుడు
÷ “బ్రహ్మముఖోఽయం మనునా నిరుక్తః :- “

శ్లో॥ ఓంకారపూర్వికా స్త్రిసో మహావ్యాహృయోఽవ్యయా, । త్రిపదాచైవ సావిత్రి (గాయత్రీ)విజ్ఞేయం

హస్తాభ్యాం । పద్భ్యా ముదరేణ శిశ్వా । రాత్రిస్తదవ లుమ్పతు ।
 యత్కించ దురితం మయి । ఇద మహం మా మమృత యోనా ।
 సూర్య జ్యోతిషి జహోమి స్వాహా ॥ ౨ మధ్యాహ్నః—

ఆపః పునంతు పృథివీం పృథివీ పూతా పునాతుంమాం । పున
 న్ను బ్రహ్మణస్పతి ర్బ్రహ్మ పూతా పునాతుమాం । యదుచ్చిష్ట
 మభోజ్యం యద్వా దుశ్చరితం మమ । సర్వం పునంతు మా మా
 పో సతాంచ పృతిగ్రహగ్న్స్వాహా ॥ (3) సాయంతనః—

అగ్నిశ్చ మామన్యశ్చ మన్యవతయశ్చ మన్య కృతేభ్యః ।
 పాపీభ్యో రక్షంతాం । యదహ్ని పాప మక్షార్షం । మనసా వాచా
 హస్తాభ్యాం । పద్భ్యా ముదరేణ శిశ్వా । అహస్తదవ లుంపతు ।
 యత్కించ దురితం మయి । ఇద మహం మామమృత యోనా ।
 సత్యే జ్యోతిషి జహోమి స్వాహా ॥

పునః (ద్వితీయ) మార్జనమ్.

ద్విరాచమ్య

రెండుసార్లు + స్మృత్యాచమనము
 చేసి ఈచెప్పబోవు మంత్రములు
 పఠింపుచు దర్శనతో మార్జనము
 చేసికొనవలయును:-

దధిక్రావ్ణో అకారివం । జిష్టా రశ్వస్య వాజినః । సురభిన్రో
 ముఖాకర త్రైత్ర ఆయాగ్ంషి తారిషత్ ॥ ఓం ఆప్రోహిష్ఠామ యో
 భువః తాన డ్రోణే దధాతన । మహేరణాయ చక్షుసే ॥ యోవశ్శివత
 మోరసః తస్య భాజయత్రేమానః । డ్రోణీరవ నూతరః ॥ తస్మా ఆరణ్య

మామవః యస్యక్షయాయ జన్యథ । ఆపోజన యథాచనః ॥ హిరణ్య
 వర్ణా శ్శుచయః పావకా యాసుజాతః క్షత్యపో యాస్స్విందః । అగ్నిం
 యా గర్భం దధిరే విరూపా స్తాన ఆప్తశ్శగ్ స్తోనా భవంతు ॥ యా
 స్తాగ్ రాజా వరుణోయాతిమధ్యే సత్యావృతే అవపశ్యంజనానాం ।
 మధుశ్శుతశ్శుచయో యాః పావకాస్తాన ఆప్తశ్శగ్ స్తోనా భవంతు॥
 యాసాం దేవా ద్దివిక్ష్పణ్వంతి భక్షంయా అంతరిక్షే బహుధాభవంతి
 యాః పృథివీం పయస్తోందంతి శుక్రాస్తాన ఆప్తశ్శగ్ స్తోనాభవంతు ॥
 శివేనమా చక్షుషా వశ్యతాప శ్శివయా తనువోవ స్పృశత త్వచం
 మే । సర్వాగ్ అగ్నిగ్ రఘ్నుషదో హువేవో మయివర్షో బల
 మోజ్జో నిధత్ర ॥

♦ పాపవిమోచనమంత్రమ్. ♦

హస్తేన జలమాదాయ నిశ్శ్వ
 స్య వామతో వినిక్షిపేత్)

హస్తమున జలముగైకొని అందు
 ఈకిందినుంత్రం పఠింపుచునిశ్శ్వా
 సమువిడిచి ఆజలము తనకు ఎడమ
 వైపునవిడువలయును. మరల నా
 జలముచూడఁదగదు.

ద్రుప్రదాదివ ముచ్చతు * । ద్రుప్రదా ద్దివేన్మ ముచానః ।
 స్వీన్నస్తాన్వీత్వీమలాదివ । పూతం పవిత్రేణైవాజ్యం । అపశ్శు న్ధన్తు
 మైనసః ॥

♦ అర్ఘ్యత్రయప్రదానమ్. ♦

ఆచమ్య
 పాణినాయ్య

స్మృత్యాచమనముచేసి
 ప్రాణాయామ మొనర్చి

..పూర్వోక్తవంగుణ విశిష్టే, శుభేభ్యదయ ముహూర్తే శ్రీ
మాన్ ... + గోత్రః ... + శర్మాభిధేయోఽహం, శ్రీమతః ... + గోత్ర
స్య ... + శర్మాభిధేయస్య మమోపాత్త దురితక్షయద్వారా శ్రీపరమే
శ్వరప్రీత్యర్థం ప్రాతసంధ్యాంగ మర్ఘ్యత్రయ ప్రదానం కరిష్యే ||

ఓం భూర్భువస్సువః । తత్సవితు ర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్యధీమ
హి । ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ||

ఇతి అంజలిత్రయం విస్మయై మంత్రము 3 సారులు పఠింపుచు
జేత్ 3 అంజలుల అర్ఘ్యమువిశువవలెను.

కాలాతిక్రమణప్రాయశ్చిత్తమ్ .

ఆచమ్య | స్మృత్యాచమనముచేసి
ప్రాణానాయమ్య | ప్రాణాయామమొనర్చి

* ఏవం...ప్రీత్యర్థం కాలాతిక్రమణ దోషపరిహారార్థం చతు
ర్ఘ్యప్రదానం కరిష్యే x.

(ఇతి సంకల్ప్య) | అని సంకల్పించి ఈక్రిందిమం
త్రము చదువుచు ప్రాయశ్చిత్తర్ఘ్య
మును విడువవలయును.

ఓం భూః । ఓం భువః । ఓం సువః । ఓం మహాః । ఓం జనః ।
ఓం తపః । ఓం సత్య । ఓం తత్సవితు ర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమ
హి । ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ । ఓమాప్రోక్ష్యంతీ రస్తోమృతం
బ్రహ్మ భూర్భువస్సువరోమ్ ||

(౨) మధ్యాహ్నః:—

ఆచమ్య | 2 స్మృత్యాచమనముచేసి
ప్రాణానాయమ్య | 3 ప్రాణాయామమొనర్చి

* “ మృషదాదివముంచత్ ” అనునది పాఠాంతరమున గనబడదు.

+ ఏవం గుణవిశేషణ విశిష్టే శుభేభ్యుదయముహూర్తే శ్రీ
మా... ..ప్రీత్యర్థం మాధ్యాహ్నిక సంధ్యాంగ మర్ఘ్యత్రయ
ప్రదానం కరిష్యే:-

(ఇతి సంకల్ప్య)

| వైనచెప్పిన తీరున సంకల్పించి

హృంస శ్శుచిషద్వసు రంతరిక్ష సద్ధోతా వేదిష దతిధిర్దహో
ణసత్ । నృష ద్వర్తస దృతసద్వ్యమస ద్భజా గోజా ఋతజా
అద్రిజా ఋతం బృహత్ ॥

ఓం భూర్భువస్సువః । ఓం తత్స వితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య
ధీమహి । ధియో యోనః ప్రచోదయాత్ ॥

(ఏవం అర్ఘ్యత్రయం విస్మజేత్)

వైమంత్రీమును గాయత్రీ హంత్రీ
మును పఠించి యొక అర్ఘ్యమును,
కేవల గాయత్రీనిమాత్రము పఠిం
చి అర్ఘ్యద్వయమును విడువవలెను
కాలాతికమణమయ్యేనేని ప్రాత
స్సంధకువలెనే సంకల్పించి ర- వ
అర్ఘ్యమును విడువ వలయును.

(కాలాతికమణే పూర్వవత్)

సా యం కా లే :-

ఆచమ్య

| స్మృత్యాచమనము చేసి

ప్రాణానాయమ్య

| ప్రాణాయామ మొనర్చి

* ఏవం... ..ప్రీత్యర్థం సాయం సంధ్యాంగ మర్ఘ్య
త్రయప్రదానం కరిషే:-

x సరికల్పించు తావులలో అనామికాంగుళితో జలము స్పృ
శించుట సంప్రదాయమైయున్నది.

+ ఇచ్చట తమతమ గోత్రనామముల చెప్పకొనవలయును.

ఇతి సంకల్ప్య

(కాలాతిక్రమణే పూర్వవత్)

అని సంకల్పించి (ఈక్రిందిమంత్రము ముమ్మారుపఠింపుచు అర్ఘ్యత్రయము విడువవలయును.

కాలాతిక్రమణ మయ్యేనేని ప్రాతస్సంధ్యకువలెనే ర-వ యర్ఘ్యము విడువవలయును.

ఓం భూః । ఓం భువః । ఓం సువః । ఓం మహాః । ఓం జనః । ఓం తపః । ఓం సత్యం । ఓం తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గో దైవస్యధీమహి । ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ॥

పృథగ్గీణమ్ .

(పశ్చాత్ హస్తేన జలమాదాయ ఉత్థాయ.)

పిమ్మట హస్తముతో జలము గైకొని నిలుచుండి (చెప్పబోవు మంత్రమును స్మరింపుచు ముమ్మారు ఆత్మప్రదగ్గీణముచేసికొనవలెను.)

ఉద్యంత మస్తం యంత మాదిత్య మభిధాయ సుర్యనాభి
హ్మణో విద్వాత్ త్సకలం భద్ర మశ్నుతేనావా దిత్యో బ్రహ్మేతి
బ్రహ్మైవసత్ బ్రహ్మోష్మతి య ఏవంవేద ॥

2 అసా వాదిత్యో బహ్మ ।

(ఈయాదిత్యుడే పరబ్రహ్మము.

తర్పణమ్ .

ద్విరాచమ్య

ప్రాణాయామత్రయం కృత్వా

స్మృత్యాచమనమున సాలురుచేసి ప్రాణాయామము ముమ్మారునర్చి

ఏవంగుణ... .. పీత్యర్థం * ప్రాతస్సంధ్యాంగ తర్పణం

కరిష్యే—

౧ సంధ్యాం తర్పయామి		3 బ్రాహ్మీం తర్పయామి
౨ గాయత్రీం తర్పయామి		౪ నిమృజీం తర్పయామి

మ ధ్యా హే ;—

౧ సంధ్యాం తర్పయామి		3 శాద్రీం తర్పయామి
౨ సావిత్రిం తర్పయామి		౪ నిమృజీం తర్పయామి

సా యం కా లే ;—

౧ సంధ్యాం తర్పయామి		3 వైష్ణవీం తర్పయామి
౨ సరస్వతిం తర్పయామి		౪ నిమృజీం తర్పయామి

*సంకల్పము మధ్యాహ్నమున నయ్యేనేని, “మధ్యాహ్నం సంధ్యాంగ”యనియు సాయంకాల మందయ్యేనేని “సాయం సంధ్యాంగ”యనియు మార్పుకొనవలయును.

+ సంధ్యా, “అసావాదిత్యో బ్రహ్మ ఇతి ధ్యాన మిత్యర్థః తథాహ లోకాక్షిః

శ్లో॥ అసావాదిత్యో బ్రహ్మేతి యధ్యానం క్రియతేఽన్వహమ్ ।
తదేవ సాంధ్యమిత్యుక్తిం కర్మణాహ్మణ్యమూలకమ్ ॥
(స్మృతిరత్న మహాదధా)

గా య త్రా వా హ న మ్ .

ఓమిత్యేకాక్షరం బ్రహ్మ అగ్నిదేవతా బ్రహ్మ ఇత్యాక్షరమ్ ।
గాయత్రీం ఛందంపరమాత్మం సర్వూపం । సాయంజ్యం వినియోగమ్ ॥

ఆయాతు వరదాదేవీ అక్షరం బ్రహ్మసమ్మతం । గాయత్రీం
ఛందసాం మూలేదం బ్రహ్మజుషస్వమ్ । యదహ్ని త్కురుతే ప్రాపం
తదహ్ని త్ప్రతిముచ్యతే । య దాత్రియా త్కురుతే ప్రాపం తదా
త్రియా త్ప్రతిముచ్యతే । సర్వవజ్ఞే మహాదేవి । సంధ్యావిద్యే సర
స్వతి ॥ ఓజోఽసి, సహోఽసి, బలమసి, భ్రాజోఽసి, దేవానాం ధా

మ నామాస్తి, విశ్వమసి, విశ్వాయు, స్వర్వమసి స్వర్వాయు, రభిభూ
 రోం, గాయత్రీమావాహాయామి సావిత్రీమావాహాయామి, సరస్వతీ
 మావాహాయామి, ఛంద్రిమావాహాయామి, శ్రియమావాహాయా
 మి, గాయత్రీయా గాయత్రీఛందో విశ్వామిత్రీయుషి, స్సవితాదేవతా
 ఽగ్నిర్మఖం, బ్రహ్మశిరో, విష్ణుర్వృషదయగ్ం, రుద్రశిఖా, పృథివీ
 యోనిః, ప్రాణాపాన వ్యానోదాన సమానా సప్రాణా శ్వేతవర్ణానాం
 ఖాయనస గోత్రా గాయత్రీ, చతుర్విగ్ం శత్యక్షరా త్రిపదావట్కు
 ష్టిః పంచశీరోపనయనే వినియోగః ॥

ఓం ఘాః । ఓం భువః । ఓగ్ం సువః । ఓం మహాః । ఒంజనః ।
 ఓం తపః । ఓగ్ం ప్రత్యం । ఓం తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీ
 మహి । ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ । ఓమా ప్రోక్ష్యేత్సోఽమృ
 తం బ్రహ్మ భూర్భువస్సువరోమ్ ॥

అ థ జ ప : .

పూరోక్తైవంగుణ విశిష్టై... .. పీత్యర్థం *ప్రాతస్సం
 భ్యాంగ ౩ మట్టోత్తర శత (౨ష్టావింశతి) గాయత్రీ మహా మంత్ర
 జపం+కరిష్యే;-

అ థ న్యా స : :-

(అంగన్యాస కరన్యాసాకృత్వా.) | ఈక్రిందివిధముగా అంగన్యాస కర
 న్యాసములు సలుపవలయును.

- ౧ ఓం తత్సవితుః, బ్రహ్మత్మనే అంగుష్ఠాభ్యాంనమః
౨. ఓం వరేణ్యం, విష్ణాత్మనే తర్జనీభ్యాంనమః
౩. ఓం భర్గోదేవస్య, రుద్రాత్మనే మధ్యమాభ్యాంనమః
౪. ఓం ధీమహి, సత్యాత్మనే అనామికాభ్యాంనమః

౫. ధియో యోనః, జ్ఞానాత్మనే కవిష్ఠికాభ్యాంనమః

౬. ఓం ప్రచోదయాత్, సర్వాత్మనే కరతకరపృష్ఠాభ్యాంనమః

అంగన్యాసః :—

౭. ఓం తత్సవితుః, బ్రహ్మాత్మనే హృదయాయనమః

౮. ఓం వరేణ్యం, విష్ణాత్మనే శిరసే స్వాహా

౯. ఓం భర్గో దేవస్య, రుద్రాత్మనే శిఖాయై వషట్

౧౦. ఓం ధీమహి, సత్యాత్మనే కవచాయహుం

౧౧. ఓం ధియోయోనః, జ్ఞానాత్మనే నేత్రత్రయాయవోషట్

౧౨. ఓం ప్రచోదయాత్, సర్వాత్మనే అస్త్రాయభట్

భూర్భువస్సువరోమితి దిగబ్ధః. | అని దిగబంధనమొనర్చి ఈకింది
| ధ్యానశ్లోకము చదువవలయును

♦ ధ్యానమ్ . ♦

శ్లో॥ ముక్తావిదుమ హేమనీల ధవళచ్ఛాయై రుఖైస్త్రీక్షణై
ర్యుక్తమిందు నిబద్ధరత్న మకుటాం తత్త్వైర్థ వర్ణాత్మికాం ।
.గాయత్రీం వరదాభయాంకుశకశా శ్శుభ్రం కపాలంగదాం
శంఖంచక్ర మథారవింద యుగళం హస్తైర్వహంతీం భజే ।

చతుర్వంశతి పూర్వముద్రాః :—

శ్లో॥ సుముఖం, సంపుటం, (చైవ) వితతం, విస్తృతం, (తథా) । ద్వి
ముఖం, త్రిముఖం, (చైవ) చతుః, పంచముఖం, (తథా) ॥ షణ్ముఖో
౭భోముఖం, (చైవ) వ్యాపికాంజలికం, (తథా) శకటం, యమపాశం
(చ) గ్రధితం, సముఖోన్ముఖం ॥ ప్రలంబం, ముష్టికం, (చైవ) మత్స్యః
కూర్మో, వరాహకం సింహక్రాంతం, మహాక్రాంతం ముద్గరం,
పల్లవం, (తథా) ॥ చతుర్వంశతి ముద్రావై గాయత్ర్యాం సుప్రతిష్ఠితాః । ఇతి ముద్రానజ నాతి గాయత్రీ నిష్కలాభవేత్ ॥

(ఇతి ముదా)ః పదర్శ్యః)

పై శ్లోకములయందు చెప్పిన ౨౪ ముద్రలను ప్రదర్శించి

గాయత్రీ మంత్రార్థ శ్లోకః .

శ్లో॥ యోదేవస్సవితాఽస్మాకం, ధియో ధర్మాదిగోచరాః ।

ప్రేరయేత్, తస్య యదభిగ్నస్తద్వరేణ్య ముపాస్మహే ॥

మంత్ర జపః .

ఓం భూర్భువస్సువః । తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమ
హి । ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ॥

జప విధిః .

(ఇతి గాయత్రీం * అష్టోత్తరశతం
జపేత్)

(౭ ప్రాతః స్తిష్ఠా, సాయం
మధ్యాహ్న యోరాసీనః)

“ఓం భూర్భువస్సువః...యాత్”
అను పై గాయత్రీ మంత్రమును
౧౦౮ మారులు జపించవలయును
ప్రాతఃకాలమున నిలుచుండియు,
సాయంకాలమునందును, మధ్యా
హ్నకాలమందును, కూర్చుండి
యు జపించవలయును.

అష్టావింశత్యన ధ్యాయే

౭౭ శ్లో॥ పర్వస్వేవ జపేద్దేవీం

గాయత్రీం వేదమాతరమ్॥

ఇత్యుక్తత్వాత్ పర్వభిః గా
యత్రీ జపసంఖ్యానం కుర్యాత్.

(స్మృతిరతే మహాదధౌ.)

అవధ్యయన దినములయందు ౨౮
పర్యాయములు జపించినచాలును.
“చేతివేలి కణపులయందే గాయ
త్రీ జపసంఖ్యను లెక్కింప వల
యును” అని చెప్పియున్నారు.
కావున ఎటులనే జపము చేయ
వలయును.

జ పా వ సా న మ్ .

శ్రోతాచమనం కృత్వా:-
పాణానాయమ్య

శ్రోతాచమనము చేసి
పాణాయామమొనర్చి (ఈ క్రింది
తీరున సంకల్పించవలయును.)

+ ఏవంగుణ విశిష్టే పీత్యర్థం ప్రాత స్సంధ్యాంగ
గాయత్రీ మంత్ర జపావసానం కరిష్యే.

అంగన్యాసకరన్యాసా .

(పూర్వోక్తక్రమేణ అంగన్యాస | వెనుకచెప్పిన విధమున అంగన్యా
కరన్యాసా విధాయ) స కరన్యాసములు చేసి

దిగ్విమోకః .

“భూర్భువస్సువరో” మితి దిగ్వి
మోకః (ద్వమోః కుంచిత తర్జ
న్యో స్సంలగ్నం కుర్యాత్)

ఈ వచనముపలికి రెండుచతుర
తర్జనులను వంచిలంకెగా వేసికొన
వలయును.

ధ్యానమ్ .

శ్లో॥ ఘృక్తావిద్రుమ హేమనీల ధవళచ్ఛాయై ర్ముఖైస్త్రిక్షణైః
ర్యుక్తామిందు నిబద్ధరత్నమకుటాం తత్త్వాథవణ్ణాత్మికాం ।
గాయత్రీం వరదా భయాంకుంశకశా శ్శుభ్రం కపాలంగదాం
శంఖం చక్రనుధారవిందయుగళం హస్తైర్వహంతీం భజే ॥

ఉత్తరముద్రాః .

శ్లో॥ సురభిః, రాన, చక్రే, చ
యోనిః, కూర్మో, ఋషంకజం ।
లింగం, నిర్మాణ ముద్రాచేత్వష్ట
ముద్రాః ప్రకీర్తితాః ॥

ఈ శ్లోకోక్తములగు నుత్తరముద్ర
లను బ్రదర్శింపవలయును.

..తీర్థ ద్భహ్మార్చనము.

* సూర్యోపస్థానమ్ .

తతః స్మృత్యాచమనం కృత్వా | పిదప స్మృత్యాచమనముచేసి
తిః ప్రాణానాయమ్య | ప్రాణాయామము ముమ్మారొనర్చి
ఏవంగుణ విశిష్టే... .. పీత్యర్థం ప్రాతస్సంధ్యాంగ సూ
ర్యోపస్థానం కరిష్యే.

మిత్రస్య చరచచీ ధృతశ్శవో దేవస్య సావసిం | సత్యంచిత్ర
శ్రీవస్తమం | మిత్రో జనాక్ యాతయతి ప్రజానన్మిత్రో దాధార
పృథివీ ముతద్యాం | మిత్రః కృష్ణీర నిమిషాభిచప్తే సత్యాయ హ
వ్యం మృతవద్విధేమ | పసమిత్రేమరో అస్తు ప్రయస్వాన్యస్త ఆ
దిత్య శిక్షతివ్రతేన | సహస్యతే సజీయతే త్వో త్వోనైవ మగంహా
ఆశ్రిత్యంతి త్వో సదూరాత్ ||

సూర్యాహి క సూర్యోపస్థానమ్ .

ఆసత్యేన రజసా వర్తమానో నివేశయన్నమృతం మర్త్యంచ |
హిన్యయేన సవితార ధేరాఽఽదేవోయాతి భువనా వివశ్యత్ ||

ఉద్వయం తమస్త స్మృత్యన్తో జ్యోతిరుత్తరం | దేవం దేవ
తా సూర్య మగస్త్యజ్యోతి రుత్తమమ్ || ఉద్వయం జాతపేదసం దే
వం వహంతి కేతవః | దృశే విశ్వాయ సూర్యమ్ || చిత్రం దేవా
నా ముదగ్ధా దసికం చక్షుర్మిత్రస్య పరుణస్యాగేః | ఆప్రాద్యావా
పృథివీ అంతరిక్షగ్ం సూర్య ఆత్మా జగత స్తస్థవశ్చ || తచ్చక్షుదేవ

* ఉపస్థానమనంగా స్థాననియమముతోఁ గూడిన ప్రార్థనము
ఈ యుపస్థానమంతములను నిలుచుండి సరింపవలయును

హితం పురస్తా చ్చుక్ర ముచ్చరత్ । పశ్యేమ శరదశ్శతం, జీవేమ
శరదశ్శతం, నన్దామ శరదశ్శతం, మోదామ శరదశ్శతం, భవామ
శరదశ్శతం, శృణవామ శరదశ్శతం, ప్రబ్రవామశరద శతమజితా
స్యామ శరదశ్శతం, జోక్తు సూర్యం ధృశే । య ఉదగా న్మహా
తోఽర్ణవా ద్విభాజమాన స్సరిరన్య మధాత్సమా వృషభో లోహి
తాక్ష సూర్యో విప్రశ్చి న్మనసాపునాతు ॥

సా యా హ్ని క సూ ర్యో ప స్థా న మ్ .

ఇమంమే వరుణ శ్రుధీహవ మద్యాచ మృడయ । త్వమప్ర
స్యరాచకే ॥ తత్త్వయామి బ్రహ్మణా వందమానస్త దాశాస్తే య
జమానో మావిర్భిః । అహేడమానో వరుణే హబోధ్యుర్మ శగ్ంస్త
మాన ఆయుః ప్రమోషీః ॥ యద్విద్ధితే విశోయథా ప్రదేవ వరుణ
వ్రతం । మిసి మసిద్య విద్యవి । యత్కించేదం వరుణదైవ్యే జనే
భిద్రోహం మనుష్యాశ్చ రామసి । అచిత్తీయతప్త ధర్మాయయోషి
మ మానస్తస్మాదేనసో దేవరీషః । క్షితవాసోయ ద్రిరిపుర్వదీవీ య
ద్వాహూ సత్యముతయన్న విద్మ । సర్వాతా విష్యశిధి రేవదేవా
థాతే స్యామవరుణ ప్రియాసః ॥

ది ఐ మ స్కా ర : .

(ఏతైః నమస్కారం కుర్యాత్) | ఈక్రిందిమంత్రములచేత నమ
స్కారము చేయవలయును

ఓం నమః పాంచైవైదికే, యాశ్చదైవతా వ్ర తస్యా ప్రితిసం
జ్యై తాభ్యశ్చనమః ॥ సహా దక్షిణాయైదికే, యాశ్చదైవతా వ్ర

తస్మాం ప్రతివసంత్యే తాభ్యశ్చనమః । నమః ప్రతిచైదిశే, యాశ్చ
 దేవతా వ తస్మాం ప్రతివసంత్యే తాభ్యశ్చనమః ॥ నమః ఉదీచైదిశే
 యాశ్చదేవతా వ తస్మాం ప్రతివసంత్యే తాభ్యశ్చనమః ॥ నమః
 ధ్యాయైదిశే, యాశ్చదేవతా వ తస్మాం ప్రతివసంత్యే తాభ్యశ్చ
 నమః ॥ నమోఽధరామైదిశే, యాశ్చదేవతా వ తస్మాం ప్రతివ
 సంత్యే తాభ్యశ్చనమః ॥ నమోఽవాంతరామైదిశే, యాశ్చదేవతా
 వ తస్మాం ప్రతివసంత్యే తాభ్యశ్చనమః ॥

మునిసమస్కారః .

నమో గంగాయమునయో ర్మధ్యే యే వసంతి, తేమే ప్రస
 న్నాత్మాన శ్చిరం జీవితం వర్ధయంతి నమో గంగాయమునయో ర్ముని
 భ్యశ్చ నమో నమో గంగాయమునయో ర్మునిభ్యశ్చ నమః ॥

దేవతానమస్కారః .

సంధ్యామైనమః, సావిత్ర్యైనమః, గాయత్ర్యైనమః, సరస్వ
 త్ర్యైనమః, సర్వాభ్యోదేవతాభ్యోనమః, దేవేభ్యోనమః, ఋషిభ్యో
 నమః, మునిభ్యోనమః, గురుభ్యోనమః, పితృభ్యోనమః ॥

కామోఽకారీషీన్నమోనమః ॥ మన్యురకారీషీన్నమోనమః ॥

ఈశ్వరధ్యానమ్ .

(ఏతైః పరమేశ్వరంధ్యామేత్ :-)

ఈక్రింది శ్లోకములచేతను, మంత్రములచేతను పరమేశ్వరుని ధ్యానముచేయవలయును.

* పృథివ్యాపస్తేజో వాయురాకాశాత్ । ఓన్నమో భగవతే
వాసుదేవాయ ॥

* యాన్సదా సర్వభూతాని చ రాణి స్థావరాణిచ । సాయం
ప్రాతర్నమస్యంతి సామా సంధ్యాభిరక్షతు ॥

హ రి హ రా భే ద స్మ ర ణ మ్ .

శ్లో॥ శివాయ విష్ణురూపాయ శివరూపాయ విష్ణవే ।

శివస్య హృదయం విష్ణు ర్విష్ణుశ్చ హృదయం శివః॥

శ్లో॥ యథా శివమయో విష్ణు రేవం విష్ణుమయ శ్శివః ।

యథాంతరం నపశ్యామి తథామే స్వస్తి రాయసి ॥

శ్లో॥ నమో బ్రహ్మణ్యదేవాయ గోబ్రాహ్మణ హితాయచ ।

జగద్ధితాయ కృష్ణాయ గోవిందాయ నమోనమః ॥

గా య త్రి ధ్యా న మ్ .

ఉత్తమే శిఖరేజ్ఞాతే భూమ్యాం పర్వతమూర్ధనీ । బ్రాహ్మణే
భ్యోఽభ్యనుజ్ఞాతా గచ్ఛదేవి । యథాసుఖమ్ ॥ స్తుతోమయా వర
దా వేదమూతా ప్రచోదయన్తీ వసనే ద్విజాతా । ఆయుః పృథివ్యాం
ద్రవిణం బ్రహ్మవర్చసం మహ్యందత్వా ప్రజాతుం బ్రహ్మలోకమ్ ॥

నా రా య ణా భి వ ం ద న మ్ .

శ్లో॥ నమోఽస్త్యనంతాయ సహస్రమూర్తయే । సహస్ర పాదాక్షి శి
రోరు బాహవే । సహస్రనామ్నే పురుషాయ శాశ్వతే సహస్ర
నామ్నే కోటి యగధారిణే నమః ॥

భూ మ్యా కా శా భి వ ద్ద న మ్ .

ఇదిం ద్ర్యావా పృథివీ సత్యమస్తు । పితరాత్రతర్యది హోపబు

వేవాం । భూతం దేవానా మప్రమే అవోభిః । విద్యా మేషం ప్రృజి
సం జీరదానుమ్ ॥

ఈ శ్వర ప్రార్థనా .

శ్లో॥ సర్వవేదేషు యత్పుణ్యం సర్వతీర్థేషు యత్ఫలం । తత్ఫలం పు
రుష ఆప్నోతి స్తుత్వా దేవం జనార్థనమ్ ॥ వాసనా ద్వాసుదేవస్య
వాసితంతే జగత్ప్రయం । సర్వభూతనివాసో ఽసి వాసుదేవనమోఽ
స్తుతే ॥

నతుస్సాగరపర్యంతం గోత్రాహ్లా | అనిపలికి గోత్రము మొదలు వా
ణేభ్య శ్శుభం భవతు. | నిని చెప్పవలయును.

...శర్మాహంభో అభివాదయే ॥

శ్లో॥ కాయేన వాచా మనసేం దియైర్వా బుద్ధ్యాత్మనావా పృకృతే
స్స్వభావాత్ ॥ కనోమి యద్యత్సకలం పరిష్టే నారాయణాయేతి సమ
ర్పయామి ॥

(ఏతత్సర్వం శ్రీ పరమేశ్వరారాధనమ్.)

ఇతి సన్ధ్యావందన పృకరణమ్ సమాప్తమ్.

❖ అథ బ్రహ్మయజ్ఞః . ❖

—

ఆచమ్య ...వవంగుణ...శ్రీ పరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం । బ్రహ్మయ
జ్ఞేన యజ్ఞే, విద్యుదస్తి విద్యమే ప్రాప్నోతి నమృతాత్మత్యముపైమి ॥
హస్తావవనిజ్య-త్రిరాచామేత్-ద్విః పరిమృజ్య-ప్రకృదుఃసప్త శ్శ్రీ-య
త్సవ్యం ప్రాణిం ప్రాదాప్రోక్షతి- శిరచక్షుస్తే, నాసికై శ్రోత్రే, మృద
య మూలభ్య, దర్భాణాం మహదుఃస్త్రి-క్షుప్తం కృత్వా-ప్రాజా

సినః-స్వాధ్యాయ మధీయా- దక్షిణోత్తరావిపాణిపాదౌ కృత్వాన
 ప్రవితా ఓమతి ప్రతిపద్యతే । ఓమ్-ఋచో అక్షరే పరమే వ్యోమక-
 యస్మిన్ దేవా అధి విశ్వేనిషేయదుః । దుర్యస్తస్స వేదః, కిమృచా
 కరివ్యత్తి, య ఇ తద్విదు-స్తత్తమే, సమానతే ॥ * ఓం భూః తత్సవి
 తుర్వరేణ్యం, ఓం భువః-భర్గోదైవస్య ధీమహి- ఓం సువః ధియో
 యోనః ప్రచోదయాత్ ॥ ఓం భూః తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదైవస్య
 ధీమహి ॥ ఓం భువః-ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ ॥ ౧ ॥ ఓం సువః-
 తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదైవస్య ధీమహి ధియోయోనః ప్రచోద
 యాత్ ॥ ౩ ॥ (ఓం ప్రవోదసి సావదోం) శ్రీ గురుభ్యోనమః హరిః
 ఓమ్ ॥ ఇక్షత్వో ర్జ్జేత్వావాయవ స్థోపాయవ స్థదైవోవస్సవితా, ప్రా
 ర్చయతు శ్రేష్ఠతమాయ కర్మణ ఆస్యాయధ్వమఘ్నియా దేవభాగ
 మూర్జస్వతీః పయస్వతీః ప్రజావతీరసమీవా అయత్మామావస్తేన ఈ
 శత్రమా ఘశక్ంసో, రుద్రస్యహేతిః, పరివోవృణక్తు, ధువా అస్మి
 న్లోపతాస్యాత, బహ్వీర్యజమానస్య, పశూన్నాహి ॥ హరిః ఓమ్ ॥
 బ్రహ్మసంధ త్తం తస్మేజిన్వతం । త్త్రత్రగ్ం సంధ త్తం తస్మేజిన్వతం ।
 ఇషగ్ం సంధ త్తం తాంమే జిన్వతం । ఊర్జగ్ం సంధ త్తం తాంమే
 జిన్వతం । రయిగ్ం సంధ త్తం తాంమే జిన్వతం । పుష్టిగ్ం సంధ
 త్తం తాంమే జిన్వతం । ప్రజాగ్ం సంధ త్తం తాంమే జిన్వతం ।
 ప్రశూన్ధసంధ త్తం తాన్వేజిన్వతం । స్తుతోఽసిజనభాః । దేవాస్త్యోశు

* వ్యాపృతులు ముందుచెప్పి గాయత్రిమంత్రముమాత్రము
 చేయుచు ధర్మము లనవసనం ఈవ్రకారం 3 పర్యాయముచెప్పవలయును.

క్ర)పాః ప్రణయంతు । సువీరాః ప్రజాః । ప్రజనయన్పరీహీ
 ఓం । నమో బ్రహ్మణే ధారణంమే అస్త్యనిరాకరణం ధారయితా
 భూయాస్తం కర్ణయోశ్శృతం మాచోభ్యోధ్వం, మహాముష్య ఓం ॥
 ఋతంతప, స్సత్యం తప, శ్రుతం తప, త్యాంతం తపోదమస్తప, శ్శమస్త
 పో, దానంతపో, యజ్ఞంతపో, భూర్భువస్సువ, బ్రహ్మైతదువా, వై
 తత్తపః ॥ యథావృక్షస్య, ప్రంపుష్పితస్య, దూరాద్దంధోవా, త్యేవం
 పుణ్యస్య, కర్మణో, తూరాద్దంధోవాతి, యథాఽసిధారాం, కర్తేఽ
 వహితా, మప్తక్రామే, యద్యువేయవై, హవావిహ్వయిష్యామి, క
 ర్తం పతిష్యామి, త్యేవమమృతా దాత్మానం జగుప్సేత్ ॥ ...
 ఓమ్+ఓం ప్రహనావవతు । ప్రహనాభునక్తు । ప్రహవీర్యం కరవావనై ।
 తెజస్వినావధేతమస్తు నూవిద్విషావహై ॥ ఓం శా...న్తిః ॥ శాన్తి
 శాన్తి శాన్తిః ॥ అహం పృథ్వ్య రేరివా । కీర్తిః పృష్ఠగిరేరివ । ఊ
 ర్ధ్వపవిత్రోవాజనీ వస్త్యమృతస్మి । ద్రవిణ్ణం సవర్చసం । సుమేధా
 అమృతోక్షితః । ఇతి త్రింశకోర్వేదాను వచనమ్ ॥ (ఋగ్వేదః)వారిః
 ఓం ॥ అగ్నిమీశే పురోహితం । యజ్ఞస్య దేవమృత్విజం । హోతా
 రం రత్నధాతమమ్ ॥ (సామ) అగ్న ఆయాహి వీతయే । గృణానో
 హవ్యదాతయే । నిహోతాసత్సి, బర్హిషి ॥ (శుక్లయజుః) శంనోదేవీ
 రభిష్టయ ఆపోధవంతు పీతయే । శంయోరభివంశునః ॥ అధశీతాం
 వ్యాఖ్యాస్యామః । వృద్ధిరాదైచ్ । మయరస తజభనలగ సంమితం ।
 గ్లాః । గ్లా । జ్లా । త్లా । సమామామయ స్సమామామతః । పంచ
 సంవత్సరమయం । అథాతోదర్శపూర్ణమాసా వ్యాఖ్యాస్యామః । అథా

తో ధర్మజ్ఞానా । అథ తో బ్రహ్మజ్ఞానా అథాతస్యామ... అథా
తస్యామ యాచారికా ధర్మా వ్యాఖ్యాస్యామః ॥ ఓమ్ భూర్భువ
స్సువ స్సత్యంతప శ్రద్ధాయా జహోమి ॥ ఓం నమో బ్రహ్మే
నమో ఆస్త్యగ్నయేనమః పృథివ్యైనమ ఓషధీభ్యః । నమోవాచే
నమో వాచస్పతయేనమో విష్ణవే బృహతేకరోమి ॥ త్రిః ॥ ఓం శాన్తి
శాన్తి శాన్తిః ॥ పృష్ఠిరస్తి పృశ్చమే ప్రాప్నోత మృతాత్సత్యము
పాగామ్ ॥

ఆచమ్య... ప్రీత్యర్థం బ్రహ్మయజ్ఞాంగ దేవర్షి పితౄసు
ద్విత్య దేవర్షి పితౄపీత్యర్థం దేవర్షి పితౄతర్పణంకరిష్యే ॥ (ఇతిసం
కల్ప్య.) బ్రహ్మదయో యే దేవాః తా దేవాన్ స్తర్పయామి ॥
సర్వా దేవాన్ స్తర్పయామి ॥ సర్వా దేవగణాన్ స్తర్పయామి ॥
సర్వా దేవపత్నీ స్తర్పయామి ॥ సర్వా దేవపుత్రాన్ స్తర్పయామి ॥
సర్వా దేవపౌత్రాన్ స్తర్పయామి ॥ భూద్దేవాన్ స్తర్పయామి ॥ భువ
ద్దేవాన్ స్తర్పయామి ॥ సువద్దేవాన్ స్తర్పయామి ॥ భూర్భువస్సువద్దే
వాన్ స్తర్పయామి ॥ (నివీతీ) కృష్ణద్వైపాయనా దయోముషయః
నా నృషీన్ స్తర్పయామి తర్పయామి ॥ సర్వాన్ నృషీన్ స్తర్పయామి
తర్పయామి ॥ సర్వాన్ నృషీగణాన్ స్తర్పయామి తర్పయామి ॥ సర్వాః
ఋషిపత్నీ స్త...మి ॥ ౧ ॥ సర్వాన్ ఋషిపుత్రాన్ స్త...మి ॥ ౨ ॥ సర్వా
న్ ఋషి పౌత్రాన్ స్త...మి ॥ ౩ ॥ భూర్ ఋషీన్ స్త...మి ॥ ౪ ॥ భువర్
ఋషీన్ స్త...మి ॥ ౫ ॥ సువర్ ...మి ॥ ౬ ॥ భూర్భువస్సువర్ ఋషీన్
స్త...మి ॥ ౭ ॥ అథ కాండర్పితర్పణం ॥ ప్రజాపతిం కాండర్పింతర్ప
యామి తర్పయామి ॥ సోమం కాండర్పిం త...మి ॥ ౮ ॥ అగ్నిం కాం
డర్పిం త...మి ॥ ౯ ॥ విశ్వా దేవా కాండర్పిన్ త...మి ॥ ౧౦ ॥ సా
గంహితీ దైవతా ఉపనిషదస్త...మి ॥ ౧౧ ॥ యజ్ఞకీర్దైవతా ఉపనిషదస్త
...మి ॥ ౧౨ ॥ వారుణీదైవతా ఉపనిషదస్త...మి ॥ ౧౩ ॥ మావ్యవాహం కా
ండర్పిన్ త...మి ॥ ౧౪ ॥ విశ్వా దేవా కాండర్పిన్ స్త...మి ॥ ౧౫ ॥ బ్రహ్మ

ణగ్గ్ స్వయం భువం త : మి ౨ | అరుణంకాండర్నిం త...మి ౨||
విశ్వా దేవా కాండర్నిగ్ స్త...మి ౨|| సదసస్పతిం త...మి ౨||
(ప్రాచీనావీతి) సోమః పితృమా యమోఽంగిరిస్వా నగ్నిష్వాత్తా
౨గ్నిః కవ్యనాదయో యేపితరః తా పితౄగ్ స్తర్పయామి తర్ప
యామి తర్పయామి సర్వా పితౄగ్ స్తర్పయామి...మి ౩|| సర్వా
పితౄగణా త...మి ౩|| సర్వా పితృపతీ స్త...మి ౩|| సర్వా
పితృపుత్త్రాగ్ స్త...మి ౩|| సర్వా పితృపౌత్త్రాగ్ స్త...మి ౩ ||
భూః పితౄగ్ స్త...మి ౩|| భువః పితౄగ్ స్త...మి ౩|| సువః పితౄ
గ్ స్త...మి ౩|| భూర్భువస్సువః పితౄగ్ స్త...మి ౩|| అనేన బ్రహ్మ
యజ్ఞేన దేవమి పితృతర్పణేన భగవా త్సర్వాత్మక... శ్రీ పరమే
శ్వరస్సు పీణాతు, ఏతత్పలం శ్రీ పరమేశ్వరార్పణమస్తు ఇతి బ్రహ్మ
యజ్ఞవిధిః || ఆచమ్య ||

శ్లో|| ఆదా పితా తథా మాతా సాపత్నీ జననీ తథా | మాతామహా
స్సపత్నీ కా ఆత్మపత్నీ త్వనంతరమ్ | సుతభ్రాతృపితృవ్యాశ్చ
మాతూణా స్సహభార్యకాః | గుహితా భగినీచైవ దాహిత్రో
భాగినేయకః పితృవ్యసా మాతృవ్యసా జామాతా భావుకస్సృ
షాశ్వశుర స్సాన్యులకచైవ శ్వశూశ్చ గురురిక్కినః ||

తా|| ముందు తండ్రి, తాత, ముత్తాత, మాత, పితామహి,
ప్రపితామహి పిదప సవతితల్లి, జనక తల్లిదండ్రులు, మాతామహాది
త్రయము, మాతామహీత్రయము, తనభార్య, కుమారుడు, భ్రాతలు,
పినతండ్రి పెత్తంద్రులు, మేనమామ, అతనిభార్య, కూతురు తోబు
ట్టువు చునుచుడు, మేనల్లుడు, మేనత్త, పినతల్లి పెదతల్లులు, అల్లుడు,
బావమమలు, కోడలు, మామ, భార్యయొక్క సోదరుడు, భార్య
యొక్కతల్లి, గురువు, రిక్కి వీరలకుత్సణ మొవర్ప వలయును.

♦ అ థ ని త్య త ర్ప ణ మ్ . ♦

ఆచమ్య... ఏవం—ప్రీత్యర్థం పితుః పితౄణాం అక్షయ్య
పుణ్యలోక ఫలావాప్త్యర్థం. నిత్యతర్పణంకగిష్యే ఇతి సంకల్ప్య
(ప్రాచీనావీతి) డక్షణాభిముఖః సవ్యం జాన్వాచ్య||

(బ్రాహ్మణులకు శర్కాణమ్—క్షత్రియులకు వర్కాణమ్ —
వైశ్యులకు గుప్తమ్— ఇట్లు తిలతర్పణమందు గ్రాహ్యము.)

పితరం— గోత్రం+ శర్కాణం (వర్కాణం) (గుప్తం) స్వధా
నమస్తర్పయామి || ఏవం త్రిః ||

పితామహం	... గోత్రం ... స్వధానమస్తర్పయామి 3
ప్రపితామహం	... గోత్రం ... స్వ ...
మాతరం	... గోత్రం ... స్వ ...
పితామహీం	... గోత్రం ... స్వ ...
ప్రపితామహీం	... గోత్రం ... స్వ ...
సపత్నీమాతరం	... గోత్రం ... స్వ ...
జనకపితరం	... గోత్రం ... స్వ ...
జనకమాతరం	... గోత్రం ... స్వ ...
మాతామహం	... గోత్రం ... స్వ ...
మాతూః పితామహం	... గోత్రం ... స్వ ...
మాతూః ప్రపితామహం	... గోత్రం ... స్వ ...
మాతామహీం	... గోత్రం ... స్వ ...
మాతూః పితామహీం	... గోత్రం ... స్వ ...
మాతూః ప్రపితామహీం	... గోత్రం ... స్వ ...
ఆత్మపత్నీం	... గోత్రం ... స్వ ...
సుతం	... గోత్రం ... స్వ ...
భ్రాతరం	... గోత్రం ... స్వ ...
పితృవ్యం	... గోత్రం ... స్వ ...
మాతులం	... గోత్రం ... స్వ ...
దుహితరం	... గోత్రం ... స్వ ...
భగినీం	... గోత్రం ... స్వ ...
దాహిత్రం	... గోత్రం ... స్వ ...
భాగినీయకం	... గోత్రం ... స్వ ...
వీతృభగినీం	... గోత్రం ... స్వ ...

మాతృభగినీం	... గోత్రాం ... స్వధానమస్తర్పయామి॥ 3
జామాతరం	... గోత్రం ... స్వ ...
భావుకం	... గోత్రం ... స్వ ...
స్నుమాం	... గోత్రాం ... స్వ ...
శ్వశురం	... గోత్రం ... స్వ ...
స్వలకం	... గోత్రం ... స్వ ...
శ్వశూం	... గోత్రాం ... స్వ ...
గురుం	... గోత్రం ... స్వ ...
రికిసం	... గోత్రం ... స్వ ...

ఏవం తర్పణంకుర్యాత్ ॥ యేకేచాఽస్మత్కులే జాతా అపు
త్యా గోత్రణోమృతాః । తే గృహ్లాంతు మయాదత్తం సూత్రనిష్ఠి
డనోదకమ్ ॥ ఏవం నిత్యతర్పణం కుర్యాత్ ।

తీలతర్పణము కొందరిట్లు చేయుచున్నారు.

ఆచమ్య+ర్థం తీలతర్పణకాలే కూర్చావాహనం కరిష్యే ॥
ఆయాతుపితర సామ్యా గ భీరైః ప్రధిభిః పూర్వైః ప్రజామస్సభ్యం
దధద్రియించ దీర్ఘాయుత్వంచ శతశారదంచ॥కూర్చేఆవాహయామి॥
సక్తృదాచ్ఛిన్నం బర్హిరూహ్లామృదుస్యోసం పితృభ్యస్తావ భరామ్య
హమ్ । అస్మిన్ సీదంతుమే పితరస్సామ్యాః పితామహాః ప్రపితా
మహాశాచ్ఛమైస్సహ ఇదయాసనం॥ పిమ్మటతీలతర్పణముచేయవలెను.

మృత్యులాం గులన్యాసమ్ .

అస్యశ్రీ) మృత్యులాంగులన్యాస స్తోత్ర మహామస్త్రస్య ఉల్కా
ఖలాజ్జల ఋషిః । కాలాగ్ని రుద్రోదేవతా । క్షాంబీదమ్॥ క్షీంశక్తిః ।
క్లోం కీలకమ్ । ఋతగ్ం సత్యమిత్యస్య మస్త్రస్య । యమ ఋషిః ।
మృత్యుదేవతా । మృత్యుపథానే వినయోగః ॥

శ్లో॥ అంగుష్ఠా—నమః ॥ క్షీం తర్జ—నమః ॥ క్షూమ్ మధ్య
మా—నమః ॥ క్లేం అనామికా—నమః ॥ క్లేం కనిష్ఠకా—నమః ॥
క్లః కరతలకర—నమః ॥ ఏవం హృదయాదిన్యాసః ॥ భూర్భువస్సువ
రోమితి దిగ్బంధః ॥ ధ్యానమ్ ॥ శ్లో॥ నీలవర్చతసంకాశ ॥ కోటిసూర్య
సమప్రభ ॥ కాలదండధర శ్రీమాక వైవస్వత సమోస్తుతే ॥ లం పృ
థివీ తత్త్వాత్మనే గంధం సమర్పయామి ॥ హం ఆకాశ తత్త్వాత్మనే
పుష్పం పరికల్పయామి ॥ యం వాయుతత్త్వాత్మనే ధూపం పరికల్ప
యామి ॥ రం అగ్నితత్త్వాత్మనే దీపం పరికల్పయామి ॥ వం అమృత
త్త్వాత్మనే అమృత సైవేద్యం సమర్పయామి ॥ సం సర్వతత్త్వాత్మనే
తాంబూలాది సర్వోపచారాన్ సమర్పయామి ॥

బ్రహ్మయజ్ఞం సమాప్తమ్.

అథ ఉదకశాంతిప్రయోగః

అదౌ గణపతిపూజాం సమాచరేత్ ॥ పునఃప్రాణనాయమ్యుః
దేశకాలాసంకీర్త్య ॥

ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాత్మాం శుభతిథౌ మమ ఉపాత్తదురీ
తక్షయద్వారా శ్రీ పరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం బోధాయనోక్త ప్రకారేణ
ఉదకశాంతి కర్మకరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య ॥

శ్రీవైష్ణవమతే ॥ శ్రీభగవదాజ్ఞాయా శ్రీమన్నారాయణ ప్రీత్య
ర్థం ఏభి శ్రీవైష్ణవై బ్రాహ్మణై స్సహ బోధాయనోక్త ప్రకారేణ ఉద
కశాంతి కర్మకరిష్యేతి సంకల్ప్య ॥ అథోదకశాంతివిధిం వ్యాఖ్యా
న్యాయః ॥ శుచా దేశే గోమయేన గోచర్మయాత్రం చతురశ్రము
పలిష్య ॥ రంగవల్యాద్యలంకృత్య తస్యోపరి అష్టదశపద్ధం లిఖత్వా ॥
తస్యోపరి ద్రోణద్వయం వ్రీహిన్నిషీష్య ॥ తస్యోపరి తదధః తిలా
న్నిషీష్య ॥ తస్యోపరి తదర్థం తండులాన్నిషీష్య ॥ తస్యోపరి.

ఓం బ్రహ్మజిజ్ఞాసం ప్రథమం పునస్తద్విసీమత స్సురుచోదైవ
ఆచారః ॥ సబుద్ధియా ఉచమా అస్యవిష్టాస్సతత్త్వమోచి మనతత్త్వవి
వః ॥ ఇతి మంత్రేణ మధ్యే ప్రాగ్గ్ర ముల్లిఖ్య ॥

నాకేసుప్తణః ముప్తయత్పతంతగ్ం హదావేనంతో అభ్యుచక్ష
తత్త్వ ॥ హిరణ్యపత్నం వరుణస్యదూతం యమస్య యోనో శక్రనం
భువన్యం ॥ ఇతి మంత్రేణ దక్షిణతః ప్రాగ్గ్ర ముల్లిఖ్య ॥

అప్యాయస్వనమేతుతే విశ్వత స్సోమవృష్టియం ॥ భవైవా
జస్య సంగృహే ॥ ఇతి మంత్రేణ ఉత్తరతః ప్రాగ్గ్ర ముల్లిఖ్య ॥

యోర్దుదో అగ్నాయో అప్పుయ ఓషధీమయోర్దుదోవిశ్వా

భువనావివేశ తస్మై రుద్రాయ నమో అస్త్యహుతిభాగావా అన్యే రు
ద్రా ప్రావిర్భాగాః ॥ ఇతి మంత్రేణ మధ్యే ఉదగగ్ర ముల్లిఖ్య ॥

ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే త్రైధా నిదధేప్రదం సమూఢమస్య పా
గం సురై ॥ ఇతి మంత్రేణ పశ్చాదుదగగ్ర ముల్లిఖ్య ॥

ఇంద్రం విశ్వా అవీవృణంతస్సముద్రవ్యచ సంగిరః । రథీతమ
గం రథీనాం వాజానాగం సత్పతిం పతిం ॥ ఇతి మంత్రేణ పురస్తా
దుదగగ్ర ముల్లిఖ్య ॥

తస్యోపరి ప్రాగగ్రాః దభాః సగ్గస్తీర్య । ఘ్నే రవకీర్య ।
ఫలైరవకీర్య । గంధోదకేన అభ్యుక్ష్య ॥

తస్యోపరి శ్వేతసూత్రేణ వేష్టితం ధూపితం కుంభం బ్రహ్మ
జజ్ఞానమితి ప్రతిష్ఠాప్య । తస్యోపరి ॥

తిరః ప్రవిత్ర మతినీతాః ॥ ఆపోధారయ మాతిగుః । దేవేన
సవిత్రో త్సూతాః । వస్తోస్సూర్యస్య రశ్మిభిః ॥ ఇత మంత్రేణ వి
త్రం నిధాయ ॥ ఆప్తోవా ఇదగ్ం సర్వం విశ్వాభూతాన్యాపః ప్రాణా
వా ఆపః ప్రశవ ఆపోన్న మాపోమృత మాపస్సమాడాపో విరాడాప
స్త్యరాడాప్త శ్చంద్రాగ్ స్యాప్తోజ్యోతీగ్ స్యాప్తోయజ్ఞాగ్ స్యాప్త్య
మాప్తస్సర్వా దేవతా ఆప్తో భూభువస్సువరాప్త ఓం ॥ ఇతి మంత్రే
ణకుంభే అద్భిరాపూర్య । సహితాని దాశుషే సువాతి సవితా
భగః । తం భాగం చిత్రమీ మహే ॥ ఇతి మంత్రేణ నవరత్నం
కుంభే నిక్షిప్య ॥ అస్మిన్ కుంభే వరుణాంతర్యామినం భగవంతమా
వాహ్య । ఆసనా ద్యుపచారాన్ కృత్వా ॥ శ్రీ స్మార్తమతే శ్రీవరు
ణాయనమః ధ్యానావాహనాది షోడశోపచార పూజం కుర్యాత్ ॥

కూర్చునే రాక్షసాః ఘోరాః చింది కర్మ విఘాతినః ।
 త్వా మర్షయామి కుంభేస్మిన్ సాఫల్యం కురుకమఃసు ॥ ఇతి కుంభే
 ఊర్ధ్వార్థం కూర్చుం నిక్షిప్య ॥ పృథ్వరాజ సమద్యూతా శ్వాభా
 యూః పల్లవాః తతః । యుష్మాక్ కుంభే త్వఫయామి సర్వవాపా
 పను త్రయే ॥ ఇతి చూతపల్లవం నిక్షిప్య ॥ నారికేళ ఫలోద్భూతా
 త్రినేత్ర హరసమృతః శిఖియా దురితిం సర్వం పాపం వీడాంచమేనుదః ।
 ఇతి నారికేళ ఫలం నిక్షిప్య ॥ అస్మిన్ ఉదకశాంతి జపకర్మణి పా
 చ్చ్యాందిశి జపకతారం త్వాం వృణీమహే ॥ దక్షిణస్యాందిశి జప
 కతారం త్వాం వృణీమహే । ప్రతీచ్ఛ్యాందిశి జపకతారం త్వాం
 వృణీమహే ॥ ఉత్తరస్యాందిశి జపకయారం త్వాం వృణీమహే ॥
 సర్వస్యాందిశి జపకతారం త్వాం వృణీమహే ॥ అస్మిన్నుదకశాంతి
 జపకమఃకురుధ్వం । ఇతి ప్రాథ్యక్ వయం కుర్మ ఇతి ప్రతివచనం ॥

అగ్నిమీశే పురోహితం యజ్ఞస్య దేవమృత్విజం ॥ హోతారం
 రత్నధాతమం ॥ ఇషేహోజేత్వా వాయవస్థోపాయవస్థ దేవోవస్స
 వితా ప్రార్పయతు శ్రేష్ఠతమాయ కమణ ఆప్యయధ్యమఘ్నియా
 దేవభాగ మూజఃస్వతీః పయస్వతీః ప్రజావతీ రసమీవా అయత్యైః
 మావస్తేన ఈశతమాఘశగ్ం సో రుద్రస్యహేతిః పరివోవృణక్తు ధృ
 వా అస్మిన్ గౌపణౌ స్యాతబ్రహ్మీర్యజమానస్య ప్రశూన్సాహి ॥ అగ్న
 ఆయాహివీతయే గృణానో హవ్యదానయే ॥ నిహోతాసత్వి బ్రహ్మిషి ॥
 శన్నో దేవీ రభిష్టయ ఆపోభవంతు పీతయే ॥ శంయోరభిప్రసంతునః ॥

శ్రీ గురుభ్యో నమః .

హరిః ఓం ॥ క్షృణుష్యపాదః ప్రసీతి న్నప్త్రక్రీం యాహిరా
 జేవామవాగ్ం ఇభేన । త్రప్వీ మనుప్రసీతిం దృణానోస్తాసి విధ్యర

క్షస్త స్తస్మైః । తవ భ్రామాస ఆశ్రయాపతం త్యనుస్సృశ భృవతా
 శోశుచానః ॥ తపూగ్వ్యగ్నే జుహ్వ పతంగాన సందితౌ విస్సృజవి
 వ్యగులాః ॥ ప్రతిస్సశో విస్సృజ తూర్ణితమోభవా పాయుర్విశో
 అస్య అదభః । యోనో దూరే అఘశగ్ంసః యో అంత్యగ్నే మా
 క్షే వ్యధిరా దధక్షేత్ ॥ ఉదగ్నే తిష్ఠ ప్రత్యాతనుప్వవ్యమితా
 గం ఓమతాత్రిగ్మహేతే ॥ యోనో అరాతిగం సమిధానచక్రే నీచా
 త్తదక్ష్యతసన్నశుష్కమ్ ॥ ఉధోన్వ భవప్రతి విభ్యాధ్య స్మదావి
 వ్యుజ్జ్వల్య దై వ్యాన్యగ్నే । అవస్థిరాతనుహియాతు జూనాంజామి
 మజామిం ప్రమ్మణీహిత్రూన్ ॥

సతే జానాతిసుమతిం యవిష్ఠయ ఈవతే బ్రహ్మణేగాతు మై
 రత్ ॥ విశ్వాన్యవై సుదినాని రాయో ద్యుమాన్వ వ్యర్యోవిదరో
 అభిద్యోత్ ॥ సేదగ్నే అస్తు సుభగస్తు చాసుర్యస్తా నితేన వా
 ప్రావియ ఉథేః ॥ పిప్రీషతిస్వ ఆయుషి దురోణే విశ్వేదవై సుదినా
 నా సదిప్తిః । అచామితే సుమతిం ఘోష్యన్వాక్సంతేవా వతాజ
 రతా మియంగీః । స్వశ్వాస్తాసు రథామజయే మాసేక్షత్రాణి
 ధారయే రనుద్యాన్ ॥ ఇహత్వా భూర్యాచరే దుప్తత్మ న్దోషావస్త
 ర్దీదివాగం ప్రమనుద్యాన్ ॥ క్షీడం తస్తాసుమనసస్స పేమాభిద్యు
 మాత స్థితవాగం ప్రోజనానాం యస్తాస్వశ్వస్స హిరణ్యో అగ్న
 ఉప్రయాత్రి వసుమతా రథేన । తస్యత్రాతాభవస్తి తస్యసఖాయస్త ఆ
 తిభ్య మాఘవ గ్జుశ్చవత్ ॥

మహారాజుమి బంధుతా వచోభి సస్మాప్తి గోతమాద
న్వియాయ । త్వనో అస్య వచసశ్చిక్తి హోతర్య విష్ణుకత్తోద
మూనాః । అస్యన్నజ స్తరణయస్సు శేవా అతందాసోవృకా ఆశ్ర
మిష్ఠాః । తేప్తాయవ స్సద్రియంచోనిష ద్యాగ్నేతవనః పాంత్వమూర॥
యేప్తాయవోమామతేయంతే అగ్నేశ్యంతో అంధం దుర్రితాదర
క్షన్ ॥ రరక్షతాం త్సుకృతో విశ్వ వేదాదిస్సంత ఇద్రిపవోనాహ
దేభుః॥ త్వయావగం సధస్యస్తోతా సప్రణీత్యస్యామవాజాః॥ ఉభా
శగ్ం సాసూదయసత్యతాతే నుష్ఠయాకృణుమ్యా హ్రయాణ॥ అయా
తే అగ్నే సమిధావిధేమ ప్రతిస్తోమగ్ంతస్యమానం గృభాయ॥ దహో
శస్తోరక్షసః పాహ్య స్మాద్ధ్రిహోవివోమిత్రీమహో అప్రద్యాత్ ॥

రక్షోహణం వాజిన మాజిఘమిమిత్రం సత్త్విష ముఽరూమి
శమః॥ శిశానో ఆగ్నిః క్రతుభిస్సమిద్ధ సునోదివా సరిషః పాతున
క్తమ్ ॥ విజ్యోతిషా బృహతాభాత్యగ్నిగ్రావి విశ్వానికృణుతే మహీ
త్వా॥ ప్రాదేవీ మూయాస్సహతే దురేవాశ్చిశీతే శృంగై రక్షసే
వినితే ॥ ఉతస్వానాసోదివిషం త్వగ్నే స్తిగ్మాయుథారక్ష సేహంతవా
ఉ॥ మదేచిదస్య ప్రరుజంతి భామానవరంతే పరిబాధో అదేవీః ॥
ఇంద్రంవో విశ్వతస్సరి హవామహేజనేభ్యః॥ అస్మాక మస్తుకేవలః॥
ఇంద్రం నరోనేమధితాహవంతే యత్సార్యాయు నజతేధియస్తాః ॥
శూర్వో నృపతాశవసశ్చకాన ఆగోమతి ప్రజే భజాత్వన్నః॥ ఇం
ద్రియాణి శతక్రతో యాతే జనేషుపంచసు॥ ఇంద్రతానిత అపృణే ॥
అనుతేదాయ మహ ఇంద్రియాయసత్రాతే విశ్వమనువృత్రీహత్యే॥

అనుక్షత్ర మనుసహాయ జతేంద్రదేవేభి రనుతే నృవహ్యే॥ ఆయ
స్మింత్సప్తవాస్తవా స్తివంతి స్వారుహాయథా ॥ ఋషిర్హ దీర్ఘు
శుత్తమ ఇంద్రస్యఘమో అతిధిః ॥ ఆమా సుప్తక్వమైరయ ఆసూ
ర్యగ్ం రోహయోదివి ॥ ఘమన్స సామం తపతా సుప్తక్తిభిజ్ఞా
ప్తం గిర్వణసేగిరః ॥ ఇంద్రమిద్ధాధినో బృహదింద్రమకేభి రకీణః
ఇంద్రం వాణీ రనూవత ॥ గాయంతిత్వా గాయత్రీణః ॥ అచం
త్యకమకీణః ॥ బృహ్మణస్తా శతకత పుద్వగ్ం శమివయేమిరే
ఆగ్ంహోముచేప్రభరేమా మనీషామో పిష్ఠదాపున్నే సుమతిం గృ
ణానాః ॥ ఇదమింద్ర ప్రతిహవ్యం గృభాయ సత్యాస్సంతు యజ
మానస్య కామాః ॥ వివేప్తయన్మగ్ధిషణజజాన్తస్వై పురాపార్యా
దింద్రమహ్నుః ॥ అగ్ంహస్తోయత్రపీ పరద్య ధానోనావే వయూంత
ముభయేహవంతే ॥ ప్రసజ్జమాజం ప్రథమ మధరాణాం ॥ అగ్ం
హోముచం వృక్షభం యజ్ఞాయానాం ॥ అపాన్నపాత మశ్వినాహ
యంత మస్మిన్నర ఇంద్రియంధత్రమోజః ॥ విన ఇంద్రమృగోజహీ
నీచాయచ్ఛ పృతస్యతః ॥ అథస్పదంతిమీం కృద్రియో అస్మాగ్ం అ
భిదాసతి ॥ ఇంద్రక్షత్రమభివామమో జోజాయథా వృషభ చరషణీ
నాం ॥ అపానుదోజనమ మిత్రయంతమురుం దేవేభ్యో అకృణోరుల్లో
కం ॥ మృగోన భిమః కుచరోగ్రిష్ఠాః పరావతః ॥ ఆజగామాపరస్యాః ॥
ప్రకగ్ం సగ్ంశాయ ప్రవిమిందతిగ్ం విశేతూన్తాథి విమృధోను
దస్య ॥ విశేతూన్ విమృధోనుద్ విప్రత్రస్య హనూరుజ ॥ విమన్య
మింద్రభామితో విప్రస్యాభిదాసతః ॥ త్రాతారమింద్ర మవితార

మిద్రాగ్ం హవేహవే సుహవగ్ం శూరమిందం । హువేనుశక్రం
 పురుహూతమిందగ్ స్వస్తి నో ముఖవాధాత్విందః ॥ మాతే అస్యాం
 సహసావస్పరిష్టావఘాయ భూమహరివః పరదై ॥ త్రాయస్వనోప్తకే
 భిర్వయాథై స్తవప్రియాసస్సూరిఘస్యామ ॥ అనవస్తేరథ మశ్వాయత
 త్క త్వష్టావజం పురుహూత ద్యుమంతం ॥ బ్రహ్మణ ఇందం
 మహాయంతో అక్షైరవథాయన్న హయై హంతవా ఉ ॥ వృష్టే
 యత్రేవృషణో అకమర్తా నింద్రగ్రావాణో అదిభిష్పజోమా ॥ అవ
 శ్వాస్తో యేప్రవమోరథా ఇంద్రదేవితా అభ్యవతంత దన్యాక్ ॥

యత ఇంద్రభయామహే తతోనో అభయంకృధి ॥ ముఖవః
 చుగ్ధితవతన్న ఊతయే విద్విష్టో విమృధోజహి ॥ స్వస్తిదావిశస్పతి
 వృత్త్రహో విమృధోవశీ ॥ వృషేందః పుర ఏతున స్వస్తిదా అభ
 యంక్తరః ॥ మహాగ్ం ఇంద్రో వజ్రాహు ఘోడశీ శమయచ్చతు
 స్వస్తి నో ముఖవాకరోతు హంతు పాస్మానం యోస్మాక్ ద్వేష్టి ॥
 సజోమా ఇంద్రనగణో మరుద్భిహ్నిమం పిబవృతహన్చరవిద్వాక్ ॥
 జహిశత్రూగ్ం రప్రమృధోనుదస్వాథా భయంకృణహి చిశ్వతోనః ॥

యేదేవాః పురస్సదోగ్నినేత్రా రత్నోహణస్తేనః పాంతు తేనో
 వంతు తేభ్యోనమస్తేభ్యస్వాహా ॥ యేదేవా దక్షిణసదో యమనేత్రా
 రత్నోహణస్తేనః పాంతు తేనోవంతు తేభ్యోనమస్తేభ్యస్వాహా యేదే
 వాః పశ్చాత్సదస్స విశ్వనేత్రా రత్నోహణస్తేనః పాంతు తేనోవంతు
 తేభ్యోనమస్తేభ్యస్వాహా ॥ యేదేవా ఉత్తరసదో వరుణనేత్రా రత్నో
 హణస్తేనః పాంతు తేనోవంతు తేభ్యోనమస్తేభ్యస్వాహా ॥ యేదేవా

ఉపరివదో బృహస్పతినే తా రత్నోవాణ్మసేనఃపాంతు తేనోవంతు తేభ్యో
 నమస్తేభ్యస్వాహా ॥ అగ్నేయే రత్నోఘ్నేస్వాహా ॥ యమాయ రత్నో
 ఘ్నేస్వాహా ॥ సప్తితే రత్నోఘ్నేస్వాహా ॥ వరుణాయ రత్నోఘ్నే
 స్వాహా ॥ బృహస్పతయే రత్నోఘ్నేస్వాహా ॥ దువస్వతే రత్నోఘ్నే
 స్వాహా ॥

అగ్ని రాయష్మాంతస్స వస్తస్పతిభి రాయష్మాంతేనత్వాయుషా
 యష్మంతంకరోమి ॥ సోమ ఆయుష్మాంతస్స ఓషధీభి రాయష్మాం
 తేనత్వాయుషా యష్మంతంకరోమి ॥ యజ్ఞ ఆయుష్మాం త్సదక్షిణాభి
 రాయష్మాం తేనత్వాయుషా యష్మంతంకరోమి ॥ బ్రహ్మాయష్ట
 త్తద్భ్రాహ్మణై రాయష్మతేనత్వాయుషా యష్మంతంకరోమి ॥ దేవా
 ఆయుష్మంతస్తేమృతేన పితర ఆయుష్మంతస్తైస్సద్ధయా యష్మంత స్తైన
 త్వాయుషా యష్మంతం కరోమి ॥

యావా మింద్రా వరుణాయ త్రవ్యతనూ స్తయే మమగంహ
 సోముంచత్రం యావా మింద్రా వరుణాసహ స్యాతనూ స్తయేమమగం
 హ సోముంచత్రం యావా మింద్రావరుణారత్నస్యాతనూ స్తయేమమగం
 హ సోముంచత్రం యావా మింద్రావరుణా తెజస్యాతనూ స్తయే మమ
 గంహ సోముంచత్రం యావా మింద్రావరుణా వైగ్నా స్రామస్తంహ
 మై తేనావయజ్ఞే యావామింద్రా వరుణాద్విసాత్సు ప్రశుష్టు స్రామ
 స్తంహమై తేనావయజ్ఞే యావామింద్రావరుణా చతుష్పాత్సు స్రామ
 స్తంహమై తేనావయజ్ఞే యావామింద్రా వరుణాగ్లోష్ఠే స్రామస్తం
 హమై తేనావయజ్ఞే యావామింద్రా వరుణాగృహేష్టు స్రామస్తంహ

మేతేనావయజ్ఞే యోవా మింద్రదావరుణాభృషామస్తంవామే తేనావ
యజ్ఞే యోవా మింద్రదావరుణావధీమస్తంవా మేతేనావయజ్ఞే
యోవా మింద్రదావరుణా వస్తస్సతిమస్తంవామే తేనావయజ్ఞే
౧౯ ॥ అగ్నే యశస్వీ యశస్యై మమ ప్రయేంద్రదావతీ మపచితీ
మిహవహ ॥ అయం మూఢాః పరమేష్ఠి సువచాః ససమానానా
ముత్తమశ్లోకో అస్తు ॥ ఇద్రం పశ్యంత ఉపసేదురగ్రే తపోదీక్షామృ
షయ స్సుప్రవిదః ॥ తతః త్తత్రం బలమోజశ్చజాతం తద్దస్తే దేవా
అభిసన్న మంత్ర ॥ ధాతా విధాతా పరమోత స్తందృక్షన్త్రాపతిః
పరమేష్ఠి విరాజా ॥ స్తోమా శ్చందాగ్ంసి నివిదోమ ఆహురే తస్మై
రాష్ట్రే మభిసన్నమామ ॥ అభ్యవతధ్వ ముప్రమేత సాక్షమయగ్ం
శాస్తాధిపతిర్వో అస్తు ॥ అస్మవిజ్ఞానమనుసగ్ం రభధ్వమిమం ప్రశ్నా
దను జీవాథసర్వే ॥

ఋతావాద్యుతధామూగ్ని గంధర్వస్స ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం
పాతు తస్మైస్వాహ తస్యోపధయోప్సరస ఊజో నామతా ఇదం
బ్రహ్మక్షత్రంపాతు తాభ్యస్వాహ సగంహితో విశ్వామాసూర్యో
గంధర్వస్స ఇదం బ్రహ్మక్షత్రంపాతు తస్మైస్వాహ తస్య మరీచయో
ప్సరస ఆయువోనామతా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాతుభ్యస్వాహ సు
షుము సూన్యోరశ్మి శ్చంద్రమా గంధర్వస్స ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం
పాతు తస్మైస్వాహ తస్య నక్షత్రాణ్యప్సరసోభే కురయోనామతా
ఇదం బ్రహ్మక్షత్రంపాతు తాభ్యస్వాహ భుజ్యసుప్రవణో యజ్ఞో
గంధర్వస్స ఇదం బ్రహ్మక్షత్రంపాతు తస్మైస్వాహ తస్య దక్షిణా అ

పురస్ స్తవానామతా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రంపాంతుతాభ్యస్వాహా ప్రజా
 పతిర్విర్వాకమా మనోగంధర్వస్స ఇదం బ్రహ్మక్షత్రంపాతు తస్మై
 స్వాహా తస్యైకామన్యపురస్తో పహ్నయోనామతా ఇదం బ్రహ్మ
 క్షత్రం పాంతు తాభ్యస్వాహేషిరో విశ్వవ్యచావాతో గంధర్వస్స
 ఇదం బ్రహ్మక్షత్రంపాతు తస్మైస్వాహా తస్యాపోపు రసోముదానామ
 తా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రంపాంతు తాభ్యస్వాహా భువనస్యపతే యస్యత
 ఉపరిగృహ ఇహచ సనోరాస్వా జ్యానిగం రాయసోవగం సువీర్య
 గం సంవత్సరిణాగ్ స్వస్తిగ్స్వాహా పరమేష్వధిపతి మృత్యుగంధ
 వస్స ఇదం బ్రహ్మక్షత్రంపాతు తస్మైస్వాహా తస్య విశ్వమప్సరస్తో
 భువోనామతా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రంపాంతు తాభ్యస్వాహా సుక్షీతి
 సుభూతి భాద్రకృతువవా ప్రజానో గంధర్వస్స ఇదం బ్రహ్మ
 క్షత్రంపాతు తస్మైస్వాహా తస్య విద్యుతోపురస్తో ఋచోనామతా
 ఇదం బ్రహ్మక్షత్రంపాంతు తాభ్యస్వాహా దూరేషేతి రమృడయో
 మృత్యుగంధర్వస్స ఇదం బ్రహ్మక్షత్రంపాతు తస్మై స్వాహా తస్య
 ప్రజా అప్సరస్తో భీరువోనామతా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రంపాంతు తాభ్య
 స్వాహా చారు కృపణ కాశీకామోగంధర్వస్స ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం
 పాతు తస్మైస్వాహా తస్యాధయో పురస్కృచయంతీనామతా ఇదం
 బ్రహ్మక్షత్రంపాంతు తాభ్యస్వాహా సనో భువనస్యపతే యస్యత ఉ
 పరిగృహ ఇహచ ఉరుబ్రహ్మజైస్తక్షత్రాయమహి శమయచఛ
 స్వాహా ॥ ౨౦ ॥

సమో అస్తు ప్రపేభ్యో యేకేచ పృథివీమను॥ యే అంతరిక్షే
యేద్దివి తేభ్యస్సపేభ్యోనమః॥ యేదోరోచనేద్దివో యేవా సూర్య
స్య రశ్మిషు॥ యేహ మపునదః కృతం తేభ్యస్సపేభ్యోనమః॥
యా ఇషవో యాతుధానాం యేవా వనస్పతీగంఠను॥ యేవా
వతుషు శేరతే తేభ్యస్సపేభ్యోనమః॥

అయం పురో హరికేశ సూర్యరశ్మిస్తస్యరథగృత్సత్పరభాజా
శ్చసేనాని గ్రామణ్యో పుంజిక్షణలాచ కృతస్థలాచాప్సరసా యాతు
ధానా హేతీరతాగంఠి ప్రహేతి స్తేభ్యోనమస్తేనో మృడయంతుతే
యం ద్విష్మయశ్చనో ద్వేష్టి తంవోజం భేదధామి॥ అయం దక్షిణా
విశ్వకర్మా తస్య రథస్త్వనత్చ రథే చేత్రశ్చ సేనాని గ్రామణ్యో
మేనకాచ ప్రహజన్యాచా ప్సరసాదంత్త్వవః ప్రశవో హేతిఃపారుషేయో
వధః ప్రహేతిస్తేభ్యోనమస్తేనో మృడయంతు తేయం ద్విష్మయశ్చనో
ద్వేష్టితం వోజం భేదధామి॥

అయం ప్రశాచద్విశ్వవృత్తాస్తస్య రథప్రోతశ్చ సమరథశ్చ సే
నాని గ్రామణ్యో ప్రస్థోచంతీ చామృత్యోచంతీ చాప్సరసా ప్రహ
హేతి ర్వాహుః ప్రహేతిస్తేభ్యో నమస్తేనో మృడయంతుతేయం
ద్విష్మయశ్చనో ద్వేష్టితం వోజం భేదధామి॥

అయము త్రరాత్నం యద్వస్తుస్తస్య సేనజచ్ఛుషేణశ్చసేనాని
గ్రామణ్యో విశ్వాచీచ మృతాచీ చాప్సరసావాహేతి ర్వాతః ప్ర
హేతిస్తేభ్యో నమస్తేనో మృడయంతు తేయం ద్విష్మయశ్చనో ద్వే
ష్టితం వోజం భేదధామి॥

అయముపర్వ రాగ్యసుసప్త తార్క్ష్యశాచిప్తనేమిశ్చ సేనాని
గామిన్యా పుర్వశీచ పూర్వచిత్తిశాచపురసా విద్యుద్ధేతిరహస్సుజ్ఞా
స్పృహేతిస్తేభ్యోనమస్తేనో మృడయంతు తేయం ద్విష్మో యశ్చన్తో
దేష్టితం వోజం భేదధామి ॥౨౩॥

అశుశ్శిశానో వృషభోనయుధో ఘనాఘనః ॥ త్కోభణశ్చర్
వణీనాం ॥ సుక్రందనోనిమిష ఏకవీరశత్రుగంసేనా అజయత్సాకమి
దగ్ధః ॥ సుక్రందనేనా నిమిషేణ జిష్ణునాయుత్సారేణ దుశ్చ్యవనేన
ధృష్టునా ॥ తదింద్రదేణజయత తస్మాద్యుధ్యాయుధో నర ఇషుహస్తేన
వృష్టా ॥ స ఇషుహస్తైస్సనిమంగిభిరవశీసగ్ధైః సప్త సయుధ ఇంద్రోగ
ణేన ॥ సగ్ధైః ప్రవృష్ట జితోమహా బాహు శర్ధ్యాశ్వధన్వా ప్రతిహి
తాభిరస్తా ॥ బృహస్పతే పరిక్షియా ॥ రథేన రత్నోహమ్ తాగ్ం అప్ర
బాధమానః ॥ ప్రభంజంతేనాః ప్రమృణోయు ధాజయన్నస్మాక
మేధ్య వితారథానా ॥ గోత్రభిదం గోవిదం వజ్రబాహుం జయంత
మజ్జప్రమృణం తమోజసా ॥ ఇమగ్ం సజాతా అను వీరయద్వమి
దగ్ధగ్ం సఖాయోన్ముగ్ం రభధ్వం ॥ బలవిజ్ఞాయథవిరః ప్రివిరస్వహ
స్వా వాజీ సహమాన ఉగ్ధః ॥ అభివీరో అభిసత్వా సహోజాజైత
మింద్ర రథమాతిష్ఠ గోవిత్ ॥ అభిగోతాన్తే సహసా గాహ మానో
ద్రాయః ॥

వీర శ్చతమన్యు గిందః ॥ దుశ్చ్యవనః పృతనాపాదయుధ్యో
స్మాకగ్ం సేనా అవతు ప్రియుత్సు ॥ ఇంద్ర ఆసాస్తేతా బృహస్పతి
దక్షిణాయజ్ఞః పుగ ఏతు సోమః ॥ దేవసేనానామభి భగజతీనాం

జయంతినాం మరుతోయం త్వగే । ఇంద్రస్యవృణ్ణో వరుణస్య రాజ్ఞ
అదిత్యానాం మరుతాగ్ం శధా ఉగ్రం ॥ మహామనసాం భువనభ్య
వానాం ఘోషోదేవానాం జయతాముదస్థాత్ ॥

అస్మాక్ మింద్రస్సమృతేషు ద్వజేష్వస్మాక్తంయూ ఇవవస్తా
జయంతు ॥ అస్మాక్వీరా ఉత్తరేభవం త్వస్మానుదేవా అవతాహ
వేషు ॥ ఉద్ధర్షయ మశువ న్నాయుధాన్యత్సత్వనాం మామకా
నాం మహాగ్ంసి ॥ ఉద్వృతహన్వాజినాం వాజినాన్యద్రథానాం
జయతామేతుఘోషః ॥ ఉప్రపేత జయతానరస్థిరావస్సంతు బాహవః ॥
ఇంద్రోవశ్శ చుయచ్చత్వనా ధృష్ట్యా ధాసథ ॥ అవస్థస్తా పరా
పతతగప్యే బ్రహ్మసగ్ం శిత ॥ ౨౭ ॥

గచ్ఛామిత్రాన్ప్రవిశమైషాం కంచనోచ్ఛిషః ॥ మమూణి
తేవమభిచ్ఛాదయామి సోమస్త్యా రాజామృతేనాభివస్తాం ॥ ఉరో
ర్వరీయో వరివస్తే అస్థు జయంతం త్వమనుమదంతు దేవాః ॥ యత్ర
బాణాస్తంతతంతి కుమారావిశ్లిఖా ఇవ ॥ ఇంద్రోవస్తత్ర వృత్రహ
విశ్వాహా శమయచ్ఛతు ॥ ౨౮ ॥

శంచమే మయశ్చమే ప్రియంచమేను క్రామశ్చమే కామశ్చ
మే సామనశ్చమే భదంచమే శ్రేయశ్చమే వస్యశ్చమే యశశ్చమే
భగశ్చమే దరిణంచమే యతాంచమే ధర్తాంచమే డేమశ్చమే
ధృతిశ్చమే విశ్లంచమే మహశ్చమే స్రంవిచ్ఛమే జ్ఞాతంచమే సూ
శ్చమే ప్రసూశ్చమే నీరంచమే లయశ్చమే ఋతంచమే మృతంచమే
యక్షుంచమే నామయచ్ఛమే జీవాతుశ్చమే దీఘాయుత్వంచమే

సఖిత్రంచమే భయంచమే సుగంచమే శయనంచమే సూషాచమే
సుదినంచమే ॥ 30 ॥

మమాగ్నే వచో విహవేష్వస్తు వయంత్యేం ధానాస్తనువం
పుషేమ ॥ మహ్యన్నమంతాం ప్రదిశశ్చతస్ర స్వయాధ్యక్షేణ పృథ
నాజయేమ ॥ మమ దేవావిహవేసంత్రు సర్వ ఇంద్రావంతో మరుతో
విష్ణుర్గర్భాః ॥ మహాంతరిక్ష మురుగోపమస్తు మహ్యంవాతః పవతాం
కామే అస్మిన్ ॥ మయి దేవాద్రవిణ మాయజంతాం మయ్యాశీరస్తు
మయి దేవహూతిః ॥ దైవ్యా హోతారా వనివంత ॥ పూర్వేరిష్టాస్యా
మత్రనువా సువీరాః ॥

మహ్యం యజంత మమయాని హవ్యాకూతి స్తత్త్యామనసో
మే అస్తు ॥ ఏనోమానిగాం కత్రమచ్చనాహం విశ్వేదేవాస్తో అధివో
చతామ ॥ దేవీష్ణదువీకరురుణః కృణోత్రవిశ్వేదేవాస ఇహవీరయధ్వం
మాహాస్మహిప్రజయా మాత్రనూభి మాకరధామద్విష్త తేసోమరాజన్ ॥

అగ్ని మన్యం ప్రతిస్తుదన్పురస్తాత్ ॥ అదభ్యగోపాః పరిపా
హిస్తస్త్వం ॥ ప్రత్యంచాయంతు విసుతః ఘనస్సేమైషాం చిత్తం ప్రబు
ధావినేశత్ ధాతా ధాతృణాం భవనస్త్వయస్పతి దేవగ్ం సవితార
మభిమాత్రి మాహం ॥

ఇమం యుజ్జమశ్వినోభా బృహస్పతిదేవాః పాంతు యజమా
నం వ్యథాకత్ ॥ ఉరువ్యచానోమహిష శ్శహాయగ్ం సదస్మిన్
హవే ఘృతహూతః పురుక్ష ॥ సనః ప్రజాయే హర్యశ్వే మృక్షయోద్ర
మాః ॥ నోర్తి రయో మాపరాదాః ॥

యేన పుపత్నా అపతేభవం త్వింద్రాగ్నిభ్యా మవశాధామ
 మౌతాః । వసవోరుదా ఆదిత్యా ఉపరి స్పృశం మోగ్రంచేత్తర
 మధిరాజమక్షః । అర్వాంచ మింద్రప్రముతో హవామహే యోగో
 జధన జదత్వ జద్యః । ఇమసో యజ్ఞం విహవేజవస్వాస్యకుమౌ
 హరివోమేదిసంత్యా । 3౪ ।

అగ్నేమన్వే ప్రథమస్య ప్రచేత సోయం పాంచజన్యం బహ
 వస్సమింధతే । విశ్వస్యాం విశి ప్రవివిశి వాగ్ం సమీమహే సనో
 ముంచ త్వగ్ంహసః । యజ్మేదం ప్రాణన్నిమిషద్యదేజతి యస్యజ్ఞా
 తం జనమానంచ కేవలం । స్తామ్యగ్నిం నాధితో జోహవీమి సనో
 ముంచత్వగ్ం హసః । ఇంద్రస్యమన్వే ప్రథమస్య ప్రచేతసో వృత్త
 ఘ్నుస్తాచూ ఉప్తమాముపాగుః । యోదాశుష స్సుకృతోహవ ముప్త
 గంతా । 35 । సనో ముంచత్వగ్ంహసః యస్సంగ్రామం నయతి
 సంవశీయుధేయః పుష్టానిసగ్ం ప్రజతిత్రియాణి । స్తామింద్రం నాధి
 తో జోహవీమి సనోముంచత్వగ్ంహసః । మన్వేనాం మిత్రావరుణా
 తస్యవిత్తగ్ం సత్యేజ సాదృగ్ం హణాయన్నదేధే । యారాజానగ్ం
 సరథం యాథ ఉగ్రాతానోముంచత మాగసః । యోవాగ్ం రథ
 ఋజురశ్శిష్టస్యధర్మా మిథుశ్చరంత ముప్తయాతి తూషయః ।

స్తామి మిత్రావరుణా నాధితో జోహవీమితేనో ముంచత్రమా
 గసః । వాయోస్సవితు విదధాని మన్మహే యావాత్తస్యదిబభృ
 తోయాచ రక్షతః । యా విశ్వస్య పరిభూ బహువతు స్తానోముంచ
 త్రమాగసః ।

ఉప్రశేష్టాన ఆశిషో దేవయోధామే అస్థిరః ॥ స్తామి వా
యుగం పవిత్రారం నాథితో జోహవీమితోనో ముంచతమాగసః ॥ రథీ
తమా రథీనామహ్వా ఊతయే శుభం గమిష్టాసుయ మేభిరశ్వైః ॥

యయోవాణం దేవాదేవేష్వ నిశితమాజస్తానో ముంచతమా
గసః ॥ యదయాతం వహతుగం సూర్యాయా స్త్రీప్రకేణ సగ్ంసద
మిచ్ఛమానా ॥ స్తామి దేవాప్రశ్వినో నాథితో జో హవీమితో నోముం
చతమాగసః ॥ మరుతాం మన్వే అధినోబృవంతు ప్రేమాం వాచం
విశ్వా మవంతు విశ్వే ॥ ఆశూః హువేసు యమానూతయే తేనో
ముంచం త్వేనసః ॥ తిగ్మమాయుధం వీడితగ్ంసహస్వద్విన్యగ్ం శధః
పూనాసుజిష్ఠు ॥

స్తామి దేవాన్మరుతో నాథితో జోహవీమి తేనోముంచం త్వే
నసః ॥ దేవానాం మన్వే అధినోబృవంతు ప్రేమాంవాచం విశ్వామ
వంతు విశ్వే ॥ ఆశూః హువేసు యమానూతయే తేనో ముంచం త్వే
నసః ॥ యద్దిదం మాభిశోచతి పారుషేయేణదైవ్యేన ॥ స్తామి విశ్వా
దేవానాంధితో జోహవీమి తేనో ముంచం త్వేనసః ॥ అనునాన్యానుమతి
ర్యజ్ఞం దేవేషు మన్యతాం ॥

అగ్నిశ్చ హవ్యవాహనో భవతాం దాశుషేమయః ॥ అస్వి
దనుమతేశ్వం మన్యాపై శంచసకృధి ॥ క్రత్వే దక్షాయనోహిను
ప్రణ ఆయాగ్ంపి తారిషః ॥ వైశ్వానరోన ఊత్యా ప్రయాతుపరా
వతః ॥ అగ్నిరుక్తేనవాహనా ॥ ప్రప్తోదివి ప్రప్తో అగ్నిః పృథివ్యాం
ప్రప్తో విత్వా ఓపథి రావివేశ ॥ వైశ్వానరస్సహనా ప్రప్తో అగ్నిస్స

నాదివాసరిషః పాతు సక్తం ॥ యే అప్రథేతామ మితేభి రోజో భిర్యే
ప్రతిష్ఠే అభవతాం వసూనాం ॥ స్తామిద్యావా పృథివీ నాధితోజో
హవీమితేనో ముంచతమగ్ంహసః ॥ ఉర్వి రోదస్తీవరిషః కృణాతం
జేత్రస్యపత్నీ అధినోబ్రూయాతం ॥ స్తామిద్యావా పృథివీనాధితో
జోహవీమితేనో ముంచతమగ్ంహసః ॥ యత్తేవయం పూరుషత్ర
యవిష్ఠా విద్వాగ్ం సశక్తమా కచ్ఛనాగః ॥ ౪౧ ॥

కృధీస్వస్మాగ్ం అదితేర నాగ్రావ్యే నాగ్ంసి శిశ్రథావిష్వ
గగ్నే ॥ యథావతద్వసవో గ్రార్యం చిత్పదిషితామ ముంచతాయ
జతాః ॥ ప్రవా త్వమస్మ త్ప్రముంచావ్యగ్ంహః ప్రాతార్యగ్నే ప్ర
తరాన్న ఆయుః ॥ అగ్నే మప్వే యసేద మింద్రస్య యస్సంగ్రామ
గ్ంసనో ముంచత్వగ్ంహసః ॥ మన్వేవాంతనో ముంచతమాగసః ॥
యోవాం వాయోరుపరధీతమా యదయాత మశ్వినౌతానో ముంచ
తమాగసః ॥ మరుతాంతిగ్ం మరుతో దేవానాం యదిదం విత్వాం
జేనో ముంచత్వేనసః ॥ అనున ఉర్విద్యావా పృథివీతేనోముంచతమ
గ్ంహస్తోయత్రే ॥ చతురగ్ం హస్తష్టడాగసశ్చతురేనస్తోద్విరగ్ంహసః ॥

సమీచీనామాసి ప్రాచీది క్తస్యాస్తేగ్ని రధిపతి రసితోరక్షితా
యశ్చాధి పత్రిశ్చ గోప్తాతాభ్యాం సమస్తానో మృడయతాం తే
యం ద్విష్కాయశ్చనో ద్వేష్టితంవ్రాం జంభే దధామి ॥

ఓజస్విన్తీ నామాసి దక్షిణాది క్తస్యాస్త ఇంద్రోధిపతిః వృదా
కూర క్షితాయశ్చాధి పత్రిశ్చ గోప్తాతాభ్యాం సమస్తానో మృడ
యతాం తేయం ద్విష్కాయశ్చనో ద్వేష్టితం వ్రాంజంభేదధామి ॥

ప్రాచీనామాసి ప్రతిచీది క్తస్యాస్తే సోమోధి పతిష్వజో రక్షి
 తాయశ్చాధిపతిర్యశ్చ గోప్తా తాభ్యాం సమస్తానో మృడయతాం తే
 యం ద్విష్టోయశ్చ నో ద్వేష్టితం వాంజం భేదధామి || అప్తస్థావానా
 మాస్యదీచీది క్తస్యాస్తే వరుణోధిపతి స్తిరశ్చరాజీ రక్షితా యశ్చా
 ధిపతిర్యశ్చ గోప్తా తాభ్యాం సమస్తానో మృడయతాం తేయం ద్విష్టో
 యశ్చ నో ద్వేష్టితం వాంజం భేదధామి || అధిపత్ని నామాసి బృహ
 తీది క్తస్యాస్తే బృహస్పతి రధిపతిశ్చిత్తో రక్షితా యశ్చాధిపతిర్యశ్చ
 గోప్తా తాభ్యాం సమస్తానో మృడయతాం తేయం ద్విష్టోయశ్చ నో
 ద్వేష్టితం వాంజం భేదధామి || ప్రశినీనామాస్తీయంది క్తస్యాస్తేయమో
 ధిపతిః కల్కాషగ్రీవో రక్షితాయశ్చాధి పతిర్యశ్చ గోప్తా తాభ్యాం
 సమస్తానో మృడయతాం తేయం ద్విష్టోయశ్చ నో ద్వేష్టితం వాంజం
 భేదధామి || హైతయో నామస్థతేహంవః పురోగృహో అగ్నిర్వయి
 షవః సులితో వాతనామం తేభ్యోవో సమస్తానో మృడయత తేయం
 ద్విష్టోయశ్చ నో ద్వేష్టితం వాంజం భేదధామి || నిలింపానామస్థతేహం
 వో దక్షిణాగృహః పితరోవ ఇషవస్సగరో వాతనామం తేభ్యోవో
 సమస్తానో మృడయత తేయం ద్విష్టోయశ్చ నో ద్వేష్టితం వాంజం భేద
 ధామి || ప్రజ్ఞణో నామస్థతేహంవః ప్రశ్చార్ద్రహో స్వపౌత ఇషవో
 గహ్వరో వాతనామం తేభ్యోవో సమస్తానో మృడయత తేయం ద్వి
 ష్టోయశ్చ నో ద్వేష్టితం వాంజం భేదధామి || అప్తస్థావానో నామస్థతే
 హం వ ఉత్తరాద్గృహో ఆపౌత ఇషవస్సముద్రో వాత నామం తేభ్యో
 వో సమస్తానో మృడయత తేయం ద్విష్టోయశ్చ నో ద్వేష్టితం వాంజం భేద

ధామి || అధిపతయో నామస్థతేహం వ ఉపగృహ ప్రవంప్ర ఇప్త
 వోవస్వా వాతనామంతేభ్యో వో నమస్తేనో మృడయత తేయం
 ద్విష్కాయశ్చనో ద్వేష్టితంవాజం భేదధామి || క్రవ్యానామస్థ పాథి-
 వాస్తేహంవ ఇహగృహ అన్నంప్ర ఇషవో నిమిషావాతనామంతేభ్యో
 వో నమస్తేనో మృడయత తేయం ద్విష్కాయశ్చనో ద్వేష్టితంవాజం
 భేదధామి || ౪౩ ||

శతాయుగాయ శతవీర్యాయ శతోతయేభిమాత్రిహహే శతం
 యోనశ్శగద్రో అజీతానింద్రో నేషదతిదురితాని విశ్వా || యేచత్వా
 రః ప్రథయో దేవయానా అంతరాధ్యావా పృథివీ వియంతి ||

తేహం యో అజ్యనిమజీతి నూవహాత్తస్తేనో దేవాః పరిద
 త్తేహ సర్వే || గ్రీప్తే హేమంత ఉతనో వసంత శ్వరదమాస్సువిత
 నో అస్తు || తేహ మృతూనాగ్ం శతశారదానాం నివౌత ఏషామ
 భయేస్యామ || ఇదువత్సరాయ పరివత్సరాయ సంవత్సరాయ కృణు
 తా బ్రుహన్నమః ||

తేహం ప్రయగ్ంసుమతౌ యజ్ఞయానాం జ్యోగజీతా అహతా
 స్యామః || భద్రాన్నశేయస్సమనైష్టదేవా స్వయావసేన సమశీ మ
 హిత్యా || సనోమయోసూః పిత్రో ఆవిశస్వశంత్రో కాయతనువేస్యోనః ||

భూతం భవ్యం భవిష్యద్వషట్ థాస్వహో నమ ఋకామయ
 జుర్వషట్ థాస్వహో నమో గాయత్రీ త్రిష్టబ్జగతీ వషట్ థాస్వహో
 నమః పృథివ్యంతరిక్షం ద్వార్యషట్ థాస్వహో నమోగ్ని ర్వాయు
 సు ర్హో వషట్ థాస్వహో నమః ప్రాణో వ్యానోహనో వషట్ థాస్వ

హో నమోన్నం కృషివృష్టి వక్షత్ ధాన్వహో నమః పితృభుతః
 పాత్రోవక్షత్ ధాన్వహో నమోభూభువస్సువర్వక్షత్ ధాన్వహో నమః॥
 ఇంద్రో దధీచో అస్థభిః । వృత్రాణ్య ప్రతిఘాతః । జఘాన
 సవతీరవ । ఇచ్ఛన్నశ్వస్య యచ్ఛర । పర్వతేష్వ పశితం । తద్వి
 దచ్ఛర్వణావతి । అత్రాహగోరమన్వత । నామత్వష్టరప్రీచ్యం । ఇతా
 చంద్రమసోదృహే । ఇంద్రో మిద్రాధినో బృహత్ । ఇంద్ర ముక్తే
 భిరక్షిణః । ఇంద్రం వాణీరనూషత । ఇంద్రో ఇథ్యోస్సచా । సం
 మిశ్రో ఆవచాయజా । ఇంద్రోవ్రజీహిరణ్మయః । ఇంద్రోదీర్ఘాయ
 చక్షుశే । ఆసూర్యగ్ం రోహద్దివి । విగోభిరది మైరయత్ । ఇంద్రో
 వాజేమనో అవ । సహస్ర పథనేమచ । ఉగ్ర ఉగ్రాభిరూతిభిః । త
 మింద్రం వాజయామసి । మహేవృత్రాయ హంతవే । సవృహ వృష
 భోభవత్ । ఇంద్రో స్సదామనేకృతః । ఓజస్త సుబలేహితః । ద్యు
 మ్నిశ్లోకీన సౌమ్యః । గిరా వజ్రోన సంభృతః । సబల్ అనపమ్య
 తః । వవక్షురుగ్రో అస్తృతః । చక్షుషో హేతేమనసోహేతే । వాచో
 హేతే బ్రహ్మణోహేతే । యోమామూయురభిదాసతి । తమగేష
 మేన్యాఘేనికృణు । యోమాచక్షుషా యో మనసా । యోవాచా
 బ్రహ్మణామూయు రభిదాసతి । తయాగేషత్వంమేన్యా । అముమమే
 నికృణు । యత్కించాసా మనసా యచ్ఛవాచా । యజ్ఞైర్జహోతి
 యజమా హవిభిః । తం మృత్యుం నిఘురుత్యా సంవిదానః । పురా
 దిష్టాదాహుతీరస్యహంతు । యాతుధానా నిఘురుతి రాదురక్షః । తె
 అస్యక్షుం త్వస్మకేన సత్యం । ఇంద్రోషితా ఆజ్ఞమస్యమగ్నంతు ।

మాతత్సమృద్ధియ ద్రసాక్షరోతి । హన్మితై హంక్తృతగ్ంహవిః । యో
 మే ఘోర మచీకృతః । అపాంచాత ఉభా బ్రాహూ । అపసహ్యమ్యా
 స్యం । అపసహ్యమితై బ్రాహూ । ఆపసహ్యమ్యాస్యం । అగ్నేదే
 వస్య బ్రహ్మణా । సర్వతేం వధిపంక్తృతం । పురాముష్య వషట్కా
 రాత్ ॥ యజ్ఞం దేవేషు నస్కృధి । స్విష్టమస్మాకం భూయాత్ ।
 మాస్మాక్ ప్రాప్తన్నరాతయః । అంతి దూరేస్తతో అగ్నే । భ్రాతృ
 వ్యస్యాభిదాసతః । వషట్కారేణ వక్షేణ । కృత్యాగ్ం హన్మిక్తృ
 తామహం । యోమాన క్తం దివాస్తాయం ప్రాతశ్చాహ్నిపీయ్యతి ।
 అద్యాతమింద్ర వక్షేణ । భ్రాతృవ్యం పాదయామసి ॥ ౫౭ ॥

ప్రాణోరక్షతి విశ్వమేజత్ । ఇర్యోభూత్వా బహుధాబ్రహూని ।
 స ఇత్యర్హం వ్యాసశే । యోదేవో దేవేషు విభూర్ంతః । ఆవృధూ
 దాత్మైతియధ్గద్యౌమా । తమిత్ప్రాణం మనసోఽశిక్షత । అగ్రం దే
 వానా మిదమత్తునో హవిః । మనస్సశ్చిత్రేదం । భూతం భవ్యంచ గు
 ప్యతే । తద్ధిదేవే వ్యగ్రియం । ఆనయేతు పురశ్చరం । సహదేవేరి
 హగ్ం హవం । మనశ్రేయసి శ్రేయసి । కర్మవ్యజ్ఞపత్రిందధత్ । జుష
 తాంమే వాగ్నిదగ్ం హవిః । విరాడ్దేవీపురోహితా । మాప్త్యవాడన పా
 యిసి । యయా రూపాణి బహుధాభవంతి । పేషాగ్ంసిదేవాః పరమే
 జన్మితే । సానోవిరాడన పస్సురంతి ॥ ౫౮ ॥

వాగ్దేవీ జుషతామిదగ్ం హవిః । చక్షుర్దేవేవానాం జ్యోతిర్
 మృతేన్యక్తం । అస్య విజ్ఞానాయ బహుధానిధీయతే । తస్యసుమ్న
 మశీమహి । మానోహసీ ద్విచక్షణం । ఆయురిన్నః ప్రతీర్యతాం ॥

అనంధాశ్చక్షుషాప్రయం । జీవాజ్యోతిరసీమహి । సునజ్యోతిరుతా
 మృతం । శ్రోతేణ భద్రముతశృణ్వంతి సత్యం । శ్రోతేణ వాచం
 బహుధోద్యమానాం । శ్రోతేణ మోదత్య మహాశ్చ శ్రూయతే ।
 శ్రోతేణ సర్వాదిత ఆశృణోమి । యేన ప్రాచ్యా ఉతదక్షిణా । ప్ర
 తీచ్యైదిత శృణ్వం త్యుత్తరాత్ । తదిచ్ఛత్రం బహుధోద్యమానం ।
 అరాన్మనేమిః పరిసర్వం బభూవ । సిగ్ం హేవ్యాఘ్రు ఉతయా పృ
 థాకా । త్విషిరగ్నా బ్రాహ్మణే సూర్యేయా । ఇంద్రం యాదేవీసు
 భగా జజాన । సాన ఆగ్రన్వచనా సంవిదానా । యారాజన్యే దుం
 దుభావాయతాయాం । అశ్వప్ర్య కంద్యై పురుషస్యమాయకా । ఇం
 ద్రం యాదేవీ సుభగా జజాన । సాన ఆగ్రన్వచనా సంవిదానా ।
 యాహ్నేసి ద్వీపిన్యాహిరణ్యే । త్విషిరశ్వేషు పుగుషేషు గోషు ।
 ఇంద్రం యాదేవీ సుభగా జజాన । సాన ఆగ్రన్వచనా సంవిదానా ।
 రథే అక్షేషు వృక్షభస్య వాజే । వాత ప్రజన్యే వరుణస్య శుష్కే ।
 ఇంద్రం యాదేవీ సుభగా జజాన । సాన ఆగ్రన్వచనా సంవిదానా ॥

రాడసి విరాడసి । సంప్రాడసి । స్వరాడసి । ఇంద్రాయత్వా
 తేజస్వతే తేజస్వంతగ్ శ్రీణామి । ఇంద్రాయత్వాజస్వత ఓజస్వంతగ్
 శ్రీణామి । ఇంద్రాయత్వా పయస్వతే పయస్వంతగ్ శ్రీణామి । ఇం
 ద్రాయత్వా యుష్మత ఆయుష్మంతగ్ శ్రీణామి ॥

తేజోసి । తతై ప్రయచ్ఛామి । తేజస్వదస్తుమే ముఖం । తే
 జస్వచ్చిరో అస్తుమే । తేజస్వా నిశ్చ్యతః ప్రత్యక్ । తేజసా సం
 విష్కర్తమా ॥

ఓజోసి । తత్రై ప్రయచ్ఛామి । ఓజస్వదస్తుమేముఖం । ఓజస్వచ్చిరో అస్తుమే ఓజస్వా విశ్వతఃప్రత్యజ్ । ఓజస్తాసంపిసృగ్ధిమా ।
 పయోసి । తత్రై ప్రయచ్ఛామి । పయస్వదస్తుమే ముఖం । పయస్వచ్చిరో అస్తుమే । పయస్వా విశ్వతః ప్రత్యజ్ । పయస్తాసంపిసృగ్ధిమా ॥ ౬౦ ॥

ఆయురసి । తత్రై ప్రయచ్ఛామి । ఆయుష్మదస్తుమేముఖం । ఆయుష్మచ్చిరో అస్తుమే । ఆయుష్మా విశ్వతః ప్రత్యజ్ ఆయుషా సంపిసృగ్ధిమా । ఇమమగ్న ఆయుషే వచసేకృధి । ప్రియగ్ం రేతో వరుణ సోమరాజః । మాతెవాస్మా అదితై శమయచ్ఛ । విశ్వేదేవా జరదష్టిర్యధాసత్ ॥ ౬౧ ॥

ఆయురసి విశ్వాయురసి ॥ సర్వాయురసి సర్వమాయురసి । యతోవాతో మనోజవాః । యతః క్షరంతి సింధవాః । తాసాం త్వాసర్వాసాగ్ం ఋచా ॥ అభిషింఛామి వచసా । సముద్ర ఇవాసిగ్ం హనా । సోమ ఇవాస్యదాభ్యః । అగ్నిరివ విశ్వతః ప్రత్యజ్ । సూర్య ఇవ జ్యోతిషా విభూః ॥

అపాంయో ద్రవశైరసః । తమహమస్మా అముష్యాయణాయ । తేజసే బ్రహ్మనచసాయ గృహ్ణామి ॥ అపాంయ క్షేమాకరసః । తమహమస్మా అముష్యాయణాయ ॥ ఓజసే పీరియ గృహ్ణామి ॥ అపాంయోమధ్యతోరసః । తమహమస్మా అముష్యాయణాయ । ఘట్టేప్రజననాయ గృహ్ణామి । అపాంయో యజ్ఞయోరసః । తమహమస్మా అముష్యాయణాయ ॥ ఆయుషే దీహూయుత్వాయ గృహ్ణామి ॥ అహ

మస్మి ప్రథమజాబుతస్య । పూర్వం దేవేభ్యో అమృతస్య నాభిః ।
యోమూ దదాత్రిస ఇ దేవమావాః ॥

అహమన్న మన్నమదంత మద్మి । పూర్వమగ్నేరపి దహత్య
న్నం । యత్తేహాసా తే అహము త్రరేషు । వ్యాత్రమస్య ప్రశవస్సు జం
భం । పశ్యంతిగీరాః ప్రచరంతిపాకాః । జహామ్యన్యం నజహామన్యం॥
అహమన్నం వశమిచ్ఛరామి ॥ సమానమథం పర్యేమి భుంజత్ ॥
కోమామన్నం మనుష్యోదయేత । పరాకై అన్నం నిహితం లోక ఏ
తత్ ॥ విశ్వే దేవైః పితృభిర్గుప్తమన్నం । యదన్యతే లుప్యతే
యత్సోష్యతే । సతతమీసాతసూక్ష్మే బభూవ । మహంతౌచ రూస
శృద్ధుర్ధేనప్రపా । దివంచ పృశ్వి పృథివీంచ ప్రాకం । తత్సంపిబంతౌ
నమినంతి వైధసః ॥ నైతమ్భాయోభవతి నోకనీయః ॥ అన్నం ప్రాణ
మన్న మప్రానమాహుః ॥ అన్నం మృత్యుం తిముజీవాతమాహుః ॥
అన్నం బ్రహ్మణోజరసం వదంతి । అన్నమాహుః ప్రజననం ప్రజా
నాం । మోఘమన్నం విందతై అప్రచేతాః ॥ సత్యం బ్రవీమివధ ఇ
త్సతస్య । నార్తమణం పుష్యతినో సఖాయం । కేవలఘో భవతికే
వలాదీ । అహం మేఘస్తనయన్వషన్నస్మి । మా మదంతహ మ
ద్భ్యన్యా । అహగ్ం సదమృతో భవామి ॥ మదాదిత్యా అధిస
వేతపంతి ॥ దేవీం వాచమజసయంత దేవాః ॥ తాం విశ్వరూపాః
ప్రశవో వదంతి । సానో మం దేవ మూఙ్గం దుహానా । ధేనుర్వా
గ్గస్మాను ప్రసుప్తుతైః । యద్వాగ్వదంత్య విచేతనాని । రాష్ట్రే దైవా
నాం సప్తసా దమంద్రా । చతస్ర ఊర్జం దుదుహౌపనూగ్ంసి । క్వ

స్విదస్యాః పరమంజగామ । అనంతామంతా దధినిమితాం ముహీం
యస్యాం దైవా అదధుభోజ జనాని ॥

ఏకాక్షరాం ద్విపదాగ్ం వట్పదాంచ । వాచం దైవా ఉపజీ
వంతి విశ్వే । వాచందైవా ఉపజీవంతి విశ్వే । వాచం గంధనాః
ప్రశవో మనుష్యాః ॥ వాచీ మా విశ్వా భువనాన్యపితా । సానోహ
వంజవతా మింద్రపత్నీ । వాగక్షరం ప్రథమజ ఋతస్య । వేదా
నాం మూతా మృతస్య నాభిః ॥౬౮॥

సానోజహ్లాప యజ్ఞమాగాత్ । అవంతీ దైవీ సుహవామే
అస్తు ॥ యామృషయా మంత్రకృతో మనీషిణః । అన్వైచ్ఛదేవా
స్తప్తసా శ్రమేణ । తాం దేవీం వాచగ్ం హవిషాయ జామహే ।
సానోదధాతు సుక్తౌతస్యలోకే । చత్వారి వాక్పరిమితా ప్రదాని ।
తాని విదుర్బాహ్మణాయే మనీషిణః । గుహాతీజీ నిహితానేం
గయంతి । తురీయం వాచో మనుష్యా వదంతి ॥

శ్రీధర్మ్యాగ్ని సృమిధ్యతే । శ్రద్ధయా విందతేహవిః । శ్రీధ్ధాం
భగస్య మూర్ధని । వచసా నెదయామసి । ప్రియగ్ శ్రద్ధే దదతః ।
ప్రియగ్ శ్రద్ధే దిదాసతః । ప్రియంభోజేషుయజ్వసు ॥౭౦॥

ఇదంమ ఉదితంకృధి । యథాదేవా అసురేషు । శ్రీధ్ధా ము
గ్రేషు చక్రిరే । ఏవం భోజేషు యజ్వసు । అస్మాకముదితం కృధి ।
శ్రీధ్ధాం దేవా యజమానాః ॥ వాయుగోపా ఉవాసతే । శ్రీధ్ధాగ్ం
హృదయ్య యాకూత్యా । శ్రీధ్ధయా హూయతేహవిః । శ్రీధ్ధాం
ప్రతి హావామహే । శ్రీధ్ధాం ముశ్యందితం పరి శ్రీధ్ధాగ్ంసూర్య

స్వనిమృతే । శ్రద్ధే శ్రద్ధాపయేహమా । శ్రద్ధా దేవా నధివస్తే । శ్రద్ధా
విశ్వమిదం జగత్ । శ్రద్ధాం కామస్య మాతరం ॥

హవిషా వధాయామసి । బ్రహ్మజ్జిజ్ఞాసం ప్రథమంపురస్తా ద్వి
సీమతస్సురుచోవేన ఆవః । సబుద్ధియా ఉపమా అస్యవిష్టా స్సతశ్చ
యోని మసతశ్చ వివః । పితావిరాజా మృషభో రయీణాం । అంత
రిక్షం చిశ్వరూప ఆవి నేశ । తమ్మకైరభ్యచంతి వ్రతస్సం ॥

బ్రహ్మనంతం బ్రహ్మణా వర్ధయంతః ॥ బ్రహ్మ దేవాన జన
యత్ । బ్రహ్మ విశ్వమిదంజగత్ ॥ బ్రహ్మణః క్షత్రం నిర్మితం ॥
బ్రహ్మబ్రాహ్మణ అతన్మనా । అంతరిస్మి విమే లోకాః ॥ అంతర్వి
శ్వమిదం జగత్ ॥ బ్రహ్మైవ భూతానాం జ్యేష్ఠమ్ ॥ తేనకోహతి
స్పధికతుం ॥ బ్రహ్మ దేవాశ్రయస్త్రిగంశత్ ॥ బ్రహ్మ నిండ్ర
ప్రజాపతీ ॥ బ్రహ్మ హవిశ్వాభూతాని ॥ నావీనాంతస్సమాహితా ॥
చతస్ర ఆశ్వాః ప్రచరం త్యగ్నయః ॥ ఇమనో యజ్ఞం నయతు ప్ర
జానన్ ॥ పుత్రం పినర్హన్ జంగం సువీరం ॥ 2౪ ॥

బ్రహ్మ ప్రవి ద్భవన్యాహుతీనాం ॥ ఆగావో అగ్నయత భద్ర
మక్ర సీదంతు నోష్ఠే రణయం త్వస్మే ॥ ప్రజావతీః పుత్రయావా ఇ
హస్యః ॥ ఇంద్రాయ పూర్వీరుషస్తో దుహానాః ॥ ఇంద్రో యజ్ఞనే
పృణతేచశిక్షతి ॥ ఉపేద్దదాతినస్వం ముషాయతి ॥ భూయోభూయో
రయిమిదస్య వధాయక్ ॥ ఆభిన్నే ఖల్లేస దధాతి దేవయు ॥ నతా
నశంతి నదభాతి తస్మగః సైనా అమిత్రోవ్యధిరా దధవతి ॥ దేవా
గ్నశ్చ యాభిర్య జతే దదాతిచ ॥ జోగితా భిస్సచతే గోపతిస్సహ ॥

స్తతా అర్హ్యై రేణుకకాటో అశ్నుతే ॥ నసగ్గ్ స్కృతత్ర ముపయంతి
తా అభి ॥

ఉరుగ్రాయ మభయం తస్యతా అను ॥ గావోమర్త్యస్య విచ
రంతి యజ్ఞసః ॥ గావో భగ్నో గావ ఇంద్రోమే అచ్చాత్ ॥ గావ
సోమస్య ప్రథమస్య భక్షః ॥ ఇమాయాగావ స్సజనాస్త ఇంద్రః ॥
ఇచ్చామిద్ధృదా మనసా చిదింద్రం ॥ యూయం గావో మేదయథా
క్షృశంచితే ॥ అగ్నిలం చిత్కృణుథా సుప్రతీకం ॥ భద్రం ద్రుహం
కృణుథ భద్రవాచః ॥ బ్రహ్మద్వోవయ ఉచ్చతేనభాసు ॥ ప్రజావతీ
స్సూయవసగ్గ్ రిశంతీః ॥ శ్రుద్ధా ఆపస్సు ప్రసాణేపి బంతీః ॥ మావస్తే
న ఈ శత్రమాఘశగ్ం సః ॥ పరిహోహాతీ ద్రుదస్య వృంజ్యాత్ ॥ ఊపే
దము ప్రవచనం ॥ ఆసు గోషూ పపృచ్యతాం ఉపర్షభస్య రేతసి
ఉపేంద్ర తవప్రీత్యే ॥ ౭౬ ॥

తాసూర్యాచంద్రమసావిశ్వభృత్రమా మహత్ ॥ తేజోవసు
మద్రాజతో దివి ॥ సామూత్మానా చరతస్సామ చారిణా ॥ యయో
ర్వృతం నమమే జాతు దేవయోః ॥ ఉభావంతౌ పరియాత్ర అర్మ్యా ॥
దివో నరశ్శీగ్గ్ స్తమతో వ్యణ్ణవే ॥ ఉభాభువంతీ భువనాక్ష విక్రతూః
సూర్యాన చంద్రాచరతో హతామతిః ॥ పతీ ద్భ్యుమద్విశ్వవిదా ఉభా
దివః ॥ సూర్యా ఉభా చంద్రమసా విచక్షణా ॥ ౭౭ ॥

విశ్వ వారావరివో భావరేణ్యా ॥ తానోమతం మత్రిమంతా
మహివ్రతా ॥ విశ్వ నసగ్గ్ ప్రతరణాతరంతా ॥ సువర్విదా దృశయే
భూరి రశ్మి ॥ సూర్యాహి చంద్రావసుత్వేష దక్షతాః ॥ మస్తస్వివో

భానుచరతోను సందివం || అస్య శ్రవో వద్యస్సప్త బిభ్రతి || ద్యా
వా యామా పృథివీ దక్షతంవహుః || అస్మై సూర్యా చంద్ర మసాభి
చప్తే || శ్రీదేశ మింద చరతో విచతురమ్ || 2౮ ||

పూర్వాక్షరం చంతో మాయయైతౌ || శిశూ క్షీడంతౌ పరి
యాతో అద్వరం || విశ్వావృన్యో భువనాభిచప్తే || ఋతూ వృన్యో
విదధజ్జాయతే పునః || హిరణ్యవణా శృచయః పావకాయా సుజా
జాతః కస్యప్రో యాస్స్యిందః || అగ్నిం యాగభం దధిరే విరూపా
స్తాన ఆప్తశ్శగ్ధస్యోనాభవంతు || యాసాగ్ం రాజా వరుణౌ యాతిమ
ధ్యే సత్యావృత అవశ్యంజనానాం మదుశ్చుత్రశ్చుచయో యాః
పావకాస్తాన ఆప్తశ్శగ్ధస్యోనాభవంతు || యాసాందేవా ద్విక్తృణ్వంతి
భక్షం యా అంతరిక్షే బహుధాభవంతి || యాః పృథివీ పయస్రోం
దంతి శుక్రాస్తాన ఆప్తశ్శగ్ధస్యోనాభవంతు || శివేనమా చక్షుషావశ్య
తావశ్శివయా త్రన్వోపస్పృశతత్వచంమే || సర్వాగ్ం అగ్నిగ్ంరపు
షదో హువేవో మయివచో బలమోజ్ఞోనిధత్త || ఆపోభద్రామృత
మిదాప ఆసురగ్నిషోమాభిభృత్యాప్త ఇత్రాః || త్రీవోరసో మధుపృచా
మరంగమ ఆమా ప్రాణేన సహవచసాగ్ం || ఆదిత్యశ్యామ్యుతేవా
శృణోమ్యా మాఘోషోగచ్ఛతి వాఙ్మ ఆసాం || మన్యే భేజానో అ
మృతస్య తహి హిరణ్యవణా అతృపం యదాపః || నాసదాసీనో
సదాసీ త్తదాసీం || నాస్తీద్రజ్ఞోనో వ్యోమాపరోయత్ || కిమావరీషః
కుమాకప్య శమణా || 2౯ ||

అంభః కిమాస్తీద్గహనం గభీరం || నమృత్యు రమృతం భీత

హీనః । రాత్రియా అహ్న ఆసీత్ప్రతితః ॥ ఆసీద వాతగ్ స్వధయా
తదేకం ॥ తస్మాద్ధాన్యం నప్రరఃకించ నాసః ॥ తమ ఆసీత్ప్రమానాగ్రాహ
మగ్రే ప్రక్షీతం ॥ సైలిగ్ం సర్వమా ఇదం ॥ తుచ్చే వాభవపి హితం
యదాసీత్ ॥ తమస్తస్మహినాజాయతైకం ॥ కామస్తదగ్రే సమవత్
తాధి ॥ ౮౦ ॥

మనస్తో రేతః ప్రథమం యదాసీత్ ॥ సతో బంధుమసతి నిర
విందః ॥ హృది ప్రతిష్యా కవయోమనీషా ॥ తిరశ్చివో వితతోర్జి
రేషామ్ ॥ అధస్విదా3సీ దుపరి స్విదాసీత్ ॥ రేతోధా అసన్మహి
మాన ఆసః ॥ స్వధా అవస్తాత్ప్రయతిః పరసాత్ ॥ గో అధా వేదక
ఇహ ప్రవోచత్ ॥ కుత ఆజాతా కుత ఇయం విసృష్టిః ॥ అర్వాగ్దేవా
అస్యవి సజ్జనాయ ॥ ౮౧ ॥

అథాగోవేదయత ఆబభూవ ॥ ఇయం విసృష్టిర్యత ఆబభూవ ॥
యదివాద్రధే యదివాన ॥ యో అస్యాధ్యక్షః పరమో వ్యోమః ॥ సో
అంగవేద యదివానవేద ॥ క్లిగ్స్విద్వస్తం క ఉసప్యక్ష ఆసీత్ ॥ యతో
ద్యావా పృథివీ నిష్ప్రత్యక్షః ॥ మనీషిణోమనసా పృచ్ఛతే దుతత్ ॥ య
ద్రథ్యతిష్ఠద్భువనాని ధారయన్ ॥ బ్రహ్మవస్తం బ్రహ్మసప్తక్షఆసీత్ ॥ ౮౨ ॥

యతోవ్యావా పృథివీ నిష్ప్రత్యక్షః ॥ మనీషిణోమనసా విబ్రమీ
మివః ॥ బ్రహ్మధ్య తిష్ఠ ద్భువనాని ధారయన్ ॥ ప్రాతరగ్నిం ప్రాత
రింద్రగ్ం హవామహే ॥ ప్రాత మిత్రతావరుణా ప్రాతరశ్వినా ॥ ప్రా
తభగం పూషణం బ్రహ్మణస్పతిం ॥ ప్రాత సోమ ముతరుద్రగ్ం
హువేమ ॥ ప్రాతర్దిత్యం భగముగ్గం హువేమ ॥ వయం పుత్రమదితే

రోఽవిధతాః । ఆద్రక్ష్యద్వ్యం మన్యమాన స్తురశ్శీత్ ॥౮౩॥

రాజాభిద్యం భగం భక్షిత్యాహ । భగప్రణీత భగ సత్య
రాధోభగేమాంధియముదవ దదన్నః । భగప్రణోజనయ గోభిరశ్వైః ॥
భగప్రసృభిప్రవంతస్యామ । ఉతేదానీం భగవంతస్యామ । ఉత ప్ర
పిత్య ఉతమధ్యే అహ్నం ఉతోదితామఘవం తూర్వస్య । వయం
దేవానాగ్ం సుమతాస్యామ । భగ ప్రవభగవాగ్ం అస్తు దేవాః ॥౮౪॥

తేన వయం భగవంతస్యామ । తంత్యా భగసర్వ ఇజ్ఞో హవీ
మి । సనో భగపుర ఏతాభవేహ । సమర్థై రాయోష సోనమంత ।
దధిక్రావేప్రశుచయే ప్రదాయ । అర్వాచీనం వసువిదం భగన్నః । రథ
మివాశ్వా వ్రాజన్ ఆవహంతు । ఆశ్వావతీ గోమతీర్న ఉహసః ।
వీరవతీస్సదమిచ్ఛంతు భద్రాః । మృతం దుహానా విశ్వతః త్రపీనాః ।
యూయం పాతస్వస్తిభిస్సదానః ॥౮౫॥ ...

అగ్నినః పాతు శృత్రికాః నక్షత్రం దేవమింద్రియం । ఇగ
మానాం విచక్షణం । హవిరాసం జహోతన । యస్యభాంతిరశ్మయో
యస్యకైతవః । యస్యేమా విశ్వాభువనాని సర్వా । సకృత్రికాభి రభి
ప్రంవసానః । అగ్నిరోదేవ స్సువీత్సదాతు । ప్రజ పతే రోహిణీ
పేతు పతీ । విశ్వరూపా బృహతీ చిత్రభానుః ॥ ౧ ॥

సానోయజ్ఞస్యసువితే దధాతు । యథాజీవ మశరదస్సవీరాః ॥
రోహిణీదేవ్యదగా త్సురస్తీత్ । విశ్వరూపాణి ప్రతిమోదమానా ।
ప్రజాపతిగ్ం హవిహవధాయంతీ । ప్రియా దేవానా ముపయాతు
మృజ్జం । సోమోరాజా మృగశీషేణ ఆగన్ । శివంనక్షత్రం ప్రియ

మస్యధామ । ఆప్యాయమానో బహుధాజనేషు । రేతః ప్రజాయజ
మానే దధాతు ॥ ౨ ॥

యత్రై నక్షత్రం మృగశీర్షమస్తి । ప్రియం రాజా ప్రియ
తమం ప్రియాశాం శస్త్రేతేసామ హవిషావిధేయ । శన్న ఏధి ద్విప
దేశం చతుష్పదే । ఆద్రక్షయా ద్మదః ప్రథమాన వతి । శ్రేష్ఠో దే
వానాం పతి రఘ్నియాచాం । నక్షత్రమస్య హవిషావిధేయ । మానః
ప్రజాగ్ం గీరిప్రస్థతవీరా । హేతీ ద్మదస్య పరిణాన్మణక్తు । ఆర్ద్రా
నక్షత్రం జవతాగ్ం హవిర్షా । 3 ।

ప్రముంచమానా దుర్జితాని విశ్వాః । అపాఘశగ్ం సన్నదతా
మరాతిం । పునర్నో దేవ్యదితి స్పృణోతు । పునర్వసూనః పునరే
తాం యజ్ఞం । పునర్నో దేవా అభియంతు సర్వే । పునః పునర్వో
హవిషాయజామః । ప్రవాసదేవ్యదితి రవర్వా । విశ్వస్యభ్రతీజగతః
ప్రత్తిషా । పునర్వసూ హవిషా వ్రథాయంతీ । ప్రియం దేవానామ
ప్యేతు సాధః ॥ ౪ ॥

బృహస్పతిః ప్రథమం జాయమానః తిష్యన్నక్షత్ర ముభి సంబ
భూవ । శ్రేష్ఠో దేవానాం పుతనాసుజిహ్వుః । దిశోనుసర్వా అభయ
నో అస్తు । తిష్యః పురస్తా ద్మతమధ్యతోనః । బృహస్పతిర్షుః పరి
పాతు వశ్యాత్ । బాధేతాం ద్వేష్టో అభయం కృణుతాం । సువీర్య
స్యపతయ స్యామ । ఇనగ్ం సర్వేభ్యో హవిరస్తు జప్తం । ఆశ్రేషా
యేషా మనుయంతి చేతః ॥ ౫ ॥

యే అంతరిక్షం పృథివీం క్షియంతీ । తేనస్సపా నోహవమా

గమిష్టాః యే రోచనే సూర్యస్యాపి ప్రపాః । యే దివం దైవీ మను
 సంచరంతి । యేహ మాత్రేహ అనుయంతి కామం । తేభ్యస్తప్తపే
 భ్యో మధుమజ్జహోమి । ఉపహూతాః పితరో యే మఘాసు । మనో
 జవస స్సుకృతస్సు కృత్యాః । తేనో నక్షత్రేహవమాగమిష్టాః । స్వ
 ధాభిర్భుజ్జం ప్రయతం జపంతాం ॥ ౬ ॥

యే అగ్నిదగ్ధా యేగ్నిదగ్ధాః । యేయు లోకం పితరః క్షీ
 యంతి । యాగ్నేచ్ఛ విదమయాగం ఉచ సప్రవిద్మ । మఘాసు యజ్ఞ
 గం సుకృతం జపంతాం । గవాం పతిః ఫల్గునీ నామసిత్వం । తద
 ర్య మన్వరుణ మిత్రీచారు । తంత్యా వయగం సనితారగ్ సనీనాం ॥
 జీవాజీవంత ముప్తసంవిశేమ । యేనేమా విశ్వాభువనాని సంజితా ।
 యస్య దైవా అనుసంయంతి చేతః ॥ ౭ ॥

అర్యమా రాజా జరస్తువిష్మాక్ । ఫల్గునీనా మృషభో రోర
 వీతి । శ్రేష్ఠా దైవానాం భగవో భగాసి । తత్వావిదుః ఫల్గునీ స్తస్య
 వితాత్ । అస్మభ్యం క్షత్రమజరగ్ం సువీర్యం । గోమదశ్వ వదుప్త
 సన్నదేహ । భగోహదాతా భగ ఇత్ప్రదాతా । భగో దైవః ఫల్గునీ
 రావివేశ । భగస్యేతం ప్రవంగమేమ యత్ర దైవైస్సధ మాదం
 మదేమ ॥ ౮ ॥

ఆయాతుదైవ స్సవితోపయాతు । హిరణ్యయేన సువృతార
 ధేన । వహా వాస్తగం సుభగం విద్మనాపసం । ప్రయచ్ఛంతం ప
 పురిం పుణ్యమచ్ఛ । వాస్త ప్రయచ్ఛ త్వమ్మతం వసీయః । దక్షిణేన
 పృతిగృభీమ ఏనత్ । దాతార మద్య సవితావిదేయ । యోనో హ

స్తాయ ప్రస్తువాతీ యజ్ఞం త్వష్టా నక్షత్రమభ్యేతి చిత్రాం । సుభగ్ం
ససం యువతిగ్ం రోచమానాం ॥౯॥

నివేశయన్నమృతా స్మర్యాగ్ శ్చ । రూపాణి ప్రిగ్ంశ న్భవ
నాని విశ్వా తన్న స్వప్తాతదుచిత్రా విచప్తాం । తన్నక్షత్రం భూరి
దా అస్తు మహ్యం । తన్నః ప్రజాం వీరవతిగ్ం సనోతు । గోభిన్రో-
అశ్వైస్సమనక్తు యజ్ఞం ॥ వాయునక్షత్ర మభ్యేతినిష్ట్యాం । తిగ్ం
శ్మంగో వృషభో రోరువాణః । ప్రమీరయ న్భవనా మాతరిశ్వా ।
అప్రద్యేషాగ్ంసి నుదతా మరాతీః ॥ ౧౦ ॥

తన్నో వాయు స్తదునిష్ట్యా శ్మణోతు । తన్నక్షత్రం భూరిదా
అస్తుమహ్యం ॥ తన్నోద్యేవాలో అనుజాసంతుకామం । యథాతరేమ
దురితానివిశ్వా ॥ దూరమస్మచ్ఛత్రవోయంతుభితాః । తదింద్రాగ్ని
శ్మణతాం తద్దిశాభే । తన్నోద్యేవా అనుమదంతు యజ్ఞం । ప్రశ్చ
త్పురస్తా దభయనో అస్తు । నక్షత్రాణా మధిపత్నీవిశాభే । శ్రేష్ఠా
వింద్రాగ్ని భువనస్య గోపా ॥ ౧౧ ॥

విషూభశ్చత్రా నప్రబాధమానా । అప్రక్షాధన్నుదతా మరా
తిం । పూణా ప్రశ్చదుతపూణా పురస్తాత్ । ఉన్మధ్యతః పాణ-
మాసీజగాయ । తస్యాం ద్యేవా అధిపంవసంతః । ఉత్తమేనాక ఇహ
మాదయంరాం । ప్రృధ్వీసువచా యువతిస్సజోషాః । పౌణమా
స్యదగ్రా చోభమానా । ఆప్యాయయంతీ దురితాని విశ్వా । ఉరుం
దుహ్ం యజమానాయ యజ్ఞం ॥ ౧౨ ॥

చిత్రభానుర్యజమానే దధాతు వావిర్ २ః పాథశ్చేతోజుషం

తాం చేతో మదేమ రోచమానా అరాతీగోపౌ యజ్ఞం । ఋధ్యా
 స్మహ్యైస్స మసోప్సద్య । మిత్రం దేవం మిత్రభేయనో అస్తు ।
 అనూరాధా హవిషావధాయంతః । శతం జీవేమ శరదస్సువీరః ।
 చిత్రం నక్షత్ర మదగాతురస్తాత్ । అనూరాధాస ఇతి యద్వదంతి ।
 తద్మిత్ర వతి ప్రధిభిదేవరూపైః ॥ షిర్తణ్యయై వితతై రంశరితైః ॥
 ఇంద్రోజ్యేష్ఠా మనునక్షత్రమేతి । యస్మి న్స్వతం వృత్రతూర్యేత
 తార ॥ ౧౩ ॥

తస్మిన్స్వయమమృతం దుహానాః । క్షధంతశ్చేమ దురితిం దురి
 ప్తిం । పురందరాయ వృషభాయ ధృష్ణవే । ఆమాధాయ సహమా
 నాయ మ్నిధుమి । ఇంద్రాయజ్యేష్ఠామధుమద్దుహానాః । ఉరుంకృణోతు
 యజమానాయ లోకం । మూలం ప్రజాం వీరవతీం విదేయ । పరా
 చ్యేత్తు నిఋరుతిః పరాచా । గోభిన్కక్షత్రం ప్రశుభిస్సమక్తం । అహ
 భూయాద్య జమానాయ మహ్యం ॥ ౧౪ ॥

అహరో అద్యసువితేదధాతు । మూలం నక్షత్రమితి యద్వ
 దంతి । పరాచీం వాచా నిఋరుతిం నుదామి । శివం ప్రజయై శివ
 మస్తు మహ్యం । యాద్విచ్యా ఆప్తః పయసా సంబభూవుః । యా అంత
 రిక్ష ఉతపాథిశ్రీర్యాః । యానాహమాధా అనుయంతికామం । తాన
 ఆప్తశ్శన్ధ స్తోనాభవంతు । యాశ్చ కూపాయాశ్చ నాద్యా స్సముద్రి
 యాః । యాశ్చవైశంతీ రుతప్రాస చీర్యాః ॥ ౧౫ ॥

యానా మమాధా మధుభక్షయంతి । తాన ఆప్తశ్శన్ధ స్తోనా
 భవంతు । తన్నో విశ్వే ఉపశృణ్వంతుదేవాః । కదమాధా అభిసం

యంతు యజ్ఞం । తన్నక్షత్రం ప్రథతాం ప్రశుభ్యః । కృషిప్రపై
 ర్యజమానాయ కల్పతాం । శుభ్రాః కన్యాయువతయ స్సు పేశసః ।
 కర్మకృత స్సుకృతో వీర్యావతీః । విశ్వా దేవా మావిమా వర్ధ
 యంతీః । అప్రాధాః శామ ముపయాంతు యజ్ఞం ॥౧౬॥

యస్మిన్ బ్రహ్మభ్యజయత్సర్వమేతత్ । అముంచ లోకమిద
 మూచ సర్వం । తన్నోనక్షత్ర మభిజిద్విజిత్య । శ్రియం దధాత్వహృ
 ణీయమానం । ఉభాలోకౌ బ్రహ్మణాసం జితేమా । తన్నో నక్షత్ర
 మభిజిద్విచప్టాం । తస్మిన్వయం పృతనాసంజయేమ । తన్నోదేవా
 స్తో అనుజానంతుకామం । కృణ్యంతి శ్రోణా మమృతస్య స్తోపాం ।
 పుణ్యామస్త్యా ఉపశృణోమి వాచం ॥౧౭॥

మహీందేవీం విష్ణుపత్ని మజూర్యాం । ప్రతీచీమేనాగ్ం మావి
 మామజామః । త్రేధా విష్ణురురుగ్రాయా విచక్రమే । మహీం దివం
 పృథివీమంతరిక్షం । తచ్చోదైత్రిశవ ఇచ్చమావా । పుణ్యగ్నోక్తం
 యజమానాయ కృణ్వతీ । అప్రాదేవా వసవస్సామ్యాసః । చతస్రో
 దేవీ రజరా శ్రవిష్ఠాః । తే యజ్ఞం పాంతు రజసః పరస్తాత్ । సంవ
 త్రరీణా మమృతగ్న్ప్వస్తి ॥ ౧౮ ॥

యజ్ఞం సః పాంతువసవః పురస్తాత్ । దక్షిణతోభియంతు శ్ర
 విష్ఠాః । పుణ్యం నక్షత్రమభిసంవిశామ । మాన్రో అరాతిర ఘృతగ్ం
 సాగక్ । క్షత్రస్యరాజా వరుణో ధిరాబుః । నక్షత్రాణాగ్ం శతభిష
 గ్వసిష్ఠః । తో దేభ్యః కృణుతో దీఘమామయః । శతగ్ం ప్రహస్రా
 భేషజానిధతః । యజ్ఞంహోరాజా వరుణ ఉపయాతు । తన్నో విశ్వే

అభిసం యంతు దేవాః ॥౧౯॥

తన్నో నక్షత్రగం శతభిష్ణుషాణం । దీఘమాయుః ప్రతిర
దేభిషణాని । అబ్జ ఏకప్రదుదగా త్పురస్తాత్ । విశ్వభూతాని ప్రతి
మోదమానః ॥ తస్యదేవాః ప్రసవం యంతిసర్వే । ప్రోష్ఠ ప్రదాసో
అమృతస్యగోపాః । విభ్రాజమాన సమిధాన క్షగః । ఆంతరిక్షమర్
హా దగంద్యాం । తగం సూర్యం దేవమజ ఏకపానం । ప్రోష్ఠ ప్రదా
సో అనుయంతి సర్వే ॥ ౨౦ ॥

అహిబుధ్నియః ప్రథమాన ఏతి । శ్రేష్ఠో దైవానా ముత
మానుషాణాం । తం బ్రాహ్మణా సోమసా స్సామ్యాసః । ప్రోష్ఠప్ర
దాసో అభిరక్షంతి సర్వే । చత్వార ఏక మభికర్మ దేవాః । ప్రోష్ఠ
ప్రదాస్త ఇతియాన్ వదంతి । తేబుధ్నియం పరిషద్యగ్స్సు వంతః । అ
హిగం రక్షంతి నమసోప్సద్య । పూషారేవత్య స్వేతిపంథాం । పుష్టి
పతీ పశుపావాజ బస్త్యా ॥ ౨౧ ॥

ఇమాని హవ్యా ప్రయతాజుషాణా । స్తుగైర్షోయానై రుప
యాతాం యజ్ఞం । క్షుద్రాన్ ప్రశూనక్షతు రేవతీనః । గాహ్వో అ
శ్వాగం అన్వేతుపూషా । అన్నగం రక్షంతౌ బహుధా విరూపం ।
వాజగం సనుతాం యజమానాయ యజ్ఞం । తదశ్వినా వశ్యయుజోప
యాతాం । శుభంగమిష్ఠౌ సుయమేభి ర్శ్వేః । స్వం నక్షత్రగం
హవిషా యజంతౌ । మధ్వాసం పృక్తాయజుషా సమక్తౌ ॥ ౨౨ ॥

యాదైవానాం భిషజౌ హవ్యవ్రాహ్మ । విశ్వస్యదూతా వమృ
తస్యగోపా । తౌనక్షత్రం జుజుషాణో పయాతాం । నమోశ్చిభ్యాం

కృణుమోశ్వయుగ్భ్యం । అప ప్తాప్నానం భరణీభారంతు । తద్య
మోరాజా భగవాన్ విచక్షాం । లోకస్య రాజా మహతో మహాన్
హి । సుగన్తః పంథా మభయం కృణోతు । యస్మిన్నక్షత్రేయమ
ఏతిరాజా । యస్మిన్నేన మభ్యపించంతదేవాః । తదస్య చిత్రం
హవిషాయజమ । అప ప్తాప్నానం భరణీభారంతు । నివేశనీ సంగ
మనీ వసూనాం విశ్వాయాపాణి వసూన్యావేశయంతీ । సహస్ర ప్రోష
గ్ం సుభగౌ రరాణా సాన అగన్వచాసా సంవిదానా । యత్రై దైవి
అదభుభాగధేయ మమావాస్యే సంత వసంతో మహిత్యా । సానో
యజ్ఞం పిపృహి విశ్వవాశే రయినో ధేహి సుభగే సువీరం ॥ ౨౩ ॥

నవోనవో భవతి జాయమానోహ్నిం కేతురుహసామేత్యగ్రే ।
భాగం దేవేభ్యో విదధాత్యా యన్న చందమాస్తిరతి ద్విధుమా
యః । యమాదిత్యా అగ్ం శుమాప్యాయ యంతి యమక్షిత మక్షి
తయః పిబంతీ । తేననోరాజా వరుణో బృహస్పతి రాప్యాయయంతు
భువనస్య గ్రోహాః । యేవిరూపే సమనసాస్తం వ్యయంతీ । ప్రమానంతం
తుం పరితాతనాతే । విభూ ప్రభూ అనుసూ విశ్వతోహువే । తేనో
నక్షత్రే హవమాగమేకం । వయం దేవీ బహ్మణా సంవిదానాః ।
సురత్నా సోదైవ ఏతిం దధానాః । అహోరాత్రే హవిషా వధాయం
తః । అతి ప్తాప్నాన మతిముక్త్యాగమేమ । ప్రత్యువదృశ్యాయతీ ॥ ౨౪ ॥

ప్ర్యచ్ఛ్యంతీ దుహితాదీవః । అపోమహీ వృణతే చక్షుసా ।
తమోజ్యోతిష్కృణోతి స్తూనరీ । ఉద్రుసియా స్పచతే సూర్యః ।
సచా ఉద్యన్నక్షత్ర మచిమత్ । తవేనుషోవ్యసి సూర్యస్యచ ।

సంభక్తేనగమేమహి । తన్నో నక్షత్ర మచిమత్ । భానుమత్రేజ
ఉచ్చరత్ । ఉపయజ్ఞ మిహగమత్ ॥ ౨౫ ॥

ప్రసక్షత్రాయ దైవాయ । ఇంద్రాయేందుగ్ం హవామహే ।
ససస్సవితా సువత్సనిం । పుష్టిదాం పీఠవత్తమం । ఉద్యుత్యం జాతవే
దసం దేవం వహంతి కేతవః । దృశే విశ్వాయసూర్యం । చిత్రందే
వానా ముదగాదనికం చక్షుమిత్రస్య నరుణస్యగేః । ఆ ప్రాద్యా
వా పృథీవీ అంతరిక్షగ్ం సూర్య ఆత్మా జగతస్తస్థుషశ్చ । అదితిర్న
ఉరుప్య త్వదితిశ్శమ యచ్ఛతు । అదితిః ప్రాత్వగ్ం హసః । మహీ
మూషుమాతరగ్ం సుప్రతానా మృతస్య పత్ని మవసేహువేమ । తు
విత్తత్రామజరంతీ మురూచీగ్ం సుశమాణ మదితిగ్ం సుప్రణీతిం ।
ఇదం విష్ణువిచక్రమే త్రేధానిదధేప్రదగ్ం సమూహమస్యపాగ్ంస్తురే ।
ప్రతద్విష్ణుస్తవతే వీర్యాయ । మృగోఽభీమః కుచరోగిష్ఠాః । యస్యో
రుషుతిషు విక్రమణేషు । అధిక్షయంతి భువనాని విశ్వా । అగ్నిమూ
ఢా దివ కకుత్స్థః పృథివ్యా అయం । అసాగ్ం రేతాగ్ంసి జన్వ
తి । భువో యజ్ఞస్య రజసశ్చవేతా । యత్రాని యుద్భిషుచసే శివా
భిః । దివి మూఢానం దధిషే సువర్హం జిహ్వమగేచ కృషే
హవ్యవాహం । అనునోద్యాసుమతిర్వజ్ఞం దైవేషుమన్యతాం । అగ్ని
శ్చ హవ్యవాహనో భవతాం దాశుషై వ యః । అన్నిదనుమతైత్సం
మన్యాపైశంచ నస్సృధి । కత్వే దక్షాయనోహిస్తుప్రణ ఆయుగ్ం
పితారిషత్ । హవ్యవాహ మభిమాత్రిషాహం రక్షోహణం పృతనాసు
జిహ్వుః । జ్యోతిష్కంతం దీద్యతం పురంధిం । అగ్నిగ్ం స్విప్తకృతమా

హువేమ! స్విప్తమగ్నే అభిరత్పృణాహి విశ్వదైవపుతనా అభిహ్య! |
 ఉరున్నః పంథాం ప్రదితన్విభాహి | జ్యోతిష్కథ్యే హ్యజరత్తు
 ఆయుః || ౨౬ ||

అగ్నేస్వాహా కృత్రికాభ్యస్వాహా | అంబాయైస్వాహా దు
 లాయైస్వాహా | నిత్యత్యైస్వాహా భయంత్యైస్వాహా | మేఘయంత్యై
 స్వాహా వర్షయంత్యైస్వాహా | చుఘ్ణికాయైస్వాహా | ప్రజావతయై
 స్వాహా రోహిత్యైస్వాహా | రోచమానాయైస్వాహా ప్రజాభ్యస్వాహా |
 సోమాయస్వాహా మృగశీమాయస్వాహా | కిప్రకాభ్యస్వాహా షణ్ఢీ
 భ్యస్వాహా | రాజ్యాయస్వాహాభిజిత్యైస్వాహా | ద్రుదాయ స్వాహా
 ద్రాణ్యైస్వాహా | పిన్వమానాయైస్వాహా పశుభ్యస్వాహా | ఆదిత్యై
 స్వాహా పునర్వసుభ్యం | స్వాహాభూత్యైస్వాహా వ్రజత్యైస్వాహా |
 బృహస్పతయైస్వాహా తిష్యాయస్వాహా | బ్రహ్మవచసాయస్వాహా |
 ప్రజేభ్యస్వాహా శ్రేమాభ్యస్వాహా | దండశూకేభ్యస్వాహా | శిత్వ
 భ్యస్వాహా మఘాభ్యః | స్వాహావ్రజాభ్యస్వాహా గదాభ్యః | స్వాహా
 రుంధతీభ్యస్వాహా | అర్యష్టేస్వాహా ఫల్గునీభ్యగ్ స్వాహా | పశుభ్య
 స్వాహా | భాగాయస్వాహా ఫల్గునీభ్యగ్ స్వాహా | శ్రేష్ఠ్యై
 స్వాహా | ప్రవ్రితేస్వాహా వస్తాయ | స్వాహాదదతేస్వాహా పృణతే |
 స్వాహా ప్రయచ్ఛతేస్వాహా వ్రతిగృభ్యతేస్వాహా | త్వష్టేస్వాహా చి
 త్తాయైస్వాహా | వైత్రాయస్వాహా ప్రజాయైస్వాహా | వాయవేస్వా
 హా నిష్టాయై స్వాహా | కౌమచారాయస్వాహా భిజిత్యైస్వాహా | కం
 ద్రాగ్నిభ్యగ్ స్వాహా విశాఖాభ్యగ్ స్వాహా | శ్రేష్ఠ్యాయస్వాహా భిజ

తైత్తిర్యాహుః । పాణిహుః పైత్తిర్యాహుః కామాయస్వాహుః గతైత్తిర్యాహుః ।
 మిత్రాయస్వాహుః నూరాభేద్యాహుః । మిత్రభేదాయస్వాహుః భిజి
 తైత్తిర్యాహుః । ఇంద్రాయస్వాహుః జ్యేష్ఠాయైస్వాహుః । జ్యేష్ఠాయ
 స్వాహుః భిజి తైత్తిర్యాహుః । ప్రజాపతయై స్వాహుః మూలాయస్వాహుః ।
 ప్రజాయైస్వాహుః । అదభ్యస్వాహుః షాఢాభ్యస్వాహుః । సముదాయ
 స్వాహుః కామాయస్వాహుః । అభిజి తైత్తిర్యాహుః । విశ్వేభ్యో దేవేభ్య
 స్వాహుః షాఢాభ్యస్వాహుః । అనవజయాయస్వాహుః జితైత్తిర్యాహుః ।
 బ్రహ్మజైస్వాహుః భిజితేస్వాహుః । బ్రహ్మ లోకాయస్వాహుః భిజి తైత్తి
 ర్యాహుః । విష్ణవైస్వాహుః శ్రోత్రాయైస్వాహుః । శ్లోకాయస్వాహుః శ్రుతా
 యస్వాహుః । వసుభ్యస్వాహుః శ్రవిష్టాభ్యస్వాహుః । అగ్రాయస్వాహుః
 పరీతైత్తిర్యాహుః । వరుణాయస్వాహుః । శతభిషజేస్వాహుః । భేషజేభ్య
 స్వాహుః । అజాయైకపదేస్వాహుః ప్రోవృషదేభ్యస్వాహుః । తేజసేస్వాహుః
 బ్రహ్మవచనాయస్వాహుః । అహయేబుధ్నియాయస్వాహుః ప్రోవృషదే
 భ్యస్వాహుః । ప్రతిష్ఠాయైస్వాహుః । పూష్టేస్వాహుః రేవత్యైస్వాహుః ।
 ప్రశుభ్యస్వాహుః । అశ్వినైస్వాహుః త్వయుగ్భ్యో స్వాహుః । శ్రో
 త్రాయస్వాహుః శ్రుతైత్తిర్యాహుః యమాయస్వాహుః ప్రభరణీ భ్యస్వా
 హుః । రాజాయస్వాహుః భిజి తైత్తిర్యాహుః । అమావాస్యాయై స్వాహుః
 కామాయస్వాహుః గతైత్తిర్యాహుః । చంద్రమసేస్వాహుః ప్రతిదృశ్యాయై
 స్వాహుః । అహోరాత్రేభ్యస్వాహుః ధామసేభ్యస్వాహుః । మాసేభ్య
 స్వాహుః రుభ్యస్వాహుః । సంవత్సరాయస్వాహుః । అహ్నైస్వాహుః రాత్రి
 యైస్వాహుః । అతిముక్త్యైస్వాహుః । ఉపసేస్వాహుః । పుష్టేస్వాహుః । పూ

మృత్యుస్వాహా ప్రసన్నత్యైస్వాహా । మృష్టాయైస్వాహా । సక్షతా
యస్వాహా దేవ్యతేస్వాహా । ఉద్యతేసాహాదితాయస్వాహా । హర
నేస్వాహా భరనేస్వాహా । భాజనేస్వాహా తేజనేస్వాహా । తపనేస్వా
హా బ్రహ్మవచసాయస్వాహా । సూర్యాయస్వాహా సక్షతేభ్యస్తాన్
హా । ప్రతిష్ఠాయైస్వాహా । అదిత్యైస్వాహా వతిష్ఠాయైస్వాహా । విష్ణ
వేస్వాహా యజ్ఞాయస్వాహా । ప్రతిష్ఠాయైస్వాహా ॥ ౩ ॥

దధిక్రావుణ్ణో అకారిషం జిష్ణోరశ్వస్యవాజినః । సురభిన్తో ము
ఖాకరత్ప్రిణ ఆయాగ్ంషితారిషత్ । ఆపోహిష్ఠామ యోభువస్తాన
క్షోజే దధాతన । మహేరణాయచక్షసే । యోపశ్చివత మోరస్తస్
స్య భాజయతేహనః । ఉశతీరివ మూతరః । తస్మా అరంగమామహో
యస్యక్షయాయ జన్వథ । ఆపోజన యథాచనః । ఉదు త్తమం వరుణ
సాశమస్మదవాదమం । విమద్యమగ్ శ్రీకాయ । అథావయ మాదిత్య
ప్రతేతవాచాగస్తో అదితయేస్వామ । అస్తభాద్వామృతభో అంతరి
క్షమమిమీత వరిమాణం పృథివ్యా ఆసీదద్విత్వాభువనాని సప్రమాడ్వి
శ్వేత్తాని వరుణస్య ప్రీతాని । యత్కించేదం వరుణదైవ్యే జనేభిదో
హం మనుష్యాశ్చరామసి । అచిత్తీయ త్త వధర్మాయయోషి మ
మాప్త స్తస్మాదేనసో దేవరీరిషః । కిత్రవాస్తో యద్రిపున్నక్ దివి
యద్వాఘా సత్యముతయన్న విద్య । సర్వాతావిష్య శిథిరేవ దేవా
థాతేస్వామ వరుణ ప్రియాసః । అవతేహేథో వరుణసమోభిరవయజ్ఞే
భిరేమహే హవిభిః । ఋయన్నస్సభ్య మసుర ప్రచేత్తో రాజన్నేనా
గ్ంసి శిశ్రభః కృతాని । తత్త్వాయామి బ్రహ్మణావంమాప్తస్తదా శా

స్తే యజమానో వవిర్భిః । అహేడమానో వరుణేహజోధ్యు రుశగ్ం
 సమాన ఆయుః ప్రమోషీః । హిరణ్యవణా శ్శుచయః సాప్తకాయా
 సుజాతః కస్యప్రో యాస్త్వింద్రః అగ్నిం యాగభంకం దధిరే విరూపా
 స్తాన ఆప్తశ్శగ్స్త్వినాభవంతు । యాస్తాగ్ం రాజా వరుణో యాత్తి
 మధ్యే సత్యావృతే అవశత్వం జనానాం మధుశ్శుత్రశ్శుచయోయాః
 సాప్తకాస్తాన ఆప్తశ్శగ్స్త్వినాభవంతు । యాసాం దేవా ద్వివిక్త్యాన్వంతి
 భక్షంయా అంతరిక్షే బహుధాభవంతి । యాః పృథివీం పయస్తోందంతి
 శ్శుక్రాస్తాన ఆప్తశ్శగ్స్త్వినాభవంతు । శ్రివేనమాచక్షుషో వశ్యతాసశ్శి
 వయా తన్వోప స్పృశత్రత్వచంమే । సర్వాగ్ం అగ్నిగ్ం రఘుషదో
 హువేవో మయివచోబలమోజోనిధిత్ర । యద్రదస్సం ప్రయతీరహః
 వనదతాహ తే । తస్మాదానద్యోనా మస్తతావో నామాని సింధవః ॥
 యతేప్రిషితా వరుణేన తాశ్శీఘగ్ం సమనల్లత । తదాప్నోదిన్ద్రో
 యతీ సస్మాదాప్తో అను సన ॥ అపకామగ్స్త్వందమానా అవివరతవో
 హికం ॥ ఇన్ద్రోవశ్శక్తిభిదేవీ సస్మాద్వాణామవోహికం ॥ ఏకో
 దేవో అవ్యతిష్ఠత్స్వందమానా యథావశం ॥ ఉదారిషు మహీహిరిత్తి
 తస్మా దుదకముచ్యతే ॥ అపోభద్రాఘృతమిదాప ఆసురగ్ని షోమాబి
 భ్రతాప ఇతాః ॥ త్రీవోరసో మధుపృచాం ఆరంగమ ఆమాప్రాణేన
 సహవచసాగ ॥ ఆదిత్యశ్యామ్యుతవా శృణోమ్యా మాఘోషో
 గచ్ఛతి వాజ్మ ఆసాం ॥ మన్యేభేజానో అమృతప్రతహి హిరణ్య
 వణా అత్యవంయదావః ॥ అప్రోహిష్ఠాశ్చనః ॥ దివిశ్రయ స్వాంతరిక్షే
 యతస్వ పృథివ్యాసంభవబ్రహ్మవర్చసమసి బ్రహ్మవర్చసాయ త్వా ॥

పవమానస్సుప్రజానః । పవిత్రేణ విచక్షణః । యః పోతాస
 పునాతుమా । పునంతుమా దేవజనాః । పునంతుమనవోద్ధియా । పునం
 తు విశ్వ ఆయవః । జాతవేదః పవిత్రవత్ । పవిత్రేణ పునాహిమా ।
 శుక్రేణ దేవదీద్యత్ । అగ్రే క్రత్వా క్రత్వాగ్ంరసు ॥ ౫ ॥

యత్రే పవిత్రమచిషి । అగ్రే వితతమంతరా । బ్రహ్మతేన
 పునీమహే । ఉభాభ్యాం దేవసవితః । పవిత్రే సవేనచ । ఇదంబ్రహ్మ
 పునీమహే । వైశ్వదేవీ పునతీ దేవ్యాగాత్ । యస్యై బహ్విస్తసు
 వోవీత పృషః । తయా మదంతస్సధ మాద్యేషు । వయగ్ స్వామ
 పతయోరయూణాం ॥ ౬ ॥

వైశ్వానరో రశ్మిభిర్మా పునాతు । వాతః పృథే నేషిరో
 మయోధూః । ద్యావాపృథివీ పయస్తా పయోభిః । ఋతావరీ యజ్ఞ
 యేమాపునీతాం । బ్రహ్మద్భి స్సవితస్తృభిః । వషిష్టే దేవేవమన్
 భిః । అగ్రే దక్షిణే పునాహిమా । యేనదేవా అపునత । యేనాపో
 దివ్యంకశః । తేనదివ్యేన బ్రహ్మణా । ఇదంబ్రహ్మపునీమహే । యః
 పావమానీ రథ్యేతి । ఋషిభి స్సంభృతగ్ం రసం । సర్వగ్ం సపూత
 మశ్నాతి । స్వదితం మాతరిశ్వనా । పావమానీర్యో అధ్యేతి । ఋషి
 భిస్సంభృతగ్ం రసం । తస్మై సరస్వతీ దుహే । క్షీరగ్ం సప్తిమ
 ధూదకం । పావమానీస్వస్త్వయనీః । సుదుఘాహి సయస్వతీః । ఋషి
 భిస్సంభృతో రసః । బ్రాహ్మణేష్వ మృతగ్ం హీతం । పావమానీ
 దిశంతునః । ఇమం లోకమథో అముం । కామాం తన్మధ్యయం
 తునః । దేవీ దేవై స్సమాభృతాః । పావమానీ స్వస్త్వయనీః । సు

దుఘాహి ఘృతశ్చుతః । ఋషిభిస్సంభృతో రసః । బ్రాహ్మణేష్వ
 మృతగం హితం । యేనదైవాః ప్రవిత్రేణ । ఆత్మానం పునతే సదా ।
 తేన సహస్రధారేణ । ప్రావమాన్యః పునంతుమా । ప్రాజాపత్యం ప్రవి
 త్తం । శతోద్యామగం హిరణ్మయం । తేన బ్రహ్మ విదోవయం ।
 పూశం బ్రహ్మ పునీమహే । ఇంద్రస్సుప్రీతీ సహమాపునాతు । సోమ
 స్వస్త్వా వరుణస్సమిచ్యా । యమోరాజా ప్రమృణాభిః పునాతుమా ।
 జాతవేదామోజః మంత్యాపునాతు । తచ్ఛంయో రావృణీమహే ।
 గ్రాతుం యజ్ఞాయ । గ్రాతుం యజ్ఞపతయే । దైవీ స్వస్తిరస్తునః । స్వ
 స్తిమానుషేభ్యః । ఉధ్వం జగతు భేషజం । శనో అస్తుద్విపదే ।
 శంచతుష్పదే । ఓం శాంతి శాంతి శాంతిః ॥

యో బ్రహ్మ బ్రహ్మణ ఉజ్జహర ప్రాణైశ్శిరః కృత్తి వాసాః
 పినాకీ । ఈశానో దేవస్సన ఆయురదధాతు తస్మై జహోమి హవిషా
 ఘృతేన । బిభ్రాజమాన స్సరిరస్యమధ్యా న్రోచమానో ఘర్మరుచిర్య
 ఆగాత్ । సమృత్యుచాశా దపనుద్యఘోరాది హాయుషేణో ఘృతమ
 క్తుదేవః । విహ్మజ్యోతి బ్రహ్మపత్నీషు గభఃం యమాదధాతురు
 రూపం జయంతం సువర్నరంభ గ్రహమర్క- మర్చం తమాయుషే
 వర్ధయామో ఘృతేన । శ్రియం లక్ష్మీమాంబలామంబికాంగాం వష్టీం
 జయామిందసేనే త్యుదాహుః । తాం విద్యాం బ్రహ్మయోనిగ్ం సు
 రూపా మిహాయుషే తర్పయామో ఘృతేన । దాక్షాయణ్య స్సర్వ
 యోన్యాస్సయోన్యా సహస్రశో విశ్వరూపా విరూపాః । ససూనవస్స
 పతయ స్సయాధ్యా ఇహాయుషేణో ఘృతిమిదం జపంతాం । దివ్యా
 గణా బహురూపాః పురాణా ఆయుచ్ఛిదోన । పమథంతు వీరాః । తే

భ్యో జుహోమిహవిషాఘృతేన మానఃప్రజాగ్ం రీరిషోమోతవీరాః ।
 ఏకః పురస్తాద్య ఇదం బభూషయతో బభూష భువనస్యగోపాః యమ
 ప్యేతి భువనగ్ం సాంపరాయే । సనో హవిష్మత మిహాయుషేత్తు
 దేవః । వసూన్రుద్రా ఆదిత్యాన్మరుతోథసాధ్యా నృభూన్యతౌం గం
 ధర్వాగ్శ్చ పితౄగ్శ్చ విశ్వా । భృగుస్సపాఙ్ శ్చాన్గిరసో ధన
 వాః ఘృతగ్ంహుత్వా స్వాయుష్యామ హయామశశ్వత్ । విష్టోత్వ
 న్నో అంతమశమయచ్చ సహంత్య । ప్రతేధారా మదుశ్చుత్త ఉ
 త్సందు వ్రాతే అక్షితం । నమో బ్రహ్మజే నమో ఆస్తగ్నయేనమః
 పృథీవ్యైనమ ఓషధీభ్యః నమో వ్రాచస్పతయే నమో
 విష్ణవే బృహతే కరోమి ॥ ఓం శాంతి శాంతి శాంతిః ॥

ప్రణవేవ కుంభముత్థాప్య । దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవే అశ్వ
 నో బ్రాహ్మభ్యం పూష్ణ హస్తాభ్యం అశ్వినోభేషజ్యేన । తేజసే
 బ్రహ్మవర్చసా యాభిషించామి ॥ దేవస్యత్వాసవితుః ప్రసవే హస్తా
 భ్యం । సరస్వత్యై భేషజ్యేన వీర్యాయానా ద్వాయాభిషించామి ।
 దేవస్యత్వాఽఽన్ద్రస్యేన్ద్రయేణ శ్రీయేయశసే బలాయాభిషించామి ।
 చవాజనం సోమగ్ం రాజానం వరుణమగ్ని మన్వారభామహే । ఆది
 త్యాన్విష్ణుగ్ం సూర్యం బ్రహ్మణంచ బృహస్పతిం ॥ దేవస్య హస్తా
 భ్యం సరస్వత్యై వాచోయంతు యన్త్రేణగ్నేస్త్యా సామ్రాజ్యే
 నాభిషించామిన్ద్రస్య బృహస్పతే స్త్యావ్రామ్రాజ్యేనాభిషించామి ।
 దేవాస్త్యేన్ద్ర జ్యేష్ఠా వరుణ రాజానో ధస్తాచ్చో పరిష్టాచ్చ పాంతు
 నవా ఏతేనపూతో సమేధ్యోన ప్రోక్షితోయ దేనమతః ప్రాచీనం ప్రో
 త్తుతి యత్సంచినమాజ్యేనప్రోక్షతి తేనపూతస్తేనమేధ్యస్తేనప్రోక్షితః ॥

ఇతి దేవస్య త్యేతి మంత్రేణ వ్యాహృతిభిశ్చ యజమానం ప్రోక్షయేత్ ||

ఆసయిద్వా ఉభేషజీ । ఆపో అమీవచాతసీః । ఆపస్సవశస్య భేషజీ । తాస్తేగృహ్ణాంతు భేషజం ॥ ఇతి తీర్థకం ప్రాశ్నా ॥

అథ యజమానః । పురస్తా దేపవిశతే హీరణ్యం । దక్షిణత ఉపవిశదతే రజతం । పశ్చాదుపవిశతే కాంస్యం । ఉత్తరత ఉపవిశతే వాసశ్చ దక్షిణాందత్వా । కుంభజలేన సాయాత్ ॥ ఏతేభ్యో బ్రాహ్మణేభ్య స్సంప్రదదేనమమ । యథాశక్తి దక్షిణ తాంబూలాంచ దద్యాత్ । మంత్రాక్షత పూర్వకం ఆశీర్వాచనంకృత్వా । అథ యజమానః కృతం కర్మ భగవతే సమపయేత్ ॥

బోధాయనోక్త ఉదకశాంతి స్సమాప్తః

శ్రీ రస్తు .

శ్రీమదామాయణే - యుద్ధకాండే

అదిత్యహృదయస్తోత్రమ్.

శ్లో॥ తతో యుద్ధపరిశ్రాంతం సమరే చింతయాస్థితమ్ ।

రావణం చాగ్రతోదృష్ట్వా యుద్ధాయ సముపస్థితమ్ ॥ ౧

దైవతైశ్చ సమాగమ్య ద్రష్టు మభ్యాగతోరణమ్ ।

ఉపాగమ్యా బ్రవీదామ మగస్త్యో భగవాన్పుషిః ॥ ౨

తా॥ అంత యుద్ధంబుఁ జూచుటకై దేవతలతోఁగూడ వచ్చి యున్న భగవంతుడును, త్రికాలజ్ఞుండునగు సగస్త్యమహర్షి, రాముండు యుద్ధంబున నలసటనొంది, మఱియుద్ధంబునకువచ్చి తనముందట నిలుచున్న రావణుంగని, చింతనొంది యుండుటం జూచి, రాముని యొద్దకువచ్చి యిట్లనిపలకెను.

శ్లో॥ రామరామ మహాబాహో సృణుగుహ్యం సనాతనమ్ ।

యేనసర్వా సర్వా వత్ససమరే విజయిష్యసి ॥ ౩

అదిత్యహృదయం పుణ్యం సర్వశత్రు వినాశనమ్ ।

జయావహం జపం నిత్య మక్షయ్యం పరమంశుభమ్ ॥ ౪

సర్వమంగళ మాంగళ్యం సర్వపాపప్రశాశనమ్ ।

చింతాశోక ప్రశమన మాయుర్వర్ధన ముత్తమమ్ ॥ ౫

తా॥ రామా ! రామా ! మహాబాహుఁడా ! నాయనా ! నీదే స్తోత్రము జపించినచో సమస్త శత్రువులను యుద్ధంబున జయింపఁగల వో అట్టి పరమరహస్యంబును సనాతనంబును బ్రవీత్రంబును సమస్త శత్రువులనశింపఁ జేయువదియు జయప్రదంబును నిత్యంబును అక్షయ్యమైన ఫలముగలదియు పరమ మంగళప్రదంబును సమస్త మంగళంబు లకును మంగళంబును, సమస్త పాపనాశనంబును అధి వ్యాధిహరంబు ను ఆయుర్వృద్ధీకరమును సర్వప్రోతంబులలోను ఉత్తమంబునగు సర్

బ్రహ్మ ప్రతిపాదకమైన ఆదిత్య హృదయంబును స్తోత్రమును నీకుప
దేశించెదను వినుము.

శ్లో॥ రశ్మిమంతం సముద్యంతం దేవాసురనమస్కృతమ్ ।

పూజయస్వ విసస్వంతం భాస్కరం భువనేరశ్వమ్ ॥ ౬

తా॥ నీవు సువర్ణవర్ణండుగుటచేఁ బ్రసస్థ కిరణములు గలవాఁ
డును (అంతరంగభక్తులచే నుపాసింపఁబడు వాఁడును) ఉదయమును
జాంగొంచున్నవాఁడును దేవాసురులచే నమస్కృతుండును ఇతర తేజ
స్సుల నన్నింటిని బరిభవించునట్టి మహా తేజస్సుగలవాఁడును, చంద్ర
సూర్య ప్రభృతులకును తేజము నొసంగు వాఁడునగు సమస్తలోక
నియామకునిఁ బరమాత్మను ఇమ్మహా స్తోత్రముచే నారాధింపుము.

శ్లో॥ సర్వదేవాత్మకో మ్యేష తేజస్వీ రశ్మిభావనః ।

ఏష దేవాసురగణా లోకా లాతి గభిస్తిభిః ॥ ౭

తా॥ ఆదిత్యమండలాంతర్యర్థియగు నీవుకుఁడును, సమస్తదే
వతలకు నాత్మభూతుండు తనతేజస్సుచే సమస్తతేజస్సులను తిరస్క
రించువాఁడు, కిరణంబుల సమస్తలోకంబులకు ఉత్పత్తిస్థితి సంహారం
బులు సేయువాఁడు (భక్తులకు మోక్షంబు నొసంగువాఁడు) ఈతండే,
కిరణంబులచే వర్షాదులు గల్గించి దేవాసుర ప్రభృతి సమస్తలోకంబు
లను రక్షించును.

శ్లో॥ ఏష బ్రహ్మచ విష్ణుశ్చ శివస్కందః ప్రజాపతిః ।

మహేంద్రో ధనదఃకాలో యమస్సోమో హ్యమాంపతిః ॥ ౮

తా॥ ఈతడే సమస్తదేవతలును శరీరముగాగలవాడు, ఇతడే
బ్రహ్మ, ఇతడే విష్ణువు, ఇతడే శివుఁడు, ఇతడే కుమారుఁడు, ఇతడే
నవ ప్రజాపతులును, ఇతడే దేవేంద్రుఁడును, ఇతడే కుబేరుఁడును,
ఇతడే మృత్యువు, ఇతడే యముఁడు, ఇతడే చంద్రుఁడు, ఇతడే
వరుణుఁడు.

విశేషార్థము:- పూర్వశ్లోకమునందు సర్వదేవాత్మకము చెప్పఁ
బడినది, అది యిప్పుడు వివరింపఁబడుచున్నది. “యఏషోంతరాదిత్యే
హిరణ్యముః పురుషోద్యత్యతే” (సూర్యునియందు లోపల హిరణ్య

యుండైన ఏ యీపురుషుడు చూడఁబడుచున్నాఁడో) అని శ్రుతి యందుఁ బరమయోగులచేఁ జూడఁబడువాడుగాఁ జెప్పఁబడుటఁజేసి, పురోన ర్తివాచకమైన ఏతచ్ఛబ్దముచే నిర్దేశముచేయఁబడినది. ఏమః- ఈతఁడు, బ్రహ్మోచ-చతుర్ముఖ శరీరుడు, చతుర్ముఖాంతర్యామి యీ తండనుట యిట్లు ముందును తెలియునది. విష్ణుశ్చ- విష్ణువును, శివః- శివుండును, స్కందః-“స్కందికా గతిశోషణయోః” అను ధాతువునఁ బుట్టినది, శ తువులను శోషిల్లఁజేయువాడనుట. ప్రజాపతిః- “ప్రజా పతిశ్చరతిగ ర్భే అంతః” (గర్భమునందు లోతలఁ ప్రజాపతి విహరిం చును) అను శ్రుతియందుఁ జెప్పఁబడిన ప్రజాపతి స్వరూపుఁడనుట. మహేంద్రః- (మహాఁ ఇంద్రః) స్వరూపమునందును విశ్వర్యమునం దును అవధిలేనివాఁడు. ధనదః- “అన్నాదోవసుదః” అని శ్రుతియం దుఁజెప్పఁబడిన ప్రకారమున సమస్త ఫలముల నొసంగువాఁడనుట. కాలః- జగత్సంహారముసేయవాఁడు, “కాలాయ మహా గాసాయవై నమః” అని శ్రుతియందును “అత్తా చరాచర గ్రహణాత్” అని శరీ రక మీమాంసా సూత్రమునందుఁ జెప్పఁబడిన కాలరూపుడు “అనా దిర్భగవాన్కాలః” అని పరాశరమహర్షిచేఁ జెప్పఁబడినది. యమః- శిక్షించువాఁడు, సాపుల శిక్షించువాఁడనుట. సోమః- (అమృతం) సూతే, అమృతమనఁగా మోక్షము దాని నొసంగువాఁడు. అపా- పతిః- జలములకు నాధుడు, “ఆపోనారా ఇతి ప్రోక్తా ఆపోవై సరసూ నవః, తాయదస్యాయనం పూర్వంతేన నారాయణస్మృతః” (జల ములు నారములని చెప్పఁబడినవి. ఏలయునగా— జలములు నరుని వలనఁ బుట్టినవి. ఆజలములు ఈయనకు పూర్వము స్థానమయ్యెఁ గా వున ఈతఁడు నారాయణుఁడనఁబడెను) అనియు ‘అప ఏవససర్జాదా’ (మొదట జలమునే సృజించెను) అనియు నుండుటవలన, మొదట జల మును సృజించి యందు నివసించునట్టి నారాయణరూపుఁడనుట.

శ్లో॥ పితరో వసవస్సాధ్యా హ్యశ్వినౌ మరుతో మనుః ।

వాయుర్వహ్నిః ప్రజాప్రాణ*ముతుకర్తా ప్రభాకరః ॥ ౯

తా॥ ఈతఁడే పితృదేవతలు; ఇతఁడే అప్తవసువులు; ఇతఁడే సాధ్యులు; ఇతఁడే యశ్వినీదేవతలు; ఇతఁడే మరుత్తులు; ఇతఁడే మ

నువు; ఇతఁడే వాయువు; ఇతఁడే యగ్ని; ఇతఁడే వసంతాది ఋతువు లకుఁ గారణమైన సూర్యుండు; (సమస్తకార్యములకును బ్రేరకుండు; సూర్యుడు.)

విశేషార్థము:- పితరః- పితృదేవతలు; పితరులయొక్కయు సం తర్యామియైనవాడనుట, వసవః-(సదావసంతి) ఎల్లప్పుడునుండువారలు. “ధ్రువోదరిస్తథాసోమ ఆపోవై శ్వానరో నిలః, ప్రత్యూషశ్చ ప్రభా వశ్చ వసవోష్టా ప్రకీర్తితాః” (ధ్రువుండు ధరుండు సోముండు ఆపుండు వై శ్వానరుండు అనిలుండు ప్రత్యూషుండు ప్రభావుండు అని వసువులు యైనమండ్రుగాఁ జెప్పఁబడినారు.) లేక ‘అగ్నిశ్చ సృధివీచ వాయు శ్చాంతరిక్షం చ ఆదిత్యశ్చ ద్యాశ్చ చంద్రమాశ్చ నక్షత్రాణి చ ఏతే వైవసవః’ అను శ్రుతివలన అగ్నిప్రభృతులు అప్తవసువులు సాధ్యాః-(సిద్ధి రేషామస్తి) సిద్ధి గలవారలు. ‘మనుర్గంతిః ప్రాణదశ్చ చేత యానశ్చ వీర్యవాక్, విత్తిర్జయోనశ్చైవ హంసోనారాయణస్తథా, పథవోథ విధుశ్చైవ సాధ్యాద్వాదశ జజ్ఞిరే. (మనువు మంత్రుండు సాక్షుండు చేతయానుండు వీర్యంపంతుండు విత్తిజయుండు నయుండు హంసుండు నారాయణుండు ప్రభవుండు విధువు అని పండ్రెండుగురు సాధులు ఓన్గించిరి.) అశ్వినౌ-ఆడగుట్టముయొక్క రూపముదాత్మి న సూర్యభాగ్యుగు సంజ్ఞాదేవికిని మగగుట్టముయొక్క రూపునొందిన సూర్యనకును బుట్టినవారట, మరుతః- వాయుపురాణమునందు జెప్పఁబడిన శుక్లజ్యోతిరాజులు నలుబది తొమ్మిండుగురు. మనుః- మన నము సేయువాఁడు, ‘నాన్యోతో స్తిమంతా’ (ఇతనికన్న నితరుండు మననముసేయువాఁడు లేడు) అని శ్రుతి, సృష్టికిఁబూర్వము ప్రపంచ విషయక మననము గలవాడనుట, వాయుః-(వాతి) సమస్తమును వాసనగలదిగాఁ జేయువాఁడు. వహిః- వహతి (హవ్యం)- దేవతల హవిస్సున గొనిపోవువాడు, లేక, హుతమయినహవిస్సును వహించు వాఁడు, గ్రహించువాడనుట. ‘ఇష్టాపూర్తం బహుధాజాతం జాయ మాసం విశ్వం బిభర్తి భువనస్యనాభిః తదేవాగ్నిస్తద్వాయుస్తత్సూ ర్యస్తదు చంద్రమాః (ఏది భువనమునకు నాభిహృతమై పుట్టినదియు

పుట్టుచున్నదియు నగు సమస్తమైన యిష్టాపూర్తమును భరించుచున్నదో, అదియే యగ్ని, అదియే వాయువు, అదియే సూర్యుడు, అదియే చంద్రుడు) అని శ్రుతి. ప్రజా ప్రాణః-ప్రజలకుఁ బ్రాణహేతువు, ణోహ్యే వాన్యాత్ కః ప్రాణ్యాత్, యదేష ఆకాశ ఆనంద దోనస్యాత్ (ఆనందరూపమైన ఆకాశము అనఁగా బ్రహ్మము లేనియెడ, యెవఁడు ప్రాణముగలవాడగును?) అని శ్రుతి. ఋతుః- (అర్యతే) పొందఁబడువాఁడు. 'ఋతుస్సుదర్శనః కాలః' అని సహస్ర నామస్తోత్రము. కర్తా-చేయువాఁడు, సమస్త భూతంబులయందును అంతః ప్రవిష్టంజై సమస్త కర్మలకును ప్రేరకుఁడు 'ధియో యోనః ప్రచోదయాత్' యెవ్వఁడు మాబుద్ధులం (బేరించునో) అని శ్రుతి. మఱియు 'అంతః ప్రవిష్టం కర్తారమేతం, అథరథా రథయోగాః కథస్సృజతే, సహికర్తా, సర్వకర్తా' (లోపలఁ బ్రవేశించిన కర్తయగు నితని, మఱియు రథంబులను రథములతోఁ గూడిన మార్గము లనుసృజించును, అతఁడుగదా కర్త, సమస్తకర్మములు గలవాఁడు) అను శ్రుతులును ప్రమాణములు. ప్రభాకరం-ప్రభాంకరోతి, వెలుతురు అనఁగా జ్ఞానమును జేయువాఁడు, జ్ఞానము నొసంగువాఁడనుట 'తేషాం సతతయక్తానాం భజతాం ప్రీతిపూర్వకమ్, దదామిబుద్ధియోగంతం యేనమాముపయాంతి తే' (అట్లు యెల్లప్పుడును యోగమునవలంబించి, ప్రీతితో నన్ను భజించువారలకు, దేనిచే వారలు నన్నుఁ బొందగలరో, అట్టి జ్ఞానయోగమును నేనొసంగుదును) అని భగవత్ గీతలు.

♦♦ స్తోత్ర పాఠం భః . ♦♦

శ్లో॥ ఆదిత్య స్సవితా సూర్యః ఖగః పూషాగభస్తిమా ।

* సుషర్ణ స్తవనో భానుర్విరణ్యరేతా దివాకరః ॥ ౧౦

శ్లో॥ హరిదశ్వ స్సహస్రారిచి స్సప్తసప్త ర్మరీచిమా ।

తిమిరోన్మథన శృంభ స్తష్టా మార్తాండ అంశుమా ॥ ౧౧

* 'సుషర్ణ సదృశో భానుః' ఇతి పాఠాంతరమ్.

శ్లో॥ హిరణ్యగర్భ శ్శిశిర స్తపనో భాస్కరోరవిః ।
అగ్నిగర్భోదితేః పుత్ర శ్శంఖ శ్శిశిర నాశనః ॥ ౧౨

శ్లో॥ వ్యోమనాథ స్తమో భదీ ఋగ్యజుస్సామసారగః ।
ఘనవృష్టి రచాం మిత్రో * వింధ్య వీధీ ప్లవంగమః ॥ ౧౩

శ్లో॥ ఆతపీ మండలీ మృత్యుః పింగళస్సర్వ తాపనః ।
కవిర్విశ్వో మహాతేజా రక్తస్సర్వభవోద్భవః ॥ ౧౪

శ్లో॥ సక్షత్రగ్రహతారాణా మధిపో విశ్వభావనః ।
తేజసా మపి తేజస్వీ ద్వాదశాత్మ స్స మోస్తుతే ॥ ౧౫

శ్లో॥ సమః పూర్వాయ గిరయే పశ్చిమే గిరయేనమః ।
జ్యోతిర్గణానాం పతయే దినాధిపతయే సమః ॥ ౧౬

తా॥ తూర్పుకొండపైనున్న నీకు సమస్కారము, పడమటి కొండపైనున్న నీకుసమస్కారము. (తూర్పు పడమటికొండలయందు అంతర్యామివైన నీకు సమస్కారము) జ్యోతిర్గణములకు నాథుడవగు నీకు సమస్కారము. ముక్తులగు వారలకుఁ బ్రాప్యస్థానముగు నీకుసమస్కారము) దినమునుజేయునట్టి నీకు సమస్కారము. (సూర్యమండలాంతర్యామివగు నీకు సమస్కారము)

శ్లో॥ జయాయ జయ భద్రాయ హర్యశ్వాయ సమోనమః ।
సమోనమస్సహస్రీంశో ఆదిత్యాయ సమోనమః ॥ ౧౭

తా॥ అప్రతిహతమైన పరాక్రమము గలవాడవగు నీకు సమస్కారము గావించెదను. (భక్తులకు సంసారజయంబు గల్గించు వాడవైన నీకు సమస్కారము చేసెదను) జయంబును మంగళంబును ఒసంగువాడవైన నీకు వందనము గావించెదను. హరితవర్ణముగు గుఱ్ఱము గల సూర్యునియందు సంతర్యామివైన నీకు ప్రణామి యొనర్చెదను. (మనోహరములగు గరుడ వృషభాది వాహనములుగల నీకు మ్రొక్కుదను) వేయి కిరణంబులుగల సూర్యుని యందతర్యామివైన వాడా ! (నీ యంశములైన సమస్త జీవులకు నాధారభూతుడ) నీకుఁ బ్రణా

*. ' వింధ్య వీధిః ప్లవంగమః ' ఇతి పాఠాంతరమ్.

మంబు గావించెదను, అదిత్యమండలంబున యోగులచే జూడఁబడు నట్టి నీకభివందనము చేసెదను.

శ్లో! నమః ఉగ్రాయ వీరాయ సారంగాయ నమోనమః ।

నమః పద్మప్రబోధాయ మార్తాండాయ నమోనమః । ౧౮

తా! ఉపాసకులు కానివారలకు భయంకరుఁడవైన నీకు నమ స్కారము. సర్వప్రాణులను తత్తత్సూర్య కర్మానురూపంబుగాఁ గర్తృ ములయందుఁ బ్రేరించువాఁడవైన నీకు నమస్కారము, శీఘ్రముగా నడచువాఁడవైన (సారమును గ్రహించువాఁడవైన, ఓంకార ప్రతిపాద్యుఁడవైన, హంసావతార రూపుఁడవైన) నీకు నమస్కారము, కమలములను వికసింపఁ జేయువాఁడవైన (భక్తుల హృదయ కమలమును సదా వికసింపఁ జేయువాఁడవైన) నీకు నమస్కారము, బ్రహ్మాండము పౌళయము నొందినపుడు మరల సృజించుటకై యున్నవాఁడవైన నీకు నమస్కారము.

శ్లో! బ్రహ్మేశానాచ్యుతేశాయ సూర్యా యాదిత్యవర్చసే ।

భాస్వతే సర్వభక్తాయ రాద్రాయ వభుషేనమః । ౧౯

తా! బ్రహ్మ విష్ణు శివులకును నిరూపకుఁడవైన పరబ్రహ్మ రూపుఁడవైన నీకు నమస్కారము, సమస్త ప్రాణులను అయ్యై కర్మంబులందుఁ ప్రేరించువాఁడవైన నీకునమస్కారము, సూర్యమండలము నందుఁ దేజోరూపుఁడవైన నీకు నమస్కారము, సమస్త తేజస్సులకును గారణమైన మహాతేజస్సు గలవాడవైన నీకు నమస్కారము, ప్రళయ కాలమున సమస్తమును సంహరించువాడవయిన నీకునమస్కారము, అప్పుడు భయంకరమైన యాకారము గలవాడవయిన నీకునమస్కారము.

శ్లో! తమోఘ్నాయ హిమఘ్నాయ శత్రుఘ్నాయఽమితాత్మనే ।

కృతఘ్నఘ్నాయ దేవాయ జ్యోతిషాం షణ్మయేనమః । ౨౦

తా! అంధకారమును బోఁగొట్టువాడవయిన (అజ్ఞానమును బోఁగొట్టువాడవయిన) నీకు నమస్కారము, భక్తులకు శీతోష్ణాది ద్వందముల సహించు సామర్థ్యము నొసంగువాడవయిన నీకు నమ

స్కారము, ఆశ్రతుల శత్రువులను వధించువాడవయిన (శత్రువులైన యింద్రియములను జయించుశక్తిని భక్తులకుఁ బ్రసాదించు వాడవయిన) నీకు నమస్కారము, దేశకాల వస్తుకృత త్రివిధ పరిచ్ఛేద శూన్యఁడవయిన (అపరిమితః మహిమగలవాడవయిన) నీకు నమస్కారము, సమస్తపాపులనువిశేషించి కృతఘ్నులను శిక్షించువాడవయిన నీకు నమస్కారము, సృష్టిస్థితి సంహారములచేఁ గ్రడించువాడవయిన (స్వయం ప్రకాశుఁడవయిన) నీకు నమస్కారము, చంద్రసూర్యాది సమస్త జ్యోతిర్వర్గమునకునుఁ బ్రకాము నొసంగుటచే నాధుఁడవయిన నీకు నమస్కారము.

శ్లో॥ తప్తచామీకరాభాయ * వహ్నయే విశ్వకర్మణే ।

నమస్తమోభినిఘ్నాయ ♦ రుచయే | లోకసాక్షిణే ॥ ౨౦

తా॥ మేతిమి బంగారువంటి మేను గలవాడవయిన నీకు నమస్కారము, అగ్నిరూపుఁడవైన (సమస్తలోకములకును ఆధారభూతుఁడవయిన) నీకు నమస్కారము, (పాఠాంతర పక్షమందు) సమస్త పాపములను హరించువాడవయిన నీకు నమస్కారము, అంధకారమును నశింపఁజేయువాడవయిన (అజ్ఞానమును నశింపఁజేయు వాడవయిన) నీకు నమస్కారము, సమస్తమునందునుఁ బ్రకాశరూపుఁడవయిన (స్వయం ప్రకాశరూపుఁడవయిన) నీకు నమస్కారము, లోకులుచేయు సమస్త కర్మములకు సాక్షిభూతుఁడవయిన నీకు నమస్కారము.

శ్లో॥ నాశాయ త్యేషవై భూతం తదేవ సృజతి ప్రభుః ।

పాయత్యేష తపత్యేష వర్షత్యేష గభస్తిభిః ॥ ౨౧

తా॥ సర్వలోక నియామకుఁడవయిన యీదేవుండె సమస్తప్రపంచమును ప్రళయకాలంబున సంహరించును, మఱిల నాప్రపంచమునే సృజించును, ఈతఁడే కిరణములచేఁ దాపము గల్గించి శోషిల్లం జేయును, వర్షంబునుఁ గుఱియించును.

శ్లో॥ ఏష సుప్తేషు జాగర్తి భూతేషు పరినిష్ఠితః ।

తా॥ భూతంబులు నిద్రించియున్నప్పుడును, ఈతఁడు, ఆ భూ

పాఠాంతరము:—* హరయే. ♦ ఘృణయే.

శ్లో॥

కంబుల యన్నిటియందును అంతర్యామిత్యంబున వ్యాపించినవాడై
మీలుకొనియుండును.

శ్లో॥ ఏష ఏవాగ్నిహోత్రంచ ఫలంచైవాగ్ని హోత్రిణామ్ ॥ ౨౩

తా॥ అగ్నిహోత్రమును అగ్నిహోత్రము యొక్క ఫలమును
మహాపురుషుడే.

శ్లో॥ వేదాశ్చ క్రతవశ్చైవ క్రతూనాం ఫలమేవచ ।

యానికృత్యాని లోకేషు సర్వ ఏష రవిః ప్రభుః ॥ ౨౪

తా॥ ఇతఁడే వేదములు, ఇతఁడే యజ్ఞములు, యజ్ఞములచే
బంధదగిన ఫలమును ఇతఁడే. వాటియు లోకంబున నే యే కర్మ
లు చేయఁబడుచున్నవో; వానికన్నిటికిని; సర్వాత్మకుండైనసూర్యు
ండలాంతర్వర్తియగు నీహిరణ్మయ పురుషుండే నియామకుఁడును
ప్రదాతయు

శ్లో॥ ఏన మాపత్సు కృచ్ఛేషు కాంతారేషు భయేషుచ ।

కీర్తయత్ పురుషః కశ్చిన్నా వసీదతి రాఘవ ॥ ౨౫

తా॥ రాముడా! ఇందు వర్ణాశ్రమాద్యధికారి నియమములేదు,
కాదు నను, ఆపదలు గలిగినపుడుగాని, కష్టమువచ్చినపుడుగాని, ఇ
భయంబులు గలిగినప్పుడుగాని యీ యాదిత్య హృదయ స్తోత్ర
ము స్మరించినచో నతండు ఆపదలం బాసి నిర్భయుండై సుఖము
పడఁగలఁడు.

శ్లో॥ పూజయస్త్యేన మేకాగ్రో దేవ దేవం జగత్పతిమ్ ।

ఏతత్త్రిగుణితం జప్త్యా యుద్ధేషు విజయిష్యసి ॥ ౨౬

తా॥ నీవు. మనసు నిశ్చలముగా నిలిపి, దేవతలకును దేవుం
డ జగన్నాథుఁడునగు నీదేవుని, యియాదిత్య హృదయస్తోత్రంబు
సూజించుము, ఈ యాదిత్య హృదయస్తోత్రమును మూడుమాఱు
లపింతువేని యుద్ధంబులందు జయము నొందఁగలవు.

శ్లో॥ అస్మిన్ ఋణే మహాబాహో రావణం త్వం వధిష్యసి

తా॥ మహాబాహుండవగు రాముడా! నీవీ యాదిత్య హృద
యము జపింపుము, ఈఋణముననే రావణుని వధింపగలవు. అని

రామునకుఁజెప్పెను.

శ్లో॥ ఏవముక్త్యాతదాగస్త్యో జగముచ యథాగతమ్ ॥ ౨౬

తా॥ అంత, నగ స్త్యమహర్షి, ఇవ్విధంబునఁ బలికి, తావచ్చిన దారిం బోయెను.

శ్లో॥ ఏతచ్ఛ్రుత్వా మహాతేజా నప్తశోకోఽభ త్తదా ।

ధారయా మానసుప్రీతో రాఘవః ప్రయతాత్మవా ॥ ౨౭

తా॥ అప్పుడు, మహాతేజుండగు రాముఁడు; ఇమ్మహాస్తోత్ర మును విన్నంతనే మనసునందలి చింతవదలి, పరమసంతుష్టుండై; పరి శుద్ధమైన మనస్సుతో, ఆదిత్య హృదయ ప్రతిపాద్యుండగు దేవ దేవుని ధ్యానించెను.

శ్లో॥ ఆదిత్యం ప్రేక్ష్య జప్త్వాతు పరం హర్ష మవాప్సవా ॥

తీరాచమ్య శుచిర్భూత్వా ధనుగాదాయ వీర్యవా ॥ ౨౮

తా॥ రాముండు, ఆచమనముచేసి; శుచియై, సూర్యుంజూచు (ఆదిత్య మండలాంతర్వర్తి పరమాత్మను ధ్యానముచేయుచు) మ మ్మాటు ఆదిత్య హృదయస్తోత్రమును జపించి; యినుమడియైన : రాక్రమంబు గలవాడై, పరమహర్షుంబునొంది ధనుస్సు చేతఁబట్టెను

శ్లో॥ రావణం ప్రేక్ష్య హృష్టాత్మా యుద్ధాయ సముపాగమత్

సర్వయత్నేన మహతావధే తస్య ధృతోభవత్ ॥ ౩౧

తా॥ రాముండు, అంత రావణుంజూచి సంతుష్టుండై, సమస్త ప్రయత్నంబుల నతనివధింప నిశ్చయించి యుద్ధంబు సేయుటకై సమీపించెను.

శ్లో॥ అథ రవి రవద నిర్మరీక్ష్య రామం । ముది తమనాః పరశం

ప్రహృష్యమాణః ॥ నిశిచరపతి సంక్షయం విదిత్వా । సర

గణ మధ్యగతో వచస్త్వ రేతి ॥ ౩౨

తా॥ అట్లు, రాముండు జప ధ్యాన పరాయణుండగుటయు, సూర్య మండలాంతర్గతుండైన హిరణ్మయ్యుండగు నమ్మహాపురుషుండు, తన్ను దేవతాసమూహంబు పరివేష్టించికొలువఁ జరమసంతుష్టుండై పులకితతేజుండై, రామునకుం బూడసూపి రామునింజూచి, “రాక్షస రాజగు రావణుండు నాశము నొందఁగలఁడని యెఱుంగుము, జాగు శ్రేయక పోరుము” అని పలికెను.

ఓ॥ నవగ్రహ దేవతాభ్యం నమః॥

జ్యోతిషామృతము.

—ॐ॥—

అను జాతకభాగము. 3-8-0

ఈ గ్రంథము కీ॥ శే॥ నాథండిగారైన

చల్లా లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రిగారిచే

వచనకౌశ్యముగా వ్రాయబడిది.

సంవత్సరములు, చాందమాసములు, సౌరమాసములు, అజవ
 మాసములు, 5 ఋతువులు, 6 అయనములు, 7 తిథులు, 8 నక్షత్ర
 ములు, 9 నక్షత్రముల వానివాని స్వరూపములు, జంతువులు, 10 గణ
 ములు మొదలగునవి. 11 అశ్విన్యాదిరాసులు 12 నామనక్షత్రములు
 13 జీవ నిర్జీవ నక్షత్రములు 14 మహాదశలు రాసులు, కాలపురుష స్వ
 భావములు 15 రవ్యాది గ్రహములు, 16 రవ్యాది గ్రహస్వభావముల
 రాశిచక్రములు 17 గ్రహసంచార కాలనిర్ణయము 18 లగ్న కారకత్వ
 ములు 19 కేంద్రాదిస్థానసంజ్ఞలు, 20 లగ్నము కట్టువిధము, 21 ఆంస
 చక్ర విభాగము, 22 ఆంస చక్రము, 23 ఇందు లగ్నము కట్టువిధము
 24 తారాలగ్నముకట్టువిధము, 25 జన్మలగ్న తెలిసివిధము, 26 దేశ
 లగ్నప్రమాణములు, 27 జన్మకాలఘడియలు తెలిసికొనుట, 28 మహా
 దశానిర్ణయములు, 29 మహాదశాశేషము, 30 అంతర్దశలు, 31 విద
 శా సూక్ష్మ దశాలక్షణములు, అంతర్దశా టేబిల్, గ్రహములయొక్క
 బలాబలములు, చంద్రబలము వృద్ధిక్షయములు, గ్రహమిత్రత్వ శత్రు
 త్వములు, ఉచ్చ స్వక్షేత్ర మూల త్రికోణములు, గ్రహకారతత్వ
 ములు, తాత్కాలిక శత్రుమిత్రత్వములు, షడ్వర్గము, షడ్బలములు,
 గ్రహసమయములు, గ్రహములకు అవస్థలు, గ్రహవక్రకాదులు, గ్రహ
 చాపము, ఆదోగ్రహదశా ఫలము, సూర్యదశ, చంద్రదశ, కుజ
 దశ, శుక్రదశ, గురుదశ, శనిదశ, బుధదశ, కేతుదశ, శుక్రదశ,

శ్రీ మహాకవి కాళిదాస విరచితము ఆంధ్రటీకా తాత్పర్యసహితం
 క్లృజుపేపరు ప్రతి 1కి రు. ౩—0—0

ప్రథమ బిందువునందుండు విషయములు, జన్మకాలాది సాధనము
 పాదచ్ఛాయలు, పగటి ప్రొద్దు నిశ్చయించు విధానము, రాత్రిప్రొద్దు
 నిర్ణయము, జాతకనక్షత్ర ఘటికల నిర్ణయము, మాందీ గ్రహ గుళిక
 గ్రహ సాధనము, ప్రసవగృహనిర్ణయము, పితృస్థిత ప్రదేశము ప్ర
 సూతిద్వారాది నిర్ణయము.

ద్వితీయ బిందువునందు విషయములు, పుం స్త్రీ భేదము, అంగ
 విభాగము, గ్రహముల మిత్రత్వ శత్రుత్వములు, మేషాది రాశ్యాధి
 పతుల వర్ణవిభాగము, షడ్బలసాధనము, హోరాదిషడ్వర్ణము, గ్రహ
 బలపరిమాణము, సప్తమ వర్ణముల ఫలము, కేంద్రఫణపరా పోక్షేబస్థి
 త బలము, స్థానబలము, సమరాసులు, విషమరాసులు బలము, గ్రహ
 ములకు షడ్బల వ్యతిరేకదిగ్బలములు, చతుర్విధ కాలబలములు,
 నతోన్నతాది హోరాబలము, చేష్టాబలము, గ్రహములకుదృక్ బలము
 వృష్టిస్ఫుటికరణము, దశలకు శుభా శుభములు, తృతీయ బిందువు
 నందు ఆయుర్దాయ సాధనము, అంశాయుర్దాయము, లగ్నాయుర్దా
 యము, సుకృత దుష్కృతములు, ద్రేక్పాణాధిపతులచే ఆయుర్దాయ
 గణితాయుర్దాయ రాశిచక్ర సంగ్రహశుభములు, అల్పాయుర్దాయ
 కేవల అల్పాయురోగ్యము, చతుర్థబిందునందు— గ్రహభావఫలము,
 రాజయోగభంగము, విశేష రాజయోగ తన్మంగళములు, పునరపిరాజ
 యోగము, అవయోగము, తదపవాదము, చక్రవర్తియోగము, సం
 ద్రయోగము, గురుశుక్ర రాహుకేతువుల సంచారమువలన యోగం,
 తన్వాదిద్వాదశభావములు, పాపత్వ యోగము, కారక గ్రహములను
 అనిష్టఫలములు, రాసులకును గ్రహములకును శుభత్వము; గ్రహ శని
 కుజ శుక్రకులకు బలవిశేష గ్రహములకు శుభత్వ పాపత్వ భారతము
 ములు, భావఫల కారకఫలములు, నక్షత్రవిన్యాసక్రమం ~~తన్మంగళములు~~
 చంద్రసాధనం, మొదలగు విషయ నాదెగలఁడని యెఱుంగుము.

శ్రీ లక్ష్మీ నామ సంహితము.

